

Coperta de Ioana Dragomirescu-Mardare

Ion Pillat

OPERE

(Poezii 1927-1944)

3

**Studiu introductiv de
MONICA PILLAT**

**Ediție îngrijită, tabel cronologic, tabele sinoptice
Din laboratorul creației, note, variante și comentarii de
CORNELIA PILLAT**

Fotografia de pe copertă:

Ion Pillat la 45 de ani

1986

Editura Eminescu

BUCUREȘTI, PIAȚA SCINTEII 1

*ION PILLAT ȘI POETICA FIINȚEI
ÎNTREDESCHISE*

V

Opera de artă, gîndea Ion Pillat, este un *țăr*m pierdut pentru acela care o contemplă. Țărmul figurat de creator, ca stavilă împotriva neantului, ne cheamă din valurile disoluției și ne sustrage timpul.

Privind coloanele templelor eline, te poți pătrunde de nemurirea lor și, pentru un moment, încetezi să mai luneci pe panta vremelniceii. Pe de altă parte, ceva din mesajul lor îți scapă continuu și ajungi să te întrebi cît anume umbrești din adevărul lor pur cu imaginara ta substituire. De asemenea pierdută e identitatea autorului în toată lucrarea sa și încercarea recompunerii din ecouri a sunetului genuin e sortită de la bun început eșecului.

Și totuși, la rîndul nostru, neputîndu-ne lecui de optimismul lui Sisif, vom căuta să desprindem din mărturiile despre sine și din scrierile despre artist, imaginea țărmului poetic care a fost ființa lui Ion Pillat.

Să privim așadar prin ochii acelor care l-au văzut de aproape, spre a înțelege apoi deschiderea oferită de perspectiva distanțării.

„Domol și blînd ca un vînt de amiază printre coloanele albe ale unui templu”, scrie Al. Philippide în 1932, Ion Pillat are „talent descriptiv și calm, detașat de viața de toate zilele”, iar Const. D. Ionescu observa, în 1934, că temperamentul poetului „este apolinic — niciodată n-a crezut în frămîntările dionisiace. Totdeauna l-a călăuzit claritatea” și a căutat să se descătușeze de impur¹.

În 1937, Șerban Cioculescu revelă „clasicismul apolinic și surîzător” al artistului. „În fericita sa alcătuire morală, sentimentele se pacifică înainte de a-și fi schițat intenția de zbucium”².

¹ Ion Pillat — *Scutul Minervei*, rev. *Hamuri*, mai 1934.

² Ion Pillat — *Țăr*m pierdut. *Revista Fundațiilor*, nr. 7, 1937.

Dar, remarcă G. Călinescu în 1941, „el nu e propriu-zis nici sentimental, ci un afectat superior, care prin naștere, prin educație, e capabil să fie mișcat cu toată clasa lui, de anume aspecte fine”¹.

În același an, Basil Munteanu îl surprinde pe Ion Pillat „amical și nițel distant”, evoluînd „printre oamenii epocii sale cu vădită înțelepciune, fără patimi, fără nădejdi indiscrete, fără exaltări juvenile, dar și fără bitrînești renunțări. Ce vîrstă să poți da acestui statornic contemporan al tuturor generațiilor, pe care fluctuația modelelor și a opiniilor nu-l poate atinge?”²

Caracterizat chiar de fiul său, Dinu Pillat (1965) drept „un fin epicureu, împăcat cu destinul și neagitat problematic”³, poetul a fost unanim apreciat de criticii vremii lui, începînd cu Pom-piliu Constantinescu⁴, (1925) ca fiind moștenitorul serenității senioreale a lui Vasile Alecsandri și al îngîndurărilor horatiene.

Ținuta clasică a lirismului pillatian, linia necurmat melodică a mesajului au putut da impresia multor cititori de atunci că ele provin din muzica temperată a unui suflet netulburat, care n-a coborît niciodată în abisurile ființei deoarece structural i-a lipsit deschiderea spre neliniștile fenomenului existențial.

În plină epocă de grave seisme sociale, de surpare haotică a valorilor, cînd sentimentul relativității, adus și amplificat pînă la paroxism de apropierea războiului, punea sub semnul tragicului identitatea lumii, calmul poetic al lui Ion Pillat putea părea lui Mihail Sebastian, G. Călinescu, Octavian Șuluțiu, Vladimir Streinu sau altora cel puțin incongruent, distonant, dacă nu cumva chiar depășit prin „monotona”⁵ sa limpezime formală.

Totodată, însă, Șerban Cioculescu, Al. Philippide, Basil Munteanu găseau în atitudinea aceasta oarecum insolită un exemplu reconfortant.

„Fără grave înfrigurări aparente, fără declarații senzaționale, minat de instinctul său de artist pe care nimic nu-l poate abate de la căile sale, Pillat cîntă. El cîntă chiar astăzi, cînd mai toate lirele au amuțit”⁶, observa Basil Munteanu, descoperind în con-

stanța creației pillatiene lucirea unei „stele fixe” ridicată deasupra valurilor de incertitudine ale momentului.

S-a recunoscut oare scriitorul în portretul pe care i l-au făcut contemporanii lui?

Din dramatismul reținut al replicilor cuprinse nu numai în poemele *Alesul*, *Patinorul*, *Menire*, ci și în toată opera sa lirică, precum și din tonul polemic al confesiunilor de crez poetic, se încheagă un alt Ion Pillat. Autoportretul artistului vine să corecteze portretul alcătuit de public.

„Comunicăm mai ușor cu tenebrele decît cu lumina a cărei esență ne e străină” \ arată el, atrăgînd atenția cititorilor că scrisul lui „tăinuitor de clar”⁷ tînde să dea seninătate genurilor și să tragă o cortină de liniște asupra cataclismelor interioare.

De ne-am imagina, privind alături de poet, acest eu în oglinda, am vedea că netezimea suprafeței, pe care o bănuiam plană și întinsă, se reduce la îngustimea unui fir de sîrma suspendat, vibrînd sub grația încordată a acrobatului ce sfidează golul de dedesubt. Sau poate am descifra în dansul pur al verbului flacăra unei vitalități care se izbăvește numai printr-o rigoare a mișcării.

„Echilibrul poeziei lui Pillat, sublinia Al. Dima⁸, în 1941, ascunde dimensiunea de totdeauna a marelui clasicism care e umbra discretă a sbuciumului sufletec... o eleganță sufletească deosebită înăbușe la vreme orice barbară cutremurare, și arta alină cu degetele ei fine convulsuri inestetice.”

Iar Al. Philippide⁹, într-o evaluare postumă a poetului, nota în 1946:

„Nu poți să știi cît de adîncă este o apă, dacă ea nu e cu totul limpede... Cultivînd adîncimea formei, Pillat a ajuns la o adîncime de ton și de conținut, în care răsună multe întrebări și multe neliniști. Seninătatea lui e adesea aparentă și ascunde, pentru cine știe să vadă departe în dosul ei, acel fior al invizibilului, pe care toți marii poeți l-au simțit”.

Așadar, pentru a-l înțelege pe Ion Pillat, sugerează Al. Philippide, avem nevoie de timp, de distanțare. Căci ceea ce la primul contact ne dă senzația imediat accesibilului, la al doilea, ne transmite îndoiala, ne cufundă în enigmatic.

¹ Vezi în acest sens N. Balotă: *Ion Pillat. Ars poetica în Labirint*, Edit. Eminescu, 1970, p. 45.

² Vezi poemele *Patinor și Menire*.

³ *Experiența spirituală a lui Ion Pillat*, rev. *Universul literar*, 29 martie 1941.

⁴ *Ion Pillat și adîncimea formei*, în voi. *Ion Pillat. Mărturie despre om și poet*, Edit. Publicom, București, 1946, p. 149 și 153.

⁵ *Tradiționaliștii*, în *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*. Fundația regală pentru literatură și artă, București, 1941.

⁶ *Ion Pillat, poet tînr, re'!*. *Universul literar*, 3 aprilie 1941.

⁷ Scrisoare către sora sa, Pia, București, 1965.

⁸ *Scrieri* - Edit. Minerva, 1970, voi. 4, p. 365-369, 392-393.

⁹ Mihail Sebastian, *Ion Pillat. Caietul verde*, în rev. *Reporter*, Y, 1937, nr. 11, în *Eseuri. Cronici. Memoriale*, ed. Minerva, 1972, p. 263—267.

¹⁰ *Ion Pillat, poet tînr, art. cit.*

Pe de altă parte, întoarcerea poetului spre clasicism într-o perioadă cutremurată de război, ne apare cu mult mai simpto-matică azi.

În fața dezastrului, poetul s-a descris în ipostaza lui Saadi:

Tătari veneau cu mugete de taur
Pe cînd într-o grădină, tainic sol,
Păzind pe lume singurul tezaur,
Saadi privea o floare și un stol.

Nu e aici, în această atitudine, o închidere în turnul de fildeș al închipuirii, nici nu răzbate frigul indiferenței poetului cu privire la prezentul precar al vremii sale. E mai curînd un protest, o negare a dezordinii, prin aplecarea ființei către fragilul de aur al clipei lăuntrice. Întîlnim la el poate ceva din ținuta morală a lui BeVanger, eroul lui Eugen Ionescu, înfruntînd solitar primejdia rinocerizării.

Astfel, seninătatea lui Ion Pillat nu s-ar dovedi a fi o dimensiune nativă a firii lui, ci produsul final al unui act de voință, sau, în termenii poetului, o *cumpăna dreaptă* între forțe antagonice egale.

. . . Pentru a lămuri și ilustra natura polemică a echilibrului pillatian, să pătrundem în opera sa. Ceea ce ne uimește dintru început e mobilitatea cu care Ion Pillat traversează cele mai diverse spații și epoci culturale, modulîndu-și timbrul și schimbînd registrele muzicale cu ușurința unui virtuoz.

Debutează ca modernist, unînd în traiectoria sa spleenul romantic cu stilizarea parnasiană a simțirii, „barochizează”¹ (după cum observă Cristian Livescu, 1980) pentru a ajunge la vagul de-lumini și umbre al simbolismului, apoi renunță la exotismul primei faze, spre a deveni tradiționalist și a descinde în esențele autohtone, ca în final să descopere limpezimile artei antice grecești și să viseze la puritatea idealului clasic.

¹ Poezia lui Ion Pillat ar fi livresc eterogenă dacă spiritul artistului s-ar deplasa liniar, aidoma unui personaj picaresc, de la punctul zero al identității la terminusul cultivării de sine prin alții. El însă descrie cu opera sa un cerc cu care, așa cum revela Alv Dima, „europenizează autohtonía și autohtonizează europe-

¹ *Introducere în opera lui Ion Pillat*, Edit. Minerva, București, 1930, p. 38.

ismul”¹ (demn de reținut în acest sens este și comentariul din 1927 al lui Eugen Lovinescu²).

Aceeași circularitate se remarcă în atenția³ pe care o acordă poetul valorilor spiritului oriental, în dualitatea pagîn/ascetic, și crizei sufletului modern din arta occidentală, cele două experiențe de cultură ducîndu-l pe Ion Pillat la evaluarea folclorului și literaturii naționale din perspectivă universală.

Pe de altă parte, fascinația resimțită de poet pentru plastică, l-a făcut adesea să se surprindă în ipostaza pictorului de cuvinte, a arhitectului și citorului de semnificații. De la tehnica detaliului din tablourile primitivilor și renașcentiștilor italieni, a trecut la o artă poetică preluată din impresionism, pentru a se întoarce la pictura românească naivă a meșterilor anonimi și la gravura în lemn, sfîrșind prin a aspira, în fața coloanelor antice, la geometria formei pure, pe care în muzică o tălmăcea Enescu, și la care ajungea, traversînd alte spații, Brâncuși.

Din cauza acestei predilecții pentru figurativ, poezia lui Ion Pillat pare în prima clipă atît de accesibilă. Sîntem primiți numaidecît. Vedem stepe, insule, păduri și dealuri, naturi moarte, obiecte de interior, biserici, sate, cimitire și temple, grădini și moschee. Chipuri și locuri, ieșind aievea din atlasele de geografie și din istoria lumii, ni se perindă sub ochi și ne leagănă auzul cu sonoritățile cînd străine, cînd familiare ale numelor lor.

Varietatea modelelor, dezinvoltura deghezărilor poetice, disponibilitățile proteice ale artistului trădează „un neastîmpăr. . . un nomadism incurabil”⁴ (Ioan Adam, 1984) al spiritului care „a experimentat toate formele expresiei poetice, scrutînd și cîntărirînd vocalele și consoanele pe toată gama instrumentației lor sonore. A scris în toate genurile, în forme fixe, în versuri albe, în distihuri, terține, catrene, elegii, sonete, poeme descriptive, narative, dramatice, epigramatice, marine, bucolice, a inventat poemul într-un vers”⁵ (Șerban Cioculescu, 1971).

Am putea înșirui, așa cum s-a mai făcut deja, numele și cărțile care au constituit izvoarele livești ale inspirației lui Ion

¹ *Experiența spirituală a lui Ion Pillat*, op. cit.

² *Ion Pillat în Istoria literaturii române contemporane*. Edit. Ancora., București, 1927, voi. III, p. 97-106.

³ *Paradisul regăsit*, în voi. *Ion PULat — Pe Argeș în sus*, Edit. Minerva, 1984, p. 209.

⁴ *Ion Pillat, poetul strălimpezimbr noastre*, rev. *RoTătania literară*, 8 aprilie

Pillat, ara putea recompune din autorii și titlurile operelor lor acea „bibliotecă a sufletului” poetului. Iată: Enăchiță Vacărescu, Gheorghe Asachi, Vasile Alecsandri, Mihail Eminescu, Duiliu Zanev fireșcu, Nicolae Filimon, Șt. O. Iosif, Dimitrie Anghel, George Coșbuc, Alexandru Macedonski, Ion Minulescu, George Bacovia, Tudor Arghezi, Ion Barbu, Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Adrian Maniu, Ion Vinea, Vasile Voiculescu, baladele *Miorița și Meșterul Manole*, basmul *Tinerețe fără bătrânețe și viață jără de moarte* din literatura română, iar din cea străină: J. du Bellay, Ronsard, Racine, V. Hugo, A. de Vigny, Lconte de Lisle, He>edia, M. de Regnier, M. Guerin, Verlaine, Baudelaire, Samain, Moreas, Gide, Pdguy, Barr^s, Jules Romains, Fr. Jammes, Toulet, H. Bergson, Mallarme\ ValeYy, Claudel, St.-John Perse, Giraudoux, D'Annunzio, Goethe, Holderlin, Rilke, St. George, Trakl, Hugo von Hofmannsthal, Chaucer, Milton, Marvell, Donne, Shakespeare, Wordsworth, Shelley, Keats, Wilde, Browning, D.G. Rossetti, Swinburne, T.S. Eliot, Yeats, E.A. Poe, Emily Dickinson, Whitman, Lafcadio Hearn, C.A. Robinson, R. Frost, Sandburg, Edgar Lee Masters, Vachel Lindsay, Amy Lowell, Ruben Dario, Antonio Machado, Juan Ramon Jimenez, Omar Khayam, *0 mie și una de nopți* etc.

De asemenea, am putea deschide imaginar un vast salon de pictură și desen din sugestiile plastice ale poeziei lui Pillat, cu tablouri Cimabue, Giotto, Fra Angelico, Leonardo da Vinci. Fra Filippo Lippi, Botticelli, Watteau, Monet. Mattisse, Turner, Grigorescu, Luchian, Iser, Dărăscu, Theodorescu-Sion, Arnold, Pallady, Steriadi, Șirato, Ștefan Popescu, Petrașcu, Ressu etc.

„În ciuda aparențelor de disparat”, această „atmosferă compozită. . . de muzeu fantezist” al minții ne va revela treptat „o stranie armonie interioară”¹ (Dinu Pillat, 1966).

Mobilitatea de suprafață a lirismului pillatian acoperă imaginea unei fundamentale constante care poartă în adâncul ei o mișcare nevăzută. Pentru a-i surprinde complexitatea, sî ne oprim asupra derutantelor travestiuri poetice ale lui Ion Pillat, urmărind culorile „magistralului cimelcon”² (George Călinescu) și sensurile labilității sile.

¹ Ion Pillat în *intimitate*, rev. *Gazeta literară*, anul XIII, 22 aprilie 1966, nr. 17.

² *Tradiționalistii în Istoria literaturii române, op. cit.*

În *A treia Elegie* (CAIETUL VERDE), Ion Pillat mărturisește:

Pe vremea, de-altădata, copil, am zărit visul
Era la panorama dinții, mi-aduc aminte
Un măscărici ușure ca un balon ce suie
Și cade iar să sară mai sus și-n ceruri scapă.
Purta pe fața-i albă de clovn o mască toată
De aur. . .

Între cei doi poli ai spiritului: candoarea și disimularea, se încheagă mișcarea pendulatorie a unei personalități care va fi deopotrivă animată de imboldul fixației prin revenirea la *terra maier*¹ (Șerban Cioculescu) și de instinctul migrației, culminând în exotica „plăcere de a trăi prin alții”² (Nicolae Manolescu, 196S).

Cele două extreme s~ întîlnesc chiar din primele cicluri de versuri: CASA AMINTIRII și VISĂRI PĂGÎNE, în cuprinsul unui spațiu care prefigurează identitatea eului ca *țărîm pierdută: pe de o parte — nostalgia revenirii, provocată de inexorabila îndepărtare a ființei de malurile originare, pe de alta — frenezia pornirii în aventura don-juanescă a căutării de sine*.

Ambele disponibilități comunică însă același dramatism al imposturii, căci străinul nu mai poate ajunge la Edenul consumat al copilăriei decît prin înscenarea de o clipă a itinerariului parcurs de data aceasta în sens invers — de la sosire la plecare, iar în cealaltă direcție, inconstanța lirică a minții în nesațiul înnoirii presupune de asemenea o întregă regie a mișcării de cucerire, asumare și abandonare a unei forme pentru alta, în afirmarea carnavalescă a spiritului.

În c?a dinții ipostază, *masca de aur* va fi trecutul nealterat al poetului, în puritatea sa primordială, trecut sub care vine să se ascundă *fața de var* a prezentului confuz și întinat de patimi, în cea de-a doua perspectivă, strălucirea suprafeței e dată de imobilitatea de fond a adîncului.

Reducerea la esență a multiplicității, din faza de întoarcere spre sine a ființei, țși găsește contraponderea în celebrarea pluralității prin descompunerea singularului în variante. Complementare în experimentalul poetic al cunoașterii, ambele operații vizează totalitatea și implică în același timp ideea unui spectacol de oglin-

¹ Ion Pillat, *poetul strălimpezimilor noastre, op. cit. a Metamorfozele poeziei. E.P.h., 1968. p. 93.*

diri și Proiectări imagine, unde plinul și golul, lumina și umbrele fac și desfac alcătuirea.

O foame de spații deschise, însoțită de beția străbaterii în etern a infinitului, creează în poezia de tinerețe a lui Ion Pillat (VISĂRI PĂGÎNE, AMĂGIRI, ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ) premisele unor travestiuri exotice.

„Dorința”, care „cere trup” pe măsura-i, se conturează în imagini hibride ținând de miezul conflictual al eului. Centauri, sirene și fauni, dincolo de încărcătura livrescă, vin să dea culoare tensiunii crescînde între visul artistului și tiparul teluric al expresiei. Poetul aspiră la ubicuitatea forței lui Proteu și la imobilitatea lui Buddha care își contemplă nemuritoarea inconstanță.

O vitalitate jefuitoare se deghizează în barbari, pirați, vînători care sfirșesc funebru în brațele supremelor iubite: steпа, marea, pădurea.

De la baudelairienele siluete: trecătoarea, necunoscuta, necredincioasa, pînă la cadînele, baiaderele și hetairele ce umplu de dor mintea poetului, se observă deplasarea atenției de la efect la idee, de la detaliile trăsăturilor — la mișcare. Făptura femeii de o seară nu e o entitate ci un dans, o flacără în care trupul descrie spirala albă a unei armonii ce transcende chiar prin teluric pămîntescul substanței sale.

Nestatornicia devine un principiu poetic interior după care chipurile iubitelor capătă unduire de valuri, ștergînd, prin fluidul expresiei, hotarul dintre *aceeași* și *alta*. De aici și pînă la Minerva, *dansatoarea în arme*, cum o numea Platon, nu e decît un pas.

Zeița înțelepciunii, invocată de creatorul bîntuit de himere, se definește în contrast cu perfecțiunea visată de Baudelaire în versul: „Je hais le mouvement qui d'place les lignes”, căci la Pillat se pare că puritatea formei nu e dată de o împietrire în statuar a simțirii, ci dimpotrivă, de incandescența trăirilor lăuntrice.

Vitalitatea dionisiacă a artistului aspiră la rigoarea apolinică a intelectului. Ce altceva este *scutul Minervei* dacă nu o *mască de aur*, în spatele căreia poetul descoperă cutremurat patima și sfișierea? Numai că seninătatea cugetului zeiesc nu e formală, ea semnifică superioritatea ținutei spirituale ce face din întunericul haotic al cărnii o punte spre lumină, din înlănțuirea mundană — o premisă a descătușării, iar din sentimentul eșecului singular — o cale de rezolvare în multiplu. Îngîndurarea Minervei pilla ticne imprimă astfel idealului de stabilitate un ritm interior, realizînd

o conciliere a opozițiilor. Această *anima* a scriitorului e surprinsă lapidar în *Stela de dansatoare*: „Cu vâlul tras pe față se depărtează stînd.”

Aici e tot misterul poeziei lui Ion Pillat care îți transmite senzația de răceală dacă o cercetezi de aproape, și te arde cînd o contempli de la distanță. În același timp, „vâlul tras pe față”, sugestie la enigma identității, e și o aluzie la ținta urmărită de creator prin strategia disimulării. *Apelul la modelele culturale și la nenumăratele experimente poetice, deschide drum originalității. Travestiurile largesc aria fînței diversificînd-o și lămurindu-i virtualitățile, iar pe de alta parte, îi dau puțința fixării reperului central. În raza perspectivei figurate apare paradoxul fluctuației ca interpretă a statorniciei, substanța poetică menținîndu-se asemeni unui „organism viu” numai în schimburile continue cu mediul ambiant.*

„Poetul avea nevoie, pentru a se dezvălui”, arată Ion Biberi în 1946, „de o incitație permanentă, de un ferment exterior, întîlnirea cu un om, cu o carte sau o priveliște răsfoiau astfel jerba imensă a viziunilor sale lirice. Nu ne aflam în fața unei receptivități plastice, a urmelor unor influențe directe, ci a nevoii de contact spiritual pentru a se putea defini pe sine”¹.

Apreciînd fericirea drept „umbra unui vis ce pierzi” (*A opta elegie*) și visul ca înflorînd „sub semnul despărțirii” (*Sonetul XIII, SCUTUL MINERVEI*), Ion Pillat face din poezie un spațiu reverberant, unde imediatul cheamă vagul, iar palpabilul deschide orizonturi de neatins. Se profilează morgana *iubitei de departe*, a cărei anticipare transformă concretul în înveliș al inefabilului.

Poetul e fascinat de stările de tranziție, de praguri: curtezana pierdută în somnul pur, dansatoarea solemn dăltuită în marmura morții, tăcerea în care se închid amanții pentru a naviga fiecare în propriile singurătăți, întristarea pămînteană a zeiței, apar în aceeași lumină a plutirii nemișcate dirijînd spre conul de taină al sufletului. Îndrăgostit tocmai de acest inaccesibil, pe fondul clar-obscur al secundelor intrate în evanescentă, Ion Pillat construiește o *poetică a clipei netrăite* (Cristian Livescu, 1980), ceea ce determină atît o punere în scenă a virtualului, prin scîndarea carnavalescă a eului în roluri, cît și o explorare a originilor.

¹ Treptele liti Ion Pillat, în voi. Ion Pillat. Mărturii despre om și poet, op. cit., p. 107.

* Introducere în opera lui Ion Pillat, op., cit., p. 54.

Maleabilii a tea, dedusă din resursele ființei ca sumă a posibilelor, păstrează universalitatea dar revelă neantul particularului. Iată de ce întrebarea *ce anume sînt din cîic sînt?* smulge din potențialitate răspunsul individualizant, prin apelul la biografie.

Nostalgia plecărilor din sine în exotic e complementară cu dorul întoarcerii acasă. Expansiunii i se replică prin concentrarea în finitudine. Marea devine cîmpie vălurată, întinderile se strîng în dimensiunile *grădinii între ziduri*, care arată stabilirea rătăcitorului, cu tot haremul ispitelor livești, la vatră.

Investigarea interiorului intim din țferspectiva obîrșiei nu denotă o părăsire a predilecției anterioare pentru larguri. Deschiderea se produce acum din adînc: poetul ascultă valurile în golul sonor al scoicii, regăsește pădurea în imaginea răsturnată a rădăcinilor, surprinde fuga imobilă a centaurilor în rotirea morilor de vînt și în arcul descris de copaci între pămînt și cer, universul tot se adună între pereții *casei amintirii*, care trimite mai departe în timpul reversibil la semicercul cuibului și în final la pacea de nemaiatins a increatului.

în contrast cu poetica lui Ion Barbu vizînd puritatea formei printr-o implozie a cuvintelor în logos (vezi *Oul dogmatic*), rațiunea de a exista a lirismului pillatian și de aici însuși dramaticul viziunii, este întredeschiderea ca ipoteză a zborului dar și ca neputință a refacerii întregului în absolutul circumscris.

Această întoarcere pe jumătate a ființei spre pacea albă a începuturilor e însoțită de conștiința iremediabilului produs prin spargerea oului. Cercetînd natura încăperilor din poezia lui Ion Pillat, observăm imaginea obsedantă a fisurii, a golului lăsat în urmă de izbucnirea afirmării vitale. Poemele din PE ARGEȘ ÎN SUS, SATUL MEU, BISERICA DE ALTĂDATĂ, LIMPEZIMI, CAIETUL VERDE, UMBRA TIMPULUI, vorbesc despre deteriorarea ambianței primordiale, prin pierderea sacralității sinelui. Metafora *pasării de lut* care zboară invers, din înalt spre imposibilul nadir al depășitelor liniști, se asociază ideii că vestigiile pot fi utilizate de creator în sensul recompunerii imaginare a ansamblului. Dar orientarea poetului diferă atît de scrupulele colecționarului de antichități, cît și de interesul istoricului pentru stabilirea autenticității. El tinde să îmbrățișeze trecutul, prezentul și viitorul într-o singură privire, în cuprinsul căreia realul să se virtualizeze, iar abstractul să reintre în concret.

Prilej de reverie dar și de cataclisme lăuntrice, experimentul poetic pillatian urmărește, pe de o parte, recuperarea inocenței limbajului, nealterat de rafinamentul matur al verbului echivoc.

pe de alta, propune o decantare a eului care a traversat lumescul. La conjuncția livrescului cu spontaneitatea, a păcatului cu nevinovăția înfloreste o stare de spirit incomodă atît pentru artist cît și pentru cititorii săi. Inadecvarea ființei la propriile opțiuni este însă condiția mișcării către totalitate.

Străinul nu ar reveni la matcă dacă nu ar cunoaște în prealabil aventura desprinderii, estetul nu s-ar pătrunde de farmecul naiv al meșterului anonim de n-ar avea termenul de comparație al artei culte, nici păgînul n-ar bate la poarta ascetului dacă n-ar fi gustat mai înainte din drojdia sațiului. Setea de limpezime a celui tulbure provoacă însă o pîngărire a neclintirii visate. Intrusul, care se crede încă unul de-ai casei e respins de *a Iter-ego-ui* copil, și chiar și atunci cînd ceremonia gesturilor e reluată, în vederea substituirii, repetabilitatea scenariilor acuză în final impostura.

Cristalul structurii inițiale își pierde transparența în contact cu vizitatorul, dar în vreme ce ambianța se alterează, spiritul pribeagului se curățește, vindecăt, pentru un moment, de rău. Transferul de energie nu se oprește însă aici. Aflat la polul canodorilor redeșteptate, poetul va desluși din nou chemările și ispitele lumii, deplasîndu-se către extrema de-abia părăsită. Și iarăși, văzută de departe, *casa din deal* își va redobîndi puritatea, pe cînd mintea fostului eu locuitor se va coborî în întuneric spre a face calea întoarsă de acolo către lumină.

Variantele *oului spart* apar chiar din primele poezii, de la imaginile încăperilor goale ale așezării bătrînești la peisajele — ecou ale orizontului infantil, de la *hanul cu rîndunici*, deschis vîntului și părăginirii, la penumbrele care învăluie arhaica simplitate a satului de odinioară, de la catedralele pustii la *biserica de altădată*, unde prezentul nu mai găsește decît pulbera uitatelor datini.

Ce alege Ion Pillat din textul biblic pentru a alcătui POVEȘTEA MAICII DOMNULUI? Nașterea și copilăria Măriei, Buna-vestire, Nașterea pruncului, închinarea Magilor, Bejenia, Plecarea fiului. Bocetul maicii. Adormirea, înălțarea. în centrul acestui ciclu poetic se află miracolul sufletului de copil în care locuiește nemărginirea și taina logosului neîmpărțășit încă lumii. Fiul e periferic ca importanță, maturizarea sa echivalînd cu îndepărtarea de familie și de locurile natale.

Jalea Măriei după feciorul pierdut se întîlnește cu tristețea poetului care nu-și mai poate găsi nicăieri ființa sacră. Curmarea sfîșierii se face prin regresione: maica suie ca o pasăre la ceruri pentru a-și reafila copilul în eternitate. Simptomatic, raiul e un

cuib în care stau sufletele, asemuite cu niște „pui golași”. Spre acest tărîm privesc fără speranță ochii artistului, apelînd totuși la femininul mîntuitor. Nu este oare *mreața*, pe care o așteaptă „de ani” înstrăinatul, însăși calea de aur către nevinovăție, întoarcerea fiului în paradisul matern?

În traiectoria de revenire la origini, Ion Pillat descrie, cu fiecare tentativă, un cerc tot mai amplu, pînă cînd ajunge să cuprindă, în mișcarea către posedarea absolută a identității, trecutul propriu, atmosfera ambiantei argeșene, satul, neamul, spiritualitatea națională, spirala viziunii lirice înșurubîndu-se la un capăt în singularitatea specificului românesc, iar la celălalt capăt deschizîndu-se spre universalitate. Se realizează astfel un circuit continuu între individual și general, o creștere pulsatorie în care eul poetic se ipotiaziază în hartă a lumii, iar grafia ansamblului se strînge în nucleul absorbant al punctului.

Iată logica interioară ce dă coerența de fond unor cicluri atît de disparate cum sînt Cîntecele stepei, PE ARGEȘ ÎN SUS, BISERICA DE ALTĂDATĂ, ȚĂRM PIERDUT. Incursiunile în exotic lărgesc intimitatea etnică pentru ca aceasta din urmă să ofere deplasării o constanță, iar călătorului — un mal de liniște.

Nomadul ce visează unduirile protectoare ale stepei, ctitorul care ar cuprinde părințește infinitul între zidurile clădirilor sale, copilărindu-i misterul, zbuciumatul privitor al coloanelor antice — își proiectează cu toții nostalgia în același climat lăuntric românesc, străbătut de fiorul mioritic al cosmicizării ființei.

Numai că dilema pillatiană nu-și află rezolvarea ^ într-o deschidere completă. În viziunea poetului, ciobanul apare în imaginea arhetipală a eului postum. Deși răpus, el nu poate muri, dar aceasta nu pentru că sufletul său a căpătat întinderea totului, ci pentru că dobîndirea funebră a universalității l-a făcut să-și piardă limita minunată a clipei. Adormirea vremelnicului trezește în etern dorul de mărginire (vezi *Elegie în pădure. Primăvară, Vechime, Transhumanță, Post-morlem*) și privirea se întoarce, asemeni *păsării de lut*, din abstracta libertate spre polul pămîntesc al originii.

E interesant de observat cum pelerinajul adultului, către începuturile sacre ale ființei, însoțit de îndoitul sentiment al speranței și zădărniceii, își atinge ținta în circularitate.

În poemul *Jucăriile*, artistul își închipuie descinderea eului postum în perimetrul experienței consumate. Aici, printr-o acrobație sufletească unică, poetul pune față în față don-juanismul

rafinamentului livresc cu nevinovăția analfabetă a percepției infantile. Moartea echivalează cu uitarea sinelui profan, ceea ce duce la imaculare, fapt care permite aflarea purității pierdute în inocența postumă. Cu limpezimea luminoasă a ochilor ce nu înțeleg patimile lumescului, reînnoita spiritualitate contemplă *de departe* silueta iubitei adormite, cărțile din bibliotecă, volumele de versuri lăsate de autor, cuvintele scrise pe pagini. Lucrurile, care văzute de aproape, păreau indispensabile poetului, fixîndu-l într-o rațiune de a exista, se diminuează acum, estompîndu-și sensul. Pilonii de susținere ai minții mature se revelă, din unghiul distanțării, a fi niște ciudate jucării pe care candoarea vizitatorului le înregistrează cu uimire.

Pentru identitatea postumă, spațiul pragmatic al adultului s-a transformat într-o gratuitate în care s-ar putea relua jocul pur al copilului. Inocența eului funebru denunță impostura dar nu o desființează cu totul, căci însăși imaginea judecătorului e produsul unei disimulări.

Descoperim că transparența finalei apariții nu e aidoma strălucirii inițiale. Suind spirala decantărilor, sufletul artist face din experiența maturității o treaptă necesară în dramaticul proces al înseninării. Iubita, oglinda și cărțile „care încuie perfecte amăgiri”, rămîn în urmă, dar viziunea ca atare, rigoarea logosului poetic nu pot fi ignorate, de vreme ce prin asceza artei sale a ajuns estetul la cristalul acestei ultime neîntinări.

Privitorul absolut, care nu mai știe să citească, se uită la scrisul mărunt al *alter-ego-u\ui* relativ. Cuvîntul cunoscut devine straniu, sensurile discreditate de întrebuintare se umplu de taina unor înțelesuri virgine, iar neputința descifrării textului rămas se preschimbă în virtute creatoare.

Limbajul e așezat pe muchia de contact și despărțire a două lumi diferite. De aceea, în poezia lui Ion Pillat e mai totdeauna

toamnă.

Acest anotimp, reunind „fragilitatea virstelor, preaplinul roadelor și apusurile maiestuoase”¹ (Cornel Ungurcanu, 1975) e climatul sufletesc în care se desăvîrșește ctitoria lirică pillatiană. Spațiu al ecurilor, unde prezentul se inserează în amintire, iar trecutul se umple de penumbrele actualului, toamna e pentru poet „madelaina lui Proust” (Ov.S. Crohmălniceanu, 1974, vezi și

¹ *Poezia, nemărturisita aventură în Contextul operei*, Edit. Cartea Românească, 1978, p. 86.

* *Poezia chtonică în Literatura română între cele două războaie mondiale*, voi. II, Edit. Minerva, 1974, p. 112.

Adrian Anghelescu', 1983), calea spre „anamnesis”² (Aurel Martin, 1971), iar în planul expresiei poetice — strategia întoarcerii de la romantism la clasicism.

„Orice împlinire”, arată Ton Pillat, „tinde la despuiere: peisajul ca și poetul. Sub romantismul multicolor al Orientului, clasicismul dezgropat își impune temelile, și marea veșnică, legile ei eterne. Particularul se rotunjește în simbol și formele pământului frământat în liniile senine ale țărnelor clasice”³.

Pe de o parte delir al culorilor în apogeu, pe de alta, înaintare către statuarul alb al iemii, toamna figurează regresivitatea cuvintelor către „minunea primei lor întrebuintări. Din șterse și tocite ca banii prea des mînuiți, își recapătă strălucirea stelară și neînceptă”⁴.

Senzualismul percepției legat de bucuria roadelor, de plinătatea formelor și de sevele telurice, se conjugă cu asceza spiritului care se reculege pe pragul ultim al trăirii, pregătindu-se pentru suprema transparență.

„Ființa”, notează Heidegger în 1926, apelînd la aceeași metaforă a toamnei, „e ca un fruct, e acea necoacere care înaintează în pîrg. Atîta vreme cît durează. Ființa este în același timp un deja și un nu încă”⁵.

În mod asemănător, cuvintele sînt dirijate către o rotunjire în care puritatea sensului circumscris să coexiste cu evanescența muzicală a învelișului sonor:

Pieri culoarea verii: foc și fum —
Răsar arhitecturile eterne —
Din rămurișul alungat de ierne
Rămîn coloane trainice de-acum.

(Regăsire)

¹ *Farmecul evanescent al melancoliei*, Studiu introductiv la Ion Pillat. Poezii, voi. I, Edit. Eminescu, 1983, p. XIV-XXIII.

² 17» *singur idol: poezia. Ion Pillat, 25 de ani de la moarte*, rev. *România literară*, 16 aprilie 1970.

³ Interviu de N. Roșu — *Sub „Scutul Minervei”* — cu d. Ion Pillat despre clasicism și poezie. — 1938.

* *Procesul de creație* — fragment — în *Ion Pillat. Mărturie despre om și poet, op. cit.*, p. 295.

⁴ *Sein und Zeit*, Baden, 1926. *Being and Time*, translated by John Macquarrie; Edward Robinson, Oxford, Basil Blackwell, 1967, p. 288.

În același timp, revenirea la sacralitatea primordială a logosului, după contactul cu varietatea policromă a limbajului artistic (vezi BĂTRÎNII), presupune o investigare a înțelesurilor epuizate în vederea orientării verbului poetic spre adevărurile nerostite încă.

„Viitorul însuși” e transformat „tot în amintire — convertirea în amintire a ceea ce va să vie” (Octav Șuluțiu, 1934).

Regresivitatea, ipostaziată în imaginile zborului invers și ale urnei ce dă seninătate de contur perisabilului, se manifestă, în planul expresiei, printr-o reducere a comunicării lirice la esențial. De la cultivarea cu predilecție a formelor fixe — în special a sonetului, Ion Pillat ajunge la concentrarea maximă a POEMELOR ÎNTR-UN VERS.

Poetul visează, înaintea lui Borges, la cuprinderea într-un singur gest verbal a pluralității și în această direcție *poemul într-un vers* e autoreflexiv.

După cum observă Cristian Livescu¹, liniaritatea trimite la cerc, sau altfel spus, poemul fixează opera într-un punct inițial care generează harta itinerariului parcurs, iar acesta se strînge din nou în centru.

Conștient că „poezia e în același moment cea mai temporală și cea mai în afară de timp din toate artele”², Ion Pillat își întemeiază crezul pe o poetică a metamorfozelor. Opozițiile trup-spirit, rostire-tăcere, vinovăție-inocență, cultură-spontaneitate, timp-eternitate, relativ-absolut își pierd rigiditatea printr-o evaluare reciprocă. Pământul se face suflet, „tăcerea dă cîntecului glas”³, sîngele clocotind de patimi e totodată drumul ce unește prezentul cu duhul virgin al trecutului, originalitatea e dobîndită prin cultivare, arta, ca „adormire a durerii de a trăi”, oferă vieții puțința extragerii din amorful cotidian a cristalelor de sens, veșnicia devine accesibilă efemerului în perimetrul clipei, fragmentul e străbătut de durerea întregului din care s-a rupt.

Viziunea asupra limbajului se definește pe fondul pendulării între amintirea virtuților explorate ale verbului și uitarea experiențelor livești, ceea ce determină orientarea cuvîntului cînd

¹ *Ion Pillat. Pasărea de lut*, rev. *Azi*, anul III, nr. 3, mai 1937.

² *Introducere în opera lui Ion Pillat, op. cit.*, p. 190.

³ *Procesul de creație, op. cit.*, p. 296.

* vezi *Artă poetică* în POEME ÎNTR-UN VERS.

spre alte zone de exprimare artistică: pictură, arhitectură, muzică și sculptură, când spre logosul vegetal:

Ce n-am ajuns cu mii de versuri — iată
O împlinește din belșug o creangă
întinsă, tremurîndu-și umbra peste
Odihna turmelor, ce vor să fie.

(De voi muri)

și spre mesajul păsării în zbor:

Poet al cerului pur.
Lumina ta suie și sună
Cu țipăt profetic, prea dur
Ca omul să-l spună.

(Pescărușul)

Dirijarea verbului poetic spre *memento-vel* cultural transformă cuvîntul într-un *obiect de interior*, într-o natură moartă, reconfortabilă, prin imuabilitatea ei, pentru omul sortit dispariției. *Căprioara de porțelan, peștii roșii pictați, frizele și coloanele templelor grecești* alcătuiesc insule de liniște, dîndu-i iluzia spectatorului că prin artă limbajul își pierde versatilitatea, căpătînd inocența sensurilor unice. Dramatismul provine din întîlnirea între apetitul tulbure al receptorului și singularul pur al opțiunii creatoare. Mișcarea cuvintelor sugerează dorul ființei de a se întoarce în obiectul care mimează viul încremenindu-l în contur.

Pe de altă parte, Ion Pillat năzuiește să-și ștergă din minte memoria abecedarului, deoarece oprirea în literă a fluidului existențial duce la artificializarea trăirii. În această accepție, cuvîntul poetic e văzut ca *obiect de exterior* și reperat la două nivele: în prima ipostază, launtricul, ce se livrează publicului, înfruntă riscul autotrădării, adevîndul fiind redus prin exprimare la orizontalitatea suprafeței; în cea de a doua interpretare, mărghinirea e datul seminței care germinează deschiderea.

Ni se propune astfel o ambivalență lirică unind idealul clasic al decantării conținutului prin formă cu arta poetică simbolista de deturnare a limpezimii în clarobscur, antrenînd frîngerea liniei în labirint, a inteligibilului — în enigmatic.

Contrară atitudinii artistice a lui Lucian Blaga, ce nu vrea să „strivească” prin verb „corola de minuni a lumii”, poezia lui Ion Pillat tinde atît către o civilizare a percepției prin cultură, cît și spre o înnoire a artei prin natură.

Această dublă contaminare duce pe de o parte la sedimentarea emoției în idee, pe de altă parte, umple de sevă și parfum speculația. Artistul crede în forța cuvîntului poetic capabil să schimbe fața lumii, dar totodată revelă și puterea primitivului de a împrăști și largi căile de exprimare ale culturii. De aceea, Ion Pillat nu poate lăsa lucrurile așa cum îi sînt oferite inițial, nici nu se poate înfiora în fața simplității elementare, deoarece pe el îl „îmbată” numai „precizia strictei busole”

Acolo unde Blaga înregistrează plinul. Ion Pillat surprinde absența; ceea ce pentru unul e primordială desăvîrșire, pentru celălalt e punct de plecare și loc de construcție, iar dacă primul urmărește traectoria ascensională a spiritului din relativ în absolut, cel de-al doilea e atent la demersul invers, la descinderea absolutului în relativ.

Și unul și altul sînt poeți ai luminii, numai că spiritul lui Blaga posedă lumina în mod nativ, pe cînd Pillat trebuie să o dobîndească, și din această cauză, artistul ardelean se deplasează progresiv de la răsăritul solar al intelectului către penumbră și problematizare, în vreme ce scriitorul muntean, posedat de himerele asfințitului, se mișcă regresiv spre zonele *clipei netrăite*, cău-tînd să-și soluționeze dilemele și sfîșierile interioare prin „tematizare”¹.

Apolinic, Blaga se cufundă tot mai adînc în fîntîna de întu-neric a sufletului, pe cînd Pillat visează să facă din tenebre o deschidere către clarul transparent² (vezi Laurențiu Ulici, 1970).

Amîndoi se întîlnesc în același spațiu al solarului incert, dar Blaga respiră aerul tare al începuturilor care au în fața lor nemărginirea, iar Pillat se îndreaptă crepuscular către ultimul țărîm, copleșit de miremele grele ale întregului său trecut. Ascensiunea poetică a lui Blaga va tulbura apele, înserarea lui Pillat le va limpezi:

M-aplec pe oglinda fără hotar.

Cu pașii luminii m-afund și dispar.

(Seară pe ape)

¹ Vezi poemul *Sonetul* în *Cartea mărturiilor* — ÎMPLINIRE.

² Basil Munteanu — *Ion Pillat, poet tînr, op. cit.*

³ Laurențiu Ulici — *Ion Pillat*, în rev. *Contemporanul*, 24 aprilie, 1970.

⁴ Revelatoare comparații între poezia lui Ion Pillat și cea a lui Lucian Blaga au fost făcute de Dumitru Micu: *Ion Pillat*, rev. *Lucașfărușul*, 1 febr. 1969, și în *Ion Pillat — „Gîndirea” și gîndirismul*, Edit. Minerva, București, 1975, p. 465; de Laurențiu Ulici, *Ion Pillat, op. cit.*; de Cornel Ungureanu — *Poezia, nemărturisită aventură, op. cit.*, p. 77; 85 — 86.

„Cu câteva luni înainte de a muri, notează pictorul Ștefan Popescu (1946), „Ion Pillat a avut suprema bucurie să-și vadă opera tipărită în ediție definitivă. Pentru un artist, nimic mai mareț: să pui punctul final la opera ta, să te înclini și să dispari”¹.

Dar ce înseamnă pentru creator *definitivul*? Unde se află locul de închidere al scrierilor sale?

„Atunci când avea de gând să publice un volum”, povestește fiul poetului, „Ion Pillat se apuca să pregătească materialul din timp, cu o grijă circumspectă. Mai întâi își grupa poeziile pe cicluri. Stabilea în urmă sumarul, într-un asemenea fel, ca numărul bucăților cuprinse să reprezinte un multiplu al cifrei nouă, simplă superstiție pentru simbol. . . Un volum publicat nu era și pe dată uitat, cum se întâmplă celor mai mulți autori. Cu timpul, în perspectiva de ansamblu a operei mereu sporite, Ion Pillat începea să aibă impresia că volumul în cauză nu mai corespunde pe deplin ca organizare ciclică. Aceasta îl făcea să treacă la o grupare nouă, combinând adesea serii de poezii din volume separate, pe baza unei similitudini de motiv sau atmosferă”².

Tudor Vianu³ remarcă în această direcție că „Ion Pillat și-a întocmit volumele în așa fel încât prin unele din motivele lor, ele se leagă cu cele trecute, pe când prin altele le anunță pe cele viitoare. Cariera sa poetică n-a cunoscut niciodată surpări de teren, tranziții neașteptate, evoluții bruscate. Dezvoltarea sa a rămas tot timpul organică, încit de la o manifestare la alta există totdeauna firul unei continuități, pe de altă parte, felul logic al lucrării sale n-a lăsat niciodată nedezvoltată vreuna din înmuguririle sale poetice. Un volum viitor o va relua neapărat și va conduce pînă la sfîrșit mersul înfloririi”⁴.

Caracterul de sinteză al viziunii pillatiene, precum și rigoarea compactă a edificiului său liric sînt surprinse de Basil Munteanu⁵ și Al- Dima⁶ în 1941 și explicitate mai apoi printre alții de Aurel Rău⁷ (1965), Aurel Martin⁸ (1970), Al. Pini⁹ (1968),

¹ In jurul unei colaborări. — în *Ion Pillat. Mărturisiri despre om și poet op. cit.*, p. 35.

² *Ion Pillat, în Mozaic istorico-literar, Secolul XX.* E.P.L., 1969, p. 262.

³ *Poezia lui Ion Pillat — în Ion Pillat. Mărturii despre om și poet, op. cit.*, p. 146-147.

⁴ *Ion Pillat, poet tînăr, op. cit.*

⁵ *Experiența spirituală a lui Ion Pillat, op. cit.*

⁶ *Prefață la volumul antologic: Ion Pillat. Poezii.* E.P.L., București, 1965.

⁷ *Un singur idol: poezia — Ion Pillat. 25 de ani de la moarte, op. cit.*

⁸ *Ion Pillat în Panorama deceniului literar românesc 1940—1950,* E.P.L., București, 1968, p. 41-45.

Serbau Cioculescu¹ (1971), Ov. Papadima² (1974), D. Micu³ (1975), Cristian Livescu⁴ (1980), Z. Ornea⁵ (1980), D. Șerban Drăgoi⁶ (1984) etc.

Pe de altă parte, Cornel Regman subliniază în 1942 „efectul de isteasă regie” ce permite organizarea creației „în etape, cupolă de cupolă”⁷.

Polemizînd cu obiecția lui Mihail Sebastian privitoare la uniformitatea poeziei lui Pillat, Ioan Adam⁸ replică în 1984:

„Omogenitatea (viclean și eufemistic echivalent al monotonei!) se confirmă la scara unei cărți sau a alteia, căci poetul tînde să se « desfacă » infinitezimal pe sine într-o anumită ipostază, dar se destramă la nivelul operei ca însumare de etape. Complicitatea e darul natural al experimentatorului statornic” și de aici „dificultatea de a-i afla” creației „nucleul unificator, elementul propriu, ireductibil”.

Descoperim din oglindirile operei în chiar imaginea sa, din dirijarea fragmentului către întreg, aceeași mișcare circulară prin care artistul caută să unească în spirala construcției începutul cu sfîrșitul, detaliul cu perspectiva ansamblului, momentanul rostirii lirice proprii cu permanența de fond a limbajului poetic românesc, mlădiat de contactul cu posibilitățile universale de exprimare ale creatorului.

Demersul nu este însă lin curgător, izvorînd direct din preaplinul minții. Aflarea logicii interioare nu este numai o problemă de cuprindere și organizare a varietății după criteriile formale, ci și o încordată scrutare de sine a artistului care își mută treptat ființa în operă, asemeni Meșterului Manole (vezi Mircea Tomuș⁹ (1967), Cristian Livescu¹⁰ (1980), Ioan Adam¹¹ (1984).

¹ *Ion Pillat, poetul strălîmpezimilor noastre, op. cit.*

² *« Ion Pillat, Edit. Albatros, București, 1974.*

³ *Literatura în „Gîndirea”. Poezia Ion Pillat, în Gîndirea și gîndirismul,* Edit. Minerva, București, 1975, p. 456—491.

⁴ *Introducere în opera lui Ion Pillat, op. cit.*

⁵ *Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea,* Edit. Emmescu, București, 1980, p. 151-154, 418-421, 547-585.

⁶ *Ion Pillat,* Edit. Albatros, București, 1984.

⁷ *Ion Pillat, poet al tradiției, Revista Fundațiilor nr. 9, 1 septembrie 1942.*

⁸ *Paradisul regăsit, op. cit., p. 214.*

⁹ *Prefață la voi. Ion Pillat. Poezii.* E.P.L., București, 1967.

¹⁰ *Introducere în opera lui Ion Pillat, op. cit.*

¹¹ *Paradisul regăsit, op. cit.*

Tumulul lăuntric, dureroasa derută a omului de toate zilele, expus hazardului și amenințat de însuși neprevăzutul neliniștitor al firii lui, sînt disciplinate prin tehnică poetică într-o structură armonioasă ce nu lasă să se întrevadă, decît la o a doua lectură, hăurile sufletului sub *masca de aur*.

„Facilitatea versului” lui Ion Pillat, atrage atenția Mircea Tomuș¹, „este o cursă pe care ne-o întinde sintaxa lui ortodoxă și imagistica aparent accesibilă. Adîncirea lecturii însă ne aduce în fața unor rafinamente de expresie în domeniul imagisticii și a unui zid aproape de netrecut în acel al concepției. Chiar cînd sensurile poeziei pillatiene se desfoliază pînă la ultimul, rămîine aburul nelămurit al emoției dată de apropierea unor înțelesuri profunde, grave și vechi ca niște mistere”.

Dar ajunge oare Ion Pillat „la hotarul acelei realități în cuprinsul căreia nu mai are nici un sens să pui întrebări și să aștepti răspunsuri — căci toate lucrurile vorbesc și tac deopotrivă, fiind în același timp elocvente și tăinuitoare”² (Traian Chelaru, 1946)?

Victoria Ana Tăușan³ (1972) precizează că ceea ce este cu adevărat dramatic în poezia lui Pillat nu ține de substanța ei de evoluția ei.

Condiția; seninului cere ca experiența, consumată și „reclamată în liniște”⁴ (formula e preluată de Ion Pillat din poezia romanticului englez William Wordsworth), să fi fost „abisală”. Astfel, claritatea care luminează adîncul ar fi expresia triumfului artistic asupra omenescului.

Tulburarea ce agită suprafața nu permite revelarea străfundurilor, după cum nici cloțirea subterană nu îngăduie perceperea curată a orizontalității. Între puritate și întunecare, între lumina și penumbra trebuie păstrată o *cumpăna dreaptă*. Dar titlul ultimului volum, ca și titlurile unor cicluri anterioare LIMPEZIMI, ÎMPLINIRE, nu consemnează rezultatul atingerii unor perfecțiuni, ci constituie deziderate ale poetului în veșnic neliniștita căutare a idealei stabilități.

De aceea, *definitivul* pentru Ion Pillat își găsește rațiunea din nou în circularitate.

¹ Prefață, *op. cit.*, p. XXVI.

² *Elegiile, în voi. Ion Pillat. Mărturii despre om și poet, op. cit.* p. 176.

³ *Ion Pillat — Ceremonia naturii, în voi. Ion Pillat, contemporanul nostru*, Edit. Albatros, 1972, p. 13.

⁴ *Procesul de creație, op. cit.*

„Absolutul neputînd fi atins”, notează Nicolae Manolescu⁵, „poezia se întoarce asupra gestului, a tensiunii ca atare spre absolut”.

De aici, afirmația lui Nicolae Balotă⁶ (1970), după care Pillat „e poetul care se vede scriind poeme”, deschide perspectiva unei duble reflexivități a actului artistic.

Pe de o parte scriitorul pune într-o relație de interdependență poemele de debut cu cele de la sfîrșit, imprimînd, așa cum ar fi spus E.A. Poe „un aer de finalitate începutului”⁷. Întoarcerea în timpul exprimării poetice trecute, în vederea alcătuirii versului următor, are ca țintă reluarea unor motive, teme și modele, din unghiul permanentei perfecționări a limbajului, ce devine cu ațit mai pur cu cît se adîncește, întinerind pe măsura maturizării poetice. Așa se și explică dramaticele dimensiuni ale laboratorului de variante, proiectele de antologii și listele scrise pînă în ultima clipă, testamentul literar, urmat de o „addenda”, în care artistul revine asupra *ediției definitive*, propunînd o regrupare a volumelor prin reducerea la esențial a fiecărui ciclu.

Pe de altă parte, scrupulozitatea exemplară a poetului e însoțită de o îndoită curiozitate. El se întoarce în operă pentru a descifra propriul mister al procesului creator, pe care îl teoretizează în eseuri și îl face sensibil în lirică. Poezia vorbește despre poezie, dar nu pentru a-și celebra autonomia, ci pentru a dezvălui procedeul prin care vitalul se poate transforma în artă, iar „arta — în soluție de viață” (I. Lugoșanu⁸, 1946, și N. Balotă⁹, N. Manolescu⁶, Lucian Valea⁷, 1971).

Totodată, opera lui Pillat se conturează ca dialog cu cititorul, conținînd în esența ei chiar propria receptare.

⁵ *Metamorfozele poeziei, op. cit.*, p. 93.

⁶ *Ion Pillat — Ars poetica, op. cit.*, p. 61, vezi și comentariul lui Lucian Valea; *Ion Pillat și literatura universală, rev. Convorbiri literare*, nr. 9, septembrie 1971.

⁷ *Filozofia compoziției, în voi. E.A.Poe: Principiul poetic*, ed. Univers, 1971, trad. Mira Stoiculescu.

⁸ *Gînduri pentru Ion Pillat. în voi. Ion Pillat. Mărturii despre om și poet, op. cit.*, p. 30.

⁹ *Ion Pillat — Ars poetica, op. cit.*, p. 69.

⁶ *Metamorfozele poeziei, op. cit.*, p. 93.

⁷ *Ion Pillat și literatura universală, op. cit.*

Procedeul dublei raportări (I. Cantacuzino¹, 1934) și *paralelismul situațiilor*² (T. Vianu, 1938) pot fi extinse de la analiza intrinsecă a textului la fenomenul interpretării sale ca mesaj către public.

Consecventă aspirației spre limpezime, apare dorința poetului ca opera să-i fie înțeleasă în totalitate de către cititori, înțelegere cu puțință numai în cadrul aceleiași spirale care dă planului verticalitate și liniei unduiri de sferă.

Ion Pillat îi cere receptorului să epuizeze încărcătura de semnificații a întregului, ceea ce ar duce la absoluta identificare a trecutului cu prezentul și viitorul, la suprapunerea lecturii peste scriitură.

Să admitem realizarea imposibilului deziderat prin care publicul ajunge la creator și i se substituie, în ce va consta revelația finală?

În acord cu specifică strategie pillatiană de dispunere a ecourilor, poemul *Unui cititor peste veacuri* reverberează mișcarea definitivă a ansamblului. Opera autorului-cititor nu trimite însă către limanul clasic al finitului visat, ci comunică dorul, sfîșierea fără de leac a minții care, în momentul când întrevede malul, e deposedată de repere.

Noi, cei de acum, care deschidem cartea lui Ion Pillat cu sentimentul acut al depărtării, vom zări oare ieșind din *umbra timpului*, pentru o clipă, *țărnul pierdut* al ființei sale?

Și poate atuncea din nou voi trăi
În tremur de versuri năluca...
Și glasul-ți s-o frînge fără să știi
Ce sete cumplit îl usucă.

MONICA PILLAT

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Îmi amintesc de farmecul locuinței din București a lui Ion Pillat, din str. Olga Bancic nr. 9, fostă Pia Brătianu, vrajă care te cuprindea cu totul mai ales în camera sa de lucru.¹

M-ara întrebă îndelung în ce consta ambianța de neuitat a celui interior rămas în memoria celor ce l-au frecventat, din ce în ce mai puțini, pe zi ce trece. După ce am vizitat muzee și case memoriale, unele ocazional aranjate, și am privit stăruitor albumul de fotografii cu aspectele somptuoaselor odăi din casa mamei poetului, Măria Pillat, — cu mobile franțuzești de epocă, broderii de Bukara, tapiserii de Renaștere și covoare orientale, cu porțelanuri de Sevre, persane și extrem-orientale, interior elegant și artistic, conceput spre a fi arătat și destinat mai degrabă reuniunilor mondene decît unei împlinite vieți familiale, — nii-am dat seama că înlăuntrul casei lui Ion Pillat erai supus, fără să știi, unei incantații rezultată din aranjamentul obiectelor corespunzînd unor cerințe și rațiuni artistice vii, talmăcind, nu preferințele unui colecționar de artă, sau ale vreunui calcul material ci unei necesități sufletești și unei psihologii creatoare. Fiecare obiect avea destul de mult spațiu în jur pentru a putea fi privit în sine, dar părea cerut de ideea sau aspectul celui alăturat, care-l punea în valoare și fără de care și-ar fi pierdut din frumusețe, iar subtilele acorduri ale culorilor alcătuiau o discretă dar pătrunzătoare seducție. Atunci, eclecticismul mobilierului, selecția tablourilor, a covoarelor și obiectelor mă încmtau căci privirea lor îmi ațîța și diversifica imaginația și îmi plăceau pentru frumusețea lor în sine și Sn ansamblu, dar acum, — după ce am parcurs poemele lui Ion Pillat, — îi regăsesc sufletul și poezia în acel interior pe care-l schițez din memorie, propunînd cititorului un rebus pe care îmi închipui că l-am dezlegat. Acesta este motivul pentru care, în mod cu totul insolit, mi-am permis să încep nota asupra ediției ultimului tom de poezii, cu evocarea celui decor ale cărui achiziții erau de fapt corespondențe adînci, sufletești.

¹ Vezi și: Dinu Pillat, *Contribuțiuni la biografia lui Ion Pillat în Itinerarii istorico-literare*, ediție îngrijită de George Muntean, Editura Minerva, București, 1978, p. 19—20; Ionel Teodoreanu, *Grădina între ziduri în Ion Pillat, Mărturiile despre om și poet*, ed. Publicom (București), 1946, p. 9—12; Cella Uclavrancea, *Evocare, ibidem*, p. 79—83.

² *Note despre poezia lui Ion Pillat*, în *Revista Fundațiilor*, 1 septembrie 1934, p. 592.

³ *Pocii lui Ion Pillat, op. cit.*, p. 139.

În afară de un scrin Bidermayer, mobilele aparțineau stilului rustic și fuseseră aduse din călătoriile din țară și străinătate, iar din moștenirea de la Ionel Brătianu. Ion Pillat și-a păstrat două măsuțe italienești strunguite cu mina și prinse în cuie formate la foc prin bătaie cu ciocanul. Masa din sufragerie și bibliotecile, simplu băițuite, fuseseră concepute și desenate de Măria Pillat-Brateș, soția poetului.

Chiar iu micul intrînd, în care pătrundeai prin ușa din stradă, și din care se înălța scara de lemn, în spirală ce conducea la primul etaj, privirea era oprită de o bancă-laviță ale cărei ghirlande de flori pictate abia mijeau din verdele-fumuriu al fondului, întunecat de vreme. Lemnul unui scaun țărănesc, cu spătarul în formă de frunză, cioplit de mînă, căpătase în timp luciul mierei brune. Pe peretele alb, deasupra băncii se detașau: un tablou de Teodorescu-Sion cu un bătrîn fărăn cu pletele albe ieșind de sub pălăria de pislă cu boruri largi, șezînd cu mîinile odihnite pe cirja bastonului, și un altul, de Petre Ghiață, reprezentînd o sondă primitivă din uluci, alcătuiind un trunchi de piramidă (Muzeul de artă R. S. România).

Treptele înguste, acoperite cu o scoarță basarabenească de culoarea pămîntului, pe care erau întreșesuți spini stilizați în verde stîns și ocru, conduceau în vestibulul ridicat ca o platformă deasupra casei scării. Sus, pe peretele din stînga» atîrna impunătorul tablou al lui Camil Ressu: *Odihnă la cîmp*. Țăranii așezați, istoviți de seceriș, aplecați de oboseală, reculegîndu-se ca după o luptă ce trebuie reîncepută, demnitatea cămeșilor albe, straietele brune cu lumina soarelui pe ele, liniile domoale ale miriștilor reieșeau perfect reliefate din rama aurie ce tăia suprafața peretelui spoit cu var (Muzeul de artă R. S. România).

Pe peretele din față un masiv dulap breton, împodobit cu figuri geometrice adînc crestate, impresiona prin monumentalitatea sa aspră, funcțională. Lîngă. intrarea în apartament o acuareală de Măria Pillat-Brateș a casei cu coloane albe de la Miorcani (Cabinetul de stampe al bibliotecii Academiei R.S. România), iar în alte odăi, un ulei de Rodica Maniu, reprezentînd țărăuci tinere culcînd struguri „în vie”, și un altul, de Ștefan Popescu, avînd ca model uriașii copaci mărginînd șoseaua Piteștilor, aminteau de priveliști iubite.

Ușa cu geamuri de cristal, prinse în rame de lemn vopsit în alb, se deschidea pe un hol întunecat unde lumina se furișea prin deschiderea odăii galbene, prin arca da către sufragerie și peretele de geam al bibliotecii. În penumbra încăperii, pe scrinul cu colonete, rotunzimea lămpii pîntecoase din faianță verde capta lumini,, iar pe polița unei biblioteci scunde luceau cîteva bronzuri chinezești. Deasupra scrinului, acel tablou de Nicolae Pătrașcu reprezentînd femeia cu rochie albastră cu fața umbrită de pălărie, întoarsă cu spatele la privitor, așezată pe stîncă falezii, mă impresiona prin misterul acelei singurătăți în fața mării. Un „Balcic” de Părăscu, un altul de W. Arnold și acuarele marine de Iser îmi sugerau mișcarea valurilor și plecarea vapoarelor. Pe unul din zidurile mărginînd intrarea în bibliotecă un pastel reprezentînd un autoportret hirsut al lui Pallady și un altul — caricatură.

XXVIII

de Jean Steriade se alăturau de portretele lui Ion Pillat, tînăr, executate de Rodica Maniu, și de Petre Georgescu-Rahetivanu.

Semiobscuritatea holului, în care conturile obiectelor se desprindeau fantomatic, mărea surpriza camerelor adiacente, pline de lumină. Liniștea odăii înguste, galbene, venea poate din claviatura cărților aliniată impecabil pe rafturile ce căpțuseau pînă la tavan pereții laterali. Sau poate din contemplarea fragmentului de stelă funerară a tînărului vînător pășind zvelt și elegant spre moarte, fixat la mijloc între rafturi. Sau poate din atitudinea solemnă a Minervei gînditoare, sprijinită cu capul de lance, o copie în gips după marmora grecească, încastrată de cealaltă parte, în corpul bibliotecii. Pe polița surprindea miniatura caravelei lui Cristofor Columb, cumpărată de Ion Pillat de la buchiniștii de pe malurile Senei. Pești fantastici alunecau pe luciul turcoaz a două bucăți de faianță prinse, în rame, printre cărți. Perdelele de la fereastra din capătul odăii, îmbrăcămîntea fotelurilor joase, încadrînd măsuța italienească, așezate dedesubtul ferestrei, canapeaua îngustă încastrată într-una din biblioteci erau în brocart de un auriu stîns iar pe parchet era așternută o scoarță basarabenească de culoarea ierbiilor vestejite și uscate pe care erau răspîndite crengile negre ale spinilor cu muguri de un roșu decolorat. Reminiscente dintr-un „țărîm pierdut” pluteau în odaia ce părea făcută pentru mărturisirea unor taine, într-un tîrziu de toamnă.

Intrînd prin arca da sufrageriei eram izbită de lumina fățișă a ferestrelor înalte ce perforau în întregime pereții fațadei. Culoarele vii ale scoarței macedonene, roșie ca cireașă coaptă, cu ramaje albastre, atîrnată pe peretele opus, cromatica pestriță a crengilor înflorite și a păsărilor, presărate pe covorul albastru, oltenese, așternut pe mijlocul rămas liber al odăii, se estompau treptat în ocrurile tivite cu roșu-brun și în griurile caligrafiate cu negru ale arabescurilor celor două carpete „sine” prinse deasupra celor două biblioteci scunde ce încadrau deoparte și de alta fereastra. Fișii de scoarță veche din Muntenia ale cărei desene geometrice abia mijeau din țesătura de culoarea frunzelor de toamnă, mărgineau, în partea superioară și pe de-alături, fereastra. Jerba garoafelor de Luchian, prinse în rama grea de epocă, se aprindea pe fondul roșcat al chilimului din dreapta (Muzeul de artă al R. S. România). Pe cel gri se detașa, somptuos, portretul unei fetițe în rochie roz cu malacov, împodobită cu panglici de catifea neagră. Ochii mari, cu pupilele rotunde, negre, care-i mînceau fața suptă și tristă, erau puși în valoare de acel costum de infanță spaniolă. Era portretul Piei, fiica lui Ion Pillat, pictat de prietenul Jean Steriade, drept consolare că, îmbolnăvindu-se, fetița nu a mai putut lua parte la un carnaval organizat de școală. (Tabloul se află la Muzeul din Cluj.) Pe scoarța roșie atîrna un straniu peisaj de G. M. Cantacuzino. De la frunzișul pomilor ars de toamnă, de pe primul plan, se desfășoară o priveliște ondulată d» pămînt roșu, ars, învălurare stearpă presărată ici-colo de petice de iarbă și da luminile Întrerupte ale unei ape, și, care era oprită inexorabil de lanțul munților din fund. Icoane pe sticlă, ceramică transilvăneană, o farfurie cu desenul unei oăprioare erau așezate pe o poliță deasupra scoarței. Pe lărgimea peretelui dio

XXIX

stînga ferestrelor se afla un dulap de sacristie breton, fin sculptat cu împletituri geometice, festoane, frunze și păsări stilizate, atât de bine potrivit cu lada olteanescă pe care era așezat serviciul de ceai. Pe peretele din dreapta dulapului atîrna un tablou de Ștefan Dumitrescu, reprezentînd crengile rășchirate ale unor pomi fructiferi, ce se profilează pe un zid văruiat al cărui alb este îndulcit de soarele de primăvară și care îmi evoca liniștea unei incinte de mînăstire (Muzeul de artă R. S. România). „Bucătăria” de Tonitza amintea soba monumentală de zid pe care se gătea la Miorcani și te putea duce cu ghidul la bucătăria din casa lui Goethe de la Weimar. (Muzeul de artă R. S. România.) Mere și gutui pîrguite pictate de Teodorescu-Sion se adăugau ansamblului.

Portretul lui Ion Pillat, în plină maturitate, cu ochii săi smoliți, plini de ardoare, amenințați de melancolie, era fixat deasupra unui brocart roșu închis (Acuarelă de Măria Pillat-Brateș se află în Cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei R. S. România). Dedesubt, pe masa neagră spaniolă, pe un postament lucind negru, un tors elin din marmoră albă răspîndea lumină. (Muzeul de arheologie din București.) De-a lungul peretelui care avea ca fundal scoarța roșie se afla masa largă, primitoare, în jurul căreia Ion Pillat își ospăta prietenii, îndestulîndu-i mai degrabă cu căldura exuberanței inteligenței și imaginației sale decît cu bogăția bucatelor căci contrar, a ceea ce s-ar crede, soții Pillat trăiau cumpătat iar garderoba lor era modestă. Sub ferestrele care se deschideau pe o stradă bucureșteană, pe o masă foarte îngustă și înaltă, vase orientale din aramă, cumpărate la Balcic, își profilau siluetele feminine și grațioase pe lumina geamurilor.

Șevaletul Măriei Pillat își schimba mereu locul în odaie, pîrîndu-mi de aceea ca un personaj activ, în continuă mișcare, și sprijinea mereu alte acuarele pe care ea le picta în grabă între îndatoriri. Dintre tablourile Măriei Pillat, răspîndite prin casă, trei mă rețineau în mod deosebit. *Bujorii albi și roșii* revărsîndu-se din oala brună-verde de pămînt, cei albi imaculați și tandri, cei roșii întristați de umbre violete, dar moi și voluptuoși pe punctul desfolicrii, plini de parfumul greu de sfîrșit, un tablou dăruit de ea în 1915 cu ocazia logodnei. *Lalele galbene* pictate în 1946 și dăruite mie, cu potirele puternice și tulpinile unduind, prinse în captivitatea vasului verde-jad din ceramică chinezească, așezat pe măsuta acoperită cu o stofă orientală verde-aurie. Dar în special eram fascinată și inexplicabil întristată de o natură moartă pe care o pictase Măria Pillat la Balcic și copiată apoi pentru poemul *Prinos* (BALCIC). Un desen esențial, pasionat pînă la uscăciune reproduce forma plină dar grațioasă a unui urcior cenușiu de cositor, ce-și înalță mîndru gîtul zvelt, încoronat cu un capac ce se ascute treptat. Mînerul subțire subliniază conturul formei elegante iar de cealaltă parte ținuta țurloilui înalt, arcuit scurt, este perfectă.

Urciorul așezat pe pervazul ferestrei și profilat pe o mare cu valuri decolorate, îmi sugera o hieratică și însingurată prințesă bizantină. În jurul vasului din metal cenușiu, sînt îngrămădite fructe. Relieful plastic al gutuilor galbene

contrastează cu frăgezimea și transparența strugurilor verzi-aurii și cu ciorchinii negri. Migdale verzi cu umbre vineții sînt și ele adunate în jur, pe polița ferestrei,

Odaia de culcare a lui Ion Pillat avea un aspect aproape monahal. Un pat îngust alături cu o măsută de noapte iar pe peretele opus o bibliotecă cu geam, largă cît peretele și înaltă pînă în tavan, iar în colțul dinspre fereastră un scrin bătrinesc cu oglindă în ramă de lemn, singura oglindă din casă, pe care am văzut-o acoperită cu un cearșaf la moartea lui și apoi a dispărut,

în schimb odaia sa de lucru mi se părea minunată. Superba policromie și aurirea cărților, prețios legate, alinate pe un perete întreg, pe rafturi simple din lemn băițuit, produceau mirifice și blînde scilipiri.

O arcadă deschisă în peretele opus bibliotecii era astupată cu rafturi pe care erau potrivite cărți și lexicoane de artă în ediții complete. Largi și moi jilțuri, în vechi brocart italianesc de un roșu-roz obosit; canapeaua și alte foteluri din piele de un verde spălăcit așteptau primitoare în liniștea lor îmbătrinită.

Pe peretele de lîngă fereastră prezența unui jilț-strană, băițuit negru, îmi părea atunci stranie printre fotelurile în catifea și piele și pe fundalul armonios și somptuos al cărților. Cu brațele largi și primitoare, cu spătarul dintr-o seîndură unind prelungirile celor două picioare din spate și scindura nu prea lată pe care te așezai, șlefuită de vechime, cu stinghii legînd și dînd astfel stabilitate picioarelor zvelte și subțiri, jilțul părea în același timp generos dar și sever, impunîndu-ți o ținută dreaptă, comodă dar în anumite limite. În mod ciudat acea mobilă funcțională, sobră și elegantă în același timp, creație a unui meșter popular spaniol, părea că privește și domină acel interior ca rațiunea care ține în frîu fermecătoarele pasiuni. Ceea ce găseam altă dată straniu și nepotrivit în acea bibliotecă mi se pare acum firesc și semnificativ. Căci arhitectura logică și clară a jilțului, ținuta care o impunea celui care se așeza pe el, avea ceva din arhitectura logică și indestructibilă a operei pillatiene și în același timp se potrivea firii reținute a Măriei Pillat, soția poetului, generoasă și austeră totdeauna. Ea alesese jilțul în 1929 cu ocazia călătoriei în Spania. Roșul stins al covorului brun de vreme, așternut pe parchetul auriu veșted, și verdele închis al perdelelor de catifea, ce încadrau fereastra largă, completau decorația acestui interior în care ardea lumina cărților. Prețiozitatea culorilor era amplificată de stampe colorate ilustrînd scene dintr-o poveste persană și din Sah-name (cabinetul de stampe al bibliotecii Academiei R.S. România), o procesiune de pelerini la umbra lui Fuji-Yama executată de Hokusai (1760-1849) și o stradă orientală pictată de Iser. O gravură reprezentînd fin și pitoresc autoportretul pictorului japonez Fujita (1886—1968) era contrabalansată de litografiile lui Jean Steriade arătîndu-l pe Luchian bolnav și pe Alexandru Macedonski. Garoafe proaspete în oala de pămînt, pictate de Luchian, înfloreau pe fondul stins al unui covor de rugăciune (se pare că tabloul a fost achiziționat de Banca Națională a R. S. România). Un tablou de Pallady reprezentînd un nud cenușiu de femeie, sînd în picioare, rezemată de o consolă, părea că strînge în el oboseala și delăsarea unei vieți. Nu-mi amintesc de natura

moartă a lui Pallady de care pomenește Dinu Pillat. Un fragment dintr-o „în-mormântare la țară” de Camil Ressu finaliza imaginile distribuite echilibrat pe pereții încăperii rămași liberi între ușe, fereastră și bibliotecă.

Pe o rustică măsuță italienească un vas de cristal de Boemia, cu fețele aurite și incizate cu scene din viața Sf. Eustațiu, concentra în el lumina, răsfirând corolele mereu proaspete ale florilor, iar pe o vitrină scundă și mică, în care erau strânse edițiile princeps ale operei lui Ion Pillat, era așezat capul de marmoră roșcată al unui bătrîn faun trist. (Dinu Pillat l-a dăruit drept omagiu lui G. Călinescu.) Un cap mic de Minerva se afla pe raftul bibliotecii din spate.

Pe masiva masă de lucru, alături de căprioara de porțelan, se afla o mapă mare a cărei copertă era împodobită cu ornamente și scene dintr-un basm persan, înlăuntrul ei erau îngrămădite invitații la diverse manifestații culturale, ceremonii sau evenimente mondene.

În arhiva familiei au fost păstrate proiectele de organizare a volumelor, liste de poezii nepublicate sau care urmau să fie trecute dintr-un volum într-altul, achite de antologii, situația publicării volumelor sau numărul celor care urmau să mai apară, toate scrise pe dosul unor asemenea invitații. La început nu am înțeles pentru ce poetul nu înregistra toate acestea într-un caiet anume. Răsucindu-le de pe o parte pe alta mi-am dat seama că aceste cartonașe erau lesne de mînuite, ca niște fișe, era plăcut de scris pe suprafața lor tare și netedă și se puteau păstra ușor. Fără a întoarce paginile unui caiet unde să cauți o anumită însemnare se putea reveni asupra ei doar prin simpla răsfoire a cartonașelor. Notele scrise pe invitațiile primite cotidian mai dovedesc și faptul că pentru Ion Pillat organizarea ouprinsului volumelor, în cea mai expresivă formă, nu a fost un lucru îndeplinit și lăsat apoi la o parte, ci o preocupare zilnică, obsedantă, care l-a însoțit pînă la moarte. La lumina lămpii, în întunericul odăii în care clipeau cărțile, în timp ce în celelalte odăi lumina era înăbușită de abajururi iar umbrele deveneau neliniștitoare începînd să te apese densitatea de vechi energii latente închise în lucrurile oe-și pierduseră culoarea, Ion Pillat scria ținînd trează arta, în acei ani, în care Gel de-al doilea război mondial prăbușea valorile în care el crezuse. Este impresionant de urmărit modul în care Ion Pillat construia arhitectura operei sale, din respectul pentru desăvîrșirea creației artistice și din dragoste pentru cititorul căruia i se dăruia cu totul.

Din mulțimea însemnărilor lăuate se vede că, începînd cu anul 1940, Ion Pillat își reconsideră întreaga sa operă în vederea organizării ei, în ediție definitivă. Diversele proiecte de grupări au sfîrșit prin a încercui poemele scrise în epoca tinereții (1906—1918) — ale etapei parnasiene și simboliste — și acelea din epoca maturității (1918—1927), — ale etapei tradiționaliste, și care au format volumele I și II ale ediției definitive, publicate de Fundația regală pentru literatură și artă. Poetul păstrează, în linii mari, cronologia poemelor cu cîteva excepții pe

care le-am semnalat la locul convenit, în ediția critică publicată de Editura Eminescu.¹

În asocierea poemelor și alăturarea lor, în afară de faptul că se urmărea ca ele să se întregescă unele pe altele, să contureze și să amplifice o anumită atmosferă poetică, avem impresia că poetul asculta o muzică interioară pe care el o nota prin propriile sale poezii.

Așadar, în afară de înțelesul fiecărei poeme și a semnificației ciclului din care face parte, există o poezie superioară, o melodie sfișietoare, aspirînd deznădăjduit spre lumină și armonie biruitoare. Ea se desprinde din ansamblul poeziilor lui IOD Pillat a cărui supremă străduință și împăcare era de a ne-o comunica.

Volumul al III-lea al OPERELOR lui Ion Pillat este format din poeme scrise între anii 1927—1944, repartizate în volumele: CAIETUL VERDE; ȚĂRM PIERDUT; SCUTUL MINERVEI; BALCIC; POEME ÎNTR-UN VERS; VERSURI REGĂSITE; UMBRA TIMPULUI; ÎMPLINIRE; CUMPĂNĂ DREAPTĂ și INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE.

A fost așadar respectată ordinea și alcătuirea acestui tom, hotărîtă de Ion Pillat în POEZII voi. III (1927-1940), publicat în 1944 în Ediție Definitivă la. Fundația pentru literatură și artă, îndeplinindu-se și recomandările *fîn Testamentui literar din sept. 1943*, prin care poetul amplificase volumul adăugîndu-i CUMPĂNĂ-DREAPTĂ (1940 – 1944) și INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE, poeme nepublicate în volum dar care — unele din ele — au apărut în cîteva din antologiile, postume dedicate operei poetului.

Volumele care alcătuiesc cel de al treilea tom de poezii ne derutează complet deoarece aproape nici unul dintre ele nu păstrează integral cuprinsul său de la data primei apariții. În urmărirea variantei definitive a volumelor aparținînd ultimei etape, aceea a neo-clasicismului și poeziei pure (1927—1944) sîntem ghidați însă de Ion Pillat care nu ne-a lăsat să rătăcim în labirintul creației sale. Indicațiile lăuate în manuscrisele păstrate sau însemnate pe cartonașe ne-au ajutat să intrăm în circuitul poemelor și în trama operei.

În capitolul *Din laboratorul creației* am desfășurat acest întreg proces al alcătuirii volumelor, care este el însuși o creație. Procedul nu-i aparține lui Ion Pillat în exclusivitate, dar în literatura noastră el l-a dus pînă la desăvîrșire.

Armonizîndu-și neîncetat și rațional structura operei sale, poetul realiza inconștient o incantație a cărei vrajă era răspîndită pînă și în interiorul casei în care trăia.

În afară de capitolele: *Din laboratorul creației și Comentarii critice*, ediția critică a volumului: Ion Pillat, OPERE 3 — are aceeași organizare ca și celelalte volume de poezii, publicate de Editura Eminescu, Atragem atenția ca nu an fost consacrate studii speciale poemelor din VERSURI REGĂSITE, adunate în volum

¹ Ion Pillat. *Poezii (1906-1918)*, voi. I, București, Editura Eminescu, 1983.

² Ion Pillat. *Opere (1918-1927)*, voi. II. București, Editura Eminescu, 1984.

doar în E.D.III, din CUMPĂNĂ DREAPTĂ și INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE nepublicate în volum și de aceea nu au nici bibliografie și nici comentarii critice. Dar a fost semnalată apariția poemelor în periodice și selectarea lor în antologiile postume.

Stabilirea textului

După cum a fost expus în: Ion Pillat, OPERE 2, în transcrierea poemelor au fost respectate normele ortografice stabilite de Academia R. S. România *dreptar ortografic, ortoepic și de punctuație. București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1983.*

Particularități de limbă respectate: *întunec* (385, v. 37); *mîni* în loc de *mtîni* (411, v. 14; 436, v. 8; 480, v. 6; 665, v. 4; 689, v. 8; *mine* în loc de *mîne*, cerut de rima cu: *ramine* (456, v. 14; 615, v. 25; 627, v. 1); *chihlibar* în loc de *Chihlimbar* (387, v. 12) dar: *chihlimbar* în 425 v. 14; *Octomvrie* în loc de *octombrie* (404); *umerile tn* în loc de *umeri* (423, v. 8); *Grechiei* în loc de *Greciei* (442, v. 1); *Ado* în loc de *a d ă* sau *adu* (416, v. 3; 444, v. 7); *papagai* în loc de *papagali* (469, v. 22); *Cucoși* în loc de *cocoși* (314, v. 3 și 4); *abajur* în loc de *abat-jour* (314, v. 1); *vest-mintul ia* în loc de *veșmîntul* (462, v. 6); *Egipanul* în loc de *Egipteanul* (462, v. 6); *Viea* în loc de *via* (460, v. 6; 482, v. 9, v. 13); *răzîmat* în loc de *rezemat* (461, v. 2);, *fopotea* în loc de *șoptea* (472, v. 6; v. 12, v. 18, v. 24); *viers* în loc de *vers* (424, v. 10; 428, v. 16; 441, v. 27); *sălbatec* în loc de *sălbatic* (483, v. 23; 602; 678 v. 8); *molatec* în loc de *molatic* (490, v. 3); *colori* în loc de *culori* (504; 652, v. 1); *culoare* în loc de *culoare* (715, v. 5); *nesațiu* în loc de *nesaț* (655, v. 66); *sameni* în loc de *semeni* (655, v. 68); *smaranăe* în loc de *smaragde* (652, v. 16); dar *smaragd* (669, v. 9) și *smarald* (752, v. 1); *răni* în loc de *răni* (651, v. 10); *îndestui* în loc de *îndestulezi* (657, v. 16); *ascunsă* în loc de *ascundă* (658, v. 12); *șivoaie* în loc de *șuvoaie* (665, v. 10); *lebezi* în loc de *lebede* (677, v. 11 și 158, v. 6); *stins* în loc de *stîns* pentru rima cu *strîns* (636, v. 10); *jîlf* în loc de *jîlț* (687, v. 2); *despoiat* în loc de *despuiat* (715, v. 9); *patînor* în loc de *patînoar* (715); *ascunzd* în loc de *ascundă* (447, v. 3).

Au fost redată conform normelor ortografice în vigoare: *chemări* (*chiemări*) (431, v. 6); *cheamă* (*chiamă*) (407, v. 13; 434, v. 8); *chema* (*chiema*) (425, v. 6); *clae* (*clae*) (631, v. 1); *cvadrigele* (*quadrigele*) (652, v. 35); *dezamăgire* (*desamăgire*) (525); *dezgrdnîțează* (*desgrnîțeasă*) (415, v. 3); *dezlege* (*deslege*) (428, v. 12); *dezmeticit* (*desmeticit*) (392, v. 19); *dezvelind* (*desvelind*) (431, v. 11); *Dionysos* (*Dionisos*) (435, v. 5); *Dionysopolis* (*Dionisopolis*) (479); *Don Quichote* (*Don Quichotte*) (714, v. 1, 11); *fazani* (*fasani*) (507); *femeie* (*femeie*) (397, v. 19); *femeia* (*femea*) (442, v. 10); *gheare* (*ghiare*) (464, v. 10; 685, v. 9); *gheață* și derivatele subst. (*ghiață*) (614, v. 11; 622, v. 12;

624, v. 5; 632, v. 13; 641, v. 7; 653, v. 21; 669, v. 11; 692, v. 9; 705, v. 1; 718, v. 6; 719, v. 41 și 52; 732, v. 14; *gheena* (*ghehena*) (655, v. 80); *ier'* în rimă cu *fier* [452, v. 10 și v. 13]; *irizată* (*irisată*) (445, v. 16); *luminii* (*luminei*) (418, v. 47); *mausolee* (*mauzolee*) (695, v. 4); *noi* (*nuoi*) (729, v. 7); *piraie* (*ptrae*) (645, v. 6); *piraiele* (*piraiele*) (474, v. 5); *puzderii* (*pusderii*) (474, v. 9); *răzlețe* (*răștețe*) (399, v. 9); *troieniți* (*troeniți*) (400, v. 5); *zbor* și derivatele (*sbor*) (407, v. 3; 414, v. 22; 416, v. 33; 418, v. 46; 419, v. 5); *zvon* (*svon*) (497); *altădată* (*altă dată*) (655, v. 49); *acuși* în rimă cu *făcuși* (445, v. 1); *al cărei* (*al carii*) (411, v. 2 la I. Pillat și A. Rău); *care* (*cari*) (669, v. 2); *de ta* (dela) (404, v. 4); *de-apururi* (*deapururi*) (459, v. 12); *l-aș* (*l-ași*) (626, v. 9); *deasupra* (*de-asupra*) (715, v. 12); *fiecare* (*fie-care*) (711, v. 10); *amiaza vremii* (*amiaza verii* la A. Rău) (727, v. 1); *peșterilor* (*peștilor* la A. Rău) (731, v. 14); *veghe* (*veghie*) (412); *veghez* (*veghiez*) (412, v. 15); *sînt* (*sunt*) (385, v. 7; 388, v. 9; 397, v. 13; 404, v. 9; 409, v. 17; 417, v. 15, 31, 40; 418, v. 12, v. 13; 427, v. 15; 453, v. 6; 466, v. 15; 469, v. 28; 488, v. 17, 611, v. 9; 633, v. 8; 643, v. 6; 653, v. 7; 654, v. 11; 689, v. 5; 732, v. 1, v. 2; 743, v. 6; 760, v. 3).

Corecturi tacite: *pipăe* (*pipăie*) (396, v. 10); *fulgerător* (*fugerător*) (418, v. 46); cu (că) (403.V.2); amazoanei (*asmazonei*) (614v. 17); *ținerețea* (*ținetețea*) (655, v. 60); *parcul* (*parul*) (636, v. 2); *ca* (*cu*) (480 v. 4, corectură în ED III făcută cu creionul de Ion Pillat).

CORNELIA PILLAT

CAIETUL VERDE

1927-1936

Ion Pillat la cincizeci de ani. Acuarelă de Măria Pillat-Brateș.

385. *Scrisoare*

- 1 Se lasă iar amurgul pe parcul din Miorcani
Și zgomotul pe care l-am auzit de ani.
Cu pulberea luminii ajunge pîn-la mine:
E mugetul cirezii ce-ncet cu seara vine.
5. Sînt scirțîiri de care pe drumul greu de rod.
E tunetul căruții ce trece peste pod.
Sînt chiote de oameni . . . Ce stranie prelungire
Le face să se piardă deodată-n amintire.
- O toaca bate tainic. Un clopot suna lung.
- 10 Sîntă Măria mică e mîine. Să te-ajung
Nu pot decît cu slova, cu gîndul și cu dorul.
Pe chipul tău, pe timpul ce fuge, trag zăvorul
Să mi te prind aicea, tu, cea de ieri, de azi.
Tu, pururea aceeași la cuget, la obraz.
- 15 In parcul vechi și unde nimica nu se schimbă
Ci numai anotimpul cu pas pustiu se plimbă,
Cum vrei să măsur ziua cu bietul nostru ceas.
De ce apuc condeiu sa-ți scriu, cînd mi-ai rămas!
Întîia frunză cade, întîia barză pleacă.
- 20 Vor da alți muguri mîine și păsări noi pe cracă
S-or legăna. Tu însă vei sta cînd s-or fi dus.
In juru-mi înserarea pe țarini a apus.
Cenușa înnoptării pe mîna mea se lasă.
O lampă cu-o privire a luminat în casă

- 25 Ca sufletul tău darnic, deschis și liniștit,
în drumul vieții mele Miorcanii m-au oprit.
A înnoptat: orașul și-aprinde cafeneaua.
Aici la cîmp sting lampa să se apropie steaua
Ce-a licărit stingheră la margine de sat.
- 30 Pe-aleea nevăzută se-aude apăsas
Unitul pas al tatii și-al mamei melc, pasul
Ce-l auzeam pe vremuri, copil, cînd suna ceasul
Culcării, așteptîndu-i să mă sărute-n pat.
O rază albă ramul din geam l-a dezgropat:
- 35 Din umbră mii de ramuri misterios se lasă
Cu crengi catifelate pe pajiști de mărtasă
Și bolți de întunec se farmă și se fring.
Ce-a fost adînc in noapte se face mai adînc
Sub arcuri nesfîrșite ce tremură-n lumină,
- 40 Cînd se revarsă luna ca o fîntînă plină.
Deschid fereastra: pace, părere și pustiu.
Doar inima mi-o roade ceva ca un burghiu
Și o fărîmițează cu fiecare clipă.
Pe iarbă cade-o poamă, prin frunză o aripă.
- 45 Și mă gîndesc departe, la tine, la copii.
La moartea tuturor ce vine cînd nu știi.
La viața care curge cu murmure de apă . . .

Ion Pillat cu soția sa la Miorcani.

386. Adormind

X Ți-ai dezbrăcat de haine ca de-o coajă
Migdala trupului cu gust amar,
Și patul jos ca valul de pe plajă
Primește alb neprețuitul dar.

5 Răcoarea inului îți dă o tremurare
Ușoară, ca o boare peste iaz.
Pleoapele se lasă. Cu mirare
Îți recunosc un alt al tău obraz.

O clipă tai cu mina moartă valul
10 Imaginar la țărml rătăcit,
înotătoare, părăsindu-ți malul
Cu puf ușor de perini vătuit.

Dar ape moi în juru-ți parcă sună
în zvonul surd cu legănări de somn.
15 Alunecă.. .Ascultă... Te adună
Pe alt țărml, supusă altui Domn.

Tot trupul mlădios te părăsește
Și mnnile legate pînă-n zori.

Ce singură îmi stai, copilărește,
20 Din vîrf de frunte pînă la picior!

înlănțuito, ce privești? Și unde
Liane, vise, o păstrați de-acum?
Zadarnic. Mîine n-o să-mi poți răspunde.
Statuie, răsărind din țări de fum.

387. *Odaia ei*

1 Când am intrat târziu în casă, totul
Păstrase clipa ultimei vederi.
Pe canapea rochița rămăsese
Sculptînd molatec trupul tău de ieri.

5 Deschisă cartea. Nici o mină nouă
Nu întorsese pagina de-atunci
Pe ornicul oprit aceeași oră.
Prin storul tras aceleași raze lungi.

Pe masă încă stăruiau alături
10 Tacîm de-argint și cupă de cleștar.
Doar perele păreau acum de piatră.
Doar strugurii stăteau de chihlibar.

De porțelan albastru pudriera
Tot mai ningeă parfumul tău pe scrin.
75 Am tresărit că n-a uitat mînușa
Nici brațul gel, nici degetul tău fin. -

Tu singură lipseai. Ascunsă unde?
Cînd totul după ani e neclintit.
Ori poate colo-n umbrele oglinzii
20 Obrazul tău, plăpîndul, mi-a zîmbit

388. *Sonet*

7 Oriunde îmi duc pașii, icoana ta urmează;
Oriunde stau, în suflet lumina își oprește.
Ca steaua care încă la Bethlcem pornește.
Din umbra îndoielii mă scoate cu o rază.

5 Durerea și nădejdea la fel mi le veghează
Și orice fericire de-o clipa mi-o sporește.
Prin ochii mei, deschișii, privirea ta privește;
Prin genele-mi plecate, vederea ta visează.

Sînt deseîntat și vorba-ți din zori și pînă-n seară
10 îmi sună ca un cîntec prin vrăjile urechii.
Iar noaptea, ca o apă în șoaptă sună iară.

Priviri'și glas zăloage mi le-ai lăsat perechii.
Trăiesc aieve-n taina lor dulce și amară —
Doar inima departe mi-o ții, la mii de leghii.

389. *Stanțe pe un motiv de Ronsard*

7 Când peste ani vei fi bătrina care
 Zbîrcită stă și toarce la cămin,
 In visul tău ieși-vor din uitare
 Toți cei ce te-au iubit pînă la chin.

5 Toți cei ce te-au poftit și te avură
 Și n-au uitat pierdutul tău tipar:
 Un trup născut pe-a Venerei măsură
 Din spuma mării, brun mărgăritar.

Și tu vei sta zbîrcită: o bătrină.

10 Vei tremura din cap și vei ofta,
 Când chipul tău de astăzi nici o zîină
 în stare nu va fi să ți-1 mai dea.

Un singur om, el singur, îl mai are
 închis adînc în suflet ca-ntr-un scrin.

75 Ca timpul și ca moartea e mai tare
 Doar versul lui, eternul tău suspin.

390. *Recuerăo*

1 Grădină, unde tînăr am învățat iubirea,
 Copaci înalți pe care și vara și-amintirea
 își țes în taină mreaja de gânduri și de foi,
 Și tu, fîntînă: undă și nimfă, umeri goi
 5 De nori în dezvelire, oglinzi întunecate...
 Ce darabană scara spre porți închise bate?
 Reginele de piatră rămîn, dar noi, dar noi?
 Colunul de-altădată oprit din zbor greoi,
 Și risul tău, copilă, iubind întîia oară,
 70 Și apa care plînge și pasărea ce zboară.

Jardin dtt Luxembourg. Paris.

391. *Sînge străbun*

7 Cînd noaptea mi s« lasă pe pleoapă,
Ursita zilei de-astăzi de-a apus,
Vuind mă fură vremea ca o apa
Și-o iau pe firul sîngelui în sus.

5 Mijesc din umbră stepe nesfirșite...
Nechează-n vîntul zorilor un mînz.
Scad focuri. Corturi cad. Se zbat copite.
Deodată soarele pe sulîți, dîrz!

Deodată-n mine tot virtejul stepii,
70 Tot dorul meu în vîntul ei răpit!
Vultanul, cînd l-au deșteptat sirepii,
Din ierburi, cu-aripi aprigi a zburat.

Strunindu-mi murgu-n loc, rămas cu palma
Deasupra ochilor, îi văd ureînd
75 în soare aripa de foc, de-a valma
Cu sufletu-mi năvalnic și ne-nfrînt.

Și-n urma lor, cînd i-am pierdut în zare,
Un chiot am zvirlit așa pîgîn
Că peste țări și veacuri tot îmi pare
20 Că îmi aud năpraznicul stăpîn.

392. *Scitul*

1 Cînd pînă-n zori e cîmpul numai iarbă
în jocuri de lumină și de vînt,
Cînd herghelia se repede oarbă
Și-1 vîntură cu coama la pămînt.

5 De-mi sună-n cer întiul tunet goarna
Și bubuie din depărtări în depărtări,
în sînge mi se dezmoștește iarna
Și ce-a fost mort învie din uitări.

Pe roib călare o pornesc cu zorii.
10 Oprit cu ochii roată pe gorgan.
Adulmec vîntul și aud cocorii
Vestînd din cer sîmînța altui an.

Atunci înfricoșat descalec iute
Lipind urechea de pămîntul viu.
15 Și din afund de lumi răspund pierdute
Popoare răscolite din pustiu.

Aud prin vreme scirțîit de care.
Galop adînc vuind spre răsărit.
Și inima îmi bate tot mai tare
20 Chemîndu-mă cu sîngele meu scit.

393. *Vrăjitorul de șerpi*

*Herencheu,
Berendcu,
Grozăvior, stai pe loc!*

7 Sub soarele-n amiază e Iacul de platină
Și joardele luminii îl bat cu vergi de foc.
Stă lopătam! oacheș, tăiat într-o tulpină
Străveche cum e lotca greu pironită-n loc.

5 Pe luciul apei, negru, un sfirc de bici în plăsnet
Străfulgera topirea,.. Pescarul l-a simțit.
Se-apleacă, mormăiește descântecul: de trăsnet
Atins, un șarpe-și lasă inelul despletit.

Sa răsturnat și țeapăn plutește buturugă.
10 Dar omul mișcă buza și vorba veche iar
Se duce, ca jivina deplin să-i fie slugă.
Din ape se ridică un cap triunghiular.

Alunecă în luntre năpârca blestemată.
Pe brațe e brățară și măr rotund în sân,
15 Și omul giugiulind-o ca pe-un copil, i-arată
Șerpoaicele bătrine cu șuierul păgîn,

Ce-și cheamă seminția ieșind la gol de baltă.
Din milă iar șoptește cuvinte de hrisov:
Și șarpele, deodată dezmeticit, tresaltă
Și scapă ca săgeata pe Iacul din Snagov.

394. *Mortul*

7 Deodată s-au rupt norii și deodată
Zbucniră-n ceruri munții toți de piatră.
Se depărta furtuna. Rar, un tunet
Venea rostogolit de-a lungul văii
5 Lovindu-se din stei în stei, năvalnic.
Se-nsenina. își scutura brădetul
Broboanele de apă sclipitoare
Și pe poiană au ieșit oierii
Din poalele pădurilor cu turma
10 Să-ncremenească iar, proptiți în bită.

Cînd seara umbra lor s-a făcut lungă.
Ciobanul nalt în cușmă brumărie
A coborît în vale unde râul
Umflat de ploi, rotindu-sc-n bulboane,
75 Gonește orb ducînd vîrtej butucii
Și plutele sfărmate sus la cheie.
Acolo, la poiana de pe ape,
îl aștepta Măria lui, o fată
Dintr-un sătuc sărăcăcios. Venise
20 în mîini cu legătura de merinde,
în ochi cu o iubire încă nouă.
Cu păr bălai și trup subțire-n mladă,
Cum se stringea sfioasă de grumazu-i
Și-i se lipea de piept copilărește

25 Și se-ana cu brațele de gitu-i,
 El neclintit, ea numai tremurare,
 Păreau așa un brad și un mesteacăn
 Cu crengile unite de furtună.
 Când s-au trezit, pe vale înnoptase
 30 Și râul ce scădea mereu, ca leșuri
 Lăsînd pe prund butuci de brad și trunchiuri,
 A părăsit pe-o limbă de nisipuri
 Sub un arin cu ramurile joase
 Un trup de om cu ochii plini de ceață.
 35 Nu l-au văzut, nu mai vedeau nimica.
 îmbrățișați trecură lingă dînsul
 De tot aproape. Fata deodată
 Rîzînd s-a rupt din brațe dragi. Ciobanul
 A stat puțin privind-o cum se pierde
 40 De umbrele pădurii alintată.
 Vîrî apoi merindea în desagă,
 își trase peste ochi căciula sură
 Și o porni la munte cu nevoia.

Se înnoptase bine. Cîte una,
 45 Ca oile-n poiană, stele, stele
 Ieșeau din ce în ce mai mari. Departe
 Prin toancele de piatră, vijititul
 Nahlapilor în spumă era groaznic.
 Dar Bistrița la marginea fîneței
 50 își liniștise val cu val mînia
 Și murmură un cîntec vechi de leagăn,
 Pe cînd arinul, tînăr ca și mortul,
 îl mîngîia cu ramuri aplecate
 Și frunze verzi, ușor de tot, pe frunte.

395. *Ornic*

1 Prin somnul care-mi scapâ in noa^ea ce revme
 Un ceas in depărtare răsuna W>t
 Bătăile lui limpezi vîslesc mcett. P'""
 De vremi murmuratcare se cern la ncsliș.t.

5 în încăperi de suflet trezind ecouri, parcă
 De pretutîndeni zile pierdute le răspund.
 Dar tu legat de patul cu legănări de barcă
 Pornești pe firul nopții cu stelele ca prund.

Te duci, purtat de apa din ce în ce mai rară
 10 La fiece nălucă de sunet măsurat.
 Cu gene lungi pe umbra pleoapelor de ceară.
 Străin și sfînt și singur, de visul tău durat.

396. *Călătorite*

1 Un călător grăbit cum se deșteaptă
Nedumerit, pe-a visurilor treaptă.
De care țară astăzi are parte;
Și stă buimac și nu mai știe unde
5 A mai zărit odaie, jilț și masă;
Și dureros, chinuitor l-apasă
Străinul ce-n oglinda lui pătrunde.
Aude-n gară trenurile grele,
Și tot se-ntreabă cine o să plece.
10 Și pipăie și mâna lui e rece
Și calendaru-n zid își uită anul...
Și tot mai dorm în miezul vieții mele.

397. *Oglinda fermecată*

1 într-un conac de țară părăsit
Și unde nu venisem niciodată,
în toamnă și-n tăcere ți-am găsit
Ovalul pur ca un obraz de fată.

5 Oglindă, tu, purtînd argint pe tîmple
Și-n ochii limpezi un trecut întreg,
Cu ce adîncuri sufletu-mi se umple.
De ce vîrtej turburător mă leg.

Răsar din vremi pe apa jucăușă,
10 Atît de viu și totuși mort de mult,
în fața mea — și n-am deschis o ușă,
Și umbra unei umbre o ascult.

Sînt eu,"sînt eu, ești tu de altădată!
Ecoul de-azi nu poate da cuvînt.
15 Și stau înlănțuit și vinovată
Privirea mi se-ndoaie la pămînt.

Știam un om într-un local de noapte,
Adus puțin de umeri, aplecat
Nu pe-o femeie stearpă, ci pe șoapte
20 Pierdute din iubirea ce-a uitat.

398. *Cocorii*

1 Pe șesul peste care seara cade
Cenușa și pustiul se întind.
Tot mai lucește-n zare apă albă
De toamnă fumurie când, foșnind
5 Din aripi ridicate, se coboară
Cocorii cerului. întregul stol
Se stringe să-și ia masul pentru noapte
Și, umbre din trecut, pe câmpul gol
Nostalgicul lor cânt și-oprește goana.
10 Dar călăuza veche, -ntr-un picior
Veghează, somnul morții să nu-i prindă.
Spre stele țipă ea sfișietor
Și cirdul speriat de glasul mare.
Cu freamăt lung de zbor se pierde-n neguri.
75 Tăcerea urcă. Se deschide-n zare.
Mijind a zori de zi, o apă albă.

399. *Țara*

1 Când una după alta iubirile de tină
Și-or desfoia obrazul în somnul meu de veci,
Când trupurile calde de dor și de lumină
Din brațe mi s-or smulge lăsindu-mi-le reci,
5 în marea părăsire din mine și din groapă,
Sub lacătele morții eu tot voi auzi
Un freamăt lin de frunză, un murmur lung de apă
Tălăngi suind la munte ca și în vechea zi.
Răzlețe m-or ajunge ca și odinioară
10 Un drum în pacea serii cu plopii lui subțiri,
Sub sălciile boltite o strașină de moară
Și munții de zăpadă în toamna cu roduri.
O troiță uitată, un piersic plin de floare,
Un schit tăcut, poiana cu turmele de mici
15 Și pe câmpie taina apusului de soare,
Icoana țării mele din *sullei* nu mi-o ici.

400. *Primăvară nouă*

7 în apa cerului de primăvară
încearcă ramul solzi de frunze noi.
Cimpia-n urma omului ce ară
își adumbrește valurile moi.

5 Nori albi par munții troieniți din zare.
Par turme aîbe pomii din livezi.
Un cuc în codrii cîntă o uitare
Vrăjind în amintire tot ce vezi.

401. *Piersicul*

1 Grădina-n straturi își așază
alături floare lîngă floare.
Uitînd de amorțeala iernii,
lungindu-și ramul nou la soare,
Un piersic zvelt ridică fruntea
și, rușinos de-atlta cer,
Roșește-n Mai să se arate
in haină strîmtă de Prier.

Zarzăr la marc. Acuarelă de Maria-Pillat-Hrateș,

402. *De Paști*

7 Peste noapte a
înflorit mălinul.
Peste noarite s-a
Luminat seninul.

5 Rîndunele mici
Ciripesc în țară.
Pluguri ca furnici
Au ieșit pe-afara.

Puișori de puf
10 A clocit găina.
Berzei cuib de stuf
A-ntocmit vecina.

în zăvoaie au
Coborît sitarii.
75 Pe la hanuri s-au
Cuibărit cobzarii.

Zmeii pe uluci
Zbirnînd se-nalță.

Rațele-n papuci
20 Galbeni se încălță.

Peste cîmp o iau
Cîinii ca nebunii.
Peste cap se dau
Vîntul și lăstunii.

25 Rîuri mici și mari
Spun de ape-albastre
Sate date-n var
Kîd privirii noastre.

Flori de ghiocel
30 Vind țigănci cu coșu,
Dă-mi de Paști un miel
Alb și un ou roșu.

403. *De-o fi sa fie raiul.*

1 De-o fi să fie raiul, să fie un zăvoi
Cu sălciile-n muguri și ierburile moi,
Cu miei priori — tot îngeri albi, plăpînzi și goi —
Și apa pe sub ramuri să cînte ca un roi
5 De-albine nevăzute ce cată miere-n flori.

De-o fi să fie raiul, să fie-un lan de griu.
In vîntul dimineții să miște ca un rîu,
în soarele de-amiază să ardă aur greu.
Să intre-n el arhangheli cu secera în brîu
10 Și umbra lor albastră să dăinuie tîrziu.

De-o fi să fie raiul, să fie-un deal cu vii,
Cu prune cum e bruma și mere arămii,
Deasupra lui să zboare cu frunza cea dinții
Un stol de păsări albe vislind prin zări pustii,
15 Țipînd a toamnă lungă ca dorul meu să-l știi.

De-o fi să fie raiul, să fie-un cîmp de nea.
Să scînteie zăpada aprinsă stea cu stea
Și zurgălăi de sâni să sune cum suna
în țara mea pe vremuri copilăria mea
20 Cînd toată tinerețea, iubire, te-aștepta.

404. *Octombrie*

1 Rodit sc-ndoaie ramul și mina se ridică
Deschisă ca o cupă sfințită pentru har,
Căci vine iarăși vremea cînd frunza cea mai mică
Primește de la Domnul al aripelor dar,

5 Se leagănă prin aer ce-a fost sortit țarină.
Ce-a fost pe sus lumină se lasă la pămînt.
De-acuma sună ceasul să mergem mîna-n mină
Și ce privim să fie blagoslovit și sfînt.

Și aerul și-amurgul sînt numai amintire.
10 E vinul de-altădată al anilor din noi.
Mă leagă raza toamnei de tine cu dulci fire
Atît de vechi că-n umbra privirii le cred noi.

Dar pasărea căzută pe iarbă ca o frunza
Sub pașii tăi se-nalță în tremur lung de zbor
15 Și frunza de pe vînturi coboară să se-ascunză
C u foșnet surd sub pasu-mi îngreuiat de dor.

405. *Seară pascală*

- 7 Pe griul nou al primăverii
Se-ntinde noaptea tot mai mare
Cînd stele încolțesc din taina
Semănăturilor cerești.
- 5 Plutind se lasă porumbieii
Și rugii prind aripi la altare
De Paști în mănăstiri păstrate
Prin flori de pruni și de cireși.

- Ce-a fost în zare zid de flăcări
- 10 Se face aur de lumină
Și ce-a fost rază tremurată
Se stinge-n zvon de clopot lung.
În drumul vremii, gîrbovite
Stau sălciile de se-nchină
- 15 La piatra crucilor săpată
Pe la fîntîni cu cer rotund.

Deodată pe livezi în floare
S-aștertie înflorirea lunii.

Pe axa lui rotind, pămîntul
20 Ți-aduce ziua lui Hristos
Și-n casa cu pridvor și strașini
Sub care cuibăresc lăstunii.
Cu ou încondeiat te-așteaptă
Copilul ei, cel mai frumos.

406. *Icoana de sticlă*

- 1 Pe-acastă sticlă clară ca fața unui iaz,
Voi așeza sus cerul cu stele pe grumaz.
Voi strînge jos: zăpadă, pirîuri de cleștar,
Copaci de promoroacă și pirtii de hotar.
- 5 Voi zugrăvi în zare, albi, munții. Pe un dîmb
Păstorii plini de spaima și steaua cu zbor stflmb.
In colțul dimpotrivă, voi însemna — să-i știi —
Trei Crai pe trei cămile ca umbre albăstrii,
în inima icoanei un staul voi picta
- 10 Și-ntr-însul Preacurata pe Prunc s-o apleca:
O salcie prin ape cu frunzele pe-o stea.
De-o parte și de alta un bou și un asin
Vor aștepta la iesle minunile ce vin.
Și voi lăsa să pice pe-acoperiș de stuh
Porumbul alb ce-aduce în aripi Sfîntul Duh.

407. *Assisi*

- 1 Se-nalță chiparosul, columbele coboară.
Din cer albesc năframe pe-albastre amintiri.
Assisi. Angelusul prin seara sfîntă zboară.
Deschide-te în mine fîntîna de iubiri.
- 5 Tu, Umbrie, din unda tăcerii franciscane,
Iar tu, în piatră dură și-n vis puternic prins,
Vas cu trei punți legate de ceruri prin otgoane
De raze ce în aur amurgitor s-au stins.
- Vas-cruce, San Francesco, tras la liman de rugă,
10 Stigmatete în trupu-mi imprimă-le: sărut
Mistuitor, din care păcatele să fugă.
Prin zori de lumi cu Giotto aicea m-am născut.
- De prin măslini și astăzi mă cheamă Santa Chiara.
O turlă sună salbe de binecuvîntări.
15 Din San Rufin pogoară pioasă inserarea.
Spre porumbarul crucii revin pierdute zări.

v

|

'

i

Senină pace, miere a zilei care moare,
înmărmurind, pe munte și-n mine singur schit.
Voi *carceri* în focul săgeților de soare,
Tu, inimă străpunsă de fierul fericit.

408. *Toledo*

7 în soarele amiezii rotesc încet ereții.
Prin stînci adoarme Tagul cu ape de metal.
Pe munți pleșuvi asinii pasc praful și scaieții.
Din stînca vremii crește Toledo vertical.

5 Un gând de piatră-nfruntă viața pe vecie.
Tot verdele din lume aicea a pălit.
Credința din cenușe uluitor învie
În suflet singuratic pe-un munte pustiit.

O, numai suflet și blocuri de tăcere,
10 Toledo, numai piatră, încremenit auz,
Cînd inima-n cunună de spini pe Dommi-l cere
Pe crucea răstignirii de veci, în Santa Cruz.

în umbra mănăstirii El Greco îți dă harul:
Toledo reînvie în contele Orgaz.
15 Dar un monah și-a mistuit tot jarul
Din ochi. Și te privește cu moartea pe obraz.

409. *Norul*

7 Tot cerul în amurg își limpezește
Albastrul ud, acuma mai adînc.
Se liniștise vîntul. Era pace
Pe țărnul dintre ape și cîmpii.
5 Iar ploaia cu o mică fuioare
Foșnindu-și fuga peste lanuri verzi
Lăsase doar să tremure departe
Țesut dintr-o urzeală de lumină
Un curcubeu tîrziu care sfîrșea.
Pe drumul strîmt ce duce pe nisipuri
10 Tăceam mergînd spre casă cu copiii.
Și ne-am oprit mirați cum nu se poate.
Căci zborul lui puternic îi purta
Pe mare și cu aripe tivite
15 De soare roș, venea vîslind văzduhul.
„Un nor” am spus „e doar un nor”. Dar sigur
Nu sînt nici azi, căci vîntul era mort.
Zbura greoi și parcă da din aripi
Rotindu-se domol în cercuri rare,
20 Și i-am văzut atunci sub piept o rană
Prin care raze roșii se scurgeau
Prelinse-ncet ca picături de sînge.
Deodată se opri stingher și mare,
Atît de singur că părea un zeu.
25 Apoi lăsîndu-și gîtul alb pe spate,
Cu capul moale aplecat în moarte,

Alunecă învolburat pe mare.
Și spuma mării se făcu de purpur
Cînd aripa lui frîntă o atinse,
30 Și valul se făcu de aur vinăt
Strălucitorul trup cînd se topi.
Iar noi încremeniți priveam apusul,
Albastrul sfînt al cerului adînc.
Se liniștise totul. Era pace.
35 Din pleoapa zării luneca pe ape
O lacrimă de-argint, înțîia stea.

410. *Dansatoarea*

1 Pe plaja unde valurile joacă,
într-un vârtej de soare cum a stat
Ca o coloană vie își îmbracă
în raze trupul încordat.

5 Apoi c-un singur gest lasînd să cadă
Lumina ca un vâl uluitor
Din împietrirea coapsei de zăpadă
La degetul de la picior,

Desfășurîndu-și șarpele mișcarea
10 Deodată o cuprinse pîn-la gît.
Dar ochii ei păstrîndu-și nepăsarea.
Străini de joc, n-au coborit.

411. *Inscripție votivă*

- 7 La groapa celei albe sub vâl de dansatoare
Al cărei pas ușure n-ar fi culcat un crin.
Nu vreau cernind cenușă de strofe pieritoare
Să las pioase lacrimi, nici limpede suspin.
- 5 Un sarcofag în piatră s-o învelească rece.
Ca orice ritm de gânduri piciorul ei mai sfînt,
Să-și joace nemișcarea prin veacul care trece,
Cînd umbra umbrei noastre va fi suflată-n vînt.

Să se cufunde-n vreme, în apele-i verzuie,
10 Ca pîn-la visătorul dintr-un muzeu tăcut,
Cu vraja împietrită clar forma ei să suie.
Dar tremurata umbră pe umărul pierdut ?

Dar părul? legănarea de soare a privirii?
Obrazul ca o floare de nufăr prins în mîni?
75 Ce marmură, ce piatră e-n stare nemuririi
So dee, cînd țarinii de-a pururea rămîn!

Nu cîntece, nici lacrimi, nici marmură — ci doară
Un pumn de micșunele plăpînde voi zvîrli.
Parfumul lor să-I țină cenușa ei ușoară
20 Precum în gol de suflet năluci de bucurii.

412. *Veghe*

- 7 înveți cu greu răcoarea zăpezii ne-ncepute.
Cald părul tău prin perini mai lasă tremurat
Lumină pe odihna pleoapelor căzute
Și umbre moi pe brațul ce încă n-a-nghețat.
- 5 Pe degete, pe mînă mai pică o căldură
De lacrimi spuzite în doruri și iubiri.
Dar uită-le: sînt ceață pierdută pe măsură
Ce intri în statuia pustie de-amintiri.

€

-j

Reci limpezile liniști te-ncearcă și prind coajă
10 Pe frăgezimea feții cu flori de mărgărint.
Adormi azi adormirea cea mare, ca-ntr-o vrajă
Mi te-ai schimbat la față suflată în argint.

i

j

i

i

'

I

Desăvîrșit profilul tău cel etern îmi scapă.
Reintră sfînt în lumea pe care n-am puteri.
75 La țărnel meu zadarnic te mai veghez. O apă
Tot mai deplin te fură de chipul tău de ieri.

413. *Elegie în pădure*

7 în vale iar tălăngile răsună
Și pier sunînd a vremuri vechi pe drumul
De toamnă, ce coboară către țară...
Rămîne muntele pustiu și singur.
5 Făgetul e de aur, numai brazii
Stau pururi verzi pe cerul mai albastru.
în codru ghionoaia bate toaca
Grăbit, și toaca schitului răspunde.
Și nu mai știi de-6 vreme: e monahul
70 Sau pasărea ce-și spune rugăciunea.
Dar au tăcut ca să înceapă vîntul.
Ca un izvor cu ape șopotite
El curge tot mai lin, tot mai departe
în liniștea înaltă care-l soarbe.
75 Amurgul a intrat în codru, calcă
Pe foi uscate pașii de lumină.
Și un ecou deodată se trezește
Din somn adînc ca să adoarmă-n vale.

De-acuma Iasă-ma să sui la munte.
20 Păstor de zile grele și de gînduri,
Să mă opresc la sfîna părăsită,
Să-mi număr turma grijilor în tihnă,
Să sun domol din fluier să-mi adoarmă
Durerea, o mioară. Ia picioare.

25 Să-mi pun urechea la pămînt s-audă
Surd inima pămîntului cum bate,
Și ochii să-i ridic pe culmi să vadă
întîia stea crescînd mereu lumina
Ce tremură aprinsă la icoana
30 De sticlă și de taină a tăriei.
Și mai tîrziu, rotindu-se, să prindă
Sus zodiile cerului în care
Stă scris de cînd e lumea soarta lumii
Și soarta pasării și soarta frunzei.
35 Și soarta muntelui și soarta mea.

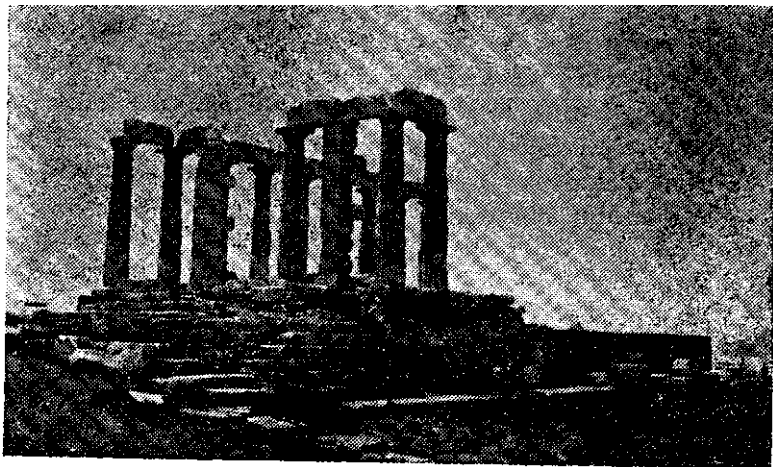
414. Elegie în toamnă

- 1 Stă vîntul deodată pe iazuri, și stelele toamnei..
Vîslind din aripe bătrine ca ziua și noaptea.
Un stol se înșiră de ducă sub zodii, dar nimeni
Nu știe să răstălmăcească azi semnele firii.
- 5 Și fumul rămîne albastru pe sate și frunza
Ramîne pe umăr ușor ca o mina uitată
Și timpul se-adună, cenușă. In ornicul serii.
Aleea cotită te-aduce de unde plecase.
Bătrînul găsește într-insul flăcăul din vremuri.
- 10 Pastori au venit de la munte, proptiți în toiege
întreabă luceafărul care lucește pe staul.
Dulăii cu botul pe labe le stau la picioare
Și turmele lor, împietrite, s-au str'îns pentru noapte
O lampă se-aprinde în casă și omul deschide
- 15 Tar cartea cea sfîntă, citește iar slovele sfinte.
Femeia întinde pe masă o pînză curată
Și frînge iar pîinea și varsă iar vinul. Copilul
Privește icoana, icoana privește copilul.
în poartă așteaptă ologul și orbul șoptește:
- 20 „La cină am stat în Emaus și astăzi cu Domnul”..
Dar nimeni nu vede minunea, n-aude cuvîntul,
Și totul rămîne în lume, doar aripa zboară.

415. Elegie în fața mării

- 1 în fața mării iată-mă, în fața
Desăvîrșirii cerului pe ape
Fără sfîrșit... Dezgrănițarea iat-o
Și sufletul cu aripa de spumă
- 5 Pe valuri vii vestind viurea verde-a
Furtunilor sub norul de cerneală
Venind din zări. în fața mării stau ca
Un stîlp de lut. Pe tălpi purtînd țarina
Ogorului, pe frunte praful holdei,
- 10 în sînge neamul morților ducîndu-1.
Aici pe țărmlul vechi de unde-ncepe
Sămînța vîntului pe brazda apei
Și jocul norilor și zbor de stoluri
în unghi deschis cu vremea și cu visul.
- 15 Ce-mi poate aicea secera și sapa
Și plugul tras de opîntirea vitei?
Aici ce-mi folosesc grîu și secară?
Stau și privesc, ajuns la căpațiul
Pămîntului din mine. Singur, fără
- 20 Moștenitor ca să-mi adune sarea
Durerii de pe apele amare.
Stau și socot, înfipt cu rădăcina
Picioarului în humă grea, cu frunza
Mea slobodă pe vînturi. Pescărușii

25 Furtunilor se duc tipînd. — Stau stîncă
 In murmur lung de valuri prăbuşite
 Şi tot ascult, pe ţărmul cel din urmă
 La glasul morţii şi la glasul mării.

Snium... Pe stîncă templul tău ureînd... (p. 53)

Amurgul cade. Toamna şi ornicul se-ntoarce.
 Viaţa îşi răstoarnă nisipul vremii. Totul
 Se-ntunecă, se-nchide. Da, ado lampa. Prinde
 De geana umbrei ochiul luminii. Dă privirii
 Ce-mi scapă, alta care să-mi tremure pe suflet
 Cum tremură o rază de soare în aleea
 De u îmi primăvăratice pe piatra ce aşteaptă
 In umbră, clipa albă.

Ia-mi cartea. Ia-mi ierbarul

- 10 De buchii moarte. Masca tiparului mi-o smulge.
 Sub care îmi tînjeşte ca un obraz fiinţa
 Curată a simţirii. Abecedarul rupe-l.
 Văratec cum e cerul cu zodii ne-nţelese,
 Ce-aduc de sus norocul sau prăvălesc năpasta,
 15 Pe pagină să crească neîncepute semne.
 Abecedarul uită-I, Ia împietrit cititul.
 Vreau proaspăt, viu, cuvîntul, şi gol, așa cum sare
 Din spuma mării sprinten băiatul cu sirena
 Pe braţe. Sperioasă, o clipă mai păstrează
 20 Minunea unei naşteri străină de dorinţa
 Ce-o cheamă. Pe nisipuri se zbate un delfin.
 Şi un băiat îşi pleacă urechea iar pe scoică
 Să mai audă-n suflet vecii. Atît rămîne.

- în suflet, mai departe — în zarea lui, acolo
- 25 Privesc din umbră jocul duvîntului. Vocala
O văd, și văd consoane, așa cum prinzi cu spaimă.
Copil fiind, în codri, împerecherea stranie
A unor zei de care n-ai bănuțit nimica.
Acolo văd cuvîntul, nu umbra lui: conturul
- 30 Acela de cerneală, ci miezul tainei însuși:
Un art întins de sunet să săgeteze fuga
Ce-și profilează forma pe stîncile simțirii,
Un pas, un zbor, un dor, un vas *Cu* amintire,
O urnă... Nu. Mai bine o dansatoare alba,
- 35 Marama lungi țesute cu socoteli subțiri.
Ca să răsară goală și iar să se-nvelească,
O statuie în umbre, în melodia vie
Ce-o poartă-n mine.

Vino cu lampa-n mîină. Prinde

- 40 De geana umbrei ochiul luminii. Dă-mi privirea.
Nici un cuvînt. Dă-mi sufletul. Atît rămîne.

- 1 în fața mea, la masă, băiatul meu citește
Cu fruntea încrețită puțin de încordarea
Ce-l face să urmeze povestea. Raza lămpii
Ușure îl atinge pe păr bălai și geana
- 5 Lui lungă dă o umbră. E fiul meu. Deasupra-i
Mă văd copil, de-o vîrstă, în cadrul de-altădata.
Citesc și eu la lampă. Mi-e fruntea încrețită
Puțin de încordarea poveștii începute.
Am păr bălai. Am gene prea lungi, umbrind privirea.
- 10 în ape limpezi ramul mai bine nu-și răspunde
De cum viața nouă oglindă poza veche.
Sînt eu acel din față? E el cel din perete?
Cum? Glasul meu de-atuncea, îmi spune astăzi: tată.
Dar vremea? Unde-i vremea? O caut și e lipsă.
- 15 Sînt ca un om ce urcă pe munte și se-oprește
Sub zid de stînci să strige ecoului un nume,
Și-nfricoșat aude ecoul că-i aruncă
Alt nume.
Unde-i vremea? Unde s-a dus? Să vie.
- 20 Cenușa să i-o scurgă clepsidra. Calendarul
Să-și lase-n vîntul toamnei iar foile foșnite
în drumul ei. Tic-tacul ceasornicului bată
Cu inima-i de-a valma în pieptul meu. In sînge
Vuiască valu-i vajnic. Dar unde e? Să vie.

- 25 Cu păr bălai în fața-mi, copil, citesc sub lampă,
în poza din perete, cu păr bălai, citește
De-atiția ani băiatul meu mic. Să vie vremea !
Să izvorască tainic și turbure să curgă
între copilul de-astăzi și cel de ieri. Ce singur,
- 30 Ce nesfârșit de singur, aștept aici. Știu: totul
M-a părăsit. Sînt singur în trupul meu, cum singur
Sta Robinson Crusoe într-un ostrov pe mare.
Chiar fiul meu cu ochii-mi nu poate să-mi zărească.
în vârful de prăjină semnalul nalt, de pînză,
- 35 Cum flutură, cum cheamă. în zare nimeni. Vremea.
Cu fumul ei de-o clipă pe cerul veșnic. Marea
Și marea, iarăși marea, și marea pretutindeni.
Zadarnic. Nici o punte. Dă-mi mîna. Ce departe
Mai tremuri. Ține-mi mîna.

40

E mîna mea. Sînt singur-

418. *A treia Elegie*

- 1 Deodată seara. Poarta deschisă: cîmpuî, cerul
Și-n umbră, colo, steaua de-amurg. Deodată seara
Albastră, cum e apa albastră din acvarium,
Umplînd odaia. Curge pe mobile, pe umăr,
- 5 Pe mîna. Valu-i mișcă în unduiri prin gînduri,
Se sparge-n zid, revine, se sparge iar, nălucă,
Departe, pretutindeni. Rămîne în oglindă
Prin apă fruntea albă alunecînd... Se-nchide
Pleoapa, se deschide, recade iar. Pesemne
- 10 S-a înecat acolo un om tăcut. Departe
Cu inima în mine mai bate surd. Să intre.
Ești tu? Sînt eu. Ia-mi trupul. E mut. E o păpușă
De pîslă părăsită pe un divan. Sînt rupte
Doar sforile. Primește-1 de-acuma pentru noapte.
- 15 Ți-1 dau, să faci cu dînsul ce vrei. Ești regizorul.

- Pe vremea dc-altădată, copil, am zărit visul.
Era la panorama dintîi, mi-aduc aminte,
Un măscărici ușure ca un balon ce suie
Și cade iar să sară mai sus și-n ceruri scapă.
- 20 Purta pe fața-i albă de clovn o mască toată
De aur. Era luna? Nu știu. Era de sticlă
Și strălucea ca luna de sfînt și era vară
Cu greieri mulți. Comete încălecau pe noapte.
Și el juca pe-o rază. De sîrmă? Nu, Pe-o rază

25 De aur în lumină încolăcit. Știu bine:
întiul vis.

Stai. Nu vreau astfel. Vreau altfel, altfel.

Aceasta nu-i măsura de-atunci, nici jocul nu e,
Nici cîntecul. E tactul cel trist de cînd e lumea

30 Al inimii, al morții. Ascultă-mă, nu-i visul.

în haina ta de piele ce vrei, burghez cuminte,
Cu gestul frînt din leagăn și calcule tocite
De veacuri ca prundișul de ape repezi? Spune.
Nu mai zîmbi în valsul grotesc; cu mulțumire

35 Nu mă privi ca dintr-o fotografie ștearsă-
în laturi! Dar rînjește. în lături! Dar rămîne.
Se-nchină și se-nclină, se stringe și se plînge.
Salută și sărută, iubește și bolește,
Și dă din cap ca mine și dă din mîni ca mine,
•40 în pantomima oarbă.

Destul, Destul. Oprește.

— Cîndva la panoramă, copil, am zărit visul.
Purta pe fața-i albă... lumina lunii... albe...

Deodată ziua. Poarta deschisă: cîmpuî, cerul

45 Și-n umbră, colo, gîndul dintîi atins de-o rază
Fulgerător deodată. Un zbor de ciocîrlie
Din praștia luminii în suflet săgetînd.

419. *A patra Elegie*

1 Pe drumul vechi pe care se lasă toamna: fumul
Sătucului din vale urcînd la dreapta, fumul
La stîngă mea pe ceruri al unui stol, departe.
Și eu aici în golul vieții. Singur între

5 Pămîntul ce rămîne și zilele ce zboară
în anotimpul tainic. Cu greul meu, cu pasul
Ce sună surd de parcă mă urmărește pulsul
Străvechiului meu sînge foșnind a veșnicie,
Gonindu-mă din astăzi spre nicăieri. Cu gîndul

10 Cules de mult, cum este cules tot cîmpu-n toamna:
Tîrzie unde stărui. Aud prin ceața serii,
Din sat, lătratul jalnic al cîinelui în lanțuri.
Din cer, tot mai în zare, sfîșietorul țipăt
Al păsării pornite spre pribegie. Unde

15 Sa merg de-acuma? Pe cine să mai aștept? în iarnă.
La staul se întoarce asin și bou s-aștepte
Pre Domnu-n scutec. Singur pe pragul îndoielii.
Pe pragul veșniciei și-ai vremilor mai singur,
M-opresc să-mi aflu calea adevărată; fumul

20 Sătucului din vale pierind la dreapta, fumul
Topindu-se la stînga cu stolul meu în zare.
Și cu aici. Dar umbra se-ntinde, ziua scade.

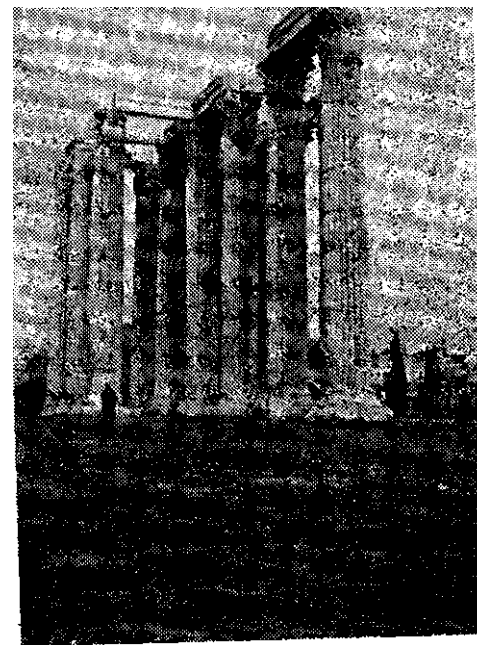
420. *țarm sudic*

/ Nisipul cald oprise luntrea. Valul
Se trase înapoi și legănatul
Adormitor pieri treptat pe plaja.
Din țarm la piscu-n nouri, sub frunzișul
5 Pădurilor de palme, nesfirșite
Tăceri pîndeau. Și coborînd cu frică.
Străinii au îmbrățișat pămîntul.
Și răsturnînd din luntre împletitul
Șirag de flori trandafirii și fructe
10 De purpură cu miezul de migdală,
Cu lemnul bun mirositor din insuli.
Și rînduind, ce au adus, pe frunze,
Sau așezat cu fața către apă
15 Privind cum fumul jertfei își înalță
Palmierul încărcat de mirodenii,
Sa-i știe zeul. Seara se pogoară:
Un vâl de foc așterne peste mare.
Tot aurul topit pe ape arde,
20 Se stînge în cenușa înnoptării.
Dar ei ca umbre stau să vie zeul.
Au tresărit. O nucă grea de cocos,
Căzînd din foi, s-a descojit cu zgomot.
Tăcerea crește iar. Stau iar ca idoli

•25 Străvechi, adînc înfășurați în taină
Cu golul larg al liniștei în suflet.

Plutirea unei aripi se aude
Abia. Luna se revarsă albă,
Și fără vînt o adiere trece.

30 Se mișcă straniu umbra unei palme.

Helladă... *Coloane trupuri netede de zei...* (p. 52)
Ion Pillat la Athena în 1937,
în fața templului lui Jupiter.

ṬÄRM PIERDUT

1927-1941

421. *Helladâ*

1 Stă marea ca o treaptă de senin
Pe care urcă insula-n lumină.
Și templul din pădurea de măslin
Se-nalță gol și viu ca o tulpină.

5 Coloane, trupuri netede de zei
în care sîngele s-a făcut soare,
Colunii lingă ele îmi sînt grei:
Nu pasărea ci piatra o să zboare.

Lăsați-mă să vin iar la părinți.

10 Doar clipa mea se cerne cenușie,
Doar lutul meu se surpă-n suferinți.
Aici lumina dăruie vecie.

Pe friza vieții unde în alai
Fecioare vin cu vas rotund pe umăr

15 Și călăreți semeți strunează cai
Și dansatoare saltă-n tact și număr,

Pe stela morții unde un bătrîn
Senin întinde dreapta împăcată
Flăcăului răpus rîzînd păgin —

20 Pe marea ca o liră încordată.

422. *Sunium*

/ Vaporul nostru alb plutea
Ca pasărea pe val,
Un cer albastru se-oglindea
Pe marea de cristal,

5 O, Sunium, cînd ți-am aflat,
Sus, pe un țărîm abrupt,
De-un neam senin în alb sculptat,
Aerian și rupt,

Pe stîncă templul tău urcînd

10 Cu tot trecutul viu.
Cum se înalță sfîntul gînd
Pe un altar pustiu.

De mări viorii, de ceruri vii
Unite-n mintea mea,

15 Vor străjui, vor stărui
Coloanele de nea.

423. *Himet*

1 Profanat de nici o casă,
Umilit de nici un templu.
Munte gol, te rog mă lasă
Forma pură să-ți contemlu.

5 Zeii n-au voit s-ascundă
Cu păduri și umbră moale
Fruntea naltă și rotundă,
Umerile tale goale.

Bar lipsit de vreo podoabă,
10 Soarele il ai și cerul
Și Athena ca o roabă
Să-ți învăluie misterul.

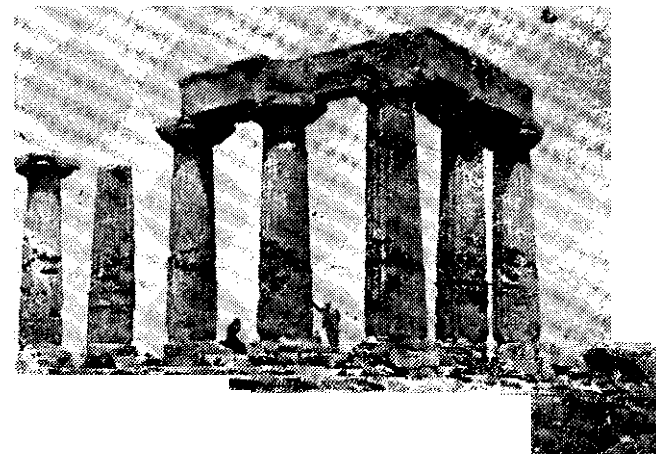
Lasă barbarii să vină,
Din țări triste, de departe /
15 De durerea ta senină
Cum vrei tu să aibă parte?

Cum vrei tu să înțeleagă
Luminoasa-nvățătură,

Cînd în suflet bezna-i leagă
20 Tot de patimi și de ură.

Dar îngăduie-mi doar mie,
Care cred în cer cu soare,
Sa-ți aștern o poezie
Ca și umbrele ușoare

25 Cînd amurgul mi le scoate
Și le-ntinde pe-ndelete
Pîna noaptea le ia toate.
Munte, plin de violete!

Ion Pillat și soția sa, în anul 1937, la Corint.

Peste frunte o metopă și o friză pe spinare —
20 Dă-mi, coloană, pacea ta!

424. *Da/ni*

Și-nflorită printre pietre, floarea morții, asfodelă.
Mă învață cum să fiu
Ca să seamăn după moarte cu sculptații pe o stelă
Din Ceramicul pustiu.

1 Minăstire ancorată pe pământul lui Apollo,
Dafni, sfinte cărămizi,
Cine va reda vreodată sufletului meu de-acolo
Umbrele de chiparizi,

25 Iar tu zeu al poeziei, o, Apollo, mă îndrumă
Ca să scap biruitor,
Căci în naos, ce patetic, cu durerea-i mă sugrumă
Tragicul Pantocrator.

5 Cerul dimineții clasic centurat cum e o cupă
De lumină cu argint.
Și în inimi călătoare dorul primăverii după
Eleusis și Corint!

Cine va suna talanga turmelor de pe coline
10 Ca-ntr-un viers de Theocrit,
Și în curte printre dafini va lega-o, Dafni! — cine
Maci de sânge pe granit?

Mai trăiesc ca altădată zeii veșnici, mînăstire,
Și zadarnic ai cuprins,
15 Ca să răstignești sub cruce, o coloană. Stă subțire.
Pururi vie, cu trup nins,

Cu trup neted, cu trup tînăr în divină nepăsare
Ca pe vremea cînd purta

425. *Acrocorint*

1 Clopoștii caprelor sunau răcoare
De ape vii printre măslini și eucalipti,
Pe cînd pe golf ardeau ca portocale
în legănare pmzele fierbinți...

5 Patriarhal platanul pentru oaspe
Chema în frunze umbra la ospăț.
Pe foi de brustur: brînză, în blid: lapte,
Ne-au dat păstori străvechi cu port ~~seine~~:-.

Băiatul oacheș lua de coarne țapul negru —
10 Se arcuiau pe zarea altui veac.
Trosnea uscat din ace pin și cedru
Sau zvon de greier sub frunziș sărac.

Din coaja inimii rănite da rășină,
Prelinsă vreme, lacrimă de chihlimbar...
75 O singură coloană în lumină
Purta pe cap amiaza ca un dar.

426. *Epidaur*

Teatrul antic

1 Pe cer se perindă lin nourii și
Azurul adine, spălat de lumină.
Pe trepte se-așază tăcute, pe rînd,
Cînd umbra, cînd raza senină.

5 Pădurea în juru-mi și-adună și ea
Un fraged obraz de ramură verde.
Și trunchiul și mușchiul și frunza privesc,
Doar veacul privirea își pierde.

Eschile, Sofocle, aici nu s-au stins
10 Și glasul le tremură-n aer —
Și mierlele fluieră coruri de mult
Și vîntul, străvechiul lor vaer.

Teatrul pustiu e umplut azi de zei
Cu trup străveziu de vecie.
15 în piatră, in plantă și-n pieptu-mi la fel
Fierbintele suflu adie.

427. *Olimpia*

7 Albe coloane, zei reci.
Trupuri fără de pată.
Frunză cu freamăt de veci.
Vreme nedczlegată.

5 Ram de măslin milenar,
Umbre plăpînde și azi,
Ape șoptind în cleștar,
Nu v-ați schimbat Ia obraz.

Stai ca o stană și tu —
10 Lepezi om și viață,
Totul cînd straniu stătu
Tînăr, plin de verdeață.

Micii priori i-au păscut
Fluiere fără de moarte.
15 Albe coloane sînt scut
Celor ce vin de departe.

428. *Delfi*

7 în spate zid de stîncă arde-n cer
Pe care torc cununi vulturii,
în față, prăvălită-n golful clar.
Umbrirea verde stinsă a pădurii.

5 Sfințită de oracol și altar,
Pieziș o rază taie înserarea.
Și cum coboară caprele și pier,
Cresc clopoței din vreme, ca izvoare.

Lumina peste marmure dă maci,
10 Dar grabnic înnoptarea le culege
Și trupuri de coloane stau ca magi
Să-nfrunte visul, veacul să-1 dezlege.

E umbra timpului, pe care șed
Sub Fedriadele nemuritoare.
75 Teatru, stadiu, temple — nu-i mai văd
Apollo sună-n mine viers de soare.

429. *Asfodela*

1 Pe culme trei coloane de porfir
Și printre ele cerul pînă-n zarea
întinsă de lumină ca un fir.
Și — ca o lespede — departe, marea.

5 încremeniți, toți munții violeți.
Nici un copac și văi pustii de apă.
Iubită și de morți și de poeți,
O asfodelă printre stînci ce crapă.

O asfodelă singură stă scut
10 Și tainei și credințelor surpate.
Cu rădăcina prinsă în trecut.
Ea înflorește în eternitate.

Barbar, venit aicea să mă-ncbin.
Din tot ce-a fost am mai găsit o floare
15 O las să înflorească. Și senin
Reiau toiagul vremii călătoare.

430. *Insula*

7 Amurgul lăsase pe ape lungi plete de aur și umbră
Cînd îi zărirăm măslinii și munții albaștri pe cer,
Cînd adieri cu mireasma rășinei și algei uscate,
Vestind egeica stîncă, vrăjtită născare de zei.
5 în zborul ei luntrea cu pînză legase ca pescărușul
O aripă albă de pacea cleștarului nețarmurit —
Și iată și plaja, pirîul sărînd de pe prunduri Ia vale
Cu murmur umbrit de milenii pierind în imense tăceri.
Și fete în alb spălau lina în apă curată de munte,
10 Și una, bălaie ca luna, mai mîndră ca toate, zîmbi
Și glasul melancolic îmi spuse: „De ești prea vicleanul Ulisse
Sosit din Troada, Ia mine, străine, fii bine venit”.
Și glasul tăcu ca prin farmec, de parcă nicicînd nu sunase.
Dar unde e nimfa Calipso? dar unde, fecioarele ei?...
15 Pasc liniști nemaivisate pe țărmlul zărilor clare
Din care vinete piscuri brumate de visuri răsar.
Un nor cu pene de flăcări mai filfiie foc pînă cade
Departe, ca pasărea stinsă de dor, istovită de drum.
Pe cînd izvorînd din legende mai vechi decît vremea,
20 Tăcutele stele se duc cu pași de lumină pe mări.

431. *Păstor ionian*

1 Pe plaja-n arc de soare, unde marea
Cu val rotund de mii de ani a stat,
Îi văd, lungit pe-o rină, doar spinarea
Și trupul gol în bronz turnat.

5 Din naiul dus la gură, apriline
Chemări se pierd cu sunet de izvor.
Pasc capre pe uscatele coline
De piatră sub azur dogoritor.

Și vremea a încremenit sculptată,
10 Dar trunchiul unui pin a tresărit,
Sub coajă dezvelind un piept de fată
Și un suspin cu plîns înăbușit.

Pe cînd în marea limpede, în care
Prin scoici și alge peștii fug și vin,
15 Misterios din umbre vii răsare
Un zeu tăcut, ca un delfin.

432. *Centaurul bătrîn*

1 Cînd soarele pieziș se lasă-n mare
Și umbrele alunecă pe munte.
Din patul lui de frunză și de cetini.
Centaurul bătrîn sc-nalță-n codrul
5 De aur al amurgului. E singur.
Îi curge barba peste piept cum curge
Pe pieptul stîncii un șuvoi de apă.
Sprintenele stufoase îi acopăr
Lumina ochilor ce altădată
10 Zăriră neamul zeilor de-un sînge,
De-un grai cu neamul lui. Acum zadarnic
Urechea iscodește să audă
În vîntul cald plăpînda răsufare
De nimfe-nlănțuite pentru-o noapte.
15 Încet copita lui se depărtează
Suind greoi la munte cu uitarea.

Păstorii din Olimp, cînd vine toamna
Și cînd în caravane lungi coboară
Pe drumuri povîrnite de pădure
20 Măgarii lor și oile și cîinii,
Prin frunzele rărîte îi ghiciră
Făptura-i uriașă. Primăvara
Copiii care vin la fragi văzură
În frica lor o namilă de spaimă.

- 25 Dumbrava îl ascunde. Prin desișuri
 Dihaniile, doar ele, îi urmează
 Cu teamă urma și se trag din cale-i.
 Și-1 pomenesc în satele din vale,
 în mână cu fuiorul alb de lână,
- 30 Nevestele muntenilor în șoaptă.
 Și tot mai rar se-aude de Centaur,
 Și tot mai mult se învelește-n umbra
 Legende-i și-n Olimp se risipește.

433. *Prinos*

- 1 Din jgheabul nalt al șipotului pînă
 Pe stîncă învelita cu mușchi verde,
 Legîndu-și arcul apa săgetează
 Lumină prin penumbrele pădurii.
- 5 Alătura altarul. Piatra veche
 Din săpătura ștearsă mai păstrează
 Doar păcurarul tînăr care duce
 Pe brațe mielul alb cu lână creață,
 Doar fata mlădioasă care suflă
- 10 în două fluiere prelungi și fata
 Ce poartă în mers lin un coș cu poame.
 Lung vâlul le mai flutură pe șolduri.
 Și nimeni altul.
 Sub frunză apa nouă se perindă.
- 15 Pustiul altor vremuri se așterne.

434. *Bust antic*

- 1 De peste coama veacurilor iată-1
Ieșit din spuma vremii pîn-la mine,
Un singur cap de marmură gălbuie
Făstrînd lumina cerului, seninul
- 5 Lăuntric al făpturilor Helladei.
Poseidon e, un Faun sau Socrate.
În părul inelat cornița crește,
Dar fruntea larg boltită cheamă gîndul.
Sub nasul rupt puțin ce gură-amară!
- 10 De mult iertară ochii. Barba curge
Pe pieptul spart, în valuri împăcate
De zeii ce-au păzit Arhipelagul,
Acum pe scrinul negru stă-n odaia
În care-am strîns pe rafturi ani de-a rîndul
- 15 Pe toți poeții dragi în cărți iubite.

435. *Țărm pierdută*

- 1 Mai suflă-n scoici prelung tritonii mării,
Sirena își mai stoarce păr de alge.
Zei goi și mai frumoși ca muritorii
Adastă încă pe un țărm cu soare.
- 5 Dionysos tot mai culege vița, tainic
Mai duce Pan o trestie la gură
Și tot mai cade binecuvîntarea
Lor grea de rod pe floare și pe turmă.
Ce a legat odată pururi leagă —
- 10 Și cîntecul ce l-au pomit pe aripi
De vinturi nu-l oprește nici o vrajă...
- Stau munți cu chiparoși pe cer, pe mare.
Păstorii de milenii zic din fluier.
Fecioare la fîntînă tot așteaptă,
- 75 De mii de ani, urciorul să se umple.
De mii de ani, pescarii mai ridică
Pe luntre pînza lor triumfiulară...
Și valul vechi nu cade niciodată,
Dar alb de spume murmură întruna.
- 20 Nechează caii soarelui pe mare:
Întinerește lumea și lumina —
Și limpezită liniște se lasă
Cînd ei tăcuți se pierd sub cerul zării
În umbre potcovite cu lumină

25 Și pretutindeni fumul se ridică
Crescînd în tremur pașnic de tulpine
Din ruguri pentru jertfa hotărîtă.
Dar trei flăcări ținîndu-se de mină,
Pe cînd deoparte unul cîntă-n frunză,
30 în armonia zilei și a umbrei,
Pios ritmează pasul fericirii.
Și altul dintr-un laur rupînd ramuri.
Stă singur și senin se încunună,
Privind cu ochi eterni la cer, la mare,
35 La jocul fără seamăn al luminii
Pe dimineața ne-ncepută-a lumii.

Și zei cuminți păzesc la stăvilare
Ca vremea potolită să rămînă.
Cu val curat purtînd pămînt și ceruri;
40 Veghează zei puternici să nu scape
Fugara și nebună să mi-nfrîngă
Eterne legi, surpînd în haos totul.

Țărm pierdut... Și iei cuminți păzesc la stăvilare
Ca vremea potolită să rămînă... p. (70)

436. *Insulă*

7 Cu fruntea ei tăiată-n marmor clar.
Cu păru-ntunecatelor păduri,
Sibilă murmurînd din mii de guri
Oracole uitate de pescar.

o Stă insula pe marea din batrini.
Pîraiele de munte își dau brînci,
Alunecă și cad și rid pe stînci
Și duc trupșorul nimfelor pe mini.

Sonor fîntîni în amfore mai curg,
10 Tot spală pînza fetele la mal,
Și-n ape limpezi prinsă în cristal
Nausicaa se scaldă în amurg.

Ulisse, unde e corabia ta
Să ancoreze-n golful ăsta mic?
75 Sub cerul clasic n-a murit nimic
Si ce-a cîntat Homer va mai cînta.

437. *Cicladele*

- 1 Cu limpedea-ncrețire a mărilor revine
 Lin primăvara lumii pe vânturi înapoi,
 Și prin oglinzi cu sare, purtând panere pline
 De foc de oleandri, de rodii și de foi,
 5 Surorile ridică iar frunțile, senine
 Pășind cu tălpi de stâncă pe valurile moi.

Corabia străveche cu pînza ei pătrată,
 O căutați zadarnic, zeitelor, prin zări.
 Dau ramuri și dau muguri din puntea îngropată
 10 Pe plaja unde valul vrăjește a uitări.
 Dar unde e Ulisses, ce v-a fost drag odată,
 Și Troia unde este, stăpîna peste mări?

- S-a prăpădit Helena, frumoasa pentru care
 Atîția regi căzură, în floarea vârstei lor.
 15 Prin vânturi pescărușii tot țipă a pierzare —
 Surd valul se răstoarnă prin vremuri vuitor
 Și una cîte una solemn reintră-n zare
 Cicladele cu trup nemuritor...

438. *Mit*

- 7 Insulă, pierdută colo-n mări
 De micșunele, aur și amurg,
 Insulă, vrăjită din visări,
 Deasupra-ți vînturile curg
 5 în melodii murmurătoare de pîrîu.
 Insulă, în loc de griu
 Măslinu-ți tremură sub munți argintul
 Aerian și oleandrul floarea, unde
 Mireasma pipărată terebintul
 70 Și albe aripi pescăruși pe unde
 în lunecări fugare ți le lasă.
 Insulă, te ascunzi ca într-o leasă
 De vițe atîrnate și glicine
 Cu flori plăpîndc peste țărml frînt.
 75 Din piscuri vezi oglinzile senine,
 Auzi al mării veșnic cînt.
 Insulă, aicea nici un pas
 De om sau fiara urma nu și-a tras.
 Pe plaja seînteind prundiș de stele,
 20 Doar trupul Venerii cresc din mări —
 Și desfăcînd desişurile grele
 Diana doar, în albe desfătări
 De raze, a pătruns pe mușchiul unde
 Endimion în codrul ei se-ascunde.
 25 Primăvăratc, pretutindeni suie
 Din foi și valuri tăinuită pace.

- Tot ce privești e vis și totuși nu e:
 Un zvon de-albine zumzăie și tace
 Din nai plângînd cu picături de lună,
- 30 Suspină-n umbră Faunul și sună
 Departe surd, din funduri de ponoare,
 Cu inima pămîntului,
 Copite de Centauri călătoare...
 Rămîi pe veci! Pe pana vîntului
- 35 Nu pierе! Tu, clădită în terase ca
 Altarul anului rotund, nu îmi seca
 înaltul corn de-mbelșugare; ia-1,
 Răstoarnă-1 tot în noaptea care cade,
 S-ajungă darul tău din val în val
- 40 La umul cela trist ce șade
 Pe țărм pustiu de zei, cu fața
 Și jalea mea. . .

439. *Ovidiu*

- 1 întâia stea clipi în zare. Vîntul
 Porni prin stuf cu aripă de păsări.
 Apoi stătu. Se auzi deodată
 Rostogolirea valului, departe,
- 5 Urcînd mereu din partea dinspre mare —
 Cînd l-am zărit venind încet și singur.
 Cu capul aplecat puțin ca unul
 Ce stă de mult de vorbă cu pustiu.
 Prin bălți, în care triste păpurișuri
- 70 Oftează lung cu șoaptă omenească,
 Vînasem toată ziua și cu pușca
 Pe umăr, mă-ntorceam înspre cetatea
 Ce-a fost odată Tomis și-azi e alta.
 Pe cîmpul ars de toamnă al Dobrogei,
- 75 Știam că va veni mult așteptatul
 Poet, ce-și plînge peste morți durerea.
 Dar ochii lui, bătrini de zeci de veacuri.
 Nu m-au văzut. Sub albele lor gene
 Priveau adînc spre țărмul unde-n noapte
- 20 Se deslușea neptunic glasul mării.
 Atunci din stuful ghiolului o albă
 Aripă și-a-nălțat, străină, zborul
 Și lebăda sălbatică, în taina
- 25 Acestui cer, prin stelele de toamnă,
 S-a legănat o clipă ca ținută
 De tremurate fire de-ntuneric;

Apoi s-a dus țipînd atît de jalnic
Că vîntul speriat s-a strîns în baltă
30 Și sufletul în mine, cînd pe zare
A lunecat cu aripe întinse
în noapte, spre o țară de lumină
Cu soare cald sub care cresc coloane
Ce-și înfloresc zăpada cu acantă.

35 Pierise zborul alb în umbră. Pasul
Meu singur stînjenea singurătatea.
Un far clipi departe. Dinspre mare
Sirena unui vas muși să plece,
în gara din Palas locomotive
40 Rar pufăiau. Un tren trecu în goană.
Pe stepa înnoptată uruirea
Vagoanelor se stinse. Numai marea
Rămase să-și ridice glasul antic,
Sub zodiile toamnei, numai marea.

440. *La un poet*

1 Poete drag Minervei și drag Mediteranii,
Fiu tainic al Provansei și-al cerului latin.
Din urma veșniciei zadarnic pică anii —
De-argint îți crește versul ca frunza de măslin.

5 Tu ai cîntat păstorii, pescarii și țărani
în graiul lor cel simplu cu ritmul larg și lin,
Și ai adus pe cimbrul colinelor Maillanii
Albinele Helladei cu zumzetul divin.

Ca un stăpin ce șade în paza holdei sale,
10 Ca un oier ce vine din Alpi pe Rh&ne la vale,
Așa te văd: alături de zei, privind din deal

în seara ce coboară la ceata care suie
Puțină dar senină pe-aceeași cărăruie
15 Din umbra lui Virgiliu spre umbra ta, Mistral.

441. *Păstorul și faunul*

1 Păstorul tinăr sta pe piatra albă
Pe care dăltuit se mai vedea
Un chip de faun tinăr; capre albe
Pășteau printre coloane iarba rea.

5 Pe nai, stîngaci se tot trudea să spună
Și dorul lui și marea dimprejur,
Dar trestile sub buze nu mai sună,
7adarnic cearcă vechile măsuri.

Tăcut acuma stă atît de singur!

10 Lin soarele alungă umbre lungi
Pe templul risipit prin stînci și crînguri,
Pe vremi la cari cu mintea nu ajungi.

Amurg sau somn îi picură prin gene?
Pe-aproape o făptură s-a mișcat.

15 Un faun calcă tinăr pe poiene,
La fel cu cel în marmură săpat.

Alături de băiat mi se așază.
De faun teamă n-a simțit —

Privea uimit doar cum o rază
20 S-a prins în cornul ascuțit.

Erau de-o seamă — își aflară graiul
Sau înțeleș deodată amîndoi!
Și faunul i-a luat în mină naiul
Și cum la gură i l-a dus: un roi

25 De-albine zumzairă surd și marea
Vuind pe-un țarm pustiu se auzi.
In freamăt de păduri pierrea chemarea
Și re-nvia în viers de ciocîrliei...

Cît timp au stat să cînte, cin-să știe?
30 Sub luna plină parcă i-a văzut —
Cînd s-a trezit flăcăul — fața vie,
Dar în penumbra lunii s-a pierdut...

Din nai spunea păstorul pe o piatră
Pe care dăltuit se mai vedea
35 Un chip de faun trist cu cap de capră
Amurgul vînat peste ei cădea.

442. *Capre*

- 7 Pe munții arizi ai Grechiei cu miros de dafin și cimbru.
De unde privirea cuprinde azururi de mare în zări,
Vă văd nostalgica turmă răzleață întotdeauna,
Voi, capre cu ochi de muier, voi, țapi cu bărbi de monahi.
- 5 Oierul să-și pască alene poporul de oi uniforme,
Sunînd din fluier, la umbră, sub fagul bucolic, prelung.
Prin stînci potopite de soare, pe rîpe bătute de valuri,
Sa pot păstori fantezia în voie, căprar mă doresc.
Talazul a dat pe-Afrodita, să fie ca marea cu toane
- 10 Femeia și nu, cum ne minte, ieșită din coastă de om.
Dar capra, izvorul acesta de atice grații și salturi,
Ce aeriană zeiță, jucmă pe ce val, o născu?
Sau poate chiar tu, Poezie, i-ai fost și mamă și doică,
Din piatră în piatră de sare mai sprintenă ca un dactil,
- 15 De stă cu ochii ei galeși, vicleni și adinei ca Amorul,
Privindu-mă epigramatic cu duh de străvechi elegii,

443. *Moartea păstorului*

- 1 Prin ramuri vîntul și în zare marea
Rotundă și albastră și brăzdată
De prora insulelor violete
Bătute-n cearcane de-argint, cu golfuri
- 5 Ferite de furtună unde singuri
Delfinii vin jucîndu-se. Deasupra
C^r limpede ca apele de munte
Ce prin poiană trec săltînd la vale
Cu pas ușor de calcă parcă zeii
- 10 Pe lume iar. De sus cad liniști. Vulturi,
Rotind cununi, se-nalță și coboară.
Mioarele s-au grămădit la umbra
Tulpinilor. Sub bolți de aur veșted,
Cu botul pe spinarea celeilalte,
- 75 Se-ndeasa toate la movila unde
Sub frunza toamnei stă întins păstorul
Lor tinăr doborît de mîini viclene,
Înfipt alături îi veghează pacea
Doar fluierul de soc. Și ziua fuge.
- 20 Și vîntul bate. Lung din fluier plinge
Făptură nevăzută. Rar răspunde
Din fund pierdut de sihla jalea frunzei.
Și vîntul bate... Behjăie mioara...
Răsună fluierul din alte timpuri.
- 25 Deodată ramuri se desfac și fața.
Străină nouă, faunul și-arată:

O față mai bătrînă decît coaja
Pămîntului, mai tristă decît toamna
Pămîntului... Surd bate vîntul. Spune
•30 Tot mai departe gura de lumină
A înserării; pierе și se lasă
Pe marea violetă și rotundă
Cu insule de umbră unde zeii
Au dus cu ei păstorul să le cînte.

*Păstor ionian. ...
Pasc capre pe uscatele coline.; (p. 61)*

444. *Stela*

7 Tu, ce treci în tînără lumină.
Rupe pentru umbra mea un ram
Proaspăt înflorit pe ceruri roze,
Rourat de limpezi zori.

5 Tu, ce rizi cum am rîs eu odată
Și săruți o gură de copil —
Ado-mi, albe, două turturele
împreună prinse-n laț.

Umbrei mele-n Hades să-i adie
10 Primăvară și să-i vie gurut,
Umbra mea din Hades să cunoască
Iar că Eros a sosit.

445. Sirena

J Pescare, stai, nu-ți arunca năvodul.
Mai Iasă-mă talazului de-azur!
Nu-mi strînge în rețele brațul pur
Și sinului meu nou nu-i strivi rodul.

5 De-mi scînteiază-n ape solzi solari,
Nu-s pește și în razele difuze
Nu-i legănare moale de meduze
Ci adumbrit se-ncheagă în cleștar

Profilul frumuseții fără moarte.
10 Ascultă-mi tinerețea din străvechi —
Deschide-ți asurzitele urechi
Și ochii plini de amăgeli deșarte.

Pescare fără suflet, ce făcuși!
M-ai prins. Rastorni în barcă prada rară
.75 Scoici sidefii, subțire algi, amara
Și irizată spumă sînt acuși...

446. Insula

1 Insula mică era
Albă de anemone.
Amurgul cu aur podea
Plaja pustie.

5 Pas omenesc pînă-atunci
Pacea n-o turburase —
Ecoul vrăjise din stînci"
Murmurul vremii.

Tumba delfinul venea
10 Cu amurgul pe ape,
Marea tăcută purta
Aripe albe.

Zei goniți ca pe-un roi
Strălucitor îi primise
75 Seara cu umerii goi
Ai Afroditei.

Zei uitați ca un fum
Prins de marmura clară..

Umbre prin umbra de-acum
20 Stăpîitoare.

Prora noastră lovi
Lung țărml minunii.
Pasăre albă pieri
în nemurire.

POEME ÎNTR-UN VERS. *Friza. Strunău-si calul sare prxn veacuri nemışcat.* Friză a Parthenon'uluț. ' Athena — Muzeul Acropole.

447. *Alesul*

1 Mi-am dezlegat sandala ca o frunză
Ce cade moartă la piciorul meu,
Mi-am limpezit făptura să n-ascunză
Nimic din ce nu duce pîn-la Zeu.

5 Pe țărml mării mă înalț: o urnă
în care doar lumină am turnat.
Nu plîng, nu chem tot ce-am lăsat în urmă.
Stau singur, pentru jertfă împăcat.

Din pietre albe i-am durat altarul,
10 Din lemne scumpe flăcări i-am ivit —
Și cerul nalt cum îmi primește darul,
Urc rugul împlinirii, fericit.

SCUTUL MINERVEI

1933

Minerva gânditoare. Muzeul Acropole din Athena.

448. /

1 Ajuns acum pe culmea vieții, înainte
De a descrcște-n umbra ținutului tăcut.
Zeită înarmată cu luncie și scut,
Stăpîn deplin pe cuget, înalț o rugăminte.

5 De ani destui Diana cu raza ei mă minte
Și, falsă ca și valul din care s-a născut,
Cithereenei pradă destui ani am zăcut
Plătindu-i vama chinul și lacrima fierbinte.

Cu mai păzită grijă îmi voi păstra odorul.
10 Spun crinului și rozei un veșnic bun-rămas:
Măslinul și un dafin să-mi străjuie ogorul.

Nu-ți dau, de patimi arsă, o inimă pustie,
Dar gânditorul suflet ce singur mi-a rămas.
Tu încunună-1, Dreapto, cu verde poezie.

90

449. //

1 Deoarece, Senino, mireasa mi-ești și soră
Și călăuză-naltă pe valul ce-am urcat,
Cuminte și-ndrazneață, cu capul ridicat
Să-mi stai spintecătoare de veșnicii. Ia proră.

5 Iar eu din întuneric intrînd în auroră
Și limpezit cu totul de patimi și păcat.
Voi cerceta cu ochii părerea de uscat
Pe umăr de talazuri, albind ca o amforă.

Strălucitoare-n suflet e țara ta. Zeită!
10 Bacchantele în fața-i prin noapte se ascund.
Fug speriați Silenii încununăți cu viță.

Apollo însă tainic pe fruntea-ți cum răsare,
În razele răsfrînte de scutu tău rotund,
Îmi naște nouă Muze marea la picioare.

91

450. *III*

1 Același zeu profetic cutremură stejarii
↳odonir*și la Delos înaltul palmier
Rămîne mărturie legînd pămînt și cer,
Dar au tăcut de-atuncea Homerii și Pindaric

5 în temple profanate au năvălit barbarii
Și viersul lor răsună strident și adulter,
Dar n-au să se ridice pe piscul auster
Nici tînd, al poeziei cu strictele fruntarii.

De lauda, de ura lor oarbă azi nu-mi pasă.

10 M-am depărtat de-un laur ce-n fiecare zi
Pe altă friinte-ngustă mai veștejit se Iasă.

Căci tu îmi crești în suflet — la fel cum altădată.
Din creștetul lui Joe destinul te trezi —
Senina fericire puțin îngindutată.

451. *IV*

1 Adăpostit sub scutul Minervei stau deoparte
Îa umbra unui dafin ce n-afe vestejiri.
De gloria lumească, de secile vrăjiri
A vremh-nșelătoare totuna de departe.

5 Adun pămînt și plante și oameni într-o carte
înaltă în simțire, bogată-n zugrăviri.
Din vechile otrăvuri făcut-am izbăviri.
Din turbure viață, armonioase arte.

Dar sarcofagul poarta îngemănate roade:

10 In juru-i saltă-n soare al zeilor alai,
Năuntru zace mortul cu viermele ceT roade.

Nu-i nimeni deznădejdea din gînd să mi-o ghicească.
Doar tu, Zeiță clară ca flacăra, îmi dai
Puterea să-mi torn chinul în marmura cerească.

452. *V*

1 Precum prin crîng, în umbră, o pasăre ațipă
Din zborul ei rănită de vechiul vînător
Și te ajunge glasul-i sunînd sfișietor
Cînd vrea și nu mai poate să-nalțe o aripă,

5 în sîngle-mi departe se tînguie și țipă
Iubirea încolțită de rănile-i ce-o dor;
Sleită se mai zbate cînd nu e ajutor
Să-i dea o vlagă nouă în neguroasa clipă.

De prin afund de mine, aud cum se prelinge
10 în liniștea de astăzi neliniștea de ieri'.
Zeiță prinsă-n zeaua luminii ce învinge,

în sufletu-mi noptatic în arme te coboară.
Străpunge-o fără milă cu suliță de fier,
Dă-i moarte bieteii inimii ce n-a putut să moară.

94

453. *VI*

7 Neptun pe mări în spume și-a așezat domnia;
Zefir, pe-o adiere; Boreu, pe-un aprig vînt.
Cibela 'mpărătește pe rodnicul pămînt
Și Ceres leagă spicul și Bacchus crește via.

5 Și-mpart nemuritorii: văzduhul, apa, glia
Și tot ce-a fost pe lume și toate cîte sînt.
Un zeu ne duce-n leagăn și altul în mormînt;
Ei ne trimet păcatul și nevinovăția.

Veghează zei, zeițe pe orișice făptură —
10 în arbore: Driada; la vatră: zeul Lar.
Sîntem ca fire prinse în vasta țesătură.

Nu pot să lupt cu zeul: el dă și el culege;
De el nebunu-ncearcă să fugă în zadar.
Eu mă supun, cuminte, la ne-ndurata lege.

95

1 Cu armonie simplă de linii și lumină
Trezindu-ne comoara gândirilor adinei.
In tragica splendoare prin dezolate stinci.
Se profilează templul tău vechi pe o colină.

5 Dar veac de veac frontonul îl crapă; se înclină
Coloana albă-n vremea ce-o surpă stînd pe brînci;
Și-n țara pustiiată de barbari: tufei și frînci,
Prin pietrele de-acantă dau tufe de sulfină.

Cînd vremile și omul, Minerva mea, te lasă,
10 Cînd slava ta n-o ține granitul cel mai dur,
Din paisprezece versuri ți-oi făuri o casă.

Dar dă-mi, Zeiță, harul și legile-nțelepte.
Sonetul meu să suie în veșnicul azur
O vrajă de pilaștri și de proporții drepte.

7 Sub rod se-ndoaie pomul cînd seva îl pătrunde.
El ce sfida Prierul cu verzile lui frunți,
Și rîul fără-astîmpar ce spumea prin munți.
La vale poartă pașnic corăbiile pe unde.

5 Departe jocul fraged al anilor se-ascunde
Și iată-i, rari pe tîmplă, întîii peri cărunți,
Cînd patimi împlinite s-au arcuit în punți
Și fecundate doruri s-au liniștit profunde.

Ca șarpele de-acuma îmi schimb noroc și piele
10 Căci soarta nu-mi apleacă viața în zadar
Cu versuri care-atîrna din ce în ce mai grele

In toamna unde darul se pîrguie-n tăcere
Aștept să vii și, rece, cu dreptul tău cîntar.
Să-mi hotărăști măsura de-amaruri și de miere-

456. IX

1 La Roma, când Horațiu prindea nemuritoare
Cadența ta în Odă, când verbul suveran
Îl mlădia-n Eglogă poetul mantuan,
La noi ziceau din frunză păstori pe la izvoare.

5 Dar să-ți înalț primește Sonetul la picioare,
Ca să înfrunte ritmic al vremilor noian —
Când simt sub mină lira, pe fiecare an
Mai pură, mai pioasă și mai învingătoare*

Din lutul țării mele mi-am ridicat spre tine
10 Un suflet ca un codru adânc și nepătruns;
I-ai dat desăvârșirea coloanelor eline.

Nici azi nu-l va pricepe ilotul și nici mine,
Dar versul meu în slujba-ți purificat și uns
Și logodit în taină cu Muzele, rămîne.

457. X

7 Pe mări nu poate vasul să zboare, dacă vîntul
În pînze chibzuite nu-și frînge vlaga lui,
Și drumului s-așterne în goana gîndului
Fugarul, doar când frîul i-a stăpînit avîntul.

5 Din liră ca să-nvie, deplin și proaspăt, cîntul
Pe coarde numărate ești nevoit să-1 sui
Și nu se schimbă piatra informă în statui
De n-o lovești cu dalta. La fel e și cuvîntul.

Năuci, să creadă Sciții că bîlciul e-un spectacol,
10 Că-n lire nestrinite dorm melodii adinei,
Că vorbe ne-nțelese adună un oracol.

Adevărata artă de alte minți se-alege:
Nu pilpîie în noaptea desişului, pe stînci
În soarele Minervei seînteie alba-i lege.

458. XI

1 Abia sosi Prierul cu-ntîia rindunică
Și-l strînse galben vara la pieptu-i însořit
Și iată peste dealuri lumina și-a oprit
Din toamnă raza lungă prin fulgii care pică.

5 Tot ce-am legat de suflet cu aripi se ridică;
Ce mi-a fost drag pe lume, în ochi mi s-a umbrit
Și-n amintire suie cu fumu-i albăstrit
Iubirea cea mai mare, dorința cea mai mică.

Cu trecerea rotundă a lunilor rotește,
10 Schimbat pe bolta nopții, străvechiul zodier
Și steaua ca și visul în zori se veștejește.

Nimic nu se re-ntoarce la fel a doua oară;
Nici anotimp, nici suflet, nici pasăre, nici cer...
Eternă doar Minerva cu lira le măsoară.

459. XII

1 Icar cum îl sfidase cu aripe de ceară,
L-a prăbușit Apollo pe-al mărilor podmol.
Și pe Acteon care-i pîndise trupul gol.
Prin ciinii lui, Diana l-a osîndit să piară.

5 Chiar Prometeu, cînd slăvii a smuls un foc în pară.
El ce s-a vrut năpraznic al omenirii sol.
Pe stinci legat de Joe, cu vulturii ocol,
Hrăni flămînde ciocuri din fierea lui amară.

Și totuși nu mi-e teamă, în nalta mea trufie,
10 Comoara ta în versul sonetelor s-o fur,
în suflet cînd eroii Helladei îmi învie.

De-a pururi în lumina senină urcă zborul.
Pe veci văd ochii minții țiparele de-azur,
Cînd focul fără moarte îl ține răpitorul.

460. XIII

1 Din toate, numai roza ce-n moarte mai încheagă
0 inimă de flăcări pe palidul stufiș,
Prin seara prelungită de soarele pieziș
Cum tremură în purpur, îmi este cea mai dragă.

5 Și numai tămîioasa ce s-a păstrat întreagă
în via pustiită de-al toamnei luminiș.
Acuma când scinteie de brumă prin frunziș.
Mai tare mă incintă și locului mă leagă.

Ni-e dor de ce-nflorește sub semnul despărțirii
70 Și brațele ce albe de gîtul meu s-au prins
Mă țin când știu că mîne s-or șterge iar privirii.

Minerva-mi spune: —Uită ce-n pulbere se cerne.
Ciorchini de stele setea ți-o sting și am întins
Iubirii tale cupa petalelor eterne.

461. XIV

7 Nespovedită mie ce grijă îți apleacă
Profilul pur pe brațul în lance răzimat?
Ce chin tăcut, Zeiță, în marmură săpat,
Îți adumbri pleoapa de lacrimi pururi seacă?

5 Credeam că numai omul cu mintea lui săracă,
Divino, se frămîntă de patimi turburat.
Ce săgeta re-a scunsa un zeu dușman ți-a dat?
Chiar rănile lui Eros cu vremea au să treacă.

Mi-a spus nemuritoarea: — Grăiești ca muritorii.
70 Sub alte legi stă neamul din care m-am ivit,
El n-are-amurg, nici noapte și nu cunoaște zorii.

Ce m-a durut odată, mă doare pe vecie...
Dar din senina pace și chinul otrăvit.
Mi-a învățat cuvîntul înalta-i simetrie.

462. XV

1 Din Helicon coboară iar cele nouă Muze
înconjurînd altarul cu pasul lor pios.
în număr și-n cadență suind armonios
Etema poezie li s-a desprins din buze.

5 Vin cîte trele Grații în cîntec de cobuze:
Un singur vînt le umflă vestmîntul unduios
Din care, pentru tine crescînd misterios.
Curat răsare ritmul din formele confuze.

Orfeu te părăsește pe veci, Euridice! '
10 Ei lira și-o consacră Minervei ca un dar
Și imnul proslăvirii dă cerul să-1 despice.

Chiar Egipanul tainic, ducînd la colțul gurii
Un nai de trestii, lasă cînd repede, cînd rar,
Lung lauda să sune în liniștea pădurii.

463. XVI

1 În căutarea prăzii de aur a cîntării.
Spre tainele Colhidei, nou Iason, am pornit.
De hiperboreene furtuni nebiruit,
Scăpai de valuri teafăr și de urgia mării.

5 Iar astăzi cînd din neguri răsar pe clina zării
Și dafinul și templul tău alb, ce liniștit
îmi trag la țarm tirema cu rostrul ei proptit
De plaja aurie în raza înserării.

Acum veniți, tovarăși! Juncanul nou la coarne,
10 Juncana fără pată, să-i ducem la altar — r
Ca jertfa lor norocul spre noi să ni-1 întoarne.

Și tu, Zeiță, lasă din falnicul tezaur
Ce l-a purtat Berbecul divin, să smulg măcar
Pe liră o fărîmă din lina lui de aur.

464. XVII

7 Nu-s vindecat cu totul, Senino, de Himeră.
Pe buze tot îmi arde sărutul blestemat
Și-n ochiul rău și verde, pe care l-am urmat
Atît de mult pe vremuri, iubirea mea tot speră.

5 De nimeni dezlegată și astăzi îmi oferă
Enigma-i dureroasă un Sfinx neindurat
Și sufletul ce-n gheare atît i-a tremurat
Mai tremură privindu-l și-acum, din alta sferă.

Nu-s vindecat cu totul, Minerva mea. Simt încă
10 Harpiile pe frunte cu zborul lor nefast.
Mai simt străvechea spaimă și vraja ei adîncă.

Iar glasul de Sirenă tot mai suav îmi sună
în cîntecele morții, amăgitor și vast
Ca marea care-și mișcă argintul viu sub lună.

465. XVIII

7 Te-am regăsit, de mintea-mi cu-atîta mai aproape
Cu cît credeam, Ascunso, mai mult că te-am pierdut.
Erai aici, în suflet. Profilul cunoscut
Mă lumina cu umbra lăsatelor pleoape.

5 Cum am putut să-ți caut pe cer, pe cîmp, pe ape.
Nepieritoarea urmă, cînd trebuia tăcut
Doar să m-aplec în mine puțin, să fi văzut
Înalta strălucire ce-n lume nu încape.

Te-am regăsit aceeași de ieri, de totdeauna,
10 Cu chip de muritoare și gînd nemuritor.
Ce laudă mai sfîntă să născocească struna?

Și-acum, cînd știu că viersul din suflet nu-mi mai pleacă
Și-n albia lui cîntă curatul său izvor.
Pe veci de-acuma poate și lira mea să tacă.

BALCIC

1929-1939

466. *împlinire*

1 Copilăria mea privea pe riul
Rodit cu cerul toamnei argeșcne.
Copilăria mea privea pe griul
De aur greu din lanuri moldovene.

5 Acum privesc la marea ce rodește,
în umbră și lumină, doar cu spume.
La pescăruși, la pînza ce albește
Pe țarmul vrăjii regăsit în lume.

Copilăria mea era lăstunul
10 Din cuibul prins sub streșini de colină.
Copilăria mea era cătunul
De pe cîmpii cu unduire lină.

Acum sînt valul nesfîrșit ce tună,
Purtind pe spate ceruri schimbătoare,
15 Sînt pasărea ce țipă prin furtună
Cu aripi arcuite peste mare.

467. *Balcic biblic*

7 Pe piatra asta veche Ia care vii, cadină.
Cu vasul de aramă în seară la cișmea.
Ședea Samarineanca tăcută la fîntînă
Așa cum stă de veacuri în Evanghelia mea.

5 Din luntrea asta veche culcată peste plajă,
De care-ai prins Ia soare, pescare, un năvod,
Apostolii, odată zvîrliră largă mreajă
Pe apele sfințite în vremea lui Irod.

Și sub smochinul ăsta bătrîn ca amintirea,
10 Sub care stai de pază, pîndar cu cap de sfînt.
Grăia Galileeanul, cum spune povestirea,
Cînd pilduia Scriptura cea bună pe pămînt.

Și pe asinul ăsta pe care, grădinare,
Ți-aduci la tîrg harbujii și poama, azi ca ieri,
75 Venea Mîntuitorul așa încet, călare,
Pe drumuri înverzite cu foi de palmieri.

468. *Balcic de seară*

1 Cînd soaiele stropește cu jaru-i alb Balcicul
Și marea argintie și coasta de argint,
Migdalii dorm pe dealuri și pe nisip caicul
Și sculptural adoarme cetatea ce-o alint.

5 Dar marea cînd își trage pe față vălul serii
Țesut în borangicuri albastre-vișinii
— Cum biblic la fîntînă văzui pe drumul verii
Cadîne adumbrindu-și privirile pustii —

Atunci însomnorata trezindu-se ridică
10 Un umăr alb de stîncă pe ape tremurat.
De-acuma pînza fie pe barcă rîndunică
Și valul să-mi arate obrazul tău curat.

Iubire, pentru care va crește minunată
Cetatea ce-o zărisem, copil, în Halima.
15 Privește cum se-ogîndă, de val cutremurată,
Din plaja cu murmure la muntele cu stea.

469. *Cîntecul lui AU*

7 Jos în portul cu caice
Adumbrît de chiparoși.
Ca să stau trei nopți aice
Cumpărai doi ochi frumoși,

5 Doi ochi mari și-o gură mică
Și în zumzet de cobuz.
Cu picior de rîndunică
Și cu pîntec de harbuz,

Jocul leneș de mă fura
10 Ce s-ascunde sub cearceaf.
Anii mei de foc și zgură
Se așază ca un praf.

Și pe cînd ca o lamiie
Mi se prinde de catarg
15 Luna galbenă, rămîie
Ție, ce-am adus din larg:

Fildeș vechi, sîdef ca spuma,
Țeasta broaștei cu bagă.

Chihlibare — cere numa

20 Și de vrei, mai mult, ți-oi da

Și maimuță și mătăsuri,
Peruzele, papagai —
Bogățiile să-mi măsur
N-ai putere, zile n-ai

25 Și tot bînd trei noți de-a rîndul
Vinul alb cules pe stinci.
Marea, cine-i știe gîndul?
Ochii tăi îmi sînt adinei.

Și să plîngă geamandura
30 Valul verde, norul sur —
Griji și minți le pierd de-a dura
Pe al sinului huzur.

470. *Sarcofag*

1 Pe coasta ce coboară lină
Purtînd smochini, migdali și duzi,
Spre marea de-un albastru negru
Pe care-o vezi și n-o auzi.

5 Prin pietrele cu flori săpate
Din vremi păgîne stînd și azi,
Răsună limpede fîntîna
În liniștea de la amiazi.

Măgarul turcului se-oprește
10 La jgheab de marmură să bea.
Pe vechiul sarcofag o formă
Mai flutură un val de nea.

Obrazul șters al jucăușii
N-o să-1 cunosc în veci de veci.
15 Unde-a tăcut ieri gura-i caldă,
Acuma cîntă ape reci;

Unde-a lăsat piciorul, saltă
Sub cuta spumei nimfa doar.
Pe urmele desavîrșirii
20 Se-ntinde-al zeilor hotar.

471. Balcic

1 Balcic, nostalgic cum e luna.
Albind pereții ripelor pustii.
Podind pe valuri licărite bruma.
Veghind cu basme moarte vremuri vii.

5 Balcic, încins cu ziduri de cenușă,
Balcic, cuprins cu murmur de fântini,
încununat cu ceruri de brîndușă,
împodobit cu semne din pagini.

Cu dealurile surelor cămile,
10 Cu case vechi: încremenite oi,
Balcic, păstorule din alte zile,
Cobori pe țărmlul biblic pîn-la noi.

Cetate mai bătrînă decît morții,
Loc sfînt, ca tinerețea de senin:
15 Migdalii să-nflorească pragul porții
Cînd în lumina ta mă-nchin.

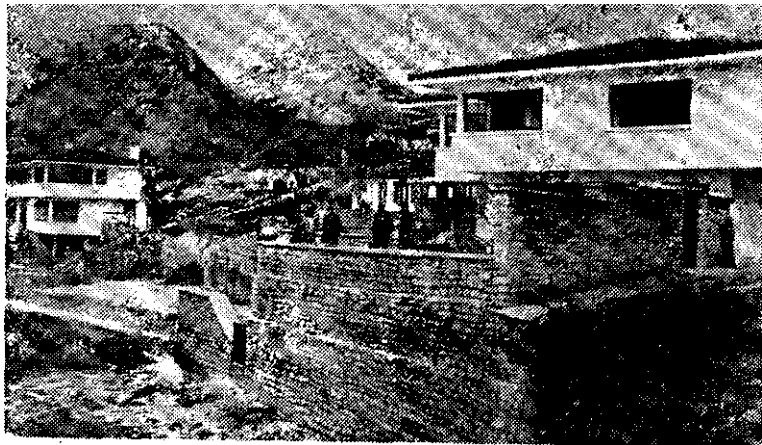
472. Balcic lunar

1 Am regăsit fîntîna.
Turcoaicele cu vase de aramă.
Asinii biblici,
Lumina serii
5 Și umbra care-așteaptă luna.
Fîntîna șopotea încet...

Am regăsit cetatea
Smochinilor și-a pietrii.
Cu ziduri peste ziduri dărimate,
10 Cu ripe albe și mai vechi,
CU marea mai bătrînă decît toate.
Fîntîna șopotea încet...

Cu suflet greu, pe-o piatra grea.
Am stat în drum.
15 Am stat s-aud o apă din pămînt,
Ce cîntă lin și piere liniștit
Cu umbra trecătorului pe drum.
Fîntîna șopotea încet...

O pasăre veni să bea
20 Cu zborul alb din apa lunii.
Argint neroditor pe dealul sterp.
Argint pustiu pe mări pustii.
Și eu pe piatra vremii.
Fântîna șopotea încet...

Casa de la Balcic-'a Un Ion Pillat. Pe terasă,
Tudor Vianu, dr.*Vasile Voiculescu, Elena Vianu, Măria Pillat.

473. *Cină cu pești*

1 în sfeșnice lumini de ceară
Cum tremurau cu roșii dungi.
Pe mare luna-ntinse iară
Năvod de-argint cu fire lungi.

5 Ne-aduse-n talgere pe masă,
Cu ochi brumînd talaz străbun.
Veniți din verdea lui mătasă:
Lufar, guvidii și barbun.

Priveam uimiți cum odihnește
10 Lumina sfîntă peste ei,
Cum lumii noastre îi răpește.
De taina mării tot mai grei.

474. *Stella Marts*

1 La plaja liniștită când stelele înnumeri
Coboară pe poteca pustie sub smochin
Colina, cumpanindu-și izvoarele pe umeri.
Ca o fecioară greacă purtind urciorul plin.

5 Piraie în șoptire ascund prin seara sură
Străvechile tulpine cu tinere mișcări;
Treptat mai șters amurgul în ritmică măsură
Sandala de lumină o joacă peste mări.

Oglinzi se sparg cu zgomot și se refac puzderii,
10 Colina se ridică pe cerul tot mai clar,
Când le aștern pe piatră poverile durerii.
Privind cum crește steaua pe valul solitar.

475. *Lună pe mare*

1 Taci — totul nu e decît
O slabă cutremurare.
Taci — suie numaidecît
Păunii lunii din mare.

5 își lasă cozile lungi
Pe înflorirea de valuri
Și tot mai adinei, mai prelung
Se-ncheagă albe portaluri.

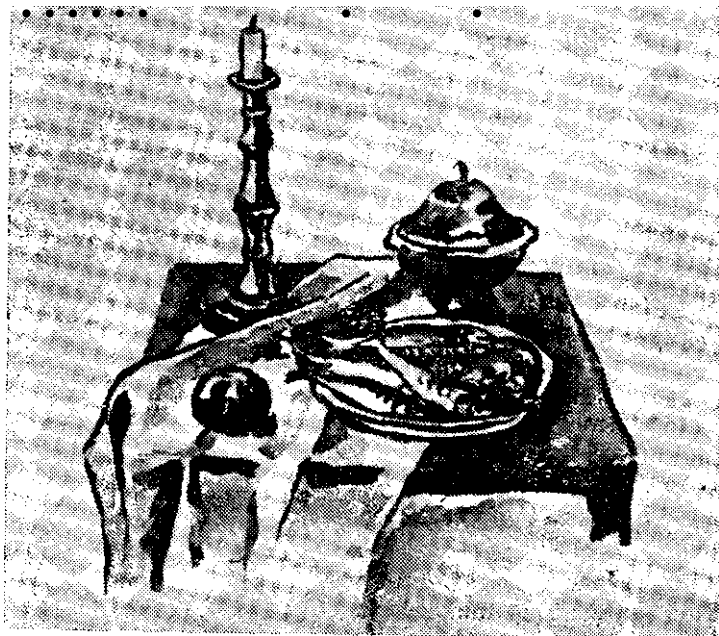
Și stelele, boabe de-argint
10 Cad lin din fluier de lună.
Și sufletul tău în argint
Departe pe ape mai sună.

Dar tot mai adînc lunecînd,
Se surpă albe portaluri
15 Și floarea penelor blind
Se ofilește pe valuri.

Taci — duși sînt numaidecît
Păunii lunii în mare.
Taci — totul nu e decît
20 O slabă cutremurare...

476. *Casă la Balcic*

I îi cântă marea, soarele îi cântă
Viers ruminat în suflete latine.
Tu, care treci, oprește-te și sfântă
Să-ți fie clipa, împăcat cu tine.

Cină cu pești. .. în sfeșnice lumini de ceară.. . (p. 19)

Ilustrație de Măria Piiiat-Brateș la poemul
astfel intitulat din voi. BALCIC-

477. *Floarea din fereastră*

I Pe geamul inserării văd o floare,
Tulpina ei e prinsă în pahar.
Stă legănată între cer și mare,
Păstrînd minunii tainicul lor har.

1

)

5 Amurgul o atinge de departe:
Plăpîndul chip adînc a tremurat. ..
De ce să-1 plîng? S-a mîntuit de moarte,
Cu două veșnicii îngemănat.

478. *Seară la țarm*

7 Cișmele cîntă, marea le răspunde.
Amurgu-și strînge pînzele în port.
De ce ecoul umbrelor pe unde
În mine cînd lumina o mai port?

5 Un singur paltin stă de strajă mării,
Un singur dor și singură o stea.
Mă-mbată vinul negru al uitării
Cînd toate pier în umbra tot mai grea

De-acuma ochii stelelor păgîne

70 Răsar cu înecate licăriri,
De-acuma trec în văluri de cadîne,
Prin pacea înnoptării, amintiri.

479. *Dionysopolis*

7 Terasale coboară către mare
Cu pasul de-armonie împlinit
Purtînd pe tava de aramă floare
Și rodul sudic toamnei ce-a venit
5 Cu pînze roșii pe străvechea mare.

în cinstea zeului de altădată,
A săditorului de viță pe-aste locuri.
Strivesc pios ciorchini cu boabă-nvoaltă.
Privind în larg delfinii prinși de jocuri,
70 Visînd la zeei ce-au trăit odată,

)
!
•
i
*
La valul despicat de luntrea Argo,
La spuma dăruind pe Afrodita.
Lung îmi descîntă-n suflet și mai larg o
Descîntă-n clipe vremea, nesfîrșita,
75 Cu murmure sub prora luntrei Argo !

Și sub smochinul ce aruncă umbră
Fugară pe vecia unui val,
Las ceasul cel mai sfînt să mă pătrundă,
Înalț, zîmbind uitării, un pocal —
20 Pe cînd Dionysos pîndește-n umbră.

480. *Sarcofag tracic*

1 Pe drumul de la vii de unde marea
Se vede ca un lan de stînjenei
Purtînd lumina serii peste ei,
Răsare sarcofagul sur ca zarea.

5 Doar greierii vrăjesc tăcerea vie —
Pagîne mini cu trudă l-au purces,
Cu vremea ei ce-n pulbere s-a şters,
O barcă grea de veşnicii să-nvie.

Dar un măceş în piatra despicaţă
10 Cu rădacina-n moarte a-nflorit
Şi creşte floarea primăverii, toată
împărăţia morţii biruind.

481. *Plajă pustie*

7 Şi val şi barcă au atins nisipul
Deodată şi deodată mi l-au dat
Umbritul ţărm şi-n depărtare chipul
Balcicului de-amurguri înălţat.

5 Izvorul, alergînd cu unde repezi.
Pe sub finapi m-a prins", pe povîrniş
A smuls din soare horbote pe lespezi
Sărind, păgîn şi gol, în vînturiş.

Pe mări ţesute-n firele luminii,
10 Nori vişinii mi-au înflorit şi duşi
De aur viu, s-au arcuit delfinii
Şi-n peruzeaua zării, pescăruşi.

Iar eu tăcut am aşteptat pe plajă
Hotărîtoare zodii pe tării,
75 Căci scrie-n cartea lor să stau de strajă:
Corăbii cu minune vor veni!

482. *Cules de zi*

- 1 Pe un caic cu pînza cum e luna
în zori de zi cînd palidă se-apeacă-n
Apus; pe golful: un smaragd în tremur
Prin care zboară umbre de legenda
- 5 Spre țărmlul alb și rupt cu nume doric —
în toamna dulce ca o primăvară
Purtînd în ea puterea amintirii
Și vraja rodului sfios; acolo
Te-așteapta viea de pe plajă. Tainic
- 10 Nisipul viței lui Dionysos valul
îl mîngiie cu binecuvîntarea
Luminii ce pătrunde pînă-n suflet.
Acolo-n viea cu migdali și piersici,
La umbră de smochin bătrîn, ai coasta
- 15 De-argint în ochi; așează-te cu mine
Privind cum ziua — poamă grea de aur
Rodește peste ape, cum Balcicul
Iar turmele de case le adună
La mare de pe rîpe și cum scara,
- 20 Cu amfora amurgului pe umăr.
O sprijină de zare peste apa
Cc-și stînge rodiile-nsîngerate
în miezul tot mai vînăt al smochinei.

E noapte-acum. în zări caicul lunii.
25 în noi murmur de valuri și de vremuri,
Lovind nostalgic țărmlul unde zeul,
Pășind od^tă, ni se-opri în suflet.

Prinos... Ia strugurele galben de gînd greu... :p- 1331
Ilustrație tif; Măria Pillat-Brateș la poemul
astfel intitulat din voi- HALCTC

483. *Pe țărm*

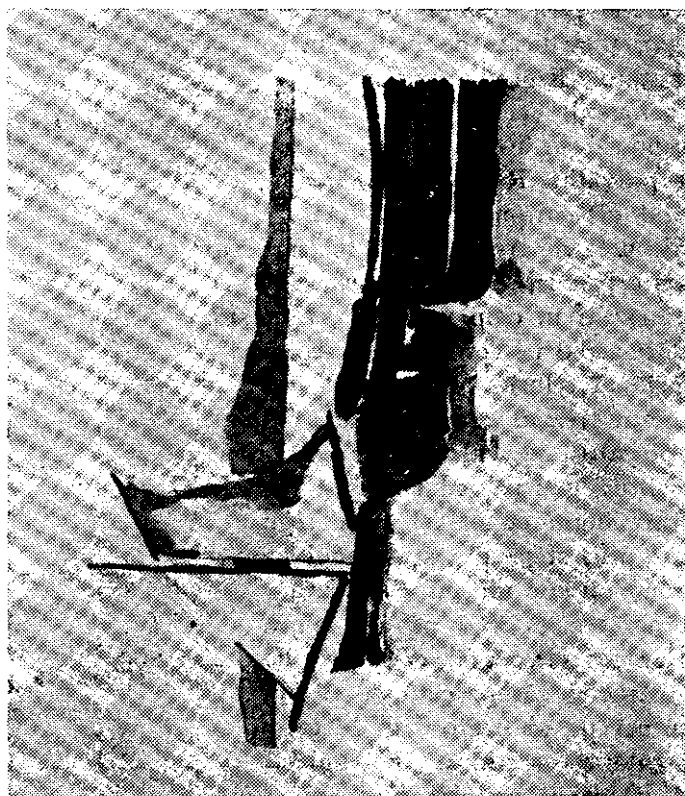
- 1 Pe țărmul Mării Negre, când în toamnă
Și în amurg se pîrguiește rodul
Luminii pentru tine, suflet, aprig
Spălat de vreme și rotund ca piatra
- 5 Rostogolită lung. Pe plaja singur.
Privind în larg, ce cauți? Pentru care
Serbări sosit în ceasul cel din urmă?
Tu, păstrător de strămoșești priveliști.
Tu, paznic credincios al altor datini,
- 10 Tu, preot Ia altarele uitate.
Oprit aici, pe un nisip cu spuma
Amarelor milenii și cu vîntul
Din veacuri ne-ncepute peste dînsul.
Oprit aici: în spate purtînd țara
- 15 Cu văi pustii și stepe și gorgane.
Cu pîetre-n slove și mai vechi săpate.
Cu vulturi mari, gheboși de-atîta strajă,
Pleşuvi de-atît surghiun pe țărmul lumii.
Oprit aici: în față cu lumina
- 20 Amurgului și-a toamnei peste ape
întăritate, îmbulzind sălbatec
Năvalnica lor haită. Singur numai
Cu tine, suflet, urnă de argilă.
În golul tău măi tremură cenușa
- 25 De zei păgîni când valul ce se sparge
Pe țărm pierdut îmi strigă lung: Thalassa!

484. *Țărm pontic*

- 1 Cu oase uriașe, povîrnișuri
Căscate-n gura iadului, legendă
De țări pietrificate de-un descîntec
Necruțător. Rîpi albe și surpate
- 5 În bolovani, văi strînse-n văgăună
Scoțindu-și la iveală stîncă sură
Prîn pravălire. Rostogolită marea
Tîrcînd albastră-neagră cu lucire
Pe-alocurea de-argint străvechi când soare
- 10 Pieziș o prinde, străbătînd prin norii
îngrămădiți în chip de munți, fantastic
Răstălmăcind pe cer ce jos pe coastă
A înghețat teluric. Singuratic
Mergeam trezind cu pasul numai țipăt
- 75 De pescăruși pe valuri, numai zboruri
De vulturi grei păzind bătrîni gorgane
În care dorm cu cai și arme regii
Veniți prin stepe din străfundul lumii,

- De cînd nu știe nimeni. Cîteodată
20 îmi năzărea că văd pe ape pînză
De luntre; cîteodată, că prin tufe
De mărăcini zăresc cum se resfiră
O turmă de oi negre sau de capre
Sus cățarate-n stîncă. Dar pustiu
25 Fără sfîrșit al malului și-al apei
131

Mă prididea și tînguirea mării
Tomnatice și nesfîrșirea stepei
Deasupra, presimțită pe podișul
Golit de rod ce-așteaptă vîntul iernii
30 Cu vuiet surd în sufletul Dobrogii.
Umblam pe țârm. Departe în șir tainic
Porneau tăcut movile migratoare
în nemișcare stranie către Asia.

Seard pe ape... Scara și-a tras aur pur sub bărci de pescar... (p. 138)
Ilustrație de Maria Pillat-Brateș la poemul astfel intitulat din vol BALCIC.

485. *înserare*

.7 Stau privind și azi cum țârmul
Braț rotund încet aduce
Ca pe el amurg și mare
Frunte-n frunte să se culce.

5 Tot mă uit de pe terasă
Cum răsar în soare-apune
Pe rîpi sterpe maci de flăcări.
Pe talazuri micșunele.

Urmăresc, pe cînd Balcicul
.70 De pe cap dezleagă-alene
Vinătul turban al serii,
Păsări negre peste mare.

Cu aripile întinse
Cad pe ape înnoptate —
35 Greu coboară gînduri negre,
Gînduri negre, umbra vieții.

486. *Prinos*

1 Ți-aduc migdale verzi ca cehii tăi,
Ca inima smochine pîrguite
De patimile verii: să le iei
Plocon în palma mînilor lipite.

5 Ia strugurele galben de gînd greu
Din fagurii amurgului
Și rodii sîngerînd ca dorul meu:
Le soarbe răcoroasa lor durere.

Le bea lumina vie ca un vin,
10 Le stoarce sucul anilor pe plajă.
Și-au îndulcit amarul lor deplin
Să guști învolburato, zi de vraja.

Nu vreau în schimb șoptiri, nici legămînt
Puțină spumă doar să-mi dai simbric:
15 Din cer o duse valul pe pămînt
Îmi lasă-n mîni comoara ei pustie.

487. *Piatră*

1 Mai albă ca brațul ales.
Brăzdată de-o vînă viorie,
Pe plajă in zori am cules
O piatră rotundă și vie.

•5 De unde adusă nu știu
De val, din ce peșteri străine,
De poartă un smalț străveziu
De vis dezgolit pentru tine.

De unde venită, de simt
10 In juru-i ostroave cu palme
Și zări cu amurguri de-argint
Pe apele calde și calme.

Din ea voi ciopli idol sfînt.
Zeu tînar ce crește din mare,
35 Lovind-o cu daltă de vînt,
Spălînd-o cu spume amare.

Privește-mi copilul din flori.
Născut din credință și sînge:

Ard ochii ca marea în zori
20 Și părul în valuri se fringe.

Ți-1 dau! Nu te-atinge de el
Cu mâna semeață, că scapă
Topit într-o piatră la fel
Cu cele uitate de apă.

488. *Cimitir tătăresc*

j 7 Printre rîpi trandafirii în zori de zi,
De mărgean și de-argint vînat în apus.
i De jar alb la focul zilei, pe deal sus,
Pietre sure pe mormintele pustii.

*,
ț
█
5 Printre ele cenușii ca iarba rea,
Cu urechile pleoștite, măgăruși.
Peste ele sinilie marea ca
O velință cu chenar de pescăruși.

|
1 W Țigăncușe cu basma și în șalvari
t Vișinii, portocalii, de-un roșu mat,
* Joacă-n pîntec pe un viers tărăgănat

f

Și aleargă și se bat pentr-o para.
Trec prin praf în harabale turci bătrîni,
5 Pe cînd seara s-a făcut de peruzea
Pentru somnul cimitirului păgin.

Măgăruși și țigăncușe nu mai sînt.
Cortul nopții urcă-n stepe pîna-n cer.
Un mînz negru rătăcește și stingher
20 Lung necheaza Ia tătarii din pămînt.

489. *Seară pe ape*

1 Murmurul apei tot mai
Moale s-a stins împrejur.

Seara și-a tras aur pur
Sub bărci de pescar.

5 Păsări se duc în lumină.

Turma de fluier legată
Leneș cu-amurg se adapă.

Insulă, pace deplină.

Cîntecul suie stingher
10 Pe brațe fluide la cer.

Linia țărmlui ca un tăiș
Sus, ostrov de humă.
Jos, ostrov de vis.

Intre mine și sufletul meu
15 Cumpăna stelei pe ape mereu.

M-aplec pe oglinda fără hotar.
Cu pașii luminii m-afund și dispar.

Seară la țarm. . . Un singur paltin stă de strajă mării... (p. 124).
Ilustrație de Măria Pillat-Brateș la poemul
astfel intitulat din voi. BALCIC.

490. *Insulă, toamna*

1 Insulă, toamnă și iar
Apă cuprinsă de șoapte.
Marea, molatec cleștar, —
Mierla și viile coapte.

5 Seara cu stelele mari,
Cerul plin de primejdii,
Alge cu miros amar.
Vinul străvechi al nădejzii.

Insulă, toamnă și iar
10 Marea își joacă delfinii.
Suflete, veșnic hotar —
Fluierul mierlei cântă luminii.

Valul cu umerii goi,
Pasăre, poamă și frunză,
15 Totul se trage-napoi.
Pe alt tărîm să se-ascunză.

491. *Scoica*

7 Trandafirii petale,
Cristal plăpînd și dur,
Zori încă siderale
Prin zarea de azur.

5 Perfectă simetrie,
Desăvîrșit contur,
Păzind, fără sa știe,
Poemul cel mai pur.

So smulgă marii mîna
10 De om n-a cutezat.
Din raza spumei, zîină,
Ea singură sa dat.

Nisipul ce o poartă
Privirii mi-a propus,
75 în vasul fără toartă,
Un vis fără apus.

Misterioasă doică
A veșnicului cînt,

Urechea mea pe scoică
20 Ii cere val și vînt.

Și marea părăsit-a
Seninul, straniul sol.
Să-mi cheme iar ursita
Adîncului ei gol.

492. *Pescărușul*

1 Zbucnită spumă de val
Cu pene pîlpîitoare:
Zbor alb pe verde cristal.
Zbor negru în soare.

5 Pe mări de cazii îndrăzneț.
Ești zarul nemărginirii.
In seara curată dai preț
Și taină gîndirii.

Plăpînd ca floarea de prun
10 Pe zări și totuși în stare
Sa-nfrunți talazul nebun
Cu aripă tare.

Poet al cerului pur,
Lumina ta suie și sună
15 Cu țipăt profetic, prea dur
Ca omul să-1 spună.

Hulubul iubirii nu ești,
Nici buha înțelepciunii,

j
J
j
j
l

j
,
j

1

i

Ci solul cumplitelor vești
20 Prin țările spumii.

Cum treci pe furtuni voievod,
Dezlegi a destinului carte
Și sufletul, pește nărod,
Îl furi sus în moarte.

POEME ÎNTR-UN VERS

1935-1936

493. *Poemul într-un vers*

Un singur nai, dar câte ecouri în păduri.

494. *Păstorul mării*

•Copilul gol mai cîntă din fluier la delfini.

495. *îmbrățișare*

Suia o viță de-aur pe negrul chiparos.

496. *Pan*

Prin frunza rară țapul privește, faun trist.

497. *Zvon*

E roiul de albine sau numai amintiri?

498. *Stelă funerară*

O umbră joacă ramul pe piatra unei umbre.

499. *Stelă de mim*

Cu plîns și rîs de mască în mîini, nepăsător.

500. *Groapă nouă*

Pășește lin, drumete, pe moartă să n-o scoli.

501. *Stelă de dansatoare*

Cu vălul tras pe față, se depărtează stînd.

-502. *Trup de fată*

O salcie mlădie cum e tulpina ei.

-503. *Dorința*

Iubire nu fi veșnic al inimii tăun.

504. *Colori*

Zambilele, nori vineți, și cerul flori purta.

505. *întâlniri*

O piersică pufoasă și fraged un obraz.

506. *Veghe*

La gura sobei gândul, tovarăș călător.

507. *Pasărea din basm*

Zburau fazani de aur în focul din cămin.

508. *Iarnă*

în zare zurgălăii de sănii. .. Suflet nins

509. *Artă poetică*

Nu vorbele, tăcerea dă cântecului glas.

510. *Amurg*

Iubirea ta m-ajunge cu umbre tot mai lungi.

511. *Melancolie*

Foșniră împușcate lungi aripi. Dor târziu.

I

512. *Logodna*

Pe mal un singur paltin, pe ape doar o stea.

513. *Pasărea mării*

Un nor de taină zboară pe-o insulă-n amurg.

514. *Calea nopții*

Prelungul drum al lunii pe mare pînă-n zori.

515. *Mare sudică*

Pe mări de micșunele ning pescărușii fulgi.

516. *Insula de mirodenii*

Mireasma ei pe valuri venea, ea niciodată.

517. *Navigatorii*

Pe zări amurgul singur cu dorul lor pustiu.

518. *Marinarul*

Din larg zăream pămîntul, pe țărm privesc în larg.

519. *Trecutul*

în ochii verzi porți marea spălată de furtuni.

520. *Plaja*

Nisip, talazuri, spume și scoici — tu, nicăieri.

521. *Tinerețe*

Pe frunza toamnei pasul sfios al căprioarei.

522. *Apă neîncepută*

Mi-ai dat să beair din cană iubire de izvor.

523. *Dezamăgire*

Ai spart oglinda: chipul din țândări nu-l culegi.

524. *Seara Ia Voroneț*

La sfinții-n zugrăveală, amurgu-ngenunchea.

525. *Vecernie*

Ca stropi de ploaie toaca, și clopotul furtună.

526. *Heraclit*

Priveam cum fuge ziua pe apele ce curg.

527. *Tipar*

Nisipul poartă încă. plâpîndă urma ta.

528. *Artă poetică*

Iubiri, dureri, amurguri, un vers, în scrum de

529. *Portret*

Durere cu ochi negri sub părul azi mai alb.

530. *Floarea vremii*

Pe pajiști stinjeneii, în suflet toamna iar.

531. *Stol coborît*

Cad frunzele, pămîntul e plin de rindunele.

532. *Murmur etern*

în golul scoicii marea; în suflet nemuriri.

533. *Darul*

Dă-mi pacea înserării pe care-o ții în mini.

534. *Poetul trădat*

Un vers cu plîns de ape, cînd îl credeai cleștar.

535. *Vasul lovit*

Urciorul crapă, suflet rănit, de plîns gol.

536. *Belșug*

Am întîlnit azi toamna venind în car cu boi.

537. *Castana*

Din ghimpii amintirii trecutul l-am cules.

538. *Drum de noapte*

Ne învelise luna în colb de amintiri.

539. *Nocturnă*

Mai știi în noapte plopul cu luna, galben cuib?

540. *Casa copilăriei*

Sub lună casa albă: o piatră de mormînt.

541. *Menire*

Un clopot peste lanuri și vremuri te chema.

542. *Reîntoarcere*

Am pribegit cu zeii, la oameni să mă-ntorc.

543. *Asemănări*

Viața-i fum — și fumul căminului ți-e drag.

544. *Părerii*

Brotacul: frunză verde; sitarul: frunziș mort.

545. *Amurg în crîng*

Albinele luminii prin frunze se jucau.

546. *Casă la Balcic*

Și sufletul și casa mi le-am deschis pe mări.

547. *Fată la fîntîna*

Coboară, legănată, din frizele grecești.

548. *Turc bătrîn*

Își numără mătănii de-o mie și-una nopți.

549. *Măgărușul*

Sta cu urechi pleoștite, jupitul înțelept.

550. *Cimitir tătăresc*

Prin pietre ceruri albe și marea-n zări, argint. ' "

551. *Golful*

A strins albastru-n brațe și-l leagănă mereu.

552. *Camee*

Prin piatra străvezie ca un talaz: Sirena.

553. *Driada*

De trunchi lipești urechea s-auzi cum plîng și azi.

554. *Mare pămînteană*

Desfășurarea verde a griului în zări.

555. *Ciocîrlia*

Din praștia cîmpiei lumina cîntă sus.

556. *Norii*

Albastru clătinate, aeriene culmi.

557. *Popor nomad*

Cu norii și cu vîntul porneam, pămîntul sta.

558. *Popor nomad*

Foc stins, cort strîns, pustiul și pulberea plecării.

559. *Sclave*

Femei cu trup de noapte și miez de soare-aprins.

560. *Popas*

Proptiți în lănci, cu hățul pe braț, la focuri mari.

561. *Descălecătorii*

Intîiul fum de sate și-n vale glas de cîini.

562. *Crăciun*

Se-oprise steaua, finul în staul strălucea.

563. *Artă poetică*

Din teascurile vremii pling lacrima de vers.

564. *Zile și nopți*

Trecură ciute albe și-ntunecați ogari.

565. *Hanul vechi*

Cu zeghea amintirii la foc de cărași.

566. *Prevestire*

În codrul numai muguri, un sunet de topor.

567. *Copilărie*

O jucărie spartă găsită într-un pod.

568. *Toamna copilăriei*

Mireasmă de gutuie într-un iatac bătrîn.

569. *Părăsire*

Pe orice cărașie dau iarbă amintiri.

570. *Conac de altădată*

La scări părăginite de suflet, surugii.

571. *Singur*

Prin pulbera de aur cu toamna în zăvoaie.

572. *Veverița toamna*

O frunză roșie suie pe ramuri, alte cad.

573. *Poetul*

Stă încărcat de versuri ca toamnele de rod.

574. *Vânătoare*

În zori prin ceața roză un sunet surd de moarte.

575. *Inima*

O viață-ntreagă bate la poarta liniștirii.

576. *Templul antic*

Încremeniră patru coloane, cerul, marea.

577. *Marmură greacă*

Sub cuta caldă-a pietrii simți trupul unui zeu.

578. *Friză*

Strunindu-și calul, sare prin veacuri nemișcat.

579. *Friză*

De când îți legi sandala, s-au dezlegat milenii.

580. *Friză*

Pe piatră stau eroii, în ea dorm zei ascunși.

581. *Păstorul*

Cu fluierul la gură cum tace, codrul cîntă.

592. *San Francesco net deserto*

Din cerul apei moarte cresc seara chiparoși.

583. *Amintirea*

La cuib, o rîndunică prin suflet zboară lung.

584. *Gorgane pe Bărăgan*

Cămile-ngenuncheate venite din Altai.

585. *Sfîrșit de iarnă*

Cocorii țipă. Gheața din suflet mi se sparge.

586. *Primăvară pastorală*

Din zare munți albaștri trezesc pe văi tălăngi

587. *Primăvară*

Livezi în floare, cucul, munți ninși, alt cuc, departe.

588. *Cetatea din mare*

Prin valuri limpezi, toamna, vezi temple licărind.

589. *Stăpînul mării*

în plasa lor pescarii au prins un zeu străin.

590. *Cățelul pămîntului*

Auzi-l cum te latră de pe un alt țărîm.

591. *Țara*

Balauri, munții vineți, păzeau cetăți de-argint.

Î

592. *Lacrimi*

De plîngi; o primăvară so scutura de flori.

593. *Luntrașul*

Spre moarte mă tot duce, lin, inima vîslind.

594. *Floare tîrzie*

A nins pe munți. O roză a tremurat în parc.

595. *Cer răsturnat*

În apele strălimpezi zvîrl undița, prind umbre.

596. *Nemuriri plâpînde*

Migdalul meu în floare și tu zîmbind sub ci.

597. *Clopot de taină*

La pasul tău îmi sună vecernii inima.

598. *întoarcere*

În toamna desfrunzită m-am întîlnit, copil.

599. *Cimitir tătăresc*

Pasc moartea capre straniu încremenind pe ripă.

600. *Cimitir turcesc*

Prin pietre părăsite, cireșul: înger alb.

601. *înfîile micșunele*

Copilul primăverii deschide ochi albaștri.

602. *Bujori sălbatici*

Pe ruguri verzi ard flăcări în inima pădurii.

603. *Lalele*

Oștirea cu turbane sta șiruri în grădină.

604. *Prier*

Oprit în drum, migdalul ne-ntinde flori sfios.

605. *Pescăruși*

Din valuri spume albe au început să zboare.

606. *înserare*

Pe-oglinda legănată a sufletului: norii.

607. *Zarzăr la mare.*

Prin ramuri înflorite bărci tremură petale.

608. *Despăduriri*

Se duc pe râul vremii toți anii mei, bușteni.

609. *Sîngele vieții*

Ca vremea nu se-oprește, ca moartea nu-l aud.

**POEME ÎNTR-UN VERS. *Friză - De când își legi sandala
s-au dezlegat milenii.* Atheua — Muzeul Acropole.**

610. *Vînătorul de himere*

1 Sub lampa de faianță cu verde abajur
Visez tihnit în iarna ce viscolește-n jur.

E-n zori: trag cu băgare de seamă de cucuși —
în brazi, de ziua cîntă sălbaticii cucuși.

5 Aștept cu pușca-n mîna să iasă găinușa
Pe cerul care-n zare își schimbă-n jar cenușa-

Larg îmi deschide poarta din cap de sat, jitarul:
Acum ochesc în zboru-i înșelător sitarul.

Pe bărăgan, cu Geantă și Vlad cu păr cărunt,
10 M-oprește Odobescu de-amiazi la Dor-Mărunt —

în car cu rogojină, cînd cîmpu-și strînge snopii.
Să dau, în dulce leagăn, cu carabina-n dropii.

Și vînători nostalgici, cu Iermalai prin lunci,
Turgheniev ne tot mină să doborim ierunci.

15 Pe creasta Ciomahorei, pe Stogul și pe Sturul,
Cu Dragoș-Voievodul am urmărit bourul

Și-n plaiul Bucovinei, îmbălsămat cu cimbru,
Cu suliță de moarte răpunem mîndrul zimbru.

Cu Freiherr von Munchhausen, sosit din Țara Balta,
20 Trag broasca-n virf de codru și iepurele-n baltă.

Cu Tartarin la-ntreceri în țara lui Ovid,
Vînez pantera neagră și crudul leu numid.

Gonind prin stinci, nălucă, din Cema-n Vatra Dornii,
Mi-am repezit ogarii pe urmele Licornii.

25 Lăsînd să-mpuște alții prin munții noștri linxul,
Ucis-am, pe nisipul Egiptului, Sfinxul —

Și printr-un fără seamăn și minunat noroc,
Cu Simbad marinarul am prins vulturul Roc. . .

— Trezește-te! Hai, scoală! Vînatul e pe masă
30 Pilaful tău de vrăbii și-un iepure de casă.

611. *Circ planetar*

1 Începe muzica de sfere ca o fanfară și pe pistă.
Pe care căile lactee au nins nisipul cel mai fin,
în fracu-i roș director Febus salută cerul și insistă
în libertate să-i prezinte planetele cu joc divin.

â Pe calu-i alb se-avîntă Venus într-un costum de baletistă,
Mercur, pe calu-i murg, împarte înflăcăratul ei destin.
Galopul lor se depărtează și Marte vine, după listă,
Minind cu biciul Sateliții: doi ponei mici cu mersul lin.

Fanfara stă: sint acrobații. Saturn se-ntoarce prin inele;
10 în salt mortal Neptun și-Uranus se-aruncă dincolo de stele;
Cometele, paiate proaste, încurcă tumele cerești.

Deoparte Terra, stea uitată, cu fard spălat de lacrimi, șado
Pe brațe cu trupșorul rece al Lunii moarte — pe cînd cade
Pe-arena lumilor furtuna aplauzelor îngerești.

612. *Fagul*

7 La margine de codru stătea, așa de-o parte.
Ca unul care frunza și umbra nu-și împarte
Cu alții. Singuratic se bucura de «ir.
Și turma care suie la munte în Prier.
5 Și turma ce coboară cînd negura e joasa,
Le aduna în roată coroana maiestuoasă.
Din cînd în cînd un vultur venit de pe Paring,,
I se oprea pe ramuri. Furtunile, ce frîng
Stejari și brazi, pe dînsul nu l-au răpus nici una
10 în nopțile de vară strîngea în brațe luna
Și, ca o soră, ploaia i se plîngea la piept.
Zbucnit din rădăcină, adînc și înțelept,
Creștea tăcut cum crește pe ceruri Carul Mare —
Și frunza lui de aur în lină scuturare
15 Cădea, din toamnă-n toamnă lăsîndu-l tot mai tare.

O bună dimineață, călcînd cu pasul greu.
Doi bieți creștini urcară purtînd un ferăstrău —
Și umbra le întinse copacul cu iubire.

Abia cînd fu să pice avu o tresărire —
20 își clătina pe ceruri frunzișul fără vînt
Și, prăbușit pe spate la pămînt,
Le dăruie, în cruce, tulpina preacurata.

613. *Prolog la un poem părăsit*

- 1 în casa veche, părintească
Stau iarăși, singur, la Miorcani,
Dă tot trecutul să m-oprească,
Dar vremea fuge ani de ani.
- 5 Ce am făcut — o, Doamne, spune -
Cu ziua mea, cu ziua Ta?
Ca mîine sufletu-mi apune
Și umbra morții va fi grea.
In miezul vieții mele, iată,
- 10 Smerit, eu vreau să citoresc
Lăcaș de slavă-adevărată
în grai curat și cîmpenesc.
Știu bine. Doamne, n-o să vie
Să calce pragul ce-l visez
- 75 Decît puțini — e nerozie
în stihuire să mai crezi,
în ea tot cred cu-nverșunare!
Otravă dulce mi-a turnat
Și boala sfîntă leac nu are...
- 20 De secetă a fost crăpat
Pămîntul lanurilor mele
Și-acuma nori aduși de vînt
Revarsă ploaia-n picuri grele
Sorbită lacom de pămînt.

- 25 O, Doamne, îți adună norul
Și fulgeră în pieptul meu,
îmi luminează drumul, dorul, .
De-aicea pîn-la Dumnezeu.
Dă-mi graiul ce-l vorbesc ciobanii
- 30 Și cei ce merg cu plugu-n pas,
Dă-mi cîntecul ce-l spun tufanii
Cînd vîntu-n frunză le-a rămas.
Atît îți cer și mai cer încă
— Eu slab și păcătos zidar
- 35 Să pot zidi cu viers de stîncă —
Drept ajutor să-mi dai în dar
Tot ce-am iubit în ea năpraznic
De cînd întîi o am privit
Pe masa lumii ca un paznic
- 40 Dumnezeiesc și liniștit:
întreaga țară pîn-la mare
Și pîn-la munții ei bătrîni —
Să-mi fie-n suflet vin și soare,
Să-mi fie pită caldă-n mîni!
- 45 De-acum cu seara lîngă lampă,
Cînd zilele în toamnă scad,
Cînd stă la geam ca într-o stampă
Pustiul parc cu foi ce cad,
Mi-oi duce vremea doar cu dînsul,
- 50 Cu Dinu Arbore megieș —
Și pomenindu-i păsul, plînsul.
Voi spune viața-i de răzeș.
Iar cititorule de versuri.
Prietene neașteptat

55 Ce crezi in bieteale eresuri
 Ce-n sufletu-mi au tremurat.
 Eu te poftesc cu cinste multă
 în casa mea să-ți iai cvartir —
 Te-așează, bea tutun, ascultă
 60 Cum leg povestea fir cu fir,..

614. *Sini*

7 Sîn mic și crud de piersică pietroasă,
 Sîn brun, bătut cu efigia vieții.
 Obraznic sîn de fata sănătoasă,
 Sîn aplecat pe fuga tinereții.

5 Sîn nou Ia joc ce tremură în mână
 Ca porumbelul alb prins sub maramă,
 Sîn otrăvit de-o patimă bătrână,
 Sîn rece de fecioară, cald de mamă;

Sîn, plosca, unde sugem, prunci, viața,
 10 Viață, unde bem, bărbați, pieirea,
 Pierire,-n care, -mbătrînînd, gheața
 Mormîntului ne-o sparge iar simțirea;

Sîn, piatra amintirii pentru moarte,
 Sîn, pernă a uitării pentru vii,
 15 Sîn, nebunia celui prea cu carte,
 Sîn, cumînțenia minților pustii...

Dă-mi bustul Amazoanei de-altădata
 Și fără toarta goală-a brațelor.
 Da-mi forma în perfecție ancorata
 20 A sinului ce-nvinge timp și dor!

Ce-i pieritor ca fum albastru scapă.
20 Sînt blestemat să te doresc întreagă.

615. Prund

• >

Din tine vreau să fac în piatră frîntă
Un torso sfînt, strălucitor prin timp
Doar ce-i etern în sufletul meu cîntă;
E praf al morții tot ce nu-i Olimp.

3 îmi stai în mugurul ființei tale
Cu sîinii mici și tari ca piersici crude
Și te-arcuieși din creștet pînă-n șale
în jocul nou ce-ai învățat cu trude.

25 Te vei topi, sîn al iubirii, mîne !
Tu, sîn al artei, vei trăi rotund.
Prin apa vremii bustul clar rămîne
Cum vezi prin valul rîului un prund.

5 Din soarele care-a trecut prin tine
Păstrezi păgîn un pîrg de primăvară
Și rîzi, în brațul ce te strînge bine,
Cu dinții albi și ascuțiți de fiară.

Ești numai trup, dorință și-mplinire,
30 De tine nici un gînd nu s-a legat
Și vremea — lipitoare azi subțire —
N-o simți de piept rotund cum te-a mușcat.

Dar eu o simt, simt clipa cum te schimbă.
N-am împlinit întîiul tău sărut,
.15 Mireasma lui e încă pe-a mea limbă,
Cînd trupul tău prierul și-a pierdut.

Amanții sînt sculptori sculptînd în apă.
Iubirea niciodată nu se-ncheagă.

616. *Ispita frumuseții*

**1 Ispita frumuseții n-o-nvinge nici o moarte.
Pe-altaru-i îndărătnic renasc și mă distrug
Ca Fenixul din basme, cu aripe deșarte,
Arzînd ca să învie din propriul său rug.**

617. *Cupa*

**Iți dau o sferă de cristal:
In soare arde clar și recej
De ea se frînge vînt și val.
Prin ea lumina lumii trece.**

**5 Privind la raza ei nu știi
Genunea ce-o născu grozava
Și patima ce-i limpezi
Seninul izvorît din lavă.**

618. *Poteca din pădure*

- 1 Sub bolți de ramuri goale, singur, peste
Cărarea desfundată unde care
Cu boi în toamnă coboriră lemne.
Urc greu priporul printre trunchiuri negre
- 5 Ce-așteaptă încă mugurii zadarnic.
Sub pașii mei uscat foșnește frunza
Din alte veri și tot aud departe
Cum bate în trunchi mort cioc surd de păsări
Sus printre crengi cer înnorat boltește
- 10 Tot plumb și-n mine plumb pustiu -adună.
Merg singur, apăsător, pe drumul umed
în care urma pasului rămâne.
Și trist mi se intipărește-n minte
Obrazul tău mereu, așa cum dorul
- 15 Nealinat mi l-a păstrat în suflet.
O clipă-l văd și iarăși mi se șterge
Cu forma pasului lasată-n urmă.
De-acuma piere și cărarea, numai
Poteca din pădure mă îmbie
- 20 Spre genele poienii. Fără vrere
M-opresc uimit. Ești tu în alb, aievea?
Ba nu, un prun sălbatic stă în floare
Și peste groapa iernilor mai cheamă
Plăpîndul chip al tinereții tale.

619. *La iaz*

- 1 Lîngă iaz se-oprește boul
Răzlețit de la cireada—
Mîngîie cu botul fața
Norilor tiviți cu sînge.
- 5 Luciul iazului se-aprinde.
Stol de grauri, salt de mrene,
Scînteieri de libelulă,
Joacă-n trestii și pe ape.
- O căruță ține drumul
- 10 Peste deal și-o ia la vale.
Chiotă prelung flăcăul,
Cailor speriați dînd bici.
- Oile se mișcă negre,
Vin pe miriștea de aur.
- 15 Sună fluier — și tăcerea
Cîmpului sporește iarăși.

De pe Prut, din luncă suie
Seară sură și se culcă
Pe-o căpiță; o-nvește
20 Noaptea cu plocat de umbre.

Floarea-soarelui mirată
Nalță fruntea. Unde-i stîrcul?
Chipul i-a rămas pe apă
Oglindit într-un picior.

*

25 Cîmp pustiu și vînăt. Cerul
își deschide geana largă;
Tot mai străveziu e ochiul
Lui cel verde plin de stele.

Colo-n stuf un zbor de rațe.
30 Cade filfiind din aripi.
Lung foșnește păpurișul,
Se cutremură de spaimă.

Jos la iaz domol coboară
Chemînd cîinele la dînsul,
35 Purtînd pușcă grea pe umăr.
Cu pas rar, un vînător.

*

Pe sub sălcii stă la pindă.
Tot măsoară și măsoară

f

|:

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

Tava iazului suflată
40 în arginturi de poveste.

Bubuie cu fulger pușca.
Prăbușiri de pene, plescăt.
Negru zugrăvit pe ceruri
Cîrdul își deșiră zborul.

45 Pe cînd sus, în zare, singur
Un erete dă tircoale
Peste țarini înnoptate
Și se pierde-n roate mari.

620. *Seară la Sîinca*

*1

621. *Cules*

1 Pe-aleea ulmilor amurgul
Cum plouă cu bănuți de soare.
Ne cheamă șipotul sub stîncă
Din glas de umbră și răcoare.

1 Vin fetele cîntînd la vie,
Pe cap în coșuri duc amurg.
Toți strugurii striviți de soare
În raza purpurie curg.

5 Pe ramuri nalte turturele
Tot guruie prin frunza rară,
Pe apa Prutului mai cîntă
Un cîntec adormit, o moară.

5 în urma lor, purtînd la cramă
Copăile cu rod, flăcăi
Țin cerul toamnei greu pe umăr
Și steaua nopții, cea dintîi.

Nimic nu s-a clintit — nici satul
10 De peste Prut, cu case albe:
Aceași nuci stufoși, aceleași
Căsuțe înflorind cu nalbe.

;

Mai toacă-n seară cocostîrcul,
Îl știm — și cîinii care latră...
15 Și apa vremii tot ne duce
Din mal în mal, din piatră-n piatră.

i

622. Drumul din basme

7 înalții arbori ai aleii
Prin scăpărările zăpezii
Uitînd de frunza de-astă vară
Mi-alungă pașii în trecut,
5 Și umbra lor vrăjind albastru
în razele după-amiezii
Ridică pe cleștar de ape
Palat de-argint neînceput.

De chiciură își sună ramuri
10 În limpezime clopoștii
Cînd soarele-nserării bate
Cu aripi roșii pe ghețuș
Și cînd Crai nou prin zări încearcă,
15 în clipa cînd scînteie teii.
Patina lui rătăcitoare
Pe-al sufletului lunecuş...

623. Viersul țării

1 E graiul tău cu frunza verde
Cu freamăt tînăr de pădure:
Grai de cioban noptînd pe plaiuri
Cu turmele la foc de stîni,
5 Grai de plăieș pornind la munte
Cu cal, desagă și săcure,
Grai de pirîu legînd luceferi
în zori, prin clăile de fîn.

624. *Terține*

1 Oglinda pudruită cu polei
Purta pe alba-i filă descântată,
Drept pană de oțel, patina ei —

Și versul ce-1 scria înaripată

5 Pe pagina de gheață, în scînteii
De raze dezvelea tot mai curată,

Sub chiciura din suflet, para ce-i
Zbucnea — foc pur — iubirea tremurată
Ca pe zăpezi argint de clopoței...

625. *Cîntec*

7 Coboară, dorule înfrînt.
De plumb o aripă rănită
Și taci. Nu plîngă nici un cînt
Credința pururi izgonită.

5 în lut te culcă, dorul meu.
Dormi somn adînc, înfășurat
în aripi aprige de zeu —
Pe scutul vremii fulgerat.

626. Crez

1 Cu versul meu n-am vrut să plac mulțimii,
Nici snobilor puțini să țin isonul;
Am zis doar pentru mine jocul rimii
De mi-a venit, curat în suflet, tonul.

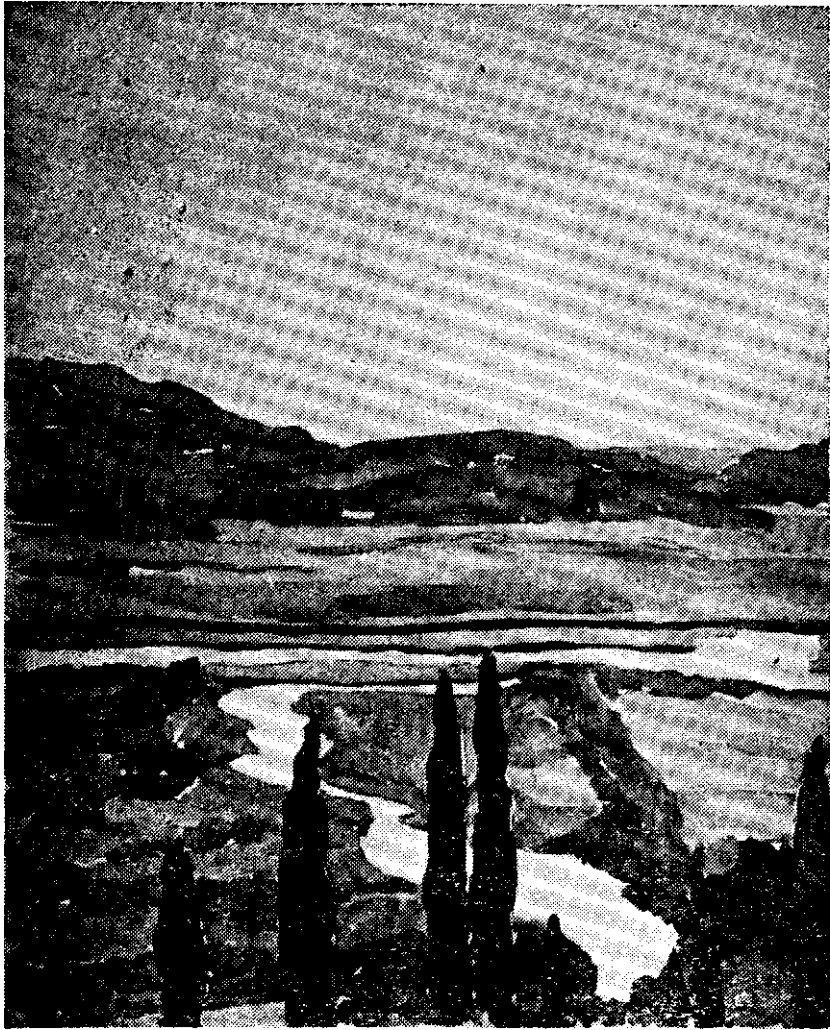
5 Nu m-am silit să cînt pe mării zilii,
Nici să slăvesc mereu ce-aduce anul.
Las altora să facă pe abilitii —
Doar graiul românesc mi-a fost tiranul.

Cum ar putea, de l-aș uita o clipă,
10 Ca el mai vrednic alt stapîn să-mi fie,
Cu rădăcini de sînge, o aripă
Cînd mi-ai legat de umeri, Poezie !

627. *Pe o alegere proprie din George,
Hofmannsihal și Rilke*

1 Din sufletul a trei poeți rămîne
Acest prinos de versuri pe altar.
Trei flăcări se înalță, tot mai clar
Chemînd în noi porunca lor de mîne.

5 Ce vor mai mult? Ce pot dori mai mult?
Cînd morților le vîntură cenușa,
Ei singuri cîntă. Dezlegînd cătușa
Destinului: învie — și-i ascult.

UMBRA TIMPULUI

1934-1939

Chiparoșii. Acuarelă de Măria Pillat-Brateș.

628. *Zodier*

7 Trec vulpile toamnei furiș prin păduri.
 Roșcate, gălbuie și sure.
 Înaltă poditul grăbit pe trăsuri
 Și pocnet de bici să ne fure.

5 Aleargă la dreapta și stingă câmpii,
 Lungi lanuri arate și miriști.
 Mai iute aleargă Brumarul, nu-l ții.
 Nici iama cu albele liniști.

Copitele scapără-n noapte scînteii,
 10 Gonesc telegarii nălucă —
 Și soarele verii se-arată prin tei
 Și vița în floare pe-ulucă.

Și iar vulpea toamnei prin codri și iar
 De roți repezite vuire,
 15 Din an vechi în an nou, din hotar în hotar.,
 Prin zodii în lină rotire.

^

629. *în toamnă*i
1

7 Lumina caldă de pe frunze
 De aur și de purpură,
 Lumina vie de pe miriști
 E amăgeală, soarele
 5 Nu se întoarce de pe drumul
 Pe care pier cucoarele.

în parc pustiu de visul verii
 Zadarnic bate inima.

Zadarnic te apleci pe urma

10 De pe nisip a pașilor.
 Ascultă bine: pe alee
 Cu zgomot surd cad nucile.

Te du în casa bătrînească
 Ce-și nalță-n timp coloanele

15 Și ia bastonul vechi cu capul
 De fildeș, al bunicului.
 E vremea să pornim, îți cheamă
 Și anii morți și sufletul.

De treci prin porumbiști la iazul
 20 Pe care-l taie lișița,

Un plop mai tremură o frunză
Drumeață ca și dragostea.
Oprește-te să te mîngîie
Cu razele amurgului.

25 Zîmbirea caldă de pe buze
Și brațul gol și degetul
Ce-ți netezea pe vremuri fruntea
Sînt nălucire... Zilele
Nu se întorc din drum, nici fumul
30 Ce-l lasă-n zare toamnele,

'
|
j

630. *Umbre pe iaz*

!
{
rj
|
<
|

7 Toamna urcase pe cer
Fum lung de zboruri deșarte.
Iazul sub sălcii stingher,
Seara mai ștearsă pe zări și tot mai departe.

)

5 Ce căutam noi aici?
Anii pierduți sau obrazul
Nostru de-atunci? Licurici,
Stele sclipind pe oglinzi uitate cu iazul.

'
l

Fugi, nu privi în adînc
70 Vrajă de vremuri cernute.
Timpul de-1 prinzi de oblic.
Fața lui albă te vrea din apele mute.

*

Stai, nu căta ochii morți:
Ard amintiri pe sub geană.
15 Trec prin tremur de porți
Zilele tale mai stîns ca umbre de mreană.

631. *Ceas pierduti*

1 Pe claie văd leneș cum timpul se duce
De-a dura ca piatra de rîu,
Cu-amurgul aprins ce-n nori mai străluce.
Cu glasuri de greieri prim miriști și-n grîu
5 Cu cîntec de pitpalac.

Îl vad cum pierce pe aripi d-erete
Rotind și plutind tot mai sus;
Tălăngile turmei pe îndelete
Cu sunet nostalgic l-au dus
10 La tîrlă, pe-o coastă de deal.

Hoinar o pornește din nou și mă lasă
Cu înserarea pe fîn.
L-aud cum foșnește din păr de mătasă
Prin porumbiște stăpîn.
15 L-aud cum tot umblă și nu-i.

Dar unde-i moșia și turma și iazul?
Dar unde-s și eu, cel de azi?
Tăria tăcută își nalță grumazul.
Și luna cu palid obraz
20 Se duce cu ceasul pierdut.

I

632. *Cîntec de vremelnicie*

1 Suflet: cer întins pe-o seară
Tristă ca un zvon de-argint.
Prin ce magic labirint
Păsările-n tine zboară?

5 Zile cu obraz de moarte
Și cu zîmbetul fugar.
Vreme, fumuriu ogar!
Ce aproape, ce departe...

Dau să scap — de tine nu pot.
10 De-nflorire și de spini
Stau legat cu rădăcini
Trainic ca de cer, un clopot.

Ț
i
l
i
|
'
Scriu — și litera îngheață.
Cînt — și sunetele pier.
15 în cenușe doruri cer
Veșnicie și viață.

Cresc prin foile uscate
Viorele, flori adinei.

Primăvara să n-o plingi,
20 Nici iubirile brumate.

Suflete, prin tine zboară
Toamne, frunze, amintiri...
Au fost vis și ispitiri:
Fă-le aripa ușoară.

633. *Cîntec*

7 Timpul care pierе n-o să-l prind.
Dragostea ta mare cum s-o ții?
Vremea ce ne poartă n-are grind,
Drumul ce ne duce nu-l mai știu.

5 Mîna ta întinsă ca un dar,
Glasul tău în seară ca un cînt.
Fața ta întoarsă e de var,
Ochii tăi închișii na mai sînt.

10 Raza se întunecă în crîng,
Viața-și lasă umbrele în noi.
Dragostea ta mare cum s-o frîng
Moartea ne pîndește pe-amîndoi.

634. *Cra-ro-ra-ra*

7 Pășteau ciulinii turmele la șes,
Fierbea-n podgorii mustu-n zăcători,
Își întinsese codrul covor des
Și munții albi se arătau prin nori.
5 De nu știi unde straniu o pasăre țipa
Sub frunza moartă-a inimii: cra-ro-ra-ra.

Era de cînd e lumea, de mult, de nu știi cînd:
Se lumina de ziuă... cu țara cot la cot,
Se depărta chervanul din clopote sunînd,

10 Ne tot purta pe drumuri ce le-am uitat de tot.
Pierdute pe vecie... Dar pasărea țipa
Cu glasul ei de toamnă tîrzie: cra-ro-ra-ra.

Cădeau fulgi mari și albi din cerul sur,
Priveam tăcut la jarul din cămin

75 Și însera albastru în parcul dimprejur
Țesînd pe geamuri ceață, pe gînd zăbranic fin,
Uitare peste toate... Și tot mai trist țipa
Lung pasărea din suflet: cra-ro-ra-ra.

635. *Din ramele iatacului vechi*

7 Ornicul alb de pe comoda bătrîna
Sună subțire și straniu ceasul străin...
Picură timpul adînc din fîntîna
Peste iatacul străbun cu divan și cu scrin.

5 Și cine ușa deschide cu teamă, nu știe
Că fata în crinolină din ramele vechi
Și-așteaptă sfioasă și astăzi iubitul să vie:
Romantic, cu barbă și plete, joben pe urechi-

Și cine ușa o crapă, cum o să creadă
70 Că jupînița din ramă cu ochiul viclean
Tot mai pîndește la scară să vadă
Calpacul blănit cu samur al Marelui Ban.

1
;

i
|
I
!
|
\
i
i

636. An mort

**1 Casa veche cu coloane albe.
Parcul și mai vechi ca ea;
Cerul vînat peste care salbe
Pier cocorii-n seara grea.**

**5 Nucii negri, pajiștea deșartă
Și pustie, ca și parc și nuci,
Amintirea care-mi bate-n poartă
Lung, în sufletul de tuci.**

**Miros jilav de trecut și ploaie -
10 Și mai putred și mai strîns
Calendarul veșted ce-n odaie
Stîrvul timpului l-a strîns.**

637. Elegie

**1 Pe aleea naltă de castani
Taina, toamna, timpul mi se joacă.
Simt: m-ajung din urma vechii ani,
Zurgălăii lor o să mă-ntreacă,
5 Sună pe aleea de castani.**

**Vii de unde? din ce veac? din ce mormînt?
în berlina foșnind surd pe frunza moartă.
Nimănuia ori a mea ? pe vecie ori nicidec ?
Timpul, toamna, taina mi te poartă
10 Blînd in zori, greu în amiaz, lin în mormînt.**

**Pe aleea veche nici un om.
Nici o frunză pe castanii de cărbune,
Doar trecutul: cucuvaie într-un pom.
Und-ți-e rîsul? unde plînsul? să mai sune
15 Pe alee în surdină ca prin somn.**

**Albă casă, neagră frunză, putred parc:
Roata timpului își pierde uruirea.
Taina vremii mîna umbrele în țarc.
Numai toamna mi-a rămas și amintirea
20 Albă-n zare, sură-n casă, neagră-n parc.**

638. *înnoptare*

1 Cîmpuri din Miorcani: lungi lanuri
De porumb și de secară,
Iaz de-argint din care seara
Stuf întunecat înalță.

•5 Stepe nesfîrșite, triste
Drumuri rătăcind prin zare,
Dor pustiu gemînd în osii
De căruțe pe tarlale.

Sat albind la țărnuț noaptea
10 Turlă de biserici unde
Stăruie aprins amurgul.
Cocostîrc cu zbor albastru.

Aducînd din cer pe aripi
Mari deschise, ca o umbră
15 Ce se lasă și se strînge.
Scrumul zilelor apuse.

210

639. *Pînă*

1 Cade umbra timpului pe lan.
Unde-s arăturile de an?

Griul crește des cu spic crestă
Unde fio ar ea-soarelui ne-a mîngîiat.

5 Stolul de hulubi cu zborul lin.
El să fie cel de an, de la vecin?

Brațul morilor de vînt ori mîna ta
Azi sau ieri semn de adio flutura?

în amurgul adumbrît de liniști mari
10 Caut pasărea căzută în zadar

Pe colina iazului ceresc
Fața mea de an n-o mai găsesc.

211

640. *Panta Rhei*

7 Spumă, fulg, vînt, val, nisip și ploaie,
Clipe uitate, ceasuri pierdute, zile și ani —
Totul se scurge, totul mă lasă, fuge și moare
în necuprinsul, în nesfîrșitul tău ocean.

3 Cum s-opresc fața mea în oglindă?
Seara brumată, apa viorie, mi-o fură din ochi.
Vremea nălucă mă prinde în tindă.
Doruri uscate foșnesc prin vechile rochi.

Brațul iubitei, zîmbetu-i, păru-i,
10 Mîna le-atinge și trece prin fum.
Visul subțire în care mai stărui
Vraja de astăzi, zorii, amurgul: flăcări și scrum.

Versul acesta îl vrei pe piatra veciei —
Ștearsă, tocită, nu ține nici vorbă, nici pas;
15 Ard numai ochii sfinți ai Măriei
Tainic pe-al lumilor iconostas.

641. *Soarta*

7 Decît sa fiu cu gîndul piatră grea,
Mai bine aripa ființei pure.
Și-n loc de jocul sterp cu vorbe sure.
Logodna faptei vii aș vrea.

5 Din uscăciunea pielei moarte lin
Un șarpe nou alunecă spre soare
Și peste-a gheții aspră renunțare
Foșnește-al mărilor destin.

642. *Suflet*

1 Ecou necunoscut al cărnii mele,
Din care lumi pierdute vii zălog
Precum pe bălți coclite cheamă stele
Făr-de păcat. Și tainic inorog,
5 Ce vrajă mi te-a dăruit să-mi fii
Sol și stapîn din mare pînă-n munte
Logodnic alb prin negre veșnicii
Și peste moartea trupului o punte.

643. *Zori*

1 Cine-mi lovește-n inimă mereu?
La poarta ei închisă cine bate
Atît de surd, atît de greu —
Cînd noaptea s-a oprit la jumătate,
5 Cine-mi lovește-n inimă mereu?

0, Doamne, porțile sînt ferecate
Cu lanț și lacăt de păcatul meu.
Zadarnic bați în noapte, nu mai bate
Atît de surd, atît de greu —
10 La porțile din suflet ferecate.

Pe umbra toamnei zorile-s aproape;
Lumini de-argint se joacă-n heleșteu.
Bătaia ta tot sufletul să-mi sape
Atît de surd, atît de greu —
75 Prin noști de toamnă zorile-s aproape.

O, Doamne, Dumnezeuul meu!
Se-aprind în aur tînăr cer și ape,
Atît de clar sporesc mereu;
Lumina lor în suflet îmi încape
20 Cu Tine, Dumnezeuul meu !

644. *Tipar*

1 în toamnă valea se deschide lină
Sub ochii mei ca un ceaslov iubit.
M-aplec, citind colină de colină,
Pe pagini cu chenarul ruginit.

5 Desenul ei mă fură cu o vrajă
Ce n-a ieșit din mina de zugrav
Culoarea ei mă prinde într-o mreajă
De-azur topit în aur de seraf.

Tot sufletul îmi pîlpîie ca jarul,
10 Surd amintiri trosnesc din orice vreasc,
Cînd Domnul însuși i-a sfințit hotarul
Și clipele scăpate de sub teasc.

în toamnă țara se deschide plină
De înțeles ca un ceaslov străbun
75 Și buchii negre joacă în lumină
Cu împletite aripi de lăstun.

645. *Rod*

1 Pămînt umbrît de brazde cît duc ochii,
în zare munții mai bătrîni ca țara
Lui Lerui-Ler și a zeiței Dochii.
Din cer cocori coboară primăvara.

5 Din foișor se-aud tălăngi cum suie
Tirînd spre culmi pîraiele de oi.
în suflete, vechi doruri se descuie
Și înfloresc pe merii încă goi.

Sămînță grea de grîu și de secară
10 Din mii de mîni se varsă din belșug.
Dar visului cîntînd sub sălci la moară
Nu-i trebuie, să rodească, nici un plug.

646. Amurg pe Prut

**7 Cum coboram spre apa limpezită
De soarele tot mai pieziș pe Prut,
Ai regăsit frunzarele mai rare
Și liniștea poienii de demult.**

**5 Lumina verii se lăsa spre toamnă,
Lumina după-amiezii da-n amurg.
Sta crîngul verde și pătat de aur.
Poiana se-ncheia cu umbre lungi.**

**Pe țărmul dimpotrivă unde satul
70 Alb prin livezi se odihnea și el.
Sta pînza la ghilit pe prund întinsă,
Cînd nori subțiri se-nvăpăiau pe cer.**

**Nu se clintea o frunză în pădure,
în sat nu se mișca un om.
75 Cu roata molcum strălucind la soare,
Bătea o moară apele domol.**

**Pe firul apei se ducea o plută,
Pe apa cerului aluneca un nor:**

**Era de-argint ca sunetul tăcerii
20 Și-i tremura lumina peste tot.**

**Stam jos la rădăcina unei sălcii,
în jurul meu priveliștile vechi.
Priveam înmărmurit, cum într-o carte
Copil privisem țara din povești.**

**25 Amurgul îmi intrase în poiana.
Priveliștea, tot stînd mi s-a părut
Că-o fură-n zări un stol de rîndunele
Ce tot mai mic în ceruri se pierdu.**

647. *Iarnă târzie*

1 Neguri se lasă greoi
Pe câmp, pe sub dealuri și lingă
Lungi ape-nghețate-n zăvoi.
Sălciile mugur n-au încă,
5 Nici floare zarzării goi.

Gerul de munți tot se leagă
Pe zarea cu dungă de nea.
Din ceruri o barză pribeagă
Greșind anotimpul și ea,
10 Mai cade în iarnă, buimacă.

Stă scocul împotmolit
La moara sub maldăr de frunză.
In cuibul de mult părăsit
Revin anii vechi să-și ascunza
15 Nostalgicul lor sfârșit.

648. *înserare*

1 în vârful carului cu snopi
Amurgul cum se-ntoarce,
își vîră cerul noru-n plopi
Și fir de stele toarce.

5 Văzduhul se-adîncește clar
De parcă-i luna plină ;
Privești zburind spre porumbar
Hulubii de lumină.

Și-n tine, suflet, schit de-argint,
10 Pe aripi de tăcere
Se-ntorc arhangheli, prelungind
Un ceas de mir și miere.

Și cum ușoare umbre-n dungi
De sunet surd le măsură,
15 Lin evantaiul aripi lungi
Și-l strîng, foșnind mătăsuri.

649. Scamatorul

/ Doamnelor, Domnilor, de-mi dați voie
Cu un femur v-arăt pe Tata Noe.

C-un ochi de sticlă prinsă de ocean,
V-aduc din ceruri pe Aldebaran.

5 Pe fir și fără fir, din Sud și Nord,
Ce glas voiți să sune, vi-1 acord.

Caruso mort va mai cînta pe disc,
Vorbește Faraonul pe-obelisc.

C-un hîrb de vas rotund, c-un ciob cu toartă,
10 Vă-nalț din altădată Theba moartă.

— Cu ele ce să-ncep, bătrîne vrac?
Cu oase și-oale sparte ce să fac!

Ia-mi trandafirul ăsta veștejit
Și dacă poți redă-mi-1 înflorit.

15 Ia-mi inima brumată fără timp.
Redă-mi-o proaspătă, de poți s-o schimbi.

Și dă-mi din apa vremii doar un strop,
Să-mi vină tinerețea în galop.

650. *Roza din urmă*

1 Cu drag am deslușit-o cea din urmă
 în parcul plin de frunze seci.
Mai mîndră de-a fi singură nu turmă:
 O roză cu petale reci.

5 Ascunsă în deplina-i frumusețe
 Sub învelișuri purpurii,
Parc-ar fi vrut în toamnă să mă-nvețe
 Că-n moarte chiar poți înflori.

651. *Aloes*

1 înalt și dur, în ghimpi legat,
El singur viu din zare-n zare.
Stă candelabru verde^n soare.

Nisipuri ard în lung, în lat —
3 Sub za de țepi nu-i umbră, nici răcoare
Scot ramurile săbii tăietoare.

Dar cînd sleit de sete un drumeț
înfige crunt cuțitu-n coaja tare.
Din inima străpunsă-i dă ca preț
10 Al răni seva ei izbăvitoare.

652. *Poetul*

- 7 Nu voi ara cu plug de lemn pământul
Strămoșilor în pas de bou. Sămînța
N-oi azvîrli de orz și nici porumbul
Nu l-oi sădi. De talpă îmi lipește
- 5 Țărîna și de umeri colbul gliei
Și ochii mei sînt turburi de nisipul
Adus de vlnt. Dar sufletul mi-e slobod.
Dar sufletul îmi cere tot mai aprig
Adinca brazdă-a mărilor. Pe buze
- 70 Cu sarea spumei albe, cu amara
înțelepciune a valului voi merge.
Voi semăna pământul pînă-n zare,
Cădelnișînd pe holde Vorbe grele
De legănări de ape și de sterpe
- 75 Vuiri de valuri. Voi lega strălimpezimi
Comori de matostate și smarande,
Iar peste ele norii, vechi vîntrele
De foarte vechi corăbii către țărnul
Helladelor. Și voi suna din scoica
- 20 Scobită ca din tulnicul de munte,
Cînd păcurarii își adună turma
De oi ce-a răslețit pe culmi departe.
Sirenele să vină și tritonii
Și zeii mărilor cu ochii încă

- 25 Păienjeniți de somnul lor prin ape,
încremenind legendele în blocuri
Tremurătoare. Voinicește, singur
Voi trage-un chiot pînă-n zarea lumii —
Și desfăcută de mătasea verde
- 30 A valului se va sui vicleană
Ca marea, Afrodita pentru care
Zadarnic ar cu dorul meu întinderi
De vis deșert... Și-n răsărit deodată.
Un nechezat de soare roș pe mare,
- 35 Mă va fura cvadrigele ce crește
Furtuna măsurată a luminii,
învolverind în aur armăsarii
înaripați, struniți de zeu din liră.

653. *Primăvară*

1 Ce folosește frumusețea ta? Ce este
0 primăvară fragedă, de nu e
Lumină rourată peste ramul
Plăpînd și-n sufletul cel nou ca firul
5 De iarbă verde, raza jucăușă
A dragostei curate? Sau la ce bun
Sint ochii tăi izvoare liniștite
De ape proaspete și dinții, pietre
Marunte-n prundul străveziu al gîrlei,
70 De nu coboară soarele iubirii
Niciînd să le aprindă cu seninul
Biruitor umbrirea mohorîță?
Deschide-te din muguri! Fii o floare
De piersic, de cais și de migdală
15 Ce tremură fior de fericire
Pe golful pur al mărilor azure.
De mii de ani te-au plămădit în taină
Zei înțelepți: înseninează-mi clipa!
Pe ochi îți lasă genele iubirii
Să cadă ca orbînd să vezi mai bine.
N-auzi în munte cum își surpă gheața
Dorințele, cum se topește neaua
Atîtor ierni, cum vin desferecate
Și spumegînd șuvoaie? Ce vechi faun

25 își dezmoștește-n mine nemurirea?
Ce zeu elin se naște iar cînd trupul
Tău zvelt de oleandru îl atinge?
Ce folosește frumusețea ta? la ce bun
întinderea lumii, dacă nu e
30 Un sol iubirii! Peste marea caldă
Talazul primăverii înflorește
Amară spumă ca și dorul meu.

654. *Versuri*

7 Mai mult era în ele — dar precum
Din florile culese de-a ta mină
Pe scrin în vase n-o să mai rămână
Decît părere, oglindire, fum.

5 Deși petale fragede duc încă
Pe ele rouă și lumini de zori —
Buchete, amintire de colori.
Fac umbra din pridvor și mai adîncă

Mai mult era în ele — dar le ia
70 Aceste vorbe rupte în neștire.
Sînt încă rourate de simțire.
Mai poartă-n ele încă vraja ta.

655. *Stanțe*

7 Cu sculptorul stă piatra, ia pictorul culoarea
Să-ți faure tiparul și trupul să-1 redea,
Dar eu am doar cuvinte să-ncerc fermecătoarea
Minune ce mi-o dăruie s-o prind pe lira mea.

5 Din șoaptele suflării vreau să-ți cioplesc conturul,
Din cîntec vreau să-ți aflu un har nemuritor.
Din sunet de mătase îți voi croi condurul
Și din silabe limpezi și coapsă și picior.

Cu rîsete de rimă albi dinții tăi îi număr;
70 Cu ritmuri de suspine îți farmec sînul plin;
Cu rotunjimea strofei răsare braț și umăr
Și ca o alăută tot pîntecul senin.

*

Atît ți-am privit trupul că l-am furat cu ochii;
Atît ți-am sorbit glasul, că vorba ți-am răpit.
75 Doar umbra ta rămîne să miște vis de rochii
Și ce mai spui răsună ca un ecou slăbit.

String vînt și string cenușă la pieptul lor de-o seară
Acei cu care poate credeai că m-ai înfrînt,
Cînd pățimaș în suflet adun ca-ntîia oară
20 Lumina linii tale curate ca un cînt.

Dar dacă tot mai sufăr și încă sînger, nu e
Cum crezi că plîng făptura cu buzele de lut —
Plîng vremea care-n mine nimicitoare suie
Cu moartea mea smulgîndu-ți eternul tău sărut.

*

25 Precum de orice lucru în zilele cu soare
O umbră își anină făptura de-amăgeli —
De tine mi-am prins dorul, rețea tremurătoare
De patimi, de suspine, de spaime că mă-nșeli.

Supus el te urmează oriunde-ți duce pasul,
30 Nu poți scăpa de dînsul oricît de mult ai vrea.
Chiar și în somn alături de tine își ia masul —
Așa va fi să fie cît ține viața mea.

Dar cînd eu, mort, doar viersul acesta va rămîne.
Lumina lui chema-va de-acuma umbra ta.
35 Oriunde și-n tot locul cuvintele-mi stăpîne
Vor ști să mi te lege și tu Ie vei urma.

*

Cînd rîzi își scutur salba de rouă crengi în tremur,
Cu-o șoaptă chemi izvoare și iernile dezlegi.

La pasul tău, ca iarba pe cîmpuri, mă cutremur
40 Și cu privirea floare de primăvară legi.

O taină mă-nrudește cu tot ce te-nconjoară.
Din mine pîn-la tine duc mii și mii de punți.
Obrazul tău ma-nvață pamîntu-ntîia oară.
În ochii mari porți noaptea și ziua-n dinți mărunți.

45 Ești cheia ce deschide comorile iubirii,
Ești zidul ce păstrează refugiul cel mai drag.
De ai muri, se pierde tot înțelesul firii
Cum pier, de le rupi firul, mărgelele șirag.

Izvorul unde tînăr băusem altădată
50 Mi-ntinde iarăși ceruri din alte primăveri —
Mi-e vara împlinită și toamna numărată;
Ce vrea cu mine soarta? Și tu ce mai îmi ceri?

Iubire aprilină cu zîmbete și cîntec —
La jocurile tale nu pot să mă mai prind.
55 Ce mi-a fost viers pe buze în suflet mi-e descîntec,
Cînd pățimașe vînturi vin totul pustiind.

Mai bine lasă spinul cu floarea lui de sînge
Stînger să înflorească și-n toamna lui sa stea.
Tu, care crezi că vremea și moartea se înfrînge,
60 Și treci înfășurată în tinerețea ta.

*

Nu-mi pasă dacă-n juru-mi urzesc din ură oameni
Priviri iscoditoare și vorbe cu venin,
Cit timp în ochi și-n cuget cu nimeni alta sameni
Și din adâncuri oarbe îmi nălucești senin.

65 Nu-mi pasă de e blestem sau har pe a ta buză,
în care cu nesațiu din plin m-am adăpat.
De ești un demon fraged sau o plăpindă muză.
De porți în piept cenușe sau foc învolburat.

Ești tu — și îmi ajunge să fii cum ești: unică.

70 Din sutele de veacuri, doar unul te-a născut;
Din miile de stele, doar o planetă mică;
Din toată omenirea doar sufletu-mi tăcut.

*

Pe rugul ce mă arde te vei urca odată,
în flacăra iubirii și tu te-i mistui.

75 Privirea ta de piatră, azi dură și curată,
își va topi seninul și se va adumbri.

Mîndria frunții nalte se va lăsa umilă
Pe pieptul unde jarul dorinței va fi strîns.
Și limpedele zîmbet, ce n-a știut de milă,

80 L-o turbura gheena fierbintelui tău plîns.

în vîlvătăi de patimi cadea-vor în cenușă
Trufașe brațe albe și visuri, la un loc.

Căci n-o să poți — ca mine — prin tainica ei ușă.
S-ajungi la nemurire, cu aripe de foc!

*

85 Așa cum în furtună loviți trosnese tufanii
Și-și clatină tulpina și-o surpă la pămînt.
Iubirea ta cumplită îmi prăvălește anii
Și-mi spulberă frunzișul de amintiri în vînt.

Cu sila își deschide o neînfrîntă cale;

90 Dă jos credinți de-o viață și îndrăgiri de-o zi.
Cu jertfa lor sporește puterea slavei tale.
Pe inima-mi pustie să poți în veci domni.

De-acuma ești stăpîna! Din mine pină-n zare
Nu zboară o dorință, nu tremură un gînd,

95 Să nu ți se închine cucernic la picioare —
Și-ți sînt o alăută de laude sunînd.

Să-ți pot uita făptura fugii în codru verde.

Și-am strîns în brațe, albă, tulpina unui fag —

Dar am simțit cu spaimă copacul că se pierde

100 în trup de fată, fraged și despuiat și drag.

Să-ți pot uita privirea, ascunsu-m-am in noapte.

Dar stelele cu ochii tăi galeși m-au găsit

Și glasul tău din umbră, în cîntece și șoapte
De ape nevăzute, revine deslușit.

105 Atunci cu îndîrjire m-am sihăstrit în mine,
Durai o mînăstire pe temelii de gînd.
Dar la altar, în locul icoanelor străine.
Mă aștepta obrazu-ți și îmi zîmbea plăpînd.

656. *Cîntec pentru tine*

1 Vrei sa vii puțin
Numai pînă-n cîmp?
Stelele mi-1 țin.
Cornul lunii strîmb.

5 Vrei să uiți un pic
Inima ce-o porți?
Strînge-ți-o în plic
Cu zîmbiri și morți.

Vrei să-mi dai în schimb
10 Lutul pînă-n zori?
Dorul tău îl plimb
Pe cărări surori.

Vrei să-1 port stăpîn
Prin vîrtejuri sus?
15 Lasă-mi-1 pe mîni,
De căpăstru dus.

Lasă-mi-te lasă
Daca mai vrei tu,
Tînără mireasă
20 Cine te făcu?

De mai crede-n mine
Roșul tău sărut,
Patima din vine
Cine ți-a păscut?

25 Vineți ochi ca pruna,
Ochi cu negre pungi,
Pîntec cum e luna
Printre ramuri lungi.
Brațe reci ca șerpui
30 Lunecînd pe prund.
Și în floarea ierbii
Scutul tău rotund.

Lasă-mi-te lasă
Peste pieptul meu,
35 Viță mlădioasă.
Rod cu bobul greu.
De mai crede-n mine
Părul tău de tuci,
Zumzăie albine
40 Viersuri, de-1 usucl

*

Apa de izvor
Ia-mi-o din urcioare
Și să-mi dai și tu,
Adiind răcoare,
45 Cerul cu prigori
în apus de soare.

Ți-am cules frunziș,
Mladă de răchită;
Dăruie-mi și tu
50 Pace amurgită,
Raza pe furiș
Prutului tivită.

Ți-am adus un rug
Negru, tot de mure
55 Ca să-mi dai și tu
Seara din pădure.
Apele ce curg
Nori cu clipe sure.

657. *Cîntec pentru lumină*

1 Lumina, lumină, de ce
în toamnă tîrzie te duci?
Amară e coaja de nuci
Și floarea-soarelui e
5 Tăciune cînd tu ne-o usuci.

Lumină, lumină, mai stai, —
Spre iarnă nu te grăbi!
Ce-or face în vînturi pustii
Foșnitele frunze și mai
10 Mîhnite de nu le mîngîi?...

Lumină, lumină, n-ai nici
0 milă de flori și furnici.
Dar greierii, bieții, ce strîng
Doar bobul de soare din crîng,
75 Ce-or face Ia iarnă și cui
Să ceară de nu-i îndestui?

Lumină, lumină, mai stai
La mine măcar pînă-n Mai!

658. *Pasăre de lut*

Pasăre galbenă-n cioc
Bate ușor Ia fereastra.
Umbrele nopții n-au loc
în dimineață albastra.

Oblon pe suflet căzut
De mult — spre cer se ridică
Și zburătoarea de lut
Pătrunde-n tarii fără frică.

Prin geam de cleștar brumăriu
10 Pasăre de-aur sau frunză
Sau rază pierdută, nu știu,
Vine la piept să se-ascunză.

659. Buratec lunar

1 Buratec pe foaia de nufăr
Plutește pe ceruri de iaz.
Întîile stele cînd sufăr,
Pe pajiști de ape și-atlaz,

5 Drac verde al verii, buratec,
Privește cu ochii holbați
Cum suie în dom de jăratec
Lung luna prin plopi tremurați...

Cînd clopot din funduri de baltă
70 Răsună în schitul pierdut,
Buratec, lin scara te saltă
Pe ceru-n pafale bătut.

660. Veveriță

7 Veveriță care n-ai
Casă, curte și alai,
Legănîndu-te îmi stai
Sus pe ramură ca-n rai.
5 C-o alună-n gheare mici
De nimic nu-ți pasă, nici
De pafale și mărgelile
Scumpe-n ochii dragii mele.
Nici de rublele de-argint
10 Pentru cari se bat și mint,
Lingușindu-se avan,
Toți boierii din Divan...

Stai pe ramură de tei
Și te uiți de sus la ei,
75 Stai pe creangă de stejar
Și de nimeni n-ai habar.

661. Șarpele casei

**7 Nod din adâncuri.
Șarpe al casei,
Lapte ca spuma
Ia-mi-1 din blid.**

**5 Lapte muls noaptea
Pe lună nouă.
Miere de-albine
Scoasă din stup.**

**Lasă poiana,
70 Umbra pădurii:
Casa te-așteaptă.
Șarpe bătrîn.**

**Casa trosnește
Din temelie:
15 Vatra te cheamă,
Șarpe bătrîn.**

**Noaptea de friguri
Pruncul bolește;**

**Galben te strigă
20 Șarpe bătrîn.,**

**Boii pe brazda,
Oile-n țarcuri.
Pier de-a-n picioare.
Șarpe bătrîn.**

**25 Vraja de babă,
Rugă de preot.
Leacuri și ierburi.
Nu pot nimic.**

**Lasă pădure,
30 Lasă poiană,
Șarpe al casei
Vino la cuib.**

662. *Frații*

1 De frații mei creștini m-am săturat.
De răutatea lor cea bună.
De tîrg, de casă și de sat.
De adevărul lor minciună.

5 De sora mea păgîină m-am scîrbit.
De sărutarea ei ce mușcă,
De patul ca mormintul adîncit.
De dragostea-i îngustă cușcă.

Vreau să mă duc la frați adevărați,
70 M-așteaptă-n munți părinți de totdeauna.
Din leagăn de copil îmi stau visați
Ca soarele de dragi, frumoși ca luna.

în funduri de păduri și de coclauri
75 Și peste vremi, ca om să nu străbată,
Păzită de poveste și balauri
Stă seminția lor curată.

663. *Tăcere*

1 Cîntecul păsării sus,
Cîntecul apei jos
Și eu ca un trunchi de stejar
Prins între ele:

5 — Pasăre dă-mi
Trilul tău, clar
Murmurul tău.
Apă, mî-1 dă!

— Aripă n-ai
70 Să desfășori
Aerian
Rîsul solar.

— Nu ești cristal
Pribegitor,
75 Neturburat
Plînsul să-mi furi.

— Aripă și val
Dacă-mi lipsesc,

Tainic îmi duc
20 Zeii senini.

Cîntecul păsării sus,
Cîntecul apelor jos
Și eu ca o grea
Stană-ntre ele.

ÎMPLINIRE

1939-1940

664. Poetul

1 Cînd unul spumă de săpun
Sufînd în jocuri irizate
Văzduhul visului străbate
Cu pieritoarele minuni,

5 Un altul în granitul dur
Cu dalta îndărătnic bate
La gîndul că-n eternitate
Va sta desprins de-un lut impur.

Păstoru-și zice-n fluier dorul
10 De care fuge călătorul.
Dar pe simetrice cîntare

Poetul cumpănindu-și versul.
Mai cheamă-n suflet o cîntare
Și naște tainic universul.

665. Nomadul

1 Gorgane, taine unde își dorm regii
Un dor neogoit de pribegiri —
Sub iarba stepei vâlurind umbriri,
Călare stau cu arcu-n miini vitejii.

5 Adinei semințe în bătaia vrăjii
Recheamă roiul slobod de simțiri;
Vin călăreții vremii-n năpădiri —
Pe tot pămîntul tremură betegii.

Puhoiul plopilor cum umflă iazuri,
10 Pornesc șivoaie și se sparg zăgazuri —
în mine bate valul lor săpînd.

Oprește-te ! movila n-o deschide !
Să nu trezești iar sufletul flămînd
De ceruri vii, sub glie și obide.

666. *La moara rea*

1 La moara rea vin care la făină
Și nu e grâu curat ci e neghină
De suflete ce au trăit haină
Viață neagră de păcat și vină.

5 La moară stă în poartă Necuratul
Și omului îi macină păcatul
Bob după bob, la rînd aștepte satul
Un an bătut că nu-i încurcă leatul.

Draci pirpirii în cîrcă umflă sacii,
10 Coboară scări prin beciuri fără fund.
Aluatul sec să-1 plămădească dracii.

Și pe lopeți ce-n guri de jar răspund,
Piini rumenesc mai roșii decît racii
Răscopți de vii, într-un cuptor rotund.

667. *Cină*

7 Deschide poarta. Intră. Șezi la masă —
Acoperită e cu in curat.
Ia cașul alb și proaspăt strecurat,
Și fringe pita cea dospită-n casă,

5 Livezile de pruni sub frunza deasă
Goldane rourate ți-au păstrat.
Din via mea bea vin întunecat,
Din faguri gustă miere luminoasă.

Cînd seara dă de ramuri să se prindă
10 Și luna-și lasă razele pieziș,
Ți-oi dărui priveliștea din tindă.

Sînt dealuri argintate ca icoane
Și văi de ulmi sfințiți în luminiș.
De care știi, străine, că ți-e foame.

668. *Pastorală*

Pe sunet de fluier în sus
Prin veac izvorît din vecie
Se intră în țara pustie
A mitului ce ni l-a dus.

5 Cu luna, cu stelele sus
In nalta lui cununie
Păstorul se leagă să fie
De-o turmă de zodii sedus.

Și jos pe o gură de rai
10 Trei baci în Prier reiau drumul
Povestci spre verdele plai.

Mioara mai plînge și azi —
Cînd toamna fișii lasă fumul
Să cadă pe fagi și pe brazi.

669. *Viziune polară*

1 Banchizele, diamante șlefuite
Pe cari zăpada lunii ninge clar,
își duc solemn spre zarea ce le-nghite
Fantastice corăbii de cleștar.

5 Pe cer de-opale gerul pironit e
Cu reci sclipiri astrale și arar
Răsfrînge cataracte împietrite,
Aprinde bolți din basmul selenar.

In peșteri de smaragd lovește marea
10 Vuind a moarte cu adîncu-i glas,
Sculptînd în țărnișă de gheață nemișcarea.

Și cînd tăcînd din nou și-a tras pologul
Pe spuma sclipitoare a rămas,
C-un singur corn în lună, inorogul.

670. *Hokusai*

1 Lăptos și roz un cer de dimineață.
Sub care— inundate — abia vezi
Pătratele plantații de orez
Cu sate mici în pilcuri de verdeață,

5 Și-aprinde luminoasele dovezi
Și, săgetat pieziș de un zbor de rață,
Rupînd închipuirile de ceață,
Îți suie-n minte piscul ce-l visezi.

Furnici, pe cap cu mari ciuperci de paie,
70 îți pare-n zări un șir de peregrini —
Dar tu, chemînd priveliștea-n odaie

Și ia măsura ta lărgindu-i rama,
Cu-o trăsătură de penel senin
Culegi din nori eternul Fuji-Yama.

671. *Port breton*

1 Căsuțele cetăților bretone,
Cu spate-adus și șoapte guturale,
Înghesuite-n șiruri monotone,
Se-nchină-n umbra naltei catedrale.

5 Bat clopote blajine în surdină...
În zori de zi e împînzită marea.
Prin neguri zăbrelite de lumină
Simțind prelung cum se golește zarea.

Nevestele pescarilor ce pleacă
70 Nu se bocesc, nu flutură batiste —
Tăcutele, cînd sufletul le seacă.

Și în amurg purtmdu-și pruncul, triste,
Mai stau pe țărml mărilor bretone
Ca pe vitralii ștersele Madone.

672. *Natură moartă*

1 Lin trandafirul din pahar
Lăsînd petala lui să cadă
Sărută roza de zăpada
Din apa cu albastru har.

5 La doi păstori de porțelan
De Saxa: mică și pudrată,
Marchiza-n Sevres își arată
În alb disprețul suveran.

Și pe un scrin din vremea-n care
10 Trăia și Goethe și Voltaire:
În lungi bățai crepusculare

Străvechiul ornic sună rar
Prin timpul cu brumat cleștar
Vecia ceasului ce moare.

673. *Zori de primăvară*

1 Cu vălu-i roz pe ceruri azurii
A-ncremenit aerian migdalul —
Sineala golfului își frînge valul
Molatec peste scoici trandafirii.

5 E-atît de clar văzduhul că nu știi
Ce proaspăt vis și-a limpezit cristalul
Balcicul își descoperă tot malul
Și-n soare norii se topesc fișii.

Pe plaja potopită de lumina
10 Un turc bătrîn vopsește un caic.
Pescari cîrpesc năvod cu plasă fină.

Și piersicul, ieri gol, e azi în floare!
Pe cînd — petala albă — tot mai mic
În zări catarg cu pînze stă pe mare.

674. *Hellas*

7 Măslini străvechi, munți numai stinci, și colo
Culcată: marea ca un cer mai clar
Orice atingi e rugă ori e dar,
Și pini în vînt sînt lira lui Apollo.

5 Sau, de preferi, coloanele acele
Dormind la umbra crîngului sfințit,
Bucolica talangă-n asfințit
Și mieii pășunînd prin asfodele.

Vrei sarcofagul alb în foc de maci
70 Sau stela-n drum a dansatoarei moarte
Și vîntul viu în marmură încins?

Dar mie dă-mi, deplin să mă împaci,
In rama ei de-argint fluid, departe,
O insulă de-azur pe valul stins.

675. *Răsărit de soare*

7 Cu coamele de flăcări ies din mare,
Sufînd prin nări învăpăiate zori.
Tuspatru caii soarelui, prin nori
Trăgînd un car cu osii arzătoare.

5 Și zeul aplecat pe-ntinsa zare,
înflăcăratur, îmboldind cu zor
Innebuniții roîbi nechezători.
Gonește aprig alba arătare

A lunei lunecmd înspre apus
70 în scaun de ninsoare și de nacră,
De ciute negre către noapte dus.

Și mîna de lumină de-o atinge,
Pe-al morții ei zadarnic simulacru,
Clar aurora roze roșii ninge.

676. *Eniimion*

7 Plîngi, nimfă, ziua stinsă în izvoare...
Pier oile luminii pe prundiș.
Păstorul gol ți-ascunde sub frunziș.
In somn destins, un trup rodit de soare.

5 Dar peste liniști pururi călătoare
Chemînd talazuri noi la luminiș.
Imensul dor al lunii, drum pieziș
întinde scînteind ca o ninsoare.

Pătrunde-n guri de peșteri gol de munte,
10 Aprinde ape-n tănuite chei
Și prin păduri adinei durează punte.

Cu ochi de rază crengile desface
Și lacrimi prind în arzător polei
Tot visul celui adormit în pace.

677. *Faunul*

/ Ivit cu luna intră în livezi,
Cînd răsunînd în magica tăcere.
Din crengi pe selenarele zăpezi
In troieniri de vis cad grele mere.

5 Stă împietrit de taină, ca-n obezi,
Pindit de nemuriri și de mistere.
In pîrguirea sevei parcă vezi
Cum crește-n el pămîntul în putere.

Un nor. Iar luna. Și din umbră sare
10 Răpind la piept plăpinda înnodare
De nimfe — lebezi albe sau păreri.

Se sparg pe căi lactee rodii coapte
Și, îmbătut de trupul lor de lapte.
Un faun soarbe luminosul cer.

678. Centaurul

1 Vuiră stinci căzînd în rostogol
Și pietre scăpărară sub copită,
Cînd răsări cu umbra lui lungită
De-amurg, Centaurul pe vîrful gol.

5 Cu bust de zeu și trup vînjos de vită,
Se înălța trufaș și trist: simbol
Credințelor uitate, aspru sol
Gonind sălbatic inima-i rănită.

10 I se-arcuise fruntea, grea de gînd,
Ca bolta cerului purtînd tăria
Și cu tăceri solemne munți umplînd.

Privirea lui de stea păstra vecia —
Doar nechezat de iepe-n văi vibrînd
Cu surd ecou îi turbura stihia.

679. Lui Atlas

1 Proptești în van cu umărul Pămîntul,
Uriașule — nu scapi de tăvălug.
Cu chică grea de bivol ros de jug,
Puterea ta nu-i apără mormîntul.

5 Loc Terpsichorei! Lasă-i ei avîntul.
Ușoara țină-n deget ca un fulg
Rotunda tavă cu întins belșug
De țări și mări — să nu răstoarne vîntul

Năframei ei de raze și azur:
10 Platourile Asiei din care
Curg fluviile sfinte împrejur.

Pustiurile Libiei arzătoare
Și, lin sunînd de țărături valul pur,
Ciclade albe în surîs de soare.

680. *Narcis*

1 Îți pleci pe liniști de ias
Prin umbre profunde
Nostalgica sete și azi.
Amurg deo pătrunde.

5 Te chemi. Luminos ca-n pervaz
În taină răspunde
Misteriosul *fbraz
Ascuns pe sub unde.

Cu mîna încerci să-I atingi
10 Din vis cum răsare.
Dar chipul pe ape îl stingi.

Grumazul și fața îți pier
Și raze și stele și cer
Cu o tremurare...

681. *Basorelief*

/ Și-au prăbușit imperii înflorirea.
Cetăți din slăvi s-au scufundat în lut.
Nisipul dus de vînt e așternut
Pe unde-au fost Niniva și Palmira.

5 Cîți regi și cîte neamuri în trecut
Și-au înfruntat puterea și oștirea:
Pustiul i-a înghițit și risipirea
Ca nouri de lăcuste i-a păscut.

Dar tu rămîi pe-un soclu de muzeu,
10 Ca o sfidare veșniciei oarbe,
În frumusețea ta de tînăr zeu.

Pe dușmănia veacului hain
Și peste timp, ce lacom ne tot soarbe,
A biruit profilul tău elin.

CRATEA TĂRIILOR

682. Ctitorul

1 De greu păcat să aflu mîntuire
Și sufletul să mi-1 așez în rai,
Punîndu-i hram pe Sfîntul Niculai,
Smerit durez din viață minăstire.

5 Ales^Stm o poiană cu alai
De brazi bătrini să-i stea împrejmuire
In miez de munți, de ea să n-aibă știre.
Tătarii, să mi-o calce-n trap de cai.

Am tras în juru-i zid cu meterez,
10 I-am întărit cu drugi boltita poartă
Și Preacuratei în cucernic crez

I-am îmbrăcat icoana cu-argint greu.
Acum aștept, încrezător în soartă,
Pe-Arhanghelul trimis de Dumnezeu.

683. Prevestire

1 M-aplec pe tine ca pe arătură
Plugarul însetat de verde grîu —
Va crește spicul galben pîn-la brîu,
Cînd totul m-amăgește și mă fură?

5 Ce n-am putut eu spune, prins în frîu
De zile grele, oare altă gură,
Destăinuind un suflet de răsură,
Va limpezi-o-n glas curat de riu?

Mi-ești, fiule, un clopot sfînt în care
10 Aștept să sune ceasul meu deplin
Cînd voi porni spre umbră și uitare

Cum stă legat de cer un peregrin,
M-așez și eu cu sufletul în zare,
Chemîndu-ți limba grea ca un destin.

684. Frate iconar

1 Cu mintea-n zare ziua stă năuc,
Slab, cu octii stinși și turburi cum e iazul.
Nu-i știe nimeni păsul vechi, necazul,
Ce trupu-n post și veghe îi usuc.

5 Dar când amurgul sare clar zăplazul
Și albe aripi prin livezi se duc —
Monahului încremenit sub nuc.
Arhanghel tânăr i-a deschis obrazul.

10 A prins albastru nou din ceruri pure
Și aur viu din lanul greu de spic
Și verde crud din muguri de pădure.

Și toată noaptea zornic, în chilie.
Pe lemnul ceruit după tipic
Fecioara Preacurată o învie.

685. Pustnic

7 De-atit amar de vremi se sihăstrisc
Că talpa îi prinsese rădăcină.
In iască putrezită barba i se
Schimbase, lacrămile în rășină —

5 Atît de-adînc în munți că nu suise
Acolo gînd de om să-i ducă vină
Că rugile Ie-a dat pe brazi și tise,
Că schitul l-a pierdut pentru-o tulpină.

10 I-aduc în gheare veverițe hrană,
L-adapă norii; codrul îi e strană
De-odihnă, cerul larg; iconostasul.

Ceaslov de n-are, de-i lipsește clopot:
Il cheamă la vecernii ape-n ropot,
Cu stele — buchii — talmăcește ceasul.

686. *Toamnă*

1 Tîrziul luminiș de foi gălbuie
îmbracă ulmii în odăjdii vechi.
Tăcerile din codru ies perechi.
Trezii prin siliști pașii mei ce suie

5 In anotimp... Și nalta mmastire
Cu fîmplă aurită de lumini,
Aduna la icoane fagi senini
Sub ceruri ruginii de patrafire.

In strana mea de umbra m-am oprit
Și liniști cu evlavii mă-mpresoara,
Singurătăți din veacul împietrit —

Și am zărit, sfioasă și ușoară
Venind în sihlă la izvor ferit
Să se cuminece, o căprioară.

687. *Heruvim*

1 Cînd seara țese umbră prin odaie.
Din jilț de vreme privind oglinda, stai
Un singur fulger o cuprinde mai
înfrișat ca ochii de văpaie.

& Și cum adînc pîndești, se întretaie
Pe ger de ape aripe de rai...
Să fie El, solia ce-așteptai?
Așa luminează-n inimă ce grea e i

De slăvi orbit te fringi fără-de putere,
10 Biet îndrăzneț, la rindu-ți fulgerat
De flacăra cumplită ce te cere.

Oglinzi se-nchid și suflete, pustii —
Din noaptea lor brumată a zburat
Foc alb prin înstelatele domnii.

688. *înger rămas*

1 Dăduse iarna-n primăvară iar
Și sub un piersic scuturat de floare
Lăsase nea de scoici ca în Brumar
Și mic un înger înghețat la soare.

5 Părea o rîndunică de cleștar
Uitată jos de toamna migratoare —
Cu aripile-n cruce, tainic dar
Căzut din cer și care-n suflet doare.

Avea doi ochi ca boabe de mărgean,
10 Pe cap purta un cerc de albă lună
Ca o icoană dintr-un schit muntean.

Fetița cea mai mică l-a văzut;
Plîngînd fugi în casă să le spună —
Și toți au ris și nimeni n-a crezut.

689. *Roză*

1 Desăvirșire-ascunsă-n mii de gânduri,
Și-ntr-o petală fiecare gland;
Înșiruire de chilio păstrînd
Tot duhul lor chiar de le smulgi din rinduri

§ Schit tăinuit ai cărui fluturi sînt
Anahoreții duși de vis și vînturi;
Psaltire de culori, ceaslov de cînturi —
Dai mînei cui te-a rupt tot mirul sfînt.

Văd fruntea-ți grea de rouă cum se pleacă
10 Pe un boboc deplin, ce-l strîngi în craci —
Marie-a florilor, n-ai alt destin!

Cînd sora ta din ceruri mă învață
Prin jertfă vie ca să scap de chin,
Dă-mi sihăstria ta să uit de viață.

690. Spectrul rozei

1 Roza pe masă sta
Ruptă tulpinii —
Alba ca mâna ta
Piere grădinii.

5 Moartea o prinde ca
Zborul albinii.
Vîntul floarea îi ia —
Umbrele, spinii.

Fețele ei de acum
10 Numai cenușe,
Albă părere de fum

Tremur prin tremur de zori,
Fără cătușe
Aripi, arhanghel de flori.

691. Vînătoare

1 Ogarii Tăi, o Doamne,-mi dau de urmă,
I-aud chefnind ne-nduplecat prin zări.
Zadarnic fug în mine și-n uitări
Adînc m-ascund de apriga lor turmă.

5 Bătaia lor cumplită nu se curmă,
îngenunchează — ciută-n tremurări —
Tu, inimă,-ncolțită de-ntrebări
La ape vii cînd colții buni de scurmă.

Pe apele curate îți apleacă
10 Și setea pătimășe și fiorul
Iubirii care-n veci de veci nu seacă.

Ogarii Tăi, o Doamne, mi-au rupt lutul
Acuma poți, Părinte, să-mi fii scutul
Și, pradă, îmi prind singur Vînătorul.

692. *Joc de flăcări*

I Copilul adormind privește focul.
Sar veverițe roșii pe podele.
Alungă aur granguri prin perdele
Și lupii umbrei suri își mută locul.

S Și el, legându-și dorul de norocul
Luminii jucăușe și rebele.
Își vinde viața pe-nsoriri: rubiele
Și galbeni fără preț de-ai pierdut jocul.

Se lasă seara pe grădini de gheață.
10 Nu-1 Încălzește scrumul vetrei sale
Pe cel cu noaptea timpului pe față —

Dar cum pe geam ning iarăși zodii vii,
Ard aripi și il fură siderale
Închipuiri de jar prin veșnicii.

693. *Priveghi*

I La căpătii i-au pus o luminare.
O viață împietrește, și o ceară
Cînd umbra cade pașnică în seară,
Învie steaua ei pîlpîietoare.

5 Din mugur flacăra s-a făcut floare;
Obrazul e de zgură. De afară
Prin geam deschis albine glonț zburară
Și rîset de copil jucind la soare.

Gîndesc la tine, ceară de altar,
10 La florile de unde te-au ales
Albine-n stupi de lut și de șovar,

Să te prefaci lumină de eres —
Și mă gîndesc la moartea ce-ai cules.
Tu, omule, cu masca ta de var.

694. Calendar

1 O foaie cade, zboară-o zi
Pe albe aripi de hîrtie —
Nu încerca s-o mai reții
Viața ta ce se subție.

5 Copil rîdeai cînd filfii
întîiul vînt ce-n gol adie.
Acum începi a te sfii
De-a calendarului stafie.

Pe apa timpului nu poți
10 Urca-napoi cu nici o luntre.
Și inima — un ceas cu roți

Cum dă vecia s-o înfrunte,
Lăsîndu-ți tîmplele cărunte.
Ne culcă în sicriu pe toți.

695. Cimitir

1 Revin în cimitir cum intri-n casă
Alți oaspeți dragi să-i însoțești mereu —
Sunînd a plumb iubirea mea îi lasă
Pe scări de mausolee tot mai greu.

5 Cad peste cruci seri putrede de ploaie.
Rugină prin coroanele de fier.
Sub neguri reci castanii se îndoiaie —
Scheletul lor trosnește mai stingher.

In cimitir revino, primăvară!
10 Dau muguri, cîntă păsări și plăpînd
Din gropi ies flori pe cei ce le uitară.

Dar eu nu uit de vechea mea oștire.
Cernit sub prapuri, gîrbov, merg la rînd,
Cînd sună veșnica lor pomenire.

696. *Chiparoșii*

1 In plin azur cresc negri chiparoșii
Sus pe colină-n albul cimitir;
Cu rădăcina-n moarte stau setoșii.
Sorbind lumină fără de umbriri.

S Sub piatra ce ne-acoperă strămoșii
Încheagă glia vaste înrudiri;
Tot sîngeră-n tulpini rășine roșii
Și rîvne vechi înalță nemuriri.

Nu-i văd tremurătorii plop, nici ulmii
10 Păstorilor, nici sălciile ce plîng.
Și unde e stejarul, strajă culmii?

Cireșii au rămas să ne-nțealegă.
Ei ce-n azur fuiorul sfînt și-1 fring
Și, drepti și duri, de morți adînc se leagă.

097. *Timpul*

7 în sticlă nu-i, în ceasul cu nisip
Ce curge lin și sec aceeași oră.
Nu-i în apus și nici în auroră
Și urma-i pe pămînt nu are chip.

5 Dar îl aud tîrziu, la foc de sobă.
Cum pasu-i apăsător își face drum
Venind din țara umbrelor și cum
În inimă îmi bate ca-ntr-o tobă.

Recheamă tot ce-a fost și o să fie;
10 Toți anii mei cu clipa lor învie
Din totdeauna, fără ieri și azi.

Simt mîna-i cum m-atinge ca o moarte
Și în oglindă stă un alt obraz
Îngălbenind ca fila dintr-o carte.

698. *Eternități, vremelnicii*

1 Eternități, vremelnicii —
Le ține moartea în balanță.
Zadarnic te trudești să știi
De ești de bronz sau de faianță.

5 Suflați cu fulgi de pădăii.
Părtași cu munții în constanță.
Din fruntea noastră la țării
Sau la schelet nu-i vreo distanță.

Tot ce sculptăm, tot ce clădim,
10 Le-nghit veciile ce curg
Pe-al veacurilor țintirim.

Și pe un cer proteic norii,
Topindu-și zborul în amurg,
Rămîn — doar ei — nemuritorii.

699. *Stele*

1 Lumini pe limpezimi de veșnicie
Stînd pironite-n loc ori călătoare,
închipuiți deplina geometrie
Sau zar scăpat din mîni nemuritoare?

5 De mii de veacuri pentru cine oare
Deschideți cale vremii ce-o să vie?
Cristal plăpînd pe ceruri de ninsoare.
Ființe de foc alb și armonie.

Perfecte ca un cerc închis și totuși
10 Nostalgice ca florile de lotuși
Pe-oglinzi în tremur, ați rămas fecioare

Legînd de valuri văluri argintate.
Pe mări urcați și, reci scînteietoare,
V-aprindeți taina în singurătate.

700. *împlinire*

1 Ne-nvinsul vers în care inspirarea
îmi bate ca un pește în năvod.
Mi-o ține poezia de uitarea
Obștească, dăinuind-o în norod.

5 în vînt se duc mîndrii de voievod
Și orice slavă-n veac o spală marea
Cînd, încheindu-mi tainic cugetarea.
Mă copleșește-n suflet greul rod.

în anii mei moșiile fecunde
10 Ridică holdele de griu etern,
Sub mana lor pămîntul se ascunde.

Și singur din pridvorul casei mele.
Privind la cerul toamnei, îmi aștern
Pe alt țărîm recoltele de stele.

701. *Sonetul*

1 încerc și eu corabia cu minuni
înfrigorat, încrezător să-mi fie
Catarg înalt, severă armonie
Și punte arcuită pe genuni.

5 Cu prora ei ce clasic se subție:
Săgeată șlefuită de furtuni.
Cu suflet singuratic din străbuni,
Semeț înfrunt talaz și veșnicie.

La cîrmă simt sub mină trainic vasul
10 Cum se cutremură înaripat
Și cum deodată-și domolește pasul —

Clarvăzător și buimăcit de basme,
De stricta mea busolă îmbătat
Pe-un ocean de vis și de fantezme.

702. *Cristal*

1 Din neagra culme — mumă care poartă
în pîntecul de taină prunc ursit —
Milenii împietrite ți-au urzit
Curatul chip descătușat de soartă.

5 Tulpini de orgă — jocul împlinit
Doar pentru ochi pe a tăcerii poartă —
Prind soarele în urme fără toartă,
Scot stele strălucind la infinit.

Minunea ta e dură și fragilă,
70 Cleștar, de care mi-am legat și eu
Un suflet clar, un trup opac de-argijă;'

Prin tine îmi învăț arhitectura
Divină și, desăvârșind natura,
Rasfrîng senin vecia în vers greu.

703. *Har*

1 Ce-ți veni de sus, nu-l lăsa să cadă,
Ține-ți-l adînc în pămîntul bun.
Ți-a blagoslovit griul un străbun.
Crezul îngropat tainic sub zăpadă.

5 Lasă-te ca-n somn zodiilor pradă,
Va veni Prier înverzind pășuni,
Sufletul va fi zboruri de lăstuni.
Vei uita umbririi, nori cumpliți și sfadă.

Ce-i născut întreg, moartea nu-l sfărimă,
70 Veșnicia-i stă sîmbure în dar
Și din nalte vrăji duce o fărîmă.

Lasă-l aruncat pămîntescul zar —
Cerule, el ne dă stele bune, rele,
Cîntecul deplin, gîndurile grele.

704. *Potir amar*

1 Potir amar... viață, băătură
Cu tot mai mult venin când anii scad:
Iubirea otrăvită prinde ură,
Paradisiacul vin se face iad.

5 Când josnici frați de la altar decad.
Credința sfântă de le-a fost sperjură:
Zadarnic cerci, împotmolit în vad.
Tu singur să te speli de neagra zgură.

De ce nu poți ca ei nepăsător
10 Trădîndu-ți sufletul să urci pe scara
Cleioasă a îngenuncherilor?

Ci tot ții piept puhoiului nățîng —
Stăpîn pe tine, surghiunit în țara
înaripărilor ce nu se fring.

705. *Chemare*

1 M-apasă seara, sufletul mi-e gheață
Și ce pustiu căminul stîns sub nea.
Dă-mi jarul ochilor tăi mari, să stea
în flăcări dorul dătător de viață.

5 întind, flămînd, mîini reci spre clara față,
O cheamă din adînc nevoia mea.
Ești raza caldă după iarna grea,
Lumina primăverii ce mă-nvață

întinerirea lumii și îndemnul
10 De zbor al ciocîrliei spre țării.
Aprinde focul cerului cu semnul

Privirii tale. Dă-mi învolburarea
Iubirii, ca în patime pustii
Prin rai și iad să-mi aflu împăcarea.

706. Pegas

7 Pe cînd in geambașlic de iarmaroc
Toți poetaștrii noștri vînd mirtoage
Și umflă inspirații slăbănoage,
Schimbîndu-și lira-n lire cu soroc —

5 Neașteptînd ca nimeni să mă roage
Să mă amestec in murdarul troc
De-njurături și laude, nu joc
în tîmbe, dînd în tobe și în doage.

Clădindu-mi din cuvînt de fildeș turnul,
10 Nu-mi pasă dacã singur am tăcut,
Păstrînd senina mască și coturnul.

Căci zi de zi tot mai cumplit mă paște.
Cu gîtul încordat ca și un scut,
înaripatul cal, ce mă cunoaște.

707. Părere

7 De-ai suferi cumplit, n-ai țipa tare;
Adîncul tău cu umbre nu-l sporești;
Decît luceafărul pe bolți cerești.
Un foc de tîrlă, noaptea, e mai mare.

3 Preferi — o știu — deplina-ntunecare;
E greu in miez de zi să ne orbești;
Prin umbră doar ești mit, de te-nvelești
In ea întreg: vîers, patimi, cugetare.

Eu, unul, voi rămîne azi ca ieri
70 Dăltuitor de vorbe vii in soare.
Limpezitor de rodnice tăceri —

Sau în umbriri albastre de nopți clare.
Cu sufletul pe apele din cer,
Adunător de rîuri de cleștare.

708. *Farmec*

1 Cu ape vcrzi-albastre, fără. teama.
Foşnind prin ierburi, izvorind pe prund.
Ies şerpil — cînd din fluierul rotund
Intăritarea lor umbrit o cheamă.

5 Urmînd in modulare strania gamă,
tnmlădieri viclene îi răspund —
Şi el, pierdut în iaduri fără fund,
Se-mbracă-n piei de vis ca-ntr-o năframă.

Stau, spice-n snop, înlănţuiţi de cîntec,
10 Şerpil săgetînd venin şuierător —
Şi iar învinşi alunecă pe pîntec.

Pe cînd stăpîn pe limba lor grozavă.
Cu meşteşug înalt, un vrăjitor
Alege viers de miere din otravă.

709. *Trepte*

3 Cu legănări de pîntec ca o lună
Alunecînd sub gingaş vâl de nor,
îşi mişcă rar, din umăr la picior.
Perfectul arc ce ritmic se înstrună

.5 Şi se destinde iar, turburător,
Cînd surd tambura monoton răsună.
In juru-i gloata hanului s-adună
Cu pofte şi sudălmi de călător.

Dar cîntăreţul orb cu turban verde,
10 Cum suflă lung în flaut ascuţit,
Grozavul alb al ochilor nu-1 pierde

Pe faţa ei, ci-1 lasă,-ntors, să-1 fure
Prin suflet scări de sunet, adîncit
în jocuri de imagini tot mai pure.

710. Saadi

1 Cădea-n Şiraz 6 seara de safir.
Urcau cipreşi, havuzuri, minarete...
Columbe albe se lăsau încete.
Saadi ținea în mâini un trandafir.

5 Plutea rotind, poemul: un erete—
Petală de petală, fir cu fir.
Al rozei har și al luminii mir
înari-pau un vers pe îndelete.

Sus, pe Şiraz, ardea un cer de aur.
10 Dar la hotar, pe stepe da ptrjol:
Tătari veneau cu mugete de taur.

Pe când într-o grădină, tainic sol,
Păzind pe lume singurul tezaur,
Saadi privea o floare și un stol.

711. Grădinarul

7 Le știe. Cîntarind uscate cepe
Din ochi numai, a și văzut în zori:
Albastre, roșii albe, mii de flori
Pe strat, cînd anotîmpul lor începe.

5 Cu mintea el îmbracă țarini, stepe —
A florilor oștire n-o masori:
Zambilele, turbane de ninsori.
Lalelele, pașale trase-n țepe.

Cunoaște cu migăli de fîntînar
10 Cît dor de apă duce fiecare.
Și cerului o cere ca un dar.

Cu el pornesc purtînd o stropitoare,
Cădelnițînd belșug, cu pasul rar
Visînd la truda florii din răzoare.

712. *Basm*

- 1 Când suie caldă primăvara.
La piersicul cu frunze mici
Slujind din zori și pînă seara,
De-omizi îl apăr, de furnici.
- 5 II scap de grindină, de para
Vipiei, de-al furtunii bici.
Cu grijă îmi păzesc comoara,
Ca, zmeule, să nu mi-o strici.
- Cu-obrazul ei plăpind de față
10 Stă piersica îmbujorată
De dorul soarelui păgin.
- Dar zînele zvîrliră zarul —
Și mîna mea culege darul
Rotund al micului ei sîn.

713. *Navigatorul*

- 3 în geam își desfășoară pînza clar
Pe ape înnoptate bricul lunii,
Lăsînd să-i joace stelele prin funii —
Pe punte sufletul veghează iar.
- 5 Deschide stranii hărți cu vechi chenar,
Pe care zugrăviră șters străbunii:
Sirenele, Tritonii și Neptunii
Pe continentul încă legendar.
- Să-și suie alții turma-n transatlantic,
30 Debarce liniștit sub zgîrie-nor
Pe țarmuri fără zei și vis baccantic.
- Prin globuri străvezii ca porțelanuri.
La Antipod te văd, nou Christofor
Columb, ivindu-te din oceanuri.

714. *Don Quichote*

1 Fantastic deşirîndu-şi lung umbra din perete.
Se înălţa din perne şi boală Don Quichote.
Ardeau ca jarul ochii bătrînului netot.
Dur se-arcuia profilul său aprig de crete.

5 In cuşca îmbîcsită în care, cot la cot
Cu Sancho, cu mojicii, sfirşea pe îndelete.
EI — ce slăvită luptă cu morile o dete —
Spre-amurgul din fereastră se întinsese tot.

Căci dorul său din urmă îi arăta prin zare,
70 Strălucitor de tînar in zale sunătoare
Alt Don Qhichote, mai mindru, de-acelaşi vis atras.

Ce părăsind pămîntul şi răii toţi şi bunii,
Schimbîndu-şi Rosinanta pe-naripat Pegas,
Cu lancea poeziei lovea în scutul lunii.

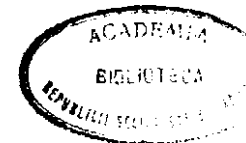
715. *Legende*

1 Aud prin veacuri zborul lor înalt
Şi de pe ţarmul rotunjit al mării
Mă fură-n depărtarea fremătării
Adinei vîrtejuri, suitor asalt.

5 Şi-a stîns cenuşa-n vis văpaia zării.
Acum le văd pe ceruri de cobalt
Tremurător, alunecînd pe alt
Tărîm al lumii şi al deseîntării.

Dar arcul meu a săgetat vecia:
10 îmi cad rostogolite la picioare.
Cu stropi de stele împrôscînd tăria.

Şi aplecat pe fabulosul chip
Al marilor legende migratoare.
Culeg cu spaimă spumă *pe* nisip.

716. *Regăsire*

1 Ating cu anii toamna și, precum
Pădurea mea din suflet își așterne
Frunziș brumat pe veștedele perne.
Tot ce mi-a fost străin s-a stins în drum.

5 Pieri culoarea verii: foc și fum -
Răsar arhitecturile eterne.
Din rămurișul alungat de ierne
Rămîn coloane trainice de-acum.

M-am despoiat de lume și de mine,
10 Ca să-mi găsesc prin jertfă bogăția
In marmura cu-nfiorări senine.

Deasupra turmei ce grăbește-n moarte
Primind cununi de-o zi, eu am tăria
Să-mi hotărâsc nemuritoarea parte.

716. *Patinor*

7 Prin suflet înghețat în nemurite
Ca lacul sub sclipirile de ger,
Un patinor, despoleind tăceri,
Înscrie-n zodii semnul său subțire.

5 în sticla siderală taie spire
Și linii albe ninse de mister.
Și sub călcîi înaripat îi pier
Năluci — dușmane vremuri in neștire.

Nu-l văd din țara lor încununații
10 Acestui timp haotic și barbar,
Cum suie-n simetrii de constelații—

Cum crește jar lucid pe alba cale,
Dezvăluind tăinuitor de clar
Deschisul cerc al patinarii sale.

1

CUMPĂNĂ DREAPTĂ

1941-1944

Floarea din fereastră... Pe geamul inserării văM o floare
Acuarelă de Măria Pillat-Brateș.

f. 1231
v. 1

717. Unui cititor peste veacuri

1 Din filele vremii uitate-n ierbar.
Din vorbe străine și sure,
Vei ști să rechemi lumini de cleștar,
Vui și umbri de pădure.

-5 Din graiul pierdut peste veacuri pustii,
Primindu-le-n suflet parfumul,
Pe drepte cântare le vei cumpăni
Cînd eu voi fi una cu fumul.

Și poate atuncea din nou voi trăi
10 în tremur de versuri nălucă...
Și glasu-ți so frînge, fără sa știi
Ce sete cumplit îl usucă.

718. Din fluier ciobănesc

Cîntece de dor

I

1 Foaie verde micșunea,
Fă-ma, Doamne, iarnă grea
Apele să le încheg.
Oltul să-I podesc întreg,
5 Badea roibul să-și gonească,
Gheața piatră să pocnească.
Oltul tot și inima
De-o lovește dragostea.

II

7 Foaie verde măr rotat,
Dorul a picat în sat
Pe aripi de rîndunele.
Jos la casa dragei mele.
5 Draga dacă l-a văzut,
Dorul nu l-a cunoscut.
Că era golaș la pene —
Și-l goni peste poiene.
Mîndro, mîndro, ce făcuși
10 Unde-i dorul meu acuși?

III

- 7 Pădădie, pădădie.
Fulgul tău cine să-l ție!
Dorul mi l-a vînturat,
Mindra mea cînd te-a suflat.

IV

- 1 Foaie verde de răchită,
Bate murgul din copită
Că pe aripi de cocor
Mi-a trimes răvaș de dor
5 Primăvara și un sturz.
Să nu stau așa ursuz.
Primăvara și un cuc
Iar la mindra să mă duc.

7. Floarea, floare-a-soarelui.
Ce duci dorul mirelui
Cînd apune soarele
Și se șterg ogoarele?
.5 Fruntea nu ți-o apleca.
Fruntea grea și inima,
Că, în zori, cînd stelele
își închid ploapele.
Soarele iar s-o ivi,
70 Și pe placul inimii
* înaintea altuia
Raza lui te-o lumina.

VI

- 7 Foaie verde și-o lalea,
Dorul meu e iarnă grea,
Dorul tău, o rîndunea.

- De ți-aduce dorul iară
5 Cer senin de primăvară
Doru-mi, bietul, moare-n țară.

- De învie dorul meu
Din fulgi reci și viscol greu.
Dorul tău prin zări mereu..,

VII

- 7 Brîndusă, brîndușă,
Floare jucăușă,
Toamna pe poiene
Toarce-n pas alene
5 Și tu stai și stai
S-o alini pe plai
Și nu te gîndești
Și nu socotești
Că frunziș de ceară
10 Nu e o comoară.
Că frunziș de pică
Nu e rîndunică
Și că mîine vine
Iarna peste tine,
75 Vine iarna rea,
Albă mi te ia.

VIII

1 Stele, stele și tot stele
Pasc albastrele vîlcele
Și le mină luna lină
Cu fuiorul de lumină.

IX

1 Țipa cucuvea pe șură
Moartea intră-n bățătură.
Țipă cucuvea pe casă.
Moartea bate la fereastră.
5 Cucuvea, nu mai țipa
Că adoarme mindra mea.
Cucuvea, te du departe
Că-i sînt genele brumate
Cu rouă din alte zori
10 Ce pălesc la cîntatori.

X

1 9 țări și 9 mări,
9 zări fără cărări,
9 lanuri de griu nou
Și un lan de păpușoi,
5 Am umblat, am răsfirat.
Urma ei de am aflat.
Am aflat-o la un riu
Limpede ca un pirîu.
La un lan curat de griu
10 Ce crescuse pîn-la briu.
La un drum uitat de care.

Plin de iarbă și răcoare.
La o margine de luncă
După umbra cea mai lungă.
15 Am aflat-o și-nflorea
Luminoasă ca o stea.
Am lăsat-o, să mai dea
Flori ferite dragostea.

XI

Peste deal la țintirim.
De o vară ne iubim.
Numai morții,și-o viorea
Ne ascultă dragostea.
Mîndro, nu mă săruta,
Că de somn s-or sătura.
Mîndro, ne-ndrăgim în șoapte
Că de dor nu mai au parte.

XII

1 De gindesc la ochii tăi,
Dau să ardă-n vîlvătăi
Nouă sate, nouă șuri
Și pe munți nouă păduri.
5 De gîndești și tu la mine
Nici nu prind să ardă bine
Trei surcele cît trei fire
Cu fum nalt și foc subțire.

719. *Sfîna părăsită*

- 7 ^Foaie verde foi de nuc.
Se duc oile, se duc
Și se duc și nu mai vin
Pin-Ia Sfîntul Constantin..."
- 5 Și s-au dus cu turmele
De le-au pierit urmele
Și s-au dus cu verile
De-au golit poienile
Și pe drumul oilor
- 10 Ne-au lăsat nevoilor.
Și ne-au dus și soarele
De-au tăcut izvoarele,
De-au pălit pășunile.
Cerul și pădurile.
- 15 Sfîna părăsită,
Inimă cernită.
Strungă fără oi,
Suflet cu nevoi...
N-or mai zice-n tulnic
- 20 Fetele cu vîlnic.
Și nici din tilinci
Flăcăii-n opiniei;

- N-or chema oierii
Dorul primăverii
- 25 Din fluier de fag
Cu răsunset drag.
Din fluier de soc,
Să tot stai pe loc..
Ți-or sufla vintoase
- 30 Din caval de oase.
Vifore păgîne
Singure ți-or spune
De zăpezi și brume..
Și vor păstori
- 35 Alte turme, mii,
Cu lînă de nea
Ce la tuns or sta.
Gerul să le tundă
Iarna-și facă tundră,
- 40 Tundră pentru ea.
Albă ca gheața.
Și vor păstori
Alte turme mii
Pe nalte stihii,
- 45 Ce la muls or sta
Cu copită grea.
Cu ugere grele,
în ocol de stele,
Crivăț să le mulgă
- 50 Iernii să-i ajungă
Cașul cit nămeții
Pin-la moartea gheții

720. *Legănat cu-tine.*

- 7 Albă dimineață —
Apele îngheață.
Chiciure pe ramuri
Prin lumină-n lamuri
- 5 Și pe rămurele
Dau polei de stele.
Legi de talpă bine
Arcuri de patine
Și în zbor de lebezi
- 10 Pieri pe pîrtii repezi —
Tai și eu olmazul
Gerului pe iazul
Apei cristaline.
Legănat cu tine
- 15 Pe stihii străine.
Cu aripi alunec —
Sunet lung de tulnic
Surpă in cleștare
Bolți cu-o tremurare:
- 20 Crengi neprihănite.
Sălcii pudruite,
Reci mărgăritare.
Glasul tău adună
Clopoței de lună.
- 25 De argint sînt teii.
Sună clopoțeii..

- Ce prin zări pășuna
Stelele din strungă,
Și ieșind din luncă,
Pe omăt oprită,
40 Căprioară mică
— Sora ta sfiită —
Capul și-1 ridică.

721. Horoscop

1 Stă scris de veci că-n ceruri fiecare
Din muritori să-și aibă cîte-o stea
Ce-i hotărăște fericiri sau grea
Năpastă, cu aceeași nepăsare.

5 Mi-a fost ursit și mie ca să-mi stea
Destinul sub lumina ce răsare
Ce din a genii lungă tremurare
Privirea ta aprinsă m-ajungea.

Și de abia m-atingi cu alba mîină,
10 Legat mă simt de ne-ndurate legi —
Cu nici o rugă nu mi le dezlegi.

Străina socoteală mi-e stăpîină.
Zadarnic mă tot cerți, cînd nu-nțelegi
" Astronomia tainei ce mă mîină.

722. Transhumantă

7 Suie cu iarba pe plaiuri străvechi
Turmele. Ploua lumină pe ele.
Ape de munte le cîntă-n urechi,
Sună amurgul fluier de stele.

5 De ziua de azi, de jalea de azi.
De zbuciumul lumii, lor ce le pasă !
Suie în pacea poienii sub brazi —
Stau cu potopul ce crîncen m-apasa.

Păsul meu, păsul vremii de lut.
10 Pasul lor, pasul zodiilor clare.
Ceasul meu, ceas în nisip desfăcut,
Veacul lor, veac cu vecii în izvoare.

Turme coboară din plaiuri străvechi.
Galbenii toamnei plouă pe ele.
15 Foșnet de frunză le-adoarme-n urechi,
Sună sub fluier brumă de stele.

723. *Cîntecul verii*

1 *Și-a strîns în mușchiul crud, în cuib de foi.
Sfiosul zbor cu aripi noi —
In ciripit de zori tremurători
S-a risipit de-atîtea ori.*

5 *Din holde coapte soarele de jar
Pecete pune pe hotar —
Sui și el, zbugni pînă-n țării.
Cu viers curat de ciocîrliei.*

Acum în seară carele cu rod
10 *Spre șură sună peste pod —
Și cîntecul din slavă tot mai greu,
Mai rar se lasă-n pieptul meu.*

724. *Ceas tainic*

1 *Ceas tainic, bățiile tale egale
Ca vîsle lovite pe mări,
Mă duc din uitări în uitări
Spre mine, agale.*

Copilul revine în casele sale,
5 *Și vremea cu vechi îmbătări
îmi cheamă trecutul în țări
De-acuma natale.*

Ceas tainic, mi-așez sub umbrarele tale
Și zile trăite, și zări —
70 *Reda-mi din schimbări in schimbări
Un suflet de zale.*

725. Toamnă

- 1 Sclipea pe zid șopîrla de smarald.
Se aplecau deasupra tămîioșii.
Aramă tremura în aer cald
Pe nucii galbeni și pe vițe roșii.
- 5 Ca într-un port sub viile-n terase.
Cu soare-n pînze anul ne uitase.

- Reînflorea pe dealuri liliacul
Și piersica prin foi se rumenea
Și vara iar își deschisese sacul
- 10 Balșugului, și rodul nu pălea
Și-n suflet zilele de jar ca-n sită
Suflau o fericire aurită.

- Mai stăruiau pe ceruri rîndunele.
Mai guruiau hulubii prin păduri,
- 75 Privighetori spărgeau cleștar de stele —
Dar cu zăbranic de tăceri în jur.
Cu melodii sunînd a altădată
Și vorba ta și-a mea sta descîntată.

- Ce-a dat de-a dezlegat ce se legase?
20 Cum s-a făcut că vremea ne-a venit
Că păsări, pomi ca pînze de mătase
Umflăte-n vîntul iernii au pornit.
Că a brumat și nu cum ninge luna -
Că toamna ni s-a dus pe totdeauna.

726. *Regăsire*

1 Din noi doi cine oare
Te vede-adevărat?
Oglinda ce te are
Sau eu ce te-am păstrat?

5 E fața împietrită
De-al anilor pustiu?
E fata înflorită
Din timpul pururi viu?

Îmi spui de griji, de trude,
10 Cu glas înăbușit —
Urechea mea ți-aude
Zglobiul rîs țîșnit.

Ce stins te uiți cu ochii
D e vreme fumurii!
75 C e foc îți arde-n ochii
Ce nu mi s-or umbri!

Oglindă, suflet, care
Mă minte-adevărat?
E chipul ce te are
20 Sau cel ce te-a păstrat?

727. *Oglindiri*

1 Amiaza vremii doarme în odaie
Și ceasul a tăcut.
Cu umbra lui fereastra iar o taie
Un ram, de ani nemaivăzut.

5 M-am deșteptat sau somnul tot mă ține?
Odaia n-o mai știu.
Din apele oglinzii îmi revine,
Uitat, acest iatac pustiu.

Invers și clar trecutul în oglindă
10 Sfidează omul de-azi —
Și în cleștar vrînd viața lui s-o prindă
Răspunde mut cu alt obraz.

Tu ce-n oglindă ai rămas aeve
Cînd dibuiesc prin vis,
75 Nu mă privi sub ramul fără seve.
În limpezi nemuriri închis.

Nu mă privi nostalgic — fără veste
M-oi șterge ca-n oglinzi
De ape, norul dacă trece peste
20 Străinul chip ce nu-l cuprinzi.

728. *Narcis*

1 Ascuns după oglinda apei clare,
Ți-apleci din vis misterios obraz
Străin și geamăn mie din născare,
Trăgându-mă cu ziua mea de azi.

5 Spre alt tărîm — O, taină, tremurare
De lebezi, roză coapsă sau grumaz !
Lumină unduind o legănare
De brațe înflorite în ohnaz...

Ce translucide liniști te opriră?
70 în cale-mi cin-te scoase? în ce somn
Ce zvon te întrupa din vînt pe liră
Să-mi fii, în gol de suflet, rob și Domn!

Și aripile toamnei, frunza, dorul,
Privirea ta le soarbe sau izvorul?

729. *însurare*

1 E ceasul umbrei lungi și-al vremii scurte
Cînd soarele și sufletul îi simți
Că se grăbesc s-ajungă vechea curte
În zări cu plopi și case din părinți.

5 E anotimpul rodului sub seceri
Cînd grînele foșnesc ca sub sărut,
Cînd chemi în tine vaduri noi de treceri
Spre alt obraz acum necunoscut.

E anul turburat de zile-amare
70 în care pîcla ți-o vei limpezi —
E ceasul scurt al umbrei lungi din care
Lumina cea din urmă te-o trezi.

730. *Solie*

1 Pe ceardacul meu foșni sfios
Lung o aripă în tremur —
Rîndunea din stol picată jos
Ori un înger cu îndemnuri?

5 Bate-n lemnul porților ușor
Sau in inima din mine?
Stau cu mîna pe zăvor —
Azi din ceruri cine-mi vine?

E doar zborul unei frunze seci..
10 A suit cu seara-n tîndă
Și-n tăceri de umbre tot mai reci
Se afundă în oglindă.

Turburindu-mi sufletul pe veci.

731. *Zeu marin*

1 La lumina lunii vreau la noapte
Să-ți arunci năvodul de pe țărnul
Insulei, de unde marea poartă
Argint viu pe tava peste care

5 Licăresc în jocuri de sîdefuri
Solzii apelor ca o mătase
Unduindu-și moale foșnitura.
Și de tragi de plasa grea, s-aducă
Pe nisipul ud de spuma Urnii,

10 Străveziu de vis un straniu pește,
Zeu marin născut din îndrăgirea
Valului cu raza într-o scoică
Ce-și deschide miezul roz pe prundul
De mărgean al peșterilor mării.

15 Cu ochi turburi încă de vedenii
Și smuls lor, la tine să se uite
Ca prin ceața altor lumi — cu ochii
Incleiți de sarea nemuririi,
Tu să-1 ierți de moarte, dîndu-i drumul.

20 Și de-atunci în fiecare noapte,
De e lună, să cobori pe plajă
Și scoțînd din sîn nostalgic fluier
Să-1 rechemi la țărml — și El să vină
Desfăcîndu-se de ape, să răsară

25 Chipu-i proaspăt rupt din veșnicie,
Ochii turburi încă de vedenii
Și să stea sub seînteierea lunii
împietrit de viersu-ți pînă-n zori.

732. *Necunoscutei*

I

7 Cînd alții te privesc sînt singur orb.
De tine stînd aproape sînt departe,
Cînd slobod toți cu ochii lor te sorb,
De frumusețea ta n-am nici o parte.

J Ți-e părul negru, roșu sau bălai?
Aprinsă ți-e privirea sau senină?
Ești tînără zăpadă? Brună, ai
Carnația rumenită de lumină?

Cum ești la trup și față n-o să știu,
10 Mi-o spune numai inima, nebuna.
Obrazul să-l descopăr n-o să viu!
Și totuși îl presimt de totdeauna.

Necunoscută mie cum să-mi fii
Cînd glasul tău îmi cîntă prin vecii.

II

1 Ți-e numele străin ca bucuria
Ce-n viață doar o dată o găsești.
Ți-e numele senin ca poezia
Când, izvorind în suflet, biruiesti

5 în zile neguroase să-mi revie
Fierbinteaza raza care o aștept?
Și-n limpezi zări, uitînd de nostalgie.
Pe visul meu stăpîn să mă deștept?

Minunea primăverii o recheamă
10 Cu vîers de ape tînărul tău grai —
Și coaja mea de gheață cu ce teamă
Cu ce fior tinjesc ca să mi-o iai.

Cînd plin de apă vie-mi dai urciorul,
Cum vrei omătul să nu-l spargă dorul?

III

Cînd zorii tăi se-aprind în dimineată,
îmbrac tăcut o noapte tot mai grea.
Și vâl de stele dacă tragi pe față.
Un soare sec și sterp e soarta mea.

5 La Antipod ne-a rînduit destinul
De-mbătrînesc, întinerești în schimb.
Plăcerea ți-e părtașă, mie, chinul.
Adormi zîmbind, cînd otrăvit mă plimb.

Ce-mi pasă ! Către tine, ca Apollo
10 Pe Dafne fugărind-o pas cu pas,
M-azvîrl, îmi scapi, te prind — cînd iată colo,
în verde dafin, veșnic mi-ai rămas.

Dar dacă pieri, iubire neatinsă.
La ce bun fruntea mea de lauri prinsă!

733. *Prezență*

1 Intre oglinzi și umăr lingă umăr
Cu mine, mă privesc Ia infinit:
Multiplicat ecou ce m-a orbit
Sau adevăr, pe-același cînd îl număr.

5 In transparențe reci de teoreme
.Oglinzile opuse îmi deschid
Pe oceane legănite-n vid
O geometrie vie de poeme.

O, timp invers ! O, clar afund de ape
10 Lovite-n digul sufletului dur!
O, val lăuntric, sare și azur,
în care numai lacrima încape!

Cu gemenii din mine pribegiți,
Oglinzi pustii, de ce să mai mințiți?

734. *Singur*

J 7 Limpede suflet, turbure sînge al meu.
\
c Cum puteți oare trăi împreună?
| Gemeni din naștere, dușmani mereu.
Duhul și lutul pieziș vi se-adună.

) 5 Cum puteți, vajnic pe moarte-nceștați,
' Ține această strîngere stranie?
j Taci și te miră — poate sînt frați!
d înfricoșată taină și danie.

I Turbure sînge, unde mă duci?
c 10 Valuri de neguri, blestem, otravă.
j Limpede suflet: cîntec de cucu,
Rîs de copil, lumina suavă!

'
Veșnică navă, vamă de-o zi,
La țarm peste vreme cine v-așteaptă?
15 Sînge și suflet, cine-o primi
Strimba osîndă, cumpăna dreaptă?

735. *Destin*

1 Timp înghețat și lacăt fără cheie
La poarta universului,
Ovalul tău, oglindă, vreau să-mi steie
Simbolul pur al versului.

5 Cu stranii limpezimi de-nfiorare
Ca apele văzduhului
Adâncul ți-I sporești din zare-n zare
tn necuprinsul duhului.

Răsfrîngi din foc de patimi numai rază
30 Senină cum e soarele.
Se frîng de farul tău, de mai cutează
Și vîntul și viitoarele.

Orb veacul stă sub negura ce-l leagă
Să-și suie-n slăvi clipitele,
75 Dar tu pe veci te șlefuești întregă
Cum te-au menit ursitele.

736. *Cucul și privighetoarea*

7 Cucul și-o privighetoare
Au pus gînd să mă omoare:
El îmi fură ziua toată.
Ea în noapte mă deșteaptă.
5 Cucuie cu pană sură.
Tu de mine te îndură!
Tu, privighetoare, taci,
Cuib în suflet să nu-mi faci!
Nu mai spune, nu mai spune
70 De-alte vremuri, de-altă lume.
Nu mai zi și nu mai zi.
Vremea veche n-o vrăji.
Sufletul nu e tufan
Să-nverzească an de an,
75 Sufletul nu e răchită —
Din trecut nu se ridică.

737. *Vechime*

- 1 Au pălit tăjăncile oilor la perdele...
Mi-au liniștit viitoare și tumxilt.
Rămîn la foc de tîrlă, pe sub stele,
Șoptirea stufărișului s-ascult.
5 Aștept la focul inimii prea grele
întoarceri de cucoare, vremi de mult,
în deslușiri de zile tot mai rele.

- Aicea de cînd țara și gorganul,
Tînjesc de greața veacului meu slut,
10 Mi-nșel sub semnul cerului aleanul.
Străin în propriu-mi sînge, am șezut
Cum odihnește oaia și ciobanul.
Am suflet din vechime — 1-a-ncăput
Cu zeghe fără margini, bărăganul.

- 15 Pierdut, arar, tălăncile se-ngîină...
Mai pîlpîie din jar un foc scrumit.
Cad zodii în adîncuri de fîntîna
Pe-o cumpănă de suflet părăsit —
Mi-am strîns nevoi și griji în țarc de stîna
20 A fulgerat tot ceru-n răsărit
Și trimba vremii vînt de spaimă mîină.

Răzbat potop furtunile-n puhoai.
Sub bici de foc fug norii herghelii,
în bezna vijeliilor șiroaie

- 25 Ogor și sat se sting de pe cîmpii.
Stă sufletul sub vremi și se îndoiaie
Și-n scîrba lui se-ntreabă de-o să vii
Iar soare sfînt, pe turma cu cioaie.

- S-au mistuit, s-au dus în lumea largă!
30 O geană de lumina crapa-n zări,
S-a șters din leat ce scris e să se șteargă
Dă iarba-n cîmp, sub cer se-ntînd uitări.
La stuful din perdele miei aleargă
Și aripi prind seninu-n fremătari. . .
35 Tălanci de oi dau inima să-mi spargă —

Vecia mea mă striga peste zări.

738. *împăcare*

7 Oh! cucul și un curcubeu
— Credeam că-n veci n-o să mai vie!
Și grîul verde pe moșie
Și barza albă cu zbor greu
5 Și-un ram de piersic roz în vie
Și-azur cît vrei în heleșteu —
Răscumpără la Dumnezeu
Război și ură și urgie.

739. *Terține*

7 Cu păru-n ochi și soarele în păr.
Era ca un pîriu într-o pădure
De mladă nouă: taina și-adevăr.

Și aplecat pe trupu-i să mă fure
5 Șuvoiul timpului, lăsam setos
Tot sîngele ei tinăr să murmure.

In jocul nebunatec și sfios
Cu doi falcoi vinai sărînd călare.
Pe strimte căi, prin crîng de abanos,

10 O roză porumbiță în pierzare
Și sîngele-i cu focuri de rubin
Pătă un pat de nori deschis în zare

Cînd steaua Venerii se-aprinse lin.

740. *Umbra*

I Tot ce-am trăit mă prinde cu blestem
Ca după ploaie crengi în picurare.
De groaza vremii de-astăzi nu mă tem
Ci, peste ani, de umbra-i prin uitare

J> Când cer, pământ și ape s-or clădi
Din nou cu trăinicie de altare,
Când sufletul cernit s-o limpezi
Din haos liniștindu-se-n hotare.

Cutremurul atunci va fi sfârșit:
,10 Va crește pacea griului în zare.
Voi regăsi în mine ce-a pierit —
Dar umbra zilei de-azi în tremurare?

741. *Mărturie*

I S-au ouat cu moarte păsări diavolești
Unde sinteți ceruri? Suflet unde ești?

Negre ziduri arse, neagră mărturie...
Ce vrei printre ele floare purpurie?

5 Tot atât de clară, tot atât de pură.
Cum în zorii lumii zeii te născură.

Azi văpăi de iaduri din văzduh se lasă —
De a ta minune, floare, cui îi pasă?

Forma ta deplina cine s-o-nțelegea?
10 De alt veac vecia-ți singură se leagă.

742. *Menire*

1 Au spus că-i rece și n-au bănuit
Ce patimă îi clocotea în vine.
Au spus că nu-i adînc și n-au simțit
Genunile ce dorm sub limpezime.

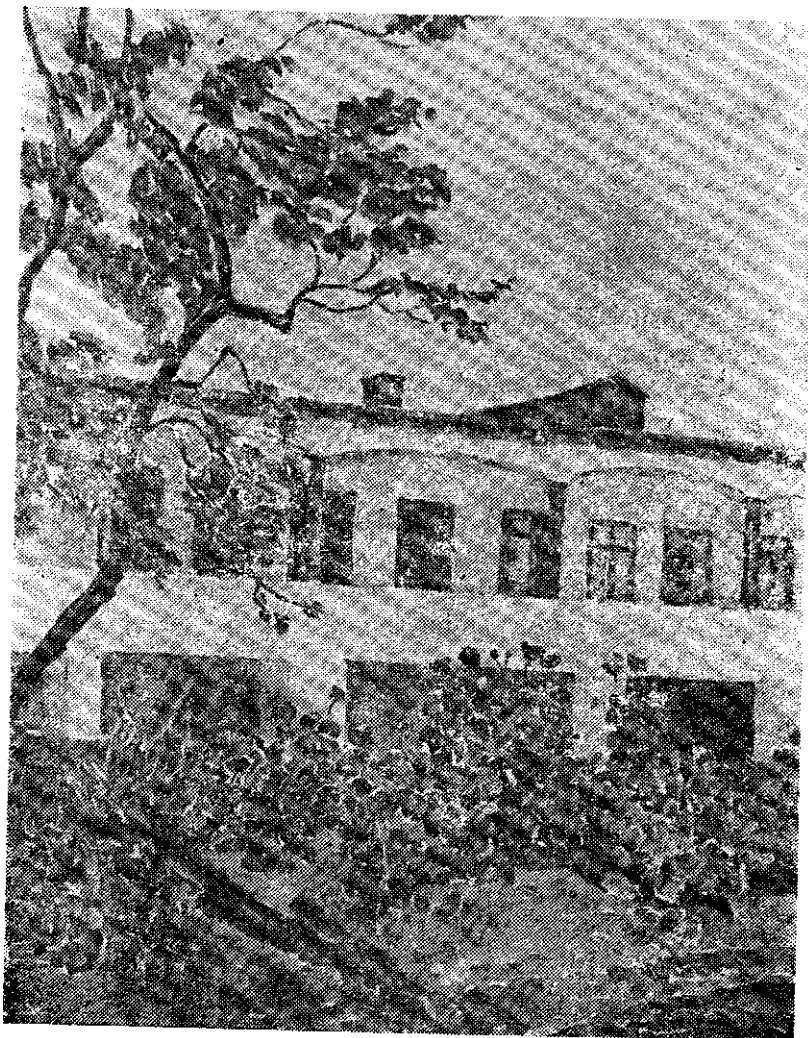
5 Un răsfațat al soartei l-au ținut
Cînd încordat și dur și-a dus destinul,
Stăpîn pe fericire l-au crezut
Cînd pe furtuni și-a așezat seninul.

E doar un om, și-a suferit și el,
10 Dar n-a vrut plîns și bocet de muiere.
Să fii sortit desăvîrșirii-i greu;
O cumpănă în zile de durere.

743. *Post-mortem*

1 M-a părăsit azi lumea, ca și haina
Uitată colo-n cui.
Și singur stau împărtășit cu taina
Ce n-o pot spune nimănui.

5 îmi las toiagul, praful și sandala
Nici umbră nu mai sînt
Din alt tărîm privesc în zări petala
Luminii ce mi-a fost pămînt.

INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE

versuri

București 1941

INTÎILE CĂRȚI

744. *[Visări păgîne, Eternități de-o clipă, Amăgiri.]*

I Cum în gogoasă viermele urzește
închis și orb — în ele poezia
Mea aștepta. Mătase, aripi, ceruri
Mi-a dat din plin. Pricepe-le solia

745. *Grădina între ziduri*

7 Sta între ziduri poate fericirea
Pe iarba verde cu plăpînde flori...
Miros de brazdă nouă e mai tare
Cînd glasul țării cheamă Ia cocori.

746. *Pe Argeș în Sus*

I Cu apa Voevodul coborise
Să-ți poarte-n țară slava, ctitorie.
Oprit-am vremea. Am întors cîntarea
Pornind-o iar spre culmi și spre tărie.

747. *Satul meu*

I Oglinda cea mai mică dă tot cerul.
Un om cuprinde toată omenirea.
Nevoie n-am de falnice orașe:
Pe Prut, Miorcanii mi-au ursit menirea.

748. *Florica*

I Din deal privind la lunca de pe Argeș,
Cînd rădăcini din moarte m-au născut,
Am învățat că versul se zidește,
Ca sufletul, dintr-un etern trecut.

749. *Biserica de altădată*

I Poveștile din vremi și Legea veche
Mai înfloresc în inimi pustiite,
Așa cum cresc sălbatec trandafirii:
Pe bolți de mănăstiri păraginite.

750. *Întoarcere*

I Cu capu-ntors înspre trecut, las plugul
Să tragă brazdă între ieri și azi.

Privind la fumul jertfii de pe rugul
Pe care stau întins cu alt obraz.

751, *Limpezimi*

7 Când alții dibuiau prin întuneric,
Am îndrăznit clădirea în lumină.
Mai draga mi-a fost raza decât umbra.
Și cerul meu, ca negura străină.

752. *Caietul verde*

7 La bîiciuri se-mbulzea mulțimea. Singur,
Sfios ca un copil, am cutezat
S-ascult cum cântă zeii din Hellada
In țara mea, pe-un fluier fermecat.

753. *Scutul Minervei*

1 Mi-ai fost, Helladă, mamă și iubită:
M-ai învățat minunea armoniei —
Cu trăinicia marmorei, în fuga
Luminii, înalță-mi scutul poeziei.

754. *Pasărea de lut*

7 Când calul aripat își frînse zborul.
Cu nări de foc din ceruri de-a apus —
Lăsîndu-i alba coamă, fără teamă,
Mai sus mă duse Pasărea, mai sus.

755. *Poeme într-un vers*

7 C-un singur vers ani încercat să farmec
In tine-o lume de simțiri și vis —
Pătrunde-1 cum patrunde-n zori lucirea
Priveliștii prîntr-un oblon deschis.

756. *Țărm pierdut*

7 Un zeu mi-a uns pe vremuri fruntea. Încă
Ascult în juru-mi glasurile cari
Sunau adînc la Delfi, Ia Dodona,
în vîntul nemuririi prin stejari.

757. *Umbra timpului*

7 Se-ntoarce toamna, bruma ei sporește
Pe-oglinda unde caut al meu chip.

Ne lasă timpul, pasul lui s-aude
în suflet ca-ntr-un ornic de nisip.

758. *Balcic*

1 Surpări de soare alb pe mări albastre,
Și seara foc de maci pe val de-argint:
Balcic, de care mi-am legat iubirea —
De ce și dor și granițe ne mint?...

759. *împlinire*

1 Să-mbrac un suflet fără mărginire,
Cînd cea mai strînsă forma mi-o aleg —
E ca prin jocul clasic de coloane
Mai viu, mai cald încape ceru-ntreg.

760. *Asfodelă*

1 Prin veacul searbăd îmi tîrăsc surghiunul,
Tînjesc strivit de tonți și de barbari
Cînd azi sînt zei: tractorul, tancul, tunul.. -
Redă-mi Helladă, patrie și-altar I

761*. *Drum lăuntric*

1 Mi-am rătăcit pe drumuri multe anii
în vremuri însorite de izbînzi.
Acum prin adumbriri și în pierzani
Pătrund tăcut sub ape de oglinzi.

* *Cumpănă dreaptă.*

BIBLIOGRAFIE

*Amurg pe Prut... Cum coboram spre apa limpezită | De soarele tot mai piezis
pe Prut... (p. 218) Acuarelă de Maria Pillat-Brateș.*

LISTA DE ABREVIERI

Abrevierile titlurilor de cărți care alcătuiesc tomul al treilea de poeme:

- CV. - CAIETUL VERDE.
 Ț.P. - ȚĂRM PIERDUT.
 Sc.M. - SCUTUL MINERVEI.
 B. - BALCIC.
 P.V. - POEME ÎNTR-UN VERS.
 V.R. - VERSURI REGĂSITE.
 U.T. - "UMBRA TIMPULUI.
 ÎMP. - ÎMPLINIRE.
 CD. - CUMPĂNĂ DREAPTĂ.
 I.C. - INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE.
 E.D.UI — POEZII, voi. III. 1927-19-11, Ediție definitivă, 194-I, București,
 Fundația regală pentru literatură și artă.
 mss. B.A.R.S.R. — volum-manuscris păstrat în Cabinetul de manuscrise al Bibliotecii Republicii Socialiste România,
 f. mss. B.A.R.S.R. — foaie-manuscris păstrată în Cabinetul de manuscrise B.A.R.S.R.
 mss. M.L.R. — volum-manuscris păstrat în Muzeul Literaturii Române,
 f. mss. M.L.R. — foaie-manuscris păstrată în Muzeul Literaturii Române,
 mss. B.C.S. — volum-manuscris păstrat în Colecțiile speciale din Biblioteca Centrală de Stat.
 f. mss. arh. fam. — foaie-manuscris păstrată în arhiva familiei*,
 c. — ciornă,
 vt. — variantă.

EDIȚII ORIGINALE

- Ion Pillat, CAIETUL VERDE. Versuri, 1928- 1932, București, Editura „Cartea Românească”, /1932/, 86 p. 3- 1 f. Pe ultima foaie în colofoniu: „S-a tras la Institutul de arte grafice Cartea Românească S.A. București, în luna octombrie 1932, ediție originală a acestui caiet de versuri, 503 exemplare și anume 3 pe hirtie van Gelber Zoonen, numerotate de la A—C, iscălite de autor, în afară de comerț, iar celelalte pe hirtic velină mată, numerotate de la 1—500.” /Volumul B, exemplarul autograf al autorului/. Cuprinde: I. Poeme dedicate lui N.I. Herescu: *Helladă; Asfodela; Insulă [Cu fruntea ei. ,J Păstor ionian; Lui Mistral; Stanțe (Aeriană zare...)* /Traducere din Jean Moreas/. II. Poeme dedicate lui Perpessicius: *Recuerdo; Octomvrie; De-ofi să fie raiul; Adormind; Odaia ei; Răsunet* /Traducere din Goethe/. III. Poeme dedicate lui V. Voiculescu: *Vrăjitorul de șerpi; Un nor; Centaurul bătrîn; Mortul; Scitul*. IV. Poeme dedicate lui A.I. A. Philippide: *Călătorire (celui plecat); Oglinda fermecată*. V. Poezii dedicate lui Harie Vorotica: *Primăvară (în apa cerului...); De Paști; Piersicul (Orădina-n straturi își așază)*. VI. Poeme dedicate lui Lucian Blaga: *Icoană pe sticlă; Seară pascală; Drumul magilor* /Traducere din T.S. Eliot/. VII. Poeme dedicate lui M. Ro-senkranz: *Assisi; Fintîna romană* /Traducere din Conrad Ferdinand Meyer/. VIII. Poeme dedicate lui Ștefan George: *Versuri pentru un copil mic* /Traducere din Hugo von Hofmannsthal/. IX. Poeme dedicate lui Dragoș Protopopescu: *Cîntecul lui AU; Balcic de seară; Balcic biblic*. X. Poem dedicat Măriei Pillat: *Scrisoare*. XI. Poeme dedicate lui Ion Barbu: *Elegie în toamnă; Elegie în pădure; Părăsit pe munții din suflet* /Traducere din Rainer Maria Rilke/. XII. Poeme dedicate lui Ștefan Nenițescu: *Elegie pentru mine; A doua Elegie; A treia Elegie; A patra Elegie*.
- Ion Pillat, SCUTUL MINERVEI. /București/, /Editura „Luceafărul”/, /1933/, 18 p. + 1f. /Colecția „Pleiada”/.

* în prezent predate Cabinetului de manuscrise al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România.

în colofoniu pe verso, ultima pagină: „Aceste XVIII Sonete, presimțit» în 1927 pe Acropole, în preajma Parthenonului, și scris la Miorcani în august 1933, au fost tipărite în noiembrie, același an, de tipografia „Luceafărul”

pentru colecția de poezie și artă „Pleiada”, în 150 exemplare de lux numerotate și semnate de autor”.

Cuprinde: I. *Ajuns acum pe culmea...* II. *Deoarece, Senino...* III. *Același zeu proetic...* IV. *Adăpostit sub scutul...* V. *Precum prin crîng...* VI. *Neptun pe mări...* VII. *Cu armonie simplă...* VIII. *Sub rod se-ndoaie pomul...* IX. *La Roma, cînd Horațiu...* X. *Pe mări nu poate vasul...* XI. *Abia sosi Prierul...* XII. *Icar cum îl sfidase...* XIII. *Din toate-numai roză...* XIV. *Nespeveită mie...* XV. *Din Helicon coboară...* XVI. *în căutarea prăzii...* XVII. *Nu-s vindecat cu totul...* XVIII. *Te-am regăsit...*

Exemplarul 11, păstrat de famili?, are dedicația autografa: „Iubiților mei Părinți în amintirea frumosoanelor nlc de ta Miorcani de astă-vară cu toată dragostea, ion, 27 ianuarie 193-t”.

în *Ion Pillat, bibliografie, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” serviciul bibliografic, Iași, 1980, Georgeta Oniscu reproduce următoarele dedicații autografe: Exemplarul nr. 25 „D-lui Profesor Cezar Papacostea, adîncului cunosător al antichității clasice omagiu de prietenie. Ion Pillat, 9 feb. 1934”. Exemplarul nr. 25: „Lui Mihail Codreanu, Maestrului sonetului românesc omagiu. Ion Pillat, feb. 1934”.*

Ion Pillat, PASĂREA DE LUT, /București/, /Editura „Adevărul”, /1934/, 2-ÎOp. în colofoni, la p. 240: „Cartea de față menită să dea marelui public o privire unitară asupra liriceii lui Ion Pillat, cuprinde — într-o ordine nouă, cu omisiunea tălmăcirilor și cu un text cîteodată revăzut — materia volumelor: Pe Argeș în Sus, Satul Meu, Limpezimi, Caietul Verde, la care s-au adăugat un număr de poezii inedite scrise în urmă. Biserica de altădată, concepută de autor ca un tot aparte și de-sine-stătător, a rămas în afară, precum și Scutul Minervei care nu-și află locul aici. Poemul Bătrînii apare acum într-altă versiune mult prescurtată. Pentru ușurarea cititorului Elegiile din Limpezimi și-au redobîndit titlurile de la apariția lor în reviste. Poeziile din volum au fost scrise între anii 1918—1933”.

Cuprinde: *Elegie în pădure /CV. (1932)/; Scrisoare (CV. (1932)/; Heladă /CV. (1932)/; Centaurul bătrîn /CV. (1932)/; Vremea (L. Elegia IV/; Cina cea de taină /G.Z., P. Ag. S./; Cocorii, CV (1932) înserare /L./; Octomvrie, /CV. (1932)/; Cîntec de leagăn jL.j; Metamorfoză; Lumina Lunii /L./; Primăvară /CV. (1932) în apa cerului... }; Recuerdo /CV. {1932}/; Odaia ei /CV. (1932)/; Somn curat /CV. (1932)/; Călătorire /CV. (1932)/; Cîntecul lui Ali/B.; Balcic biblic /B./, Toamnă la Miorcani /L. Elegia VI/; Miniatură persană jL.j; Suleimanie /L./; Sunium /L. și apoi Ț.P./; Hymet /L. și apoi Ț.P./; Păstor ionian /CV. (1932)/; Dafni /L./; Lalele /L./; Bust antic PL Vrăjitorul de șerpi /CV. (1932)/; Cișmigiu de toamnă jL.j; Peștii roșii /L./; Toamna. Se clatină galbene păsări... jlj; Căprioara de porțelan /L./; Fîntîna cu platani /L./; Cleștar jL.;Vrajă /L. Elegia XI/; Țară; Calendarul vici: Mărțișor /L./; Pricri /L./; Florar jL.j; Cireșar /L./; Cuptor*

jL.j; Gustar /L./; Vinicer /L./; Rrumărel /L./; Brumar /L./; Undrea /L./ Ghenar /L./ Făurar /L./ Timpul /P.Ag.S./ Cloșani /L. Elegia I/ Limpezimi jL.} Moara uitată jL.j Drumuri /L./ Pluta /L./ SATUL MEU Harta; Lumina; Moș Gheorghe Jitarul; Proprietarul; Vlad Plugarul; Ilie Baci; Vasile Bultoc; Ion Pescaru; Ștrul Leiba; Secretarul Primăriei; Florea Herghelegiu; Hincea lui Ion; Anisia; Joldea Contrabandistu; Baba Visa; Iliuș, orbul satului; Popa Breazu; Părintele Niculai; Curtea boierească; Parcul; Meșter Toader; Ulița Satului; Clopotul; Cimitirul; Copacii din sat; Biserica; Rateșul vechi; Iazul; Crișma; Hora; Morile de vint; Pădurea de la Stîncă; Prutul; Pîriul; Stîlph de telegraf; Oile; Rîndunelele; Stupul; Giștele; Brotacul; Iepurele; Vinătorul; Amurgul; Umbra; Tăcerea; Luna; Noaptea; Stelele; Primăvara; Nori de vară; Toamna; lama; Poetul; Darul; în pădure; /L./ Piersicul /CV. (1932), Grădina-n straturi își așează...} Copil de-odinioară /G.Z., P.Ag.S./ Ornic; Fericirea /L. Elpgia VIII/ La un poet /Ț.P./ Toamnă /G.Z., P.Ag.S., Au vuit prelung.../ Acuarelă /P.Ag.S./ De-o fi să fie raiul... /CV. (1932)/ Piersicul /L. La cottura drumului din vie...j Casa cu liliac /L./ Jucării /G.Z., P.Ag.S./ în cramă /P.Ag.S./ Inscripție pentru nucul din vie /L. apoi P.Ag.S. (B.P.T.) P.Ag.S in E.D.II Citorii /P.Ag.S./ Florica: închinare; Florica; Mormîntul; Vîrful dealului; în vie; Castanul cel mare; > Rădăcini; Cireșul; Spre Izvoarății; Pădurea din Valea Mare; Cucul din Valea Popii; La zăvoi; în luncă; Parcul Golșlilor; Lumina iarna; Biserica lui Horia; Căsuța din copac; Casa din deal; Cămara de fructe; Odaia Bunicului; Ochelarii bunicii; Capela; Odihna tatii; Străinul; Comoara; Adio la Florica. Inscripție pentru o fîntîna jL.j Altă inscripție /L./ /Republicate în P.Ag.S. (B.P.T.)/ Elegia copacilor /L. Elegia VII: Copacilorj; Primăvara /L. Elegia II/; Septemvrie j}j /G.Z., P.Ag.S./; Inscripție pentru o fîntîna /L./ Republicată în P.Ag.S. (B.P.T.); Septemvrie /III/ /G.Z., P.Ag.S./; Marinarul /L. Elegia V/; Septemvrie /III/ /P.Ag.S./ Cîntec de toamnă jDe aur vechi s-a făcut frunzarul/; Aci sosi pe vremuri /G.Z., P.Ag.S./ BĂTRÎNII în forma prescurtată la fel ca în P.Ag.S. (B.P.T. și E.D.II). De voi muri /L. Elegia XII/; Poetul /L. Zidarul daruri tari așează/; Mortul /CV. (1932)/; Sălcii /L./; Amurg în Deltă jL.j; Ceamul albastru /!-./; Călușarii /L./; Țărm sudic; Ouidiu; Noapte pe țărm /L./; Dansatoarea; CV (1936) Proiect /L./; Eyub /L./; Rugă /L./; Vraciul jh.j; Seară pascală /CV. (1932)/; Icoană pe sticlă /CV (1936) De Paști /CV. (1932)/; Icoana cu busuioc; Balcic de seară /B./; Primăvară /L./ Din tren, în zori, văd cerul ca o apă.../; Dor jL.j; Hanul cu rîndunici /L./; Drum de seară jL.j; Scitul /CV. (1932)/; Stele /L./; Pasărea toamnei /L./; Cîntec de leagăn /L./; Interior /L./; Adormind /CV. (1932)/; Sonet; Oglinda fermecată /CV. (1932)/; Elegie în toamnă /CV. (1932)/; Assisi /CV. (1932)/; Toledo /CV. (1932)/; Sarcofaș; Strofă /L./ Elegia XI: S-au pierdut; Stanțe jStanțe pe un motiv

de Ronsardj; Inscripție votivă; Insulă /CV. (1932), *Cu fruntea ei tăiată-n marmor clar.../; Elegie pentru mine /CV. (1932)/; A doua Elegie /CV. (1932)/; A treia Elegie /CV. (1932)/; A patra Elegie /CV. (1932)/; Norul /CV. (1932)/; Asfodelă /CV. (1932)/; Prinosa T.P. Veghe CV. (1936).*

POEME ÎNTR-UN VERS de Ion Pillat, București, Editura Cartea românească /1936/, p. 102 + 1 f.

în colofoniu, pe ultima foaie: „S-au tras la Institutul de arte grafice Cartea românească S.A. București, în luna februarie 1936, ediție originală a acestei cărți de POEME ÎNTR-UN VERS scrise în noiembrie—decembrie 1935, pe hîrtie velină mată, numerolate de la 1—500. La p. 6 dedicația: Lui Ștefan Nenișescu. I-a p. 7—10 se află prefața considerată de autor necesară volumului și reprodusă în E.D.III.:

„Lămuririle sînt poate inutile cînd e vorba de poezie însă cu poemul într-un vers încercînd un gen nou, nu le mai cred de prisos.

Poemul într-un vers nu trebuie confundat cu epigrama greacă, rubaiul persan sau hai-haiul japonez. Cîte trei corespund unui sentiment de concentrare lirică și cel mai descriptiv e și cel mai extrem oriental. Poemul într-un vers duce această concentrare la limită. El se prezintă față de un poem obișnuit ca o picătură de parfum față de un coș de flori. E o esență capabilă de nesfîrșite disocieri; dintr-un singur vers, în care ca sugestie intră și titlul, se pot dezvolta poeme întregi după puterea de realizare a fiecărui.

Ideea acestei forme mi-a venit recitînd, în vederea unei conferințe, poeme din Victor Hugo. Vrînd să citez cîteva versuri din Le Pape am fost izbit că unele din ele se izolează de la sine ca adevărate poeme într-un vers;

*Une imeraude ou semble errer toute la mer. . .
propon;*

Smaragd în care parcă se rătăcește marea.

Paul VaUry numește „versuri dăruite” acele versuri care izvorăsc spontan ca hărăzite nouă de soartă. Ele se opun altora, construite de poet și care doar desăvîrșesc ceea ce primele ne-au indicat printr-o străfulgerare adncă a conștiinței.

Un singur vers, născut și nu făcut, purtat ani de zile, adesea inconștient, filtrînd poate ani de patimi, rezumînd în el versuri multe, nescrise, și altele fețe și locuri — să ne poată reda taina călătoare a poeziei redusă la unica ei bogăție de a fi goală și eternă.

O atare poezie, prin însăși substanța ei, riscă să rămînă prea individuală, să devie intransmisibilă și obscură, grație unui grai poetic sigilat, a cărei cheie o posedă numai poetul. M-am străduit să fie cît se poate de limpede ca expresie și mi-am ales drept măsură de vers cel de 14 silabe ca fiindu-mi întotdeauna mai la îndemînă; căci un vers, și îndeosebi cînd e izolat, ar trebui să aibă maximum de simplitate și de rezonanță sufletească.

Poemul într-un vers ar fi acela în care unul singur e scris, cel dătător de mișcare, iar celelalte rămîn sugerate pînă la sfîrșitul poemului presimțit. Ca foaia strălucitoare a lîniței de baltă care acoperă foile neieșite încă la fața apei. S-ar putea să se creadă că aceasta este o facilitate pentru autor. Și firește că trebuie să recunoaștem că poezia ajunsă la o asemenea despuiere, dacă permite cititorului înalte delectări, îi cere în schimb o mai susținută și intimă colaborare. Pe cît poetul a scris mai puțin, pe atît cititorul e nevoit să citească mai mult. Colaborare, ce se obține Cu o citire cît mai liniștită a fiecărui poem în parte.

Un poem lung se poate citi mai repede, căci fiecare vers ajută la pătrunderea și la gustarea celuilalt. Un singur vers se vrea citit mai încet. Scrisorile se parcurg iute. Telegramele însă ne opresc.

O astfel de poezie mai cere din partea cititorului un efort de imaginație și fantazie creatoare. Așa Cum concep versul-poem; ar fi o sămînță, căreia îi trebuie neapărat ca să germineze și să-și dea toate roadele, ca o humă fertilă, o a doua înțelegere sufletească.

Dar odată regulile jocului însușite, amatorul de poeme într-un vers va găsi în fiecare din ele materia unor lungi poeme, sporind Cu linii și colori pururi "Ițele și căpătînd noi perspective de cîte ori le va reciti;

Sau cel puțin o nădăjduiesc.

1935

{Numărul 3 exemplarul autograf al autorului.}

Cuprinde: *Poemul într-un vers; Păstorul mării; îmbrățișare; Zvon; Stelă funerară; Stelă de mîm; Groapă nouă; Stelă de dansatoare; Trup de fată; Dorința; Colori; înfîliri /Dat în bibliografia Georgetei Oniscu sub titlul greșit; înfîlirej; Veghe; Pasărea din basm; Iarnă; Artă poetică; Amurg; Melancolie; Logodna; Pasărea mării; Calea nopții; Mare sudică; Insula de mirodenii; Navigatorii; Marinarul; Trecutul; Plaja; Tinerețe; Apă neîncepută; Dezamăgire; Seara la Voroneț; Vecernie; Heraclit; Tipar; Artă poetică; Portret; Floarea vremii; Stol coborît; Murmur etern; Darul; Poetul trădat; Vasul Iovit; Belșug; Castana; Drum de noapte; Nocturnă; Casa copilăriei; Menire," Reîntoarcere; A semănări; Păreți >' Amurg în crîng; Casă la Balcic; Fată la fîntîna; Turc bătrîn; Măgarușul; Cimitir tătăresc; Golful; Camee; Driada; Mare pămînteană; Ciocîrlia; Norii; Popor nomad; Sclave; Popas; Descălecătorii; Crăciun; Artă poetici; Zile și nopți; Hanul vechi; Prevestire; Copilărie; Toamna copilăriei; Părăsire; Conac de altădată; Singur; Veveriță, toamna; Poetul; Vinătoare; Inima; Templul antic; Marmură greacă; Friză; Friză; Friză; Păstorul; San Francesco nel deșerta.*

Ion Pillat, CAIETUL VERDE. Versuri, 1928-1934. Ediție nouă înregistrată. București, Editura „Cartea românească”, /1936/, 126 p. + 1 f.

În oolofoniu, pe foaia de U sfârșit: „Această nouă ediție a CAIETULUI VERDE, revizuită, și adăugită, cuprinde — cu excepția *Tălmăcirilor* păstrate pentru un volum ad-hoc — pe lângă textul ediției originale și acele poeme, 12 la număr care scrise după apariția ei, de la 1932 la 1934, îi aparțin ca inspirație și factură”.

Ultima foaie, verso, în colofoniu: Acest volum s-a tipărit în atelierele Cartea Românească în luna decembrie anul 1936.

Cuprinde: I. Poeme dedicate lui N. I. Herescu: *Helladă* / CV. (1932); *Centaurel bătrân* (în CV. (1932) poemul fusese dedicat lui V. Voiculescu); *Insulă /Cu frunza ei...* CV. (1932); *Păstor ionian* / CV. (1932); *Norul* / în CV. (1932); *Vn nor*, poem dedicat lui V. Voiculescu; *Prinos* / P.L.; *Dansatoarea* / P.L.; *Inscripție votivă* / P.L.; *Sarcofag* / P.L.; *Asfodela* / CV (1932); *La un poet* / CV. (1932); *Bust antic* / P.L.; II, Poeme dedicate lui Perpessiciu: *Adormind* / CV. (1932); *Odaia ei* / CV. (1932); *Sonet* / P.L.; *Stanțe* / P.L.; *Recuerdo* / CV. (1932). III. Poeme dedicate lui V. Voiculescu: *Scitul* / CV. (1932); *Vrăjitorul de șerpi* / CV. (1932); *Mortul* / CV. (1932). IV. Poeme dedicate lui A.I. Philippide: *Ornic* / P.L.; *Călătorire* / CV. (1932); *Oglinda fermecată* / CV. (1932); *Cocorii* / P.L.; V. Poeme dedicate lui «arie Voronca: *Țara* / P.L.; *Primăvară* / CV. (1932); *Piersicul* / CV. (1932); *De Paști* / CV. (1932); *De-o fi să fie răul /în CV. (1932) poemul fusese dedicat lui Perpessiciu*. VI. Poeme dedicate lui Lucian Blaga: *Octombrie* / în CV. (1932) poemul fusese dedicat lui Perpessiciu; *Seară pascală* / CV. (1932); *Icoană pe sticlă* / CV. (1932). VII. Lui M. Rosenkranz: *Assisi* / CV. (1932); *Tvledo* / CV. (1932). VIII. Lui Drago? Protopopescu: *Cîntecul lui Aii* / CV. (1932); *Balcic de seară* / CV. (1932). IX. Poem dedicat Măriei Pillat: *Scrisoare*. X. Poeme dedicate lui Ion Barbu: *Elegie în pădure* / CV. (1932); *Elegie în toamnă* / CV. (1932); *Veghe* / P.L.. XL Poeme dedicate lui Ștefan Nenițescu: *Elegie pentru mine: tîtuia Elegie* / CV. (1932); *A doua Hegie* / CV. (1932); *M treia Elegie* / CV. (1932); *A patra Elegie* / CV. (1932). XII. Poem dedicat în memoria Marinei Stănculean.: *Țărnic sudic* / P.L.. Volumul pe care a lucrat Georgeta Oniscu fusese dedicat „Lui Lucian Bot iubitorului pasionat și pătrunzător al Poeziei, toată prețuirea lui Ion Pillat. 15 ianuarie 1937 București”. (Georgeta Oniscu, *op. cit.* p. 13)

Ion Pillat, ȚĂRM PIERDUT. Versuri 1934- 1936. București, Fundația pentru Literatură și Artă, Bulevardul Lascăr Catargi, 1937. 96 p. + 1 f.

Prima pagină, verso, în oolofoniu: S-au tras din această carte, pe hirtio Vidalon vărgată, treizeci și cinci de exemplare nepuse în comerț, numerotate de la 1 la 33. Volumele nr. 27 și 35 sînt exemplarele autorului. ȚĂRM PIERDUT este închinat: *Fiului meu Dinu*. Exemplarul nr. 33 are următoarea completare adăugată dedicației și scrisă de poet cu oernea: *Cu toată dragostea de Sfîntul Constantin 1937*.

Pe ultima foaie în colofoniu: Monitorul oficial și Imprimeriile statului Imprimeria Statului, București, 1937.

Cuprinde: Țărnic pierdut: Țărnic pierdut. Versuri pentru o insulă: *Insula; Insula mică era.../ Mît; Cicladele*. Versuri pentru Balcic: *împliniri; Balcic; Balcic lunar; Cină cu pești; Stella maris; Lună pe mare; Casă la Balcic; Floarea din fereastră; Seară la țărnic; Dinonysopolis; Sarcofag tracii; Plajă pustie*. Popas: *Fantazie de seară* / Traducere din Holderlin/. Cîntec pentru lumină: *Cîntec pentru lumină; Pasăre de lut; Buratec lunar; Veve-riță*. Stanțe: *ȚCu sculptorul stă piatra, ia pictorul culoarea;* I. *Aiți și-am privit trupul, că l-am furat Cu ochii/ II. /Precum de orice lucru în zilele Pu soare;* III. *ȚCînd rîzi își scutul salba de rouă crengi în soare;* IV. *Izvorul unde tînar băusem altă dată;* V. */Nu-mi pasă dacă-n juru-mi urzesc din ură oameni;* VI. */Pe rugul ce mă arde te vet urca odată;* VII. */Așa cum în furtună loviți trosnesc tufanii;* VIII. */Să-ți pot uita făptura fugii în codru verde*. Versuri pe trunchiul vremii: *Versuri / Tăcere; Amurg pe Prut; Singe verben*. Cîntec de vremelnicie: *Cîntec de vremelnicie; Păstor și Faun; Păstorul și faunul; Ziua păstorului* / Traducere din Ștefan George/; *Moartea păstorului*, *Scoica; Scoica; Elegii marine: Cules de zi; Pe țărnic; în fața mării*. Alesul: Alesul.

Ion Pillat, UMBRA TIMPULUI, București, „Colecția Universul literar”. Tipografia și Editura ziarului „Universul”, 78 p. + 1 f. Pe verso p. 73 se află nota: Poeziile din acest volum au fost scrise în anii 1937—39. În colofoniu, pe ultima foaie, verso: Acest volum al XXIV-lea din Colecția „Universul Literar” s-a tipărit în luna aprilie 1940.

Pe exemplarul care a aparținut lui Dinu Pillat se află următoarea dedicație: *Mult iubitelui tneu fiu în ziua terminării celor opt clase liceale și a intrării sale într-o nouă perioadă a vieții — cu toată dragostea mea părintească și urarea să-și păstreze și acolo sufletul său frumos de azi, aceste versuri la făurirea cărora a asistat. Ion Pillat, 30 mai 1940*.

Cuprinde: *Zodier; în toamnă; Umbre pe iaz; Ceas pierdut; Cîntec; Cra-rra-ra; Din ramele iatacului vechi; An mort; Elegie; înnoptare; Pîndă; Panta rhei; Soartă; Suflet; Zori; Tipar; Rod; inserare; Iarnă tîrzie; Șarpele casei; Frații; Scamatorul; Roza din urmă; Aloes: Cîntec I; Cîntec II; Cîntec III; Primăvară; Poetul; Prinos; Piatră; Țărnic pontic; Cîmîtir tătarese; Seară pe ape; Insulă, toamna; Pescărușul*.

Ion Pillat, BALCIC. Ilustrații de Măria Pillat-Brateș. Craiova, „Scrisul românesc”. 1940, 70 p.

Volumul poartă dedicația: *închin această carte Măriei Pillat-Brateș, tovarăfiei mele de viață și de artă*.

Pe ultima pagină, verso, în colofoniu: S-a tipărit acest volum în atelierele Scrisul Românesc în una mie exemplare pe hirtie specială de ratograsură

Landers, numerotate de la 1—1000. 1940 iulie. Nr. 101 este exemplarul autorului.

Cuprinde: *Balcic* /introducere, text în proză/. *BALCIC: împlinire* /Ț.P. (1937)/; *Smochinul neroditor* /B.A. (1925)/; *Balcic biblic* /CV. (1932), CV. (1936)/; *Balcic de seară* /CV. (1932), CV. (1936"/); *Cîntecul lui Aii* /CV. (1932), CV. (1936>); *Sarcofag* /C.V.(1932), CV. (1936)/; *Balcic* /Ț.P./; *Balcic lunar* /Ț.P.-/; *Cină cu pești* /Ț.P./; *Stella maris* /Ț.P./; *Lună pe mare* » *J.J.V.I.Casă la Balcic* /Ț.P./; *Ftoarea din fereastră* /Ț.P./; *Seară la țarm* /Ț.P./ *Dionysopolis* /Ț.P./; *Sarcofag* (rocie)/Ț.P./; *Plajă pustie* /Ț.P./; *Cules de zi*; *Pe țarm*; *Țarm pontic*; *Zori de primăvară*; *Prinos* /U.T./; *Seară pe ape* /U.T./; *Insulă, toamna* /U.T./; *Pescărușul* /U.T./.

Ion Pillat, ÎMPLINIRE. București, Fundația pentru Literatură și Artă, 1942, 79 p. Prima pagină, verso, în colofoniu: S-au tras din această carte pe hîrtie Vidalon, douăzeci și șase de exemplare nepuse în comerț, numerotate de la 1-26.

Numărul 22 este exemplarul poetului.

Pe ultima pagină în colofoniu: „PURTATE și frămîntate timp de 30 de ani în sufletul și cugetul autorului, poeziile din acest volum, afară de trpi din ele care datează din primăvara și vara anului 1939, au fost toate scrise cu o întrerupere de o lună, de la 20 noiembrie 1939 la 22 martie 1940. Tot atunci volumul și-a căpătat titlul și ordonanța definitivă.

Buourești, 18 februarie 1942".

La p. 8 indicația autorului: ACESTE SONETE ALCĂTUIESC UN SINGUR POEM.

Cuprinde: *Datoria* /traducere din Vincent Muselli/; *Cartea priveliștilor: Poetul; Nomadul; La moara rea; Cină; Pastorală; Viziune polară; Ho/tu-sai; Port breton; Natură moartă; Zori de primăvară; Hellas; Răsărit de soare; Endimion; Faunul; Centaurul; Lui Atlas; Narcis; Basorelief.* Cartea tăriiilor: *Ctitorul; Prevestire* (Fiului meu); *Frate iconar; Pustnic; Toamnă; Heruvim; înger rămas; Roză; Spectrul rozei; Vinăioare; Joc -de flăcări; Priveghi; Calendar; Cimitir; Chiparoși; Timpul; Eternități, vremelnicii; Slele.* Cartea mărturiilor: *împlinire; Sonetul; Cristal; Hat; Potir amar; Chemare; Pegas; Farmec; Trepte; Saadi; Grădinarul; Basm* ; *Navigatorul; Don Quichote; Legende; Regăsire; Patinor.*

Ion Pillat, ASFODELĂ, București, Edițiile „Ausonia" 1943, 93 p. + 1 f. Cu o prefață de N. I. Herescu.

Pe ultima foaie în colofoniu: Alegerea poeziilor, orînduirea lor, ca și înfă-țișarea cărții aparțin lui N. I. Herescu. Autorul s-a mărginit să revadă corec-turile și, în puține locuri, textul original. La cuprins sînt indicate, după titlul fiecărei poezii, volumul sau, în lipsă, publicația unde a apărut mai întii. Pe ultima foaie, verso, în colofoniu: Monitorul oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria națională București — 1943.

Cuprinde: Prefață de N. I. Herescu; *Asfodelă* /CV. 1932/; *Hellada: Hellada* /G.Z./; *Unei amfore* /G.Z./; *Sunium* jL.f; *Uimei* /L./; *Dafni* /L./; *Acrocorint* /Revista Fundațiilor ian. 1943/; *Epidaur* jRevista Fundațiilor ian. 1943/; *Olimpia* jRevista Fundațiilor ian. 1943/; *Delfi* /Revista Fundațiilor ian. 1943/; *Hellada* /CV./; *Păstor ionian* /CV./; *Centaurul bătrîn* /CV./; *Prinos* /P.L./; *Bust antic* /PX./; *Țarm pierdut* /Ț.P./; *Insulă* /CV./; *Cicladele* /Ț.P./; *Dionysopolis* /Ț.P./; *Mit* /Ț.P./; *Ovidiu yL./*; *Păstorul și faunul* /Ț.P./; *Capre* jRevista Fundațiilor ian. 1943/; *Moartea păstorului* /Ț.P./; *Stelă* /Revista Fundațiilor ian. 1943/; *Insula* /Ț.P./; *Alesul* /Ț.P.-/. *Scutul Mioervei (SCUTUL MINERVEI, 1933). I. Ajuns acum pe culme...; II. Deoarece, Senina...; III. Acelaș seu pro-fetic. . . ; IV. Adăpostit sub scutul... ; V, Precum prin crîng... ; VI, Neptun pe mări. . . ; VII. Cu armonie simplă...; VIII. Sub rod se-ndoaie pomul... ; IX. La Roma cînd Horafiu...; X. Pe mări nu poate vasul...; XI. Abia sosi Prierul... ; XII. Ieal cum îl sfidase. . . ; XIII. Din toate numai roză.*

XIV. Nespovedită mie... Alte sonete: *La un poet* /C.V./; *Hellas* /ÎMPLI-NIRE/; *Răsărit de soare* /ÎMPLINIRE/; *Endimion* /ÎMPLINIRE/; *Faunul* /ÎMPLINIRE/; *Centaurul* /ÎMPLINIRE/; *Lui Atlas* /ÎMPLINIRE/; *Narcis* /ÎMPLINIRE/; *Basorelief* /ÎMPLINIRE/.

Ion Pillat, POEZII 1906—1941. Ediție definitivă îngrijită de autor. Voi. III 1927—1941 Fundația pentru Literatură și Artă, 1944, p. 449-845 + 1 f. La p. 502, verso, în colofoniu: I. Pillat „Poezii" este al doisprezecelea volum din colecția „Scriitorilor români contemporani, ediții definitive". Versurile strîns în prezentul volum au fost alese de autor, iar textul lor revizuit de -dînsul. Această primă ediție s-a tras în trei mii două sute douăzeci și șase de exemplare pe liîrtie velină Verge", numerotate de la 1 la 3226. Justificarea tirajului. (Iscălitura lui Ion Pillat în facsimil). Nr. 2 este exemplarul autorului.

La p. 837-838 autorul reproduce prefața la POEME ÎNTR-UN VERS, pe OATe noi am dat-o la descrierea volumului respectiv.

La p. 839 se află următoarea *Postfață* care privește toate cele trei volume ale ediției:

LĂMURIRE

Poezia n-are nevoie de pre sau postfețe; orice justificare, explicație sau comen-tar e de prisos fi turbură supărător puritatea textului însuși. Aici însă, cîteva lămuriri sînt necesare.

Ediția de față, doriită definitivă, se străduie să mențină în general înfățișarea și succesiunea volumelor familiare cititorului, să urmeze, cel puțin în linii mari, pe epoci de creație, principiul cronologic și să respecte, în marginea posi-bilului, unitatea de stil și de inspirație a operei întregi.

De aceea ea se deschide Eu primele dîbuiri poetice și cu CASA AMINTIRII (anunțată o dată cu publicarea VISĂRILOR PĂGĂNE și anterioară ca dată

de compunere), a adăugat volumelor originare cartea *BALCIC*, iar din *ASFODELA* — atît de fericita și competentă alegere a lui N. I. Hrescu — a împrumutat ciclul *Hellada*, cu mici modificări și cu titlul mai vechi de *ȚĂRM PIERDUT*.

În ce privește aspectul formal al poeziilor din înliile volume în special, prin uncie revederi, retușări, cotrimări și suprimări, mergînd cîteodată pînă la variante noi, dar fără a altera inspirația inițială ca și prin însușirea mai întotdeauna a textului ultimei publicări, s-a căutat stabilirea unei lecțiuni mai pure și, sperăm, autentice.

Numai în două caturi s-au păstrat ambele versiuni ale aceluiași poem, cîrtd ele difereau prea mult ca formă și intenție.

Pe Ungă poeziile tuturor volumelor, de la *VISĂRI PĂGÎNE* (1912) pînă la *ÎMPLINIRE* (1942) și *ASFODELA* (1943), apar aici mai multe inedite ca volum, între altele: cele două din *Prima Verba*, cele 27 poeme de la sfîrșitul *POEMELOR ÎNTR-UN VERS* și cele 18 *POEME REGĂSITE*, aceste din urmă constituînd o grupare nouă, așezată aproape cronologic, din poeziile publicate mai toate prin reviste și uitate acolo.

Lipsesc din volum doar două încercări de tînerete, în vers liber și alb: Nocturnă și: Ultima nox, amîndouă din CASA AMINTIRII, apărute în AMĂGIRI și întîia din ele retipărită în ÎNTOARCERE. Din prima versiune a poemului BĂTRÎNII, în 12 părți autonome, versiune mai dezvoltată decît cea păstrată aici, a rămas, ca poezie de-sine-stătătoare, doar Ursul lui Donici.

*Dedicațiile, prefețele și însemnările din edițiile originare, au fost lăsate volumelor respective, de care sînt legate și unde cititorul curios le va putea ușor regăsi. O excepție o fac reproducerea prefeței de la *POEME ÎNTR-UN VERS* și nota inedită, la poezia *Turla*, din *Voi. I*.*

Necesități tehnice au împiedicat tipărirea pe o singură pagină a fiecărui poem într-un vers, așa cum apăruseră în 1936 și cum genul nou al acestei poezii îl cere imperios.

Sonetele din ÎMPLINIRE alcătuiesc un singur poem ca și cele din SCUTUL MINERVEI unde unitatea e evidentă.

Cuprinde: *CAIETUL VERDE* (1927—1936): *Scrisoare; Adormind; Odaia ei; Sonet (Oriunde îmi duc pașii...); Stanțe pe un motiv de Ronsard; Recuerdo; Singe străbun; Scitul; Vrăjitorul de șerpi; Mortul; Ornic; Călătorire; Oglînda fermecată; Cocorii; Țară; Primăvară nouă /în C.V.; Prtmăvară: în apa cerului de primăvara...!; Piersicul /Grădina-n straiuri își așazi...; De Paști; De-o fi să fie raiul...; Octomvrie; Seară pascală; Icoană pe sticlă; Assisi; Toledo; Norul; Dansatoare; Inscipție votivă; Veghe; Elegie în pădure; Elegie în toamnă; Elegie în fața mării /J.F.: în ciclul Elegii marine: în fața mării; Elegie pentru mine/ în C.V.: Elegie pentru mine: întîia Elegie; A doua Elegie; A treia Elegie; A patra Elegie; Țărm sudic.*

ȚĂRM PIERDUT (1927- 1941). Cuprinde: *Helladă; Suttium /L./; Himet /L./; Dafni; Acrocortint; Epidaur; Olimpia; Delfi; Asfodela; Insulă (Amurgul lăsase pe ape lungi...); Păstor ionian /C.V./; Centaurul bătrîn; Prinos; Bust antic; Țărm pierdut; Insulă /Cu fruntea ei/...; Cicladele; Mit; Ovidiu; La un poet; Păstorul și faunul; Capre; Moartea păstorului; Stelă; Sirena; Insula; /Insula mică era...; Alesul.*

SCUTUL MINERVEI (1933). Cuprinde: *I. Ajuns acum pe culmea vieții; II. Deoarece, Senino mireasă mi-esti. ..; III. Același zeu profetic cutremură; IV. Adăpostit sub scutul Mineriei; V. Precum prin crîng, în umbră...; VI. Neptun pe mări în spume; VII. Cu armonie simplă de linii; VIII. Sub red se-ndoaie pomul cînd seva...; IX. La Roma cînd Horațiu prindea nemuritoare...; X. Pe mări nu poate vasul să zboare...; XI. Abia sosi Prierul...; XII. Icar cum îl sfidase...; XIII. Din toate numai roza...; XIV. Nespovediia mie...; XV. Din Helicon coboară. ..; XVI. În căutarea prăzii; XVII. Nu-s vindecat Cu toiul...; XVIII. Te-am regăsit...*

BALCIC (1929- 1939). Cuprinde: *împlinire; Baltic biblic: Balcic de seară; Cîntecul lui AU; Sarcofag; Balcic; Balcic lunar; Cină cu pești; Stella maris /Lună pe mare; Floarea din fereastră; Casă la Balcic; Seară la țărm; Dionysopolis; Sarcofag tracic; Plajă pustie; Cules de zi; Pe țărm; Țărm pontic; Înserare; Prinos; Piatră; Cimitir tătăresc; Seară pe ape; Insulă toamna; Scoica; Pescărușul.*

POEME ÎNTR-UN VERS (1935- 1936): *Poemul într-un vers; Păstorul mării: îmbrățișare; Pan; Zvon; Stelă funerară; Stelă de mim; Groapă nouă; Stelă de dansatoare; Trup de fată; Dorința; Colori; înflînire; Veghe; Pasărea din basm; Iarnă; Artă poetică; Amurg; Melancolie; Logodna; Pasărea mării; Calea nopții; Marc sudică; Insula de mirodenii; Navigatorii, Marinarul; Trecutul; Plaja; Tînerete; Apă neîncepută; Dezamăgire; Seara ta Voroneț; Vecernie; Heradit; Tipar; Artă poetică; Portret: Floarea vremii; Stol coborît; Murmur etern; Darul; Poetul trădat; Vasul Iovit; Belșug; Castana; Drum de noapte; Nocturnă; Casa copilăriei; Menire; Reîntoarcere; Asemănări; Părerii; Amurg în crîng; Casă la Balcic; Fată la fîntînă; Turc bătrîn; Măgărușul; Cimitir tătăresc; Golful; Camee; Driada; Mare pămînteană; Ciocîrlia; Norii; Popor nomad; Srlove; popas; Descălecătorii; Crăciun; Artă poetică; Zile și nopți; Hanu vechi; Prevestire; Copilărie; Toamna copilăriei; Părsire; Conac de altădată; Singur; Veveriță, toamna; Poetul; Vinătoare; Inima; Templul antic; Marmură greacă; Friză (Strunișdu-si calul...); Friză (De cînd îți legi sandala...); Friză (Pe piatră stăueroii...)(Păstorul; San Francesco nel de;trto; Amintirea; Gorgane pe Bărăgan; Sfîrșit de iarnă; Primăvara pastorală; Primăvară; Cetatea din mare; Stăptîrul mării; Cășelul pămîntului; Țara; Lacrimi; Luntrașul: Floare firzie; Cer răsturnat; Nemuriri plăpînde; Clopot de taină; întoarcere." Cimitir tătăresc; Cimitir turcesc; înfîiele micșuneU; Bujori sălbateci,- Lalele; Prier; Pescăruși; Înserare; Zarzăr la mare; Despăduriri; Singele vieții.*

VERSURI REGĂSITE (1927*1941): *Vinătorul de himere; Circ planetar; Fagul; Prolog la un poem părăsit; Sini; Prund; Ispita frumuseții; Cupa; Poteca din pădure; La iaz; Seară la Stîncă; Cules; Drumul din basme; Viersul țării; Terține; Cîntec; Crez; Pe o alegere proprie din George, Hofmannsthal și Rilke.*

"UMBRA TIMPULUI (1934- 1939): *Zodier; în toamnă; Umbre pe taz; Ceas pierdut; Cîntec de vremelnicie; Cîntec; Cra-ro-ra-ra; Din ramele iatacului vechi; An mort; Elegie; înnoptare; Pîndă; Panta rhei; Soartă; Suflet; Zori; Tipar; Rod; Amurg pe Prut; Iarnă fîrzie; înserare; Scamatorul; Roza din urmă; Aloes; Prutul; Primăvară; Versuri; Stanțe \Cu sculptorul stă piatra,..}; jAfti și-am privit trupul); jPrecum de orice lucru}; /Cînd rîzi îți scutur salbaj; /Zvorul unde lînărj; /Nu-mi pasă dacă-n juru-mij; /Pe rugul ce mă arde/; /Așa cum în furtună lovite... /; /Să-ți pot uita făptura... j Cîntec pentru tine, Cîntec pentru lumină; Pasăre de lut; Buratec lunar; Veveriță; Șarpele casei; Frații; Tăcere.*

ÎMPLINIRE (1930— 1940): *Cartea priveliștilor: Poetul; Nomadul; La moara rea; Cină; Pastorală; Viziune polară; Hokusai; Port Breton; Natură moartă; Zori de primăvară; Hellas; Răsărit de soare; Endimion; Faunul; Centaurul; Lui Atlas; Narcis; Basorelief; Cartea tăriilor: Cîtorul; Prevestire; Frate iconar; Pustnic; Toamnă; Heruvim; înger rămas; Roză; Spectrul rozeei; Vinătoarea; Joc de flăcări; Priveghi; Calendar; Cimitir; Chiparșii; Timpul; Eternități, vremelnicii; Stele; Cartea mărturiilor: împlinire; Sonetul; Cristal; Har; Potir amar; Chemare; Pegas; Păreră; Farmec; Trepte; Saadi; Grădinarul; Basm; Navigatorul; Don Quichote, Legendă; Regăsire; Patinor.*

ANTOLOGII POSTUME

Ion Pillat. *Poezii*. Antologie și prefață de Aurel Rău. București, Editura pentru literatură, 1965, 446 p. Coperta de Crîstea Muller. Cu portretul autorului. CAIETUL VERDE 1927- 1936: *Scrisoare; Adormind; Odaia ei; Stanța Pe un motiv de Ronsard; Recuerdo; Scitul; Vrăjitorul de șerpi; Mortul; Călătorire; Oglinda fermecată; Țara; De Paști; Octomvrie; Norul; Dansatoarea; Inscripție votivă; Veghe; Elegie în pădure; Elegie în fața mării; Elegie pentru mine: A doua Elegie; A patra Elegie.*

ȚĂRM PIERDUT, 1927- 1941: *Hellada; Himet; Acrocorint; Asfodelă; Păstor ionian; Centaurul bătrîn; Bust antic; Țărm pierdut; Insulă; Cicladele; Ovidiu; La un poet; Păstorul și faunul.* SCUTUL MINERVEI, 1933: I, /Ajuns acum pe culmea vieții, înainte/; III. /Același zeu profetic cutremură

*stejarii/; IV. /Adăpostit sub scutul Minervei, stau deoparte/; VII. /Cu armonie simplă de linii și lumină/; VIII, /Sub rod se-ndoiaie pomul cînd seva îl pătrunde/; IX. /La Roma, cînd Horațiu prindea nemuritoare/; XI. /Abia sosi Prierul cu-ntia rîndunică/; XV. /Din Helicon Coboară iar cele nouă muze/; XVII. jîn căutarea prăzii de aur a cîntării/; XVII. /Nu-s vindecate cu totul, Senina de Himeră/. BALCIC, 1929— 1939: împlinire; Balcic de seară; Cîntecul lui AH; Cină cu pești; Stella maris; Lună pe mare; Seară la țărm; Dionysopolis; Sarcofag tracic; Pe țărm; Prinos; Cimitir tătăresc; Pescărușul. POEME ÎNTR-UN VERS, 1933— 1936: *Poemul într-un vers; Pan; Stelă de dansatoare; Trup de fată; înfîliri; Iarnă; Artă poetică; Amurg; Navigatorii: Plaja; Tinerețe; Scara la Voroneț; Portret; Castana; Nocturnă; Reîntoarcere; Turc bătrîn; Ciocîrlia; Popor nomad; Popas; Descălecătorii; Zile și nopți; Conac de altădată; Veveriță, toamna, Templu antic; Friză /I/; Friză /IIj; Păstorul; Țara; Luntrașul; Cimitir tătăresc; Bujori sălbateci; Pescăruși.* VERSURI REGĂSITE, 1927-1941: *Vinătorul de himere; Prolog la un poem părăsit; Sini; Prund; Cupa; Poteca din pădure; Seară la Stîncă; Viersul țării.* UMBRA TIMPULUI, 1934—1939: *Zodier, în toamnă; Cîntec de vremelnicie; Cîntec; Elegie; înnoptare; Pîndă; Rod; Amurg pe Prut; Scamatorul; Primăvară; Stanțe; Cîntec pentru tine; Cîntec pentru lumină; Buratec lunar; Veveriță.* ÎMPLINIRE, 1939— 1940: *Cartea priveliștilor: Poetul; Cină; Natură moartă; Hellas; Cartea tăriilor: Toamnă; Joc de flăcări; Timpul; Cartea mărturiilor: împlinire; Păreră; Trepte; Grădinarul; Basm; Don Quichote.* CUMPĂNĂ DREAPTĂ, 1941— 1944: *Unui cititor peste veacuri; Din fluier ciobănesc: Cîntec de dor I—XII; Sfină părăsită; Legănat cu tine...; Transhumantă; Cîntecul verii; Ceas tainic; Toamnă; Regăsire; Oglindiri; Solie; Zeu marin; Necunoscutii; I. /Cînd alții te privesc/; II. Ți-e numele străin ca bucuria/; III. /Cînd zorii tăi se-aprind în dimineață/; Prezență; Singur; Destin; Vechime; Terține; Măturie; Post mortem.**

Poezii, voi. 1—2. Antologie de Dinu Pillat. Prefață de Mircea Tomuș, București. Editura pentru Literatură, 1967. CAIETUL VERDE, 1927— 1936: *Scrisoare; Adormind; Odaia ei; Recuerdo; Sînge străbun; Scitul; Vrăjitorul de șerpi; Mortul; Călătorire; Cocorii; Țara; Norul; Dansatoarea; Elegie în pădure; Elegie în toamnă; Elegie în fața mării; A doua Elegie; A treia Elegie; A patra Elegie; Țărm sudic.* ȚĂRM PIERDUT, 1927-1941: *Hellada; Dafni; Acrocorint; Epidaur; Olimpia; Delfi; Asfodelă; Insula; Păstor ionian; Țărm pierdut; Cicladele; Mit; Ovidiu; Păstorul și faunul* >' *Moartea păstorului; Sirena; Insula; Alesul.* SCUTUL MINERVEI, 1933: I. /Ajuns acum pe Culmea vieții, înainte. . .}; II. /Deoarece, Senino, mireasă mi-ești și soră... /; III. /Același zeu profetic cutremură stejarii.../; IV. /Adăpostit sub scutul Minervei stau deoparte... /; V. jPrecum în cîmp, în umbră, o pasăre ațipă... /; VI. jNeptun pe mări în spume și-a așezat domnia.../; VII. /Cu armonie

simpli de linii și lumină.../ VIII. (Sub rod se-ndoaie pomul când stva U pătrunde. ./; IX. /La Roma când Horațiu prindea nemuritoare.../; X. (P» mări nu poate vasul să zboare, dacă vîntul.../; XI. jAbia sosi Prierul fu-năia rîndunică... ./; XII. jIcar cum îl sfidase cu aripa de ceară.../; XIII. /Din toate, numai roza ce-n moarte mai încheagă.../; XIV. /Nesposeditd mit ce grijă îți apleacă.../; XV. /Din Helicon coboară iar cele nouă muze.../; XVI. /în căutarea prăzii de aur a cîniării.../; XVII. jNu-s vindecat cu totul, Senino, de himeră.../; XVIII. /Te-am regăsit de mîntea-mi cu-atîta mai aproape.../ DALCIC, 1929- 1939: împlinire; Balcic; Bahic lunar; Cină cu pești; Stella maris; Lună pe mare; Floarea din fereastră; Seară la țarm; Țarm pontic; înserare; Prinso; Piatră; Cimitir tătăresc; Seară p» ap» ; Insulă, toamna; Scoica; Pescărușul. POEME ÎNTR-UN VERS, 1935— 1936: Poemul într-un vers; Păstorul mării; îmbrățișare; Pan; Zvon; Stelă funerară; Stelă de mîm; Groapă nouă; Stelă de dansatoare; Trup de fată; Dorința; Colori; înfîlniri; Veghe; Pasărea din basm; Iarnă; Artă poetică; Amurg; Melancolie; Logodna; Pasărea mării; Calea nopții; Mare sudică; Insula de mîrodenii; Navigatorii; Marinarul; Trecutul; Plajă; Tinerete; Api neîncepută; Dezamăgire; Seara la Voroneț; Vecernie; Heraclit; Tipar; Artă poetică; Portret; Floarea vremii; Stol coborît; Murmur etern; Darul; Poetul trădat; Vasul Iovit; Belșug; Castana; Drum de noapte; Nocturna; Casa copilăriei; Menire; Reîntoarcere; Asemănări; Păveri; Amurg în crîng; Casă la Balcic; Fată la fîntina; Turc bătrîn; Măgărușul; Cimitir tătăresc; Golful; Camee; Driada; Mare pămînteană; Ciocîrlia; Norii; Popor nomad /Cu norii și cu vîntul. ./; Popor nomad /Foc stîns, cort stîns.../; Sclav; Popas; Descălecătorii; Crăciun; Artă poetică; Zile și nopți; Hanul vechi; Prevestire; Copilărie; Toamna copilăriei; Părăsire; Conac de altădată; Singur; Veveriță, toamna; Poetul; Vînătoare; Inima; Templul antic; Marmură greacă, Friză /Strunindu-și calul... ./; Friză /De cînd îți legi sandala . . ./; Friză /Pe piatră stau eroii. . ./; Păstorul; San Francesco del Deserto; Amintirea; Gorgane pe Bărăgan; Sfirșit de iarnă; Primăvară pastorală; Primăvară /Livezi în floare.../; Cetatea din mare; Slăpînul mării; Cățelul pămîntului; Țara jBaluri, munții vineți.../; Lacrimi; Luntrașul; Floar» țîrzie; Cer răsturnat; Nemuriri plăpînde; Clopot de taină; întoarcere jîn toamna desfrunzită.../; Cimitir tătăresc /Pasc moartea. . ./; Cimitir turcesc; întieele micșunele; Bujori sălbatici; Lalele /Oștirea cu turbane.../; Pri»r jOprît în drum.../; înserare /Pe-o oglindă legănată. ./; Zarzăr la mar»; Despăduriri; Sîngele vieții. VERSURI REGĂSITE. 1927— 1941: Vînătorul de himere; Poteca în pădure. UMBRA TIMPULUI, 1934— 1939: Zodier • în toamnă; Umbre pe iaz; Cîntec de vremelnicie; Cîntec; Cra-ro-ra-ra; Din ramele iatacului vechi; An mort; Elegie; Pîndă; Panta rhei; Soartă; Zori; Amurg pe Prut; înserare; Scamatorul; Stanțe; Cîntec pentru lumină; Frații; Tăcere. ÎMPLINIRE, 1939- 1940: Nomadul; Cină; Pastorală; Hokusai;

Naturi moartă; Zori de primăvară; Hellas; Endimion; Faunul; Centaurul; Narcis; Prevestire; Toamnă; înger rămas; Spectrul rozei; Vînătoare; Priveghi; Calendar; Timpul; Eternități, vremelnicii; Stele; Har; Saadi; Navigatorul; Don Quichote; Legende; Regăsire; Patinor. CUMPĂNĂ DREAPTĂ, 1941— 1944: Menire; Legănat cu tine...; Transhumanță; Ceas tainic; Toamnă; Oglindiri; Solie; Zeu marin; Necunoscutei (III); Prezență; Singur; Destin, Vechime; Terține; Post-mortem.

Versuri. Cuvînt înainte de Al. Piru. București, Editura tineretului, 1968, 269 p. Ion Pillat, desen de Bardocz Ludovic. (Colecția „Cele mai frumoase poezii”). Din CAIETUL VERDE: Scrisoare; Recuerdo; Scitul; Vrăjitorul de șerpi; Cocorii; Icoană pe sticlă; Norul; Elegie în pădure; Elegie în toamnă; A doua elegie; A patra elegie. Din ȚĂRM PIERDUT: Hellada; Acrocorint; Olimpia; Delfi; Asfodelă; Ovidiu. Din SCUTUL MINERVEI: VII. /Cu armonie simplă de linii și lumină/. Din BALCIC: Lună pe mare; Plajă pustie; Țarm pontic; Cimitir tătăresc; Seară pe ape; Insulă, toamna. Din POEME ÎNTR-UN VERS: Poemul într-un vers; Melancolie; Tinerete; Ciocîrlia; Zile și nopți; Vînătoare; Friză II. /De cînd îți legi sandala.../. Din UMBRA TIMPULUI: în toamnă; Umbre pe iaz; Cîntec de vremelnicie; Cîntec; An mort; Elegie; Panta rhei; Soarta; Amurg pe Prut; Scamatorul. Din ÎMPLINIRE.: Zori de primăvară; Narcis; Prevestire; înger rămas; Spectrul rozei; Timpul; Stele; Har; Saadi; Don Quichote; Regăsire. Din CUMPĂNĂ DREAPTĂ: Transhumanță; Toamnă; Solie; Vechime; Terține; Post mortem.

Ceremonia naturii /Antologie și studiu/ de Victoria Ana Tăușan. București, Editura Albatros, 1972, 223 p. (Seria „Contemporanul nostru”). Din CAIETUL VERDE: Mortul; Cocorii; De-o fi să fie raiul...; Octomvrie jRodit se-ndoaie ramul și mina se ridică; Norul; Veghe; Elegie în toamnă; Elegie în fața mării; Elegie pentru mine; A patra Elegie. Din ȚĂRM PIERDUT: Țarm pierdut; Ovidiu; Alesul. Din SCUTUL MINERVEI: I. /Ajuns acum pe Culmea vieții.../; XI. /Abia sosi Prierul.../; XIV. Nesposedită mie.../; XVII. /Nu-i vindecat cu totul. %/. Din BALCIC: Lună pe mare; Pe țarm; Seară pe ape. Din POEME ÎNTR-UN VERS: Poemul într-un vers; Păstorul mirii; îmbrățișare; Pan; Pasărea din basm; Artă poetică; Amurg; Mleancolie; Pasărea mării; Trecutul; Seara la Voroneț; Reîntoarcere; Ciocîrlia; Norii; Crăciun; Templu antic; Stăpînul mării; înserare; Sîngele vieții. Din VERSURI REGĂSITE: Ispita frumuseții; Viersul țării; Cîntec. Din UMBRA TIMPULUI: Umbre pe iaz; Cîntec; Elegie; Pîndă; Primăvară; Pasăre de lut; Tăcere. Din ÎMPLINIRE: Cini; Pastorală; Viziune polară; Narcis; Sttle; împlinire; Legende; Registre. Din CUMPĂNĂ DREAPTĂ: Menire; Post-mortem.

Ptetii: Antologie, postfață și bibliografie de Cornel Ungureanu, București, Editura Minerva, 1973, 307 p. (Arcade).

Din CAIETUL VERDE: *Scrisoare; Adormind; Recuerdo; Scitul; Vrăjitorul de șerpi; Călătorire; Țara; Icoană pe sticlă; Dansatoarea; Elegie în toamnă; Elegie în fața mării; A doua elegie; A treia elegie; A patra elegie*
Din ȚĂRM PIERDUT: *Helladă; Dafni; Țărm pierdut; Ovidiu; Moartea păstorului; Insula*. Din SCUTUL MINERVEI: I. *{Ajuns acum pe culmea vieții, înainte... j; II. Deoarece, Senino, mireasă mi-ești și soră... j; III. /Același zeu profetic cutremură stejarii.../; IV. /Adăpostit sub scutul Minervei stau deoparte.../; V. *Precum prin crîng, în umbră, o pasăre ațipă. . . /; VI. /Neptun pe mări în spume și-a așezat domnia.../; VII. /Cu armonie simplă de linie și lumină.../; VIII. /Sub rod se-ndoaie pomul cînd seva îl pătrunde.../; IX. /La Roma cînd Horațiu prindea nemuritoare. . . /; X. /Pe mări nu poate vasul să zboare, dacă vîntul.../; XI. /Abia sosit Prierul cu-nfiia rîndunică.../; XII. *jlcăr cum îl sfidase cu aripe de ceară.../; XIII. /Din toate numai roză ce-n moarte mai încheagă.../; XIV. /Nespedită mie ce grijă îți apleacă.../; XV. /Din Helicon coboară iar cele nouă muze.../; XVI. *în căutarea prăzii de aur a cîntării. . . /; XVII. /Nu-s vindecăt Cu totul, Senino, de Himeră.../; XVIII. /Te-am regăsit, de mîntea-mi cu-așta mai aproape.../.* Din BALCIC: *împlinire; Balcic lunar; Lună pe mare; Floarea din fereastră; Plajă pustie; Pe țărm; Țărm pontic; înserare; Seară pe ape; Insulă, toamna; Pescărușul*. Din POEME ÎNTR-UN VERS: *Poemul într-un vers; Pan; Artă poetică; Castana; Conac de-altădată; Țara; Luntrașul*. Din VERSURI REGĂSITE: *Vînătorul de himere*. Din UMBRA TIMPULUI: *Zodier; în toamnă; Umbre pe iaz; Cîntec de vremelnicie; Cîntec; Cra-ro-ra-ra; Elegie; Panta rhei; Scamatorul; Poetul; Stanțe /fragmente/; Cîntec pentru lumină*. Din ÎMPLINIRE: *Cartea priveliștilor: Cină; Pastorală; Natură moartă; Narcis; Basorelief; Cartea țărilor: Prevestire; Spectrul rozei; Timpul; Eternități, vremelnicii; Cartea mărturiilor: Potir amar; Don Quichote; Patinor*. Din CUMPĂNĂ DREAPTĂ: *Singur; Vechime; Măturie; Post-mortem; Menire*.***

Ion Pillat. *Pe Argeș în Sus*. Antologie, postfață și bibliografie de Ioan Adam, București, Editura Miner/a, 1984, 247 p. (Arcade). Din CAIETUL VERDE: *Scrisoare; Odaia ei Ornic; Oglinda fermecată; Țara; Piersicul; De-o fi să fie raiul; Elegie pentru mine; A doua Elegie; A treia Elegie. A patra Elegie*
Din BALCIC: *împlinire; Pe țărm*. Din POEME ÎNTR-UN VERS: *Belșug; Castana; Casa copilăriei; Reîntoarcere; Toamna copilăriei; Conac de altădată; Singur; Veveriță, toamna; ^Poetul; Amintirea; întoarcere*. Din VERSURI REGĂSITE: *Fagul; Prolog la un poem părăsit; Seară la Stinca; Cules; Vierșul țării; Crez*. ÎN UMBRA TIMPULUI: *Zodier; în toamnă; Ceas pierdut; Din ramele iatacului vechi; An mort; Elegie; innoptare; Tipar; Rod; Amurg pe Prut; Roză din urmă*. Din ÎMPLINIRE: *Cartea priveliștilor: Cină*. Cartea

țărilor: *Vînătoare; Cimitir; Chiparoși*. Cartea mărturiilor: *împlinire; Părerere; Regăsire*. Din CUMPĂNĂ DREAPTĂ: *Unui cititor, peste veacuri; Cîntecul verii; Ceas tainic; Toamnă; Oglindiri; Prezență; Singur; Vechime; Post-mortem; Menire*.

POEME SCRISE ÎNTRE 1927-1978
ÎN ANTOLOGII ȘI VOLUME COLECTIVE

- Antologia poezilor de azi* de Ion Pillat și Perpessicius, București, „Cartea Românească”, 1928, voi. II. De I. P.: *Ovidiu*, p. 163—164 (L.) în ED III la voi. CV. *Generațiile țării*. Biblioteca Catedra Galați nr. 11—12. Galați „Catedra”, /1937/. De I.P.: *Țara*, p. 8, (CV.)
- Ilustrații pentru Arghezi, Bacovia, Blaga... I. Pillat...* de E. Drăguțescu. Cu o prefață de T. Vianu, București, Tipograf. Ateneu, 1937. De I.P.: *Păstor ionian* (Ț.P.)
- Literatura română Contemporană*, antologie de V. Streinu, București, Dacia, 1943. De I.P.: *Odaia ei*, p. 138, (CV.); *Insulă*, p. 139—140, (Ț.P.); *Artă poetică* (P.V.); *Friză* p. 140, (P.V.); *îmbrățișare*, p. 140, (P.V.); *Poemul într-un vers*, p. 140, (P.V.); *Pan*, p. 140 (P.V.)
- Mama și copilul și căminul familiar în poezia românească*. Antologie cu o prefață de Ion Breazu, Sibiu „Dacia Traiană”, 1943. De I.P.: *A doua Elegie*, p. 67—68 (CV.); *Prevestire* p. 68.
- Poeți în rugăciune auleși și adnotați de Ioan Georgescu*, Oradea, Edit. „St. Nichila”, 1943. De I.P.: *Icoană pe sticlă*, p. 207, (CV.)
- Poezia noastră religioasă*. Antologie însoțită de un studiu introductiv de Pan M. Vizirescu, Cluj, Edit. Episcopiei ortodoxe romane, 1943. De I.P.: *Zori*, (U.T.)
- Estetica poeziei lirice* de Liviu Rusu, Sibiu „Casa Școalelor” 1944. De I.P.: *Balcic biblic*, p. 110 (BALCIC); *Stanțe*, p. 171, (Ț.P. în E.D.III la U.T.)
- Ion Pillat. *Mărturie despre om și poet*. București „Publicom”, 1946. De I.P.: *Post ruortem* p. 297, (CD.); *Cîntec {Timpul care piere.../* (U.T.) (facsimil).
- Din lirica mării*. Antologie, prefață, text îngrijit de Vasile Nicolescu, București, Editura pentru literatură, 1964. De I.P.: *Țărm pierdut*, p. 14—16, (Ț.P.); *Pescărușul* (U.T. în E.D.III la BALCIC), *Pe țărm*, p. 65-66, (BALCIC); *Ovidiu*, p. 139-140, (CV.); *Stella maris*, p. 14 l. (B.); *Sarcofag tragic*, p. 141—142, (B.); *Luna pe mare*, p. 212—213, (B.); *Insula, Insula mică era.../* p. 213-214, (Ț.P.)
- Cîntecul iubirii* (Din lirica românească de dragoste). Antologie, text îngrijit, prefață de Vasile Nicolescu. București, Editura pentru literatură, 1966. De

I.R.: *Veghe*, p. 196, (CV.); *Prund*, p. 196-197, (V.R.); *Poteca din pădure*, p. 197-198, (V.R.); *Stanțe*, p. 198-199, (U.T.).

Antologia poeziei simboliste românești de Lidia Bote, București, Editura pentru literatură, 1968. De I.P.: *Asfodela*, p. 443, (Ț.P.)-

Poezia română modernă de la G. Bacovia la Emil Botta, Antologie, prefață și note de Nicolae Manolescu. Voi. 1—2 București, Editura pentru literatură, 1968. De I.P.: *A patra elegie*, p. 172- 173, (CV.); *Acrocoring*, p. 173, (Ț.P.); *Timpul*, p. 174.

Efigiile naturii. Antologia pastelului românesc de Petre Stoica și M. Tomuș. Voi. I, București, „Minerva”, 1971. De I.P.: *Cimitir tătăresc*, p. 405, (B.); *Balcic de seară*, p. 406, (B.); *Păstor ionian*, p. 406—407, (Ț.P.); *Sarcofag*, p. 407 (B.); *Toledo*, p. 407-408, (CV.).

O sută de ani de sonet românesc. Antologie de Gli. Tomowi, București, Editura Albatros, 1973. De I.P.: *Don Quichote*, p. 126, (ÎMPLINIRE).

Poezia cu formă fixă. Ediție îngrijită, prefață, note și bibliografie de Gh. Cardaș-București, Editura Albatros, 1973, De I.P.: *Terjine*, p. 364-365, (V.R.).

Antologia poeziei românești de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Editura didactică și pedagogică, 1974. De I.P.: *Transhumantă* (CD.); *Amurg*, p. 282, (P.V.); *Balcic de seară*, p. 282, (B.); *Ciocirlia*, p. 282, (P.V.); *Plaja*, p. 283, (P.V.); *Poemul într-un v.rs.*, p. 283, (P.V.); *Țara*, p. 283 (CV.); *Tinerețe* (P.V.)

Arghezi, Bacovia, Rarbu, Blaga, Pundoianu, Pillat, Voiculescu, prezențați de Laurențiu Ulici. Cronologie de Emil Mănu, București, Editura Enciclopedică română, 1974. De I.P.: *Elegie pentru minep*. 311—312, (CV.); *A doua Elegie*, p. 312-313, (CV.); *A treia Elegie*, p. 313-315, (CV.); *Păstorul și faunul*, p. 313—316, (Ț.P.); **Din Poeme într-un vers:** *Amurg*; *Artă poetică*; *Iarnă*; *Pan*; *Poemul într-un vers*; *Stelă de dansatoare*; *Ciocirlia*; *Conac de altădată*; *Descălecătorii*; *Navigatorii*; *Popor nomad*; *Popas*; *Seara la Voroneț*; *Tinerețe*; *Veveriță, toamna*; *Zile și nopți*, p. 317; *Bujori sălbateci*; *Cimitir tătăresc*; *Friză (II)*; *Luntrașul*; *Pescăruși*, p. 318; *Cîntec de vremelnicie*, p. 318 — 319, (Ț.P.); *Cîntec*, p. 319, (U.T.); *Pindă*, p. 320, (U.T.); *Scamatorul*, p. 320-321, (U.T.); *Ceas tainic*, p. 321, *Singur*, p. 321—322.

Constelație a poeziei române moderne de Dinu Pillat. Selecții din Tudor Arghezi, G. Bacovia, Ion Rarbu, Lucian Blaga, B. Fundoianu, Adrian Maniu, Ion Pillat, Ion Vinea, V. Voiculescu, București, „Cartea Românească”, 1974. De I.P.: *Elegie în pădure*, p. 272, (CV.); *A doua Elegie*, p. 271-272, (CV.); *A patra Elegie*, p. 272, (CV.); *Helladă*, p. 273, (Ț.P.); *Acrocoring*, p. 273-274, (Ț.P.); *Norul*, p. 274-275, (CV.); *Insulă, toamna*, p. 275-276, (B.); *In toamnă*, p. 275—276, (U.T.); *Cîntec de vremelnicie*, p. 277—278, (U.T.); *Cîntec*, p. 278-279, (U.T.).

O flacăra străbate veacurile. București, Editura militară, 1974. De I.P.: *Țara*, p. 218, (CV.).

Poezii patriotice. Culegere de Constanța Iliescu- București, Editura didactică și pedagogică, 1976. De I.P.: *Țara*, p. 151, (CV.).

Poezii patriotice și revoluționare. Antologie, București. Minerva, 1974. De I.P.: *Țara*, p. 237, (CV.); *Viersul țării*, p. 238, (V.R.).

Symbolism, modernism, avangardism. îndrumări metodice de I. Mișuț, București Editura didactică și pedagogică, 1976. De I.P.: *împlinire*, p. 147, (E.)

Lună pe mare, p. 147— 148, (B.); *Seară pe ape*, p. 148-149, (B.)

Niciodată toamna nu fu mai frumoasă. Antologie lirică de Simion Dănilă. Cuvmt înainte de Al. Jebeleanu, Timișoara, „Facla”, 1978. De I.P.: *Cocorii*, p. 91 (C.V.).

PERIODICELE ÎN CARE AU FOST PUBLICATE POEMELE.
(ÎN ORDINE CRONOLOGICĂ)

Vrăjitorul de șerpi. (Pentru I. Al. Brătescu-Voinești).
Adevărul literar și artistic, IX (1928), nr. 374, 5 feb., p. 5.

Cîntecul lui AU.
Adevărul literar și artistic, IX (1928), nr. 375, 12 feb., p. 5; *Viața literară*, IU (1928), nr. 74, 18 feb., p. 4; *Arta*, București, I (1941), nr. 8, 9 iul., p. 3.

Ovidiu
Gîndirea, VIII (1928), nr. 4, apr., p. 156- 157.
Pseudofinegeticos (Vînătorul de himera) *Lumea*, *Bazar* *Săptămînal* 1/1923/, nr. 24. 29 apr., p7,

Un nor.
Gîndirea VIII (1928). nr. 6-7, iun,-iul., p. 261-262.

Mortul.
Ibid.. VIII (1928), nr. 10, oct., p. 397-398; *Românul Cleveland*, XXVII (1929), nr. 5, 3 feb., p. 1.

Scrisoare.
(Măriei Pillat). *Gîndirea*, VIII (1928), nr. 12, dec, p. 487-488: *Universul*, XLIX (1932), nr. 355, 25 dec, p. S.

De-o fi să fie raiul...
Gîndirea, IX (1929), nr. 1—2, ian. — feb., p. 12.

Fagul.

Gîndirea, IX (1929), nr. 4, apr., p. 125.

Recuerdo

Ramuri, XXIII (1929), nr. 5, mai, p. 156; *Muguri*, Rîmnicul Vilcea, II (1929), nr. 6—7, iun.—iul., p. 28—29 (Reprodusă din *Ramuri*); *Revista Scriitoarelor și Scriitorilor români*, IV (1930), nr. 6—7, iun.—iul., p. 80; *Adevărul literar și artistic*, X (1931), nr. 561, 6 sept., p. 1; *Vremea*, VI (1933), nr. 270, 8 ian., p. 7.

Oglinda fermecată. Celei rămase.

Gîndirea, IX (1929), nr. 8-10, aug.-oct., p. 288.

Călătorire- Celui plecat.

Ibid., IX (1929), nr. 8-10, aug. — oct., p. 289.

Balcic de seară /Cînd soarele stropește.../

Revista Scriitoarelor și Scriitorilor români, UI (1929), nr. 10, oct., p. 1; *Viața literară*, IV (1929), nr. 122, 21 dec, p. 1; *Vremea*, VI (1933), nr. 270, 8 ian., p. 7; *Familia*, V (1938), nr. 8, sept., p. 56; *Gîndirea*, XIX (1940), nr. 10, dec, p. 676.

Elegie in pădure.

Viața literară, IV (1929), nr. 112, 5 oct., p. 1.

Hellada. [Prima versiune]

Viața literară, IV (1929), nr. 112, p. 1.

Asfodelă (Lui N. I. Herescu).

Viața literară, IV (1929), nr. 117, p. 1; *Cele trei Cișuri*, XII (1931), nr. 3-4, mari.—apr., p. 41; *Calendarul București*, I (1932), nr. 8, p. 3; *Viața literară*, VIII (1933), nr. 140, ian., p. 2.

Balcic biblic (Lui fi. D. Mugur).

Gîndirea, IX (1929), nr. 12, dec, p. 375.

Elegie /Stă viatul deodată pe iazuri.../. Elegie în toamnă

Gîndirea, X (1930), nr. 3, mari., p. 78.

Adormind. . .

Rampa, XV (1930), nr. 3664, 7 apr., p. 3; *Viața românească*, XXII (1930), nr. U - 12, nov.-dec, p. 26-27.

Stațe.

Pleiada, I (1930), nr. 3, 15 apr., p. 2.

Mistral. La un poet

Gîndirea, X (1930), nr. 8-9, aug.—sept., p. 260; *Junimea literară*, XXI (1932), nr. 7-12, iul.-dec, p. 342.

Octomvrie.

Gîndirea, X (1930), nr. 10, oct., p. 340; *Universul*, XLIX (1932), nr. 300, 31 oct., p. 4; *Calendarul*, București, I (1932), nr. 207, 2 nov. p. 2 (Reprodusă din *Universul*).

Circ planetar.

Gîndirea, X (1930), nr. 12, dec, p. 433.

Centaurul bătrîn.

Duminica Universului, I (1931), nr. 1, p. 4.

Primăvara în apa cerului. . ./

Duminica Universului, I (1931), nr. 18, 3 mai, p. 277.

Prolog. {Prolog la un Poem părăsit}

Viața românească, XXIII (1931), nr. 9-10, sept.—oct., p. 288-289.

Icoană pe sticlă.

Universul, XLIX (1931), nr. 349, 25 dec, p. 9; *România*, I (1938), nr.207, 25 dec, p. 3.

Elegia singurătății în vreme.

Gîndirea, XII (1932), nr. 1, ian., p. 6-7.

Elegia cuvîntului.

Gîndirea, XII (1932), tir. 1, ian., p. 7-8.

Cocorii.

Datina, X (1932), nr. 7- 12, iul. — dec., p. 81; *Universul*, LI (1934), nr. 90, 2 apr., p. 6.

Prinos.

Datina, X (1932),nr. 7— 12, iul.—dec, p. 81; *Calendarul*, I (1932), nr. 266, 25 dec. P. 2.

Hellada (A doua versiune). /*Stă marea ca o treaptă.../*.
Datina, X (1932), nr. 7—12. iul.—dec., p. 102.

Stni, La un tors antic-
Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 604,3 iul., p. 5; *Viața literară*, VII (1932), nr. 138, iul.-sept., p. 4.

Insulă /Cu fruntea «.../.
Cele trei Grișuri, XIII (1932). sept.—oot., p. 93.

Odaia ei.
Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 622. 6 nov., p. 1; *Vremea*, VI (1933), nr. 270. 8 ian., p. 7; *Reporter*, V (1937), nr. 11, 14 mart., 103T, p. 1.

Scitul.
Adevărul literar și artistic-, KI (1932), nr. 622, 6 nor., p. 1.

Assisi.
Gîndirea, XII (1932), nr. 12, dec., p. 34T.

Toledo.
Ibid., XII (1932), nr. 12, dec, p. 345.
Elegie /Deodată seara. Poartă deschisă.../. (A trOUl *Elegie*)
Ibid., XII (1932), ur. 12, dec, p. 348-349.

Stanțe. /Cînd peste ani vei fi.../.
Ifniversul, XLIX (1932), nr. 333, 5 dec, p. 4.

A patra Elegie /Pe drumul vechi.../.
Adevărul literar și arlistio, XI (1932), nr. 628, 18 dec, p. 1.

Păstor ionian.
Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 62*, 18 dec., p. 1; *Viața literară*, VIII (1933), nr. 140, 1-30 dec, p. 3.

Țarm sudic.
Vremea. 1933, nr. 316, p. 20-21.

Dansatoarea.
Revista Scriitoarelor și Scriitorilor romani, VII (1933), nr. 1—4 ian. —febe., p. 6]
Universul. L(19j3), nr. 166, 19 iunie, p. 4.

VȘghS.

Viața romântastă, XXV (1933), nr. 5, mai, p. 149.

Seară pascală.
Universul, L (1933), nr. 103, 16 apr., p.4; *Acțiunea*. IV (1933), nr. 794, 24, 23 apr., p. 2.
Țara.
Catedra, Galați, VII (1933), nr. 1-2, sept.-oct., p. 1; *Ibid.*, X (1937), nr. 97, mart., p. 1; *Luminița*, XIX (1968), nr. 3, mart., p. 13.

Sarcofag.
Universul. L(1933), nr. 318, 20 nov., p.4.

Stutul Minervei: I /Ajuns acum pe Culmea.../.
Pleiada, București, I (1934), nr. 1, ian., p. 29.

Scutul Minervei; II. /Deoarece, Senino.../.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 30.

Scutul Minervei: III. /Același zeu profetic.../.
Ibid.. I (1934), nr. 1, ian., p. 31.

Scutul Minervei: IV. /Adăpostit sub scutul.../.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 32.

Scutul Minervei: V. /Precum prin crîng.../.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 33.

Scutul Minervei: VI. /Neptun pe mări.../.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 34.

Scutul Minervei: VII. /Cu armonie simplă.../.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 35.

Scutul Minervei; VIII. /Sub rod se-ndoaie pomul.../.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 36.

Scutul Minervei: IX. /La Roma, cînd Horațiu. .../.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 37.

Scutul Minervei: X. /Pe mări nu poate vasul. .../.
Ibid., I (1934), nr. 1. ian-, p. 38.

Scutul Minervei: XI. {Abia sosi Prier»!...}.
IU4., I (1934), nr. 1, ian., p. 39.

Scutul Minervei: XII. /Icar cum îl sfidase...}.
Ibid., I(1934), nr. 1, ian., p.40.

Scutul Minervei: XIII. /Din toatt-această roză...}.
IM., I (1934), nr. 1, ian., p. 41.

Scutul Minervei: XIV. /Nesposedită mie...}.
Ibid., I (1934). tir. 1, ian., p. 42.

Scutul Minervei: XV. jDin Helicon coboar...}.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 43.

Scutul Minervei: XVI. //« căutarea prăsi...}.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 44.

Scutul Minervei: XVII. jNu-s vindecat cu totul...}.
IUd., I (1934), nr. 1, ian., p. 43.

Scutul Minervei, XVIII. jTe-am regăsit...}.
Ibid., I (1934), nr. 1, ian., p. 46.

Sonet /Oriunde îmi duc pașii. .j.
Universul, LI (1934), nr. 13, 13 ian., p. 4.

Ornic.
ibid., IA (1934), nr. 34, 3 feb., p. 4.

Ceruri străine,
însemnări, III (1934), nr. 16, mart., p. 7-8.

Inscripție votivă.
Vitrina literari, II (1934), seria 2, nr. 6, 18 mart., p. 1.

Tăcere.
Viața literară, IX (1934), nr. 163, 23 dec, 1935, 10 ian., p. 1; Lanuri. Media?, III (1936), nr. 5-6, p. 244-245.

Stanțe I. jĂfât și-am privit trupul...}.
Revista Fundațiilor II (1935), nr. 4, apr., p. 30.

Stanțe II. /Precum de orice lucru...}.
Ibid., 11 (1935), nr.4, apr., p. 31.

Stanțe III. /Cind rîzi își scutur...}.
Ibid., 11 (1935), nr.4, apr., p. 31.

Stanțe IV. /Izvorul unde tînăr...}.
Ibid., 11 (1935), nr.4, apr., p. 31.

Stanțe V. /Su-mi pasă...}.
Ibid., 11(1935), nr.4, apr., p. 32.

Stanțe VI. \Pe rugul ce mâ arde...}.
Ibid., 11(1935), nr.4, apr., p. 32.

Stanțe VII /Așa Cum în furtună. . .}.
Ibid., 11(1935), nr. 4. apr., p. 32-32; Rampa, XVIII (1935), nr. 5169, 4 apr., p. 1.

Stanțe VIII, /Să-ți pol uita făptura...}.
Revista Fundațiilor, 11 (1935), nr.4, apr., p. 33.

Stella maris.
Convorbiri literare, LXVIII (1935), nr. 9—12, sept.—dec., p. 404 ; Revista Fundațiilor, nr. 11, nov., 1942, p. 247.

Cicladele.
Gîndirea, XIV (1935), nr. 7, sept., p. 347.

Salcie lunar /Am regăsit fîntinaj.
Junimea literară. XXIIV (1935), nov., 10—11, oct.—dec, p. 309; Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 245; Lumea turistică, III(1937), p. 11 (neselectat).

Cîntec de vremelnicie. (în memoria lui Gib) [Mihăescu],
Gîndirea, XIV (1935). nr. 10, dec, p. 494; Vremea, XI (1938), nr. 531, 27, mart-p. 10.

Veverița.
Lanuri, Mediaș, III (1936). nr. 3—6, p. 244; Calendarul gospodarilor, pe 1939, de I. Simtonescu. București, Cartea Românească, 1939, p. 79.

POEME ÎNTR-UN VERS

Groapă nouă.

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 18.

Îmbrățișare.

Ibid., XV (1936), nr. 1, p. 12.

Naiul.

Ibid., XV (1936), nr. 1, p. 12.

Pan.

Ibid., XV (1936), nr. 1, p. 12.

Păstorul mării.

Ibid., XV (1936), nr. 1, p. 12; *Țara Șipenițului*, I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Zvon.

Gîndirea, X(1936), nr. 1, p. 12; *Țara Șipenițului*, I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Trup de fată.

Gîndirea, X(1936), nr. 1, p. 12.

Amurg. /Aubirea ta m-ajunge.. ./.

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13; *Universul*, LUT (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Artă poetică: I /Nu vorba, ci tăcerea.../.

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 12.

Colori.

Ibid., XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Dorință.

Ibid., XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Foșnet.

Ibid., XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Fumul [Asemănări].

Ibid., XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Iarnă. /In zare zurgălăi de sâni.../.

Ibid., XV (1936), nr. 1, ian., p. 13; *Universul*, LIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.

întîlniri.

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Portret. /Durere cu ochi negri.../.

Ibid., XV (1936), nr. 1, ian., p. 13; *Universul*, LUI (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10

Singurătate.

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Veghe. /în gura sobei gîndul.../.

Ibid., XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Casă la Balcic. /Și sufletul și casa.. ./.

Ibid., XV (1936), nr. 2, ian., p. 72; *Familia*, V (1938), nr. 8, sept., p. 63.

Castana.

Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 72.

Fata la finîna.

Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 72; *Ramuri*, XXVII (1936), nr. 5—6, mai, p. 151.

Marinarul.

Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 72.

Reîntoarcere.

Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 72.

Turc bătrîn.

Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 72.

Zile și nopți.

Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 72.

Camee.

Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.

Cimitir tătăresc. /Prin pietre ceruri albe.../.

Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.

Ciocîrlia. /Din praștia cîmpiei.../.

Ibid., XV (1936), nr. 8, feb., p. 73; *Universul*, LIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.

Driadă-
Gîndirea, XV (1936), tir. 2. feb., p. 73.

Friză. }Pe piatră stau eroii...J
Ibid., XV (1936). nr. 2, feb., p. 73.

Golful. }A strîns albastru-n brațe...!
Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 73; *Viața literară*, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

Hanul vechi.
Gîndirea, XV (1936), nr. 2. feb., p. 73; *Ramuri*. XXVII (1936), nr. 5-7, mai - iul., p. 151.

Măgărușul.
Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.

Prevestire, în codrul numai muguri...!
Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.

Veveriță, toamna. }O frunză roșie suie.../
Ibid., XV (1936), nr. 2, feb., p. 73; *Viața literară*, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

Vînitoare.
Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.

Artă poetică. /Iubiri, dureri, amurguri...!
Revista Fundațiilor. HI (1936), nr. 2, feb., p. 324; *Universul* LIII (1936). nr. 126, 9 mai, p. 10.

Belșug. /Am înfîlnit azi toamna...!
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 324; *Universul*, LIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10. *Viața literară*, XI (1936). 25 mart. p. 2.

Friză. /De cînd îți legi sandala...! în revistă poemul intitulat: *Altă friză.*
Revista Fundațiilor. III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

Darul. (Dd-mi pacea înserării...!
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 325; *Universul*, LIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.

Floarea vremii.
Revista Fundațiilor, III (1936), 2 feb., p. 324.

M
Friid de templu. /Strunindu-și talul...!
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 323; *Universul*, LIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.

Heraclit.
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 324; *Țara Șipeniului*, I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Murmur etern în golul scoicii marea...!
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 324.

Păveri. {Brotacul: frunză verde.../.
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 324.

Pășărea din basm.
Ibid.. III (1936), nr. 2, feb., p. 324; *Viața literară*, XI (1936). nr. 6, 25 mai, p. 2.

Păstorul. /Cu fluierul la gură...!
Revista Fundațiilor. III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

Poetul trădat.
Ibid.. III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

Rodia iubirii.
Ibid., III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

Stol coborît.
Ibid.. III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

Tînerete. }Pe frunza toamnei...!
Ibid., III (1936), nr. 2, feb., p. 324.

Tipar. /Nisipul purta încă...!
Ibid., III (1936), nr. 2, feb., p. 324.

Vasul lovit.
Ibid., III (1936), nr. 8, feb., p. 324.

Vecernie.
Ibid., III (1936), nr. 2, p. 323; *Țara Șipeniului*, I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Casa copilăriei. /Sub lună casa albă...!
Luceafărul, II (1936), nr. 2, mart., p. 115.

Descălecătorii, fîniul fum de sate...}.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Universul, IAU* (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.

Drum de noapte. {Ne învelise luna...}.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Inima.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Logodna. {Pe mal un singur paltin...}.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Mare pămînteană.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Mare sudică.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Ramuri*, XXVII (1936), nr. 3-7, mai.-iul., p. 150.

Menire. {Un clopot peste lanuri...}.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Navigatorii. {Pe zări amurgul singur...}.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Universul*, V (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.

Nocturnă. {Mai ştii în noapte plopul...}.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Viaţa literară*, XI (1936), 25 mart., p. 2.

Norii. {Albastru clătinate...}.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Pasărea mării. {Un nor de taină...}.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Plajă. {Nisip, talazuri...}.
Viaţa literară, XI (1936), nr. 6, 5 mart., p. 2.

Poemul într-un vers. {Un singur nai...}.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Ţara Şipeniţului*, I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Popas.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Popor nomad. {Cu norii şi cu vîntul...}.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Seara la Voroneţ.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Singur. {Prin pulberea de aur...}.
Ibid., II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Universul*, LIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.

Stelă de dansatoare. {Cu vîlul tras pe faţă...}.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Amurg în crîng.
Viaţa literară, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

Melancolie.
Ibid., XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

Sclave.
Ibid., XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

Poetul. {Stă încărcat de versuri...}.
Universul, LIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.

Alesul. {Mi-am dezlegat sandala...}.
Gîndirea, XV (1936), nr. 7, sept., p. 330.

Ţarm pierdut. {Mai suflă-n scoici...}.
Ibid., XV (1936), nr. 7, sept., p. 330-331.

San Francisco nel Deserto.
Ţara Şipeniţului, I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Stelă funerară.
Ibid., I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Sînge străbun.
Gînd românesc, IV (1936), nr. 10—11, oct.—nov., p. 523.

Versuri. jMai mult era în ele.../.
Pagini literare, 111(1936), nr. 10- II, oct.—nov-, p. 462.

Insula. Hinsula mici era.../.
Ibid., 111(1936), nr. 10-11, oct.-nov., p. 462-463.

Amurg pe Prut. {Seară la Sfîncuj
Gîndirea, XV (1936), nr. VIII, oct., p. 397; *Pagini Basarabene*, 1 (1936), nr. 9, p. 1; *Rampa*, XIX (1936), nr. 5675, 10 dec, p. 1.

Cîntec pentru lumină.
Gîndirea, XV (1936), nr. 8, oct., p. 396.

împliniri. {Copilăria mea privea pe rîul.../.
Revista Fundațiilor, 111 (1936), nr. 11, nov., p. 243; *Viitorul*, XXVIII (1936), nr. 3650, 8 nov., p. 2; *Almanahul ziarului Timpul*, Buc. 1939, p. 117.

Balcic.
Revista Fundațiilor, 111 (1936), nr. 11, nov., p 244; *Gazeta*, III (1936), nr. 805, 13 nov., p. 2; *Lumea turistică*, III (1937), /nesemnată/.

Cina eu pești.
Revista Fundațiilor, 111 (1936), nr. 11, nov., p 246.

Lună pe mare. {Taci totul nu ă.../.
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. II, nov., p. 248; *Vremea*, XI (1938), ar. 531, 27 mart., p. 10.

Casă la Balcic. {fi cîntă marea, soarele îi cîntă. ../.
Revista Fundațiilor, UI (1936), nr. II, nov., p. 249.

Floarea din fereastră.
Ibid., III (1936), nr. 11, nov., p 250.

Seară pe țărîm.
Ibid., 111 (1936), nr. ti, nov., p231.

Dionysopolis. {Terasele coboară către mare.../.
Ibid., III (1936), nr. 11, nov., p252; *Lumea turistică*, III (1937), nr. 11, /nesemnată/.

Sarcofaș traciz. {Pe drumul de la vii.../.
Revista Fundațiilor, 111 (1936), nr. 11, nov., p. 253.

Plajă pustie. {Și val și barcă.../.
Ibid., III (1936), nr. 11, nov-, p. 254.

Cules de zi. {Pe un caiac cu pînză—
Viața literară, XI (1936), nr. 9, 15-30 dec, p. 1.

POEME ÎNTR-UN VERS, serie nouă, dedicate lui Mircea Streinul și publicate în:

Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—apr.

Amintirea.
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1-2, p. 62.

Cățelul pămîntului.
Ibid., 11 (1937), nr. 1-2., ian.-apr., p. 62.

Cer răsturnat.
Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 62.

Cetatea din mare.
Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 62,

Clopot de taină.
Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 68.

Floare ărzie.
Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 62-

Gorgane pe Bărăgan.
Ibid., 11 (1937), nr. 1—2, ian.-apr., p. 62.

Lacrimi.
Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.—apr., p. 62.

Luntrașul.
Ibid., 11 (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 62.

Nemuriri plăpînde.
Ibid., 11 (1937), nr. 1—2, ian.-apr., p. 62.

Primăvară. /Livezi în floare.. ./

Ibid., II (1937), nr. 1—2, ian.-apr., p. 62.

Primăvară pastorală.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 62.

Sfârșit de iarnă.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 62.

Stăpînul mării.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 62.

Țara. /Balauri munții vineți.../

Ibid., II (1937), nr. 1-2., ian.-apr., p. 62.

Bujori sălbatici.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Cimitir tăăresc. /Pasc moartea capre.../

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Cimitir turcesc. /Prin pietre părăsite.../

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Despăduriri.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Înserare. /Pe oglindă legănată.../

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Întăilele micșunele.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Întoarcere.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Lalele.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Pescăruși.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

388

Prier.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Singele vieții.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Zarzar la mare.

Ibid., II (1937), nr. 1-2, ian.-apr., p. 63.

Păstorul și faunul.

Gîndirea, XVI (1937), nr. 1, ian., p. 10-11.

Stanțe. /Cu sculptorul stă piatra.../

Lanuri, IV (1937), nr. 2, p. 85.

În fața mării.

Gînd românesc, V (1937), nr. 4, apr., p. 193; *Vremea*, XI (1938), nr.531, 27 mart p. 10.

Pasărea de lut.

Gîndirea, XVI (1937), nr. 5, p. 212.

Buratec lunar.

Ibid., XVI (1937), nr. 5, p. 212-213.

Moartea păstorului.

Ibid., XVI (1937), nr. 5, p. 213.

Elegie marină. /Elegie în fața mării/

Pagini literare, IV (1937), nr. 5, mai, p. 234—235.

Frații.

Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec, p. 482; *Viața literară*, XII (1937), nr. 13, 23 dec, p. 4.

Roză tîrzie.

Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec, p. 482-483.

Cîntec. /Timpul care piere.../

Ibid., XVI (1937), nr. 10, dec, p. 483.

Înserare, jîn vîrful carului cu snopi.../

Ibid., XVI (1937), nr. 10, dec, p. 483.

389

In toamnă.
Ibid., X V I (1937), nr. 10, dec. p. 484.

Zori.
Ibid., K V I (1937), nr. 10, dec, p. 484.

Șarpele casei.
De strajă, II (1938), nr. 1 ian.

Zodier.
Junimea literară, XXVII (1938), nr. 1—12, ian.—dec, p. 16; *Universul literar*, XLVII (1938), nr. 36, 22 oct., p. 1.

Inserare. jCimpuri din Miorcani.../ Înnoptare/ (Lui T. Păunescu—Ulmu). Ramuri, X X X (1938), nr. 4, apr., p. 115.

Înserare. /Stau privind si azi...}.
Universul literar. XLVII (1938), nr. 11, 30 apr., p. 3; *Familia*, V (1938). nr. 8. sept., p. 55 (fragment).

Seară la Stinca.
Gînd românesc, VI (1938), nr. 5— 12, mai.—dec., P- 273; *Gazeta cîrșilor*, VIII (1939), nr. 10-12, 15-31 ian., p. 2.

Rod.
Universul literar, XLVII (1938), nr. 11, 30 apr., p. 4 ; *Viața românească*, caietul 8, XXII (1969), nr. 8, aug-, p. XXI.

La iaz. (Lui G. Topîrceanu în memoriam).
Viața românească, X X X (1938), nr. 5, mai, p. 33-34.

Primăvară. /La ce bun frumusețea ta.../.
Gîndirea. XVII (1938), nr. 6, iun., p. 290.

Poetul, /Nu voi ara cu plug de lemn.../.
Ibid., XVII (1938), nr. 6, iun., p. 291.

Primăvară. /Sub bolți de ramuri goale.../ jPoteca din pădure/.
Viața românească, X X X (1938), nr. 12, dec, p. 291.

Delfi. (Lui Iovan Ducici).
Universul literar, XLVII (1938), nr. 45, 24 dec., p. I.

An mort.
Gîndirea, XVIII (1939), nr. I, p. 17; *Înnoirea*, Arad, II (1939), nr. 8, 15 ian., p. 7.

Ciwtîir tătăresc. /Printre ripi trandafirii.../.
Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian., p. 38.

Țărm pontic.
Ibid., VI (1939), nr. 1, ian., p. 39-40.

Pe țărm.
Ibid., VI (1939), nr. 1, ian., p. 40.

Piatră.
Ibid., VI (1939), nr. 1, ian., p. 41.

Prinos. /Ți-aduc migdale verzi ca ochii tăi.../.
Ibid., VI (1939), nr. 1, ian., p. 42.

Pescărușul.
Ibid., VI (1939), nr. 1, ian., p. 43.

Soartă.
Universul literar, XLVIII (1939), nr. 3, 21 ian., p. I.

Țipar. /În toamnă valea se deschide tin...j.
Artă și tehnică grafică, 1939, nr. 7, mart.—iun., p. 17— 18.

Sufletul. /Ecou necunoscut.../.
Suceava. I (1939), nr. 64, p. 3; *Gîndirea*, X I X (1940), nr. 1, ian., p. 8.

Aloes.
Convorbiri literare, LXXII (1939), nr. 5, mai. p. 535-536; *Universul*, LVII (1940) nr. 90, 1 apr., p. 4.

Elegie. /Pe aleea naltă de castani... /.
Gîndirea. XVIII (1939), nr. 5, mai, p. 233.

Cîntec. /Lasă-mi-te lasă.../.
Universul literar, XLVIII (1939), nr. 18, 6 mai, p. 1.

Umbre de iaz.
Ibid., XL (1939), nr. 23, 10 iun., p. t.

Din ramele iatacului vechi.
Ibid., XL (1939), nr. 23, 10 ian., p. 1.

Scamatorul.
Ibid.. XL (1939), nr. 23, 10 ian., p. 1.

PindS.
Preocupări literare, IV (1939), nr. 9, nov., p. 385.

Insulă, toamna...
Universul literar, XLVIII (1939), nr. 40 (50), 16 dec, p. 1; *Moldavia*, ț (1939), nr. 4 – 5, nov.—dec, p. 12.

Ga-ro-ra-ra. (în volum cu titlul: *Cra-ro-ra-ra.*)
Universul literar, XLIX (1939), nr. 1, 30 dec, p. 1.

Panta rkei.
Gîndirea, XIX (1940), nr. 1, ian., p. 8.

Suflet.
Ibid., XIX (1940), nr. 1, ian., p. 8.

Seară pe ape.
Ibid., XIX (1940), nr. t, ian., p. 9.

Iarnă tîrzie.
Preocupări literare, V (1940), nr. 1, ian., p. 1; *România*, III (1940), nr. 592, 25 ian. p. 6.

Ceas pierdut.
Universul, LVII (1940), nr. 27. 29 ian., p. 4.

Cules.
Ramuri, XXXII (1940), nr. 2, feb., p. 42.

Din Bretania.
La vie littéraire et artistique, VII (1940), nr. 26, mart., p. 1.

Lui Nichifor Crainic.
Gîndirea, XIX (1940), nr.4, apr., p. 228.

Primăvară.
România literară, I (1940), nr. 52, 7 apr., p. 13.

Cîntec. jApa de izvor.../-
Universul literar, XLIX (1940), nr. 18, 27 apr., p. 1; *Seara*, III (1940), nr. 762, 7 mai, p- 2.

Zori de primăvară. *
Pontica, II (1940), nr. 5—8, mai, p. 15.

Cina.
Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept., p. 488; *Flamura*, Brăila, IV (1940), seria 3, nr. 1, 1 nov., p. 8.

Port breton.
Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept., p. 489.

Centaurul. /Veniră sfînci căzînd în rostogol. ./
Ibid., VII (1940), nr. 9, sept., p. 490.

Hellas.
Ibid., VII (1940), nr. 9, sept., p. 491.

Grădinarul.
Gîndirea, XIX (1940), nr. 9. nov., p. 591.

Pastorală.
Ibid., XIX (1940), nr. 9, nov., p. 591-592.

Timpul. /în sticlă nu-i în Ceasul cu nisip.../.
Ibid., XIX (1940), nr. 9, nov., p. 592.

Vînătoare. /Ogarii tăi. ./
Ibid., XIX (1940), nr. 9, nov., p. 592.

Prevestire. (Fiului meu).
Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec, p. 488); *Familia*, LXXVII (1942), nr. 7-8, iul.-aug-, p. 87-88.

Priveghi.
Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec., p. 489.

Chiparoșii.
Ibid., VII (1940), nr. 12, dec, p. 490.

înger rămas.
Ibid. VII (1940), nr. 12, dec, p. 491; *Credință și muncă*, VII (1943), nr. 9—10 oct., p. 9.

Cupa-
Universul literar, XLIX (1940), nr. 52, 21 dec, p. 1.

Ispita frumuseții.
Ibid., XLIX (1940), nr.52, 21 dec., p. 1.

Pustnic.
Etknos, I (1941/1942), nr.2, p. 20.

Toamnă. jTirsiul luminos de foi gălbuie... /.
Ibid., I (1941/1942), nr.2, p. 21.

Stina părăsită.
Gindirea, XX (1941), nr. I, ian-, p. 9-10.

Nomadul. }Gorgane, taine unde își dorm regii...}.
Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 1, ian-, p- 155.

Endimion-
Ibid., VIII (1941), nr. I, ian., p. 156.

Faunul.
Ibid., VIII (1941), nr. 1, ian., p. 157.

Basorelief.
Ibid., VIII (1941), nr. 1, ian., p. 158.

Spectrul rozei.
Preocupări literare, VI (1941), nr. 1, p. 709; *Familia*, LXXVII (1942). nr. 7-8, iul.—aug., p. 89.

Legănat cu tine...
Universul literar, L(1941), nr. 5, 25 ian., p. 1; *Steaua*, XIV (1963), nr.6, iun., p. 17.

12 cîntece de dor (Din fluier ciobănesc),
Universul literar, L (1941), nr, 78, 8 feb. p. 3.

Cătorul. }De greu păcat...}.
Familia, LXXVI(1941), nr. 2-3, feb.-mart., p. 17.

Frate iconar.
Ibid., LXXVI (1941), nr. 2-3, feb.-mart., p. 17—18.

La moara rea
Ibid., LXXVI (1941), nr. 2-3, feb. mart., p. 18., *Curentul literar III* (1941), nr. 111, 17 mai, p. 10-

împlinire. }Să-mbrac un suflet fără margini.-j.
Universul literar, L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 1.

Inscripții pentru cărțile mele: VISĂRI PĂGÎNE; ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ; AMĂGIRI.
Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: PE ARGES ÎN SUS.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: SATUL MEU.
Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: BISERICA DE ALTĂDATĂ.
Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: FLORICA.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: LIMPEZIMI.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: ÎNTOARCERE,
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mar., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: CAIETUL VERDE.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: SCUTUL MINERVEI.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: PASĂREA DE LUT.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: POEME ÎNTR-UN VERS.
Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: ȚĂRM PIERDUT.
Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: UMBRA TIMPULUI.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

Inscripții pentru cărțile mele: BALCIC.
Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 3.

, *Inscripții pentru cărțile mele: ÎMPLINIRE.*
Ibid., (1941), nr. 17, 24 mai.

Drumul din basme.
Viața literară, XV (1941), nr. 2, 13-27 apr., p. 1; *Tribuna Avânturilor*, VI (1941), nr. 2, p. 54.

De Paști.
Curentul literar (magazin), III (1941), nr. 107, 19 apr., p. 1; *Vremea*, XIII (1941), - nr. 598, p. 1.

Poetul, jCînd unul spumă de săpun.../.
Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai, p. 273; *Gazeta cărților*, XI (1941), nr. 1—2, 15—20 sept., p. 3.

Lui Atlas.
Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai, p. 273.

Narcis.
Ibid., VIII (1941), nr. 5, mai, 275; XI (1944), nr. 1, ian., p. 123.

Stele. /Lumini de limpezimi de veșnicie.../.
Ibid., VIII (1941), nr. 5, mai, p. 276.

Calendar. /O foaie cade.../.
Cetatea Moldovei, 11(1941), nr. 8, 1 mai, p. 128; *Calendarul Universul*, 1942, p, 131.

Hokusai.
Viața literară, XV (1941), nr. 5, 18 mai, p. 1.

Viziune polară
ibid. XV (1941), nr. 5, 18 mai, p. 1.

Heruvim.
Gîndirea, XX (1941), nr. 6, iun., p. 289.

Roză.
Ibid., XX (1941), nr. 6, iun., p. 289-290.

Har.
Ibid., XX (1941), nr. 6, iun., p. 290.
Natură moartă.
Ibid., XX (1941), nr. 6, iun., p. 290.

Saadi.
Ibid., XX (1941), nr. 6, iun., p. 201.

Răsărit de soare.
Universul literar, L(1941), nr. 28, iul., p-3.

Don Quichote.
Universul literar, 1.(1941), nr. 39, 9 aug., p. 3.

Transhumanță.
Gîndirea, XX(1941), nr. 7, sept., p. 348; *Calendarul Universul*, Buc, 1944, p. 113;
Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 9.

Patînor.
Universul literar, L (1941), nr. 52 (nr. de Crăciun), p. 1.

Toamnă. /Sclipea pe zid șopîrla de smarald.../.
Gîndirea, XX (1941), nr. 10, dec., p. 528; *Ramuri*, XXXIV (1942), nr. 1-2, ian.-feb., p. 38; *Săteanca*, nr. 10, 1967, oct., p. 7.

Păreră. /De-ai suferit cumplit.../.
Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian., p. 50.

Farmec.
Ibid., IX (1942), ian., p. 51.

Sonetul. Încerc și eu corabia cu minuni.../.
Ibid., IX (1942), nr. 1, ian., p. 52.

Pegas.
Ibid., IX (1942), nr. 1, ian., p. 53; *Gîndirea*, XXI (1942), nr. 6, iun., p. 350.

Metamorfoză.
Galeria, București, 1 (1942), nr. 20, 7 ian., p. 1.

Horoscop.
Universul literar 10(1942), nr. 7-8 feb., p. 2,

Ceas tainic.
Universul literar, LI (1942), nr. 11, 14 mart. p. 3.

împlinire. jNe-nvinsut vers în eare inspirarea., ./
*Ctdirea. XXI (1942), nr.4, apr., p. 117; Familia. LXXVII {1942), nr. 7-***
iul.—aug., p. 88.

Eternități, vremelnicii.
Preocupări literare, VII (1942), nr. 4, apr., p. 134 : Revista Fundațiilor, IX (1942),
nr. 4, apr., p. 149,

Cristal,
Revista Fundațiilor. IX (1942), nr.4, apr., p. 130.

Trepte.
ibid.. IX (1942), nr.4. apr., p. 131.

Regăsire.
Ibid.. IX (1942), nr.4, apr., p. 152; Revista Română, II (1942), nr. 1-3, i a a.-
mart.. p. 18; Viața, București, H (1942), nr.421, 20 iun., p- 2.
Legende.
Universul literar, LI (1942), nr. 14, apr., p. 3.

Joc de flăcări.
Ibid.. LI (1942), nr. 18, 2 mai, p. 3.

Primăvară, jîn apa cerului de primăvară.../.
Vremea, XI V (1942), nr. 647. 10 mai, p. 9.

Cîntecul verii.
Universul literar, LI (1942), nr. 33, 15 aug., p- 1; Viața, II (1942), nr. 480, 18 aug.,
p. 2; Steaua. XI V (1963), nr. 6, iun., p. 18.

Solie, jîn ceardacul meu foșni sfios.../.
Revista Fundațiilor. IX (1942), nr. 11, nov., p. 409.

însurare. (E ceasul umbrei lungi fi vremii scurte.../.
Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 11, nov., p. 410.

Vestitorul.
Jtomânic viitoare. II (1942), nr. 81, 1 nov., p. 2.

Oglindiri.
Universul literar, LI (1942), nr. 30, 30 dec, p. 1; Revista Fundațiilor, XI (1942),
nr. 1, ian., p. 124; Viața românească, XVI (1963), nr. 6—7, p. 74-73.

Unui cititor peste veacuri.
Calendarul Universal, 1943, p. 146; Vremea, XVI (1943), nr. 695, 18 apr., p.
Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 16.

A crocorint.
Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 1, ian., p. 39.

Epidaur — Teatru antic —
Ibid., X (1943), nr. 1, ian., p. 60.

Olimpia.
Ibid., X (1943), nr. 1, ian., p. 61.

Deifi.
Ibid., X (1943). nr. 1, ian., p. 62-
Insulă. /Amurgul lăsase pe ape lunii. ./
Ibid., X (1943), nr. 1, ian., p. 63.

Stelă.
Ibid., X (1943), nr. 1, p. 64.

Capre.
Ibid., X(1943), nr. 1, ian., p. 65.

Zeu marin.
Gindirea, XXII (1943). nr. 3. mart., p. 120; Acțiunea, IV (1943), nr. 774.
p. 2; Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 18.
Vechime.
Gindirea, XXII (1943), nr. 6, iun., p. 305-306.
Cucul și privighetoarea.
Ibid., XXII (1943), nr. 6, iun., p. 306.

împăcare.
Ibid., XXII (1943). 6 iun., p- 306.

Către Cleobul. /Pe Acropole/.
Vremea, XV (1943), nr.705. 4 iun., p. 7.

Destin.

Gîndirea, XXII (1943), nr. 8, oct., p. 433.

Singur. /Limpede suflet, turbure sînge al meu.../.

Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 10, oct. p. 15.

Necunoscutei I. /Cînd alții privesc.../.

Ibid., X(1943), nr. 10, oct., p. 16; *Seara*, VII (1943), nr. 1505, 28 oct., p. 2;

Viața românească, XVI (1963), nr. 6—7, iun.—iul., p. 73.

Necunoscutei II. jîi-e numele străin ca bucuria.../.

Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 10, oct., p. 17.

Necunoscutei III. }Cînd sorii tăi se-aprind în dimineață.../.

Ibid., X(1943), nr. 10, oct., p. 18.

Sirena.

Vremea, XV (1943), nr. 729, 25 dec., p. 18.

Post mortem.

Revista Fundațiilor, XI (1944), nr. 1, ian., p. 125; *Steaua*, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 19; *Cateta literară*, XII (1965), nr. 17, 22 apr., p. 6; *Almanahul literar Buc*, 1977, p. 151.

Prezență.

Revista Fundațiilor, XI (1944), nr. 1, ian., p. 125.

Terține.

Gîndirea, XXIII (1944), nr. 2, feb., p. 65.

Umbra

Ibid., XXIII (1944), nr. 2, feb, p. 65-66

Crez.

Ibid., XXIII (1944), nr. 2, feb., p. 66.

Pe o alegere proprie din George Hofmannsthal și Rilke

Ibid. XXIII (1944) nr. 2 feb. p. 67.

Sfîrșit de toamnă. (Toamnă)

Revista Fundațiilor, XI (1944), nr. 2. feb., p. 279.

Chemare

Ibid., XI (1944), nr. 2 feb., p. 281.

Menire.

Universul literar, LIV (1945), nr. 14—15, 20 mai, p. 7.

Zori de primăvară

Pontice, 11(1950), nr. 2, mai—aug,

Mărturie.

Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 19; *Viața românească*, XVI (1963), nr. 6. iun.—iul., p. 76.

Cîntec. /Coboară dorule înfrînt.../.

Steaua, XX (1969), nr. 12, dec, p. 40; *Argeș*, 1975, nr. 2, iun., p. 6.

FRECVENȚA PUBLICĂRII FIECĂREI POEZII ÎN:
PERIODICE, VOLUME, ANTOLOGII
ȘI VOLUME COLECTIVE.

CAIETUL VERDE

Scrisoare, *Gîndirea*, VIII (1928), nr. 12, dec; *Universul*, XI.IX(1932), nr. 355. 23dec; C.V. (1932), P.L.; C.V. (1936): E.D.III; Aurel Rău, *Ion Pillat, Poezii, Antologie...*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *Ion Pillat, Poezii, Antologie. . .*; Al. Pim, *Ion Pillat, Versuri*; Cornel "Ungureanu, *Ion Pillat, Poezii, Antologie. . .*; Ion Adam, *Ion Pillat, Pe Argeș în sus, Antologie.*

Adormind, *Rampa*. XV (1930), nr. 3664, april.; *Viața românească*, XXII (1930); nr. 11-12, nov.-dec, C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău. *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*, Cornel "Ungureanu, *op. cit.*

Odaia ei. Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 622, nov., *Vremea*, VI (1932), nr.270, 8ian.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); *Reporter*, V (1937), nr. II, 14 mart.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*, Ion Adam, *op. cit.*

Sonet, /Oriunde îmi duc pașii.../, *Universul*, LI (1934), nr. 13, ian.; P.L.; C.V. (1936); E.D.III.

Stanțe pe un motiv de Ronsard, *Universul*, XLIX (1932), nr. 335, 5 dec; P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*

Recuerdo, *Ramuri*, XXIII (1929), nr. 5, mai; *Muguri*, II (1929), nr. 6—7, iun.-iul; *Revista Scriitoarelor și Scriitorilor români*, IV (1920), nr. 6—7, iun.—iul-; C.V. (1932); *Vremea*, VI (1953), nr.270, 8 ian.; P.L.; C.V. (1936);

- *E.D.IH: Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*
- Singe străbun, Gînd românesc*, IV (1936), nr. 10—11, oct.-nov.; Ț.P.; C.V. în E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș. *op. cit.*
- Scitul, Adevărul literar și artistic*, XI (1932), nr. 622, 6 nov.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.IH. Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu PiUat și M. Tomuș, *op. cit.* Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*
- Vrăjitorul de șerpi, Adevărul literar și artistic*, IX (1928). nr. 374, 5 feb.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*
- Mortul. Gîndirea*, VIII (1928), nr. 10, oct.; *Românul Cleveland*. XXVIII (1929), nr. 5, 3 feb.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op.cit.* ; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *Ceremonia naturii...*
- Ornic, Universul*, LI (1934), nr. 34, feb.; P.L.; C.V.(1936); E.D.III; Ioan Adam *op. cit.*
- <Călătorire, Gîndirea*, IX (1929), nr. 8—10, aug.—oct.; C.V.(1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M.Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*
- ^Oglinda fermecată, Gîndirea*, IX (1929). nr. 8—9, aug.—oct., C.V. (1932); P.L./; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*
- Cocorii, Datina*, X (1932), nr. 7, 12. iul.-dec.; P.L.; C.V. (1936); E.D.UI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; A. Piru. *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.* ; *Niciodată toamna nu fu mai frumoasă, Antologie...*
- Țara. Catedra*, VII (1933), nr. 1-2, sept.-oct.; P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș. *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.* ; Ioan Adam, *op. cit.*; *Generațiile țării, Antologie. ..* ; *Antologia poeziei românești. ..*; *O flacăra străbate veacurile...* ; *Poezii patriotice...*; *Poezii patriotice și revoluționare...*
- .Primăvară nouă, Duminica Universului*, 1(1931), nr. 18, 3mai; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III.
- Piersicul*, C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Ioan Adam, *op. cit.*
- De Paști, Curentul literar* (magazin), III (1941); C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); *Vremea*, XIII (1941), nr. 598; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*

- De-o fi să fie raiul. Gîndirea* (1929), nr. 1-2, ian.-feb.; C.V. (1932); P.L.; C.V (1936); E.D.III; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*
- Octomvrie, Gîndirea*, X (1930),nr. 10,oct.; *Universul*, XLIX (1932), nr. 300,31 oot.; *Calendarul*, I (1932), nr. 207, 2 nov.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III- Aurel Rău, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*
- Seară pascală*, C.V. (1932); *Universul*, L (1933), nr. 103, 16 april.; P.L.; C.V. (1936); E.D.III; *Acțiunea*, IV (1943), nr. 794, 24, 25 april.
- Icoană pe sticlă, Universul*, XLIX (1931), nr. 349, 25 dec; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); *România*, I (1938), nr. 207, 25 dec.; E.DTJI; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Poezii în rugăciune, Antologie...*
- Assisi, Gîndirea*, XII (1932), nr. 12, dec; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.in,
- Toledo, Gîndirea*, XII (1932), nr. 12, dec; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; *Efigiile naturii. Antologie...*
- Norul, Gîndirea*, VIII (1928), nr. 6-7, iun.-iul. [*Un nor*]; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*
- Dansatoarea, Revista Scriitoarelor și Scriitorilor români*, VII (1933), nr. 1—2 ian.-feb.; *Universul*, L (1933), nr. 164, 19 iun.; P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu* *op. cit.*
- Inscripție votivă, Vitrina literară*, II (1934), seria 2, nr. 6, 18 mart.; P.L.; C.V.. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*
- Veghe, Viața românească*, XXV (1933), nr. 5, mai; P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; *Cîntecul iubirii. Antologie...*
- Elegie în pădure, Viața literară*, IV (1929), nr. 112, 5 oct.; C.V. (1932); P.L.; C.V.. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru., *op. cit.*; Dinu Pillat, *O Constelație a poeziei române moderne...*
- Elegie în toamnă, Gîndirea*, X (1930), nr. 3, mar.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *Antologie II...*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Elegie tHfața mării. Pagini literare, VJ (1937), nr. 5, mai; Ț.P.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Elegie pentru mine. Gîndirea, XII (1932), nr. 1, ian.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

A doua Elegie, Gîndirea. XII (1932), nr. 1, ian.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*; *Mama, copilul și căminul familiar în poezia românească, Antologie...*; Dinu Pillat, *O Constelație. .. Ant*

A treia Elegie, Gîndirea, XII (1932), nr. 12, dec; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *Ion Pillat, Antologie... II*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

A patra Elegie, Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 628, 18 dec; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*; *Poezia română modernă... Antologie...*, Dinu Pillat, *O Constelație...*

Țărm sudic. C.V. (1932); *Vremea*, 1933, nr. 318; P.L.; C.V. (1936); E.D.III; Dinu Pillat, *op. cit.*

ȚĂRM PIERDUT

Hellada. Datina, X (1932), nr. 7-12, iul.-dec; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); în E.D.III trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Dinu Pillat, *O Constelație. . .*

Sunium, Viața Românească, XIX (1927), nr. 10—12, oct.-dec.; L.; P.L.; în E.D.III trecut la Ț.P.-

Himet, Viața românească, XIX (1827), nr. 10-12, oct.—dec.; L.; P.L.; în E.D.III trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*

Dafni, Buletinul Societății Academice de turism „România”, 1 (1927), nr. 4—5, april.—mai; L.; P.L.; în E.D.III trecut la Ț.P.; Dinu Pillat și M. Tomuș *Antologie... II*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Acrocoring. Revista Fundațiilor X (19-13); nr. 1, ian.; ASFODELĂ; Sn E.D.XH trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; *Poezia română modernă, Antologie...*; Dinu Pillat, *O constelație...*

Epidaur, Revista Fundațiilor X (1943), nr. 1, ian.; ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.; Dinu Pillat și M. Tomuș, *Antologie... II*

Olimpia, Revista Fundațiilor X (1943), nr. 1, ian.; ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*

Delfi, Revista Fundațiilor X (1943), nr. 1, ian.; ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*

Asfodelă, Viața literară, IV (1929), nr. 117; *Cele trei Crișuri*, XII (1931), nr. 3-4, mart.—april; *Calendarul*, București, I (1932), nr. 8; *Viața literară*, VIII (1933), nr. 140, ian.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); în E.D.III trecută la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; *Antologia poeziei simboliste românești*.

Insulă, /Amurgul lăsase/, Revista Fundațiilor X (1943), nr. 1, ian.; ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; *Literatura română contemporană, Antologie...*

Păstor ionian. Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 628, 18 dec.; *Viața literară*, VIII (1932), nr. 140, 1—30 ian.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; *Ilustrații pentru... Efigiile naturii. Antologie...*

Centaurul bătrîn, Duminica Universului, I (1931), nr. 1; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*

Prinos, Datina, X (1932), nr. 7-12, *Cleveland*, 1 (1932), nr. 256, 25 dec.; P.L.; C.V. (1936); ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.

Bust antic, P.L.; C.V. (1936); ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P.

Țărm pierdut, Gîndirea, XV (1936), nr. 7, sept., Ț.P.; ASFODELĂ; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Insulă, /Cu fruntea ei.../. Ceh trei Crișuri, XII (1932), nr. 9—10, sept.—oct. C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); ASFODELĂ; în E.D.III trecut la Ț.P. Aurel Rău, *op. cit.*

Cicladele, Gîndirea, XIV (1935), nr. 7, sept.; Ț.P.; ASFODELA; în E.D.HI trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Mit, Ț.P.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Ovidiu, Gîndirea, VII (1928), nr. 4, april; în L. cu titlul *Elegia XIII*; PX.; ASFODELA; în E.D.ni trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Din lirica mării, Antologie...*

La un poet, în Gîndirea, X (1930), nr. 8-9, aug-sept.; *Mistral; Junimea Literară*, XXI (1932), nr. 7 - 12, iul.-dec- *Idem*; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); ASFODELA; în E.D.HI trecut la Ț.P.; Aurel Rău, *op. cit.*

Păstorul și faunul, Gîndirea, XVI (1937), nr. 1, ian.; Ț.P.; ASFODELA; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Capre. Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 1, ian.; ASFODELA" în E.D.HI trecut la Ț.P.

Moartea păstorului, Gîndirea, XVI (1937), nr. 5, mai; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Stelă, Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI.

Sirena, Vremea, XV (1943), nr. 729, 25 dec-; E.D.HI,

Insula, /Insula mică era.../, Pagini literare, III (1936), nr. 10-11, oct.-nov.; ASFODELA. E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Alesul, Gîndirea, XV (1936), nr. 7, sept.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

SCUTUL MINERVEI

I. *Ajuns acum pe culmea...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

II. *Deoarece Senino...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

III. *Același zeu profetic...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA, E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

IV. *Adăpostit sub scutul...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș. *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

V. *Precum prin crîng...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

VI. *Neptun pe mări...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1933), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

VII. *Cu armonie simplă...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1933), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

VIII. *Sub rod se-ndoaie pomul...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

IX. *La Roma cînd Horațiu...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

X. *Pe mări nu poate vasul...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XI. *Abia sosi Prierul...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA, E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XII. *Icar cum îl sfidase...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XIII. *Din toate numai roza...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELA; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XIV. *Nespovedită mie-*. . SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELĂ; E.D.Iri; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*: Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*: Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XV. *Din Helicon coboară...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934) nr. 1, ian.; ASFODELĂ; E.D.III; Aurel Rău, *op.cit.*; Dinu Pillat și M.Tomuș *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XVI. *În căutarea prăzii...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian.; ASFODELĂ; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M-Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XVII. *Nu-s vindecat cu totul.* . . SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934). nr. 1, ian.; ASFODELĂ; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*, Dinu Pillat și M-Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

XVIII. *Te-am regăsit...* SCUTUL MINERVEI (1933); *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian. ; ASFODELĂ ; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

BALCIC

împlinire, *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11, nov.; *Viitorul*, XXVIII (1936), nr. 8650, 8 nov.; T.P.; *Almanahul* ziarului Timpul, Buc, 1939, p. 117; BALCIC; E.D.IH; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tom.ș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*; *Symbolism, modernism, avangardism...*

Balcic biblic, *Gîndirea*, IX (1929). nr. 12; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); BALCIC; E.D.III; *Estetica poeziei lirice..* .

Balcic de scară, *Revista Scriitoarelor și Scriitorilor români*, 111(1929), nr. 10, oct.; *Viața literară*, IV (1929), or. 122; *Vremea*, VI (1933), nr. 270, 8 ian.; *Familia*, V(1938). nr.S, sept.; *Viata literară*, IV(1929). nr. 112, 5 oct.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936), BALCIC; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; *Efigiile-naturii...* ; *Antologia poeziei românești.* . .

Cîntecul lui Aii, *Adevărul literar și artistic*, IX (1928), nr. 375, 12 feb-; *Viața literară*, III (1928), nr. 74, 18 feb.; C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); BALCIC; *Arta*, București, I (1941), nr. 8, 9 iul.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*

Sarcofag, *Universul*, L. (1933), nr. 318, 20 nov.; P.L.; C.V.(1936); BALCIC; E.D.HI; *Efigiile naturii...*

Balcic, T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11, nov.; *Gazeta*, III (1936), nr. 805, 13 nov.; *Lumea turistică*, 111(193), p. 11; BALCIC; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Balcic lunar. *Junimea literară*, XXIV (1935), nr. 10—11, oct.-dec, p. 309; T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11, nov.; BALCIC; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.* ; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Cină cu pești, T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11, nov.; BALCIC ; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.* Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Stella maris, *Convorbiri literare*, LXVIII (1935), nr. 9. 10Sept.; *Revista Fundațiilor*, IX (1936), nr. 11, n.v.; BALCIC; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; *Din lirica mării...*

Lună pe mare, T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936),nr. 11,nov.; *Vremea*, XI (1938), nr. 531, 27 mart.; BALCIC; E.D.III; Aurel Rău. *op. cit.* Dinu Pillat și M, Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan. *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Din lirica mării... Symbolism, modernism, avangardism . . .*

Casă la Balcic, T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11, nov.; BALCIC; E.D.III.

Floarea din fereastră, T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11, nov.; BALCIC ; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Seară la țarm, T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11, nov.; BALCIC; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Dionysopolis, T.P.; *Revista Fundațiilor*, 111(1936), nr. 11, nov.; *Lumea turistică*, III (1937); BALCIC; E.D.IH; Aurel Rău, *op. cit.*

Sarcofag tracic, T.P.; în *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 11; *Sarcofag trac*; nov.; BALCIC; E.D.III; Aurel Rău; *op. cit.*; *Din lirica mării...*

Plajă pustie, T.P.; *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. II, nov.; BALCIC; E.D.III; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Cules den, Ț.P.; *Viața literară*, XI (1936), nr. 9, 15-30 dec; BALCIC; E.D.III.

Pe țarm. Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian.; U.T.; BALCIC; E.O.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Țarm pontic, Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian.; U.T.; BALCIC; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

însurare, Universul literar, XLIII (1938); *Familia*, V (1938), nr. 8, sept.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Prinos, Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian.; U.T.; BALCIC; E.D.IH, Aurel R&u, *op. cit.*; Dinu PiUat și M. Tomuș, *op. cit.*

Pieriră. Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian.; U.T.; BALCIC; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Cimitir tătăresc, Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian.; U.T.; BALCIC; E.D.m; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*

Seară pe ape, Gîndirea, XIX (1936), nr. 1, ian.; U.T.; BALCIC; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Symbolism, modernism, avangardism...*

Insulă, toamna, Universul literar, XLVIII (1939), nr.-48—50, 16 dec.; *Moldova** I (1939), nr.4-5, nov.-dec.; U.T.; BALCIC; E.D.III; Al. Piru. *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Scoica, Gîndirea, XVI (1937), nr.5 Ț.P.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Pescărușul, Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian.; U.T.; BALCIC; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu* *op. cit.*

POEME ÎNTR-UN VERS

Poemul într-univers, Luceafărul, II(1936), nr. 3, mart.; *Țara Șipenițului*, I(1936), nr.2, sept.; P.V.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Antologia poeziei românești...*; *Arghezi, Bacovia, Blaga, Fundoianu, Pițlat, Voiculescu...*

Păstorul mării, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; *Țara Șipenițului*, I (1936), nr. Z, sept., P.V.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

îmbrățișare, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.HI; Dinu Pillat, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; *Literatura română contemporană*—

Pan, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu. Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*

Zvon. Gîndirea, XV(1936), nr. 1, ian.; *Țara Șipenițului*, I (1936), nr.2, sept.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Stelă funerară, Țara Șipenițului, I (1936), nr. 2, sept.; P.V.; E.D.IH; Dinu Pillat *op. cit.*

Stelă de mim. P.V.; E.D.III; Dinu Pillat, și M. Tomuș. *op. cit.*

Groapă nouă. Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

SUtă de dansatoare. Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.JH; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu. Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*

Trup de fată. Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.IH; Aurel Rău, *op. cit.*/ Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Dorița, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Colori, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Intilniri, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dina Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

*V*ghe, Gîndirea*, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.III; Dinu PiUat și M. Tomuș, *op. cit.*

Pașărea din basm. Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb.; *Viața românească*, X(1936), nr. 6, 25 mart.; P.V.; E.D.IH; Dinu PiUat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

Iarnă, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; Universul LIII (1936), nr. 89, 30 mart.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit. Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Artă poetică /Nu vorbește.../, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit. Victoria Ana Tăușan, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.

Amurg, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian.; Universul, LIII(1936), nr. 89, mart.; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.; Antologia poeziei românești..

Melancolie, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian. (cu titlul: Foșnet); Viața literară XI (1936), nr. 25, mart.; P.V.; E.D.III; Dimi Pillatși M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Logodna, Luceafărul, 11(1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Pasărea mării, Luceafărul, 11(1936), nr.3, mart.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Calea nopții. P.V., E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Mare sudică, Luceafărul, 11(1936), nr. 3, mart.; Ramvrș, XXVII (1936), nr. 5—7, mai.-iul.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Insula de mirodenii, P. .; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Navigatorii. Luceafărul, 11(1936), nr.3, mart.; Universul, LIII (1936), nr. 126, 9 mai; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat, op. cit.; Arghezi. Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...

Marinarul, Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Trecutul, P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Plaja, Viața literară, XI(1936), nr 6, 25 mart.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Antologia poeziei românești..

Tinerete, Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit. ; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Antologia poeziei românești...; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu. .

Apă neînceptă, P.V.; E.D.III.

Dezamăgire, P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit-

Seara la Voroneț, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V., E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...

Vecernie, Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2; Țara Șipenițului, I (1936), nr. 2, sept.; P.V.; E.D.III, Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Heraclit, Revista Fundațiilor, III (1936); P.V.; E.D.III Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Țipar, Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Artă poetică, /Iubiri, dureri, amurguri.../, Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb.; Universul, XLIII (1936), nr. 126; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Portret, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian. Universul, LIII (1936), nr. 126, 9 mai; P.V.; E.D.III, Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Floarea vremii, Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb.; P.V. E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Stol coborît, Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Murmur etern. Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Darul, Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb.; Universul, XLIII (1936), nr. 126; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Poetul trădat. Revista Fundațiilor III (1936), nr. 2, feb. P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Vasul Iovîț, Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Beșug, Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Castana, Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău; op. cit.: Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.

Drum de noapte, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Nocturnă, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; Viața literară, XI (1936), nr. 6, 23 martie; P.V.; E.D.III Aurel Rău, op. cit.; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.

Casa copilăriei, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.

Menire, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart. Dinu Pillat și M. Tomuș. op. cit.

Reîntoarcere, Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.

Asemănări, Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian. P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Părerii, Revista Fundațiilor, IU (1936). nr.2, feb, P.V. E.D.IH; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.

Amurg în crîng, Viața literară, XI (1936),nr. 6, 25 mart.;F.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Casă la Balcic, Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș. op. cit.

Fata la finînă, Gîndirea, XV (1936). nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.

Turc bătrîn, Gîndirea, XV (1936), nr. 2. feb.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Măgărușul,Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.

Cimitir tătăresc, Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu. . .

Golful, Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș op. cit.

Camee, Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș op. cit.

Driada, Gîndirea. XV (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.IH; Dinu PiUat și M. Tomuș op. cit.

Mare pămînteană. Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.III; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.

Ciocîrlia, Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb.; Universul, XLIII (1936), nr. 89, 30mart.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Pir., op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.; Antologia poeziei românești. . .

Norii, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.III; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Popor nomad. Luceafărul, II (1936), nr. 3. mart.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu. . .

Slave, Viața literară, XI (1936), nr. 6, 23 mart.; P.V.; E.D.III; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.

Popas, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.

Descălecătorii, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Crăciun, P.V.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Artă poetică jDin teascurile vremii.. ./, P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Zile și nopți, Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu..

Hanul vechi, Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb.; Ramuri. XXVIII (1936). nr. 5-7, mai—iul; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Prevestire, Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Copilărie, P.V.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Toamna copilăriei, P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Părăsire, P.V.; E.D.III; Dinu Pillat, op. cit.

Conac de altădată, P.V.; E.D.ni, Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomiu?, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.

Singur, Luceafărul, II (1936), nr.3, mar.; Universul, XUII(1936), nr. 126, 9 mai; P.V.; E.D.ni; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.

Veveriță, toamna, Gîndirea, XV(1936), nr 2, feb.; Viața literară, XLIII (1936), nr. 126, 9 mai; P.V.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit. ; Dinu Pillat și M. Tomuș op. cit.; Ioan Adam, op. cit.; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...

Poetul, Universul, LIII (1936), nr. 89, 30 mart.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.

Vînătoare, Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.

Inima, Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Templu antic, P.V.; E.D.III; Aurel Rău. op. cit.; Dinu Pillat și U. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Marmură greacă, P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Friză jStrunindu-și calul...!, Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb.; Universul, LIII (1936), nr. 89, 30mart.; P.V.; E.D.HI; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Friză /De cînd îți legi sandala. .j; Revista Fundațiilor, III (1936), nr, 2, feb.; P.V.; E.D.ni; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit. ; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...

Friză /Pe piatră stau eroii...!; Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit. ; Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...

Păstorul, Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb.; P.V.; E.D.HI; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

San Francesco nel deserto, Țara Șipenițului, I (1936), nr.2, sept.; P.V.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Amintirea, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.HI; Din Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.*

Gorgane pe Bărăgan, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Sfirsit de iarnă, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Primăvară pastorală, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Primăvară /Livezi în floare.. ./, Țara Șipenițului. II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Cetatea din mare. Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Stăpinul mării, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Cățelul pămîntului, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1-2, ian.—april.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Țara, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Antologia poeziei românești*, *op. cit.*

Lacrimi, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Luntrașul, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*

Floare târzie, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Cer răsturnat, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Nemuriri plâpânde, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Clopot de taină, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Întoarcerea, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Cimitir turcesc, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*

Cimitir tătăresc, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

înfăiele micșunele, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Bujori sălbatici, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*

Lalele, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Prier, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1-2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Pescăruși, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1-2, ian.—april.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*

însurare, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*, "Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

Zarzar la mare, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Despădurire, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Sîngele vieții, Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

VERSURI REGĂSITE

Vinătorul de himere, în Lumea, Bazar săptămânal, I (1928), nr. 24, 19 april. Apare cu titlul: *Pseudohinegeticos*, E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Circ planetar, Gîndirea, X (1930), nr. 12, dec; E.D.III.

Fagul, Gîndirea, X (1929), nr. 4, april.; E.D.HI; Ioan Adam, *op. cit.*

Prolog la un poem părăsit, Dinu Arbore în Viața românească, XXIII (1931), nr. 9—10, sept.—cot., intitulat: *Prolog*; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Stni, Adevărul literar fi artistic, XI (1932), nr. 604, 3 iul.; *Viața literari*, VII (Wi2) nr. 138, iul.—sept.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*

Prund, E.D.IH; Aurel Rău, *pp. fit.*

Ispita frumuseții, Universul literar, XLIX (1940), nr. 32, 21 dec, E.D.HI; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

Cupa, Universul literar, XLIX (1940), nr. 52, 21 dec; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*

Poteca din pădure, în Viața românească, XXX (1938), nr. 12, dec, p. 21, intitulată *Primăvara*, E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

La iaz, Viața românească, XXX (1938), nr. 5, mai, cu titlul *Amurg la câmp* /E.D.III.

Sepră la Stînca, intitulată *Amurg pe Prut*, în *Gîndirea*, XV (1936), nr. 8, oct.; *Pagini basarabene*, -1(1936), nr. 5675, 10 dec; cu titlul *Seară la Slînca în Gînd românesc*, VI (1938), nr. 5—12, mai—dec.; *Gazeta cărților*, VIII (1939), nr. 10—12, 15—31 ian.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Cules, Ramuri, XXXII (1940), nr.2, feb.; E.D.III; Ioan Adam, *op. cit.*

Drumul din basme. Viața literară, XV (1941), nr. 2, 13—27 april.; *Tribuna avîntenilor*, VI (1941), nr.2; E.D.III.

Viersul țării, E.D.IH; Aurel Rău, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Terține, Gîndirea, XXIII (1944), nr.2, feb.; E.D.IH.

Cîntec (Coboară dorule...), E.D.III; *Steaua*, XX (1969), nr. 12, dec; *Argeș*, 1975; nr.2, iun.

Crez, Gîndirea, XXIII (1944), nr.2, feb.; E.D.IH.

Pe o alegere proprie din George, Hofmannsthal și Rilke, Gîndirea, XXIII (1944) nr. 2, feb.

UMBRA TIMPULUI

Zodier, Junimea literară, XXVII (1938), nr. 11—12, ian.—dec; *Universul literar*, XLVIII (1938), nr. 36, 22 oct.; U.T.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

în toamnă, Gîndirea, XVI (1937), nr. 10 dec; U.T.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*; Dinu Pillat: *O constelație* ..

Umbre pe iaz, Universul literar, XLVIII (1939), nr.23, 10 iun.; U.T.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Ceas pierdut, Universul, LVIII (1940), nr. 27, 29 ian.; U.T.; E.D.HI; Ioan Adam, *op. cit.*

Cîntec de vremelnicie, Gîndirea, XIV (1935), nr. 10, dec.; *Vremea*, XI (1938), nr. 531, 27 mart.; T.P., în E.D.III la U.T.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*; Dinu Pillat, *O constelație* ..

Cîntec Timpul care piere. . ./, Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec; U.T.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*; Dinu Pillat *O constelație* ...

Cra-ro-ra-ra, Universul literar, XLIX (1939), nr. 1, 30 dec; U.T.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Din ramele iatacului vechi, Universul literar, XLVIII (1939), nr. 38, 23 sept.; U.T.; E.D.IH; Dinu Pillat, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

An mort, Gîndirea, XVIII (1939), nr. 1, ian.; U.T. și E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Elegie, Gîndirea, XVIII (1939), nr. 15, 5 mai; U.T.; E.D.IH; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

înnoptare, Ramuri, XXX (1938), nr. 11, 30 april.; U.T.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Pîndă, Preocupări literare, IV (1939), nr. 9, noiemb.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; *Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Fundoianu, Pillat, Voiculescu...*

Panta rhei, Gîndirea, XIX (19-10), nr. 1, ian.; U.T.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Soartă, Universul literar, XLVIII (1939), nr. 3, 21 ian.; U.T.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Suflet, Gîndirea, XIX (1940), nr. 1, ian.; U.T.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. oii.*

Zori, Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec.; Dinu Pillat și M. Tomuș *op. cit.*; *Poezia noastră religioasă...*

Tipar, Artăși tehnică grafică, 1939 nr. 7, mart.—iun.; U.T. și E.D.III; Ioan Adam, *op. cit.*

Rod, Universul literar, XLVIII (1938), nr. 11, 30 april.; U.T. și E.D.III; Aurel Rău. *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Amurg pe Prut, Gîndirea, XV (1936), nr. 8, oct.; *Pagini basarabene*, I (1936), nr. 9, sept.; *Rampa*, XIX (1936), nr. 5676; 10 dec; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș. *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Iarnă tîrzie, Preocupări literare, V (1940), nr. 1, ian.; *România*, III (1940), nr. 594, 25 ian.; U.T.; E.D.HI.

însurare, Gîndirea, XVI (1937), nr. 1, dec; U.T.; E.D.III; Din. Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Scamatorul, Universul literar, XLVIII (1939), nr. 41, 14 oct.; U.T.; E.D.III; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Roza din urmă, Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec; U.T.; E.D.III; Ioan Adam, *op. cit.*

Aloes, Convorbiri literare, LXXII (1939), nr. 5, mai; *Universul*, LVII (1940), nr. 90, 10 april.; U.T.; E.D.IH.

Poetul, Gîndirea, XVII (1938), nr. 6, iun.; U.T.; E.D.HI; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Primăvara, Gîndirea, XVII (1938), nr. 6, iun.; U.T.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

Versuri, Pagini literare, III (1936). nr. 10-11, oct.-nov.; Ț.P.; E.D.HI.

Stanțe, Revista Fundațiilor, II (1935), nr. 4, april., 30.1. *Lanuri*, IV (1937), nr. 2, p. 85; Ț.P. (n E.D.HI la U.T.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș. *op. cit.*; Cornel Ungureanu *op. cit.*; *Estetica poeziei lirice... Cîntecul iubirii...*

Cîntec pentru tine jVrei să vii puțin.../, Universul, LVII (1940), nr. 129, 13 mai; *ILasă-mi-te lasă.../, Universul literar*, XLVIII (1939), nr. 18, 6 mai; *ȚApa de izvor...j, Universul literar*, XLIX(1939), nr. 18; 27 april.; în *Seara*, III (1940), nr. 762, 7 mai cu titlul *Cîntec*; U.T.; E.D.HI; Aurel Rău, *op. cit.*

Cîntec pentru lumină, Gîndirea, XV (1936), nr. 8, oct.; Ț.P. în E.D.IH la U.T.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Pasăre de lut, Gîndirea, XV (1937). nr. 5, mai; Ț.P.; E.D.ni la U.T.; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

Buratec lunar, Gîndirea, XVI (1937), nr. 5, mai; Ț.P.; E.D.HI la U.T.; Aurel Rău, *op. cit.*

Veveriță, Lanuri, Mediaș, III (1936), nr. 5—6: *Calendarul gospodariilor pe 1939* de I. Simionescu, București, 1939; Ț.P. în E.D.HI la U.T.; Aurel Rău, *op. cit.*

Șarpele casei, De strajă, II (1938), nr. 1, ian.; U.T.; E.D.III.

Frații, Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec; U.T.; E.D.IH, Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Tăcere, Viața literară, IX (1934), nr. 165, 25 dec—10 ian., 1935; *Lanuri, Mediaș*, III (1936), nr. 5-6; Ț.P.; E.D.HI la U.T.; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*

ÎMPLINIRE

Poetul, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai; *Gazeta cărților*, XI (1941), nr. 1-2, 15-30 oct.; ÎMP.; E.D.ni; Aurel Rău, *op. cit.*

Nomadul, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 1, ian.; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

La moara rea. Familia, LXXVI 1941), nr.2—3, feb.-mart.; *Calendarul literar*, III (1941), nr. 111, 17 mai.

Cină, Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept.; *Flamura*, Brăila, VI (1940), seria 3, nr. 1; ÎMP.; E.D.IH; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș,

Of. cit.; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Pastorală, Viața literară, XV (1941), nr. 5, 18 mai; tMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.

Viziune polară. Viața literară, XV (1941), nr. 5, 8 mai; ÎMP.; E.D.III; Victoria Ana Tăușan, op. cit.

Hokusai. Viața literară, XV (1941), nr. 5, 18 mai; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Port breton, Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept.; IMP.; E.D.III.

Natură moartă, Gîndirea, XX (1941), nr. 6, iun.; ÎMP.; E.D.HI; Aurel Rău, op- cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.

Zori de primăvară. Pontice, II (1950), nr. 2, mai—aug.; IMP.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit." Al. Piru, op. cit.

Hellas, Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept.; ÎMP.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Răsărit de soare, Universul literar, L (1941), nr. 28, 5 iul.; ÎMP.; E.D.III.

Endimion, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. J, ian.; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Faunul, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 1, ian.; ÎMP.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Centaurul. Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept.; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; O sută de ani de sonet românesc...

Lui Atlas, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai; ÎMP.; E.D.III.

Narcis, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai; ÎMP.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit. ; Cornel Ungureanu, op. cit.

Basorelief, Revista Fundațiilor. VIII (1941), nr. 1, ian.; ÎMP.; E.D.HI; Cornel Ungureanu, op. cit.

Cartea tăriilor

Ctitorul, Familia, LXXVI (1941), nr. 2-3, feb.-mart.; ÎMP.; E.D.II.

Prevestire, Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec; Familia, LXXVII (1942), nr. 7—8, iul.-aug.; ÎMP.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cil.; Cornel Ungureanu, op. cit.

Frate iconar, Familia, LXXVI (1941), nr. 2—3, feb.-mart.; ÎMP.; E.D.HI.

Pustnic, Ethnos, 1(1941/1942), nr.2, ÎMP.; E.D.IH.

Toamnă, Ethnos, I (1941/1942), nr.2; ÎMP.; E.D.HI; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Heruvim, Gîndirea, XX (1941), nr. 6, iun.; ÎMP.; E.D.III.

înger rămas. Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec; Credință și muncă, VII (1943), nr. 9—10 oct.; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.

Roză, Gîndirea, XX (1941), nr. 20, 6 iun.; ÎMP.; E.D.III.

Spectrul rozei, Preocupări literare, VI (1941), nr. 1, ian.; Familia, LXXVII (1942), nr. 7—8, iul.—aug.; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.

Vinătoarea, Gîndirea, XIX (1940), nr. 9, nov.; ÎMP.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.

Joc de flăcări. Universul literar, LI (1942), nr. 18, 2 mai; ÎMP.; E.D.III; Aurel Rău, op- cit.

Priveghi, Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec; ÎMP.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op- cit.

Calendar, Cetatea Moldovei, 11(1941), nr. 8, 1 mai; ÎMP.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

Cimitir, ÎMP.; E.D. III; Ioan Adam, op. cit.

Chiparoșii, Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec.; ÎMP.; E.D.III; Ioan Adam, op. cit.

*Timpul, Gîndirea, XIX (1940), nr. 9, nov.; IMP.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit. ;
Dinu PiUat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.*

*Eternități, vremelnicii. Preocupări literare, VII (1942), nr. 4, april.; Revista Funda-
țiilor, IX (1942), nr.4, april.; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat și M. Tomuș,
op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.*

*Stele, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai; ÎMP.; E.D.III; Dinu PiUat
și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.*

Cartea mărturiilor

*împlinire, Gîndirea, XXI (1942), nr.4, april.; Familia, LXXVII (1942), nr. 7-8,
iul.—aug.; ÎMP.; E.D.HI; Aurel Rău, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit. ;
Ioan Adam, op. cit.*

Sonetid, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian.; ÎMP.; E.D.HI.

Cristal, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 4, april.; ÎMP.; E.D.HI.

*Har, Gîndirea, XX (1941), nr. 6. iun.; ÎMP.; E.D.in; Dinu Pillat și M. Tomuș»
op. cit.; Al. Piru, op. cit.*

Potir amar, ÎMP.; E.D.HI; Cornel Ungureanu op. cit.

Chemare, ÎMP.; E.D.HI; Revista Fundațiilor, XI (1944), nr.2, feb.

*Pegas, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian.; Gîndirea, XXI (1942), nr. 6,
iun.; ÎMP.; E.D.III.*

*Părere, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian.; ÎMP.; E.D.IH, Aurel Rău,
op. cit.; Ioan Adam, op. cit.*

Farmec, Revista Fundațiilor, IX (1942),nr. 1, ian.; ÎMP.; E.D.II.

Trepte, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr.4, april.; ÎMP.; E.D.III.

*Saadi, Gîndirea, XX (1941), nr. 6, iun.; ÎMP.; E.D.HI; Dinu Pillat și M. Tomuș,
op. cit.; Al. Piru, op. cit.*

Grădinarul, IMP.; E.D.III; Aurel Rău, op. cit.

Basm, IMP.; E.D.HI; Aurel Rău, cp. cit.

Navigatorul, ÎMP.; E.D.IH; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.

*Don Quichote, Universul literar, L (1941), nr. 28, 3 iul-; Aurel Rău, op. cit." Diriu
Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.; Cornel Ungureanu, op. cit.*

*Legende, Universul literar, LI (1942), nr. 14, 4 april.; ÎMP.; E.D.III; Dinu Pillat.
și M. Tomuș, op. cit.; Victoria Ana Tăușan, op. cit.*

*Regăsire, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr.4, april.; Revista română, II (1942),
nr. 1—3, ian.—mart. Viața, București, II (1942), nr. 421, 20 iun.;
Aurel Rău, op. cit.; Diu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Al. Piru, op. cit.;
Victoria Ana Tăușan, op. cit. Ioan Adam, op. cit.*

*Patinor, Universul, L(1941), nr. 52; Dinu Pillat și M. Tomuș, cp. cit.; Cornel
Ungureanu. op. cit.*

CUMPĂNĂ DREAPTĂ

*Uiiiți cititor peste veacuri. Calendarul Universul, 1943; Vremea, XVI (1943), nr. 695 ;
Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun.; Aurel Rău, op. cit.; Ioan Adam. op. cit.*

Din fluier ciobănesc. Universul literar, L (1941), nr. 7—8, 8 feb.; Aurel Rău, op. cit. ;

Stina părăsita, Gîndirea, XX (1941), nr. 1, ian.; Aurel Rău, op. cit.

*Legănat cu tine. Universul literar, L (1941), nr. 5, 23 ian.; Steaua, XIV (1963)'
nr. 6, iun.; Aurel Rău, op. cit.; Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.*

Horoscop, Universul literar, LI (1942), nr. 7—8, feb.

*Transhumantă, Gîndirea, XX (1941), nr. 7, sept.; Calendarul Universul, Buc,
1944, Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun.; Aurel Rău, op. cit.; Dinu PiUat și
M. Tomuș, op. cit. Al. Piru, op. cit.*

*Cînecul verii. Universul literar, LI (1942), nr. 33, 15 aug.; Viața, II (1942),
nr. 480, 18 aug.; Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun.; Aurel Rău, op. cit.; Ioan
Adam, op. cit.*

*Ceas tainic, Universul literar, LI (1942), nr. 11, 14 mart.; Aurel Rău, op. cit.;
Dinu Pillat și M. Tomuș, op. cit.; Ioan Adam, op. cit.*

Toamnă, Gîndirea, XX (1941), nr. 10, dec.; *Ramuri*, XXXIV(1942), nr. I—2, ian.—feb.; *Sdteanca, 1967*, nr. 10, oct.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Regăsire, Revista română, II (1942), nr. I—3, ian.—mart.; *Viața*, București 11 (1942), nr.421, 20 iun.; Aurel Rău, *op. cit.*

Oglindiri, Universul literar, LI (1942), nr. 50, 30 dec.; *Revista Fundațiilor*, XI (1944), nr. 1.; *Viața românească*, XVI (1963), nr. 6—7, iun.-iul. Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Narcis, Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai; *ibid.*, XI (1944), nr. 1, ian,

Inserare, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 11, nov.

Solie, Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 11, nov.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*

Zeu marin, Gîndirea, XXII (1942), nr.3, mart.; *Ațiunea*, IV (1943), nr. 774, 10 april.; *Steaua*, XIV (1963), nr. 6. iun.; Aurel Rău, *op. cit.*, Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Necunoscutei (I), Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 10, oct.; *Seara*, VII (1943), nr. 1809, 28 oct., p.2; *Viața românească*, XVI (1963), nr. 6—7, iun.—iul.; Aurel Rău, *op. cit.*

Necunoscutei (II), Revista Fundațiilor, X (1943), nr- 10, oct.; Aurel Rău, *op. cit.*

Necunoscutei (III), Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 10, oct.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Prezență, Revista Fundațiilor, XI (1944), nr. 1, ian.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Singur, Revista Fundațiilor X (1943), nr. 10, oct.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Destin, Gîndirea, XXII (1943), nr. 8, oct.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*

Cucul și Privighetoarea, Gîndirea, XX (1943), nr. 6, iun.

Vechime, Gîndirea, XXII (1943), nr. 6, iun.; Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

Împăcare, Gîndirea, XXII (1943), nr. 6, iun.

Terține, Gîndirea, XXIII (1944); Aurel Rău, *op. cit.*; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*

Umbra, Gîndirea, XXIII/1944/, nr.2, feb., p. 65—66.

Măturie, Steaua, XIV (1963), nr. 6, iun.; *Viata Românească*, XVI (1963), nr. 6-7 iun.; Aurel Rău, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.*

Post-mortem. Revista Fundațiilor, XI (1944), nr. 1, ian.; *Steaua*, XIV (1963) nr. 6, iun.; *Gazeta literară*, XII (1965), nr. 17, 22 april.; *Almanahul literar Buc-*, 1977; Dinu Pillat și M. Tomuș, *op. cit.*; Al. Piru, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; Cornel Ungureanu, *op. cit.* Ioan Adam, *op. cit.*

Menire, Universul literar, LIV (1945), nr. 14—15, 20 mai; Cornel Ungureanu *op. cit.*; Ioan Adam, *op. cit.*

INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE

Inscripții pentru cărțile mele: VISĂRI PĂGÎNE, ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ; AMĂGIRI. Universul literar, L (1941), nr. 14, 20 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI. Ibid. L (1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: PE ARGEȘ ÎN SUS. Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: SATUL MEU. Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: BISERICA DE ALTĂDATĂ. Ibid., nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: FLORICA. Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: LIMPEZIMI, Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: ÎNTOARCERE. Ibid., L(1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile mele: CAIETUL VERDE. Ibid., L (1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile *mlt*: SCUTUL MINERVEI. *Ibid.*, L(1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile *mele*: PASAREA DE LI'T. *Ibid.*, L {194 1}, nr. 14, 29 mait.

Inscripții pentru cărțile *mele*: POEME ÎNTR-UN VERS. *Ibid.*, L{1941}, nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile *mele*: ȚĂRM PIERDUT. *Ibid.*, L(1941).

Inscripții pentru cărțile *mele*: UMBRA TIMPULUI. *Ibid.*, L (194 1), nr. 14,29mart.

Inscripții pentru cărțile *mele*: BALCIC- *Ibid.*, L (1941), nr. 14, 29 mart.

Inscripții pentru cărțile *mele*: ÎMPLINIRE. *Ibid.* L{1941}, nr. 17.

COMENTARIILE DESPRE POEMELE LUI ION PIU ÎN
CUPRINSE ÎN ACEST TOM

(Bibliografie selectivă)

CAIETUL VERDE, ed. 1932 - ed. 1936; E.D.III {Poezii: 1927- 1936}.

Pajera, Andrei /Streinul, Mircea/, *Ion Pillat: Caietul verde, versuri*. Cartea Românească, în *Junimea literară*, XXI (1932), nr. 7— 12, iul.-dec, p. 341—343.

Perpessicius, *Ion Pillat: Caietul verde, versuri, 1928— 1932*. Editura Cartea Românească, în *Mențiuni critice*, voi. 5, București, Fundația pentru literatură și artă, 1946, p. 77-83; *Opere*, voi-6, București, Editura Minerva, 1973, p. 60-64.

Philippide, A.L., *Ion Pillat: Caietul verde, poeme*. Editura Cartea Românească în *Adevărul literar și artistic*, XI (1932), nr. 628, 18 dec, p. 7.

Robot, A.L., *Ion Pillat: Caietul verde, versuri*, în *Rampa*, XV (1932), nr. 4484, 24 dec, p. 1.

Constantinescu, M. C., *Caietul verde, versuri (1928— 1932) de I. Pillat în Universul*, XLIX {1932}, nr. 355, 25 dec, 1932, p. 8; *Literatura în 1933, Universul*, LI (1934), nr. 1, ian., p. 8.

Botez, Demostene, *Ion Pillat: Caietul verde*, în *Adevărul*, XLVI (1932), nr. 15.028 29 dec, p. 1-2.

Ioișescu, Corist., D., *Ion Pillat: însemnări pe marginea Caietului verde*, în *Calendrarul*, 11(1933), nr.275, p. 1-2; nr. 276, p. 1-2.

Rozenkranz, M., *Caietul verde de Ion Pillat*, în *Gîndirea*, XIII (1933), nr. 1—2, ian.-feb., p. 48-52.

Călinescu, G., *Ion Pillat: Caietul verde*, în *Viața românească*, XXV (1933), nr. 1—2, ian.-feb., p. 62; *Ion Pillat: Caietul verde, versuri, 1928—1932*, în *Adevărul literar și artistic*, XII (1933), nr. 633, ian., p. 7; *Ulysse*, Buc Editura pentru literatură, 1967, p. 143—149; *Istoria literaturii române, de la origini pînă în prezent*, Fundația pentru literatură și artă. București, 1941, p. 778.

Petrașiticu, Dan, *Anul literar 1932*, în *Discobolul*, nr. 5, ian. 1933, p. 13, *I. Pillat, cu Caietul verde*.

Struțeanu, Scarlat, *Ion Pillat: Caietul verde, versuri*, Cartea Românească, în *Convorbiri literare*, LXVI (1933), nr. 1, ian., p. 86-90.

Valerian, L., *Ion Pillat: Caietul verde, versuri 1928—1932 în Viața literară*, VIII (1933), nr. 140, 1-30 ian., p. 3.

Cioculescu, Șerban, *Anul literar. Poezia*, în *Adevărul*, XLVII (1933), nr. 15.031, 1 ian.; *Ion Pillat: Caietul verde, versuri 1928— 1932. Adevărul*, XLII (1933), nr. 15.039, 12 ian., p. 1—2.

Ciurezu, D., *An literar*, în *Țara noastră*, XI (1933), nr. 213, 1 ian., p. 2.

Sebastian, Miliail, *Literatura în 1932*, în *Cuvîntul*, IX (1933), nr. 2764, 2 ian., p. 3, *Eseuri. Cronici. Memorial*, Ediție îngrijită de Cornelia Ștefănescu, București, Editura Minerva, 1972, p. 263—267.

Theodoresou, Cicerone, *Anul 1932. Literatura*, în *Facla*, XII (1933), nr. 580, 2 ian., p. 5.

Cantacuzino, Ion. I. *Parada unui an literar*, în *Viitorul*, XXV (1933), nr. 7486, 6 ian., p. 3; *Ion Pillat: Caietul verde, versuri, 1928—1932*, în *Viitorul*, XXV (1933), nr. 7508, 3 feb., p. 1-2.

Constantinescu, Pompiliu, *Ion Pillat: Caietul verde. Scrieri*, voi. 4. Ediție îngrijită de Constanța Constantinescu, prefața de V. Felea, București, Editura Minerva, 1970, p. 375-380; p. 386-390.

Petronius /Tăușan, Gr./, *Poetul I. Pillat/ cu ocazia voi. Caietul verde/*, în *Viitorul*, XXV (1933), nr. 7510, 5 feb., p. 1.

Vintilă, I., *Caietul verde de Ion Pillat, versuri 1928—1932*, în *Ion Măiorescu*, III, (1933), nr. 3-5, mart.-mai. p. 79-81.

Streinu, Mircea, *Cronici literare /Ion Pillat scoate a doua ediție „Caietul verde”/*, în *Iconar*, II (1937), nr. 5, p. 6.

Constantin, Stelian /Stelian/, *Caietul verde de Ion Pillat. Lanuri*, Mediaș, IV (1937), nr. 1, p. 51-53.

Milian, Claudia, [Minulesou]. *Caietul verde de Ion Pillat*, în *Adevărul*, LI (1937), nr. 16.260, 29 ian., p. 1.

Minăescu, N., *Fragmente de critică literară*. București, Editura Casa Școalelor, 1936», p. 233-236.

Bârna, Vlaicu, *Caietul verde. Rampa*, XX (1937), nr. 5718, 4 feb., p. 1.

Roșu, Nicolae, *Ion Pillat: Caietul verde, versuri*. Cartea Românească, în *Curentul*, X(1937), nr. 3239, 7/eh., p. 1-2.

Biberi, Ion., *Ion Pillat: Le cahier vert, toemes*, în *Le moment*, IV (1937), nr. 597, 15 feb., p. 4.

Papadima, Ovidiu, *Ion Pillat: Caietul verde, în a doua ediție în Gîndirea*, XVI (1937), nr. 4, april., p. 196—197. *Ion Pillat*. Editura Albatros, 1974.

Demetrescu, Romulus, *Ion Pillat: Caietul verde*, în *însemnări critice*. Cluj-Napoca, 1939, p. 119- 121.

Streinu, Vladimir, *Ion Pillat: Caietul Verde*, în *Pagini de critică literară*, București, Editura Fundației pentru literatură și arta, 1938, p. 65—70; *Pagini de critică literară*, voi. I- București, Editura pentru literatură, 1968, p. 57—60.

Vianu, Tudor, *Studii și portrete literare*, Craiova, 1938, p. 83—84.

Chelariu, Traian, *Elegiile* (Ion Pillat. Mărturii despre om și poet. București. Ed. Publicom, p. 175- 180).

Rău, Aurel, *Ion Pillat. Poezii*. Antologie. Editura pentru literatură, București, p. XXI-XXXIII.

Crohmalniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, voi. II, București. Editura Minerva, 1974. p. 119-121.

Micu, Dumitru, *Gîndirea și Gîndirismul*. București, Editura Miucruva, 1975, p. 488-489.

Livescu, Cristian, *Introducere în opera lui Ion Pillat*. București, Editura Minerva, 1980, p. 162- 169.

TĂRM PIERDUT, ed. 1937 și E.D.III (POEZII, 1927- 1944)

Amintim Gă mlte din pacmsle volumului au apărut mai întfi în CAIETUL VERDE, ed. 1932 și 1935. Di aoeea recenzarea unora dintre ele face parte din cronicile la acest prim volum al celui de al treilea tom de poezii. Așa se explică pentru ce vor mai fi încă o dată citate unele din referințele critice la CAIETUL VERDE.

P.ijeră, Andrei /Streinu, Mircea/, *Ion Pillat: Caietul verde, versuri*, Cartea Românească în *Junimea literară*, XXI (1932), nr. 7—12.

Perpessiciu, *Ion Pillat: Caietul verde, versuri, 1928—1932*. Editura Cartea Românească în *Cvîntul*, VIII (1932), nr. 2745; în *Mențiuni critice*, voi. V... 1946; *Opere*, voi. 6... 1973.

Robot, Al., *Ion Pillat: Caietul verde*, în *Rampa*, XV (1932), nr. 4484.

Botez, Demostene, *Ion Pillat: Caietul verde*, în *Adevărul*, XLVI (1932), nr. 15.028.

Ioi3SCu, Constantin, D., *Ion Pillat: însemnări pe marginea Caietului Verde*, în *Calendarul*, 11 (1933), nr. 275.

Rosenkranz, M., *Caietul verde de Ion Pillat*, în *Gîndirea*, XIII (1933), nr. 48—32.

Călinescu, G., *Ion Pillat: Caietul verde în Adevărul literar și artistic*, XVIII (1937), nr. 850.

Valerian, I., *Ion Pillat: Caietul verde, versuri, 1928— 1932*, în *Viața literară*, VIII (1933), nr. 140.

Sebastian, Mihail, *Ion Pillat: Caietul verde*, în *Reporter*, V (1937), nr. 11, *Eseuri. Cronici. Memorial..* 1972, p. 263—267.

Cantacuzino, Ion, *Ion Pillat: Caietul verde, versuri, 1928—1932*, în *Viitorul*, XX V (1933), nr. 7510.

Constantin, Stelian /Stelian/, *Caietul verde de Ion Pillat*, în *Lanuri*, IV (1937), nr. 1.

Periețeanu, Gr., *Ion Pillat poetul mării noastre*, în *Revista Fundațiilor V il* (1940), nr.3, 1 mart. p. 647—650.

Vasile, Netea, *Poetul Ion Pillat*, în *Vremea*, XV (1943), nr. 705. p. 7,

Demetrescu, Romulus, *Ion Pillat: Tărm pierdut, versuri 1934—1936*, în *Pagini literare*, IV (1937), nr. 6-8, p. 334-338.

Stelian Constantin, *Ion Pillat: Tărm pierdut*. Editura Fundației în *Atkeneum*, 11 (1937), or. 2, apr.-iun., p. 239-240.

Papadima, Ovidiu, *Ion Pillat: Tărm pierdut* în *Gîndirea*, XVI (1937), nr. 6, iun., p. 307—308.

Niculescu, Minai, *Ion Pillat: Tărm pierdut (Versuri 1934—1936)*, Fundația „Regele Carol”, 1937, *Universul*, LIV (1937), nr. 187, iul., p. 8.

Ionescu, Constantin, D., *Un clasic; Ion Pillat cu prilejul volumului „Tărm pierdut”* în *Ramuri*, XIX (1937), nr. 6, iun., p. 364-368.

Călinescu, G., *Ion Pillat: Tărm pierdut*, în *Adevărul literar și artistic*, XVIII (1937), nr. 862, 13iun.,p.2; *Istoria literaturii române.* • p. 780.

Mihăescu, N., *Ion Pillat: Tărm pierdut, versuri, în Fragmente de critică literară*^ București, Editura Casa Școalelor, 1939, p. 227—232.

Ciocușescu, Șerban, *Ion Pillat: Tărm pierdut, versuri, 1934—1936*, în *Revista Fundațiilor* IV (1937), nr. 7, iul., p. 167—169; *Aspecte lirice contemporane*. București; Editura Casa Școalelor, 1942, p. 214—216; *Aspecte literare contemporane 1932— 1947*, București, Editura Minerva, 1972, p. 153—154; *Ion Pillat poetul strălîmpezîmîlvr noastre în România literară*, IV (1971)_ nr. 15, p. 5.

Biberi, Ion. *Ion Pillat: Rivages Hoignis — Poimes*, în *Le Moment*, V (1937), nr. 764, 5 sept., p. 1, 2.

Cbinezu, Ion, *Ion Pillat: Tărm pierdut*, în *Pagini de critică*, București, Editura pentru literatură, 1969, p. 50—52.

Constantinescu, Pompiliu, *Ion Pillat: Tărm pierdut, versuri 1934—1936*, *Vremea*. XI{1938), nr.531. 27 mart., p. 10; *Scrieri*, v.1.4... p. 391-394.

Streinu, Vladimir, *Ion Pillat: Tărm pierdut*, în *Pagini de critică literară*. București, Fundația pentru literatură și artă, 1938, p. 70—74; *Pagini de critică literară*, voi. I, București, Editura pentru literatură, 1968, p. 61—64.

- VI. B. /Blrna, Vlaica/, *Ultima carte de poezie a d-lui Ion Pillat în Societatea di mîne*, XVI (1939), nr. 3, iul,—sept., p. 82.
- Herescu, I., N., *Prefață la volumul ASFODELA de Ion Pillat*. București, edițiile „AUSONIA” - 1, 1943.
- Voinescu, Alice, *Motivul morții, în Ion Pillat. Amintiri despre om și poet*. București, 1946, p. 162—167.
- ZamfirPscu, Mariana, *Grecia in opera lui Ion Pillat, în Ion Pillat. Amintiri despre om și poet...* p- 197—199.
- Rău, Aurel, *Prefață la Ion Pillat. Poezii, Antologie de...* p. XXXIV-XXXV. Zimfirescu, Ion, *Pillat și ideea de timp, în Ion Pillat. Mărturii despre om și poet...* p. 181.
- Balotă, Nicolae, *Ion Pillat — Ars poetica, în Labirint /București/, Editura Eminescu 1970, p. 45-69.*
- Crohnaálniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale...* p. 121 urm.
- Micu, Dumitru. *Gîndirea și gîndirismul...* p. 121.
- Livescu, Cristian, *Introducere în opera lui Ion Pillat...* p. 169—178.
- SCUTUL MINERVEI, ed. 1933 și E.D.III (Poezii. 1933).
- Cantacuzino, Ion, I., *O problemă de poezie jCu ocazia apariției voi. Scutul Minervei, în Convorbiri literare*, XLVIII (1934), nr.2, feb-, p. 151-161.
- Boz, Lucian, *Ion Pillat: Scutul Minervei, în Cuvîntul liber*, scria 3, I (1934), nr. 13, 3 feb., p. 2.
- Călinescu, G., *Ion Pillat: Scutul Minervei, în Adevărul literar si artistic*, VIII (1934), nr. 687, 4 feb., p. 7; *Viața românească*, XXVI (1934), nr. 3, 15 feb., p. 41-43, *Istoria literaturii române...* p. 779.
- Cioculescu, Ș^rban, *Ion Pillat: Scutul Minervei, sonete, în Adevărul*, XLVIII (1934), nr. 13.385; 1 mart., p. 1-2.
- Rapa, Ghs., *Ion PULat: Scutul Minervei. Sonete*, Ediție restrinsa, în *Facła*, XIII (19J4), nr. 930, 4 mart.
- Herescu, N.I., *Ian Pillat: Scutul Minervei, în Universul*, LI (1934), nr. 69, 12 mart., p.4.
- Ionescu, Const. D., *Ion PULat: Scutul Minervei, în Ramuri*, XXVI (1934), nr. 1, mai, p. 41—47.
- Giurgiu, Felicia, *Aspecte stilistice ale poeziei lui Ion Pillat. Teză de doctorat-Universitatea din Timișoara. Facultatea de filologie, 1974; Observații stilistice asupra ciclului „Scutul Minervei” de /. Pillat în Limbă și literatură*. III (1973), p. 473-484.

- Crohnaálniceanu, Ov. S-, *Literatura română între cele două războaie mondiale...* p. 122.
- Micu, Dumitru, *Gîndirea și Gîndirismul...* p. 486.
- Livescu, Cristian, *Introducere in opera lui Ion Pillat...* p. 178—184.

BALCIC, cd. 1940, E.D.III (Poezii, 1929- 1939)

- Apărute mai întii în CAIETUL VERDE ed. 1932 și ed. 1936, apoi regrupate ca ciclul aparte în ȚĂRM PIERDUT, poemele închinatE BAIXICULUI au fost trecute în revistă în recenzii referitoare la aceste volume.
- Robot, AL, *Ion Pillat. Caietul verde, versuri 1928—1932, în Viața literară*, VIII (1933), nr. 140.
- Constantinescu, M.G., *Însemnări pe marginea Caietului verde, versuri 1928—1932! în Universul*, XLIX (1932), nr. 365.
- Valerian, I., *Ion PiUat. Caietul verde, versuri, 1928- 1932, în Viața literară*, VIII (1933), nr. 140.
- lociescu, Constantin, D., *însemnări pe marginea Caietului verde, în Calendarul^ II (1933), nr. 275; Un clasic fon Pillat cu prilejul volumului. Țărm pierdut, în Ramuri*, XXIIX (1937), p. 364-368.
- Ohinezu, Ion, *Țărm pierdut, în Pagini de critică*. București, Editura pentru lite* ratură, 1969, p.50—52.
- Cioculescu, Șerban, *Ion Pillat. Țărm pierdut, versuri 1934—1936, în Revista. Fundațiilor*, IV (1937), nr. 7; *Aspecte lirice contemporane*. București, Editura Casa Școalelor. 1942, p. 214-216.
- Demetrescu, Romulus, *Țărm pierdut, versuri, 1934—1936, în Pagini literare^ IV (1937). nr. 6-8.*
- VI., B, /Vlaicu Bărna/, *VHima carie de poezii a d-lui Pillat. Țărm pierdut, în Socie-- tatea de mîne*, XVI (1939), nr. 3, i, L—sept., p. 82.
- Baciu, Ștefan, *Ion Pillat. Balcic*. Ilustrații de Mari» Pillat-Brateș în *Gîndirea^ XIX (1940), nr. 10, dec, p. 675-676.*
- Păunescu-UImu, T., *Ion Pillat și V. Voiculescu /Cu ocazia voi. Balcicj, în Revista Fundațiilor*, VII (1940), nr. 12, dec, p. 683-685.
- Niculescu, Mibai, *Ion Pillat și Balcicul, în Universul literar*. L (1941), 29 martie^ nr. 14, p. 1, 6.
- Streinu, Vladimir, *Troiță poetică... \I. Pillat: Balcic\.* tn *Revista Fundațiilor^ VIII (1941), nr. 5, mai, p. 389-392; Pagini de critică literară*, voi. 5. Ediție, alcătuită de George Muntean, București, Editura Minerva, p. 49—53.
- Mica, Dumitru, *Gîndirea fi Gîndirismul...* p. 487.
- Livescu, Cristian, *Introducere in opera lui Ion PiUat...* p. 185.
- Eoacie, Puiu, *Motivul mării la Ion Pillat în Steaua*. XXXV (1983). nr. 8, aug., p. 34 și p. 39,

- Demetrescu, Romulus, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Pagini literare*, III (1936), nr. 10-11, p. 528-532.
- Alexandrescu, Matei, *Poeme într-un vers*, în *îndreptar*, I (1936), nr.2, 21 feb., p. 1,3.
- Val. /Valerian I-/, *Poeme într-un vers de Ion Pillat*, în *Viața literară XI* (1936), nr. 6, 25 inart., p. 2.
- Perpessicius, la Radio: *Cărți noi*, 27 sau 28 martie, 1936.
- Niculescu, M., *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Universul*, LIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.
- Mihăescn, N., *Ion Pillat: Poeme într-un vers*. în *Viitorul*, XXVIII (1936), nr. 8468. 3 april., p. 1. *Oameni și idei*. București, Casa Școalelor, 1937, p. 99—104.
- Constantin, Stelian /Stelian/, *I, Pillat: Poeme într-un vers*, în *Convorbiri literare*, LXIX (1936) april.-iul., p. 262-263.
- Petronius /Tăușan, Or./, *Versul unui creator de poeme. Poezia nouă a d-lui Ion Pillat*, în *Viitorul*, XXVIII (1936). nr. 8470, 5 april., p. 1.
- Biberi, Ion, *Ion Pillat: Poemes en un seul vers*, în *Le Moment*, IV (1936), nr. 342, 6 april., p. 1—2.
- S^Iten, Gheorghe. *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *România*, IV (1936), nr. 153, 6 april., p. 1, 3 și *Gazeta Dorohoiului*. 16 april., 1936.
- Erasm /ManoKu Petru/, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Credința*, IV (1936), nr. 714, 8 april., p. 4.
- MiUian, Gaudia. [Minule-scu] *Poeme într-un vers de Ion Pillat*, în *Dimineața*, XXXII (1936), nr. 10.521, 8 april., p. 13.
- Flaminius /Sebastian, M./, *Quelques livres de poesie*, în *L'Independance roumaine*, LXI (1936), nr. 18.332, 11 april., p. 1; *Poeme într-un vers în Rampa*, XIX (1936). nr. 5488, 1 mai.
- Călinescu, G., *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Adevărul literar și artistic*, XV (1936), nr. 801. 12 april., p. 11; *Cronica literară \Ion Pillat st Emm. Lochac;* *Adevărul literar și artistic*, XV (1936), nr. 807, 24 mai 1936, p- 10; *Istoria literaturii române...* p. 779—780.
- Cioculescu, Șerhan, *Ion Pi'.lat: Poeme într-un vers*, în *Adevărul*, L (1936), nr. 16.029, 25 april., p. 1—2.
- Constanținescu, Pompilin, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*. Editura CARTEA ROMÂNEASCĂ. *Vremea*, IX (1936), nr. 434, 28 april., p. 10; *Scrieri*, voi. 4... p. 381-385..
- Streinu, Vladimir. *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Gazeta*, III (1936), nr. 637, 28 april., p. 1, 3; *Pagini de critică literară*, București, Editura Fundația pentru literatură și artă, 1938, p. 78—82; *Pagini de critică literară*, voi. I, București, Editura pentru literatură și artă, 1968, p. 64—70.
- Cosma, Aurel, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Viitorul*, XXVIII (1936), nr. 8485, 28 april., p. 2.
- Chelaru, Traian, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Glasul Bucovinei*, XIX (1936), nr. 4802, 29 april., p. 3.
- Șuluțiu, Octav, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Familia*, III {1936), nr. 5, mai—iun., p. 93-94.
- Păunescu-UImu, T., *O încercare nouă: Poeme într-un vers de Ion Pillat*, în *Hamuri XXVII* (1936), nr. 5-7, mai—iul., p. 149-151; *Poetul Ion Pillat. Contribuții critice*, Craiova, Editura Ramuri, 1947, p. 18—20.
- Constantinescu, M.G., *Poeme într-un vers de Ion Pillat*, în *Universul*, LIII (1936), nr. 126, 9 hm., p. 10.
- Boz, Lucian, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Cuvîntul liber*, seria 3, III (1936), nr. 29, 23 mai, p. 7.
- Tudoran, George, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Freamătul școliei*, II (1936), nr. 6-7 iun.—iul., p. 318-319.
- Chinezu, L., *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, București, Cartea Românească, 1936, în *Gînd românesc*. IV (1936), iun.—iul., p. 390—391; *Pagini de critică literară...* București, Editura pentru literatură, 1969, p. 47—49.
- Voronca, Harie, // . *Pillat: Poemes en un seul vers*, în *Le Mvis*, 1 iul.—1 aug., 1936, p. 168.
- Theodorescu Cicerone, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Floarea defoc*, III (1936), nr. 22, 2 iul.
- Streinu, Mircea, *Comentarii lirice la cîteva „Poeme într-un vers” de I. Pillat*, în *Țara Șipenîului*, I (1936), nr.2, sept., p. 70; *Comentarii lirice la Poeme într-un vers de Ion Pillat* cu 12 gravuri de Rudolf Rybczka. Cernăuți,, George Drumnon", 1936, 104 p.; *Comentarii lirice la poeme într-un vers de Ion Pillat în Suceava*. I (1939), nr. 70, 27 mart., p. 9; nr. 187, 19aug-, p. 2; nr. 194, 27 aug., p. 2; nr. 200, 3 sept., p. 2; nr. 206, 10 sept., p. 3; 212, 17 sept., p. 2; 232, 5 nov., p. 2; *Comentarii lirice la poeme într-un vers de Ion Pillat, ia Universul literar*, L(1941), nr. 14, 29 mart., p. 6.
- Caprile, Esterlich-Mărgărita Abella. *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *La Nacion*, 1936, 7 sept.
- M.M.R. /Romniceanu/, *Poeme într-un vers*, în *Vlăstarul*, XII (1936), nr. 5—6.
- Demetrescu, Romulus, *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, în *Pagini literare*, III (1936), nr. 10-11, oct.-nov., p. 528-532.
- Roșu Nicolae, *Anul literar în Curentul*, X (1937), nr. 3203, 1 ian., p. ,;. *Un nou gen literar: Monostihul. Critică și sinteză*. București, „Universul literar", 1939, p. 208-215.
- Nenișor, Gh., *Cronique de la vie littiraire*, în *L'annee litteraire 1936 în L'Indepc-dance roumaine*, LXII (1937), nr. 18.551, 8 ian., p. 2.
- Niculescu, M-, *Comentarii lirice la poeme într-un vers de Ion Pillat*, în *Universul*, . LIV (1937), nr. 31, 1 feb., p.4.

Papadima, Ovidiu, *Mircea Streinul... Comentarii lirice la poeme tnir-un vers de Ion Pillat*, în *Gindirea*, XVI (1937), nr. 3, mart., p. 142.

Pillat Ion, *Poemes en un seul vers*, în *La Roumanie d'aujourd'hui*, 1968, nr. 6, iun., p. 32, în *liumănen heute*, 1968, nr. 6, iun., p. 32; *Rumania de Noy*, 1968, nr. 6, iuu.. p. 32; *România today*, 1968, nr. 6, iun., p. 32.

Tohăneanu, G.I., „*Punerea în pagină*” a textului poetic, în *Limba români*, XX (197 I) nr. 3, p. 241-242.

Tăușan, Victoria, Ana, *Ion Pillat. Ceremonia naturii...* p. 27—27.

Robu, Cornel, *Haiku — poezia de la frontierele tăcerii*, în *Steaua*, XXV (1974), nr. 11, nov. p. 46—48.

Martin. Aurel, *Metonimii*, București, Kditt;ra Eminescu, 1974, *Ion Pillat și poezia pură*, p. 228—230.

Beniuc, M., *Poezi fî prozatori*. București, Editura Minerva. 1975, p. 17.

Mîcu, Dumitru, *Gîndirea și Gindirismul* • • • p. 490.

Crohmălniceanu, Ov. S., *Literatura română între cele două războaie mondiale...* p. 122.

Livescu, Cristian, *Introducere în oPeră lui Ion Pillat...* p. 187—194.

Drăgoi, Dumitru, Șerban, *Ion PULat...*, p. 191—192.

UMBRA TIMPULUI, ed. .1940; E.D.III (1934- 1939)

Comentarea unora dintre poeme a apărut în cronicile referitoare la ȚĂRM PIERDUT, volum ce le cuprindea la început în sumar de unde au fost scoase pentru a intra în configurația UMBREI TIMPULUI.

Demetrescu, Romulus, *Țărm pierdut*, versuri, 1834—1936, în *Pagini literare*, IV (1937), nr. 6-8, p. 334-338.

Ionescu. Constantul, D.. *Un clasic Ion Pillat cu prilejul volumului Țărm pierdut în Ramuri*, XXXIX(1937). nr... p. 364-368.

Niculescu. Mihai, *Ion Pillat: Țărm pierdut*, versuri 1934—1936..., în *Universul*. LIV (1937), nr. 187, i. L, p. 8.

Cbine2u, Ion, *Ion Pillat: Țărm pierdut*, în *Pagini de critică...* 1969, p. 50—52.

Streinu Vladimir, *Țărm pierdut*, în *Pagini de critică literară...* 1968, p. 62—64.

Cioculescu, Șerban, *Aspecte literare contemporane...* 1972, p. 153. *Ion Pillat, Țărm pierdut*.

Portunescu, C.D., *Umbra timpului, poezii de Ion Pillat*, în *Arhivele Olteniei*, XIX (1940), nr. 107-112, ian.-dec. p. 250-253. P.L 6597 M. 245.

Piunescu-Ulmu, T., *Umbra timpului*, în *Universul*, 1940 în *Buletinul cărții românești*, XII (1940), nr.6, iun., p. 10.

Streinu, Vladimir, *Ion Pillat: Umbra timpului*, în *Viața românească*, XXXII (1*40), nr. 6, iun., p. 81—82; *Versificația modernă*, București,- Editura pentru lite-

ratură 1966; *Pagini de critică literară*, voi. 5, Ediție alcătuită de George Muntean, București, Editura Minerva, 1971, p. 46—49.

Damaschin, Vasile, *Noul volum de versuri*, în *Seara*, III (1940), nr. 786, 5 iun., p. 2.

Fântăneru, Constantin. *Ion Pillat: Umbra timpului, poezii*, în *Universul literar*, XLIX (1940), nr. 26, 22 iun., p. 2.

Nicolescu, G.C.. *Ion Pillat: Umbra timpului*, în *Chemarea vremii*, XIV (1940), seria 2, nr. 9, 1 aug., p. 4.

P. Corn. /Comarnescu, Petru/, *Note: Ion Pillat: Umbra timpului*, în *Revista Fundațiilor*, Vtl(1940), nr. 9. sept., p. 719-720-

Pop, Aug. Z.N., *Ion Pillat: Umbra timpului, poezii*, în *Convorbiri literare*, LXXIV (1941), nr. 7, iul., p. 922-923.

Livescu, Cristian, *Introducere în opera lui Ion Pillat...* 194—198.

ÎMPLINIRE, ed. 1942, E.D.III (Poezii: 1939- 1940)

Roșu, Nicolae, *Ion Filial: împlinire*. București, Editura Fundațiilor în P.II 6243. *Gîndirea*, XXI (1942), nr.6. iun.-iul. p. 348-350.

Constantinescu, Pompiliu, *Ion Pillat: împlinire în Vremea*. XIV (1942), nr. 654, P. IV 9262, 28 iun., p. 7. *Scrieri* voi. 4... p. 397-402.

Niculescu, Mihai, *împlinire de Ion Pillat*, în *Universul literar*, LI (1942), nr. 23, P. II III IV 735, 6 iun., p. 5.

Petrașincu, Dan, *împlinire, poeme de Ion Pillat*, în *Viața*, II (1942), nr.4 19, 18 iun., P. IV 17 565, p. 2.

Buzdugan-Hațeganu. Cornelia, *Ion Pillat: împlinire*. Fundația pentru literatură și artă, 1942, în *România tinăra* 1 (1942), nr.2—3, iun.—iul. p. 19—22.

Constantin, Stelian /Stelian/, *Ion Pillat: împlinire*. Editura Fundației pentru literatură și artă, în *Familia*, LXXVII (1942), nr. 7-8, iul.—aug., p. 87-89.

Șugariu, Ion. *Ion Pillat: împlinire*, în *Reviast Fundațiilor*, X (1943), nr. 5, mai. p. 423—426.

Rău, Aurel. *Ion Pillat: Poezii. Antologie...* p. XXXIII.

Crohmălniceanu, Ov.S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, Voi. II p. 123-124.

Papadima, Ov. *Ion PiUat...* p. 145.

Livescu, Cristian. *Introducere în opera lui Ion Pillat...* 199—200.

Drăgoi, Șerban, Dumitru. *Ion Pillat...* p. 190.

Ordinea cronologică a elaborării pieselor din volumele:

**CAIETUL VERDE; ȚĂRM PIERDUT;
SCUTUL MINERVEI; BALCIC;
POEME ÎNTR-UN VERS;
VERSURI REGĂSITE; UMBRA TIMPULUI;
ÎMPLINIRE; CUMPĂNĂ DREAPTĂ.**

- 1020 *Vînătorul de himere* (V. R)
- 1927 *Dafni*, București, 7 mai, (Ț.P.); *Himet*, București, 21 mai, (Ț.P.); *Sunium*, București, 21 mai, (Ț.P.).
- 1928 *Ovidiu*, București, 14—15 ian., (Ț.P.); *Cîntecul lui AU*, 20 ian., (B); *Vrăjitorul de șerpi*, București, 24 ian., (C.V.); *Norul*, Tekirghiol-movilă, 11 iunie, (C.V.); *Călătorire*, Paria, 11 iul., (C.V.); *Scrisoare*, Miorcani, 7 aug., (C.V.); *Mortul*, Miorcani, 7 aug., (C.V.).
- 1929 *De-o fi să fie raiul*. București, ian.—feb., (C.V.); *Fagul*, 16 april., (V.R.); *Recuerdo*, București, 16 april., (C.V.); *Oglinda fermecată*. Predeal, 7 iul., (C.V.); *Hellada*, Predeal, 7 sau 8 iul., (Ț.P.); *Balcic de seară*, Balcic, 26-27 iul., (B.); *Balcic biblic*, Balcic, 27 iul., (B.); *Prolog la un poem părăsit*, Miorcani, 7 aug., (V.R.); *Elegie în pădure*. București, sfîrșit aug, început sept., (C.V.); *Asfodelă*, București, 6 noiemb., (Ț.P.), *Elegie în toamnă*. București, 8-9 dec, (C.V.).
- 1930 *Adormind*, București, april., (C.V.); *La un poet*, Predeal, 26 aug., (Ț.P.); *Octomvrie*. Predeal, 14 april., (C.V.); *Insulă*, Predeal, 14 sept., (Ț.P.); *Circ planetar*, 23 noiemb., (V.R.); *Centaurul bătrîn*, București, 19 dec, (Ț.P.);
- 1931 *Primăvară nouă*, București, 8 april., (CV.); *De Paști*, București, april., (C.V.); *Elegie pentru mine*, Miorcani, 29—30 aug., (C.V.); *A doua Elegie*, Miorcani, 12 sept., (CV.); *Icoană pe sticlă*, București, 19 dec, (CV.); *A treia Elegie*, Dîrvari—Ilfov, 28 dec, (CV.).
- 1932 *Prund*, mart., (V.R.); *Sini*, mart., (V.R.), *Seară pascală*, Dîrvari—Ilfov, 1 mai, (CV.); *Piersicul*, București, mai, (CV.); *Assisi*, București, 1 oct., (CV.); *Păstor ionian*, București, 5 oct., (Ț.P.); *Odaia ei*. Miorcani, 9 oct., (CV.); *Scitul*, Miorcani, 9 oct., (C.V.); *A patra Elegie*, Miorcani, 9 oct., (CV.); *Toledo*, București, 20 oct., (CV.); *Prinos*, București, 8 oct., (Ț.P.); *Cocorii*, București, 29 dec, (CV.); *Țarm sudic*, București, 25—30 dec, (C.V.); *Stanțe pe un motiv de Ronsard*, București, 1932, (CV.).
- 1933 *Veghe*, Paris, 2 mart. și București, 7 april., (CV.); *Țara*. București, 6 april., (CV.); *Bust antic*, București, 26 iul., (Ț.P.); *Ornic*, București, 23 iul., (C.V.); *Inscripție votivă*. București, 23 iul., (CV.); *Sarcofag*, Miorcani, 3aug-, (B.); *Ajuns acum pe culmea...* Miorcani, 4 aug., (Sc.M.); *Deoarece*

Senino... Miorcani, 4 aug., (Sc.M.); *Același zeu profetic...* Miorcani, 5 aug. (Sc.M.); *Adăpostit sub scutul...*, Miorcani, 5 aug., (Sc.M.); *Precum prin crîng...* Miorcani, 5 aug., (Sc.M.); *Neptun pe mări...* Miorcani, 5 aug. (Sc.M.); *Cu armonie simplă...* Miorcani 6 aug., (Sc.M.); *Sub rod se-ndoaie pomul...* Miorcani 6 aug., (Sc.M.); *La Roma cînd Horațiu...* Miorcani, 6 aug., (Sc.M.); *Pe mări nu poate vasul...* Miorcani, 8 aug., (Sc.M.); *Abia sosi Prierul...* Miorcani, 8 aug-, (Sc.M.); *Icar cum îl sfidase...* Miorcani, 8 aug., (Sc.M.); *Din toate numai roză. . .* (Sc.M.); *Nespedită mie..* . Miorcani, 9 aug., (Sc.M.); *Din Helicon coboară...* Miorcani, 9—10 aug., (Sc.M.); *Nu-s vindecat cu totul...* Miorcani, 10 aug., (Sc.M.); *În căutarea prăzii. .* Miorcani, 10 aug-, (Sc.M.); *Te-am regăsit...* Miorcani, 10 aug., (Sc.M.); *Sonet*, București, 19 noiemb., (C.V.); *Dansatoarea*, București, (CV.).

- 1934 *Tăcere*, București, primăvara, (U.T.); *Stanțe*, București, noiemb., (U.T.); *Stanțe II*, București, 15 noiemb., (U.T.); *Stanțe III, IV, V, VI, VII, VIII, IX*, București, 18 noiemb., (U.T.); *Ispita frumuseții*. București, noiemb., (V.R.).
- 1935 *Cicladele*, 21 april., (Ț.P.); *Cină cu pești*, Balcic, iunie, (B.); *Balcic lunar*, iun.—oct., (B.); *Stella maris*, noiemb., (B.); *Cîntec de vremelnicie*, București, 19 noiemb., (U.T.)'. POEME ÎNTR-UN VERS, București, 19-20 noiemb.: *Poemul într-un vers*; *Păstorul mării*; *îmbrățișare*; *Pan*; *Zvon*; *Stelă de mim*; *Groupă nouă*; *Trup de fată*; *Dorință*; *Colori*; *întîlniri*; *Veghe*; *Pasărea din basm*; *Iarnă*; *Artă poetică (I)*/ *Amurg*; *Melancolie*; *Logodnă*; *Calea nopții*; *Navigatorii*; *Trecutul*; *Tinerete*; *Apă nencepută*; *Dezamăgire*; *Mare sudică*; *Artă poetică (II)*," *Portret*; *Floarea vremii*; *Stol coborît*; *Darul*; *Poetul trădat*; *Vasul Iovit*; *Beșug*; *Castana*; *Drum de noapte*; *Nocturnă*; *Casa copilăriei*; *Menire*; *Asemănări*; *Părerii*; *Amurg în crîng*; *Turc bătrîn*; *Măgărușul*; *Cimitir tătăresc*; *Golful*; *Camee*; *Diada*; *Ciocîrlia*; *Norii*; *Artă poetică (III)*; *Zile și nopți*; *Hanul Vechi*; *Prevestire*; *Copilărie*; *Toamna copilăriei*; *Părăsire*; *Conac de altădată*; *Singur*; *Veveriță, toamna*; *Vînătoare*; *Păstorul*.

1936 POEME ÎNTR-UN VERS. București, ian.: *Stelă funerară*; *Stelă de dansatoare*; *Pasărea mării*; *Marinarul*; *Plaja*; *Seara, la Voroneț*; *Insula de mirodenii*; *Vecernie*; *Heraclit*; *Țipar*; *Murmur etern*; *Casă la Balcic*; *Fată la fin-țina*; *Mare pămînteană*; *Popas*; *Descălecătorii*; *Crăciun*; *Poetul*; *Inimă*; *Templu antic*; *Marmură greacă*; *Friză (I)*; *Friză (II)*; *Friză (III)*; *Veveriță*, București, 22 mart (UT.)

Balcic, Paști, 1936. *Amintirea*; *Gorgane pe Bărağan*; *Sfîrșit de iarnă*; *Primăvară pastorală*; *Primăvară*; *Cetatea din mare* • *Stăpînul mării*; *Căjelul pămîntului*; *Țara*; *Lacrimi*; *Luntrașul*; *Floare tîrzie*; *Cer răsturnat*; *Nemuriri plătînde*; *Clopot de taină*; *Întoarcere*; *Cimitir tătăresc*; *Cimitir turcesc*; *Întîile mișunele*; *Bujori sălbatici*; *Lalele*; *Prier*; *Pescăruși*; *însurare*; *Zarzar la mare*; *Despăduriri*; *Sîngele vieții*. *Nedatate*; *Insula de mirodenii*, *Stelă funerară*; *Stelă de mim*; *Stelă de*

dansatoare; Pasărea, mării; Seata la Voronfi; Popor nomad: Popas; Sclave; Descălecătorii; Crăciun; Inima; San Fiancesco nel deserto.

Țarm pierdut, Balcic, 10 iutiie, (Ț.P.); *Alesul*, Balcic, 10 iunie, (Ț.P.); *împlinire*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Balcic*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Lună Pe mare*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Casă la Balcic*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Floarea din fereastră*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Seară lă țarm*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Dionysopolis*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Sarcofag tracic*, Balcic, 10 iunie, (B.); *Plajă pustie*, București, 13 iul., (B.); *Veveriță*, București, 22 mari., (U.T.); *Amurg pe Prut*, Miorcani, 5 sept. (B.); *Versuri*, Miorcani, 14 aug., (U.T.); *Cîntec pentru lumină*, Miorcani, 6 sept., (U.T.); *Pasăre de lut*, Bucureștii, 13 noiemb., (U.T.); *Burtec lunar*, București, 13 noiemb., (U.T.); *Păstorul și faunul*, Miorcani, 6 sept., (Ț.P.); *Singe străbun*, Miorcani, 6 sept., (C.V.); *Insula*, Balcic, 22 sept., (Ț.P.); *Cules de zi*, Balcic, 11 oct., (B.); *Pe țarm*, București, 23 oct., (B.); *Moartea păstorului*, București, 20 dec, (Ț.P.)-

1937 *Elegie în fața mării*, Balcic, toamna 1936, București, 6 mart. 1937, (C.V.); *Mit*, București, 29 mart., (Ț-P-); *Scoica*, București, 31 mart. (B.); *înserare*, Miorcani, 23 iul., (B.); *Șarpele casei*, Miorcani, 23 iul., (U.T.); *Cules*, Miorcani, 23 iul., (V.R.); *La iaz*, Miorcani, 23 iul., (V.R.); *înnoptare*, Miorcani, 23 iul., (U.T.); *Cîntec*, Miorcani, 30 iul., (U.T.); *Frații*, Miorcani, 23 iul., (U.T.); *Zodier*, Miorcani, 29 iul., (U.T.); *în toamnă*, Miorcani, 29 iul., (U.T.); *Poza din urmă*, Miorcani, 29 iul., (U.T.); *Seara la Sfînca*, 29 iul., (V.R.); *Zori*, Miorcani, 5 sept.; *Poteca din pădure*, București, 30 oct., (V.R.); *înserare*, Miorcani, sept., 1937, (U.T.).

1938 *Rod*, București, 4 april., (U.T.); *Primăvara*, București, 4 april., (U.T.); *Cîntec*, 5 april., (V.R.); *Poetul*, București, 5—14 april., (U.T.); *Pescărușul*, Balcic, 18 oct., (B.); *Țarm pontic*, Balcic, 19 oct., (B.); *Prinos*, Balcic, 19 oct., (B.); *Piatră*, Balcic, 19 oct., (B.); *Cimitir tătăresc*, Balcic, 20 oct., (B.); *Delfi*, București, 15 dec, (Ț.P.); *An mort*, București, 15 dec, (Ț.P.) *Umbre pe iaz*, București, 27 dec, (U.T.). *Cîntec pentru tine* /II *Vrei să vii puțin* /București; 27 dec (UT).

1939 *Tipar*, București, 8 ian. (U.T.); *Soartă*, București, 13 ian., (U.T.); *Aloes*, București, 13 ian., (U.T.); *Suflet*, București, 18 ian., (U.T.); *Iarnă tîrzie*, București, 27 mart., (U.T.); *Don Quichote.*, București, 27 mart. (ÎMP.); *Elegie*, București, 29 mart., (U.T.); *Seară pe ape*, București, mai (B.); *Insulă toamna*, București, 5 iun., (B.); *Stele*, Balcic, 5 iun.; (ÎMP.); *Panta rhei*, Miorcani, 31 iul., (U.T.); *Ceas pierdut*, Miorcani, 2 aug., (U.T.); *Acrocoring*, Miorcani, 2 aug., (Ț-P-); *Cra-ro-ra-ra*, Miorcani, 1 aug., *Pîndă*, Miorcani, 9 aug., (U.T.); *Timpul*, Miorcani, 9 aug., (ÎMP.); (U.T.); *Cîntec pentru tine* (I *Lasă-mi-te la.ia* Miorcarti[^] 9aug. (UT) *Scamatorul*, Miorcani, 10 aug., (U.T.); *Din ramele iatacului vechi*, Miorcani, 10 aug., (U.T.); *Cinter pentru tine* /HI *Apa de izvorj* Miorcaui 24 aug (UT)

Prevestire, București, 20 noiemb., (ÎMP.); *Patinor*, București, 20 noiemb., (ÎMP.); *Saadi*, București, 21 noiemb., (ÎMP.); *Basorelief*, 21 noiemb., (ÎMP.); *Roză*, București, 22 noiemb., (ÎMP.); *Pegas*, București, 22 noiemb., (ÎMP.); *Grădinarul*, București, 22 noiemb., (ÎMP.); *Părerere*, București, 22 noiemb., (ÎMP.); *Endimion*, București, 25 noiemb., (U.T.); *Farmec*, București, 25 noiemb., (ÎMP.); *Faunul*, București, 27 noiemb., (UT), *Joș de flăcări* București 27 noiemb. (ÎM) *Navigatorul*, București, 30 noiemb., (ÎMP.); *Cimitir*, București, 30 noiemb., (ÎMP.); *Frate iconar*, București, 1 dec. (ÎMP.).

1940 *Cină*, București, Sian., (ÎMP.); *Centaurul*, București, 5 ian., (ÎMP.); *Lui Atlas*, București, 5 ian., (ÎMP.); *Priveghi*, București, 5 ian., (ÎMP.); *La moara rea*, București, (ÎMP.); *Hellas*, București, 6 ian., (ÎMP.); *Pustnic*, București, 12 ian., (ÎMP.); *Toamnă*, București, 13 ian., (ÎM.); *Port breton*, București, 28 ian., (ÎMP.); *Trepte*, București, 31 ian., (ÎMP.); *Spectrul rozei*, București, 31 ian., (ÎMP.); *Che-mare*, București, 31ian., (ÎMP.); *Viziune polară*, București, 31 ian., (ÎMP.); *Narcis*, București, 1 fib., (ÎMP.); *Heruvim*, București, 7 feb., (ÎMP.); *înger rămas*, București, 8 feb., (ÎMP.); *Sonetul*, București, 8 feb., (ÎMP.); *Potir amur*, 16 feb., (ÎMP.); *Legende*, 16 feb., (ÎMP.); *Cristal*, București, 24 feb., (ÎMP.); *Zori de primăvară*, București, 24 feb., (ÎMP.); *Regăsire*, București, 24 feb., (ÎMP.); *Natură moartă*, București, 27 feb., (ÎMP.); *Poetul*, București, 28 feb., (ÎMP.); *Chiparoșii*, București, 28 feb., (ÎMP.); *Basm*, București, 28 feb., (ÎMP.); *Eternități, vremelnicii*, București, 28 feb., (ÎMP.); *împlinire*, București, 1 mart., (ÎMP.); *Hokusai*, 1 mart., (ÎMP.); *Ciitorul*, București, 1 mart., (ÎMP.); *Har*, București, 7 mart., (ÎMP.); *Rătărit de soare*, București, 7 mari., (ÎMP.); *Nomadul*, București, 17 mar*, (ÎMP.); *Vhiătoare*, București, 18 mart., (ÎMP.); *Pastorală*, 20 mart., (ÎMP.); *Calendar*, București, 28 mart., (ÎMP.); *Cupa*, București, 15 april., (V.R.); *Ispita frumuseții* București, n.iemb.ie (V.R.) *Drumul din basme*, București, 3 dec, (V.R.); *Viermi țării*, București, 30 dec, (V.R.); *Din fluier cicbânc*.c. București noapte 31 dec. (CD)

1941 *Din fluier ciobănesc*, București, 31 dec, 1940 — 1 ian., 1940; *Sîna părăsită*, București, 2—3 ian., (CD.); *Legănat Cu tine*, București, 2—3 ian., (CD.); *Insula*, București, 18 mart., (Ț.P.); *Epidaur*, Grecia, 23 mart., (Ț.P.); *Capre*, 25 mart., (Ț.V.); *Olimpia*, București, 25 mart., (Ț.P.); *Stelă*, 12 april., (Ț.P.); *Horoscop*, București, 21 iun., (CD.); *Transhumanță*, București, 25 iun., (CD.); *Cîntecul verii*, București, 28 iul., (CD.); *Ceas lainic*, 22 sept., (CD.); *Toamnă*, București; 2 oct. (CD.) *Regăsire*, București, 27 dec, (CD.) * *Unui ciitor peste veacuri*, București, 29 dec, (CD.). *Inscripții pentru cariile mele*, București; 1941 (I.C)

1942 *Oglindiri*, București, 21 mart., (CD.); *Narcis*, București, 7 april., (CD.) *Crez*, București, (V.K.); *înserare*, Miorcani, 10 aug., (CD.); *Solie*, Miorcani

- IOaug-, (C.D.); *Zeu marin*. București, 10.11 nov., (C.D.); *Necunoscutei I, II, III*, București, 3—4 dec, (C.V.); *Prezentă*, București, 3—4 dec, (C.D.).
- 1943 *Post martem*. București. 16 dec, (C.D.); *Curul și privighetoarea*, Miorcani, 19 mai, (C.D.); *Singur*, Miorcani, 19 mai, (C.D.); *Vechime*, Miorcani, 19—20 mai, (C.D.); *împăcare*, Miorcani, 24 mai, (C.D.); *Destin*, Miorcani, 24 mai, (C.D.); *Sirena*, Miorcani. 12 aug., (Ț.P.).
- 1944 *Măturie*, Izvorani, 14 mart-, (C.D.); *Terține*, 23 mart., (C.D.); *Menire*, București. 6 dec, (C.D.); *Terține*, București, f.d. (V.R.), nedată. *La o alegere proprie din George, Hofmannsthal, Rilke* (V.R.J)

DIN LABORATORUL CREAȚIEI

Alcătuirea volumelor

CAIETUL VERDE (1927-1936)

Mss. din 15 ianuarie 1933 al volumului de versuri CAIETUL VERDE, proprietatea familiei, este format dintr-un caiet (13 x 25), cu foile din hirtie velină, cu copertile îmbrăcate în piele maron deschis și ferecătura de metal Cu cheiță. Coperta de deasupra este împodobită cu linii punctate, aurite, ce se taie în romburi. Grosimea filelor este, de asemenea, aurită. Pe pagina de titlu este scris în partea de sus: *Caietul Verde*, iar jos: *Ion Pillat*. Între titlu și autor este desenat un motiv decorativ, format dintr-o cruce înscrisă în două romburi concentrice.

Pe prima pagină se află dedicația: *Acest manuscris a fost întocmit pentru fiica mea Pia și început la București în ziua de 15 ianuarie 1933.*

Manuscrisul este frumos, caligrafiat cu dragoste, iar poemele sînt înscrise pe pagină cu un deosebit simț artistic. Fiecare poem este copiat cu cerneală neagră și peniță subțire. Primul cuvînt este scris cu cerneală roșie. Dacă poezia nu a încăput pe o singură pagină, — lăuțid ca model incunabilele, — poetul notează cu cerneală roșie, în colțul din stîngă paginii, primul cuvînt al versului ce începe strofa trecută pe pagina următoare. Titlurile poemelor sînt subliniate, la mijloc, de un scurt ornament format dintr-o linie roșie între două linii trase cu negru, motiv pus și la sfîrșitul versurilor. Datarea fiecărei poeme, notată în colțul din stîngă paginii, pe care se află ultima strofa, este însemnată cu cerneală roșie, iar notele explicative, respective, cu cerneală neagră.

Poemele sînt copiate în următoarea ordine care nu este aceea din CAIETUL VERDE ed. 1932, ed. 1936 șiu E.D.HI 1944.

Vrăjitorul de setpi; Cîntecul lui Aii; Călătorire; Un nor; Scrisoare; Mortul; De-o fi să fie raiul...; Recuerdo; Oglinda fermecată; Hellada; Balcic de seară; Balcic biblic.

Poemele au fost deci alese, din întregul volum și dedicate fiicei • poetului selectarea lor datorîindu-se, probabil gustului acesteia.

Pînă în momentul de față nu a fost găsit manuscrisul complet al volumului CAIETUL VERDE. La Muzeul literaturii române se află mss. 173 10/1—23, care reunește de fapt 20 de poeme scrise pe foi volante, adunate într-o copertă, improvizată, de hîrtie velină (21 x 17), pe care Ion Pillat a scris: *Caietul-verde. Manuscris de Poezii. I.P.* și a notat data: *București, noiembrie, 1929.*

Toate acestea ne determina să presupunem că Ion Pillat alcătuieste manuscrisul volumului după cum procedase și cu AMĂGIRI, reunind poemele, copiate în forma lor aproape definitivă, la diferite date pe foi volante și arăuîndu-le apoi în ordinea voită de el. Din manuscris lipsesc multe poeme. Cele rămase sînt astfel numerotate: 2, *Asfodelă*; 3, *Insulă*; 4, *Păstor ionian*, "6, *Stanță jAeriana zare. ..*) de Jean Moreas; 7, *Recuerdo*; 8, *Septemvrie*; 10, *Adormind*, "11, *Odaia ei*; 13, *Vrăjitorul de șerpi*; 16, *Mortul*; 18, *Călătorire*; 19, *Oglinda fermecată*; 20, *Pri-măvară* (veche); 22, *Piersicul*; 27, *Fintina romană* de Conrad Frederic Meyer; 28, *Fintina romană* de Rainer Măria Rilke; 38, *Părăsit pe munții din suflet* de Rainer Măria Rilke; 39, *înfia elegie pentru mine*; 42, *A patra elegie pentru mine.*

Poemul 8, *Septemvrie, csic* de fapt *Octomvrie*, litu ales ca definitiv-la. publica-carea în volum.

La Biblioteca Centrală de Stat se mai află următoarele manuscrise cu poeme din C.V. și ele numerotate: mss. 28.200 un dublet al poemului: 4, *Păstor ionian*; mss. 21.421: 15, *Centaurul bătrîn*; mss. 28.201: 32, *Cîntecul lui AH*; mss. 11.516: 36, *Elegie în toamnă*,

în arhiva familiei se păstrează *Seară Pascală* cu numărul 24 și *Scrisoare*. Se observă că numărul de ordine al fiecăreia din poezii este același dat de Ion Pillat în sumarul volumului C.V. (1932).

La pag. 355 a volumului de față a fost descrisă atît ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE cit și aceea din 1936. În ambele cazuri Ion Pillat a împărțit poemele în grupuri distincte, dedicate fiecare unor poeți pe care-i admira. Ne place să reținem generozitatea lui Ion Pillat care și-a strîns poemele în buchete dăruîndu-le celor pe care îi iubea sau numai îi prețuia. Poemele astfel repartizate formează unități distincte căci sînt polarizate în jurul unei preocupări sau teme anume, ele fiind legate între ele prin atmosfera elegiacă mai puțin vădită la început, dar din ce în ce mai învăluitoare cu cît ne apropiem de *Elegiile* care sfîrșesc volumul,

Cercetînd șirul poemelor din PASĂREA DE LUT (1934) care cuprinde, în afară de PE ARGEȘ ÎN SUS, SATUL MEU, LIMPEZIMI, vedem că în el figurează și poemele ediției din 1932 ale CAIETULUI VERDE dar și cîteva scrise ulterior și care vor fi adăugate ediției din 1936. Acestea sînt: *Prinos; Dansatoarea; Inscripție votivă; Sarcofaș; Sonet; Stanțe; Ornic; Cocorii; Țara; Veghe; Țarm*

sudic. Modul de alcătuire a celei de a doua ediții este pasionant de urmărit, nu numai din curiozitatea de a vedea în ce context anume au fost plasate noile poeme, dar și pentru că Ion PiUat înțelege să schimbe dedicațiile din prima ediție, închinând poeziile altor persoane în cea de-a doua ediție. Pe de altă parte, în cadrul diferitelor grupări, poetul schimbă de la o ediție la alta, local poeziilor. El se arată astfel obsedat de căutarea și găsirea celei mai potrivite gradări de sentimente și impresii, în vederea obținerii unui anumit efect al ansamblului de poeme strânse isub același titlu.

Este vădit că între poeme și personalitatea celor cărora le-au fost dedicate există corespondențe. Analize subtile pot deosebi fina împletire de afinități și sentimente, astfel mărturisite, dintre cei aleși și virtualitățile sufletești ale lui Ion Pillat. Astfel, în E.D.III, unde Ion Pillat va renunța la toate dedicațiile, păstrând-o doar pe aceea către soția sa la poemul *Scrisoare*, subtila legătură dintre poeme, care par a se împlini unele prin altele, amplificată de legăturile sufletești dintre poet și prietenii săi, va da volumului o căldură aparte. Urmărirea jocului duce la o firească finalitate, de care Ion Pillat nu era conștient la data primei alcătuirii a CAIETULUI VERDE, dar pe care o putem prevedea, cunoscând devenirea volumelor deja prezentate, a grupării poemelor armonizate pe motive, afinitate de atmosferă poetică, gândire și sentiment. Atrase astfel între ele, acestea se ordonează coerent pe volume și înăluntru acestora — în unele cazuri — într-un „crescendo final. întreaga operă pillatiană crește și se împlinește treptat, asemenea unități indestructibile a unui organism viu.

Revenindu-se la ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE, se observă că poetul dedică lui I. N. Herescu, specializat în limbă și cultură greacă și latină antică, poemele: *Helladă; Asfodcla; Insula; Pastor ionian; Lui Mistral și Stanțe (Aeriana zare...* Llraducere din Jetui Moreas, toate inspirate din patima sa, presimțită în tinerețe și evoluată la maturitate, pentru peisajul grecesc, rămas în timp același, în care a fost posibilă crearea idealității miturilor eline, și de atracția sa pentru poezii atașate tradiției literare clasice antice, printre care și Frederic Mistral și Jean Moreas.

În ediția din 1936 a CAIETULUI VERDE, Ion Pillat simte nevoia să adauge acestui grupaj alte poeme având același izvor de inspirație, și care fuseseră tipărite în 1934 în volumul PASĂREA DE LUT și anume: *Prinos; Dansatoarea; Inscripție votivă; Sarcofag; Bust antic*. Din același motiv el scoate poemul *Centaurul bătrîn* din seria poemelor dedicate lui V. Voiculescu și-l adaugă primului ciclu. Dar atașarea poemului: *Un nor*, în grupajul închinat lui I. N. Herescu, pare la prima vedere insolită. În contextul acestor poeme, imaginea norului plutind la apusul soarelui ca o imensă lebedă însingerată și topirea sa, dramatic regizată. între cer și mare, simboliza amurgirea miturilor zeităților grecești atât de apropiate de sufletul poetului. Asociat însă poemelor dăruite lui V. Voiculescu și anume: *Scitul; Vrăjitorul de șerpi și Mortul*, inspirate de figuri istorice devenite mit, de eresuri populare și unele aspecte ale vieții păstorești, aceleași astăzi ca

și acum o mie de ani, subiecte proprii universului poetic voiculescian — poemul *Norul* simbolizează efemeritatea în timp a duratei oricăror lumi și credințe.

În ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE, — în cinstea poetului și criticului Perpessicius, — Ion Pillat grupase heteroclit poemele: *ReCuerdo*, în care evoca grădina Luxembourg, decor al tinereții sale pariziene și replică a poemului *Jardin du Luxembourg*, publicat în 1912- 1914 în volumul ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ, *Octomvrie*, alt poem inspirat de dureroasa frumusețe a ultimelor zile de toamnă, stîrnind în suflet dorul și nostalgia, *De-o fi să fie raiul*, — sanctificare a melegurilor natale, — idee conducătoare în volumul BISERICA DE ALTĂDATĂ, și în sfîrșit: *Adormind și Odaia ei* care trimit la Sonetele pariziene, de înfrîurire baudeleriană, din ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ. Amintirea interiorului locuit de o iubită de altădată care, poate era moartă de mult, se eterizează în supraviețuirea-parfumului amăru și dulce al iubirii trecute. Ciclul se încheia cu țîșnțul de dor din poezia *Răsunet*, o traducere din Goethe.

În ediția din 1936 a CAIETULUI VERDE, Ion Pillat omogenizează grupajul scoțind *De-o fi să fie raiul, Octomvrie și Răsunet*. El adaugă în schimb poemelor: *Odaia ei și Adormind*, un *Sonet* de statornicie a dragostei în timp și *Stanțe* inspirate de sonetul lui Konsard: *Quand vous serez bien vieille...* Parafrazindu-l pe Ronsard, poetul nostru dă alt sens orgoliosului sfîrșit al poemului francez. El își exprimă credința în arta versului în stare să tezaurizeze pentru veșnicie farmecul iubitei.

În schimb, *De-o fi să fie raiul și Țară*, — poem de fierbinte dragoste de patrie, apărut în 1944 în volumul PASĂREA DE LUT, sînt atrase firesc în sfera poemelor dedicate în 1932 poetului Harie Voronca și anume: *Primăvara, De Paști și Piersicul*, idilice evocări și oglindiri sufletești, în vraja peisajului românesc. De asemenea, în ediția din 1936 Ion Pillat alătură *Octomvrie* poemelor destinate în 1932 lui Lucian Blaga: *Seară pascală și Icoană pe sticlă* dar elimină traducerea din T. S. Eliot, *Drumul magilor*, o interpretare realistă a idilicului episod biblic împlinirea roadelor, acceptarea sfîrșitului, aduse ca prinos neîncetatei săvîrșiri și treceri a ciclurilor naturii, din poemul *Octomvrie*, învăluie permanența miturilor creștine integrate naturii românești din poemele *Seară pascală și Icoană pe sticlă*. Ele readuc atmosfera volumului BISERICĂ DE ALTĂDATĂ atât de repudiat de Lucian Blaga, căruia Ion Pillat înțelege să-i răspundă în acest mod.

În prima ediție a CAIETULUI VERDE Ion PiUat grupase pentru AL Philipide: *Călătorire*, poem sugerind înstrăinare de sine și sufletul înțepenit de zădărnice al „celui plecat”, obosit de goana călătoriilor fără sens, și *Oglinda fermecată*, regăsită în conacul de țară părăsit, în apele căreia se reflectă fumul amintirii „celei plecate”. În 1936 Ion Pillat sporește grupajul cu *Ornic*, a cărui cadență nesfîrșită și mers înainte trezesc „ecoul zilelor pierdute” în trecut, și cu *Cocorii*, poem al zborurilor fără de oprire.

Lui M. Rosentanz, poet de limbă germană și traducător al lui Ion Pillat, îi fuseseră dedicate în ediția din 1932, a CAIETULUI VERDE, în afară de *Assisi*

și *Toledo*. inspirate de moduri atât de diferite de a exterioriza, sentimentul religios creștin, și traduceri făcute de Ion Pillat: *Fântâna romană* de Conrad Frederic Meyer, *Fântâna romană* de Rainer Măria Rilke, *Stăpinul insulei* de Ștefan George și *Versuri pentru un copil mic* de Hugo von Hofmannsthal.

în ediția din 1936 traduceri sînt eliminate.

Pentru Dragoș Protopopescu, Ion Pillat asociază poezii inspirate de Balci: *Cîntecul lui AH*, *Balcic de seară*, *Balcic biblic*, grupaj rămas identic în cele două ediții.

Scrisoare dedicată Măriei Pillat, soția poetului, rămîne în cele două ediții, iar în E.D.HI, poemul începe volumul CAIETUL VERDE. Tonul de surdă melancolie al volumului este vădit în poemele închinare lui Ion Barbu: *Elegie în toamnă*, *Elegie în pădure* și *Părăsit pe munții din suflet*, o traducere din Rainer Măria Rilke la care poetul renunță în ediția din 1936, înlocuind-o cu *Veghe*. Cele mai conflictive e'egii, dezvăluind intimitatea sufletului: *Elegie pentru mine*, *A doua Elegie*, *A treia Elegie* și *A patra Elegie*, dedicate lui Ștefan Nenițescu, sînt păstrate, ca atare, în ambele ediții ale CAIETULUI VERDE.

Amintim că în notă asupra ediției din: *Ion Pillat*. OPERE, voi. II, Editura Eminescu, București, 1984, au fost expuse pe larg diferitele etape prin care a trecut gândirea lui Ion Pillat în lucrul de repartizare a operei în volume. Am reprodus de aceea toate planurile alcătuite în timp, pînă la ultimul, acela descris în *Testamentul literar* din 2 septembrie 1943. Astfel, în prima schiță de plan, din 9 martie 1940, primul volum era alcătuit din poemele anilor 1918—1927 cuprinse în: PE ARGEȘ ÎN SUS; SATUL MEU; BISERICA DE ALTĂDATĂ și LIMPEZIMI. Cu CAIETUL VERDE începea al doilea volum (1927-1939) care mai conținea; SCUTUL MINERVEI; POEME ÎNTR-UN VERS; ȚĂRM PIERDUT; BALCIC și UMBRA TIMPULUI. La acea dată nu fusese terminat încă în forma definitivă volumul ÎMPLINIRE deși poemele fuseseră compuse, și nici nu fusese conceput DRUM LĂUNTRIC (CUMPĂNĂ DREAPTĂ), inedit ca volum. Volumul al treilea aduna poemele din perioada tinereții (1910—1918) din CASA AMINTIRII, VISĂRI PĂGÎNE; ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ; AMĂGIRI; GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI. La 29 decembrie 1940 Ion Pillat întocmește un alt plan al OPERELOR COMPLETE, poezia distribuind-o în patru volume în succesiune cronologică. Volumul al treilea cuprindea: LIMPEZIMI (trecut ulterior la E.D.HI); CAIETUL VERDE; ȚĂRM PIERDUT și BALCIC, iar volumul al patrulea - SCUTUL MINERVEI; POEME ÎNTR-UN VERS; UMBRA TIMPULUI; ÎMPLINIRE și INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE, /toate trecute ulterior la E.D.HI/. în aprilie 1940 Ion Pillat nota următoarele: „CAIETUL VERDE. *Textul și ordinea Ediției a II-a (Cartea Românească, 1936) fără dedicații. Poeziile: Sarcofag; Cîntecul lui AH; Balcic de seară și Balcic biblic trec la BALCIC (din același volum II al OPERELOR,); Țărm sudic (cu dedicația păstrată) trece la ȚĂRM PIERDUT (idem). în schimb volumul primește poeziile: Sini — ta un*

tors antic — (inedit ca volum) /după Adormind și înainte de Odaia ei; Venuri din ȚĂRM PIERDUT) /după Recuerdo; Amurg pe Prut (idem) /după De-o fi să fie raiul/ și Singe străbun (idem) /după Scitul/. Dedicția «Măriei Pillat se menține la Scrisoare».*

Total 46 — 5 + 4 — 45 poezii. Din cuprins fuseseră eliminate, conform ediției din 1936, toate traduceri.

Șirul poemelor din PLANUL OPERELOR COMPLETE din 29 dec. 1940—26 mart.—12 aprilie 1941 — era întmicitva diferit.

Astfel, ordinea poemelor din CAIETUL VERDE era următoarea:

- I.: 1. *Scrisoare* (Măriei Pillat).
 II.: 2. *Adormind*; 3. *Odaia ei*; 4. *Cupa* (inedit); 5. *Sonet (Oriunde îmi duc...)*; 6. *Stațe (Cînd peste ani...)*; 1. *Recuerdo*; 8. *Versuri* (Ț.P.).
 III.: 9. *Singe străbun* (Ț.P.); 10. *Scitul*; 11. *Vrăjitorul de șerpi*; 12. *Mortul*.
 IV.: 13. *Ornic*; 14. *Călătorire*; 15. *Oglinda fermecată*; 16. *Cocorii*.
 V.: 17. *Țara*; 18. *Viersul țării* (inedit); 19. *De-o fi să fie raiul...*
 VI.: 20. *Octomvrie*; 21. *Seară pascală*; 22. *Icoană pe sticlă*.
 VII.: 23. *Assisi*; 24. *Toledo*.
 VIII.: 25. *Cîntec pentru lumină* (Ț.P.); 26. *Pasăre de lut* (Ț.P.); 27. *Buratec lunar* (Ț.P.); 28. *Veverița* (Ț.P.)
 IX. 29- *Stațe — Cu sculptorul să piatra...* (Ț.P.)
 30- — *Ați și-am privit trupul...* „ „
 31. „ — *Precum de orice lucru...* (Ț-P-)
 32. „ — *Cînd rîzi își scutur salba...*
 33. „ — *Izvorul unde tînăr...*
 34. „ — *Nu-mi pasă dacă-n juru-mi...*
 35. „ — *Pe rugul ce mă arde...*
 36. „ — *Așa cum în furtună...*
 37. „ — *Să-ți pot uita făptura...*
 X.: 38. *Elegie în pădure*; 39. *Elegie în toamnă*; 40. *Veghe*.
 XI.: 41. *Elegie pentru mine: înția Elegie*; 42. *A doua Elegie*; 43. *A treia Elegie*; 44. *A patra Elegie*.
 XII.: 45. *Dinu Arbore — Prolog pentru un poem părăsit* (inedit).

ÎN PLANUL OPERELOR COMPLETE din 29 dec 1940—26 mart.—12 april. 1941, din cuprinsul indicat în aprilie 1940 lipsesc poemele: *Sini — la un tors antic* — și *Amurg pe Prut*, dar au fost adăugate: *Viersul țării* (inedit); *Cîntec pentru lumină* /Ț.P. (1937)/; *Pasăre de lut* /Ț.P. (1937)/; *Buratec lunar* /Ț.P. (1937)/; *Veverița* /Ț.P. (1937)/; Cele 9 *Stațe* /Ț.P. (1937)/ și *Dinu Arbore - Prolog pentru un poem părăsit* (inedit), dar pe care le elimină în E.D.HI, omologîndu-le unor contexte mai potrivite.

Viziunea configurației volumelor: CAIETUL VERDE, ȚĂRM PIERDUT și BALCIC a avut-o Ion Pillat cînd a alcătuit în 1940-1941 planul OPERELOR COMPLETE. EI asociază poemele pe teme, procedeu care a stat și la baza anto-

logiei lui I. N. Herescu: ASFODELA, o culegere de poezii pe linia motivelor clasice, publicată în 1943. în CAIETUL VERDE din: E.D.III au fost scoase pentru a fi trecute la ȚĂRM PIERDUT următoarele:

Helladă; Centaurul bătrîn, 'Insulă; Păstor ionian; Prinos; Sarcofag; Asfodela; Bust antic; La un poet; și la BALCIC: Cîncecul lui Aii; Balcic de seară; Balcic biblic.

Fără poemele în care Ion Pillat se mărturisea prin intermediul vestigiilor și peisajului antichității clasice, șt fără acelea inspirate de BALCIC, tonul volumului CAIETUL VERDE devine din ce în ce mai personal confesiv, ca o spovedanie.

Iată cum apare el în E.D.III, într-o ordine pe care-o vom respecta:

Scrisoare /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Adormind* /C.V. (1932). P.L., C.V. (1936); *Odaia ei* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Sonet* /P.L., C.V. (1936); *Stanțe pe un motiv de Ronsard* /P.L., C.V. (1936); *Recuerdo* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Sînge străbun* /Ț.P.,; *Scitul* /C.V. (1932 P.L., C.V. (1936); *Vrăjitorul de șerpi* /C.V. (1932). P.L., C.V. (1936); *Mortul* C.V. {19.16}, P.L., C.V. (1936); *Ornic* /P.L., C.V. (1936); *Călătorire* /C.V. (1932). P.L., C.V. (1936); *Oglinda fermecată* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Cocorii* /P.L., C.V. (1936); *Țara* /P.L., C.V. / *Primăvară nouă* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Piersicul* /P.L., C.V. (1936); *De Paști* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *De-o fi să fie raiul* / C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Octomvrie* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Seară pascală* /C.V. 1932), P.L., C.V. (1936); *Icoană pe sticlă* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Assisi* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Toledo* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Norul* /C.V. 1932), P.L., C.V. (1936); *Dansatoarea* P.L., C.V. (1936); *Inscripție votivă* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Veghe* ,PX., C.V. (1936); *Elegie în pădure* /P.L., C.V. (1936); *Elegie în toamnă* /C.V. (1932). P.L., C.V. (1936); *Elegie în fața mării* /Ț.P.; *Elegie pentru mine* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *A doua Elegie* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *A treia Elegie* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *A patra Elegie* /C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); *Țărm sudic* /P.L., C.V. (1936), Ț.P./.

Ultima formă a CAIETULUI VERDE hotărîtă în E.D.III este deci îmbogățită cu *Sînge străbun* (Ț.P.). poem plasat fericit lângă *Scitul* și cu *EUgie în fața mării* (Ț.P.), integrată *Elegilor-*

ȚĂRM PIERDUT (1927—1941)

între cuprinsul volumului ȚĂRM PIERDUT, apărut în 1937, descris la p 360 . . și cel selectat în E.D.III este o diferență atât de mare încît parcă nu ar fi vorba de aceeași carte. în primul caz sînt adunate poeme scrise între anii 1934—1936. înșiruite — la fel ca în celelalte volume — nu în ordine cronologică, ci grupate în cicluri, după motive sau teme. în Țărm pierdut (*Țărm pierdut*) și *Insulă*

(*Insulă; Mit; Cicladele*) dialogul dintre sufletul poetului și peisajul grecesc, sculptural și pur, pătrunderea corespondenței dintre natură eternă și miturile eline, dau poetului, — ce le descoperă cu fervoare și le contemplă pînă la pierderea de sine, — iluzia continuității. Expansiunea sufletească este însoțită, paralel, de surda melancolie a conștientizării dispariției acestei lumi de epopee și a oricărei iluzii de supraviețuire. Urmează *Versuri pentru Balcic* cu poeme compact grupate evocînd ținutul cu conture uscate și relief monumental scaldat de o mare strălucitoare, refugiu fericit pentru sufletul poetului, ars de nostalgia țărmurilor sud-estice mediteraneene. În Cîntece pentru lumină (*Cîntec pentru lumină; Pasăre de lut; Veveriță*) în mod direct sau simbolic poetul își confesează setea și dorul inimii de a zbura în lumină.

Cele 9 Stanțe sînt poeme de dragoste, strunite de drama înaintării în vîrstă și de conflictul dintre presimțirea morții și gingașa tinerețe a iubitei.

Versuri pe trunchiul vremii (Versuri, Tăcere, Amurg pe Prut, Sînge străbun) sînt incursiuni sufletești glosînd pe marginea timpului sau a dualității eului. Regăsim pe rînd: vasul cu flori culese de mina iubitei și vraja farmecului ei, reținută în vers (*Versuri*); zbaterea ființei poetului, pironite de pămînt, aspirînd la zborul dintre cer și ape (*Tăcere*); retrăirea gravei înfîntări a copilului de altădată de către poetul de azi care redescoperă priveliștile, — atît de cunoscute de pe malul Priitului, — și care i se par acum imaginile unei cărți de basrri (*Amurg Pe Prut*) și, în sfîrșit, vîrtejul popoarelor nomade ale stepei, zvîcnind" încă în singele său moștenit din vechime (*Sînge străbun*), motiv de inspirație frecvent în poemele din tinerețe (Vezi: Cîntecele stepei din ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ).

Cîntec de vremelnice, poem de-sine-stătător, scos astfel în evidență, concentrează în versuri de o gravă muzicalitate cu rime ce se deschid și se închid alternativ, dureroasa condiție a existenței ale cărei expansiuni și doruri înțepeneș și pier în neînță.

în ciclul *Păstor și faun*, înrudirea dintre personaj și mit, dualitate deci a personalității păstorului, arc în paralel ca fond muzical, bocetul „miorîței”, ca o predestinare (*Moartea păstorului*). Ion Pillat a adăugat ciclului și traduceri din Ștefan George *Ziua păstorului- și Omul și Faunul*, lărgind asfelatmosfera poetică a acelorși motive.

Elegiile marine (*Scoica; Cules de zi; Pe țărm; în fața mării; Alesul*) aînt străbătute de Jilfîirea aripii morții, căreia poetul îi opune puterea de a risipi în spiritualitate inexorabila ei realitate.

Deși poemele astfel grupate au o secretă legătură între ele și împlinesc înțelesul „țărmlui pierdut”, Ion Pillat se arată nemulțumit de structura volumului inițial. în planul de organizare din aprilie 1940 el înțelege să-i aducă substanțiale transformări recomandînd: ȚĂRM PIERDUT *cu textul și titlurile- volumului, de la „Fundații”. Fără subîmpărțiri și pagini albe.* *Versuri pentru Balcic, precum și din Elegii marine; Cules de zi și Pe țărm trec la BALCIC. Sînge străbut. Versuri, Amurg pe Prut își reiau, într-o atmosferă mai prielnică, locul, f< CAIETUL-*

VERDE". /Atragem atenția că în afară de *Singe străbun* trecut într-adevăr la C.V. în E.D.III, poemele: *Versuri și Amurg pe Prut* au fost adăugate volumului U.T. din E.D.III/. *De asemenea cele trei traduceri: Fantasia de seară (Holderlin), Ziua păstorului și Omul și Faunul (Ștefan George), trec la volumul aferent de tălmăciri. În schimb, ȚĂRM PIERDUT primește Țărm sudic de la CAIETUL VERDE și Poetul de la UMBRA TIMPULUI.*

Total 44 — 20 + 3= 27poezii".

Ordinea poemelor: 1. *Țărm pierdut*; *Versuri pentru o insulă*; 2. *Insulă*; 3. *Mit*; 4. *Cicladele*; 5. *Țărm sudic* (din CAIETUL VERDE) Cntece pentru lumină; 6. *Cîntec pentru lumină*; 7. *Pasăre de lut*; 8. *Buratec lunar*; 9. *Veverița*. Stanțe: 10— 18 cele 9 „Stanțe” ; 19. *Tăcere*; 20. *Cîntec de vremelnicie*; 21. *Păstor și Faun*; 22. *Moartea Păstorului*; 23. *Scoica*; Elegii marine: 24. *în fața mării*; 25. *Primăvară*; 26. *Poetul*; 27. *Alesul*.

Ion Pillat presimte înă unitatea volumului și notează la 25 aprilie 1941: ȚĂRM PIERDUT — o ediție cu totul nouă, grupind — așa cum am făcut-o cu volumul BALCIC poeziile cu motiv clasic sau elin, de atmosferă sudică sau marină, dintre care multe inedite.

ÎN PLANUL OPERELOR COMPLETE din 29 dec. 1940, 26 martie-12 aprilie 1941, cuprinsul este următorul:

Țărm pierdut: 1. *Țărm pierdut*. *Versuri pentru o insulă*; 2. *Insulă*; 3. *Mit*; *Insulă* /C.V./; 5. *Cicladele*; 6. *Centaurul bătrîn* /C.V./; 7. *Insulă* /inedit/. *Mituri eKae*; 8. *Hellada* /C.V./; 9. *Păstor ionian* /C.V./; 10. *Norul* /C.V./; 11. *Prinos* /C.V./; 12. *Asfodelă* /C.V./; Itinerar: 13. *Sunium* /L./; 14. *Hymet* /L./; 15. *Dafni* •JL./; 16. *Acrocorint (Sud)* /in/; 17. *Epidaur* /in/; 18. *Delfi* /in/; 19. *Olympia fitil*; *Pietre vii*; 20. *Dansatoarea* /C.V./; 21. *Inscripție*; 22. *Sîni* /in/; 23. *Bust mim* /C.V./; 24. *Stelă* /C.V./; Păstor și faun: 25. *Păstorul și Faunul*; 26. *Capre* jȘn/; 27. *Naiul /Tăcere/*; 28. *Moartea păstorului*; Țărm sudic: 29. *Aloes* /U.T./; pttă ludic țCW.f; *Scoica*. Elegii marine: 32. *Ovidiu*; 33. *Poetul* /U.T./; 34. *în /Xța IHării*; 35. *Primăvară*; 36. *Alesul*.

O altă notiță din 32 aprilie i&42 repetă același cuprins al volumului ȚĂRM PIERDUT — ediție nouă, întregită și jdefinitivă, dar ca rectificarea imperativă: „Renunțat în favoarea ordinei și textului din antaloffa. ASFODELĂ (partea I-a) tfelladă. Poetul înseamnă apoi «țmăioruL deziderat: „ȚĂRM PIERDUT va cuprinde: Helja4&, Scutul Minervei #i Balcic. Pentru ca pînă la urmă. să facă trimiterea: Vesi ȚĂRM PIERDUT -din.voi. III al Ediției Definitive tipărit la Fundații, (1944). I.P.”

Pentru E.D.III Ion PHlat aseoaazi poemele cu aahiect clasic, elin, culegîndu-le <3in LISfPEZSWI, CAIETUL VEFIDE, - ambele ediții, - și ȚĂRM PIERDUT. EI adaogă acestei culegeri și poezii BCWBC după poHicarea volantului Ț.P. și care mi anmrs^Pîri UMBRA TIMPULUI, BALCIC și ÎMPLINIRE, dar care fuseseră selectate/<1e î. N. Herescu în antologia ASFODELĂ.

Hellada, Sunium /L.P.L. ASFODELĂ/; *Dafni* /P.L./, CV. (1932) ș C.V <1936); *Himet* (L.P.L., ASFODELĂ); *Dafni* (L.P.L., ASFODELĂ); *Acrocorint* (ASFODELĂ); *Epidaur* (ASFODELĂ); *Olimpia* (ASFODELĂ); *Delfi* (ASFO, DELA); *Asfodelă* CV. (1932), P.L., C.V. (1936), ASFODELĂ; *Insula (Amurgul lăsase)* (ASFODELĂ); *Păstor ionian* (CV. (1932), P.L., ASFODELĂ); *Centaurul bătrîn* (C.V. (1932), L., C.V. (1936), ASFODELĂ); *Prinos* (P.L., C.V. (1936)-ASFODELA); *Bust antic* (P.L., CV., (1936), ASFODELĂ); *Țărm pierdut* (Ț.P., ASFODELĂ); *Insulă [Cu fruntea ei...]* CV. (1932), P.L., C.V. (1936), ASFODELĂ); *Cicladele* (Ț.P., ASFODELĂ); *MU* (Ț.P., ASFODELĂ); *Ovidiu /Elegia XIII:* L., P.L./; *La un poet* (CV. (1932), P.L., C.V. (1936); *Păstorul și faunul* Ț.P., ASFODELĂ); *Capre* (ASFODELĂ); *Moartea păstorului* Ț.P., ASFODELĂ); *Stelă* (ASFODELĂ); *Sirena*; *Insula (Insula mică era... Ț.P., ASFODELĂ)*; *Alesul* (Ț.P., ASFODELĂ); Așadar itinerariul priveștilor mediteraneene și sudice care au inspirat pe poet în prima sa călătorie în Grecia, din anul 1927, începe cu poeme publicate prima oară în volumul LIMPEZIMI (1923— 1927). Acestea sînt: *Sunium*; *Himet*; *Dafni*; la care se alătură și *Ovidiu*, elegia poetului latin exilat la Tomis. î:i sfera acestor poeme sînt atrase și cele din CAIETUL VERDE, în care răzbate vraja aceleiași lumi antice grecești: *Hellada*; *Asfodelă*; *Păstor ionian*; *Centaurul bătrîn*; *Insulă*; *Prinos*; *Bust antic* și *La un poet*, poem închinat lui Frederic Mistral. în călătoria din anul 1937 din Grecia expansiunea revelației sufletești dă naștere la poemele: *Țărm pierdut*; *Insulă*; *Cicladele*; *Mit*; *Păstorul și faunul*; *Moartea păstorului*; *Insulă*; *Alesul*, publicate în volumul ȚĂRM PIERDUT (1937) și la: *Acrocorint*; *Epidaur*; *Olimpia*; *Insulă*; *Delfi*; *Capre*; *Stelă*; *Sirena*; scrise după apariția acestui volum și apărute în afară de *Sirena*, în 1943 în antologia ASFODELĂ. Din prima ediție a ȚĂRMULUI PIERDUT au fost eliminate: *Versuri pentru Balcic: împlinire*; *Balcic*; *Balcic lunar*; *Cină cu pești*; *Stella maris*; *Lună pe mare*; *Casă la Balcic*; *Floarea din fereastră*; *Seară pe țărm*; *Dionysopolis*; *Sarcofag tracic*; *Plajă pustie*; *Popas*; *Fantazie de seară*; Cntece pentru lumină: *Cîntec pentru lumină*; *Pasăre de lut*; *Buratec lunar*; *Veverița*; *Cele 9 Stanțe*; *Versuri pe trunchiul vremii*: *Versuri*; *Tăcere*; *Amurg pe Prut*; *Singe străbun*. Cîntec de vremelnicie: *Cîntecul de vremelnicie*: *Păstor și Faun*: *Ziua păstorului*; *Omul și faunul*; *Elegii marine*: *Cules de zi*; *Pe țărm*; *în fața mării*. Poemele au fost trecute în mod fericit la alte volume, în acest fel, ȚĂRM PIERDUT în E.D.IH concentrează confesiunea uniceia trăiri și regăsiri de sine pe care Ion Pillat a avut-o în contact cu descoperirea, — miraculoasă pentru el, — a luminii peisajului grec și a vestigiilor artei antice.

SCUTUL MINERVEI (1923)

în cabinetul de manuscrise al Bibliotecii R. S. România se păstrează manuscrisul, cu cota 5923, al volumului de sonete SCUTUL MINERVEI. Este vorba de un caiet (19,5 mm x. 15 mm) cu copertile din carton maron. Caietul cu foile

din hîrtie velină a fost întocmit de Ion Pillat. Fiecare pagină manuscris a fost lipită de cotor în ordinea decisă de poet. Înaintea paginii de titlu el a lipit o foaie de dimensiuni mai mici (17,5 mm x 10,5 mm) pe care a scris: *Sonetele Minervei — A doua schiță*. În colțul stîng și-a însemnat inițialele numelui. Pe pagina de titlu el a scris: *Scutul Minervei — Sonetele Minervei — Miorcani 5—10 august 1933. Prima schița*, iar în colțul stîng și-a notat încă o dată inițialele.

Manuscrisul conține atît ciornele (prima schiță), scrise cu creionul cit și variantele sonetelor (a doua schiță), copiate cu cerneală.

De la pag- 1— ÎS Ion Pillat a trecut cu cerneală, pe curat, cele 18 sonete inspirate și închinare mitului zeiței Minerva. Cele mai multe din poeme prezintă corecturi și doar puține apar în forma lor definitivă. De la pg. 19—97 se află înșirate, cronologic, ciornele Sonetele: I; IX; X; XI și XIII au imediat, după ciornele respective și copile lor cu cerneală, variantele, dar care au fost barate de poet cu două linii încrucișate, ceea ce înseamnă că nu le-a considerat finisate.

Ni s-a părut interesant să cercetăm elaborarea fiecărui sonet în parte și perfectarea a fost urmărită de la ciornă la varianta I, aceea copiată cu cerneală dar barată de poet, și, în sfîrșit, la varianta a II-a, copiată la începutul caietului, pe care am confruntat-o cu sonetul respectiv, retipărit în E.D.III în forma sa definitivă.

Ion Pillat nu și-a legat manuscrisul SCUTUL MINERVEI în ordinea cronologică a creației, de la ciorna la forma definitivă. El a prezentat mai întîi sonetele în versiunea lor aproape perfectă și a așezat ciornele — cauza lucrului — la sfîrșitul caietului.

Amintim că în planul OPERELOR COMPLETE în 9 volume, din 9/IV/1940 Ion Pillat repartizase SCUTUL MINERVEI la voi. II de POEZII, iar în planul în 8 volume din 29 dec 1940, revăzut la 29 dec 1940-26 mart.—12 april. 1941, sonetele fuseseră hărăzite volumului al IV-lea.

La anexa planului din 1940, cu privire la *Sonetele Minervei*, Ion Pillat recomandă: SCUTUL MINERVEI. *Cele 18 sonete cu textul și ordinea volumului de la „Luceafărul” și cu corecturile din exemplarul autorului.*

În planul din 29 dec—26 martie—12 april. 1941 indicațiile sînt mai amănunțite: SCUTUL MINERVEI. *Ordinea și textul sonetelor ca-n placheta tipărită la „Luceafărul” în 1933. Cu următoarele schimbări:*

(Sonetul VIII, versul 1)... „cînd seva îl pătrunde”.

(idem versul 5)... „al anilor se-ascunde”

(Sonetul XIII, versul 1) „Din toate numai roza...”

(idem versul 5) „Și numai tămîtoasa ce...”

I—18 Sonete

/Schimbările de mai sus au fost operate de autor în SONETELE MINERVEI E.D.III./

BALCIC (1929-1939)

BALCIC descris la p. 361 — 362 a fost alcătuit din poeme inspirate de „coasta de argint” a Marii Negre și care apăruseră deja în alte volume, de unde au fost culese.

În planul OPERELOR COMPLETE în 9 volume din 9/IV/1940, Ion Pillat repartizase BALCIC la volumul al II-lea de poezii, alcătuit astfel: CAIETUL VERDE; SCUTUL MINERVEI; POEME ÎNTR-UN VERS; BALCIC; ȚĂRM PIERDUT și UMBRA TIMPULUI. Acestui plan poetul u anexează o notiță explicativă (păstrată în arhiva familiei): „BALCIC. *Cu textul și ordinea poeziilor din volumul de la Scrisul românesc cu ilustrații de Măria Pillat-Brateș, /apărut în iulie 1940/ și bătut la mașină în april 1940. Total 27 poezii luate volumelor mele: BISERICA DE ALTĂDATĂ (Smochinul neroditor); CAIETUL VERDE (4); ȚĂRM PIERDUT (14); UMBRA TIMPULUI (7) și ÎMPLINIRE (volum inedit 1)“.*

O însemnare datată: 16/IV/1940 (păstrată în arhiva familiei) detaliază astfel cuprinsul volumului BALCIC: B) *Smochinul neroditor* (BISERICA DE ALTĂDATĂ).

2) *Sarcofag*; 3) *Cîntecul lui Aii*; 4) *Balcic de seară*; 5) *Balcic biblic* (CAIETUL VERDE).

6) *împlinire*; 7) *Balcic*; 8) *Balcic lunar*; 9) *Cină cu pești*; 10) *Stella Maris*; 11) *Lună pe mare*; 12) *Casă la Balcic*; 13) *Floarea la fereastră*; 14) *Seară pe țarm*; 15) *Dionysopolis*; 16) *Sarcofag tracic*; 17) *Plajă pustie*; 18) *Cules de zi*; 19) *Pe țarm* (ȚĂRM PIERDUT). 20) *Prinos*; 21) *Piatră*; 22) *Țarm pontic*; 23) *Cimitir tătăresc*; 24) *Seară pe ape*; 25) *Insulă toamna*; 26) *Pescărușul* (UMBRA TIMPULUI). 27) *Zori de primăvară* (ÎMPLINIRE).

În planul OPERELOR COMPLETE în 8 volume, proiectat la 29 dec. 1940, revăzut între 29 dec 1940— 12 april 1941, BALCIC era hărăzit volumului al III-lea de poezii format din: LIMPEZIMI; CAIETUL VERDE; ȚĂRM PIERDUT; BALCIC.

Ordinea poemelor este următoarea: 1) *împlinire*; 2) *Balcic biblic*; 3) *Balcic de seară*; 4) *Cîntecul lui AU*; 5) *Sarcofag*; 6) *Balcic*; 7) *Balcic lunar*; 8) *Cină cu pești*; 9) *Stella Maris*; 10) *Lună pe mare*; 11) *Casă la Balcic*; 12) *Floarea din fereastră*; 13) *Seara pe țarm*; 14) *Dionysopolis*; 15) *Sarcofag tracic*; 16) *Plajă pustie*; 17) *Cules de zi*; 18) *Pe țarm*; 19) *Țarm pontic*; 20) *Zori de primăvară*; 21) *Prinos*; 22) *Piatră*; 23) *Cimitir tătăresc*; 24) *însereare* (inedită); 25) *Seară pe ape*; 26) *Insulă toamna*; 27) *Pescărușul*.

Spre deosebire de volumul BALCIC tipărit în iulie 1940 la „Scrisul românesc”, din cuprinsul de mai sus, lipsește *Smochinul neroditor* dar s-a adăugat *însereare*, poem scris după apariția volumului.

În Cabinetul de manuscrise B.A.R.S.R. se păstrează mss. 4220 un caiet, 22,5/21 cu foile din hîrtie velină, copertile din carton maron și cotorul legat în piele. Ion Pillat copiază cu scrisul său deosebit de îngrijit poemele volumului

BALCIC. După două foi de gardă, nenumerotate, urmează foaia de titlu, p. 1: *Ion Pillat, Balcic. Monografie poetică, București 1941.* /Data transcrierii volumului/. La p. 2 se repetă dedicația apărută în ed. din iulie 1940: „*închin aceasta, carte Măriei Pillat tovarășei mele de artă și de viață*”. La p. 3—4 Ion Pillat a copiat exact prefața volumului original. Poemele se succed în următoarea ordine: 1. *împlinire*; 2. *însereare*; 3. *Balcic biblic*; 4. *Balcic de seară*; 5. *Cîntecul lui Aii*; 6. *Sarcofag*; 7. *Balcic*; 8. *Balcic lunar*; 9. *Cină cu pești*; 10. *Stella Maris*; 11. *Lună pe mare*; 12. *Casă la Balcic*; 13. *Floarea din fereastră*; 14. *Seară pe țarm*; 15. *Dionysopolis*; 16. *Sarcofag tragic*; 17. *Plajă pustie*; 18. *Cules de zi*; 19. *Pe țarm*; 20. *Țarm pontic*; 21. *Zori de primăvară*; 22. *Prinos*; 23. *Piatră*; 24. *Cimitir tăuțesc*; 25. *Seară pe ape*; 26. *Insulă toamna*; 27. *Pescărușul*.

La p. 25 Ion Pillat simte nevoia să atragă atenția asupra schimbărilor survenite: „*Ediția originală a volumului BALCIC, apărută în Editura Scrisul Românesc. Craiova, 1940 cu ilustrații de Măria Pillat-Brateș, cuprindea în tocul poeziei a doua, ea însăși inedită ca volum, din acest caiet; poezia Smochinul neroditor care își reia locul ei firesc din volumul: BISERICA DE ALTĂDATĂ unde apăruse în ciclul Chipuri pentru o Evanghelie*”.

„*La ediția definitivă a volumului BALCIC, sonetul: Zori de primăvară, reintegrat la volumul ÎMPLINIRE va fi înlocuit de poezia Scoica (din ȚĂRM PIERDUT) intercalată înainte de Pescărușul*”. I.P. 1943.

Iar mai departe poetul completează: „*Pentru ordine și text a se vedea ediția definitivă a POEZIILOR în 3 volume apărute în Editura Fundațiilor în vara anului 1944. Volumul III*”.

I.P. 21X111944.

În ordinea poemelor din E.D.III, în afară de schimbările menționate de poet în 1943, observăm că poemul *însereare* (scris după publicarea volumului BALCIC și care ocupa locul al doilea în configurația ediției planuită în 1943) este inserat înspre sfârșit, între *Țarm pontic* și *Prinos*.

În acest context, *însereare* contribuie la amplificarea atmosferei vrăjite a amurgurilor pe ape, momente unice, de limpezime când poetul simte și acceptă nostalgic propriul său crepuscul.

POEME ÎNTR-UN VERS (1935-1936)

Volumul POEME ÎNTR-UN VERS, apărut în W februarie 1936 a fost descris la p.... în planul OPERELOR COMPLETE din 9/IV/1940, care ar fi trebuit să aibă IX volume, POEME ÎNTR-UN" VERS, intrau în alcătuirea volumului al doilea, și erau plasate după BALCIC (1940) și înainte de ȚĂRM PIERDUT (1937), neținându-se deci seama de cronologia volumelor. În planul OPERELOR COMPLETE în 8 volume din 20 dec. 1940-26 martie-12 aprilie 1941, POEME ÎNTR-UN VERS erau destinate volumului IV, urmînd

după SCUTUL MINERVEI (1933) și înainte de UMBRA TIMPULUI (1940). Ion Pillat anexase Planului din 9/IV/1940 următoarea recomandare:

Poeme într-un vers. Reproducerea ediției originale cu adaosul celor 27 poeme într-un vers, scrise la Balcic de Paști 1936 și publicate în revista Țara Șipenițului din Bucovina. Total 117 + 27= 144 /în realitate este vorba doar de 90 poeme din ediția 1936/.

În Planul din 29 dec. 1940—12 april. 1941 poetul revine cu următoarele precizări:

Poeme într-un vers.

Ordinea și textul poemelor ca-n volumul original. Se păstrează la fel prefața. Separate printr-o pagină albă cu titlul fals: Poeme într-un vers — serie nouă — se adaugă la sfârșit cele 27 Poeme, scrise la Balcic de Paști 1936 (publicate în revista « Țara Șipenițului » Cernăuți. Anul II, no. 1—2, Ianuarie—Aprilie 1937) păstrînd crdinea de acolo.

90 Poemele din volum + 27 Poemele din revistă. 1—117. Poeme într-un vers.

În ediția de față am respectat *Testamentul literar* al poetului păstrînd plasamentul volumului POEME ÎNTR-UN VERS la fel ca în E.D.IH.

În prefața volumului, Ion Pillat relatează etapele experiențelor sale de cititor de poezie și de poet care l-au dus la revelația și crearea acestui nou gen de poezie.

Manuscrisele păstrate în Bibliotecile de stat exemplifică modul de elaborare a poemelor a căror teorie literară este expusă de Ion Pillat. Astfel f. mss. 11.010 B.C.S. are notate, fără titlu, următoarele POEME ÎNTR-UN VERS pe care le-am identificat astfel: *Păstorul mării*; *îmbrățișare*; *Pan*; *Zvon*; *Groapă nouă*; *Trup de față*; *Dorința*; *Colori*; *întîlnire*; *Veghe*; *Portret*. Așadar versurile au luat naștere în urma unei îndelungi și inconștiente plutiri deasupra unor noțiuni, sentimente sau impresii ce se cereau eliberate prin cuvinte.

Mss. 11.011 B.C.S., și el nedatat, are scrise *Poeme într-un vers* dintre care doar următoarelor li s-au fixat și titlurile: *Despărțire*; *Singurătate*; *Fumul*; *Iubire trecută*; *Castana*; *Zi și noapte /Zile și nopți*; *Marinarul*; *A murg jSeara în pădureț*.

Celelalte poeme nu au titlu dar au fost astfel identificate: *Despărțire*; *Singurătate*; *Melancolie*; *Fumul*; *Iubire trecută*; *Navigatorii*; *Plaja*; *Calea nopții*; *Dezamăgire*; *Apă nîncepută*; *Tinerețe*; *Poemul într-un vers*; *Belșug*; *Părerii*; *Heraclit*; *Țipar*; *Murmur etern*; *Pasărea din basm*; *Stol coborît*; *Floarea vremii / Darul*; *Poetul trădat*; *Vasul Iovit*; *Nocturnă*; *Castana*; *Zi și noapte*; *Drum de noapte*; *Casa copilăriei*; *Menire*; *Reîntoarcere*; *Marinarul*; *Amurg (Seara în pădureț)*.

Mss. 21.436 B.C.S. este alcătuit din 10 foi (19 X 13) în așa fel potrivite încît să formeze un caiet. Pe copertă poetul a scris: *Ion Pillat. Poeme într-un*

vers. 19—20 noiembrie București și dedicația: *Lui Alexandru Teodor Măria Stamatiad*. Datarea de mai Sus este completată de notița din colofoniu ediției din februarie 1936 a POEMELOR ÎNTR-UN VERS în care se precizează că ele au fost scrise între 19—20 noiembrie 1935. Succesiunea celor 68 de versuri, de sine stătătoare este următoarea, dar s-au încins în paranteze drepte titlurile inițiale, scriindu-se alături titlurile respective, hotărâte ulterior ca definitive:

Păstorul mării; {Chiparosul/ îmbrățișare; jFaunul/ Pan; jRoiul/ Zvon; Groapă nouă; Trup de fală; /Tăunul/ Dorița; Colori; întiniri; Veghe; Portret; /Apus/ Amurg; /Singurătate/ Logodnă; /Foșnet/ Melancolie; Iarnă; /Fumul/ Asemănări; Trecutul; Mare sudică; Calea nopții; Navigatorii; /Oglinda/ Dezamăgire; Apă ne-ncepută; /Floare și rod, nepublicat în volum;/ /Căprioara/ Tine-rețe; /Naiul/ Poemul într-un vers; /Toamna/ Belșug; Păveri; /Goana/ Fuga zilei; /Vremelnicie/ Heraclit; /Amintirea/ Tipar; Murmur etern; /Pasărea din basm/ Pasărea de foc; /Toamnă/ Floarea vremii; /Stol căzut/ Stol cobovît; /Pace/ Darul; Poetul trădat; fVasul gol/ Vasul Iovit; /Plouă, nepublicat în volum;/ Castana; /Cuibul/ Nocturnă; Zile și nopți; /Colb de lună/ Drum de noapte; Casa copilăriei; /Clopot/ Menire; Amurg în crîng; Turc bătrîn; Măgărușul; Cimitir tătăresc; Golful; Artă poetică [I]; Artă poetică [II]; Artă poetică [III]; Ciocirlia; /Vers de Hugo, nepublicat în volum;/ Camee; Driadă; /Munții amurgului/ Norii; Prevestire; Hanul vechi; /Copilăria moartă/ Copilărie; Toamna copilăriei; /Parcul părăsit/ Părăsire; Conacul de altădată; Veverița toamna; jDorința, nepublicat în volum;/ Vînătoare; Păstorul; Singur.

Mss. 22.028/19—33 M.L.R. este: *Ciorna, și primul manuscris publicat în Gîndirea a POEMELOR ÎNTR-UN VERS*, după cum înseamnă pe copertă Ion Pillat.

Prefața scrisă pe paginile 19—23 este semnată cu inițialele autorului: *I.P.* și este datată: „ianuarie 1936”. Dedicția: „*Lui Alexandru Teodor Măria Stamatiad*” este ștearsă. După cum s-a arătat la descrierea volumului POEME ÎNTR-UN VERS, ediția din 1936 a fost închinată poetului și prietenului Ștefan I. Nenitescu.

În mss. 22.028/24-33 M.L.R. numărul POEMELE ÎNTR-UN VERS a crescut la 81. Nu toate au titlurile definitive și s-au închis în paranteze drepte cele propuse inițial.

Cu mici deosebiri față de mss. 21.436 E.C.S. și cu noile adăugiri, înșiruirea Jor este următoarea;

/Naiul/ Poemul într-un vers; Păstorul mării; /Chiparosul/ îmbrățișare; /Faunul/ Pan; /Roiul/ Zvon; Groapă nouă; Trup de fată; /Tăunul/ Dorița; Colori; întiniri; Veghe; Artă poetică I; Portret; /Amurg/ Amurg în crîng; /Singurătate/ Logodnă; /Foșnet/ Melancolie; Iarnă; /Fumul/ Asemănări; Trecutul; Mare sudică; Plaja /pustie/; Calea nopții; Navigatorii; /Oglinda/ Dezamăgire; Apă neincepută; /Floare și rod, nepublicat în volum; /Căprioara/ Tine-rețe; Belșug; Păveri; Heraclit; Tipar; Artă poetică [II]; Pasărea din basm:

Floarea vremii; Stol cobovît; Murmur etern; Darul; Poetul trădat; Vasul Iovit; /Rouă, nepublicat în volum;/ Castana; /Cuibul/ Nocturnă; Zile și nopți; Drum de noapte; /Casa amintirii/ Casa copilăriei; /Chemare/ Menire; Reîntoarcere; Marinarul; Amurg în crîng. " Casă la Balcic; Fată la fințină; Turc bătrîn; Măgărușul; Cimitir tătăresc; Golful; Camee; Driada; Mare pdmînteani; Ciocirlia; Norii; Prevestire; Artă poetică III; Copilărie; Hanul vechi; Toamna copilăriei; Părăsire; /Bunica, nepublicat în volum;/ Conac de altădată: Veverița toamna; Poetul; Singur; /Dorința, nepublicat în volum/, Vers de Hugo, nepublicat în volum// Vînătoare; Păstorul; Vecernie; /Rodia iubirii, nepublicat în volum;/ Templu antic; Friză [I]; Friză [II], Friză [III]; Marmura greacă.

Comparîndu-se înșiruirea *poemelor* din mss. 21.436 B.C.S. cu aceea din mss. 22.028/24—33 M.L.R. și cu orînduirea din ediția 1936 se observă că ea este — în linii mari — aceeași.

În mss. 22.028/24—33 M.L.R. și în ediția 1936 s-a dat la început, așa cum se cuvenea, definiția *Poemului într-un vers*. De asemenea cele trei poeme închinăte Artei poetice, strîns grupate în mss. 21.436 B.C.S., au fost împrăștiate în mss. 22.028/24—33 M.L.R. și de asemenea pe parcursul volumului printre celelalte poeme. Plasarea lor la distanță, orînduirea lor gradată, în crescendo și încărcarea lor treptată de sens și esență de viață și artă marchează trecerea timpului însuși și etapele împlinirii unui destin de poet.

În mss. 22.028/24—33 M.L.R. numărul *poemelor* a crescut cu: *Plaja; Reîntoarcere; Marinarul; Casă la Balcic; Fată la fințină; Mare pămînteană; Poetul; Vecernie; Marmură greacă; Templu antic; Friză jlj; Friză [I], Friză IIIf.*

În POEME ÎNTR-UN VERS, ed. 1936 s-a renunțat la următoarele poeme din mss. 22-028/24—33 M.L.R.: *Floare și rod; Rouă; Bunica; Vers de Hugo; Rodia iubirii*. Au fost însă adăugate următoarele 14 poeme ale căror manuscrise nu au fost găsite: *Stelă funerară; Stelă de mim; Stelă de dansatoare* — grupate după primele cinci poeme. *Pasărea mării* și *Insula de mironeni* sînt asociate unor poeme evocînd marea. *Seara la Voroneț* este plasată lîngă *Vecernie*. *Popor nomad/lj; Popor nomad/II; Popas; Sclave; Descălecătorii* sînt inspirate de un trreut foarte îndepărtat și sînt încadrate de poeme concentrînd farmecul etern al cîmpiilor țării. *Crăciun*, vers care amintește atmosfera din Drumul magilor, (BISERICA DE ALTĂDATĂ) pare între acestea, disparat, dacă nu ar sugera împletirea legendei cu trecutul istoric, la fel ca și *Arta poetică /IH/*, poem legat însă de celelalte prin înțeles: *Din teasurile vremii plîng lacrimă de vers*, — poemul fiind deci generat de însumarea unui trecut nu numai personal dar și istoric. *Inimă* este așezat înaintea celor șase *poeme*, dedicate artei Greciei antice, și, în sfîrșit, *San Francesco nel Deserto*, poem al nesfîrșitei renașteri din moarte, încheie ediția din 1936.

În Cabinetul de manuscrise al Bibliotecii Academiei R. S. România se păstrează manuscrisul: Arh. I. Pillat I mss. II, format din 4 foi din hîrtie velină (21 x 30), legate împreună. Pe copertă poetul a scris: *Poeme într-un vers*—

Serie nouă — Ion Pillat (*Publicate în Țara Șipenițului, Cernăuți, anul II, no 1—2, ian.-april. 1927*), *Balcic, Paști, 1936*.

În colțul sting al copertei se află însemnarea: *De adăogat Poemelor într-un vers*. Cele 27 de poeme, cu titlurile lor definitive se succed astfel: *Amintirea; Gorgane de pământ; Sfirșit de iarnă; Primăvară pastorală; Primăvară; Cetatea din mare; Stăpînul mării; Cățelul pămîntului; Nemuriri plătînd; Lacrimi; Luntrașul; Floare tîrzie; Cer răsturnat; Țara; Clopot de taină; întoarcere; Prier; Cimitir turcesc; Cimitir tătăresc; întîile micșunele; Despăduriri; Bujori sălbateci; Pescăruși; Lalele; înserare; Zarzăr la mare; Sîngele vieții*. Toate aceste poeme au fost adăugate în E.D.III la sfîrșitul POEMELOR ÎNTR-UN VERS, ediția din 1936.

O însemnare aflată în arhiva familiei indică *poemele într-un vers* inspirate de coasta de argint a Balcicului. Ion Pillat notează mai întîi pe cele publicate în 1936 și anume: *Logodnă; Pasărea mării; Calea nopții; Mare sudică; Plaja; Casă la Balcic; Fată la fîntîna; Turc bătrîn; Cimitir tătăresc (I); Golful*. Urmează apoi *poemele într-un vers*, serie nouă: *Prier; Cimitir turcesc; Cimitir tătăresc jllj; Bujori sălbateci; Pescăruși; Lalele; Zarzăr la mare*.

Din etapele de elaborare a *poemelor într-un vers* se poate deduce ca titlurile acestora au luat naștere, ulterior, din concentrarea lirică a poemului respectiv, titlul întregindu-i la rîndul său înțelesul și mărindu-i puterea de sugestie. În unele cazuri poetul ezită între două alternative, hotărîndu-se pentru acordul cel mai potrivit. Pe de altă parte este cert că poemele nu au fost înșiruite la întîmplare și că multe din ele se completează unele pe altele sau se amplifică unele prin altele, dezvoltînd simfonic ecoul gîndirii și poeziei, pe care viața l-a provocat în imaginația și sufletul poetului și care se transmite din poem în poem.

VERSURI REGĂSITE

După publicarea volumelor: ȚĂRM PIERDUT, UMBRA TIMPULUI și ÎMPLINIRE, Ion Pillat găsește păstrate prin sertare poezii mai vechi și mai noi, rămase în afara operei sale deja publicate. Este interesant de urmărit, și de această dată, itinerariul parcurs de fiecare din poeme pînă la găsirea celei mai potrivite plasări în angrenajul diferitelor volume.

În mss. 6076 B.A.R.S.R., caiet cu hirtie velină (23/20,5) cu copertile din carton maron și cotorul legat în piele maron. Ion Pillat copiază, — în anul 1941 —, volumul său UMBRA TIMPULUI — *versuri* — Ediție nouă îngrijită și definitivă, unde introduce și poemele: *La iaz; Seară la Sfîncă; Vinătorul de himere* și *Circ planetar*, care vor face parte ulterior din volumul VERSURI REGĂSITE.

La p. 47, la 14 martie 1943, Ion Pillat mai adaugă volumului UMBRA TIMPULUI și alte poeme care vor trece și ele, mai tîrziu, la VERSURI REGĂSITE.

Acestea sînt: *Drumul din basme și Cîntec (Coboară ăorule..)*. Poetul indică, de data aceasta, ca *Vinătorul de himere*, scris în 1920 să treacă la ÎNTÎILE POEZII: GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI (Ediția definitivă a Fundațiilor). Dar noul sumar al volumului UMBRA TIMPULUI, î se pare că a devenit prea stufos și fără armonie și de aceea scoate din el poeme care în 1944 vor fi repartizate la volumul BALCIC, aducînd altele din ȚĂRM PIERDUT și dîndu-și seama că poemele rămase pe dinafară formează nucleul unui viitor volum: DRUM LĂUNTRIC.

Mss. 17309/1—49 M.L.R. (20/16), este de asemenea un *Maculator de Poezie 1938—1939*, copiat de Ion Pillat. La p. 1 poetul dă explicații despre conținut: „*Acest caiet cuprinde, împreună cu caietul legat în piele verde și Maculatorul II, pe lângă alte cîteva, toate poeziile și sonetele din volumele mele UMBRA TIMPULUI și ÎMPLINIRE.*” Pe penultima pagină a caietului poetul înseamnă: „*Poeziilor scrise și publicate după apariția volumului meu ȚĂRM PIERDUT în ordine cronologică, cele Cu x fac parte din UMBRA TIMPULUI.*”

Dintre acestea rămase în afara volumelor și asociate volumului VERSURI REGĂSITE sînt: „*Cules (Florica); La iaz (republicată fără strofele 9, 10 și 11 și sub titlu Amurg la cîmp); Seară la Sfîncă; Poteca din Pădure — Elegie (Publicată sub titlu Primăvara); Cîntec (Coboară dorule înfrînt..)*”.

În mss. 4218 B.A.R.S.R., — caiet din hirtie velină, 22 X 17, legat în anti-lopă verde, cu o floare de crin gravată în aur în colțul drept al copertii, sînt copiate *Versuri din Miorcani*, scrise în vara anului 1937. Printre poeme se află: *Cules, La iaz și Seară la Sfîncă*.

Din cîteva însemnări răzlețe păstrate în arhiva familiei se descifrează mai ușor fazele prin care va trece încheierea volumului— Astfel, din anii 1940—1941 au rămas de la Ion Pillat trei notițe și ele înregistrînd poeziile rămase în afara volumelor ȚĂRM PIERDUT, UMBRA TIMPULUI, BALCIC și ÎMPLINIRE, apărute în diverse reviste și pe care poetul plănuiește să le încorporeze la OPERE COMPLETE. Acestea sînt:

1. „Poezii mai vechi:

Ultima fugă (fragment dintr-un poem neisprăvit: *Sfirșitul Pămîntului*, scris în 1912 în colaborare cu Horia Furtună), [poem repartizat în POEZII voi. III E.D.1944]; *Vinătorul de himere [Pseudchinegheticos*, scris prin 1920); *Dinu Arbore (Prolog la un poem părăsit); Circ planetar* — sonet; *Prund*, inedit (martie 1932); *Sini* (martie 1932); *Ispita frumuseții* (noiembrie 1934); *înserare (Balcic); Cules (Florica); La iaz* (apărută în *Sfarmă Piatră* sub titlul *Amurg la cîmp); Seară la Sfîncă* (variantă posteroară poeziei *Amurg pe Prut* din ȚĂRM PIERDUT); *Poteca din Pădure — Elegie* (apărută în *Viața românească* sub titlul: *Primăvara); Cîntec--Coboară dorule..* (ultimele două strofe din *Cîntec jDin aripi ăorule mai lin...}* Inedit); *Delfi; Acrococint jSudj*”.

2. „Poezii scrise după publicarea volumului UMBRA TIMPULUI:

Cupa; Lui Nichifor Crainic — sonet — ; [...]; Drumul din basme (pe o strofă din iarna 1929—30—30 dec. 1940); Viersul țării (pe un motiv din iarna 1929—30—30 dec. 1940); Legănat Cu tine (ianuarie 1941); Stîna părăsită (ianuarie 1941); Insulă (hexametru) (18 martie 1941); Olimpia (25 martie 1941); Epidaur (25 martie 1941); Capre (hexametru) (25 martie 1941); Stelă (12 aprilie 1941); Horoscop — sonet — (21 iunie 1941); Transhumantă (25 iunie 1941); Cîntecul verii (23 iulie 1941); [...] Ceas tainic (23 sept. 1941); Toamnă (2 oct. 1941); Sonet: al 97-lea — Shakespeare (5 oct. 1941); Hegiră - Goethe- (8 oct. 1941).
în total 47 de poezii”.

3. La 9 aprilie 1942, în București, Ion Pillat plănuește un nou volum: DIN RODUL VREMII — Versuri — 1937-1942, format din 54 de poeme pe care le grupează astfel:

- I Itinerar grec: Acrocorint; Epidaur; Olimpia; Delfi; Insula; Stelă; Capre.
- II Ispita frumuseții: Cupa; Prund; Sîni; Ispita frumuseții.
- III Vînătorul de himere: Vînătorul de himere; Circ planetar; Horoscop; Cîntec (Coboară dorule...).
- IV Anotimp: Poteca din pădure; La iaz; Seară la Stîncă; Viersul țării; Cîntecul verii; Cules; înserare (Balcic); Drumul din basme; Legănat cu line.
- V Din fluier ciobănesc: 25 — 37) 12 eîntece de dor I — XII; Stîna părăsită.
- VI Oglindiri: Ceas tainic; Regăsire; Peste veacuri — unui cititor; Oglindiri; Narcis.
- VII Credință: [. . .] [...] Transhumantă.
- VIII Din Goethe: West-ostlicher Divan: 4 poezii.
- IX 5 sonete: Petrarca- Ronsard, Shakespeare, Gongora, Mallarme, Camcens (3 scrise)."

Ion Pillat dă următoarele explicații:

„Aceste poezii au fost scrise toate sau desăvîrșit (Drumul din basme; Viersul țării) în 1937—1942, /afară numai de Vînătorul de himere (1919 sau 1920), Circ planetar (23 noiembrie 1930), Sini (martie 1932) și Ispita frumuseții (noiembrie 1934). Ele toate sînt inedite ca volum. Fac excepție cele 7 bucăți din Itinerar grec culese de I. N. Herescu în volumul ASFODELĂ căruia i-am dat bunul de tipar și care va apare în cursul anului curent, precum și poeziile de Goethe: Nădejde fericită (Setige Sensucht); Răsunet (Nachklang); Lăsați-mi plînsul (Lasst mich weinen), apărute în volumul: DIN POEZIA GERMANĂ, dar care-și regăsesc aici locul firesc. Sonetele de Petrarca, Gongora și Catnans n-au fost încă traduse din limbile originale.

N-am cules în acest proiect de volum poeziile: Fagul (Gîndirea, 1929); Dinu Arbore (Prolog la un poem părăsit) (Viața românească, 1931); Lui Nichifor

Crainic — ^uet ~ (Gîndirea, numărul închinat lui N.C. pentru 50 de ani) și Metamorfoză (Galeria, ian, 1942)".

Dîndu-și scama însă de deosebirea climatului poetic al acestor poeme. Ion Pillat adăuga la sfîrșitul Hstei următoarele: „Poemele din acest volum, prea disparat, sînt menite la o ediție definitivă a Operei mele poetice să fie împărțite între diferitele mele volume: ȚĂRM PIERDUT (Itinerar grec), UMBRA TIMPULUI (Anotimp; Oglindiri; Din fluier ciobănesc; Vînătorul de himere) etc.”

Dar în 1944 Ion Pillat realizează în cele din urmă cea mai potrivită repartizare a poemelor, însemnînd pe lista de mat sus o ultimă indicație: „S-a renunțat la acest volum în folosul Ediției definitive III” VERSURI REGĂSITE, volumul editat DRUM LĂUNTRIC și un volum viitor de traduceri”.

La alcătuirea volumelor de mai sus și la asocierea firească a poemelor între ele. Ion Pillat ajunge — ca și în alte cazuri — tot prin asocierea lor, în prealabil fie cronologic, fie pe teme. În primul rînd, din listele citate, el extrage Ultima fugă datînd din anul 1912, pe care o dă ca sfîrșit volumului VISĂRI PĂGÎNE din E.D.I, Poemul, scris deci în aceeași perioadă de timp, tratează tema timpului esențială în poezia pillatiană. Poetul evocă peisajul exotic și fantast al poemelor parnasiene și sugerează prăvălirea, în vreme, a oricăror lumi și civilizații. În continuare, poemele inspirate de nostalgia și aderarea sufletească a poetului pentru frumusețea monumentală a peisajului elin, scaldat de cer și mare, atît de corespunzător idealității artistice și năzuințelor filozofiei platoniciene, grupate în ciclul Itinerar grec, sînt atrase în volumul ȚĂRM PIERDUT.

Din ciclul Vînătorul de himere se dau ca început la VERSURI REGĂSITE: Vînătorul de himere și Circ planetar, ambele sugerînd insolitul și nemărginirea puterii de imaginație a poetului. Ca o contrabalansare și coexistență permanentă a mediului autohton, Ion Pillat le alătură: Fagul și Prolog la un poem părăsit: Dinu Arbore. Urmează apoi poemele strînse în ciclul Ispita frumuseții: Sini; Prund; Ispita frumuseții; Cupa. Acestea decantează pînă la sublimarea în poezie atracția pentru frumusețea și patima iubirii. Din ciclul Anotimp Ion Pillat alege, — ca o armonioasă trecere și în același timp liant, — Poteca din Pădure, cu drumul printre copacii desfrunziți și negri, în primăvara încă neîncepută, nălucit de amintirea iubitei pierdute, regăsite surprinzător în imaginea prunului înflorit, întîlnit la deschiderea poenii din pădure. Pastelurile: La iaz și Seară la Stîncă, inspirate de Miorcani sau Cules, de Florica, se amplifică prin priveliștile sufletești din: Drumul din basme; Viersul țării; Terține, și sfîrșesc toate discret dar dureros confesiv în Cîntec. Crez, penultimul din seria celor 18 poeme din VERSURI REGĂSITE, este profesiunea de credință și mărturisirea patimei nesecate pentru poezie. Ca o completare Ion Pillat adaugă: La o alegere proprie din George, Hofmannsthal și Rilke, o succintă evocare și enumerare preferențială a poezilor germani a căror nemuritoare artă îi călăuzește destinul poetic.

Poeemele din VERSURI REGĂSITE, atât de disparate aparent, sînt astfel selectate și asociate încît puterea de sugestie a fiecăruia din ele este amplificată de cel următor, grupajul lor integrîndu-se în sfera *Ispitei frumuseții*, poem care le centralizează.

La locul potrivit se va arăta cum poeziile rămase încă pe dinafară vor fi atrase în volumul DRUM LĂUNTRIC (CUMPĂNĂ DREAPTĂ).

UMBRA TIMPULUI

În arhiva familiei se păstrează un caiet (19 X 16) cu copertile învelite în piele albastră. După două foi de gardă urmează două pagini de titlu. Pe prima. Ion Pillat a scris: *Umbra timpului* iar pe a doua: Ion Pillat. UMBRA TIMPULUI. *București, 1939.* Au fost numerotate 11 pagini. Fiecare poem este anunțat pe o pagină albă de titlu fals, după care vine transcrisă, în formă definitivă, poezia respectivă. Cuprinsul înregistrat de poet este următorul: 1. *Zodier*, p. 6; 2. *În toamnă*, p. 10; 3. *Umbre pe iaz*, p. H; 4. *Ceas pierdut*, p. 18; 5. *Cîntec (Timpul care piere...)* p. 32; 6. *Cra-ro-ra-ra*, p. 23; 7. *Din ramele iatacului vechi*, p. 20; 8. *An mort*, p. 34; 9. *Elegie*; p. 38—39; 10. *Timpul*, p. 42; 11. *Pîndă*, p. 46; 12. *Panta rhei*, p. 30. Grupul de poeme este despărțit printr-o steluță de: 13. *Soartă*, p. 55; 14. *Suflet*, p. 59; 15. *Zori*, p. 62; Acestea sînt despărțite la rîndul lor printr-o steluță de: 16. *Țipar*, p. 66; 17. *Rod*, p. 70; 18. *Înserare*, p. 74; 18. *Iarnă tîrzie*, p. 78; 20. *Șarpele casei*, p. 82; 21. *Frații*, p. 86; 22. *Stele*, p. 90; 23. *Scamatorul*, p. 94; 24. *Don Quichote*, p. 98, Pauza, notată printr-o steluță, este pusă înainte de: *Trei cîntece*. 25. I (*Vrei să vii puțin...*) p. 102; 26. II (*Lasă-mi-te lasă...* p. 104); 27. III (*Apa de izvor...*) p. 106. Acestea sînt despărțite la; rîndul lor de: *Două elegii marine*: 28. I (*Ce folosește frumusețea ta?...)* p. 110, 29. II (*Nu voi ara cu plug de lemn...*) p. 112; 30. *Prinos*, p. 116; 31. *Piatră* p. 120; 32. *Țărm pontic*, p. 124; 33. *Cimitir tătăresc*, p. 128. Urmează ultimul grupaj: 34. *Scară pe ape*, p. 132; 35. *Insulă, toamna*, p. 136; 36. *Pescărușul*, p. 146. Pe contrapagina 141 poetul a precizat: *Terminat de transcris la 24 august 1939. Miorcani. I.P.*

Ion Pillat aduce unci schimbări în cuprins pe care le indică pe cele două pagini următoare: *Din manuscrisul acesta, un exemplar dactilografiat a fost primit spre editare, în ziua de 5 septembrie 1939, de către „Fundația pentru literatură și artă — Regele Carol II” volumul trebuind să vadă lumina țiparului în primăvară sau cel tîrziu pînă la Ziua Cărții anului 1940.*

Între timp, isprăvind aproape volumul meu de sonete PRINOS (ÎMPLINIRE), inedit încă, și fîgăduit editurii „Universul literar” am înlocuit cele trei sonete, sorțite volumului UMBRA TIMPULUI pe vremuri, adică în august 1939 — cu poe-

zii: înnoptare; Roza din urmă și Aloes, pe care le adaog aici. indicînd paginile respective:

Poezia „înnoptare”, în locul sonetului „Timpul”.

Poezia „Roza din urmă”, în locul sonetului „Stele” dar după „Scamatorul”.

Poezia „Aloes”, în locul sonetului „Don Quichote”.

Ion Pillat notează data: 29 ianuarie 1940. *București*, cînd a făcut rectificările de mai sus,

în manuscris urmează pagini pe care sînt trecute pe curat poeziile nou introduse în volum.

Așadar, după gruparea poemelor în UMBRA TIMPULUI și o dată cu încheierea configurației volumului de sonete ÎMPLINIRE, Ion Pillat își dă seama că trebuie să scoată din primul volum, sonetele, cerute firesc de cel de al doilea.

Mai departe poetul vrea să știe „*Ordinea cronologică a poeziilor din acest manuscris*” cum și periodicele și data la care ele au apărut, însemnări pe care le-am reprodus întocmai la notele poemelor respective. Acest tablou cronologic îi dictează următoarea *Observație*, din 2 april 19-10: *Sonetele „Don Quichote”, „Stele” și „Timpul” au fost scrise respectiv la București, la Balcic și la Miorcani în ziua de 27 martie (după „Iarnă tîrzie”), de 5 iunie (înainte de „Insulă, toamna”) și de 9 august 1939 (după „Pîndă” dar înainte de „Vrei să vii puțin...”) Ele nu fac parte din UMBRA TIMPULUI, ci din volumul meu de sonete: ÎMPLINIRE, inedit încă și pe care mă gîndisem o vreme să-l intitulez „Prinos”.*

Volumul însă nu apare la data anunțată, fapt consemnat astfel de poet: *Editura „Fundației Regale” nepuînd din cauza de reduceri bugetare asigurată cum fusese convenit publicarea volumului de Ziua Cărții 1940, UMBRA TIMPULUI a fost dată la 11 aprilie 1940 F-diturii „Universul” pentru „Colecția Universul Literar” și a fost tipărită acolo în Iurta aprilie 1940, sub directa supraveghere a autorului, în 1000 exemplare.*

Odată apărut, poetul scoate din volum poemele pe care le consideră mai potrivite în ansamblul altora. Și astfel el rectifică:

„În iulie 1940 s-a tipărit în Editura „Scrisul Românesc, Craiova și cu ilustrații de Măria Pillat-Brateș, volumul meu BALCIC cuprinzînd 20 de poezii luate din: BISERICA DE ALTĂDATĂ (1), CAIETUL VERDE (4), ȚĂRM PIERDUT (14) și ÎMPLINIRE (inedit — 1). precum și cele 7 poezii: „Prinos”; „Piatră”; Țărm pontic”; „Cimitir tătăresc”; „Scară pe ape”; „Insulă, toamna” fî „Pescărușul”, toate din UMBRA TIMPULUI, dar care-și găsesc acolo, într-o nouă și firească unitate locul lor definitiv.

I.P.

O însemnare a lui Ion Pillat, păstrată în arhiva familiei precizează că poeziile, citate mai sus, au fost inspirate de BALCIC. Dar iată că în momentul în care poetul începe să plănuiască alcătuirea *Operelor* sale, volumul suferă din nou mici schimbări, astfel recomandate:

La o ediție definitivă a OPERELOR mele COMPLETE, așa cum fusese bătută la mașină, după indicațiile și ordinea dată de mine, de către M. Rosenhram țare sfinșise transcrierea primelor doua volume de Poezie originală jvol. I. PE ARGEȘ ÎN SUS; SATUL MEU; BISERICA DE ALTĂDATĂ; Voi. II. CAIETUL VERDE SCUTUL MINERVEI; POEME ÎNTR-UN VERS; ȚĂRM PIERDUT; BALCIC; UMBRA TIMPULUI; Voi. III trebuind să cuprindă Opera de tinerete: CASA AMINTIRII; VISĂRI PĂGÎNE; ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ; AMĂGIRI; GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI. Poeme în proză (POVEȘTEA CELUI DIN URMĂ SFÎNT; IUBITA DE ZĂPADĂ; LANTERNA MAGICĂ/ precum și Anexe, note și variante/... UMRRA TIMPULUI cu textul și cu ordinea volumului din Colecția „Universul Literar” — dar fără poeziile trecute la BALCIC și fără elegiile marine „Primăvara” și „Poetul” care trec la ȚĂRM PIERDUT — nu va avea decât 27 de poezii. Printr-o singură invertire poeziile: „Soartă”; „Suflet” și „Zori” vin la sfârșitul volumului.

Urmează, desigur, notată Ordinea definitivă a poemelor din UMBRA TIMPULUI: 1. Zodier; 2. în toamnă; 3. Umbra pe iaz; 4. Ceas pierdut; 5. Cîntec (Timpul care piere...); 6. Cra-ro-ra-ra; 7. Din ramele iatacului vechi; 8. An mori; 9. Elegie; 10. înnoptare; 11. Pindă; 12. Panta rhei; 13. Tipar; 14. Rod; 15. înserare; 16. Iarnă țirzie; 17. Șarpele casei; 18. Frații; 19. Scamatorul; 20. Roza din urmă; 21. Aloes; 22. Cîntec I < Vrei să vii puțin... /; 23. Cîntec II jLasă-mi-te lasă...; 24. Cîntec III (Apa de izvor...); 25. Soartă; 26. Suflet; 27. Zori.

Dar toate precizările de mai sus sînt dislocate de Adde7idu adăugată la 27 martie 1941 cînd introduce în volum cîteva poezii care nu intraseră în nici unul din volumele apărute.

în noua întocmire a OPERELOR mele COMPLETE, tot în 5 volume, așa cum reiese din Planul manuscris, ce înlocuiește acela dat de mine și bătut la mașină de către M. Rosenkranz, acum un an, la Cernăuți — UMBRA TIMPULUI intră în al II-lea volum (întîile Poezii și Poemele în proză trecînd la I-ul volum) și anume la sfîrșit după LIMPEZIMI, CAIETUL VERDE; ȚĂRM PIERDUT și BALCIC. Cartea cuprinde tot 36 de poezii ca în ediția întîia, dar fără cele trecute la BALCIC și cele 3 („Primăvară” „Poetul” ; „Aloes”) trecute la ȚĂRM PIERDUT, în noua lui înfățișare complet schimbată, întregită și definitivă. Se vor adăuga deci poeziile: 1. „Cîntec de vremelnicie” (din Ț.P.) după „Ceas pierdut”; 2. „La iaz” (Viața Rom.) după „Rod”; 3. Amurg de Prut (din Ț.P.) și 4. Seară la Sfîncă, urmînd la rînd; 5. „Legănat cu tine”... după „Inserare”; 6. Credință (sonet); 7. „Lui Nichifor Crainic” — sonet; 8. „Vînătorul de himere”; 9. Circ planetar” — sonet, la rînd după „Frații”; 10. „Cîntec IV” /Coboară dorule... / și „Roza din urmă”.

Ordinea definitivă a poemelor din UMBRA TIMPULUI era foarte aproape de aceea din E.D.HI:

1. Zodier; X. în toamnă; 3. Umbre pe iaz; 4. Ceas pierdut; 5. Cîntec de vremelnicis (Ț.P.); 6. Cîntec jTimpul care piere...; 7. Cra-ro-ra-ra; 8. Din ramele

iatacului vechi; 9. An mort; 10. Elegie; 11. înnoptare; 12. Pindă; 13. Panta rhei; 14. Tipar; 15. Rod; 16. La iaz (inedit ca volum); 17. Amurg pe Prut (Ț.P.); 18. Seară la Sfîncă (in); 19. înserare; 20. Legănat cu line... (in); 21. Iarnă țirzie; 22. Șarpele casei; 23. Frații; 24. Credință (I); 25. Lui Nichifor Crainic — sonet — (in); 26. Vînătorul de himere (in); 27. Circ planetar — sonet — (in); 28. Scamatorul; 29. Cîntec I jVrei să vii puțin...!; 30. Cîntec II jLasă-mi-te lasă; 31. Cînt III jApa de izvor...; 32. Cîntec IV jCoboară dorule...!; 33. Roza din urmă; 34. Soartă; 35. Suflet; 36. Zori.

Părăsim, pentru un moment, caietul-manuscris, păstrat în arhiva familiei pentru a lua în considerare atît Planul OPERELOR COMPLETE din 29 dec. 1940-26 martie — 12 april 1941 cit și mss. 6076 B.A.R.S.R., caiet cu hîrtie velină, cu coperțile cartonate maron deschis și cotorul legat în piele maron, în care Ion Pillat, la București, în anul 1941 transcrie „UMBRA TIMPULUI” — versuri —. Ediție nouă îngrijită și definitivă.

în ambele cazuri sumarul volumului a crescut la 54 de poezii, amplificare exagerată, dar din care, ulterior poetul va desprinde poeziile care vor trece la VERSURI REGĂSITE și un nou volum: DRUM LĂUNTRIC. Noua asociere a poeziilor era următoarea:

1. Zodier; 2. în toamnă; 3. Umbre pe iaz; 4. Ceas pierdut; 5. Cîntec de vremelnicie ‚Ț.P.’; 6. Cîntec; 7. Cra-ro-ra-ra; 8. Din ramele iatacului vechi; 9. An mort; 10. Elegie; 11. înnoptare; 12. Pindă; 13. Panta rhei; 14. Ceas tainic; 15. Tipar; 16. Rod; 17. La iaz (in); 18. Amurg pe Prut; 19. Seară la Sfîncă; 20. Cîntecul verii; 21. Legănat cu tine; 22. Iarnă țirzie; 23. înserare; 24. Șarpele casei; 25. Frații; 26. Transhumanță; 27. Credință (I); 28. Credință (II); 29. Lui Nichifor Crainic; 30. La un poet; 31. Vînătorul de himere; 32. Circ planetar; 33. Scamatorul; 34. Horoscop; 35. Cîntec I jVrei să vii puțin...!; 36. Cîntec II jLasă-mi-te lasă...; 37. Cîntec III jApa de izvor...; 38. Roza din urmă; 39. Soartă; 40. Suflet; 41. Zori.

în plan poetul indică: La sfîrșit, despărțite de restul poemelor printr-un titlu fals pe o pagină albă: Din fluiet ciobănesc (cuprinzînd cele 12 „Cîntece de dor” din „Universul literar”, anul 1, nr. 7, februarie 1941, în aceeași ordine, dar fiecare începînd pe o pagină nouă și balada: „Stîna părăsită”, din Gîndirea 1941. UMBRA TIMPULUI 1-41 (cu cele adăugate) Din fluiet ciobănesc 42—54. în mss. 6076 stnt enumerate și cele 12 Cîntece de dor din Fluiet ciobănesc: 42. Foaie verde mieșunea... 43. Foaie verde măr rotat... 44. Păpădie, păpădie... 45. Foaie verde de răchită... 46. Floarea, floarea-soarelui... 47. Foaie verde și-o lălea... 48. Brîndușă, brîndușă... 49. Stele, stele și tot stele... 50. Țipă cucu vaipe șură... 51. Nouă țări și nouă mări... 52. Peste deal la țintirim... 53. De gîndese la ochii tăi... 54. Sfîncă părăsită.

La p. 39 a mss. 6076 B.A.R.S.R. Ion Pillat precizează: Manuscrisul aeeșta a fost terminat și copiat la sfîrșitul lui septembrie 1941.

Ulterior, cuprinsului de mai sus, Ion Pillat înțelege să-i mai introducă și alte noi poezii pe care le notează la p. 40, după cum urmează:

Adaos:

Toamnă (2 octombrie 1941); Regăsire (27 decembrie 1941); Unui cititor peste veacuri (29 decembrie 1941); Oglindiri (Aller ego) (31 martie 1942); Narcis (7 aprilie seara 1942); Solie (10 august 1942); Zeu marin (10—11 noiembrie 1942); Prezență (2 decembrie 1942);,

La p. 47 a mss. 6076 B.A.R.S.R. la data: 14 martie 1943, poetul revine drastic asupra cuprinsului care însă nu devine încă definitiv. El hotărăște:

Planul acestui volum manuscris a fost părăsit definitiv de autor în folosul grupării, orînduirii și textului din „Ediția definitivă” a POEZIILOR în 3 volume, luată în Editura Fundației, unde UMBRA TIMPULUI, cu 45 de poezii păstrează toate cele din ediția originală, afară de cele 7 trecute la BALCIC și primește în plus din ȚĂRM PIERDUT: Cîntec de vremelnicie; Amurg pe Prut; Versuri, cele 4 Cîntece pentru lumină; Stanțele I—IX și Tăcere precum și următoarele inedite ca volum; Seară la Sîncă; La iaz; Circ planetar; Horoscop; Cîntec /Coboară aorule...; Drumul din basme, Credință (I—II). Cele 12 cîntece și balade Din juier ciobănesc rămîn deci în afară, rezervate unui volum viitor, de asemenea poeziile: Ceas tainic; Cîntecul verii; Legănat cu tine; precum și cele 9 de la Adaos se vor incorpora volumului în pregătire: DRUM LĂUNTRIC. „Vinătorul de himere” trece la ÎNTÎIELE POEZII: GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI (Ediția Fundațiilor), „La un poet” la CAIETUL VERDE, iar „Lui Nichifor Crainic” rămîne în afară.

Dar la 2.XI, 1944 Ion Pillat verificîndu-și notele cu cîteva luni înainte de moarte, înseamnă laconic: *Pentru ordinea și textul UMBREI TIMPULUI a se vedea ediția definitivă a POEZIILOR în 3 volume apărute în editura Fundațiilor în vara 1944, volumul III.*

Revenim la caietul legat în piele albastră pentru a completa indicațiile lui Ion Pillat, însemnate la Izvorai în iulie 1944, în legătură cu definitivarea cuprinsului voi. UMBRA TIMPULUI în E.D.III, descris la p. 366.

în Ediția definitivă a POEZIILOR apărută în editura Fundațiilor în iulie 1944 la București, poeziile inedite ca volum și pe care la un moment dat mă gîndeam să le incorporez la UMBRA TIMPULUI adică: „La iaz”; „Seară la Sîncă”; „Vinătorul de himere”; „Circ planetar” și Cîntecul: „Coboară dorule înfrînt...” au trecut la VERSURI REGĂSITE. Pe cînd: „Legănat cu tine...” și „Credință”, la volumul meu manuscris: DRUM LĂUNTRIC (versuri 1941—1944). Sonetul „Lui Nichifor Crainic” rămîne pe dinafară.

I.P. Izvorani, iulie, 1944.

în continuare poetul dă în sfîrșit sumarul volumului, așa cum apare în E.D.III, mareînd cu poeziile luate din ȚĂRM PIERDUT și ține să lase ultimele explicații:

Notă. Poeziile însemnate cu x sînt luate volumului ȚĂRM PIERDUT, editat la Fundația pentru literatură și Artă „Regele Carol”, București, 1937 — „Cîntec pentru line” cuprinde cele trei cîntece din manuscris — formînd ca și „Stanțe” o singură poezie în mai multe părți. Poeziile: „Prinos”; „Piatră”; „Țărm pontic”; „Cimitir tătăresc”; „Seară pe ape”; „Insulă”, „Toamna” și „Pescărușul” din volumul din 1940, trec definitiv la volumul BALCIC.

I.P. Izvorani, 16 iulie, 1944.

Data de compunere a poeziilor adăugate, apărute mai întîi în ȚĂRM PIERDUT — versuri — 1934-1936, adică:

Cîntec de vremelnicie (19 noiembrie 1935, București)

Amurg pe Prut (5 septembrie 1936, Miorcani, Pădurea de la Sfîncă)

Versuri (14 august 1936 — Miorcani)

Stanțe (15—19 noiembrie 1934, București)

Cîntec pentru lumină (6 septembrie 1936, Miorcani)

Pasare de lut (13 noiembrie 1936, București)

Buratec lunar (13 noiembrie 1936, București)

Veverița (22 martie 1936, București)

Tăcere (primăvara 1934, București)

Urmărind etapele de definitivare a volumului observăm că scoaterea poemelor inspirate de BALCIC, adăugarea aceluia care diluau atmosfera poetică din ȚĂRM PIERDUT — dar întregeau în schimb unitatea UMBREI TIMPULUI, trecerea unor alte poeme la VERSURI REGĂSITE, care își căpătau astfel o intimă legătură și valorizare în acest nou context și în sfîrșit, punerea deoparte a poeziilor indicînd direcția semnificației volumului de sfîrșit: DRUM LĂUNTRIC (CUMPĂNĂ DREAPTĂ) — creează concentrarea elegiacă, tulburătoare din UMBRA TIMPULUI.

ÎMPLINIRE (1939-1940)

Cronologia poemelor și etapele alcătuirii volumului se pot urmări în două manuscrise, unul păstrat în Cabinetul de manuscrise B.A.R.S.R. iar altul în Muzeul Literaturii Române, amîndouă datate identic: 22 martie 1940, București.

Primul este un album (27 X 23,5) legat în piele maron deschis, împodobit pe marginea copertii cu un chenar dintr-o linie subțire aurită și are cota 5991.

Pe primele 14 foi groase ale albumului sint lipite pagini din hirtie subțire, velină (19 X 13), pe care poetul a descris felul în care a ajuns la formarea volumului ÎMPLINIRE, pagini nenumerotate de el, dar numerotate de B.A.R.S.R. de la 1 — 14. Pe prima pagină este scris: Primul Manuscris al volumului /PRINOS, titlu șters/ ÎMPLINIRE. *Sonete 1939-1940. Ion Pillat.* în josul paginii: *Sfârșit la 22 martie 1940, în București.* Pe a doua pagină se repetă numele autorului și titlul volumului și este notată de Ion Pillat următoarea lămurire: *Volumul căruia mai întâi i se hotărîse titlul de PRINOS va cuprinde cele 54 de sonete originale și sonetul lui Vincent Muselli ca epigraf. Se exclude: „Circ planetar” în afară de atmosfera generală a cărții /trecut la VERSURI REGĂSITE/ și de altfel scris în 1930, „Lui Nichifor Crainic” ca prea ocazional și „Sonetul lui Ronsard” (1935) /trecut la CAIETUL VERDE/. Ele își vor găsi locul în Opere Complete.*

în volum sonetele nu se vor așeza cronologic ci grupate în trei cărți a 18 sonete fiecare:

I. Cartea Priveștiștelor

II. Cartea Tărilor

și III. Cartea Mărturiilor

așa cum sînt bătute la mașină în manuscrisul definitiv. Afară de „Don Quichote” „Stele” și „Timpul”, scrise respectiv la București, Balcic și Miorcani — în 27 martie, 5 iunie, 9 august 1939, toate sonetele din volum au fost compuse de la 20 noiembrie 1939-22 martie 1940, cu o întrerupere de o lună de la 1 decembrie 1939 — 5 ianuarie 1940, la București.

22 martie 1940

Manuscrisul volumului ÎMPLINIRE aflat în Muzeul Literaturii Române, la cota 218, este format din patru caiete din hirtie velină (19,5 X 15), legate împreună în piele maron roșcat, cu marginile copertii împodobite cu o împletitură îngustă aurită. Paginile sînt numerotate de la 1 la 64 4- 2 f. Pe pagina de titlu se află scris: ÎMPLINIRE și sînt șterse titlurile la care autorul a renunțat: PRINOS și LYRA. *Sonete de Ion Pillat.* Urmează observația: *Titlul nu este definitiv, probabil va fi înlocuit prin SONETE ca mai simplu. Pe contrapagină Ion Pillat face următoarele observații: Ordinea din caiet nu e cea din volum. Cînd locul compoziției nu e indicat, e București. Sonetele nu sînt așezate cronologic. Ele sînt inedite, afară de „Circ planetar” publicat în revista „Gîndirea” (1930).*

La p. 64 poetul ține să mai adauge și să mai repete următoarele:

La țipar volumul — căruia mai întâi i se hotărîse titlul de PRINOS (autorul se gîndise mai întâi să-i zică LYRA și mai insistent, Ia sfârșit, MĂRTURII) st va intitula cu mai bună dreptate ÎMPLINIRE și va cuprinde cele 54 de sonete originale din aceste patru caiete pîrînd ca epigraf în versiunea sa românească sonetul lui Vincent Muselli. Se exclude ca în afară de atmosfera generală; „Circ planetar”

1930), ca prea ocazional: „Lui Nichifor Crainic” și ca traducere: „Sonetul lui Ronsard” (1939). Ele își vor găsi locul în Opere Complete.

în volum sonetele nu se vor așeza cronologic ci grupate după secrete afinități în trei cărți a câte 18 sonete fiecare: I Cartea Priveștiștilor, II Cartea Tărilor și Cartea Mărturiilor — așa cum se află bătute la mașină în textul rămas definitiv pentru țipar. Afară de: Don Quichote, Stele și Timpul, scrise respectiv la București, Balcic și Miorcani — în 27 martie, 5 iunie, 9 aug. 1939, toate sonetele din volum au fost compuse la București de la 20 noiembrie 1939 — 22 martie 1940 cu o întrerupere de o lună de la 1 decembrie 1939 la 5 ianuarie 1940. Toate sînt inedite. Început la 21 noiembrie 1939, acest manuscris a fost sfârșit la 22 martie 1940.

Ion Pillat

în mss. 5991 B.A.R.S.R. la p. 3 este copiata: *Ordinea cronologică a sonetelor*, în mss. 218 M.L.R. aceasta este dată la p. 63. în mss. 5991 B.A.R.S.R. datarea este mai completă deoarece nu se notează numai luna și anul ca în mss. 218 M.L.R. ci și ziua și locul și în unele cazuri dacă sonetul respectiv a fost scris în timpul nopții. în schimb, în mss. 218 M.L.R. sonetele scrise în aceeași zi sînt unite printr-o acoladă. Din combinarea celor două liste rezultă următorul tablou:

- I. *Circ planetar,*
- II. *Sonet, (Ronsard) /17 feb. 1935, Buc./*
- III. *Don Quichote, /21 mart. 1939, Buc./*
- IV. *Stele, /5 iun. 1939, Balcic/*
- V. *Timpul, /9 aug., 1939, Miorcani/*
- VI. *Patinor, /20 noiemb. 1939, Buc./*
- VII. *Prevestire, /idem/*
- VIII. *Basorelief, /21 noiemb. 1939, Buc./*
- IX. *Saadi, /idem/*
- X. *Roză, /22 noiemb. 1939, Buc./*
- XI. *Pegas, /idem/*
- XII. *Grădinarul, /idem/*
- XIII. *Păreră, /idem/*
- XIV. *Endimion, /25 noiemb. 1939, Buc./*
- XV. *Farmec, /idem/*
- XVI. *Joc de flăcări, /27 noiemb. 1939, Buc./*
- XVII. *Faunul, /idem/*
- XVIII. *Navigatorul, /30 noiemb. noaptea, 1939, Buc./*
- XIX. *Cimitir, /idem/*
- XX. *Frate iconar, /1 dec. 1939, Buc./*
- XXI. *Cină, /15 ian. 1940, Buc./*
- XXII. *Centaurul, /idem/*
- XXIIif. *Lui Atlas, /idem, noaptea/*

- XXIV. *Priveghi*, /idem/
 XXV. *La moara rea*, /idem/
 XXVI. *Hellas*, /6 ian. noaptea, 1940, Buc./
 XXVII. *Pustnic*, /12 ian. noaptea, 1940, Buc./
 XXVIII. *Toamna*, /13 ian. 1940, Buc./
 XXIX. *Port breton*, /28 ian. 1940, B.c./
 XXX. *Trepte*, /31 ian. 1940, Buc./
 XXXI. *Spectrul rozei*, /idem, noaptea/
 XXXII. *Chemare*, /idem/
 XXXIII. *Viziune polară*, /idem/
 XXXIV. *Attwis*, /1 feb. dimineața., 1940, Buc./
 XXXV. *Heruvim*, /7 feb. noaptea, 1940, Buc./
 XXXVI. *rămas*, /8 feb. noaptea, 1940, Buc./
 XXXVII. *Sonetul*, /idem/
 XXXVIII. *Datoria*, (Vincent Muselli)
 XXXIX. *Potir amar*, /16 feb. 1940, Buc./
 XL. *Legende*, /idem/
 XLI. *Crâfa*, /24 feb. 1940, Buc./
 XLII. *Zort primăvară*, /idem/
 XLIII. £:« *Nichifor Crainic*, /idem/
 XLIV. *Regăsire*, /21 feb. 1940, Buc./
 XLV. *Natură moartă*, /idem/
 XLVI. P<^,Z, /28 feb. 1940, Buc./
 XLVII. *Chiparoșii*, /idem/
 XLVIII. *Basm*, /idem, noaptea/
 XLIX. *Eternități, vremelnicii*, /29 feb. 1940, Buc./
 L. *împlinire*, /1 mart. 1940, Buc./
 LI. *Hokusai*, /idem/
 LII. *Cătorul*, /idem/
 LIII. *Har*, /7 mart. 1940, Buc./
 LIV. *Răsărit de soare*, /idem/
 LV. *Nomadul*, /17 mart. 1940/
 LVI. *Floare*, /18 mart. 1940/
 LVII. *Pastorală*, /20 mart. 1940/
 LVIII. *Calendar*, /22 mart. 1940/

În mss. 5991 la p.4—5 poetul copiază: *Ordinea definitivă pentru volum*, însemnându-și numele și data: 23 martie 1940, București. În colțul stâng al paginii el menționează că păstrează ca epigraf sonetul *Datoria* de Vincent Muselli. Cuprinsul este identic cu cel din E.D.HI, pe care-l reproducem în ediția de față. Vom copia însă sonetul, — la care Ion Pillat renunță a-l mai da ca epigraf volumului ÎMPLINIRE. înțelesul său simbolic, — cel al datoriei împlinite, este sugerat în volum.

Datoria

*Nimica sau orice să știm
 în zdreanță sau bogat vestmint,
 Oricui, oriunde pe pământ
 Se arată despot legitim.*

*Dar când porunca i-o simțim,
 Cu trăsnet aspru de ne-a frint
 Nu-i glas să spună un cuvânt
 Pe ce altar să ne jertfim.*

*Și sfântul piere și soldatul
 Ori pentru Cer ori pentru Stat
 Și pentru-o carte inspiratul.*

*Ce sacrificiu-nălțător
 Prin care ne-am descătușat
 O, noapte, pradă torțelor.*

Ion Pillat

București, 10 februarie, 1940 noaptea.

La p. 6 a mss. 5991 Ion Pillat ține să consemneze: *Primul proiect de cuprins neadoptat pentru volum.*

- I. Poetul (C.P.); împlinire (C.M.); *Sonetul* (C.M.); *Cristal* (C.M.); *Har* (C.M.); *Potir amar* (C.M.); *Pegas* (C.M.); *Păreră* (C.M.); *Regăsire* (C.M.).
- II. *Stele* (C.T.); *Joc de flăcări* (C.T.); *Chemare* (C.M.); *Priveghi* (C.T.); *Cimitir* (C.T.); *Chiparoșii* (C.T.); *Legende* (C.M.); *Timpul* (C.T.); *Eternități, vremelnicii* (C.T.).
- III. *Basorelief* (C.P.); *Endimion* (C.P.); *Faunul* (C.P.); *Centaurul* (C.P.); *Narcis* (C.P.); *Lui Atlas* (C.P.); *Răsărit de soare* (C.P.); *Hellas* (C.P.); *Pastorală* (C.P.).
- IV. *Circ planetar*; *Don Quichote* (C.M.); *Navigatorul* (C.M.); *Hokusai* (C.P.); *Viziune polară* (C.P.); *Port breton* (C.P.); *Zori de primăvară* (C.P.); *Basm* (C.M.); *Cină* (C.P.).
- V. *Cătorul* (C.T.); *Prevestire* (C.T.); *Frate iconar* (C.T.); *Pustnic* (C.T.); *Toamnă* (C.T.); *Heruvim* (C.T.); *înger rămas* (C.T.); *La moara rea* (C.P.); *Vânătorul* (în C.T. *Vânătoare*).
- VI. *Saadi* (C.M.); *Nomadul* (C.M.); *Grădinarul* (C.M.); *Roză* (C.T.); *Spectrul rozei* (C.T.); *Natură moartă* (C.P.); *Trepte* (C.M.); *Patinor* (C.M.).

Proiectul de mai Sus pregătește ultima ordonare a volumului. Astfel se observă, ca în primul rând Ion Pillat grupase 8 sonete, repartizate ulterior în Cartea Mărturiilor, păstrînd pentru început *Poetul* (C.P.), începîndu-și astfel volumul cu poeme mareînd trepte ale regăsirii de sine. În al doilea rând în afară de *Legende* (CM.) toate sonetele înșirate vor aparține Cărții Tărilor, ciclul năzuințelor poetului și al speranței într-o comunicare cu transcendentalul. Urmează apoi alte nouă sonete în care sufletul poetului se regăsește în simbolurile și peisajul miturilor eline și care vor fi adunate în Cartea priveștiștilor. În al patrulea rând poetul revine la ținuturi văzute sau visate, la eroi care nu sînt decît travestiuri ale eului său și care vor fi repartizate fie în Cartea priveștiștilor fie în aceea a Mărturiilor.

Al cincilea grupaj este format, — în afară de *La moara rea* (CP.), — din sonete care vor mări conținutul Cărții țăriiilor, iar ultimul grupaj reține, în afara de *Natura moartă* (CP.), sonetele rămase pe dinafară din Cartea mărturiilor și Cartea țăriiilor.

În ultima ei formă ordonarea cuprinsului va oglindi etapele autobiografiei sufletești a poetului corespunzătoare unei evoluții spirituale.

La p. 7—9 a mss. 5991 B.A.R.S.K. se află: *Cuprinsul volumului meu ÎMPLINIRE*. în colțul drept al p. 7, nota: *Definitiv*, iar la sfîrșitul p. 9: *I.P. 23 martie 1940*.

Cartea priveștiștilor: *Poetul; Nomadul; La moara rea; Cină; Pastorală; Viziune polară; Hokusai; Port breton; Natură moartă; Zori de primăvară; Hellas; Răsărit de soare; Endimion; Faunul; Centaurul; Lui Atlas; Narcis; Basorelief*,

Cartea țăriiilor: *Ctitorul; Prevestire; Frate iconar; Pustnic; Toamnă; Heruvim; Înger rămas; Roză; Spectrul rozei; Vinătoarea; Joc de flăcări; Priveghi; Calendar; Cimitir; Chiparoșii; Timpul; Eternități, vremelnicii; Stele*.

Cartea mărturiilor: *împlinire; Sonetul; Cristal; Har; Potir amar; Chemare; Pegas; Părerere; Farmec; Trepte; Saadi; Grădinarul; Basm; Navigatorul; Don Quichote; Legende; Regăsire; Patinor*.

La p. 10 a mss. 5991, Ion Pillat mărturisește lunga perioadă, de 30 de ani, în care a gîndit și purtat în suflet poemele, complet inedite, din ÎMPLINIRE, notă care a fost reprodusă la descrierea volumului de la p. 362.

Pagina 14 a mss. 5991 B.A.R.S.R. este o pagină de titlu pe care poetul a scris: ÎMPLINIRE. *întia schiță*.

Urmează, scrise cu creionul, pe foi de hîrtie velină (19 x 13), lipite pe foile groase ale albumului ciornele sonetelor. Ele sînt numerotate de Ion Pillat, de la 10-78 iar de B.A.R.S.R. de la 15-94.

Bruioanele sonetelor se succed astfel: 1. *Stele*; 2. *Patinor*; 3. *Prevestire*; 4. *Basorelief*; 5. *Saadi*; 6. *Roză*; 7. *Pegas*; 8. *Grădinarul*; 9. *Părerere*; 10. *Endi-*

mion; 11. *Farmec*; 12. *Joc de flăcări*; 13. *Faunul*; 14. *Navigatorul*; 15. *Cimitir*; 16. *Frate iconar*; 17. *Cină*; 18. *Centaurul*; 19. *Lui Atlas*; 20. *Priveghi*; 21. *La moara rea*; 22. *Hellas*; 23. *Pustnic*; 24. *Toamnă*; 25. *Port breton*; 26. *Trepte*; 27. *Spectrul rozei*; 28. *Chemare*; 29. *Viziune polară*; 30. *Narcis*; 31. *Heruvim*; 32. *Înger rămas*; 33. *Sonetul*; 34. *Datoria*; (Vincent Muselli); 35. *Potir amar*; 36. *Legende*; 37. *Cristal*; 38. *Zori de primăvară*; 39. *Lui Nichifor Crainic*; 40. *Regăsire*; 41. *Natură moartă*; 42. *Poetul*; 43. *Chiparoșii*; 44. *Basm*; 45. *Eternități, vremelnicii*; 46. *împliniri*; 47. *Hokusai*; 48. *Ctitorul*; 49. *Har*; 50. *Răsărit de soare*; 51. *Nomadul*; 52. *Vinătoare*; 53. *Pastorală*; 54. *Calendar*.

Din rîndul ciornelor lipsesc: *Sonet* de Ronsard, *Don Quichote* și *Timpul*.

De la p. 95 începe prima redactare a sonetelor, scrise cu cerneală în forma lor aproape definitivă. Ele încep cu *Sonet* de Ronsard iar după sonetul *Stele* a fost introdus *Timpul*.

Pe o listă cu sonetele volumului ÎMPLINIRE în ordinea cronologică, păstrată în arhiva familiei, Ion Pillat repetă recomandarea: *Sonetele*: 1. *Lui Nichifor Crainic*; 2. *Sonet* (Ronsard); *Datoria* (Vincent Muselli); nu intră în volum.

Deși nu aduce nimic nou pentru etapele de formare ale cuprinsului volumului ÎMPLINIRE, revenim la frumosul manuscris care adună poeme din CAIETUL VERDE (1933 arh. fam.), scrise de Ion Pillat pentru fiica sa Pia și pe care l-am descris la locul potrivit. La poemele selectate din CAIETUL VERDE poetul adăugase: *Helladă* (Ț.P.) *Balcic de seară* (B.), *Balcic biblic* (B.) și întregul volum ÎMPLINIRE, Ion Pillat începe prin a preciza: *Manuscrisul părăsit în 1933, a fost reluat de mine la data de 20 ianuarie 1940. El cuprinde sonetele volumului inedit: PRINOS, în ordinea lor cronologică, ordine care nu e aceea ce ele vor avea în volum*. Urmează apoi pagina de titlu: PRINOS. *Ion Pillat*. Poemele sînt însoțite de data și locul unde au fost scrise aceleași ca și în manuscrisele descrise deja la p. 471—472. Așadar înșiruirea lor urmează ordinea cronologică în afară de faptul că *Sonet* (Ronsard) este plasat la sfîrșit iar *Datoria* (Vincent Muselli) nu mai ocupă locul XXXVIII ci penultimul. Imediat după *Sonet* urmează *Cuprinsul volumului* în care *Datoria* rămîne ca epigraf. în rest, succesiunea poemelor este aceeași din E.D.III. Din ultima recomandare pe care Ion Pillat ține să o repete se vede că postul, bolnav de tensiune arterială, își presimțea sfîrșitul: *La tipar volumul de sonete — căruia mai înainte îi hotărisem titlul de PRINOS mai sus însemnat pe acest manuscris — se va intitula cu mai multă dreptate: ÎMPLINIRE. Din ele se exclud ca în afară de atmosfera generală a volumului: „Circ planetar . ca prea ocazional: „Lui Nichifor Crainic” și ca traducere: „Sonetul lui Ronsard , care își vor găsi locul în Operele mele complete, dacă viața îmi îngăduie publicarea lor. Acest manuscris, întocmit pentru iubita mea fiică Pia, l-am terminat în București, la 23 martie 1940.*

Ion Pillat

Pe ultima pagină se află copiată poezia: *Credință* (I)

CUMPĂNĂ DREAPTĂ (1941-1944)

Ultimul manuscris de poeme, nepublicate în volum, dar apărute în periodice și în unele antologii, este intitulat DRUM LĂUNTRIC, în toate proiectele păstrate în arhiva familiei ca și în *Testamentul literar* din 2 septembrie 1943.

Alegerea celei mai bune întocmiri a cuprinsului este îndelung căutată de Ion Pillat și ne-au rămas câteva schițe de plan marcând diversele etape pînă la ultima definitivare. Alcătuirea volumului urmează ciudatul „Drum lăuntric” al sufletului poetului în căutarea celei din urmă limpeziri. Poetul adunase poeme mai vechi și mai noi și traduceri, neapărute în volumele deja tipărite pînă în anul 1940, anul de apariție a UMBREI TIMPULUI. El ar fi vrut să strîngă aceste poeme rămase răzlețe, scrise între anii 1937—1942 într-un volum intitulat fie: *Din rodul vremii*, fie: *Cules de si*. Într-o notiță autograf datată 12 martie 1943, la București, Ion Pillat revine asupra acestei decizii: „La acest volum am renunțat definitiv — vezi și exemplarul bătut la mașină cu „memento” manuscris de la început — ca fiind „lipsit de unitate de stil și ton sufletesc, cu multe scăderi supărătoare” — încă de la Miorcani, din ziua de 25 august 1942.

Poeziile mai vechi și care nu fuseseră publicate în volum — precum și cele scrise concomitent cu volumele UMBRA TIMPULUI și ÎMPLINIRE, le-am reintegrat în volumele Ediției Definitive ce apar în editura Fundației pentru Literatură și Artă — rezervînd traduceri pentru volumul: ECHIVALENȚE-EXPERIENȚE LIRICE, iar poeziile: „Din fluier ciobănesc” și celelalte (completate cu bucățile scrise după data de mai sus) pentru volumul în pregătire: DRUM LĂUNTRIC”. /Notița se păstrează în arhiva familiei/.

Amintim că poemele: *Horoscop*; *Cîntecul verii*; *Legănat cu tine...*; *Din fluier ciobănesc* — 12 cîntece de dor — ; *Sîna părăsită*; *Oglîndiri*; *Ceas tainic*; *Unui cititor peste veacuri* și *Transhumentă* fuseseră la un moment dat — destinate să facă parte din VERSURI REGĂSITE. Dar, pînă la urmă, o secretă logică interioară hotărăște ca poemele de mai sus să fie respinse de unitatea poetică a aceluia volum. Poetul ar fi vrut ulterior, să le includă unei noi ediții a UMBREI TIMPULUI, adăugînd și: *Toamnă*, *Regăsire*, *Solie*, *Zeu marin*, *Prezență*, scrise între 1941—1942.

Două schițe de plan din mai 1943, — deci înainte de apariția Ediției definitive, — revăzute în același an, reunesc în mod hibrid: *Unui cititor peste veacuri* ; *Transhumentă* ; *Vechime* ; *împăcare* ; *Cîntecul verii* ; *Toamnă* ; *însurare* ; *Legănat cu tine...*; *Necunoscutei* (cele trei sonete); *Horoscop*; *Destin*; *Singur*; *Ceas tainic* ; *Regăsire* ; *Oglîndiri*; *Narcis* ; *Solie* ; *Prezență* ; *Zeu marin* ; *Post-mortem*, cu poemele alcătuint ulterior VERSURI REGĂSITE, cu INSCRIPȚII PENTRU

CĂRȚILE MELE, adăugîndu-se și *Din fluier ciobănesc* {12 cîntece de dor} iar la urmă: *Cucul și privighetoarea* și *Sîna părăsită*.

Adunarea de poeme, — grupate totuși, — primele pentru DRUM LĂUNTRIC, celelalte pentru VERSURI REGĂSITE și INSCRIPȚII PENTRU CĂRȚILE MELE, iar ultimele rămînînd pe dinafară — este anulată la 26 iulie 1944 la Izvorani.

Ion Pillat copiasse - între timp — poemele într-un caiet din hîrtie velină cu copertile din carton violet și cotorul legat în pinză neagră, păstrat în cabinetul de manuscrise B.A.R.S.R. la cota mss. 2543. Ultima formă a cuprinsului a fost elaborată de Ion Pillat la Izvorani în iulie 1944. Pe eticheta de pe copertă titlul: DRUM LĂUNTRIC este schimbat în: CUMPĂNĂ DREAPTĂ, — *Versuri 1941-1944*.

La p. 83—34, poetul copiază:

Ordinea cronologică, data și locul compunerii poeziilor din CUMPĂNĂ DREAPTĂ (șters DRUM LĂUNTRIC/.

1. *Din fluier ciobănesc, j1 ianuar, 1941, Buc.j*
2. *Legănat cu tine. j1 ianuar, 1941, Buc.j.*
3. *Sîna părăsită. J2—3 ianuar, 1941, Buc. / (versiunea definitivă conținută, iudie 1944, Izvorani).*
4. *Horoscop. J21 iunie, 1941, Buc.j.*
5. *Transhumentă. \25 iunie, 1941, Buc.j.*
6. *Cîntecul verii. (28 iulie, 1941, Buc.j.*
7. *Ceas tainic. j22 septembrie, 1941, Buc.j.*
8. *Toamnă. j2 octombrie, 1941, Buc.j.*
9. *Regăsire. j27 decembrie, 1941, Buc.j.*
10. *Unui cititor, peste veacuri. \29 decembrie, 1941 Buc.j.*
11. *Oglîndiri. J31 martie, 1942, Buc.j.*
12. *Narcis. (7 aprilie, 1942, Buc.j.*
13. *însurare. j1Q. august, 1942, Miorcanij.*
14. *Solie. J10 august, 1942, Miorcanij.*
15. *Zeu marin. j10—11 noiembrie, 1942, Buc.j.*
16. *Prezență. j2 decembrie, 1942, Buc.j.*
17. *Necunoscutei. \3—4 decembrie, 1942, Buc.j.*
18. *Post-mortem. j15 aprilie, 1943, Buc.j.*
19. *Singur. J19 mai, 1943, Miorcanij.*
20. *Cucul și privighetoarea. J19 mai, 1943, Miorcanij.*
21. *Vechime, J19—2Q mai, 1943, Miorcanij.*
22. *împăcare. \24 mai, 1943, Miorcani, pe o impresie pascali din »tuUfl an, la Izvoranij.*
23. *Destin. \24 mai, 1943, Miorcanij.*

24. *Umbra*. (23 martie, 1944, Bucj.
 25. *Terține*. f23 martie, 1944., Buc.j.
 26. *Mărturie*. f14 mai, 1944, Izvoraniș.
 27. *Creăință* și 3 iulie 1940 București/ *Gîndirea*, XIX (1940), nr. 7, Sept. nr. 8-9.
 /II 20 august 1941, București/. *Revista Fundațiilor*
 VIII (1941) August nr. 10.
 /III 26 iulie 1944. Izvorani/. *Revista Fundațiilor*
 XI (1941) I sept.

La p. 85—86 poetul înseamnă conștiințios: *Ordinea cronologică și publicațiile în care au apărut poeziile din acest manuscris*, verificată și dată de noi la note.

Din înșiruirea cronologică a elaborării poemelor. Ion Pillat dislocă în primul rînd: *Unui cititor peste veacuri*, care după cum notează pe marginea unei liste cu *Ordinea cronologică a poemelor*, păstrată în arh. fam-, *trece la începutul volumului, chiar dacă ordinea nu e cronologică*. Poemul constituie introducerea în volum și este un ultim dialog dintre sufletul poetului ars de patima frumosului și cititorul de peste veacuri. Ca o rechemare a nesecatelor izvoare poetul grupează în primul rînd poeme de dor: *Din fluier ciobănesc*; de trecere și de moarte: *Sfîna părăsită* și de leagăn: *Legănat Cu tine*, finalizîndu-le în *Transhumantă*, poem al veșniciei regăsite în ritmurile naturii plaiurilor din totdeauna ale țării. *Cîntecul verii* apare ca o slavă închinată sfîrșitului de vară pe străvechile lanuri, iar *In Toamnă*, cu care se încheie de fapt lungul șir de poeme inspirate de cel mai iubit anotimp, poetul face un *racourci* al priveliștilor toamnelor noastre, presimțindu-și propriul sfîrșit. Nostalgia sfișietoare, — dar atît de discret exprimată, — este agravată de atmosfera tragică ce apăsă țara în acei ani ai dominării fasciste și ai celui de-al doilea război mondial. El simte nevoia să se confrunte încă o dată Cu sine însuși în oglinzile trecutului dispuse caleidoscopîc: *Regăsire; Oglindiri; Narcis; înserare; Zeu marin; Prezență; Singur; Destin*, acceptîndu-și sfîrșitul în *Solie*. Dar încrederea în vecia țării sale și în durata propriei ființe păstrată de opera sa răsună în poemul *Vechime*.

Aceasta este trama ultimului volum în care Ion Pillat găsește CUMPĂNA DREAPTĂ a ființei sale.

La 6 decembrie 1944, deci cu cîteva luni înainte de moarte, Ion Pillat scrie poezia *Menire* cea mai intimă confesiune pe care ne-a lăsat-o.

Ne permitem să-i hotărîm penultimul loc în sumar, încheind cu *Post-mortem*, poem al supremei gratitudini pentru viața și frumusețea pămîntului.

Poemele: *Transhumantă, Vechime, Menire* și *Post-mortem* corespund echilibrului sufletesc al unui poet care sfîrșește în „*cumpănă dreaptă*”.

În ultima sa formă cuprinsul volumului precizat de poet la *Izvorani 5 august 1944* este următorul: *Unui cititor peste veacuri; Din fluier ciobănesc; Sfîna părăsită; Legănat cu tine; Horoscop; Transhumantă; Cîntecul verii; Ceas tainic;*

Toamnă; Regăsire; Oglindiri; Narcis; înserare; Solie; Zeu marin; Necunoscutei; Prezență; Singur; Destin; Cucul și privighetoarea; Vechime; împăcare; Terține; Umbra; Mărturie; Post-mortem. (Notiță păstrată în arhiva familiei,..)

La p- 81 și la p- 82 Ion Pillat înseamnă următoarele recomandări:

Poeziile de mai sus, așezate — afară de prima și ultima — în ordine cronologică, au fost compuse între anii 1941— 1944. Acest volum s-a tipărit la... /numele tipografiei, luna, anul și locul/.

Indicații pentru tipar.

Volumul se va tipări la fel ca UMBRA TIMPULUI: aceeași literă, numerotație și așezare în pagină, format, hîrtie etc.... Se va urma de altminteri manuscrisul de mai sus, suprimîndu-se însă liniile trase sub titluri și la sfîrșitul poeziilor. La tipar va cade, de asemenea, la titlul volumului, indicația inutilă: Versuri— 1941 — 1944, deoarece data compunerii e indicată la sfîrșit, iar specificarea de „versuri” e subînțeleasă. Motto-urile poeziilor se vor tipări cu „petit” drept. Numerotația ca la UMBRA TIMPULUI, în josul paginii.

I.P. 8 iulie 1944

Izvorani

INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE (1941-1944)

În mss. 2543 B.A.R.S.R. — caiet care, după cum s-a descris, conține transcrierea poemelor din CUMPĂNĂ DREAPTĂ, la p. 87—95 au fost copiate și INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE. La p. 87 Ion PULat dă următoarele indicații: *De publicat la o nouă ediție a Poeziilor în 3 volume -- Ediție definitivă, ed. Fundațiile pentru Literatură și Artă, București, 1944, la sfîrșitul voi. III după „Drum lăuntric”. /CUMPĂNĂ DREAPTĂ/.*

Urmează transcrierea INSCRIȚIILOR... iar la p. 94 poetul precizează următoarele:

Cete 16 dinți, scrise la București

Au fost publicate în aceeași ordine afară de ÎMPLINIRE, reprodusă în facsimil pe pagina primă în „Universul literar” anul L, nr. 17, sîmbătă 29 martie 1941, număr festiv cu ocazia celor 50 de ani ai autorului: Ultimele 2, scrise la Izvorani, la 14 mai 1944, sînt inedite.

I.P.

La p. 95 poetul precizează: *acest manuscris s-a isprăvit astăzi: ziua a 26-a din luna iulie a anului 1944, la Izvorani.*

În mss. 4220 B.A.R.S.R. de la p. 28 la p. 38 au fost încă odată copiate INSCRIPȚIILE PENTRU CĂRȚILE MELE.

La p. 39 poetul menționează iar: *Ultimele două inscripții pentru Asfodelă și Drum lăuntric, viitorul meu volum gata de tipar și cuprinzând poeziile dintre anii 1941—1944, au fost scrise la Izvorani, în ziua de 14 mai 1944 și sini inedite.*

I.P.*

ADDENDA

În arhiva familiei se păstrează proiectul unui volum de POEZII ALESE (1908—1940), selecție pe care Ion Pillat o face din propria sa opera. Îl vom da ca atare din curiozitatea de a vedea ceea ce apreciază poetul mai mult. Întocmirea culegerii a fost făcută în București la 4 dec. 1940 și este introdusă de următoarea recomandare:

Un volum de 192—200 de pagini de publicat la „Fundațiile Regale” în colecția „Ediții Definitive”. Cuprinde o selecție din toată opera mea poetică — afară de volumele de sonete: SCUTUL MINERVEI (1933) și ÎMPLINIRE (1940) /inedit/, menite să formeze împreună și publicate integrat al doilea volum din Opera poetică selecționată.

Urmează numărul poeziilor hotărât astfel:

18	CASA AMINTIRII VISĂRI PĂGÎNE ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ AMĂGIRI GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI [1919]	ÎNTOARCERE (1908- 1916)
11	PE ARGEȘ ÎN SUS (1923)	
27	8 SATUL MEU (1925) 8 BISERICA DE ALTĂDATĂ (1932)	
27	LIMPEZIMI (1928) CAIETUL VERDE (1932)	
27	8 ȚĂRM PIERDUT (1937) 9 UMBRA TIMPULUI (1940) 10 BALCIC (1928- 1910)	

99 poezii *Adaos*: POEME ÎNTR-UN VERS (1935) (unul pe pagină, numărotate 1—IX la Cuprins)

Ion Pillat

POEZII ALESE (1908- 1940)

- I CASA AMINTIRII (1908—1910): 1) *Drumul strămoșesc*; 2) *Casa amintirii* (numai primele 22 și ultimele 2 versuri)
- II VISĂRI PĂGÎNE (1912): 3) *Fișat de o cetate* (fără ultimele 2 versuri); 4) *Renaștere* (Centaurii);
- III ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ (1914): 5) *în Luxembourg*; 6) *Cintecelt stepei* (III, V, VIII, XII partea 2-a) în continuare despărțite cu o stea;
- IV AMĂGIRI (1916): 7) *Roata morii*; 8) *Trei călări* (versiunea din B.P.T.); 9) *Din Bretania jArmor* (B.P.T.).
- V GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI (1919): 1) *în luna în Care pălesc trandafirii...* (B.P.T.); 2) *Septembrie /în zare cine-n scrie.../*; 3) *în parc*; 4) *Unei amfore*; 5) *Aci sosi pe vremuri...*; 6) *Furnica*; 7) *Clopote sună*; 8) *Trei înger*⁹⁾ *Seară la Miorcani*.
- VI PE ARGEȘ ÎN SUS (1923): Florica: 1) *Ctitorii*; 2) *închinare*; 3) *Mormintul*; 4) *în vie*; 5) *Cucul din Valea Popii*; 6) *Cămara de fructe*; 7) *Străinul*; 8) *Adio la Florica*; 9) *Acuarelă*; 10) *Bătrînii* (poemul întreg în versiunea din B.P.Ț.); *Timpul*.
- VII SATUL MEU (1925): 1) *Ilie Baci*; 2) *Vlad Plugarul*; 3) *Anisia*; 4) *Baha Vișa*; 5) *Biserica*; 6) *Cimitirul*; 7) *Hora*; 8) *Stupul*.
- VIII BISERICA DE ALTĂDATĂ (1926): 1) *Minăstirea*; 2) *Monahul la taj>re*. Povestea Maicei Domnului; 3) *Adormirea*; 4) *înălțarea*; 5) *Mreaja*; 6) *Năvodul*; 7) *Morții* (Poemul întreg în continuare); 8) *Biserica de altădată*.
- IX LIMPEZIMI (1928): 1) *Moara uitată*; 2) *Pluta*; 3) *Hanul cu rîndunici*; 4) *Amurg în Deltă*; 5) *Primăvară*; 6) *Dafni*; 7) *Interior*; 8) *Căprioara de porțelan*; 9) *Somn curat*.
Calendarul viei: 10) *Mărțișor*; 11) *Cireșar*; 12) *Chenar*.
Elegii: 13) *Cloșanii*; (*Elegia Ij*); 14) *Toamnă la Miorcani jElegia VI*; 15) *Cînd voi muri...* /*Elegia XII*/; 16) *Ovidiu jElegia XIII*.
- X CAIETUL VERDE (1932): 1) *Hellada*; 2) *Centaurul bătrîn*; 3) *Asfodelă*; 4) *Adormind*; 5) *Țară*; 6) *Scitul*; 7) *Octomvrie*; 8) *Icoană pe Mticlă*; 9) *Scrisoare*; (numai această poezie își păstrează în volum dedicația); 10) *Elegie în pădure*.
Elegii pentru mine: 11) *A doua elegie*.
- XI POEME ÎNTR-UN VERS (1936): *Poemul într-un vers*; *Pasărea din basm*; *Murmur etern*; *Tinerețe*; *Amurg*; *Veveriță toamna*; *Asemănări*; *Friză (De cînd îți legi sandala...)*; *Păstorul*.
- XII ȚĂRM PIERDUT (1937): 1) *Țărm pierdut*; 2) *Insulă*; 3) *Poetul (din UMBRA TIMPULUI)*; 4) *Veveriță...*; 5) *Stanțe (IV)*; 6) *Cînte it vremnicie*; 1) *Păstor și Faun*; 8) *Alesul*.

XIII ÎMPLINIRE (1940): 1) *Zodier*; 2) *în toamnă*; 3) *Cîntec*; 4) *Elegie*; 5) *Panta rhei*; 6) *Scamatorul*; 7) *Lasă-mi-te lasă*; 8) *Frații*; 9) *Zorii*.
XIV BALerC (1928- 1940): 1) *Împlinire*; 2) *Balcic biblic*; 3) *Cîntecul lui Aii*; 4) *Balcic lunar*; 5) *Cină cu pești*; 6) *Lună pe mare*; 7) *Sarcofag tracic*; 8) *Cimitir tătăresc*; 9) *Insulă, toamna*; 10) *Pescărușul*.

La sfîrșitul antologiei din propria sa operă Ion Pillat înseamnă următoarele
Observații: *Volumul va cuprinde astfel 99 de poezii, 19 poeme într-un vers, care — la nevoie — ar putea fi publicate la sfîrșitul cărții cu numșrotăția 1—9 ; celelalte fiind numerotate 1—99. Poeziile au fost alese în așa fel ca să cuprindă:*

, 9 întoarcere (1908- 1916)

Poeziile de tinerețe 18 <^

\ 9 Grădina între ziduri (1916— 1919)

Pe Argeș în sus, Satul meu, Biserica de altădată 27(3 x 9), Țărm pierdut, Umbra timpului, Balcic 27(3 x 9) și Poeme într-un vers — 9 poeme.

Total 99 poezii + 9 poeme într-un vers ceea ce permite o echilibrare geometrică, dar care e și sufletească și pe care o socotesc necesară.

Fiecare din titlurile interioare de volume: CASA AMINTIRII, VISĂRI PAGINE, etc, pe o pagină aparte cu verso paginei albe; fiecare din subtitluri: Florica, Povestea Maicii Domnului... cu o literă mai mare ca titlurile obișnuite ale poeziilor, în capul paginei — sau pe o pagină aparte, fără verso alb, ca la Cîntecetele Mării din ÎNTOARCERE (1927). Fiecare poezie pe o pagină aparte, chiar pentru poemele într-un vers. Nici o dedicație /afară de Scrisoare/. SCUTUL MINER. VEI (1933) și ÎMPLINIRE (1940) nu pot intra în cadrul acestei culegeri. EU vor forma un volum aparte, al doilea din OPERE ALESE de Ion Pillat.

Note, variante, comentarii

CAIETUL VERDE (1927-1936)

J85 *Scrisoare*. Miorcani, 7 august, 1928. (Poemul este datat în C.V., (1932), exemplarul autorului și în mss. C.V., 15 ian. 1933).

Gîndirea. Via (1928), nr. 12, dec, p. 487-488; *Universul*. XLIX (1932), nr. 355, 25 dec, p. 8.

Poemul este dedicat Măriei Pillat, soția poetului, și el este republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

Ciorna poemului *Scrisoare* se află în arhiva familiei. Ea este plină de ștersături și înlocuiri de cuvinte. Analizându-se asistăm la căutările poetului pentru formularea cit mai pură a ideilor și la respingerea oricăror aluzii autobiografice.

C. v. 2 *Și aceleași zvonuri* care le-am auzit de ani.

C. v. 3 Cu *aurul luminii sosesc pînă la mine*

C. v. 6 E *zgomotul căruții pe lemnul de pe pod*

Gîndirea, "

v. 11 Nu pot decit cu *scrisul...* " " " " " " " " " " " "

Universul, " . . . " " " " " " " " " " " " " " " "

C.V. (1932). " " " " " " " " " " " " "

C.V. mss. 1933. " " " " " " " " " " " " "

C.V. (1936). " " " " " " " " " " " " "

C.f. mss. arh. fam. v. 12 *Am apucat condeiul să-ți spun... dar ct să spun sau*

" " " " " v. 12 *Pe sufletu-mi zănatîc (te-am pus) am pus zăvorul sau*

„ v. 12 *Aci în casa veche rămas-am păzitorul*

„ v. 12 *Pe chipul tău Ce fugă ca timpul trag zăvorul*

„ v. 13 *Și iar te prind aicea, e-acum un an sau azi*

„ v. 14 *Nu știu, că ești aceeași la cuget, la obraz*

„ v. 15 *În paycu-aceța unde nimica nu se schimbă*

„ v. 16 *Și numai anotimpul cu pas tăcut se plimbă*

„ v. 18 *Am apucat condeiul să spun că ai rămas*

„ v. 20 *Dar mîne vor da muguri și pasărea p3 cracă.*

c. f. mss. arh. fam. v. 21 *Va veni iar — tu însă vei sta cînd s-or fi dus*
v. 22 *Acuma înserarea pe țarini a apus.*

v. 23 *Cenușa înnoptării pe mîna-mi mi se lasă*

v. 24 *O lampă liniștită a luminat în casă*

v. 25 *Și palida-i lumină pe poze... sau*

v. 25 *Și-n sufletu-mi iănatîc . .*

v. 26 *În drumul vieții mele aicea m-am oprit sau*

v. 26 *E ceasul cînd orașu și-aprinde cafenea*

Poetul nu dezvoltă următoarele schițe de versuri cu un conținut autobiografic:

C. t. arh. fam. *Departe de birfeală și gloată-mi beau cafeaua*
Deschid fereastra suflu în lampă și o sting
Vezi stelele puzderii ca licuricii ning
Bolnav am fost de setea de-a fi și eu om mare
Am sîngerat zadarnic zvrîlindu-mă-n viitoare
Birfeală, lingușirea alături au crescut
Prietenii viclene m-au Copleșit sub scut.
M-au vindecat copacii, acuma sînt în stare
*Uitînd birfelii și ură și zilele de...
Cu fruntea lor frumoasă să mă ridic spre cer*

Cu frunza lor tăcută să mă anîn de cer
M-a vindecat și iarba poenelor acuma
Dar mai ales iubirea ta.

C. f. mss. arh. fam. v. 26 *Aici la cîmp sting lampa ca să se apropie steaua*
v. 34 *Cu rază albă luna un ram a dezgropat*
v. 35 *Din umbră mii de ramuri se-ncheagă și se lasă*
v. 36 *Cu crengi catifelate pe iarba de mătase*
v. 42 *În inima mă roade un cari ca un burghiu*
v. 43 *Și mi-o fărîmîțează. . .*

Poemul este citat de Andrei Pajera /Streinul Mircea/ în *Ion Pillat: Caietul verde în Junimea literară, XXI (1932) nr. 7—12*; Al. Robot: *Ion Pillat: Caietul verde în Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 628*; M. G. Constantinescu, *Caietul verde, versuri în Rampa, XV (1932), nr. 4484*; Demostene Botez: *Ion Pillat: Caietul verde în Adevărul XLVI (1932), nr. 15.028*; Const. D. Ionescu: *Însemnări pe marginea Caietului verde în Calendarul 11 (1933), nr. 275*; Aurel Rău, *Ion Pillat: Poezii. Antologie, p. XXX*; Adrian Angheliescu, *Farmecul evanescent al melancoliei în Ion Pillat. Poezii, voi. I... 1983, p. XXII*.

386 *Adormind*. București, începutul lui aprilie 1930. (Poem datat în C.V.(1932), exemplarul autorului).

Rampa, XV (1930), nr. 3664, 7 apr., p. 3; *Viața românească*, XXII (1930), nr. II— 12, nov.— dec, p. 26 — 27.

Poemul republicat în volumele: P.L.,C.V. (1936) și E.D.III. în prima ediție a volumului C.V. (1932) cât și în a doua ediție a C.V. (1936), poemul face parte din al II-lea ciclu, cel dedicat poetului Perpessicius. În primul caz poemul *Adormind* ocupă al treilea loc, dar în al doilea caz el este așezat la început, f. mss. 17.310/16 M.L.R. prezintă modificările aduse poemului și indicația autograf a autorului: *Publicată cu strofa a patra refăcută. I.P.*

f. mss. 17.310/16, v. 13 Dar ape moi în juru-ți *se revarsă* (corectat în formă def.)

» » .. „ v. 14 *în zvon subtil Cu legănări de somn* („ „)
„ v. 15 *Alunecă... Ascultă... Parcă ar să* („ „)
„ „ v. 16 *Să facă un străin pe tine Domn* („ „)
„ v. 17 *Tot ce ți-a fost fâlos te părăsește* („ „)
„ v. 18 *Atîția sclavi te uită pînă-n zori* („ „)
„ v. 19 *Ce singură vei sta — copilărește —* („ „)
„ „ v. 22 *Liane, vise, o legați de-acum* („ „)

Poetul renunță la strofa a VII-a:

*Oh, soră, unde ești, în care ape
Trăgîndu-te, încet, încet spre fund}*
*Oh, tu cea mai mîngîiată pe pleoape,
în lumea ta nu pot să mai pătrund.*

Poezia citată de Aurel Rău, *op. cit.*, p. XXX.

387 *Odaia ei*. Miorcani, 9 oct. 1932 (Poemul este datat autograf în f. mss. 17.310/16 M.L.R. unde inițial fusese intitulat *Iubita moartă*. Datarea este aceeași și în C.V. (1932), exemplarul autorului).

Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 622, 6 nov., p. 1; *Vremea* VI (1932), nr. 270, 8 ian., p. 7; *Reporter*, V (1937), nr. 11, 14 mart., p. 2.

Poemul republicat în volumul P.L., C.V. (1936) și E.D.III. în edițiile C.V. (1932) și C.V. (1936) el era dedicatoticului Perpessicius. în primul caz ocupa, în grupaj locul al treilea iar în celălalt locul al doilea.

în arhiva familiei se află prima ciornă a poemului, din care se poate observa, că el fusese inițial închinat unei iubite dispărute.

C. i. mss. arh. fam. v. 1 *Cînd am deschis iar poarta casei — totul, sa»*
C. și f. mss. 17.310/15 v. 1 *Cînd am împins iar poarta casei, totul*

C. f. mss. arh. fam. v. 3 *Pe canapea rochița rămăsese moale* (corectat *ta* formă definitivă)

•c. f. mss. arh. fam. v. 4 *Sculptînd în vreme trupul tău de eri* (corectat în formă definitivă)

C. f. mss. 17.310/15 v. *Deschisă cartea nici o mînă încă*

•C. f. mss. arh. fam. v. 5 (corectat în formă definitivă).

„ „ „ „ „ v. 6 *Trecea prin storul tras (aceleași dungî) cu raze lungi*

„ „ „ „ „ v. 7 *De soare palid pîlpînd (aburit) printre perdele* (șters)

C. f. mss. arh. fam. v. 11 *Doar fructele culese altădată* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ „ v. 12 *Și strugurii erau de chihlimbar*

„ „ „ „ „ v. 14 *Parfumul tău pierdut nîngea ușor pe scrin* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ „ v. 15 *Pe cînd mătușa...* (ncterminat)

„ „ „ „ „ v. 15 *Și-am tresărit cînd am atîns mînușa*

„ „ „ „ „ v. 16 *Lungea pe-o pernă degetul tău fin*

„ „ „ „ „ v. 17 *Tu singură lipseai—pîierită unde ?*

„ „ „ „ „ v. 18 *Cînd totul după ani (era) la fel*

„ „ „ „ „ v. 19 *Dar în oglînzi plîpîndă care fata*

„ „ „ „ „ v. 20 *Plîpînd cu-obrazul tău a tremurat}*

Perpessicius asemuie poemul unui sanctuar al trecutului și amintirii (în *Mențiuni critice*, voi. VI, p. 63).

Lui M. Rosenkranz evocarea în poem a celei plecate este ca o adiere caldă ce alunecă pe obiectele din odaie: „Amurgul descătușează răsufllarea păstrată în lucruri topînd totul în văzduhul tăcut". (M. Rosenkranz: *Caietul verde de Ion Pillat* în *Gîndirea* XVII (1933) nr. 1-2.

Mihail Sebastian citează poezia în întregime. Grațioasă și plină de melancolie, poezia îl arată pe Ion Pillat un poet intimist, un poet al banalului, al vieții de fiecare zi. (M. Sebastian, *Eseuri, Cronici, Memorial*. . . p. 267).

Poezia citată de Vladimir Streinu în *Pagini de critică literară*, p. 60, Aurel Rău, *op. cit.* p. XXX ; Adrian Angheliescu, *op. cit.*, p. XX.

388 *Sonet. jOriunde îmi duc pașii..!* București, 19 noiembrie, 1933. (Poemul este datat în C.V. (1936), exemplarul autorului).

Universul,UI (1934),nr. 13, 15 ian., p.4.

Poemul a fost publicat prima oară în P.L., și republicat în volumele: C.V. (1936) și E.D.III.

El este inclus ulterior în ediția din 1936 a CAIETULUI VERDE și anume este adăugat poemelor dedicate poetului Perpessicius, ocupînd locul al treilea în serie.

Sonetul citat de Constantin Stelian în: *Caietul verde de Ion Pillat io Lanur** IV (1937), nr. 1; *Vladimir Streinu* 1, *op. cit.* p. 59.

- 389 *Stanțe pe un motiv de Ronsard*. București, 1932, (poemul este datat în voi C.V. (1936), exemplarul autorului).
Universul. XLIX (1932), nr. 335, 5 dec, p- 4.
 Poemul a fost publicat întâi în P.L. apoi în volumele C.V. (1936) și E.D.III. În CAIETUL VERDE ca și în ziarul *Universul* poemul poartă titlul: *Stanțe* și are ca motto* *Quand vous serez bien vieille*. ..., primul vers al sonetului lui Ronsard.
Stanțe este penultimul din poemele dedicate lui Perpessicius. Poemul este citat în Întregime de Pompiliu Constantinescu care arată că Pillat dămotivului ronsardian „un sens mai strins, al orgoliului creator, care salvează frumusețea de decrepitudinea vârstei” în timp ce Ronsard adaugă aceluiași orgoliu și înțelepciunea horatianului «carpe diem» (op. cit. p. 390). Citat de Via- dimir Streinu, op. cit.; Aurel Rău, op. cit. p. XXX.
- 390 *Recuerdo*. București, 16 aprilie, 1929 pe o impresie din 1928 de la Paris. (în-semnarea reprodușă din voi. C.V. (1932). exemplarul autorului și din C.V. mss. 15 ian. 1933. în l. mss. 17,310/19 M.L.R., aceeași datare autograf și nota: „*Jardin du Luxembourg* Paris, 1928”. în E.D.III la sfârșitul poeziei se păstrează precizarea: *Jardin du Luxembourg, Paris* dar a fost omisă data.
Ramuri, XXIII (1929), nr. 5, mai, p. 156; *Muguri*, Rimnicul-Vâlcea, II (1929) nr. 6—7, iun.—iul., p. 28—29 /Reprodușă din *Ramuri/*. *Revista Scriitoarelor și Scriitorilor români*, IV (1930), nr. 6—7, iun.—iul., p. 1; *Vremea*, VI(1933), nr. 270, 8 ian., p. 7. Poemul este republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. în voi. C.V. (1932), *Recuerdo* începea seria de poeme închinată poetului Perpessicius, dar în voi. C.V. (1936) el o închie. mss. 15 ian. 1933, v. 2 O *Luxembourg*, pe care și *toamna* și *amintirea* (corectat în formă, definitivă)
 mss. 15 ian. 1933, v. 9 Și risul tău *Marcello*... (corectat în formă definitivă) Lui Perpessicius poezia îi evocă un pastel grațios de stampă veche (op. cit. p. 63). în schimb lui M. Rozenkranz îi reamintește poezia de tinerețe; *Jardin de Luxembourg*, fără să remarce că același subiect este privit acum în oglinda interioară a amintirii (op. cit., p. 49). Citată de Vladimir Streinu, op. cit., p. 60.
- 391 *Sînge străbun*. Miorcani, 6 sept., 1936- (Poemul este datat în f. mss. 4 M.L.R. și în Ț.P. exemplarul autorului).
Gînd românesc, IV (1936), nr. 10-11 oct.-nov., p. 462-463.
 în volumul ȚĂRM PIERDUT poemul face parte din ciclul: *Versuri pe trunchiul vremii*. în E.D.III el, fost inclus în cuprinsul CAIETULUI VERDE.

Cristian Livescu citează ultima strofă a poemului care conține idee* de „stăpîn”, de „strămoș mitic”, a cărui întilnire e urmărită ureînd „pe firul sîngelui în sus” ceea ce „conduce imaginarul poetic în stepele nesfirșite, tropotite de sirepi sălbatici” (op. cit. p. 270).

- 392 *Scitul*. Miorcani, 9 octombrie 1932 (Poem datat în C.V. (1932), exemplarul autorului).
Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 622, 6 nov., p. 1. Poemul este republicat în P.L., C.V. (1936) și E.D.HI.
 în voi. C.V. 1932 *Scitul* este ultimul poem închinat poetului V. Voiculescu, dar în vot. C.V- (1936) el începe seria dedicată acestuia,
 în arhiva familiei se află prima ciornă a poemului, intitulat inițial *Stnge nomad*. Sînt puține ștersături și înlocuiri de cuvinte, poemul luiud naștere. Cursiv, dintr-o dată.
 C v. 1 *Cînd înverzește cerul și norii albi pasc cerul* sau
 C. v. 1 *A înverzit cîmpia cit ochii pot s-ajungă*
 C. v. 2 *Cînd norii albi pasc cerul și caii și pămîntul*
 G. Calinescu descoperă o substanțială idee lirică, căci a te pierde într-o entitate care depășește propriul tău eu, a intra în principiul eredității este a atinge o idee poetică. Prin descrierea alergării călare în sălbăticie, prin fiorul neliniștii și al ternarei, Pillat simbolizează fondul scit din noi. Astfel, încheie criticul: „d. Pillat este pe rînd hermetic și clar dar totdeauna în poziții logice și în orice caz în cuprinsul unor idei lirice adevărate, a căror structură mitologică poate fi slăbită prin discursivitatea, dar nu anulată”. (G. Calinescu, *Ion Pillat. Caietul verde* în *Adevărul literar și artistic*, XII <1933>, nr. 1-2.
 Aurel Rău regăsește în poem obsesia unor epoci străvechi {op. cit. p. XXX) /Vezi VISĂRI PĂGÎNE și ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ: *Cintecd* stepei*/.
 în poemul *Scitul*, Vladimir Streinu descoperă înfrurirea *Pe Decindea Dunării la Vale* de V. Voiculescu (în op. cil. p. 60).
 Citat de Nicolae Roșu, (*Ion Pillat: Caietul verde* în *Curentul*, X (1937), nr.3239).

- 393 *Vrăjitorul de șerpi*. București, 24 ianuarie, 1928. (Poem datat în voi. C.V. (1932), în f. mss. 17.310/13- 14. M.L.R. și de asemenea, în C.V., mss. 15 ian. 1983. în ambele manuscrise se află și nota poetului: „*După o impresie di* Snagov august 1927 si o amintire povestită mie de Ion Brătescu-Voinesit) Adevărul literar și artistic*, IX (1928), nr. 374, 5 feb., p. 5. Poemul este republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. în voi. C.V. (1932). *Vri*»

torul de șerpi începe seria de poeme închinată poetului V. Voiculescu, dar în voi. C.V. (1936) el este al doilea-

- c. f. mss. arh. fam. v. 4 Străveche *ca și* lotca, *o ține parcă-n* loc
c. și f. mss. 17.310/13 v. 6 Străfulgera topirea... *Dar omul* (luntrașul) (corectat în formă definitivă)
c. i. mss, arh. fam. v. 7 Sc-apeacă și șoptește *cuvintele* de traz.net (corectat în forma definitivă)
c. > „ „ „ v. 9 Și răsturnat *plutește mort ca o* buturugi
c .. „ „ „ v. 10* *Dar vrăciul* mișcă buza și vorba veche iar
c. și f. mss. 17.310/13 v. 10 *Dar omul* mișcă *lotca* și vorba *scapă* iar
c. f. mss. arh. fam. v. 11 Se duce ca jivina *de acum* sâ-i fie slugă. (corectat în formă definitivă)
C „ „ v. 13 Și alunecă în luntre...
c. „ „ „ „ v. 15 Și omul giugiulind-o ca pe-un copil *mi-* arată
c „ „ „ „ v. 16 *Șerpoi care au șuerat* păgin
c „ v. 17 *Cu șerpuituri din stufuri* ieșind la gol de baltă
v. 18 Și *omul* iar șoptește...
f. mss. 17.310/13 v. 18 *Pescarul* iar șoptește... (corectat în formă definitivă).
f. mss. 17.310/13 v. 19 Și șarpele deodată *alunecînd...* (corectat în formă definitivă)
c. f. mss- arh. fam. v. 19 Și șarpele deodată *alunecă...*
c. „ „ „ „ v. 20 *Săgeată o pornește* pe lacul *de* Snagov, sau"
c . . . „ „ v. 20 *Străfulgerînd pornește...*

Poemul citat de M. Rosenkranz în *op. cit.*. Romulus Demetrescu atrage atenția asupra motivului de inspirație comun cu *Vrăjitorul de șerpi* al lui Sadoveanu (*împărăția apelor*) și cu cel al lui Brătescu-Voinești din *Minunea* (voi. *Firimituri*) (*Ion Pillat: Caietul verde* în *Pagini literare* IV (19371, nr. 5).

- 394 *Mortul*. Miorcani, 7 august. 1928 (Poemul este datat în i. mss. 17.310/11— 12 M.L.R.-, în C.V. (1932), la fel ca în mss. 15 ianuarie, 1933). *Gîndirea*, VIII (1928). nr. 10, oct., p. 397-398; *Românul Cleveland*, XXVII (1925), nr. 5, 3 feb., p. 8.

Poemul republicat în volumele P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

Mortul este penultimul poem dedicat poetului V. Voiculescu în voi. C.V. (1932) dar în ediția C.V. (1936) el este ultimul.

în arhiva familiei se află prima ciornă a poemului din analiza căreia se poate observa reducerea, din ce în ce mai accentuată, a elementelor descriptive.

ia f. mss. 17.310/11- 12 M.L.R., poemul este în formă aproape definitivă.

c. f. mss. arh. fam.

«... > ..

c. și f. mss. 17.310

c. f. mss. arh. fam.

și f. mss. 17.310/11

c. f. mss. arh. fam.

c. „ „ „ „

< „ „ „ „

•c.

c.

•c.

•c.

c.

•c.

•c.

•c.

•c.

•c.

c. „ „ „ „ „

•C. „ „ „ „ i.

c „ „ „ „

•c. „ „ „ „

c „ „ „ „

i. mss. 17.310/12

c. f. mss. arh. fam.

< „ „ „ „ i.

c „ „ „ „

< „ „ „ „

c „ „ „ „

•c. „ „ „ „

c „ „ „ „

< „ „ „ „

f. mss. 17.310/12

Se depărta furtuna-n munte. larăș (vers la care se renunță)

2 *Se arătară*. Sbucliră-n ceruri munții toți de *sîncă* (corectat în formă definitivă)

3 Se depărta furtuna-ci/£-w« trâznet

5 *Lovit la cap de cîte-un pumn de sîncă*

5 Lovindu-se din stei în stei *de sîncă*

6 Sc-nsenina — *brădiul (și poiana) își scutură*

7 Broboane *mari* de apă sclipitoare

12 Un cioban-nalt cu cușma (*pe-o ureche,*) sau *cît o oaie, sau brumarie*

13 *S-a coborît...*

16 Și plutele sfărmate sus la *munte*

17 în *toancele de piatră văjiitul* (se renunță)

17 *Dar aștepta cu trupul strîns în fotă*

18 *Nahlapilor de apă era groaznic*

18 *Dar aștepta Măria lui, o fată*

19 *Dintr-un sătuc sărăcăcios din vale*

20 *Venise cu merindea și iubirea*

21 lipsește

22 Cu păr bălai și *trupul strîns în fotă*

23 Cum *ae-anina mlădie* de grumazu-i

24 (în formă definitivă)

25 *Cu păru-n vînt și brațele* de gitu-i

26 (în formă definitivă)

27 *părea un brad legat de un mesteacăn*

28 *Au stat mult timp alături se-nnoptase*(se renunță)

29 lipsește

30 *Cînd apa* ce scădea *de-acum eu-ncetul*

30 Și rîul ce scădea *de-acum*, ca leșuri (corectat în formă definitivă)

31 Lăsînd pe prund butuci de brazi și trunchiuri

32 (în formă definitivă)

33 „ „ „ „ „

34 *Cu trup de om și o margine de plută*

35 Nu l-au văzut. *îmbrățișați trecură*

36 *îmbrățișați trecură...*

37 *De tot aproape — Fata i se rupse*

38 *Din brațe și-a fugit rîzînd*. Ciobanul

. 38 *Rîzînd a fugit fata iar ciobanul*

f. mss. arh. fam.	v. 39 (în formă definitivă)
„ „	v. 40 „
c. „	v. 41 „
c. „	v. 42 „
c. „	v. 43 Și a potmt la munte iar <i>cu dorul</i> .
c. „	v. 44 <i>Sus la păstrăvii-ncremniți pe bită</i> (se renunță)
c. „	!. 45 <i>Ca oile din strungă ieșeau stele</i>
c. „	v. 46 <i>Din ce în ce mai mari pe cer. Departe</i>
c. „	v. 47 în toancele de piatră, vîjiitul
c. „	v. 48 <i>Nahlapilor de apă era groaznic</i>
c. „	-/. 49 <i>Dar Bistrița la marginea poienii</i>
c. „	v. 50 în formă definitivă
c. „	v. 51 Și murmura un cîntec de <i>odihnă</i>
c. „	v. 52, v. 53, 54 în formă definitivă

Pentru Perpessicius balada *Mortul* este inspirată de același peisaj etnic din care au răsărit toate baladele populare și cîncele bătrînesti. Cu toate podoabele stilului Ion Pillat dă poemului o gravă simplitate (*op. cit.* p. 63).

M. Rosenkranz descoperă în priveliștea descrisă un material magic în care se păstrează mitul duhului pămîntean al țării (*în op. cit.*).

Criticul Ovidiu Papadima afirmă că liniștea lui Ion Pillat în fața morții, care reiese și din poemul *Mortul* aparține clasicului dar este statornicită pe temeiurile străvechi și firești ale folclorului. „Moartea în sinul naturii mîngîietoare e senină pentru că este prefigurarea unei renașteri în ca, iar natura * mateniellă fiindcă înțelege totul prin sine însăși, fiind permanentă viață și moarte totodată”. /.../ „E miezul experienței celei mai intime a morții ce se află în poezia lui Ion Pillat” și, adăogâm care se află și îti poemele *Florica* și *Mormîntul* din P.Ag.S. (*op. cit.* p. 154—155).

395 *Ornic*. București, 23 iulie, 1933. (Poemul este datat în C.V. (1936), exemplarul autorului).

Universul, LI (1934), nr. 34. 5 feb., p. 4.

Poemul este publicat în P.L. și republicat în volumele: C.V. (1936), și E.D.III. Poemul face parte mai întii din cuprinsul volumului P.L. El este adăugat apoi ediției a doua a volumului C.V. și anume printre cele dedicate poetului AL Philippide.

Citat de Vladimir Streinu, *op. cit.*

396 *Călătorire*. Paris, Hotel Delayrac, 11 iulie, 1928. (Poemul poartă aceeași datare atît în f. mus. 17.310/10, cit și în C.V. (1932). exemplarul autorului și în mss., 15 ian. 1933).

Gîndirea, IX (1929), nr. 8-10, aug.-oct., p. 288.

Poemul republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

în toate caturile, în afară de E.D.III, se află dedicația: „celui plecat”.

în voi. C.V. (1932), *Călătorire* este al doilea poem închinat poetului AL Phi-Jippide, dar în voi. C.V. (1936) el este primul.

în f. mss. 17.310/10, C.V. (1933) și C.V. mss. 15 ian. 1933, v. 1

într-un hotel, într-un oraș departe

într-un hotel

într-un oraș

în C.V. (1936) și E.D.III se rpnuță la acest vers

în f. mss. 17.310/10, C.V. (1932), mss. C.V. 1933 și C.V. (1936), v. 2 *Nedumir* ..

în f. mss. 17.310/10, C.V. (1932), mss. C.V. (1933).

v. 9 *își vede-n ușă gata geamantanul*

în C.V. (1936) și E.D.III se renunță la acest vers.

în f. mss. 17.310/10, C.V. (1932), mss. C.V. (1933),

v. 13 (11) Și calendaru-u zid *îngheață* anul

în f. mss. 17.310/10, C.V. (1932), mss. C.V. (1933),

v. 14 (12) *Dar* eu mai dorm...

AL Philippide este impresionat de ritmul, pîn de o pătrunzătoare tristețe și de sentimentul de singurătate pe care o dă poemul. [*Caietul Verde* în *Adevărul literar și artistic*, XI (1932), nr. 628.]

j 7 *Oglinda fermecată*. Predeal, 7 iulie 1929. (Poemul este datat autograf în f. mss. 17.310/9, datare care se repetă în C.V. (1932) exemplarul autorului și în mss. 15 ian. 1933).

Gîndirea, IX (1929). nr. 8—10, aug.-oct., p. 288.

Poemul republicat în volumele P.L., C.V. (1936) și E.D.III. în toate cazurile, în afară de publicarea poemului în P.L. și E.D.III se află dedicația: „celei rămasă”.

în vol C.V. (1932). *Oglinda fermecată* este ultimul poem dedicat poetului AL Philippide, dar în C.V. (1936) el este penultimul.

f. mss. 17.310/9 v. 1 *într-un tractîr* de țară părăsit (corectat în formă definitivă)

f. mss. 17.310/9 v. 12 *Cu toții tac și tot îi mai ascult* (corectat în formă definitivă)

f. mss. 17.310/9 v. 16 *Privirea mi se pleacă* la pămînt (corectat în formă definitivă)

f. mss. 17.310/9 v. 19 *Nu pe o femeie goală (vîndută)*, ci pe șoapte (corectat în formă definitivă)

f. mss. 17.310/9 v. 20 *Dintr-un izvor Curat ce l-a uitat*, (corectat în formă definitivă).

Citat de Aurel Rău, *op. cit.* p. XXX.

398 *Cocorii*. București, 29 dec, 1932. (Poemul datat în voi. C.V. (1936), exemplarul autorului).

Datina, X (1932), nr. 7, 12 iul.—dec, p. 81; *Universul*, LI (1934), nr. 20, apr-, p. 6.

Poemul publicat în P.L. și reluat în volumele C.V. (1936) și E.D.III.

în voi. C.V. (1936) *Cocorii* este ultimul poem din cele dedicate poetului Al. Philippide.

Poemul amintit de Constantin Stelian, *op. cit.*

399 *Țara*. București, 6 april., 1933. (Poem datat în C.V. (1936), exemplarul autorului.)

Catedra, Galați, VI (1933), nr. 1-2, sept.-oct, p. 1; *Ibid.*, X (1937), nr. 97, mart., p. 1; *Luminița*, XIX (1968), nr. 3, mart-, p. 15. Poemul face parte în primul rând din cuprinsul volumului P.L. El este ulterior inclus în cea de a doua ediție a CAIETULUI VERDE și apoi în E.D.III.

în voi. C.V. (1936), *Țara* este primul poem dedicat poetului Uarie Voronca. în poemul *Țară*, Romulus Demetrescu îl regăsește pe Ion Pillat ca nostalgia, melancoliile și iubirea pentru pământul strămoșilor (*op. cit.*)
Citat de Vladimir Streinu, *op. cit.*; Constantin Stelian, *op. cit.*

400 *Primăvară nouă*. București, 8 aprilie 1931. (Poemul este datat autograf în f. mss. 17.310/20 M.L.R. la fel ca în voi. C.V. (1932), exemplarul autorului, în mss. poemul fusese intitulat: *Primăvară veche*.)

Duminica Universului, I (1931), nr. 18, 3 mai, p. 277. în volumul P.L. au fost publicate doar primele două strofe, cu titlu *Primăvara*.

Poemul republicat în: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

în voi. C.V. (1932), *Primăvară nouă* este primul poem dedicat poetului Uarie Voronca iar în voi. C.V. (1936) el este al doilea. în *Duminica Universului* și C.V. (1932), poemul are 5 strofe pe când în P.L. (1934), C.V. (1936) și în E.D.III au fost reținute doar primele două strofe.

Strofele la care poetul renunță sînt următoarele:

E boul Domnului pe-o iarbă verde

E boul alb ce paște pe suhat.

III. *E zmeul ce-n lumină sus se pierde,*

E barza care cade peste sat.

E fata care cîntă la finfina.

E soarele ce joacă pe pîriu.

IV. *E mielul nou ce zburdă Ungă sîină.*

E chiotul din gură de flăcău.

E murmurul de frunze și de gîze.

E mirosul de cîmbru și pelin.

V. *E un copil ce singur sta și ride.*

E cucul care cîntă din senin.

401 *Piersicul*. București, mai 1932. (Poemul este datat în C.V. (1932) și se află copiat în f. mss. 17.310/7 M.L.R.) Cătrețul a fost republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

în ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE, *Piersicul* este ultimul poem închinat lui Uarie Voronca, pe cînd în aceea din 1936 el ocupă locul al treilea. Lui Ovidiu Papadima poemul îi sugerează o stampă japoneză. (*Ion Pillat. Caietul Verde în Gîndirea*, XVI (1937), nr. 4.)

402 *De Paști*. „București, april. 1931, scrisă după poezia de la p. 39 jPrimăvara: în apa cerului de primăvară...!” (Notă reprodușă din C.V. (1932), exemplarul autorului).

Curentul literar (magazin), III (1941), nr. 107, 19apr., p. 1;

Vremea, XIII (1941), nr. 598, p. 1.

Poemul este republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. Atît în ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE cit și în aceea din 1936 este penultimul poem din cele dedicate lui Uarie Voronca.

în poemul *De Paști* elementele senzoriale auditive flutură ca o boare caldă amintind de muzicalitatea verlainiană (Constantin D. Ionescu, *op. cit.*). Vladimir Streinu consideră poemul: „o idilă falsă de excursionist citadin” *op. cit.* p. 60.

Citat de Constantin Stelian, *op. cit.*

403 *De-o fi să fie raiul...* București, ianuar sau februar 1929.

Poemul este datat în C.V. (1932), exemplarul autorului.

Gîndirea, IX (1929), nr. 1-2, ian.-feb., p. 12.

Poemul este republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

în ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE el este al treilea poem dedicat poetului Perpessicius, pe cînd în 1936 el este ultimul din seria celor închinat lui Uarie Voronca. în arhiva familiei se află ciorna cu primele două strofe

ale poemului, prezentînd multe ștersături și înlocuiri de cuvinte dar din care reiese forma lor aproape definitivă.

c. v. 3 Cu miei priori tot ingeri *mici* plăpînzi și goi —

c. v. 5 De *nevăzute albine* ce cată mi[^]re-n flori.

Strofa a doua, în ciornă, are versul 9 trecut ca versul 7, după cum urmează:

c. v. 6 De-o fi să fie raiul să fie-un lan de griu,

c. v. 7 Să intre-n el arhanghelii cu secera în brîu,

c. v. 8 *Sub* soarele de-amiază *sclipească* rfe-aur greu,

c. v. 9 *Sub* vîntul dimineții să miște ca un rîu,

c. v. 10 *Și noaptea să se culce ca maci aprinși prin griu*, sau

c. v. 10 *Și seara să le-adune lungiți cu umbra lor*

Poem citat de M. Rozenkranz în *op. cit.* Petronius /Gr. Tăușan/, *Poetul Ion Pillat* în *Viitorul*, XXV (1933), nr. 7510. Vladimir Streinu poemul este un exemplu de limpezimi și armonie (*op. cit.*).

- 404 *Octomvrie*. Predeal, 14 septembrie, 1930. *Intitulată mai înfi: Septemvrie*. (Notă reprodusă din C.V. (1932), exemplarul autorului. Aceeași datare în f. mss. 17.310/8 unde poartă titlul de *Septemvrie*). *Gîndirea*. X (1930). nr. 10, oct., p. 340; *Universul*, XLIX (1932), nr. 300, 31 oct., p.4; *Calendarul*, București, I (1932), nr. 207, 2 nov. p. 2 (reprodusă din *Universul*). Poemul republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III In C.V. (1932), P.L. (1934) și C.V. (1936) poemul intitulat *Octomvrie*.

În ediția din 1932 este al doilea poem închinat poetului Perpessicius pe cînd în 1936 el este primul din seria celor închinat lui Lucian Blaga.

t. mss. 17.310/8 v. 9 Căci aerul *afară...* (corectat în formă definitivă).

„ „ „ „ str. 4 *Pe banca unde-o frunză de plută ancorează
în seara unde-un sufle! se stinge de mai vii
Mi-oi odihni tristețea de inima ta trează
Ce bate-n golul toamnei ca o toacă sus la vii*

În eseuul său despre *Caietul Verde*, N. Mihaescu afirmă că originalitatea poeziei lui Ion Pillat stă în miraculoasa integrare a naturii externe în climatul sensibilității personale. În poemul *Octomvrie* iubirea este împlinită cu farmecul dureros al naturii în toamnă. (N. Mihaescu, *Fragmente de critică literară...* p. 233—236). M. Rozenkranz este impresionat de greaua nostalgie pe care o cuprinde poemul, amplificată de amarul unei grădini de toamnă. Poezia a depășit îndeplinirea unui ideal estetic pătrunzînd în spiritual (*op. cit.*).

Poemul citat de: Constantin Stelian în *op. cit.*. Aurel Rău, *op. cit.* p. XXX.

- 405 *Seară pascală*. Dîrvari-Ilfov, 1 mai, 1932. (Poemul este datat în copia sa pe curat, aflată în arhiva familiei și în C.V. (1932), exemplarul autorului). *Universul*, L (1933), nr. 103, 16 apr., p.4; *Acțiunea*, IV (1943), nr. 794, 24, 25 apr., p. 2.

În copia sa și în C.V. (1932) poemul apare cu versurile în formă de hexametru și are trei strofe a câte 4 versuri. În P.L. unde este republicat, în C.V. (1936) și în E.D.III hexametru a fost înjumătățit și poemul are tot trei strofe, dar fiecare din ele are opt versuri. Atît în C.V. (1932) cît și în C.V. (1936) este al doilea poem din seria celor dedicate poetului Lucian Blaga.

c. v. 3 Plutînd *coboară* porumbeii și rugi se-nalță la altare

c. v. 7 în drumul noștii...

Poemul citat de Scarlat Struțeanu: *Ion Pillat. Caietul verde, versuri* în *Convorbiri literare*, LXVI (1933), nr. 1.

- 406 *Icoană pe sticlă*. București, 19 decembrie 1931. (Poem datat în C.V. (1932), exemplarul autorului).

Universul, XLIX (1931), nr. 349, 25 dec, p. 9; *România*, I (1938), nr. 207, 25 dec, p. 3.

Poem republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. În ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE este primul poem dedicat poetului Lucian Blaga, dar în ediția din 1936 este ultimul. M. Rozenkranz apreciază *Icoană pe sticlă* cea mai frumoasă și mai românească poezie din volum (*op. cit.*).

Citată de Constantin Stelian în *op. cit.*; Ov. Papadima: *împăcarea sub zodii* în *Ion Pillat: Mărturii despre om și poet...* p. 229.

- 407 *Assisi*. București, 1 octombrie, 1932 — *pe o impresie din octomvrie 1931 la Assisi*. (Notă reprodusă din C.V. (1932), exemplarul autorului).

Gîndirea, XII (1932), nr. 12, dec, p. 347.

Poemul republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. Atît în ediția, din anul 1932 a CAIETULUI VERDE cît și în aceea din 1936 este primul poem dedicat poetului M. Rozenkranz.

Poemul citat de: M. Rozenkranz și considerat ca desăvîrșit ca putere de Sugestie și perfecțiunea formei (*op. cit.*) și de Perpessicius în *op. cit.*

Citată de G. Călinescu (*op. cit.*) care este de părere că pentru cel care cunoaște orașul, poezia este plină de farmec, dar că ea nu spune nimic neinițiatului.

- 408 *Toledo*. București, 20 octombrie 1932 — *pe o impresie din Toledo, 1929*. (Notă reprodusă din C.V. (1932), exemplarul autorului.)

Gindirea, XII (1932), nr. 12, dec, p. 348.

Poemul republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. În ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE, este al doilea poem dedicat lui M. Rozenkranz, pe când în ediția din 1936 el este ultimul din această serie.

Poem citat de Perpessicius în *op. cit.* și ales pentru farmecul evocării.

409 *Norul*. Tekirghiol - Movilă, 11 iunie, 1928. (Poem datat în C.V. (1932).) *Gindirea*. VIII (1928), nr. 6-7, iun.-iul., p. 261-262.

În C.V. (1932) și *Gindirea* este intitulat *Un nor*.

Poemul republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

În C.V. (1932) poemul este dedicat poetului V. Voiculescu, în C.V. (1936), însă, el este al cincilea poem închinat lui I. N. Herescu.

În arhiva familiei se află ciorna, prea puțin deosebită față de forma sa definitivă.

c. v. 5 Iar ploaia cu o mie de picioare,

c. v. 14 Căci zborul lui puternic îl purta

Poetul renunță la următoarele versuri:

c- *Spre noi o pasăre din altă Iunie* (șters)

Ce dor nespus îl duse pînă-acea?

Din ce stihii din care cuib năprasnic

De sus înfipt pe-o stîncă neatînsă

De oameni. Părșit de vremi venea

Poetul renunță la forma următoarelor versuri:

c. v. 26 *Străin de viață și ursit să piară*

c. v. 27 *Un zeu păgîn cu aripi de durere.*

M. Rosenkranz se bucură de a fi primul care afirmă că poemul *Norul* poate fi trecut printre valorile literaturii universale. Nu există în el nici o rimă, nici o silabă fără rost, nici un sentimentalism, exhibiționism sau fantezie exagerată. Poetul a pătruns simplu și firesc în duhul universal dîndu-ne senzația cosmosului (*op. cit.*).

O detaliată și frumoasă interpretare dramatică a poemului ne lasă Ovidiu Papadima. Criticul consideră că Ion Pillat, — prin înțelegere poetică, — poate pătrunde adînc în miezul mitului antic, unde acesta se întîlnește cu folclorul și anume în acea fericită clipă de contemplație și înțelegere a armoniei cosmice în care „nimic nu e absurd, în care orice dramă e un prolog de eshatologie și orice comedie e un ritual de împăcare cu demonul”.

Norul este una din cele mai frumoase poeme din epoca ultimă și este dovada adîncimii la care putea ajunge Ion Pillat. Comentariul poemului înregistrează etapele: I. După furtună poetul, încă sub impresia grandioasei tragedii a naturii, se întoarce cu copiii acasă. II. Deodată pe scena imensă a văzduhului începe altă dramă, exprimată în linii și culori și nu în sunete

ca furtuna- Renunțînd la meșteșugul poezic al evocării, al comparației, al metaforei, poetul nu mai este un „artifex” ci devine un „receptacol pur al tainelor lumii în sine și în totalitatea ei”. El se află în acel stadiu sufletesc fermecat „în care poate crede că *norul* este o ciudată ființă cerească și pieirea lui în mare îl cutremură ca o reală tragedie antică”. III. Finalul reduce poemul „ca un cerc magic, la aceeași stare de limpezire după furtună, de liniștire ca după împlinirea unor lucruri din adîncuri și calm prestabilite”. (*Ion Pillat...* p. 146- 149).

Poemele *Norul* și *Elegie în pădure*, cu versul lor alb la fel de sugestiv ca și frazele adesea foarte lungi cu care alternează, au pentru Aurel Rău „ceva din prologurile dramei antice” (*op. cit.*).

410 *Dansatoarea*. București, 1933. (Poem datat în C.V. (1936).

Revista scriitoarelor și scriitorilor români, VII (1933), nr. 1—2, ian.—feb., p. 6; *Universul*, L(1933), nr. 164, 19 iun., p. 4.

Poemul publicat în P.L. și apoi în volumele C.V. (1936) și E.D.III.

În ediția CAIETUL VERDE, 1936, el a fost adăugat poemelor închinat lui I. N. Herescu.

Poezie citată de Vladimir Streinu (*op. cit.* p. 59); Nicolae Roșu (*op. cit.*).

4 H *Inscripție votivă*. București, 23 iulie, 1933 — *pe o amintire din muzeul din Athena, 1927*. (Notă reprodusă din C.V. (1936).)

Vitrina literară, II (1934), seria 2, nr.6, 18 mart., p. 1.

Poemul publicat în P.L. și apoi în volumele: C.V. (1936) și E.D.III.

În CAIETUL VERDE, ediția din 1936, poemul este adăugat celor dedicate lui I. N. Herescu

Poem citat de Nicolae Roșu (*op. cit.*).

4 12 *Veghe*. Paris, 2 martie și București, 7 april-, 1933. (Notă reprodusă din C.V. (1936).)

Viața românească, XXV (1933), nr. 5, mai, p. 149.

Poemul publicat în P.L. și ulterior în volumele: C.V. (1936) și E.D.HI.

În CAIETUL VERDE, ediția din 1936, el este adăugat poemelor dedicate poetului Ion Barbu.

Din ansamblul de poeme ale CAIETULUI VERDE, Cristian Livescu alege *Veghe*, v. 13—16, pentru a reliefa dedublarea: ființa poetului eternizată prin intermediul poeziei și ființa sa omenească, amîndouă pierind din conștiință pe curgerea apei timpului (*op. cit.*, p. 166).

4 13 *Elegie în pădure*. București, sfârșit august-septembrie, 1929, (Poemul este datat în C.V. (1932), exemplarul autorului).

Viața literară, IV (1929), nr. 112, 5 oct., p. 1.

Poemul este inclus în cuprinsul volumului P.L. și ulterior în C.V. (1936) și E.D.III.

în CAIETUL VERDE, ediția din 1932, *Elegie în pădure* este al doilea poem închinat lui Ion Barbu, dar în ediția din 1936 poezia este prima din scrie.

Aurel Rău este impresionat de combustia reținută a emoției și de încordarea rece a spiritului, dominând poemul (*op. cit.*, p. XXXII).

414 *Elegie în toamnă*. București, 8—10 decembrie, 1929. (Poemul datat în autograf în mss. 11.316 B.C.S. și în C.V. (1932), exemplarul autorului.)

Gîndirea, X (1930), nr. 3, mart., p. 78: *Elegie*.

Poemul republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

în ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE. *Elegie în toamnă* este primul poem dedicat poetului Ion Barbu. în ediția din 1936 el este al doilea.

în mss. 11516 B.C.S. v. 10 Păstorii au venit de la munte proptiți în iolaguri.

„ „ „ „ v. 22 Și totul răiuuie în lume, doar aripa zboară.

Traian Chelariu arată că timbrul poemului nu este cel al regretului ci este vorba de un „timbru” al mirării și al ad-mirării,.. al desprinderii de tine însuși și al pierderii tale în *totul* dăruit ție în mod nemijlocit (în *op. cit.*, p. 179).

Ov. S. Crohmăniceanu selectează v. 1—7 din *Elegie în toamnă* care exprimă din plin: „sentimentul horațian, cu o răsucire dureroasă, potolită prin reflecții și împăcare înțeleaptă” (*op. cit.* p. 120).

în interpretarea lui Ovidiu Papadima, Ion Pillat se integrează crugului magic al timpului obținându-și astfel împăcarea și liniștea fie prin încercarea izbutită de a intra în legătură cu strămoșii, stabilind astfel continuitatea. fie prin coborîrea adîncă în sine, pînă la „răsfringeri din pilpîirea timpurilor dinții ale noastre, ale patriarhalității pastorale”, așa cum se în-tîmplă în *Elegie în toamnă* (în *op. cit.*, p. 152).

415 *Elegie în fața mării*. Balcic. Toamna 1936 — București, 6 martie 1937. (Poem datat în volumul ȚĂRM PIERDUT, exemplarul autorului). în *Pagini literare*, IV (1937), nr. 5, mai, p. 234—235, poemul apare intitulat: *Elegie marină*.

Pompiliu Constantinescu citează în întregime: *Elegie în fața mării* pentru prospețimea și energia ei reținută (ȚĂRM PIERDUT în *Scrieri*, voi. IV... p. 393-394).

Cristian Livescu identifică drama în disperarea poetului de a nu putea intra în contact cu „urmele de nemurare care incită existența”. Ultima etapă posibilă este de a ajunge la capătul tărîmului și de a accepta sfârșitul firesc. (Cristian Livescu (*op. cit.*, p. 166).

Dumitru Șerban Drăgoi, *Ion Pillat... op. cit.*, p. 178).

416 *Elegie pentru mine*. Miorcani, 29—30 august, 1931. (Poem datat M.L.R. în C.V. (1932), exemplarul autorului și de asemeni în f. mss. 17.310/1—2 și în mss. 700 M.L.R.).

în *Gîndirea*, XII (1932), nr. 1, ian., p. 7—8, intitulată: *Elegia cuvîntului*; în C.V. (1932), intitulată *Elegie pentru mine*. în volumele P.L., C.V. (1936) și E.D.III cu titlul: *Elegie pentru mine*.

în CAIETUL VERDE, ediția din 1932. *Elegie pentru mine* este primul poem dedicat Hii Ștefan Nenițescu, ordine păstrată și în ediția din 1936.

La Muirul Literaturii Române se află f. mss. 17.310/1—2, al poemului intitulat: *Înfîia elegie pentru mine*. Versurile nu încep cu majuscule, acestea se află, bineînțeles, ca în proză, la începutul unei propozițiuni sau fraze.

Deosebire fața de forma definitivă a poemului sînt următoarele: f. mss. 17.310/1 v. 9 Ia-mi cartea. Ia-mi cuvîntul

„ „ „ „ v. 10 io-mi buchia. Ia-mi masca din stofă neagră: scrisul

„ „ „ „ v. 11 care mă pîndește sau dorește

„ „ „ „ v. 15 pe. pagină se-ncheagă (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 16 abecedarul uită-1, l-a împietrit țiparul (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 18 dn spuma mării crește..

„ „ „ „ v. 21 ce-o cheamă pe nisipuri rămîne.. (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 23 s-o mai audă-n suflet puțin..

f. mss. 17.310/2 v. 24 în suflet mai departe — stau singur. Colo singur.

„ „ „ „ v. 25 Privesc acolo jocul cuvintelor. Consoana (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 29 cu trupuri goale tineri îți dezvelesc minunea (conturul)

„ „ „ „ v. 30 (29) Acolo văd cuvîntul, nu umbra lui: furnica (corectat în forma definitivă).

„ „ „ „ v. 31 (30) făcută din cerneală — ci miezul lui, el însuși:

„ „ „ „ v. 32 (31) un arc întins de sunet să săgeteze capra.

Dind ca exemplu v. 9— 12 din *Elegie pentru mine*, Victoria Aha Tăușan evidențiază calitățile proprii poeziei pillatiene: „Nicăieri nu vom găsi la Ion Pillat grandilocvența de gest sau vorbire. Rafinarea simțirii vine prin generații succesive și din straturi adineci de cultură, din ceea ce știm „^ cie» ce nu știm despre noi”. Efortul poeziei pillatiene este de a ne restitui pe noi c»

dintotdeauna dar și surprinși la un moment dat. (*Ion PULat contemporanul nostru. . .* p. 32—33).

Citind primele 9 v. ale poemului Ov. S. Crohmălniceanu vrea să arate că prin renunțarea la rimă și prin păstrarea doar a unui metru egal I., Pillat caută și vicia să redea „muzica apăsătoare a melancoliei” (*op. cit.* p. 320)

417 *A doua Elegie. Miorcani*, 12 septembrie, 1931. (Poem datat în mss. 700 M.L.R. și în C.V. (1932), exemplarul autorului).

în *Gîndirea*, XII (1932), nr. 1, ian., poemul apare cu titlul: *Elegia singurătății în vreme*.

Poem republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. Atît în ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE cît și în cea din 1936 *A doua elegie* este al doilea poem dedicat poetului Ștefan Nenițescu-

în mss. 700 M.L.R. titlul: *Elegia a doua. Elegia singurătății în vreme* este șters de poet.

mss. 700 v. 5, după cuvîntul: umbră s-au pus...

„ „ v. 13, cuvîntul: *tată* este început cu majusculi.

„ „ v. 18, după cuvintele: Alt nume, s-au pus...

„ „ v. 21, Să-și lase-n vîntul toamnei iar foile *tăcute* (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 31, după cuvintele: M-a părăsit, s-au pus...

„ „ v. 35, după cuvintele: Cum flutură, cum cheamă s-au pus...

Poemul citat de G. Calinescu în *op. cit.* p. 778.

Constantin Stelian în esul său *Omul, prietenul, poetul (Ion Pillat Măturii despre om și poet., p. 91)* citează începutul elegiei pentru a scoate în evidență că poetul surprinde în urmașii săi un sens ontologic, o identificare și o continuitate a propriei sale ființe atît biologicește cît și psihologiceste. În timp ce Dumitru Micu remarcă deznădăjduitul sentiment pe care-l exprimă. Privindu-și copilul, atît de asemănător ca înfățișare cu propria sa imagine din fotografia din perete, poetul are senzația că vremea a împietrit, ea nu mai desparte pe copilul de azi de cel de ieri. Și criticul încheie: „contopiți cei doi copii alcătuiesc o ființă unică, o aceeași singurătate” (*op. cit.*, p. 488).

Credem că trebuie completat cu observația lui G. Calinescu și anume, că elegia are ca mod dramatic imposibilitatea comunicării dintre generații, dintre poet și fiul său.

Ov. S. Crohmălniceanu merge mai departe cu interpretarea, în sensul că prin artificul întrebuițat, de a sugera regăsirea de sine însuși identic cu fiul său care citește la lumina lămpii, poetul oprește timpul în loc făcînd dintr-o dată sensibilă imensitatea singurătății (*op. cit.*, p. 120).

Citat de Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

4 18 *A treia Elegie.* (Dirvan — Ilfov), 28 decembrie. 1931. (Poem datat în C.V. (1932), exemplarul autorului, la fel ca în mss. 700 M.L.R.).

Gîndirea, XU (1932), nr. 12, dec, p. 348-349.

Poem republicat în P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

Atît în ediția din 1932 a CAIETULUI VERDE cît și în cea din 1936 *A treia Elegie* este al treilea poem dedicat poetului Ștefan Nenițescu.

în mss. 700 M.L.R. se renunță la titlul inițial: *Elegia treia. Elegia trupului în vis*.

în arhiva familiei se păstrează prima ciornă a poemului. Manuscrisul este scris îngrijit cu cerneală și semnat de Ion Pillat. Primul titlu, la care poetul renunță este *F.legia trupului în vis*. El optează pentru: *Elegie pentru mine: A treia Elegie*. Deosebirea față de poemul publicat sînt:

c. f. mss. arh. fam. v. 2 Și-n umbră — colo — steaua *dinții* ..

v. 6 Se sparge *mut*, revine...

c și mss. 700 v. 7 după cuvintele: „Depart, pretutindeni” s-au pus...

c. f. mss. arh. fam. v. 8 Sub *apă* fruntea albă alunecînd... Sc-nchide

v. 9 după cuvintele: „recade iar”, s-au pus:...

v. 9 Pleoapa, se deschide, recade iar... *Dar cine*

v. 10 S-a înecat acolo *asa* tăcut? *Dar cine*

v. U Cu inima în mine *tot* bate surd? Să între,

v. 15 Ți-l dau. Să faci cu dînsul ce vrei: *o dramă numai?*

în ciornă urmează versurile la care poetul renunță ulterior:

O comedie numai! A^w știu. Ești Regizorul

Te ascult. Reîntră-n loje. Aștept. Sînt în oglindă

c v. 16 Ești gata? — Da. . . Pe vremuri, copil am zărit Visul

în ciornă, v. 17 al poemului în formă definitivă este schimbat cu v. 18.

ț. v. 21 ... — era de sticlă —

c. v. 23 Cu greeri mulți. Come/i». . .

c. v. 24 Și el juca pe o rază — de sîrmă? nu — pe-o rază.

c. / 26 *Era Visul*.

c v. 27 *Oprește!* Nu vreau astfel...

c. v. 28 A^M *asta* e măsura: *tm-doi — un-doi — Oprește!*

c. v. 29 *E inima cu tactul ei vechi* de cînd e lumea.

în forma definitivă a poemului sînt contopite într-un singur vers, 30, versurile 30 și 31 din ciornă, atenuîndu-se dramatismul invocării:

c. v. 30 *Nu pantomima asta stupidă ~ nu viața*

c v. 31 *Vreau visul, mă-nțelege. Ascultă-mă vreau visul*

c și mss. 700 v. 32 (31) în haina ta *prea strîmtă la-ncheieturi, la umeri,*

•c. v. 34 (32) Cu gesturi *ca părinții* sau Cu gestul *greu de vreme*. • (corectat în formă definitivă).

- c. v. 35 (33) *De vreme* ca prouidișiiil...
- c. v. 40 (38) Salută și sărută, *dorește și iubește*,
- c. v. 42 (40) *Ca mine, ca și mine...*
 în ciornă urmează următoarele versuri:
- c. v. 43 *Acesta nu e visul, nu-i visul meu — e altul*
- c. v. 44 identic cu v. 41 al formei definitive,
- c. v. 45 *Știu bine — îl văzusem. Vreau visul, visul, visul*
- c. v. 46 (43) Purta pe Fața-i albă *un cer de vară-n aur-*
iii ciornă poemul se termină cu versul de mai sus.

Elegie citată de G. Călinescu (*op. cit.*); Dumitru Micu, *op. cit.*

419 *A patra Elegie*. Miorcani, 9 octombrie, 1932. (Poem datat în C.V. (1932). exemplarul autorului).

Adevărul literar și artistic, XI (1932), nr. 628, 18 dec, p. 1. Poem republicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III.

Atît în ediția din 1932 cit și în aceea din 1936, *A patra Elegie* este dedicată poetului Ștefan Nenițescu.

În arhiva familiei se păstrează prima și a doua ciornă a poemului. Primul manuscris este plin de numeroase ștersături dar, din încercarea de încercări și reveniri asupra versurilor, se poate deosebi forma aproape definitivă a poemului, care în a doua ciornă poartă titlul *Altă elegie*.

- ☪ I:
- I.
- v. 3 La. stingă mea pe ceruri al *stolului* departe
- v. 4 Și eu aici în *miezul* vieții...
- v. 10 GoQindu-mă din *spate* spre nicăieri...
- v. 11 Ttrzie unde stărui *drumeț pîndind*
- V. 13 Din cer tot mai *departe...*
- v. 14 Al păsării pornite spre *miază-zi — Dar* unde
- v. 15 Să merg *acum în miezul* vieții *mele*
- c- II. v. 35 Să merg de-acum. Pe cine să mai aștept *cînd* iarna
- c. I.
- v. 16 *Se-ntoarce-n staul iarna și asinul și boul* s-aștepte
- c. II. v. 16 *întoarce în staul boul și asinul* s-aștepte
- c. I.
- v. 17 Pre Domnu-n scutec — Singur *Ia pragul* vremii *singur*
- c. II- V. 17 Pre Domnu-n scutec. Singur... (indescifrabil)
- c. I.
- v. 18 M-opresc să-mi *aleg* calea, *ptîndind* un fum
- c. I.
- v. 19 *E sus pe cer...* (indescifrabil)
- c. I.
- v. 20 *Nu știu se lasă seara și toamna* .. (indescifrabil).

Elegia a IV-a aduce un sentiment de gol și singurătate într-o atmosferă de toamnă, sfișiată de stoluri și zboruri îndepărtate (Dumitru Micu, *op. cit.*).

Comentînd v. 6—10 ale celei de a IV-a *Elegie* Victoria Ana Tăușan observă că *Elegiile* lui Ion Pillat sînt „reîntîlniri cu sine /.../ o introspecție dorită și neimprovizată ca întreaga sa creație. O conștiință despre sine,

despre ceilalți, despre continuitate și sensul continuității prin confesiune"» în versurile citate este vorba de acea „străvechime" și de conștiința că opera sa „este purtătoare de sens în existență". (în *op. cit.*, p. 33—34). În schimb Cristian Livescu citează v. 4—9 ale *Elegiei* pentru a demonstra că pentru „Ion Pillat singurătatea nu este o stare prevestitoare a primenirii universale" ca pentru Bacovia, ci „o relație nestatornică cu *trecutul viu*, însoțită de neputința de a transmite mai departe mesajul eredității mitice" [*op. cit.* p. 271).

420 *Țărm sudic*. București, 25—30 decembrie 1932. (Poemul este datat în C.V (1936), exemplarul autorului).

Vremea, 1932, nr. 318, p. 20-21.

Poemul publicat în volumele: P.L., C.V. (1936) și E.D.III. În ediția din 1936 a CAIETULUI VERDE el este închinat Marinei Stănculeanu, soția medicului oculist Stănculeanu și vară a Măriei Pillat, soția poetului. Cunoscută colecționară a obiectelor de artă și tablouri, pe care le-a dăruit Muzeelor de artă din București, — după moartea soțului său, — Marina Stănculeanu a călătorit în ținuturi exotice.

Lui Cristian Livescu exemplul poemului din care alege v. 19—26 îi servește pentru a atrage atenția asupra „libertății poetului de a colinda noi orizonturi ale imaginarului, dispuse înlauntru, conform unei «geografii» care angajează ecoul existențial și lentila reformatoare a visului — și care devine un principiu cultivat cu plăcere crescînd de subiectivitatea poetică, ce-și caută imposibila epuizare" (în *op. cit.*, p. 169).

ȚĂRM PIERDUT (1927-1941)

Ion Pillat a făcut, la radio, următoarea prezentare volumului ȚĂRM PIERDUT. (ed. 1937). Bruionul conferinței este păstrat în arhiva familiei.

„Voi citi astăzi în fața microfonului cîteva poezii luate viitorului meu volum ȚĂRM PIERDUT care va apare în curînd. Volumul acesta e închinat în timp Țărmului clasic al Helladei, pe care tot mai plutește vraja luminoasă a zeilor de altădată și unde trupul lor pîgîn a rămas, mărturie divină a frumosului etern, săpat în piatră sau crescut în marmură clară — astăzi cînd lumea lor a murit de mult. Dar volumul meu își mai leagă versul și de alt țărm, mai apropiat de noi }.../ tras din capul Caliacra la Ecrene — în jurul vechiei cetăți grecești a lui Dionysos — zeul pîgîn al viței sîdute de dinsul la Balcic, numit odată în amintirea-i Dionysopolis.

Aici pe coasta sfișînd în rîpi strălucitor de albe, printre vii cu pomi bogăți în roade de miază-zi, oglîndindu-se în apele adînc albastre ale golfului — dărnicia

terului ne-a dăruit un Colț de Mediterană însorită, o frînlură de coastă elenică, unde sub spoitura asiatic-orientală a năvălirii mahomedane, urnele svelte, coloanele subțiri și sarcofagele înflorite ne aduc de sub pămînt la tot pasul aminte de trînicia lumii greco-romane a cărei moștenire firească am preluat-o noi Români. Această regăsire a unui țărîm spiritual în cea mai vie înfățișare, iată ce m-am încercat să redau cu glas pierilor pe malurile mării nepieritoare".

421 *Helladă*, „Predeal, 7 sau 8 iulie 1929. împreună cu cele trei următoare, scrisă pe impresii de călătorie în Grecia, Paști, 1927". Notă reprodusă din C.V. (1932), exemplarul autorului.

Datina, X (1932), nr. 7- 12, iul.-dec., p. 102.

Poemul publicat mai întîi în volumele: C.V. (1932), P.L. și C.V. (1936) și trecut apoi în E.D.III la Ț.P.

Pentru I. N. Herescu poemul exprimă vraja deosebită care-l farmecă pe poet descoperind nenumăratele insule grecești, pierdute în mări de mieșunele, unele din ele renumite prin legendele mitologice, iar altele simple insule anonime. În Grecia poetul are revelația că viața antichității își prelungește și azi ecourile. El sosește acolo ca să se purifice, ca să se închine cerului lui Plato și Plotin, părinții săi spirituali. (*Prefață* la volumul ASFODELA de Ion Pillat... p. 10 și 13.)

Lui Mihail Sebastian *Helladă* îi amintește poemul asemănător, de manual versificat al lui N. Davidescu. I se pare că înregistrarea este directă, fără emoție, prea cenușie și că notația este lipsită de forță plastică (*Ion Pillat: Caietul verde în Reporter*, V(1937), nr. 11...).

Poem citat de Ionescu D. Constantin, *Ion Pillat: însemnări pe marginea Caietului verde* în *Calendarul*, II (1933), nr. 275; Al. Robot, *Ion Pillat: Caietul verde în Rampa*, XV (1932), nr. 4484; Constantin Stelian, *Caietul verde de Ion Pillat* în *Lanuri*, IV (1937), nr. 1; Gr. Pericteanu, *Ion Pillat Poetul mării noastre*, *Revista Fundațiilor*, VII (1940), nr. 3; Vasile, Netea: *Poetul Ion Pillat, Vremea*, XV (1943), nr. 705.

422 *Sunium*. „Scrisă la București. 21 mai 1927 dar concepută împreună cu cele două următoare în excursia de Paști făcută la Atena — april 1927". (Notă reprodusă din volumul LIMPEZIMI, exemplarul autorului). *Viața românească*, XIX (1927), nr. 10-12, oct—dec, p. 216-217. Poemul a apărut mai întîi în L. în ciclul: Ceruri străine - Atice; în P.L.; iar în E.D.III a fost trecut la Ț.P. Citat de Mariana Zamfirescu, *Grecia, în opera lui Ion Pillat* în *Ion Pillat. Mărturii despre om și poet...* p. 199.

423 *Himet*. „Scrisă la București, 21 mai 1927". (Notă reprodusă din volumul L. exemplarul autorului.)

Viața românească, XIX (1927), nr. 10- 12, oct.-dec, pl 217-218.

Poemul a apărut mai întîi în L., în ciclul: Ceruri străine — Atice; apoi în P.L. și în E.D.III la Ț.P.

Poem citat de Aurel Rău în *Prefață la Ion Pillat. Poezii...* p. XXXV.

24 *Dafni*. „Redactată la București, 7 mai 1927 dar concepută la Dafni". (Notă reprodusă din f. mss, 21.441 bis/1—2 M.L.R. și din volumul L., exemplarul autorului)

Buletinul societății academice de turism „România", I (1927), nr. 4—5, apr.—mai, 1927, p. 8—9; *Viața românească*, XIX (1927), nr. 10-12, oct.-dec. p. 219-220.

Poemul a apărut mai întîi în L. în ciclul Ceruri străine — Atice; în P.L. și a fost trecut în E.D.III la Ț.P.

f. mss. 21.44 Ibis. v. 28 *Jalnicul* Pantocrator

Strofele 4 și 5 sînt citate de Cristian Livescu pentru puterea expresiei poetice de a evoca „o Helladă fremătătoare și tihnită, incitînd gustul nemuririi." *Introducere în opera lui Ion Pillat. ..* p. 170—171.

Poem citat de Vasile Netea, *op. cit.* și Mariana Zamfirescu *op. cit.* p. 200.

425 *Acrococrint*. „Miorcani, 2 august 1939. Pe amintiri din Grecia, 1937, Paști". (Notă reprodusă din mss. 21.442 B.C.S. Maculator de poezie II) *Revista Fundațiilor*, X (1943), nr. 1, ian., p. 59.

Poemul nu a fost publicat în volum personal dar a apărut în antologia ASFODELA, în ciclul *Helladă*, iar în E.D.III a fost trecut la Ț.P.

mss. 21.442 v. 8 Ne-au dat păstori străvechi *proptiți tn băț* (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 9 *Un băiat brun trăgea* de coarne un țap negru

„ „ v. 14 *Prelinsă vreme, lacrimă de chihlibar*

426 *Epidaur*. — „Teatru antic 25 martie 1911" — (Poemul este datat pe o notiță, scrisă de Ion Pillat, păstrată în arhiva familiei și în care sînt trecute poezii, nepublicate în volum, dar care rămîn de inclus în OPERE COMPLETE, în f. mss. 40 M.L.R. se localizează datarea: „Grecia, Paști, 1937". Poetul înseamnă deci locul și data impresiei avute de el la Epidaur, și care va inspira poemul, mai tîrziu).

Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 1, ian. Poemul nu a apărut în volum personal. El a fost publicat pentru prima oară în antologia ASFODELA, în ciclul *Helladă* iar în E.D.III a fost inclus volumului Ț.P.

Dînd ca exemplu ultima strofă a poemului, I. N. Herescu ilustrează atitudinea sufletească a poetului față de locurile sacre ale Atenei, care nu este a unui călător cult ci aceea de „caldă participare, de adeziune, de interpretare”, *op. cit.*, p. 13.

Cristian Livescu selectează strofele 2 și 4 pentru a exemplifica felul în care, pentru Ion Pillat, natura pălește în competiție cu viața lumii vechi, *op. cit.*, p. 171.

Poem citat de Vasile Netea, *op. cit.*

121 *Olimpia*. „București, 25 martie 1911. Pe o impresie din Olimpia, Paști, 1937”. (Notă reprodușă de pe o f. mss, aflata în arhiva familiei. În colțul drept al foii este indicația: La TĂRMPIERDUT— Itinerar grec —) în *Revista Fundațiilor*. X (1943), nr. 1, ian. p. CI: OWmpia. Fwmiul nu a fost publicat în volum personal dar a apărut mai întâi în antologia ASFODELĂ în ciclul: Hellada iar în E.D.III a fost trecut la T.P. f. mss. v. 6 Umbre plăpînde și a;

Prima strofă citată de Ov. S. Crohmălniceami pentru a exemplifica felul în care Ion Pillat știe să sugereze simbolul eternității prin evocarea peisajului elenic (*Literatura română între cele două războaie mondiale...* p. 121).

Pentru Dumitru Micu poemul este „o coloană de lumini souoia”. (*Gîndirea și Gîndirismul...* p. 48(5).

Oprindu-se la acest poem din care alege strofa a 3-a, Cristian Livescu are impresia că în preajma „zeilor reci ai cariatidelor”, Ion Pillat visează o contaminare de nemurire. „Tendința e una spre pietrificarea timpului, într-o încremenire imitînd cosmosul etern al Helladci” o întoarcere într-o „vîrstă lipsită de neliniști”, (*op. cit.* p. 172).

428 *Delfi*. „Scrisă la 15 decembrie, 1938, București, dar concepută la Teatrul lui Apolo din Delfi”, cu ocazia călătoriei mele în Grecia, de Paști, în 1937”. (Notă reprodușă din f. mss. 17.309/19-20 M.L.R.) *Revista Fundațiilor*, X (1943). nr. 1, ian., p. 62.

Poemul nu a fost publicat în volum personal dar a apărut în antologia ASFODELĂ în ciclul Hellada, iar în E.D.III a fost trecut la volumul T.P. mss. 17.309 v. 5 Sfințită de olivii milenari

„ „ v. 15 Teatru, templu, Delfi — nu-i mai văd

Finalul poemului alcătuit exozitiv, din înșiruirii, îi dă lui Aurel Rău impresia unei circumscrieri a registrului liric. Aurel Rău observă că versurile nu „trădează nimic dintr-o înfiorare adincă, nu arată că autorul ar fi zguduit la presimțirea marilor drame ale antichității” (*op. cit.* p. XXXV).

Starea sufletească a poetului, îmbătat de vraja înserării la Delfi, arată triumful luminii, al splendorii naturii, biruind dramele omenesti, înghițite de timp. Supraviețuitor rămîne sentimentul poetic mereu reînnoit în sufletul peregrinilor, alții mereu.

429 *Asfodelă*. București, 6 noiembrie, 1929, (Poemul este datat în f. mss. 17.310/ M.L.R. și în C.V. (1932), exemplarul autorului).

Viața literară, IV (1929), nr. 117, p. 1; *Cele trei Crișuri*, XII (1931), nr. 3-4, mart—april., p.41; *Calendarul București*, I(1932), nr. 8, *Viața literară*, VIII (1933), nr. 140, ian., p. 2.

Poemul a fost publicat mai întâi în volumele: C.V. (1932), P.L. și C.V. (1936), și a fost trecut în E.D.III la T.P.

Perpessicius dezvăluie simbolul și rațiunea pentru care Ion Pillat închină unul din poemele sale Asfodelci, floare „iubită de morți și de poezi”. La fel ca Epimenide care-și întărea forțele magice ajunînd cu un decoct de asfodele, poetul deschide porțile Oumpului evocînd această floare mortuară de la miazăzi (ia: *Ion Pillat: Caietul verde, versuri 1928—1932... Cuvîntul*, VIII (1932), nr.2745; *Mențiuni critice*, voi. 5. .).

Poem citat de Constantin D. Ionescu. *Ion Pillat. însemnări pe marginea caietului verde în Calendarul*, II (1923), nr. 275; M. Rosenkranz, *Caietul verde în Gîndirea*, XIII (1923), nr. 1-2, p. 48—52, Mariana Zamfirescu, *op. cit.*

Alice Voinescu citează ultima strofă a poemului, impresionată de mărturia pasionată care răsună în poezia *Asfodelă*, scrisă pe pămîntul Grecii! „Artistul Ion Pillat se apropie cîm mai mult de lumea valorilor eterne, dar totdeodată se aude în poezia lui, glasul păstorului român, al omului în care dăinuie amintirea transhumantei și care se lasă purtat de valul vremii”.

Sunțămîntul *treceții*, care este specific poeziei lui Ion Pillat este biruit de conștiința clară culturală a nemuririi. Aceasta este cmtată în poezia lui Ion Pillat fie în ipostaza evoluției vieții, fie în conștiința supraviețuirii individuale și a perpetuării prin opera sa, a frumuseții nepieritoare. (*Motivul morții în poezia lui Ion Pillat. Mărturii despre am și poet...* p. 166).

430 *Insula*. /Amurgul lăsase. . ./ București, 18 martie, 1941. (Poemul este datat pe o f. mss. autograf ce se află în arhiva familiei).

Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 1, p. 63.

Poemul nu a fost publicat în volum personal dar a apărut în antologia ASFODELĂ în ciclul Hellada și a fost trecut apoi, în E.D.III, la T.P.

Poem citat de: Constantin D. Ionescu, *op. cit.*; Aurel Rău, *op. cit.* p. XXXIV.

431 *Pastor ionian*. București, 5 octombrie, 1932. (Poemul este datat în mss. 28.200 B.C.S.; mss. 17.310/21 M.L.R. și în C.V. (1932), exemplarul autorului)-*Adevărat literar fi artistic*. XI (1932), nr. 628, 18 dec, p. 1;

Viața literară. VIII (1932), nr. HO, 1-30 ian., p. 1.

Poemul a fost publicat inițial în volumele C.V. (1932), P.L., C.V. (1936); ASFODELA iar în E.D.IH a fost trecut la T.P.

mss. 28.200 v. 4 Și trupul gol în antic bronz sculptat

mss. 17.310/21 v-4 Și trupul gol în bronz străvechi sculptat (corectat în formă definitivă).

mss. 28.200 v. 7 Când capre pe uscatele coline

v. 8 Pasc piatră în azur dogoritor

„ „ v. 9 Și vremez-ncremenește deodată

v. 9 Și vremea a încremenit deodată (corectat în formă definitivă)

« v. 12 Și-un glas uitat și un plîns înăbușit

v. 12 Și-un glas uitat cu plîns înăbușit (corectat în formă definitivă)

v. 13 Pe cînd în apa limpede, în care (corectat în formă definitivă)

» „ v. 16 Un om tăcut cu coada de delfin

> • v. 16 Un zeu uitat cu coada de delfin (corectat în formă definitivă)

- Constantin D. Ionescu evidențiază dinamismul vieții ce capătă, aici, înmărmurirea monumentală a marmorei, (*op. cit.*). Pentru M. Rozenkranz poemul este desăvîrșit, prin puterea de evocare a descrierii și a întrupării (*op. cit.*).

Citat și de I. Valerian în *Ion Pillat. Caietul verde ... Viața literară* VIII (1933), nr. 140; Gr. Periețeanu (*op. cit.*).

432 *Centaurul bătrîn*. București, 19 decembrie, 1930 (Poemul este datat în f. mss. 21.421 B.C.S. și în C.V. (1932), exemplarul autorului).

Duminica Universului, I (1931). nr. 1, p. 4.

Poemul a apărut în volumele: C.V. (1932), P.L. și C.V. (1936) și ASFODELA, iar în E.D.III a fost trecut la T.P.

La B.C.S. se află f. mss. 21.421 cu copia, pe curat, cu cerneală, a poemului *Centaurul bătrîn* și cu nota autograf a autorului care precizează că este vorba de prima formă imperfectă. Deosebirile sînt următoarele:

f. mss. 21.421 v. 25 Dar vara codrul îi ascunde bine

v. 28 Și povestesc în satele din vale

> » > v. 31 Că fata cea mezină a lui Iani

. v. 32 Ar fi rîpit-o el, pe cînd la sînă

„ „ „ v. 33 Mergea să ducă la ciobani merinde - ' *r^4^1 -iS*

„ „ „ v. 34 Dar oamenii cumiți nu cred în basme " ' **

Ion Pillat reia mitul Centaurului care îi inspirase un întreg ciclu *fa*, primul său volum, scris în tinerețe: VISĂRI PĂGÎNE (Centaurii^ *Vișți centaur*; *Centaurul*; *Blestemul*; *Renaștere*; *Fugă de Centauri*; *Cel din urmă centaur*; *Rugă pagină*; *Vedenie*; *Arlemis*.) Tema nu este numai un împrumut făcut de poet repertoriului parnasian. Ea fusese aleasă deoarece corespundea unei adinei trăiri care îi bintuia visele. în *Mărturisiri...* Ion Pillat declarase că: „acei critici care în poemul *Centaurii* n-ar vedea decît un motiv literar s-ar înșela cu totul". După cum remarcă Nicolae Balotă lectura poemului în proză a lui Maurice de Guerin *Le Centaure*, a poeziei lui Leconte de Lisle, cit și compunerea ciclului *Centaurii* aparțin unei epoci în care Ion. Pillat nu vizitase Helladă. Obsesia Centaurilor și faptul că poetul a ales acest chip ca obiect al venerației sale, se datorează caracterului ambivalenț al mitului, naturii sale divin-animalice, corespunzînd omului sfișiat între cele două contrarii: apolinic și dionisiac. Imaginea aparținînd mitologiei mediteraneene, indică înclinația spre clasicitate a lui Ion Pillat căci omul este un monstru dual ce tinde spre echilibrarea contrariilor din el, armonie atinsă nu în ultimă instanță, prin poezie. (*Ion Pillat: Ars poetica în Labirint...* p. 47—49).

G. Calinescu, în cronica sa la CAIETUL VERDE, unde poemul *Centaurul bătrîn* apăruse mai întîi, analizează natura calității lirice a poemului. Criticul menționează că deși Ion Pillat e considerat un poet „clasic” adică inteligibil, el este în fond, „un pur, un irațional dosit sub cadența versului normal”. După G. Calinescu forma cea mai sigură de iraționalitate este mitul. *Centaurul bătrîn* oferă acest spectacol. Titlul însuși cuprinde o idee poetică. Din punct de vedere livresc centaurul este un „produs nemișcat al imaginațiunii colective. Îmbătrînirea lui pare o enigmă, înseamnă continuarea peste epoca elină a mitologiei lui”. Poetul subînțelege dispariția credinței în centaur, în acest element al Olimpului, a cărei făptură îmbătrînită își închipuie că i-a apărut la marginea pădurii. „Astfel mitul lăuntric al poeziei, apariția neașteptată și enigmatică a unui centaur bătrîn e un element pur și rămîne mereu ininteligibil dar plin de sens abscons.” (*Ion Pillat: Caietul Verde în Adevărul literar și artistic*, XVIII (1937), nr. 850.) Citat de M. Rosenbranz, *op. cit.*; Aurel Rău, *op. cit.*, p. XXXV. Prin îmbătrînirea Centaurului Ion Pillat subînțelege propria sa îmbătrînire și dispariție.

433 *Prinos*. „București, 5 dec, 1932, pe o impresie din Grecia, 1927”. (Notă reprodusă din C.V. (1936), exemplarul autorului.)

Datina, X (1932), nr. 7- 12, p. 81; *Cleveland*, I (1932), nr. 256, 25 dec.1932- 2-

Poemul apărut în volumele: P.L., C.V. și ASFODELĂ, iar în E.D.III a fost trecut la Ț.P.

434 *Bust antic*. București, 26 iulie, 1933. (Poemul este datat în C.V. (1936), exemplarul autorului.)

Poemul a apărut în volumele: P.L., C.V. (1936) și ASFODELĂ, iar în E.D.III a fost trecut apoi la Ț.P.

435 *Țărm pierdut. Balcic*, 10 iunie, 1936. (Poemul este datat în f. mss. 701 M.L.R. și Ț.P., exemplarul autorului, nr. 27.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 7, sept., p. 330—331.

Poemul a apărut în volumele: Ț.P., în ASFODELĂ, în ciclul *Hellada*, iar în E.D.III a rămas inclus în Ț.P.

f. mss. 701 M.L.R. v. 5 Dyonisos tot culege vița tainic

» „ „ v. 16 Pe *valul* mii de ani pescarii mai *înaltă* (corectat în formă definitivă)

» „ „ v. 24 *Fugaru* cînd *se-aruncă* iar în *ape* (corectat în formă definitivă)

» „ „ v. 32 *Dar* altul dintr-un laur rupînd ramuri (corectat în formă definitivă)

» „ „ v. 34 Privind cu ochi *lamina cer și mare* (corectat în formă definitivă)

» „ „ v. 40 Veghează zei puternici să nu *fugă* (corectat în formă definitivă).

M. Niculescu consideră poemul programatic. Evocarea tărîmului de liniște și de armonie fericită sugerează perenitatea unui ideal de viață în concordanță cu ritmul ordonat al succesiunii anotimpurilor și al rotației întregului cosmos. (*Ion Filial: Țărm Pierdut (Versuri 1934—1936)... Universul*, LIV (1937), nr. 1S7, iul., p. 8).

Ovidiu Papadima vede în el un refugiu de liniște eleatică în care omul este surprins în atitudini statuare, simple și permanente. (*Ion Pillat; Țărm pierdut, Gîndirea*, XVI (1937), nr. 6, iunie, p. 307).

Poemul îi inspiră lui Constantin, D. Ionescu reflecția că zeii par a trăi într-o viață adevărată, ei nu sînt scoși din Pantheon, ca niște stalui, spre a fi purtați în procesiune, la lumina zilei. Prin intermediul mitului se obține integrarea în substanța pură a naturii. Este proiectarea, pe linia ideală, a materiei gînditoare spre spiritualizare. (*Un clasic: Ion Pillat cu prilejul volumului „Țărm pierdut în Ramuri XXIX* (1937), p. 364—368).

Ion Zamfirescu citează ultima strofă pentru a demonstra tehnica poeziei lui Ion Pillat. Poetul „scoate unele aspecte în lumină după cum pe altele

le strecoară în penumbră pentru a descrie atmosfera, care trebuie să sugereze stări *di suflet*". În strofa citată, timpul este suveran și în lumina sa „faptele vii se prind în raporturi cu nemișcarea, după cum faptele moarte intră în circuitele vieții" (*Pillat și ideea de timp în Ion Pillat, Mărturie despre om și poet...* p. 181).

Mariana Zamfirescu alege versurile 1—4 și 33—36 ale poemului în care răzbat clanul și feroarea poetului, inspirat de puritatea priveliștilor și trăind miraculosul epopeelor homerice sau simplitatea vieții pastorale (*op. cit.*). Citat de Al. Philippide în *Ion Pillat și adîncimea formei în Ion Pillat. Amintiri despre om și poet*, p. 151.

436 *Insulă. jCu fruntea ei. . ./ „Prima schiță la Predeal, 14 sept. 1930. Inspirată din Arhipelag, 1927"*. (Notă reprodusă din f. mss. 17.310/22 M.L.R. și din C.V. (1932), exemplarul autorului.)

Cele trei Crișuri, XIII (1932), nr. 9—10. sept.-oct., p. 93.

Poemul apărut cu patru strofe, în forma definitivă, în volumele: C.V. (1932); P.L.: C.V. (1936) și ASFODELĂ la ciclul *Hellada*, iar în E.D.HI a fost trecut la Ț.P.

în f. mss. 17.310/22 M.L.R. se află prima schiță pe care o dăm ca atare

INSULA (Marea Egee)

1. *De peste zări o simți ca un parfum*

De rodii, oleandri și lămii.

Pe vîrfuri de cularg dacă rămi

O vezi abia: nălucă, vis sau fum.

2. *Pc marea ca o placă de cobalt*

Amurgul cînd se stînge vișiniu,

— Răsare — din ce parte nu mai știu —

Profilu-i sobru, antic și înalt.

3. *Pe fruntea ei tăiată-n marmor clar*

Măslini, naramzi, migdale îi pun cununii,

Și nori de-omăt, în jviru-i par cotuni,

Pluthid senini cu zborul milenar.

4. *Piraele de munte le auzi*

Cu risul licărind ușor pe prund

Sau nimfele cu umărul rotund?...

Si valuri bat cu murmur de cobuz.

5. *Ulise, unde e corabia ta*
Să ancoreze-n golful ăsta mic.
Sub cerul clasic n-a murit nimic
Și ce-a cîntat Homer va mai cînta.
6. *Sohor fintini in amfore mai curg*
Tot spală pinza fetele la mat
Și-n ape limpezi prinsă în cristal
Nausica se scaldă în amurg
7. *Pe plajă vin centauri in galop.*
Tritoni in larg de mări în scoică gem,
Pe Galate o pînge Polifem
Cu dorul lui sălbatec de ciclop
8. *Din umbră de păduri răsună lung*
Ecou de nai. Ascultă-l: ciută Pan.
în horă nimfă, fauni și silvani
Se fugăresc, se prind și se împung
9. *Dar luna crește lunecînd pe mări.*
Prin râmuriș pătrunde fără zvon,
Atinge părul lui Endimion
Și-i dă pe frunte albe sărutări.
10. *E totul Colb de-argint și vis și fum*
Sus pe catarg zadarnic mai râmii
De rodii oleandri și lămii
Departa-n noapte piere un parfum.

Din această primă variantă a poeziei Ion Pillat a reținut doar strofele cinci și șase care au devenit — în ultima versiune — respectiv strofele patru și trei.

Poem citat de Miriana Zamfirescu în *op. cit.*, p. 499.

A1. Robot (*op. cit.*); Dsmostene Bytez (*Ion Pillat. Caietul verde în Adevărul XLVI (1932), nr. 13.028; Constantin D. Ionescu, op. cit.*

Selectînd ultima strofă, G. Călinescu e de părere că, prin contemplarea privilegiștilor mediteraneene. Ion Pillat „nu evocă umbrele antichității ci se mulțumește să declare sentimentele sale de admirație pentru ea. Un nume propriu, un peisaj îl mișcă, fiindcă se produce în sufletul său un proces livresc de identificare a cărților cu viața”. (*Istoria literaturii române...* p. 778).

Aurel Rău observă că „punerea accentului pe permanentul din peisaj devine fulgerătoarea intuiție a eternului, care leagă momentul trăit de peregrinările lui Ulise” (*op. cit.*, p. XXXV),

Ov. S. Crolunălniceanu alege ultimele două strofe în care descrierea spațiului miraculos, mediteraneean, conține fiorul eternității (*op. cit.*, p. 121).

Cristian Livescu citează strofa a doua și trage concluzia că *Insula* lui Ion Pillat este „un lăcaș de afecțiune intimă, de puritate naturală și tihnă — melea gulă pă care tinde veșnic în nostalgia sa un Ulysse, și după el toți rătăcitorii” (*op. cit.*, p. 175).

437 *Cicladele*. 21 april, 1935 (Poemul este datat în Ț.P., exemplarul autorului, (nr. 27).)

Gîndirea, XIV (1935), nr. 7, sept. p. 347.

Poemul a apărut în Ț.P. și în ASFODELĂ, la ciclul Hellada, iar în E.D.HI el a rămas inclus în Ț.P.

Vladimir Streinu subliniază versurile 7—10 care exprimă *gîndirea-poezie*. (*Pagini de critică literară...* p. 63). Gr. Periețeanu, *op. cit.*

438 *Mit*. București, 29 martie 1937 (Poemul este datat în f. mss. 702 M.L.R. și în Ț.P., exemplarul autorului (nr. 27).)

Poemul a apărut în voi. Ț.P. și în voi. ASFODELĂ la ciclul Hellada iar în E.D.IH a rămas inclus Ț.P.

f. mss. 702 v. 1 *Insulă pierdută între mări* (corectat în formă definitivă)

” ” ” v. 4 *Pe tine* vinturile curg (corectat în formă definitivă)

” ” ” v. 15 *De acolo* vezi oglinzile senine (corectat în formă definitivă)

” ” v. 24 *Endymion în visul tău* se-ascunde (corectat în formă definitivă).

” ” ” v. 38 *Îl varsă-ntreg* în noaptea care cade (corectat în formă definitivă)

f. mss. 702 v. 41 *Pe un țarm* pustiu de zei... (corectat în formă definitivă)

v. 24 *Endimion*. Păstor de o rară frumusețe care l-a rugat pe Zeus să-lase să doarmă veșnic ca să rămână pururea tînăr. Zeus i-a împlinit voia. Văzîndu-l dormind *Artemis* (Luna) s-a îndrăgostit de el. Ea cobora din cer noapte de noapte și îl iubea.

Nostalgia poetului și viziunea de mitologie pe care o creează, conferă insulei evocate o profundă realitate spirituală, realizată mai degrabă prin ritmul și muzicalitatea inefabilă a versurilor, decît prin descripție. (Ion Chrnezu, *Ion Pillat: Țarm pierdut, Pagini de critică literară...* p. 50—32).

Lui Aurel Rău, același poem îi dă impresia de studiu mitologic întocmit la rece (op. cit. p. XXXIV).

Cristian Livescu relevă prin acest poem felul în care, contemplarea mării helladice, reînsuflețește la Pillat puterea vizionară a visului, anemiata în volumul LIMPEZIMI. Astfel, trupul insulei, ieșind din valuri aidoma Venerci, dă poetului impresia că asistă la spectacolul nașterii înseși a mitului: „Pillat reanimă «metoda» de mitizare a peisajului, utilizată în PE ARGES ÎN SUS prin care se intră în relație cu o fericire dîm&rută. Răsufierea tainică a Floricai este acum a Venerci, ascunsă în vegetația tropicală a insulei grecești”, unde doar Diana mai colindă (op. cit., p. 173).

Citat de Gr. Periețeanu, op. cit. A1. Philippide în *Ton Pillat și adâncimea formei în Ton Pillat. Amintiri despre om și poet. . .* p. 151.

439 Ovidiu. „Concepută la Constanța. Scrisă la București 14 — 15 ianuarie 1928”. (Notă reprodusă din volumul L., exemplarul autorului.)

Gîndirea. VIII (1928), nr.4, apr., p. 156- 157.

în LIMPEZIMI cu titlul *Elegia XIII - Ovidiu* — și dedicară „Lui V. Voiculescu”.

Poemul a reapărut în volumele: P.L., ASFODELA la ciclul Helladă iar în E.D.III a fost trecut la Ț.P.

Citat de (ir. Periețeanu, op. cit.

440 *ha un poet. Predeal. 26 august, 1930.* (Poemul este datat în C.V. (1932). exemplarul autorului, unde este intitulat: *Lui Mistral*). Cu același titlu în *Gîndirea*, X (1930), nr. 8 — 9, aug.—sept., p. 260; *Junimea literară XXI* (1932), nr. 7-12, iul.-dec., p. 312.

A apărut în volumele: C.V. (1932); P.L.; C.V. (1936); ASFODELA, unde se află în ciclul Alte sonete iar în E.D.III i se găsește locul în Ț.P.

Fre'de'ric Mistral, scriitor francez, născut la Maillone (Eouches-du-Rhône), 1830—1914. Pasionat de tradițiile provensale, ale regiunii din sud-estul Franței, el făcea parte din reuniunea celor șapte poeți provensali care în 1854 au organizat asociația *felibrige*, a celor care promovau prin scrierile lor limba acestei provincii. În 1859 publică *Mirei'le*, epopee în 12 ciuturi, în limba proveasală. Scrie după aceea în 1857 *Calendal*, o epopee eroică, iar în 1875 un volum de poeme *Les îles d'nr* (Insule de aur). În 1890 Mistral înființează muzeul arlezian care cuprinde toate formele de folclor provensal. În 1904 Mistral a primit Premiul Nobel pentru literatură.

Citat de Andrei Pajera (*Ton Pillat: Caietul verde ia Junimea literară*, XXI (1932), nr. 7-12, A1. Robot (op. cit.); M. Rozenkranz (op. cit.);

Constantin D. Ionescu (op. cit.); Petronius /Tăușan Gr./, (*Ion Pillat, Caietul verde în Viitorul*, XXV (1933), nr. 7510.)

G. Calinescu comentind poemul din punctul de vedere al celor ce nu-l cunosc pe Mistral, „ce nu-l prețuiesc îndeajuns”, al celor pentru care cuvntul Helladă nu e suficient de evocator pentru ca raportarea lui la Maillane să sugereze un cadru „și al celor care nu au sentimentul sonorității versurilor lui Mistral” — arată ca, pentru aceștia, strofele „rămîn albe și asta nu fiindcă ar exprima judecăți, ci pentru că emoțiile nu sînt create din nou, ci numai amintite. Fără îndoială că pentru oamenii rafinați versurile de mai sus spun multe... Pentru cei ncinițiați ele sînt opace și toată această poezie, bizuită pe o conformitate de cultură, rămîne în zona superficială a lirismului estetic”. (*Istoria literaturii române... p.119.*)

441 *Păstorul și faunul*. Miorcani, 6 septembrie, 1936. (Poemul este datat în f. mss. 714 M.L.R. și în Ț.P., exemplarul autorului.)

Gîndirea. XVI (1937), nr. 1, ian., p. 10—11.

Poemul a apărut în Ț.P. și în antologia ASFODELA, în ciclul Helladă iar în E.D.III a rămas inclus; în Ț.P.

f. mss. 714 v. 7 Dar trestțiile sub *buzcle-i* nu sună.

„ „ -/o 20 *De soare-n cornul ascuțit* (corectat în forma definitivă).

I. N. Herescu citind cîteva din versuri (v. 15— 16 și v. 33—36), ține să atragă atenția asupra emoției poetului în fața frizelor și a stelelor funerare pe care viața a fost prinsă în linia nepieritoare. Mișcărilor, atitudinile, dăltuite în piatră silit ale viații iar chipurile sculptate se regăsesc și acum în poemele și pădurile Greciei (op. cit.).

În *Păstorul și jaund*, Cristian Livescu vede o replică dată poemului *Monahul la capre* (BISERICA DE ALTĂDATĂ). De această dată „păcatul” este de natură orfică. Păstorul învață în vis să chite din nai de la un tîuăr faun „înviat” dmtr-o piatră sculptată. Păstorul se trezește din vis dezamăgit de revenirea lui la condiția umană, după ce crezuse că prin cîntec va obține înfrățirea cu ^ul. La pîrșit. nu păstorul rămîne trist ci faunul împietrit în eternitate (cp. cit., p. 175).

442 *Capre*. 25 martie 1941 (Poemul se află datat pe o notiță a lui Ion Pillat, păstrată în arin/a familiei, în care sînt însemnate poeziile nepublicate în volum, dar de incorporat la OPERE COMPLETE).

Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 4, ian., p. 65.

Poemul nu a fost publicat în /olum personal dar a apărut în antologia ASFODELA, iar în E.D.III trecut la Ț.P.

Pe Aurel Rău îl deprimă sacadarea ritmului versurilor pe care o consideră intenționată (op. cit., p. XXXIV).

- 443 *Moartea păstorului*. București, 20 decembrie, 1936. (Poemul este datat în rîj Ț.P., exemplarul autorului.)
Gîndirea, XVI (1937), nr. 5, mai, p. 213.
 Poemul apărut în volumele: Ț.P. și ASFODELĂ în ciclul Hellada, iar în E.D.HI rămas inclus în Ț.P.
 Cristian Livescu descoperă aici o dramă mioritică transpusă în decor egeic. Dar faunul-frate va mîntui păstorul conducîndu-l în tărîmul marin unde el va cînta zeilor. Așadar poeziei nu coboară în Hades ca muritorii de rînd ci iau drumul „cîmpiilor elizee unde continua să cînte”. Pentru Ion Pillat este posibil ca omenescul să „fure” însușiri zeești, fără să fie pedepsit, după cum divinul, avid de sentimente umane, renunță la singurătatea-i trufașă, (*op. cit.*, p. 176).
- 444 *Stelă*. 12 aprilie, 1941. (Poemul se află însemnat pe o notiță a lui Ion Pillat, păstrată în arhiva familiei, în care sînt enumerate poeziile nepublicate în volum, incorporate la OPERE COMPLETE)
Revista Fundațiilor, X (1943), nr. 1, ian., p. 64.
 Poemul nu a fost publicat în volum personal dar a apărut în antologia ASFODELĂ la ciclul Hellada și trecut în E.D.HI la Ț.P.
 Citat de Mariana Zamfirescu în *op. cit.*
- 445 *Sirena*. Miorcani, 12 august 1943. (Poemul este datat pe f. mss., autograf, aflat în arhiva familiei.)
Vremea, XV (1943), nr. 729, 25 dec, p. 18.
 Poem inedit ca volum și publicat doar în E.D.HI la ȚĂRM PIERDUT.
- 446 *Insula, jnsula mică era...!*. Balcic, 22 septembrie, 1936. (Poemul este datat în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)
Pagini literare, 311 (1936), nr. 10—11, oct.—nov., p. 462-463. Poemul a apărut în volumele: Ț.P., ASFODELĂ, în ciclul Hellada, iar în E.D.IH a rămas inclus în Ț.P.
 Poem citat de VLB. (Vlaicu Bărna) în *Ultima carte de poezie a d-lui Ion Pillat* în *Societatea de mîine*, XV (1939), iul.—sept.
 Motivul insulei, atît de frecvent în poezia clasică a lui Ion Pillat, îi inspiră lui Cristian Livescu observația că „*Insula* înseamnă familiarizarea cu tranșa de tip *euhanasic*, în care lumea imaginară o substituie pe cea reală, fără vreo perioadă de tranziție, bizuindu-se însă pe o sporită energie onirică... *Insula*, adăpostind zei, strămoșii mitici substituie cert *casa amintirii*” (*op. cit.*, p. 173—174).

- 447 *Alesul*. Balcic, 10 iunie 1936. (Poemul este datat în volumul Ț.P. exemplarul autorului (nr. 27).)
Gîndirea, XV (1936), nr. 7, sept., p. 330.
 A apărut în volumele: Ț.P., ASFODELĂ, la ciclul Hellada iar în E.D.HI, a rămas la Ț.P.
 Citat de Constantin D. Ionescu în *op. cit.*; Mariana Zamfirescu, *op. cit.*

SCUTUL MINERVEI (1933)

- 448 I. *Ajuns acum pe culmea...* Miorcani 4 august 1933 (Sonetul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R. p. 1, p. 21 și p. 22) *Pleida*, I (1934), nr. 1, ian., p. 2.
 Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELĂ și E.D.IH.
 Sonetul are două ciorne (p. 19 și p. 20) intitulate *Către Palas*.
 În aceste încercări de început formularea este mai nestăpînită, mai conlesivă, ea exprimînd zbuiciumul din sufletul poetului și aspirația sa de a-și găsi echilibrul invocînd înțelepciunea Minervei. Sonetul are șt o a treia ciornă la p. 21. în aceasta și în varianta I, de la p. 22, expresiile și aluziile directe încep să fie din ce în ce mai îndepărtate de realitatea subiectivă ele devenind mai impersonale. Poetul reușește să-și stăvilească impulsurile afective ajungînd — o dată cu stăpînirea de sine, — la dăltuirea perfectă a sonetului (vezi varianta a II-a de la p. 1). Pentru a urmări această interesantă devenire se va descifra din încîlcirea încercărilor cum se transformă sonetul pe parcursul celor trei ciorne și a celor doua variante, ultima, de la p. 1, ajungînd la forma definitivă.
 Prima ciornă (p. 19)

CĂTRE PALAS

- mss. 5923 c. I v. 1 *Ajuns acum la culmea vieții, înainte*
 „ „ c. I v. 2 *De-a coborî în valea ținutului tăcut —*
 „ „ c. I v. 3 *în Suflet, la altare, ți-nalt .o rugăminte*
 „ „ c. I v. 4 *Zeii înțelepți cu lance coif și scut.*
- c. I v. 5 *Pe Venerea păgînă destul am urmărit-o*
 c. I v. 6 *înșelător ca valul din care s-a ivit*
 c. I v. 7 *Norocul ei. Diano neimblinzito*
 c. I v. 8 *Destul urmindu-ți Cornul de-argint în asfințit*

- mss. 3923 c. I v. 9 *Dat dinilor tăi pradă mi-am sîngerat ogorul*
 „ „ c. I v. 10 *Iubirea ca și visul nu-ți lasă decît scrum —*
 „ c. I v. 11 *Cu mult mai multă grije mi-oi îngriji odorul*
 „ c. I v. 12 *Cînd pe cîntare drepte stă sufletul de-acum.*

A doua ciornă:

CĂTRE PA LAS

— sonet —

- mss. 5923 c. II v. 1 *Ajuns acum la culmea vieții, înainte*
 „ c. II v. 2 *De-a cobori în taina ținutului tăcut,*
 „ c. II v. 3 *Curat în al meu suflet ți-nalț o rugăminte*
 „ c. II v. 4 *Zeiță înțeleaptă cu lance coif și scut.*
- „ c. II v. 5 *De ani destui cu dorul Venerea mă minte*
 „ „ c. II v. 6 *Înșelător ca valul din care s-a născut*
 „ c. II v. 7 *Dat haitelor Dianeii destui ani am zăcut*
 c. II v. 8 *Plătind argint de (lună, vise, raze) Cu singele-mi fierbinte.*
- c. II v. 9 *Cu mai senină grijă îți voi păzi (odorul, norocul),*
 c. II v. 10 *Acest puțin suflet ce-n piept mi-a mai rămas*
 c. II v. 11 *Șt crinului... (indescifrabil)*
 c. II v. 12 *Măslinul sfînt el singur să-mi străjuie ogorul.*
- c. II v. 13 *Iubirea mea și visul le închin ție*
 c. II v. 14 *Și tot ce-n al meu suflet... ți-aduc... .*

- mss. 5923 c. III vt. I v. 1 *Ajuns acum la culmea vieții, înainte*
 „ c. III vt. I v. 2 *De-a cobori în taina ținutului tăcut*
 vt. II v. 2 *Ca să descrească în umbra ținutului tăcut,*
 mss. 5923 vt. I v. 3 *Zeiță înțeleaptă cu lance coif și scut*
 înarmată „ „ „ „ „ „
 vt. I vt. II v. 3 (corectat în formă definitivă)
 III vt. II v. 4 *Curat în al meu cuget (ți, îți) înalț o rugăminte.*
 III v. 5 *De ani destui cu-obrazul ei Venerea mă minte, sau:*
 vt. I v. 5 „ „ „ cu ochii ei Venerea mă minte

- c. III înșelător ca valul din care s-a născut
 vt. I *Ucigător „ „ „ „ „ „ >**
 c. III Sărutul ei. Dianeii destui ani am zăcut
 vt. I *E obrazul ei. Dianeii destui ani am zăcut*
 vt. IIv. (forma definitivă)
 c. III 8 *Plătind năluci de raze (priviri de lună)*
 cu patimă fierbinte
 vt. I *Plătind venin de raze cu lacrima fier-*
 binte
 vt. II v. (forma definitivă)
 vt. I *Cu mai senină grijă îmi voi păzi odorul*
 vt. II v. (forma definitivă)
 c. III vt. I v. 11 *Măslinul sfînt el singur să-mi străjuie*
 ogorul
 vt. II v, II (corectat în formă definitivă)
 c. III v. 12 *Iubirea mea și visul le-nchin, Zeiță ție*
 vt. I v. 12 *Șt patima și visul le-nchin. Zeiță fit*
 vt. II v. 12 (corectat în formă definitivă)
 c. III vt. I v. 13 *Ia-mi gînditorul suflet ce-n piept mi-a*
 mai rămas
 mss. 5923 vt. II v. 13 (corectat în formă definitivă)
 c. III vt. I v. 14 *Să-l încununu cu dafini și verde poezie*
 vt. II v. 14 (corectat definitiv)

- v. 2 „în umbra ținutului tăcut”, este vorba de moarte, închipuită de anti-chitatea clinică ca un alt tărîm.
 v. 3 „Diana sau Artemis” fiica lui Jupirer și al Letei, soră a lui Apollo și zeiță fecioară, considerată zeiță a luminii al cărei simbol este luna. Era înconjurată de un cortegiu de nimfe și stăpinea pădurile. Săgețile sale, datorite de Jupiter, aduceau moarte muritorilor vinovați de impietate.
 v. 4 In acest vers este vorba de Venus, numită și Venera iar de greci, Afro-dita, despre care mitologia antică relatează că s-a născut din spuma mării.
 v. 5 „Cythereenei”, nume dat lui Venus căreia grecii antici îi ridicaseră un altar în Citera, o insulă pustie la sud de Peloponez.
 în primul sonet care prefați.-ază ciclul SCUTUL MINERVEI, Cristian Livescu îl află pe poet „slupîn deplin pe cuget”, îndepărtat atât de luna Diană cît și de înșelătoarea Cythereena (Venus). Singura povară care i-a mai rămas este *Gînditorul suflet* care speră să-și găsească afirmarea de sine o dată cu optarca pentru Minerva, zeița înțelepciunii. (*Introducere în opera lui Ion Pillat...* p. 179.)
 Citat de V. Netea *op. cit.*

449 II. *Deoarece, Senino...* Miorcani, 4 august, 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 5923, B.A.R.S.R. p. 2.)

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian. p. 30.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELA și E.D.III.

în ciorna sonetului, de la p. 24, în afară de prima strofă și de versurile 5 și 7, elaborate dintr-un început în ultima formă, restul poemului este indescifrabil, fiecare cuvânt fiind barat cu creionul. Modificările făcute variantei, copiate la p. 2, sînt următoarele:

mss. 5923 vt. v. 1 Deoarece *Minervo*, mireasă mi-ești. . .

» » ' ' Voi cerceta cu ochii /fîșia. năluca/... (corectat în formă def.)

» » v. 8 *Ce se înalță albă pe zări...*

" « v. 10 Bacchantele *nebune de teamă...* (corectat în formă def.)

» × » 11 *în umbră fuge Bachus...* (corectat în formă def.)

.. v. 12 *Dar Apolonul tainic pe frunte cum răsare,*

" » " ' - 13 *Îmi naște nouă muze /deodată, sub frunze, în noua mea cîniare/, senine la picioare,*

v. 11 Cercetătorii moderni deosebesc pe *Sileni* de *Satiri*. Grecii antici îi considerau deopotrivă tovarășii lui Dionysos, ființe cu înfățișare omenească dar cu coadă de țap, alții cu coadă de cal, cu urechile ascuțite și nasul cîm.

v. 13 *Apollo*, zeu grec al Luminii, al Artelor și al Profeției. Născut în insula Delos, fiu al lui Zeus și Leto și frate geamăn al Dianei. Avea la Delfi un sanctuar și un oracol,

v. 14 Cele nouă *Muze*, fiicele Mnemosinei și ale lui Jupiter (Zeus). Ele patronau aproape toate formele de muzică și poezie. Corul lor era condus de *Apollo* care cînta din liră pentru a le ritma dansurile.

Ionescu D. Constantin reproduce *Sonetul II* care mărturisește năzuința poetului de a se descătușa de impur în favoarea rațiunii strălucitoare. *Ion Pillat. Scutul Minervei în Ramuri*, XXVI (1934), nr. 1.

Poem citat de G. Calinescu *Ion Pillat. Scutul Minervei, Adevărul literar și artistic*, VIII (1934), nr. 687.

450 III. *Același zeu profetic...* Miorcani, 5 august 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 3.)

Pleiada, I (1934), nr. 1, p. 31.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este nepublicat în volumele ASFODELA și E.D.III.

Sonetul are forma sa aproape definitivă, chiar în ciornă, p. 26, cu prea mici diferențe față de varianta, copiată cu cerneală, la p. 3. Versul 13 este cel mai elaborat.

mss, 5923 c. I v. 1 Acelaș zeu profetic mai *scutură...* (corectat în formă def.)

„ „ c. I v. 5 în temple *ruinate...*

„ „ vt. v. 5 „ „ profanate... (corectat în formă def.)

„ „ c. I v. 7 *Cum vrei să înțelegă, cucerească/ ei...* (corectat în formă def.)

„ „ c. I vt. v. 9 *Nici lauda, nici ura...*

„ „ c. I v. 13 *Din marmora divină sculptorul...*

„ „ vt. v. 13 *Din creștetul veciei destinul...*

v. 2 Sanctuarul de la *Doăona* e situat în afara limitelor Greciei propriu-zise, în Epir, lângă orașul Ianina de astăzi. Zeus era divinitatea protectoare a ținutului. Dodona a fost mereu frecventată din cauza oracolelor zeului, care se adresa muritorilor prin foșnetul stejarilor sacri,

v. 2 *Delos* insulă mică, stîncoasă, unde zeița Leto s-a refugiat, adăpostindu-se de gelozia Herei, pentru a-i naște pe *Apollo* și *Diana*, copiii lui Zeus. La poalele muntelui *Cintos* și sprijinindu-se de un palmier (care avea să ajungă un arbore sacru) Leto a născut pe cei doi gemeni. Cultul lui *Apollon* a făcut din *Delos* cea mai importantă insulă a *Cicladelor*.

v. 4 *Pindar*, poet liric (518—438) născut în *Beoția* lângă *Teba*. A excelat în toate genurile lirice,

v. 13 *Minerva*, *Atena*, la care se referă versul, a încarnat idealul elenic mai mult decît oricare zeiță. Versul se referă la legenda mitologică care relatează că *Minerva* s-a născut din capul lui Zeus, gata înarmată. Ea simbolizează înțelepciunea și inteligența, fiind în același timp o luptătoare. A devenit protectoarea eroilor care luptaseră pentru binele omenirii și înfrunchiparea idealului civilizației elenice.

Versul 8 citat de Ion I. Cantacuzino în *O problemă de poezie* cu ocazia apariției voi. *Scutul Minervei în Convorbiri literare*, LXVII (1934), nr. 2.

în sonetul III, Șerban Cioculescu revelă evocarea barbariei contemporane, repudiate de poet. (*Ion Pillat. Scutul Minervei — sonete — Adevărul*, XLVIII (1934), nr. 15.385.

Ghe. Rapa oprindu-se la sonetul III atrage atenția asupra desconsiderării — academic de senină — adusă decadentismului poetic. Sub *Scutul Minervei* poetul va căuta compensația în frumuseți transcendente iar ca expresie se va reculege în realizarea unui poetic supus clasicismului. (*Ion Pillat: Scutul Minervei. . . în Facla*, XIII (1934), nr. 930).

451 IV. *Adăpostit sub scutul...* Miorcani, 5 august, 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R. p. 4.)

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian. p. 32.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele ASFODELĂ și în E.D.III.

Cu toate ștersăturile și înlocuirile de cuvinte, încă din ciorna de la p. 27, se poate desluși ultima formă a sonetului. Se vor urmări în ciornă și în copia pe care de la p.4, diferitele încercări:

- mss. 5923 c. vt. v. 3 *Mi-am liniștit viața și focul* • • • înlocuit cu :
- l. „ De *patîma* lumească... (corectat în formă def.)
- mss. 5923 c. v. 4 De *amăgirea* înșelătoare... (corectat în formă def.)
- „ c. -i. 5 *Privesc* pămînt... (corectat în formă def.)
- „ c. v. C înaltă în simțire *frumoasă-n-* .
- „ c. și vt. v. „ Adun pămînt și plante și oameni ea->tr-o carte
- „ c. V. 7 *Tot ce tni-au fost otrăvuri îmi sini azi /crescură/*
(corectat în formă def.)
- „ c. v. 10 *Deasupra* cîntă-n soare al */formelor/* zeilor alai
- „ vt. v. 10 în juru-i saltă-n *piatră* (corectat în formă def.)
- „ c. v. 12 Nu-i nimeni deznădejdea *din cînt* să o ghicească
- vt. v. " Nu-i nimeni deznădejdea *din viers* să mi-o ghicească
- „ c. v. 13 Dar tu, *Zeiță* clară ca *soarele* . . •
- „ c. v. 14 Puterea să-mi *sap versul* în marmură cerească
- vt. v. „ „ „ *uit chinul sub* „ „

1 *Scutul Minervei*. Casca, lancea și mai ales egida, o piele de capră servindu-i drept scut și avînd fixat în centru capul Gorgotiei erau atributele cu care artiștii au înzestrat-o pe Minerva.

452 V. *Precum prin crîng* . . Miorcani, 5 august 1933. (Poemul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 5).

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian., p. 33.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELĂ și E.D.III.

în ciorna de la p. 28, conflictul din sufletul poetului țîșnește exprimat spontan, Dar din modificările aduse imediat se vede cum biruie stăpînirea de sine. Ultima variantă este copiată pe curat la p. 5.

mss. 5923 c. v. 2 *Rănită acum de moarte de vre-un glonte* . .

- „ „ vt. v. „ *Rănită azi de moarte de un glonț* de vînător (corectat în formă def.)
- c. v. 4 *Și vrea*...
- c. v. 5 în singele-mi departe *o patimă* mai țipă
- vt. v. „ (corectat în forma def.)
- c. v. 6 Iubirea *ce nu moare și ochii mari ce dor*;
- vt. v. " Iubirea *chinuită* de rănilile ce dor;
- c. v. 7 Sleită se mai zbate *și nu mai e izvor*

- vt. v. „ (corectat în formă def.)
- „ c. v. 8 *Să-i dea putere* nouă...
- vt. v. „ (corectat în formă def.)
- c. v. 9 *La margine de suflet*..
- vt. v. De prin afunde *zile*... (corectat în formă def.)
- i. c. v. 10 în *singele* de astăzi... („ „ „ < „)
- „ c. v. 11 *Revino Zeiță prinsă-n luciul armurii*... sau
- „ „ *Zeiță prinsă-n zeaua armurii* ce învinge
- vt. v. „ *Zeiță prinsă-n luciul* „ „ „
- „ v. 12 în *sufletul noptatic /ucigător/* coboară
- vt. (forma definitivă)
- „ c. v. 13 *Străpunge* fără mila cu *landa de fier*
- vt. v. (corectat în formă def.)
- „ c. v. 14 *Năluca unei patimi* ce n-a putut să moară
- vt. v. „ (corectat în formă def.)

453 VI. *Neptuit pe mări* . . Miorcani, 5 august, 1933. (Poemul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p- 6).

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian., p. 34.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELĂ și E.D.III.

încă din ciorna de la p. 29 se poate desluși forma definitivă a sonetului.

Ultima variantă este copiată cu cerneală la p. 6.

- mss. 5923 c. v. 3 *C^bela îngrijește ca grijă* pe pămînt
- ri. v. „ *Cybela împărătește cu grijă* „ „
- c. v. 4 *Și Ceres nalță grîul și Bachus crește via*.
- c. vt. v. 5 *Și-mpart zei și zețe văzduhul, apa glia*
- c. v. 8 *Din cer veni* păcatul și nevinovăția (corectat în formă def.)
- 9 *Nemuritori nc-așfeaptă* în...
- vt. v. „ *Nemuritori veghează* în...
- c. v. 11 *Stăm prinși*... (corectat în formă def.)
- c. v. 12 *Să scap nu pot de Olimpul ce dă și cc culege*
- vt. v. „ *Să scap nu pot de Olimpul* el dă... (corectat în formă def.)
- c. v. 13 *Cu el nebunul luptă, zbătîndu-se-n zadar*
- vt. v. „ *De el nebunul fuge zbătîndu-se-n zadar*,
- „ c. vt. v. 14 *Eu mă supun, Mimrvo, la ne-ndurata lege*.
- v. 1 *Neptun* sau *Poseidon* fratele lui Zeus stăpînul mărilor și oceanelor,
- v. 2 *Zefir*, nume dat de mitologia greacă vîntului de vest; *Boreu*, zeul Vînturilor din nord, fiul unui Titan și al Aurorei.

v. 3 *Cibela*, zeiță a fecundității.

v. 4 *Ceres* sau *Detneter*, zeița care dă pămîritului rodnicie și face să crească griul. *Bachus* sau *Dionysos*, zeul vinului și al iederei a cărei vitalitate și persistență simboliza veșnicia existenței,

v. 10 *Driade*, hamariade, nimfe ale arborilor în mitologia greacă-

v. „ *Lari*, (în mitologia romană), divinități protectoare ale familiei și ale căminului).

454 VII. *Cu armonie simplă...* Miorcani, 6 august, 1933 (Poemul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R.).

Pleiada, I (1934), nr. I. ian., p. 35.

Apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELA și E.D.III.

Căutările sînt vizibile în ciorna abia descifrabilă, de la p. 30—31. Varianta de la p. 7 prezintă și ea diferențe și modificări pînă la ultima împlinire a versurilor.

inss. 5923 c- w. 1 Cu armonie simplă de piatră și lumină

c- v. 2 Trezind în gînd comoara de sunete adinei

vt. v. „ Trezind în noi ecoul simțirilor adinei

3 în țara devastată de barbari, Turci sau Frînci —
s-a renunțat

„ pentru: *Pe* tragica splendoare de dezolate stînci,

vt. v. „ în tragica splendoare de...

c. v. 4 Sigiliul țării rămîne: un templu pe-o colină

vt. v. „ Se profilează templul pustiu...

c. v. 5 Dar veac de veac frontonul lui crapă, se înclină

vt. v. „ „ „ „ „ „ se.

c. v. 7 Și-n țara pustiită do barbari, Turci sau Frînci,

vt. v. „ Și-n țara năpădită de barbari. Turci sau Frînci,

v. 8 *Sub floarea* de-acantă dau (*crese*) tufe de sulfină

vt. v. „ Prin pietrele de acantă *crese*...

v. 9 *Cînd oamenii și vremea*, Minerva mea te lasă,

v. 10 *Și slava cînd n-o ține* granitul cel mai dur

vt. v. „ Cînd slava n-o mai ține...

v. 11 *Din visurile mele* ți-oi făuri o casă

mss. 5923 vt. v. 11 (forma definitivă)

c. vt. v. 12 Dar dă-mi zeiță harul și *sfaturi* înțelepte

c. v. 13 Sonetul meu să suie în *nesfirșit* azur

vt. v. „ (formă definitivă)

c. v. 14 *Vrăjire* de pilaștrii și de proporții drepte.

Lucian Boz selectează ultima strofă care exprimă ruga poetului pentru dobîndirea Harului de a-și putea comunica trăirea noilor stări sufletești — străbătute de duhul clasicității — în tiparul „de pilaștrii și de proporții drepte” a sonetului. [*Ion PULat- Scutul Minervei în Cuvîntul liber*, seria 3, I (1934), nr. 13].

Ghe. Rapa (*op. cit.*); Ov. S. Crohmăniceanu în *Literatura română între cele două războaie mondiale...* p. 122; Dumitru Mîcu în *Gîndirea și Gîndirismul...* p. 48G, atrage atenția că în sonetul VII, este exprimată dorința poetului ca prin poezia sa să făurească zeiței o casă pe care timpul să nu o macine așa cum sînt fărîmițate de vreme vechile temple protilate de „dezolate stînci”.

Cristian Livescu citează în întregime sonetul VII pentru „actuala năzuință a imaginarului care se vrea nu la adăpostul formei, ci mintuit prin ea”.

Spațiul legitim cuprins în tinerețe în *casa amintirii* apoi în *insula* caldă și protectoare, este de data aceasta adăpostit în: « *sonetul templu / refugiu pentru cel ce vrea să supraviețuiască vremurilor (op. cit.)* ».

435 VIII. *Sub rod se-ndoaie pomul...* Miorcani, 6 august, 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 8.)

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian., p. 36.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELA și E.D.III.

Forma sonetului este foarte lucrată. Prima cristalizare este atinsă pe contrapagina 32 iar lumina versurilor definitive abia se întrezărește din țesătura corecturilor celei de a doua și a treia ciorne de la p. 33 și 34. Ultima formă este copiată cu cerneală la p. 8.

mss. 5923 c- I v. 1 *Supus* se-ndoaie ramul cînd rodul îl pătrunde

„ „ c- II v. „ *Supus* se-ndoaie pomul cînd darul îl pătrunde

„ „ vt. v. „ *Supus* se-ndoaie pomul cînd rodul îl pătrunde

„ „ c. I v. 3 *Și apa jspumegoasă, răzvrătită, jucăușe/...*

„ „ c. II v. „ *Și apa frîmîntată...*

„ „ vt. v. „ *Și apa făr-astîmpăr* (corectat în formă def.)

„ „ c- I v. 4 *jAcuma liniștită* sau: *S-a liniștit* adincă cu vasej
purtînd pașnic corăbiile pe unde.

„ „ c- II v. „ *Azi fluviul* poartă pașnic corăbiile pe unde.

„ „ vt. v. „ (forma definitivă)

„ „ c. I v. 5 *Dar azi cînd* jocul fraged al anilor se-ascunde

„ „ c. II vt. v. „ *Depart* „ „ „ „ „

„ „ c. I v. 6 *Și îmi răsar la fîmple* întîii peri cărunți

„ „ c. II v. „ *Și iată-mi ies pe fîmple* „ „ „

„ „ vt. v. „ (forma definitivă)

- c. I v. 7 *Dar patimile sterpe mai spumegă sub punți*
 c. II v. „ *Dar sterp un val de patimi tot spumegă sub* „
 vt. v. „ (forma definitivă)
 c. II 8 *Dar răzvrăcite doruri lot înverzesc pro/unde*
 la px 33 c. 2 v. 9, 10, 11 indescifrabile
 c. III v. 9 (*Ca înțeleplul șarpe schimb tainic!*, sau-
 v. „ *Ca șarpele de-acuma schimb suflet și vis și piele*
 vt. v. „ (forma definitivă)
 c. III v. 10 *Simt soarta cu-mi apleacă /balanță/ viața la*
cîntar
 vt. v. 10 (forma definitivă)
 c. în v. 12 */Sub zodiile/ In toamna unde. /totul/ darul se*
pîrgue în lapte și în miere
 mss. 5923 v. 12 (forma definitivă)
 „ „ c. III vt. v. 13 *Aștept să vii Minerva cu dreptul tău cîntar,*
 „ „ c. III v. 14 *Să-mi hotărăști măsura de untdelemn și miere*
 „ „ vt. v. „ „ „ „ *de-amar și de miere*

Constantin D. Ionescu comentează astfel semnificația sonetului:
 „Cînd patimile împlinite se arcuiesc în punți și dorurile fecundate s-au liniștit
 profunde, sufletul se întoarce spre culmile fericirii” (*op. cit.*).

În sonet Serbau Cioculescu recunoaște ceva din orgolioasa conștiință
 de sine a poetului francez Moreas (*op. cit.*).

Ov. S. Crohmălniceanu subliniază rolul înțelepciunii, invocată „pentru
 a stinge tumultul pasiunilor din suflet spre a instaura, în locul lor, calmul
 olNpian” (*op. cit.*).

Alexandru Philippide, în *op. cit.* p. 150, atrage atenția asupra alcă-
 tuirii poemului cu o „siguranță deplină și cu o perfectă cunoaștere a mij-
 loacelor. Rimele, catrenele n-au fost alese la întâmplare. Pentru tonal grav
 care trebuia realizat era nevoie de cuvinte cu sunet adînc, cu sunet de apă
 vuitoare, de vînt prin funduri de păduri, un sunet de toamnă sufletească,
 fără stridențe, pătrunzător fără sfișieri, potrivit cu firea însăși a poetului.
 Rimele catrenelor cuprind, toate, acest sunet întunecat — u — care prin
 repetarea lui de opt ori realizează perfect intenția poetului. Aliterația ulti-
 mului vers este, iarăși, un mijloc potrivit pentru ca finalul să se fixeze durabil
 în amintire”.

456 IX. *La Roma cînd Horațiu...* Miorcani, 6' august, 1933. (Poemul este datat
 autograf în mss. 5923, B.A.R.S.R., p. 9).
Pleiada, I (1934), nr. I, ian., p. 37.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în
 volumele ASFODELĂ și E.D.III,

Prima ciorna, de la p. 35—37, — aproape indescifrabilă — nu poate
 fi luată în considerare. Rezulta doar ideea fundamentală a poemului,
 despre prospețimea graiului nostru în stare de a cînta pe Minerva, mit
 și quintesență de factori civilizatori, de înțelepciune și poezie, care era
 nmlt mai dezvoltată. La început se evoca eleganța și forma aristocratică
 a graiurilor lui: Horațiu, Dante, Shakespeare. Rarine și Goethe, care
 au proslăvit pe Minerva. Artei și limbii literare a acestora li se opune
 puterea sufletească a poetului român, — abia ridicat din lutul țării
 sale, — și expresivitatea, versul său, țtșnit din litnba ciobanilor, dar
 care pus în slujba Minervei ajunge să exprime înalta poezie. La p. 38
 a fost transcrisă prima variantă iar la p- IX cea de a doua.

- mss. 5923 vt. T v. I *Pe cînd la Roma Goethe* prindea nemuritoare
 „ „ vt. 11 v. 1 *Pe cînd Horațiu-» odă* prindea nemuritoare
 (corectat în formă def.)
 vt. I v. 2 *Cadența ta divină în versul său german*
 vt. II v. 2 *Cadența ta (la Roma) în Odă cînd ritmul*
suveran
 vt. I v. 3 *Pe piaiutile noastre spunea cîte-un cioban*
 vt. II v. 3 (forma definitivă)
 vt. I v. 4 *Din frunză tremurată la stele și izvoare*
 vt. II v. 4 *La noi, păstori din frunză spuneau pe la*
izvoare /doar la mioare/
 vt. I vt. II v. 5 *Dar îndrăznesc Minervo, să-ți înalț azi la*
picioare,
 vt. I vt. II v. 6 *O laudă să înfrunte al vremilor noian*
 vt. I vt. II v. 7 *Căci simt sub mîni că lira, pe fiecare an*
 vt. II v. 8 *Mai pură, mai adîncă, îmi jMMâ-nvingătoare*
 vt. II v. 8 (forma definitivă)
 vt. I v. 10 *Un suflet ca un codru bogat și nepătruns*
 vt. II v. 10 (forma definitivă)
 vt. I v. 11 *I-ai dat aerisirea coloanelor eline*
 vt. II v. 11 *I-ai dat înariparea „ „*
 vt. I v. 12 *Barbarul nu pricepe, nici azi, nici ieri, nici*
mîne
 vt. II v. 12 *Hilotul nu pricepe nici azi, nici ieri, nici mîne*
 vt. I v. 13 *Dar versul meu în templu-ți purificat și uns.*
 vt. II v. 13 (forma definitivă)
 vt. I v. 14 *Cit vor trăi Carpații și Dunărea rămtnt*
 mss. 5923 vt. II v. 14 *Jtn simetriei de ceruri/ Și logodit în tainA cu*
Muzele (neterminat)

v. 1 //ojațiu. Quintus Horațiu Flacus, poet latin (65—8 î.e.n.).

v. 2 *Odă*. Este vorba de *Odele* lui Horațiu cu caracter familiar, național și religios.

Sonetul IX îi prilejuocște lui Ghe. Rapa următoarea apreciere: Ion Pillat se retranscează în aristocrația de marmoră a sonetului, mlădiat savant. Realizarea îfti dă voluptatea de a savura o limbă de o minunată frumusețe (*op. cit.*).

457 X. *Pe mări nu poate vasul...* Miorcani, 8 august, 1933. (Poemul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 10).

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian., p. 3S.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele ASFODELA și E.D.HI.

Prima ciornă, de la p. 39, este indescifrabilă. A doua ciornă se află la p. 40 și 4 I, iar prima variantă, la p. 42. Varianta a IT-a se află la p. 10.

mss. 5923 c. II vt. I vt. II v. 1 *Pe val să zboare vasul mai trebuie ca vântul*

„ c. II v. 2 în pînze chibzuite *să-și lase vлага lui*
v. 5 *Să facă să răsune divin și proaspăt*
cîntul, sau:

„ c. II v. 5 Din *harpe* să răsune deplin și proaspăt
cîntul

vt. I vt. II v. 5 Din *harpă* ca'să-nvie deplin și proaspăt
cîntul

„ c. II v. 8 *Doar sub ciocan și dalță*. La fel e și cu-
vîntul.

vt. I vt. II v. 8 *Cînd orb lovești cu dalta*. Ia fel e și
cuvîntul

mss. 5923 c. II v. 9 Să creadă Sciții *numai în bilburi de-oracol*
sau

v. 9 „ „ „ *numai în divagări de*
oracol

vt. I vt. II v. 9 Năuci să creadă Sciții că bilciul e
spectacol

c. II v. 10 Că *cine plînge-n hohot are dureri* adinei

vt. I v. 10 Că-n *lirele stridente* dorm melodii adinei
(corectat în formă definitivă)

c. II v. 11 Ca-M vorbe ne-nțelese *t-o vrajă mai*
deplină, sau:

„ „ *întunecate se ascunde un oracol*

vt. I vt. II V- 11 Că-n *versuri...* (corectat în formă defi-
nitivă)

„ „ c. II v. 12 *O poezie mare e mai anevoioasă*

„ „ vt. I v. 12 *Adevărata artă e mai anevoioasă*

„ „ vt. II v. 12 (forma definitivă)

„ „ c. II v. 13 *Nu se ascunde-n umbra* desifului pe
stînci

„ „ vt. I v. 13 *Nu bijbue în noaptea* „ „ „

vt. II v. 13 (corectat în formă definitivă)

„ „ c. II v. 14 *înalță în lumină Minervo a ta lege!*

„ „ vt. I v. 14 în soarele Minervei *ea stă armonioasă*

„ „ vt. II v. 14 „ „ „ *scînteie a sa lege*

Ionescu D. Constantin citează ultimele două strofe ale poemului care sintetizează arta poetică a lui Ion Pillat (*op. cit.*).

în *sonetul X* Șerban Cioculescu discerne o polemică nedeslușită cu barbaria contemporanilor îndepărtați de aticism (*op. cit.*).

458 XL *Abia sosi Prierul...* Miorcani, 8 august, 1933. (Poemul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 11 și 45).

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian., p. 39.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELA și E.D.III.

Prima ciornă, de la p. 43 — este plină de ștersături și reveniri.

La p. 45 se află prima variantă iar la p. 11, cea de a doua.

mss. 5923 c. v. 1 *Abia veni Prierul cu pas \zbor\ de rîndunică*

„ „ vt. I v. 1 *Abia sosi Prierul în zbor de rîndunică*

vt. II V. 1 (forma definitivă)

„ „ c. v. 5 *Tot ce-am iubit odată* cu aripi se ridică

„ „ vt. I v. 5 (forma definitivă)

„ „ c. v. 6 *Ca apa si ca vîntul mi-e sufletul oprit*

„ „ vt. I v. 6 *Și sufletul meu unde-i Cu valul său umbrat, sau:*

v. 6 *Tot ce-am legat de suflet se duce neoprit*

vt. II v. 6 *Tot ce-a fost...* (corectat în formă defi-
nitivă)

„ c. v. 7 *Și mi se scurg alături în pasul liniștit.*

vt. I v. 7 *Șt sufletul te fură pe valu-i albăstrit*

vt. II v. 7 *Și altădată* suie cu fum-u albăstrit

„ „ c. v. 8 *Durerea cea mai mare (iubirea) dorința*
cea mai mică

mss. 5923 vt. I v. 8 *Durerea cea mai mare (iubirea) dorința*
cea mai mică

vt. II v. 8 (corectat în formă definitivă)

„ c. I v. 9 *Chiar bolta înstelată a cerului mi-arată* sau

	v. 9	<i>Chiar bolta însuzită în anotimp</i> rotește,
v. I	v. 9	<i>în trecerea rotundă (a anului)</i> a lunilor
	vt. II	rotește
	vt. II	(forma definitivă)
„ c. I	v. 10	indescifrabil-, <i>un zodier schimbat</i>
„ vt. I	v. 10	<i>Deasupra-mi</i> bolta nopții <i>un zodier schimbat</i>
	vt. II	v. 10 <i>în noaptea mea o holtăboltă cu zodier schimbat</i>
„ c. I	v. 11	Și steaua <i>căzătoare în umbră</i> vestejește
„ c. I	v. 11	<i>în scurgerea totală pe care o măsoară</i>
	vt. I	v. 11 (forma definitivă)
„ c. I	v. 12	(forma definitivă)
„ c. I "	v. 13	<i>Etern e</i> doar <i>Apolon pe</i> lira-i le măsoară
	vt. I	v. 13 (forma definitivă)

Al. Philippide analizează „ultimul terțet aliterat în întregime, cu un ton admirabil, poezie pură priu mireasma pa carp. o d-i. indiferent de conținutul inteligibil, care, de altfel e și el valoros prin imaginea ce-o evocă” sugrându-se a stm știința versificației ia lou Pillat (*op. cit.*, p. 151).

- 459 XII. *Irar cu-n îl sfidase...* MiorcaUi, 8 august, 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 3923 J1.A..K.S.K., p. 12.)
PLia-li. I (1931). nr. i. KWI., p. 40.
 Surv.tnl vjirv' i' SL'UTUL, AHMERY Ef (1913), și iu vulumde: ASFO-DELA > i E.D.II.J.
 Sonetul „i” • djuj. oijrv — pri-in. hi.l-*.;-citrabili — la p. 46, i;ir cealaltă în p. 17 —49. Poemul ar^ o ^m^ir.i variantă u.i i---ri”ă.
 mss. 5923 c. II / . i P-eu îndră:iihi! Di.ii.os c:i aripi; di ceară
- „ „ „ / . 1 C.iii il ifi.lj. Ivir'ss ei ~ripe d- ceara
 I (-.'.irjcu'. fi fornii. d'-iiii'i/i
- „ „ c. II v. 2 Oi.i c,i-r i-i rricjyi; l-a b/t'jAp?!, sau:
 c. 2 Li Jru/i ci^t'i 'a p-'i^nit Apoi
- „ „ vt- % 2 L): :-,r ni u/i c'i-^t'"; l i p-j'i-iit Apoi-
- „ „ c. II / . 5 Și p- Act.;j'i c sr'-i p ijAia iTup.il gol
- „ „ vt- / . 5 Și p' A:iO>i lirei (-Ări's)... (corectat d :ii uli /)
- „ „ c. II v. 4 Pi cel care rjp*:e din centri foia-n pară,
 SAU :
 f. 4 Pc Pram?tiu .it'usu tui Jos'l ^fișiară
 / . 4 Chiar Proin:t-u c~ /ii a smjVi un foi;
 iu pară
- v. 4 (forma definiți/ă)

„ „ c. II	v. 6	El ce s-a vrut <i>titanul, al omenirii</i> «ol
	vt.	v. 6 (corectat în formă definitivă)
„ „ c. II vt.	v. 7	<i>De</i> stînci legat de Joe cu vulturii <i>ocol</i>
„ „ c. II vt.	v. 10	Comoara ta <i>Minervo</i> în <i>versuri să ți-o</i> fur
„ „ c. II	v. 11	<i>în mine toți erau...</i> (corectat definitiv)
„ c. II vt. str. IV	v. 12	<i>Pe aripe de raze Jcar (Dedal) nu-și</i> <i>conteneste zborul</i>
	v. 13	<i>în vis pe</i> veci <i>Acieon te vede trup de-azur</i>
	v. 14	<i>Și Prometeu de focu-ți răpit, e-vingălorul</i>

La p. 12 a mss. 5923, în colțul sting al paginii, este transcrisă forma definitivă a acestei ultime strofe.

v. I Lear r) tatăl său Dednl au fost întemnițați de Minos. deoarece Dedal i-a ajutat pe Ariadna și Tezeu sa învingă Minotaurul. Prizonierii au evadat în zbor, grație aripilor construite de Dedal și fixate de umeri cu ceară.

Nesocotind sfaturile date de tatăl său, Icar s-a înălțat prea sus, prea aproape de căldura soarelui care a topit ceara și nstfe! Icar s-a prăbușit în niare.

- v. 3 *A/uf-::* /înătnr care a ---ji prins-o }>: zeita Di-ina la snlIdat. Zeița minioasă l-a pr. făcut i.i cerb și el a fo:t Klișiaf de L.iiuii săi.
- v. 5 *Pn'm* Vii, zeul focului, fii' TiLarutUu japef -.i /ir al Lii Zeus. Deoarece a furat focul din cer, a ioa^ ped< p:.i. d • /'..^is care. l-u iidAnțuir de o stîncă și a t.iaiiis UN /ultur s,i-i aiiaiii;!:- fi,acul car • eieș^a mereu l.i loc. Citat de Lucian iioz în *op. cil.*; fihe. Rația. *op. cit.*
 Cristian LWE>eu e-instald că in „aliiifr,i-TU. Steilud. e tnra perfecțiunii artistic” vizii, n< a pnetn-ă se cont->!>-!>-ștecu 'i:-nrv.l i'orm i, « trufie » pe cure Ion PiUat o comoara cu c.ie ale unor Icar, Aeteou și Prometeu. „Mai mult decit ati), siar M de de:-.ivii fnc a p.i' /i i po.it • /ierna și -a. printre modal i-tăj'ib' d' depășii I' a oiii'uesi.ulni, țintuit de 'an'.ul greu al temporal'lații”. (*ep. cil.*, p. 132).

- 460 XIII. *Din tonic-aceu vă rn:-i...* Miorcani, 9 august, 1933. (Sonetul este datat autograf la p. 13.)

Pleiada, I {19,V}. ar. 1, iau., p. 4 l.

Sonetul apare în SCUTVi, MINKIiVKI (1933) și este republicat în volmnel': ASKDDKL \ și E.D.III.

Prima r.inrnă a p^mului se află la y. 51 iar cea de a doua la p. 521 Forma este în:lelu:e* ciutată și so-n înc.rca să di::,jin etapele, evoluției sale. Prima variantă este la p. 53, iar cea de a doua la p. 13, m-s. !5923 c. I v. I *Aceasta roză ca>*<-. pr. masa sc (dezleagă) încheagă*

	c. II	1	<i>Această cea din urmă roză ce-și (leagă) încheagă</i>
	vt. I	1	<i>Aceasta cea din urmă roză ce-și încheagă</i>
	Vt. II V.	1	<i>Din toate această roză ce-n brumă și taina ei încheagă (corectat în formă def.)</i>
	c. I	v. 2	<i>Din catifea și flăcări o inimă</i>
	c. 2	v. 2	<i>O inimă de flăcări pe palidul frunziș</i>
	vt. I	v. 2	<i>(în formă definitivă)</i>
	c. I	v. 3	<i>în moartea Ce-și întinde...</i>
	c. II	v. 3	<i>în toamnă acum primește al morții luminiș</i>
	vt. I	v. 3	<i>în seara care-ntinde prin parc un luminiș</i>
	vt. I	v. 4	<i>Cum tremură de purpur îmi este și mai dragă,</i>
	Vt. II V.		<i>(corectat în formă definitivă)</i>
	c. I	v.	<i>Și această grapă blondă a rămas întreagă</i>
	c. II vt. I	v. 5	<i>A Ceasta grapă blondă care-a scăpat întreagă</i>
mss. 5923	vt. II	v. 5	<i>Și grapa aceasta blondă ce s-a păstrat întreagă</i>
	c. I	v. 6	<i>în via dezgolită de-al toamnei seceriș</i>
	c. II	v. 6	<i>(corectat în formă definitivă)</i>
	c. II vt. II	v. 7	<i>Cum mierea și-o trădează prin ultimul frunziș</i>
	c. II	9	<i>Doresc ce înflorește sub semnul despărțirii</i>
	vt. I	v. 9	<i>Mi-e dor de ce mă cheamă „ „ „</i>
	Vt. II V.	9	<i>(corectat în formă definitivă)</i>
	c. II	v. 10	<i>Aceste brațe albe ce gîtul mi-au cuprins.</i>
	vt. II	v. 10	<i>(forma definitivă)</i>
	c. II	v. 11	<i>Cînd știu că peste noapte s-or estompa privirii</i>
	vt. I vt. II	v. 11	<i>Mă țin cînd știu că mâne s-or estompa privirii</i>
	c. II, vt. I	v. 12	<i>învațu-mi. Zeiță, iubirile eterne</i>
	vt. I	v. 12	<i>(corectat în formă definitivă)</i>
	vt. I	v. 13	<i>Să cînt tot ce-nflorește de moarte nînvinș</i>
	vt. I	v. 13	<i>Ciorchini de stele setea o sting și am întins</i>

„ „ vt. I v. 14 *Deasupra amăgirii ce pulberea își cerne*
vt. I, vt. II v. 14 *Iubirii tale roză petalelor eterne.*

Deasupra dorului de farmecul efemer al vieții se ridică voința de răscumpărare, prin artă, a liniștii olimpiene. (Ionescu D. Constantin, *op. cit.*).

Cristian Livescu alege ultimele două strofe care i se par mai macedon-skiene decît cele din VISĂRI PĂGÎNE. „Pe de o parte, farmecul naturii aflate mereu sub pecetea perisabilității și a despărțirii”, pe de alta, tentația inefabilului ideal — „*cupa petalelor eterne*” recompun dilema autorului *Thalasei*. Pillat realizează aici „atmosfera stranie de vis și realitate, care face vraja tulburătoare a marilor poeți de limbă engleză”, observație ce-i aparține privitoare la «spațiul viziunilor» lui Macedonski, datînd din 1930” (*op. cit.*, p. 182—183).

461 XIV. *Nesposediță mie...* Miorcani, 9 august, 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 14).

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian., p. 42.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în volumele: ASFODELĂ și E.D.III.

Sonetul are o primă ciornă la p. 54—55 și doar ultima variantă transcrisă la' p. 14.

mss. 5923 c. și vt. v. 2 *Profilul pur pe brațul de lan/o răzimat?*

„ „ c. v. 3 *Ce chin tăcut Zeiță ca-n blocul de marmura săpat*

„ „ vt. v. 3 *Ce chin tăcut Zeiță ca-n...*

„ „ c. și vt. v. 5 *Credeam că numai omul și mintea...*

„ „ c. v. 8 *De e nebunul Eros durerea o să treacă*

„ „ vt. v. 8 *Chiar rănile lui Eros cu vremea o să treacă*

„ c. v. 10 *Sub alte legi stă neamul din care m-am ivit.*

„ c. și vt. v. 12 *Ce l-a durut odată îl doare pe vecie...*

„ c. și vt. v. 14 *M-a învățat gîndirea înalta-i simetrie*

Lui G. Călinescu i se pare remarcabilă imaginea împietrită a Minervei, a unei divinități încrunțate de gînduri — pentru noi transcendente — sub a cărei evocare poetul ascunde, în versuri fericite, imposibilitatea de a comunica cu ideea universală (*op. cit.*).

Șerban Cioculescu descoperă în sonet ceva din recea pasiune pentru geometrie a lui Valery (*op. cit.*).

462 XV. *Din Helicon coboară...* Miorcani, 9—10 august, 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 5923, B.A.R.S.R., p. 15.)

Pleiada, I (1934), nr. 1, ian.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în E.D.III.

Sonetul a avut o dificilă elaborare. Ne-au rămas trei ciorne la p. 56-59. Prima din ele este indescifrabilă. Versurile 12, 13 și 14 rămase nedeslușit chiar în ultimele două ciorne. La p. 60 se află prima-variantă, iar la p. 15 cea de a doua.

mss. 5923	c. II	și	vt. I	v. 2	înconjurînd altarul tău sfînt <i>cu cerc</i> pios
	„	c. II	c. 3	vt. I	v. 3 <i>Și-n sunete de liră</i> suind armonios
			vt. I	v. 3	<i>Și-n versuri cadențate</i> suind armonios
			vt. II	v. 3	(forma definitivă)
	c. II			v. 4	<i>Cu aripi clare versul mi s-a desprins</i> din buce
	c. II			v. 4	<i>Cu aripi clare</i> <i>immul..</i> (indesci- frabil)
			vt. I	v. 4	CM <i>aripi clare versul să nască pe</i> <i>a lor buce</i>
			vt. II	v. 4	(forma definitivă)
	c. II			v. 5	<i>Acum m-opresc în soare ca răzeli-</i> <i>lehuze</i>
	c. II			v. 5	<i>Și cîte trele Grații în zvonuri de</i> cobuze
	c. II			v. 5	<i>Apolon... și razele-i lehuze</i>
			vt. I	v. 5	<i>Și cîte trele Grații în cîntec de</i> cobuze
mss. 5923			vt. II	v. 5	(forma definitivă)
	c. II			v. 6	<i>De zei să-mi umfle pasul de-un foc</i> unduios
	c. II			v. 6	<i>De-un singur pas cuprins sub val</i> unduios
			vt. I	v. 6	<i>De zei, fmi umflă pieptul c-un foc</i> <i>misterios</i>
			vt. II	v. 6	Un singur vînt le umflă <i>un val</i> unduios.
	c. II			v. 7	<i>în cinstea-ți să mimeze un val miS'</i> <i>terios</i>
			vt. I	v. 7	<i>Și iar pornește imnul larg și unduos</i>
			vt. II	v. 7	(forma definitivă)
	c. II			v. 8	Din <i>care dansul crește</i> din formele confuze
			vt. I	v. 8	<i>Din îndoitul fluer din lire și cobuze</i>

„ „ vt. II v. 8 Divin se *naște* Ritmul din formele
confuze

vt. I vt. II v. 11 *Și viersul lui de slavă* dă cerul să-1
despice

v. 1 *Helicon*. Munte în Beoția, închipuit sălaş al Muzelor.

v. 9 *Orfeu*, prinț trac fiul unei nimfe, Caliope, înzestrat cu geniu poetic.

Neconsolat de moartea Euridiceei, soția sa. cl coboară în Infern și obține de la păzitorii acestei lumi, revenirea ei pe pămînt. Singura condiție era să nu-și întoarcă privirile spre ea pînă nu ajunge să iasă din Infern. Nerespectînd această interdicție tînăra soție îi este luată înapoi.

Dar Al. Philippide consideră „deosebit de dure” cele două terțete al căror vers final, admirabil înconciuziune, arată firea adevărată a limpezirii lui Pillat (*Ion Pillat și adîncimea formei în Ion Pillat amintiri despre om și poet*, p. 151).

463 XVI. în căutarea prăzii. . . Miorcani, 10 august, 1933. (Sonetul este datat autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 16.)

Pleiada, 1 (1934), nr. 1, ian., p. 44.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în E.D.III. Poemul are o singură ciornă, — la p. 61 — ale cărei ultime două strofe sînt indescifrabile, și o singură variantă la p. 16.

mss. 5923 c. v. 1 *Spre veșnica-li Colhidă nou Iason am pornit.*

„ vt. v. 1 (forma definitivă)

„ „ c. v. 2 în căutarea Unii de aur a cîntării

„ vt. v. 2 (forma definitivă)

în forma definitivă a sonetului versul 1 se schimbă cu versul 2 și vice-versa.

„ „ c. v. 5 Iar astăzi cînd din valuri *ieșind* pe clina zării

vt. /- 5 (forma definitivă)

„ c. v. 7 îmi trag la țărîm trirema cu trupul proptit.

„ „ vt. v. 7 (forma definitivă)

Și ultimele două strofe ale sonetului, transcris la p. 16, sînt în forma definitivă.

v. 1 *Colhida*, ținut în Asia, la răsărit de Pont Euxiu și la Sud de Caucaz, unde. Argonauții — după cum spune tradiția — au plecat pentru a cuceri Lîna de aur.

Iason. Erou tesalian, căruia Pelias, uzurpatorul tronului tatălui său, îi poruncește să plece în Colhida pentru a-i aduce „Lîna de aur”. [Aceasta era blana pe care Frixos și sora sa Hele o jupuiseră de pe berbecul miraculos și au fugit cu ea în Colhida]. Ca să pună mîna pe „Lîna de aur” Iason trece prin mai multe încercări la care îl supune regele Colindei, Aetes, și iese învingător grație ajutorului primit de la vrăjitoarea Medeea, fiica acestuia.

464 XVII. *Nu-s vindecat cu totul...* Miorcani, 10 august 1933, (Sonetul este datat autograf în mss. 5923 B.A.H.S.R., p. 17; *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian., p. 45.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în E.D.III.

Sonetul are o singură ciornă — la p. 63—64 și o singură variantă — la p. 17.

mss. 5923 c. și vt. v. 1 Nu-s vindecat cu totul, *Minervo*, de Himeră
 „ „ c. v. 3 Și gura ce odată pe gură m-a mușcat (se renunță)
 „ „ c. v. 3 Și ochiul rău și verde pe care l-a urmat.
 „ „ vt. v. 3 (forma definitivă)
 „ „ c. v. 4 Atît de mult ps vremuri *credința-mi tot mai speră*
 „ „ vt. / 4 Atît de mult pe vremuri, *orbirea mea tot speră*
 „ „ c. v. 5 indescifrabil
 „ „ vt. v. 5 *Ca ieri nedczlegată și a?tăzi îmi oferă*
 „ „ c. v. 6 Enigma-i *veninoasă* un Sfinx *neturburat*
 „ „ vt. v. 6 Enigma *lui fatală* un Sfinx *neturburat*
 „ „ c. vt. v. 7 Și sufletul ce-n *ghia.ra-t atît mi-a tremurat*,
 „ „ c. v. 8 Mai tremură *priviudu-1 și acum din sferă-«aZ*«S*
 „ „ vt. v. 8 (forma definitivă)
 „ „ c. v. 10 *Harpiele in juru-mi și zborul lor flămînd*
 „ „ c. v. 11 *Aud cum ertște în vraja ei adinei*
 „ „ vt. v. 11 *Tot mai aud Cum crește în vraja ei adîucă*
 „ „ c. v. 12 *Din marea care și mișcă argintul r.iu sub lună, sau:*
 „ „ v. 12 *Iar glasul de Sirenă cc tot mai dulce sună*
 „ „ vt. v. 12 *Din mări murmurătoare de valuri ca' din strună*
 „ „ c. v. 13 *în cîntecul de moarte amăgitor și vast, sau:*
 „ „ v. 13 *Cîntarea împlinită în moarte grea. pe cînd*
 „ „ vt. v. 13 *Cîntarea vestitoare de moarte grea, pe cînd*
 mss- 5923 c. v. 14 *Pe marea care-și mișcă argintul viu sub lună*
 „ „ c. vt. v. 14 *Oceanida-și mișcă...*
 „ „ c. v. 14 *își leagănă Sirena...*

v. 10 *Harpîi*, divinități antice, închipuite cu trup de vultur și cap de femeie, surori reie și crude.

Ionescu D. Constantin scoate în evidență strigătul de regret al poetului, pentru ceea ce lasă în urmă, viața care-l ademenește încă și toate himerele ei (*op. cit.*). Frima strofă ci'ată de Șrrban Cioculescu, *op. cit.*

Cristian Li/escu citează sonetul întreg care-i ilustrează teoria asupra limitelor imaginarii pillatian neputînd „să ducă pînă la capăt experiența (transa) poetică”.

... „Recitate prin prisma limitelor — de cutezanță — semnalate în cîteva rînduri, versurile de acum Confirmă, dacă nu eșecul, atunci măcar crisparea

produsă în îndeplinirea unui program poetic mult mai ambițios decît se lasă deslușit la o analiză sumară.” Se subînțelege speranța poetului, ca prin extazul creației artistice să poată comunica cu eternitatea (*op. cit.*, p. 183—184).

465 XVIII. *Te-am regăsit...* Miorcani, 10 august, 1933. (Sonetul este datat, autograf în mss. 5923 B.A.R.S.R., p. 18.) *Pleiada*, I (1934), nr. 1, ian., p. 46.

Sonetul apare în SCUTUL MINERVEI (1933) și este republicat în E.D.IH.

Sonetul are o singură ciornă la p. 48—49 și numai o variantă la p. 18.

mss. 3923 c. v. 1 Te-am regăsit de *suflet* cu atîta mai aproape (corectat în formă definitivă)
 „ „ c. și vt. v. 3 Erai aici în suflet Profilw-ri cunoscut
 „ „ c. v. 4 Cum am putut să-ți caut *in cer pămînt și ape.*
 „ „ c. și vt. v. 10 Cu *glas* de muritoare și gînd nemuritor.

în Cabinetul de Manuscrise al B.A.R.S.R. am aflat un alt caiet cu coperti albastre, purtînd cota: Mss. 5159 (17,5 cm x 21,5 cm.) în care Ion Pillat a copiat cu cerneală, pe curat, sonetele alcătuiind SCUTUL MINERVEI. Pe paginile recto sonetele sînt în forma aproape definitivă, iar pe paginile verso Ion Pillat a însemnat variantele unora dintre versuri. Ambele variante se pot ușor compara ele fiind alăturate față în față. Sublinierile semnăind diferențele față de forma definitivă sînt ale noastre.

Pe pagina de titlu este scris: *Ion Pillat. Scutul Minervei — Sonete — Miorcani. 4—10 august 1933.*

Pe pagina 1 recto Ion Pillat notează: *Poeziile sînt așezate în ordinea Compunerii, la publicare această ordine va putea suferi modificări. I.P.*

p. 1 verso și p, 2 recto: *Variante ale sonetului I*

„ „ „ v. 1 Ajuns rfe-acum *la culmea*
 „ „ „ v. 2 *De-a cobori în taina. ..*
 „ 2 recto v. 2 *Ca să descresc...*
 „ 1 verso v. 4 *Curat în al meu cuget...*
 „ 2 recto v. 4 *Stăpîn pe-al meu cuget...*
 „ 1 verso v. 5. *De ani destui cu ochii ei Venera mă minte...*
 „ v. 6. *Ucigător ca valul din care s-a născut, v. <S bis: înșelător ca valul...*
 „ „ „ v. 7. *E obrazul ei. Dianii destui ani am zăcut.*
 v. 7 bis: *Sărută ea. .*
 v. 8. *Plătînd venîn de raze Cu lacrima fierbinte. Plătînd năluci...*

. v. 9 **Cu mai SCHI»» grijă (minte) îmi voi păzi. . .**
 v. 11. **Măsluul sfint el singur. • . 11 bis; Măslinul tău. . .**
 „ „ v. 12. **Și patima și visul le-nchin, Zeiță fie.**
 „ „ v. 13. **La-mi gînditorul suflet ce-n piept mi-a mai rămas.**
3. 1 verso v. 14. Să-l încununî cu Dafin și verde poezie (înalță poezie)
5. 2 verso Variantă a sonetului II, în formă aproape definitivă pe
p. 3 recto.
 v. 6 **Și limpezit de-apururi.., Și limpede la suflet**
 v. 7. . . . fișia (năluca) de uscat.
 v. 8. **Ce se înalță albă pe zări ca o amforă; sau:**
Pe umere de valuri albind..
Pe umere albastre albind. . .
Pe umere de veacuri, albind..
 v. 10 **Bachantele nebune de teama-ți se ascund; sau 10 bis:**
Strigoii..
 „ v. !! **în umbră fuse Bachus încununat cu viță**
 .. „ v. 12. **Dar Apolonul (Ilirofyru)l tainic pt frunte îți răsare**
3 recto v. 12 Dar Apolonid. . .
2 verso v. 13. Șt-n razele
 .. „ v. 14. .. *Muze senine*
• 3 verso **îmi naște nouă Muze sub frunzele amare /adică sub Laur/**
: Variantă a sonetului III, în formă aproape definitivă
pe p. 4 recto
 „ v. 1. . . înai scutură stejarii
 » „ v. 4. **Cînd au tăcut.**
 » „ v. 5. **In temple ruinate. . . ; sau în templul armoniei**
 „ v. 7. **Dar n-au să cucerească lăcașul auster**
4 recto v. 9. Nici lauda, viei ura lor oarbă azi. nu-mi pasă.
3 verso v. 11. Pe altă frunte strîmtă mai prăfuit se lasă
 „ v. 13. **Din creștetul veciei...; sau: Din umbrele veciei...**
3 verso v. 14. O fericire mîndră ți cam îngîndurată
Tăcută fericire puțin îngmruirată
O fericire-» taina-i puțin îngîndurată
4 verso Variantă a sonetului IV, în formă aproape definiți /ă
pe p. 5 recto "
 v. 4. **De vremea-nșelătoare. . .**
 v. 5. . . - **ca-ntr-o carte**
 v. 6. **Curată în simțiri și mîndră-n zugrăviri**
 ' sic) v. 10. **Pe frunzele de-afară e-al zeilor alai; sau... saltă-n**
 " .. •' " **juru-i cîntă-n piatră al zeilor alai**

(v. 8 sic) v. U. Năuntru **tace** nurtul...
 „ „ „ v. 12. . . . din **viers** să mi-o ghicească; sau
 „ „ „ „ „ . . . din **cîntec** s-o ghicească
 „ „ „ v. 14. **Puterea să-mi sap versul în** marmură cerească; sau
 > „ > h » **las chinul** „ „ „
 „ „ „ „ > „ „ **uit mortul** „ „ „
 „ „ „ „ „ „ „ **schimb mortul** „ „ „
5 recto „ „ „ **torn chinul** „ „ „
5 verso Variantă a sonetului V, în formă aproape definitivă pe
p. 6 recto
2. Rănită de-apururi.. sau: Rănită greu, de moarte..
6 recto Rănită azi de moarte..
 „ verso **3. . . .gtasu-i** chîmînd sfișietor
4. Cînd vrea — și tot nu poate — să miște o aripă
6. Iubirea-mi chinuță de rănile ce-o dor
7. . . . cînd tîu mai e izvor
8. Să-i dea putere nouă... sau . . . viață nouă
p. 6 verso v. 9. De prind afund de suflet... ; sau . . . de patimi
11. Zeiță prinsă-n luciul armurei ce învinge,
12. în Sufletu-mi noptatic strătuminînd, coboară
13. Străpunge-o fără milă cu lancea de fier; sau: Necruțator
lovește..
14. Năluca unei inimi... sau: Dă-i moartea, unei inimi...
p. 6 verso p.7 recto: Variante ale sonetului VI.
3. Împărtășește rodnic Cybela pe pămînt (corectat in formă
 definitivă)
7 recto . 3. Cybela împărtășește ca grijă pe pămînt
6 verso . 4. Șt Ceres nalță griul,.. sau: leagă snopul. . . sau: rodul. . .
7. Un zeu ne dă un leagăn și altul, un mormînt
8. Ei hotărâsc păcatul...
 . **9. Nemuritori ne-așteaptă în orișice...**
La pîndă nemurirea stă-n orișice.. .
7 recto Nemuritor veghează pe orișice făptură
6 verso 13. De el nebunul fugă sbătîndu-se-n zadar
 „ „ „ **cerce s& fugă ia zadar**
7 recto Să lupt nu pot cu zeul: el dă și el culege.
6 verso 14. Eu mă supau orbește la ne-ndurata lege
7 recto 14. Eu mă supun Minervo, la ne-ndurata lege.
 , 7 verso **Variantă a sonetului VII, în formă definitivă pe p. 8**
recto
1. Cu o simplă armonie de linii în lumină
 „ **Cu o armonie simplă de linii în lumină**

- v. 2 *Trezind în noi ecouri de sunete* adînci sau v. 2 bis: *Trezind în gînd* , ,
 „ „ „ *noi comoara simțirilor*”
- p. 7 verso v. 2. *Trezind în noi ecoul gîndurilor*
 „ v. 3. în tragica splendoare de deolatc stînci
 „ „ „ *de detunate*
 . *Sigiliul tău iată-l: un templu pe-o colină*
 „ *rămîne* „ „ „ „ „
- v. 6 *Coloanele în vremea ce sapă...*
 v. 7. Și-n țara devastată...
 v. 10, Cînd slava n-o mai ține...
 v. 11, Din versurile mele eu ți-oi zidi o casă.
 v. 12. ... și sfaturi înțelepte,
 v. 13. Sonetul meu să fie... ; sau: ... să steie
 v. 14. în vrajă...
Vrăjire. ,
- p. 8 verso *Variantă a sonetului VIII, în formă definitivă pe p. 9 recto.*
Supus se-ndoaie ramul, . .
Și apa jucăușă. .
 „ „ *frămîntată...*
 ... pe timp/i*
Dar patimi biruite au împietrit în punți
Și înfrîinate daruri s-au domolît profunde
au înghețat
Ca șarpele cuminte...
- v. 14. Să-mi hotărăști măsura de *untdelemn și miere*
 v. 14. p. 9 r. . . de *amar și de miere*
- p. 9 verso *Variantă a sonetului IX, în formă aproape definitivă pe p. 10 recto.*
Pe cînd la Roma...
Pe Palatin, cînd Goethe prindea nemuritoare
- p. 9 verso v. 1. *Pe Palatin, cînd Goethe lega nemuritoare*
 p. 10 recto v. 2. Cadența ta în Odă cînd *ritmu-ți...*
 p. 9 verso v. 4. La noi *spuneau păstorii din frunză la mioare*
 p. 10 recto v. 4. . . . *pășori din frunză spuneau pe la izvoare*
 p. 9 verso v. 7. Căci simt sub *mîini că lira..* ,
 „ v. 8. . . *îmi 5M«d-nvingătoare*
 „ v. 10. . . ca un codru *bogat...*
 „ v. 11. I-ai dat *înariparea... sau: nemărginirea... sau: aeri-sirea. . .*
 v. 12. *Barbarul nu Pricepe. . .*

- p. 10 recto v. 12. *Hilatul nu-l pricepe nici azi, nici eri, nici mine*
 p. 9 verso v. 13. *Dar versul meu de tine purificat și uns*
 „ „ „ v. 14. *Cît vor trăi Carpații și Dunărea, rămîne*
 p. 10 verso : *Variantă a sonetului X, în formă aproape definitivă pe p- 11 recto.*
 1. *Pe val să zboare. . .*
- 11 recto 1. *Pe mări să zboare vasul, mai trebuie* ca vîntul
 10 verso 2. în pînze *bine prinse să-și lase furia lui*
 v. 3- *Și zările s-așterne...; sau: Și Cîmpului...*
 v. 4. ... doar *cînd hățul. . .*
 v. 5. *Din harpă...*
 v. 6, *Pe coarde măsurate...*
 v. 7. *Și marmora informă se schimbă în statui*
 v. 8. *Doar ciocăniță-n dalță. Așa e și cuvîntul,*” sau
 „ „ *Doar sub ciocan și dalță...*
 „ „ *Cînd orb lovești cu dalta. La fel...*
 v. 9. *Beoșienii creadă...*
 v. 10- ... *sînt patimi mai adinei*
 v. 11. *Că-n versuri ne-nțelese... ; sau: vorbe fără noimă* corectat formă definitivă
- 11 recto v. 11. Că-n vorbe *bîlbiite...*
 10 verso 12. *Adevărata artă e (mai) anevoioasă...*
 13. *Nu bîjbîie prin umbră de peșteri, ci pe stînci*
 14. *La soarele Minervei ea stă armonioasă*
- 11 recto 14. în soarele Minervei *seînteie a sa lege.*
 11 verso p. 12 recto: *Varianta sonetului XI, în formă aproape definitivă pe p. 12 recto*
- p. 11 verso 1. *N-a sosit bine Prier în zbor de rîndunică*
 „ „ v. 2. *L-a și strîns galben, vara...*
 „ „ v. 6. *Și sufletul meu unde-i? în ochi mi s-a umbrît; sau:*
 „ „ „ „ *Tot ce-mi fu drag pe lume, se duce liniștit*
 12 recto v. 7. *Și altădată suie cu fumu-i albăstrit*
 11 verso v. 12. *Nimic nu se revine...*
 „ v. 14. ... pe liră le măsoară.
- 12 verso : *Variantă a sonetului XII, în formă aproape definitivă pe p. 12 recto*
- 13 recto v. 1. *Cum îl sfidase Dedal cu aripe de ceară (corectat în formă definitivă)*
- 12 verso v. 3. *Și pe Acteon care-i zărise... sau: poftise...*
 „ v. 6. *El ce s-a vrut titanic...*
 „ v. 7. *Pe stînci... (în lanț)*
 v. 8. ... *cu fierea...*

„ Strofa IV' (var. întâi).

*Pe aripi de raze Dedal nu-și mai sfârșește zborul (oprește zborul)
în vis, pe veci Acteon le vede, trup de-azur.
Și Prometeu de focu-și răpît, e-nvingătorul.*

Strofa IV* (var. a doua)

*Cu Dedal tn lumină îmi urc spre tine zborul,
Cu ochii lui Acteon văd trupul tău de-azur
Și flacăra din minte ți-o smulg cu Răpitorul*

p. 13 recto v. 13. Pe veci văd ochii minții tiparele-! de aur

„ 12 verso v. 14. Și focul nemuririi îl are răpitorul

» > ' > îl prinde...

" " " > I-o prinde...

" > > îl smulge...

p. 13 verso și p. 14 recto: Variante ale sonetului XIII

► » v. 1. Această cea din urmă grea roză cum închiagă

> » .. Catifelata roză ce-n taina țmoarteaj ei închiagă

„ 14 recto v. 1. Din toate, această roză...

„ 13 verso v. 3. în seara ce-și lungește lumina ei pieziș

" » » „ In seara prelungită de-un tainic luminiș

» • » - 4. Cum tremură în moarte, îmi este cea mai dragă.

- » » v. 5. Și această grapă de-aur care-a scăpat întreagă

„ 14 recto v. 5. Și grapa aceasta blondă ce s-a păstrat întreagă.

„ 13 verso v. 6. în via dezgolită...

„ 14 recto v. 6. în vta pustiită de-al toamnei seceriș,

„ 13 verso v. 7. Cum mierea și-o trădează prin ultimul frunziș

„ v. 8. Mai tare mă oprește și locului mă leagă.

» „ „ „ Mă farmecă mai tare și...

„ 14 recto v. 8. Mă bucură mai tare și...

„ 13 verso v. 9. Iubesc tot ce înflorește

► > „ îi Doresc., .

» » > Mi-e dor de ce mă ține jmă chiamă.,/

" •• v. 10. ... grumazul mi-au cuprins

« .. » v. 11. Mi-s dragi cînd știu...

„ 14 recto v. 11. Mă țin cînd știu că mine s-or estompa privirii.

Strofa IV-a

*învăț-mă. Zeiță, iubirile eterne.
Să cînt tot ce-nflorește de moarte nemişcat,
Deasupra amăgirii ce pulberea își cerne*

544

14 verso : Variantă a sonetului XIV, în formă aproape definitivă pe p. 15 recto.

i. » v. 1. Nelămurită mie ce taină.. .

15 recto v. 3. Ce chin tăcut, Zeiță, ca-n marmură săpat.

v. 4. Ți-a adumbrit...

14 verso v. 8. De-s rănile lui Eros, chiar ele o să treacă

> • v. 14. Mi-a căpătat gîndirea

" " " " balanța

" " " " dreptatea

p. 15 verso ; Variantă a sonetului XV, în formă aproape definitivă pe p. 16 recto.

„ » v. 1. Ținîndu-se de mînă coboară nouă Muze

„ v. 2. înconjură altarul tău sfînt cu cerc țpasj pios

» > v. 3. Și în cadență largă urcînd armonios

„ „ „ v. 4. Cu aripi clare Versul ICintulț li s-a desprins din buze.

„ 16 recto v. 8. Divin răsare...

„ 15 verso v. 11. Și imnul lui de slavă (slavei tale..)

.i « v. 13 ... lasă cînd tremurat, cînd rar (cînd repezit. ..)

p. 16 verso : Variantă a sonetului XVI, în formă definitivă pe p. 17 recto

2. Spre veșnica-ți Colkidă...

4. Scăpai și de viitoarea...

5. ... din neguri imi ies,..

13. ... să iau măcar

16 verso v. 14. Un singur fir, pe liră, (pe struneț [de soarej din lina lui de aur.

17 verso : Variantă a sonetului XVII, în formă aproape definitivă pe p. 18 recto.

„ „ v. 2. Pe buze tot mai arde... /Pe buza mea. ../

„ „ v. 4. ... orbirea [credința] mea tot speră.

18 recto v. 5. Ca eri nedezlegată...

17 verso v. 5. (corectat în formă definitivă).

„ » v. 6. Enigma lui fatală

18 recto v. 6. Enigma-i dureroasă un Sfinx neturburat.

17 verso v. 10. Harpiile in juru-nti și zborul lor flămîna

18 recto v. 10. Harpiile pe frunte si zborul lor nefast

17 verso v. 11. Tot mai aud cum crește în vraja ei adîncă

„ Aud și azi cum urcă încet, tot mai adîncă,

12. Din mări nemuritoare de valuri cum răsună

„ ... ca pe o strună

13. Cîntarea împlinită în moartea mea, — pe cînd

„ ... moarte grea...

545

- v. 14. *Oceanida-și mișcă argintul viu sub lună*
 » » •• - „ *fals la lună*
 » „ *Sirenele își...*
 » „ *își leagănă sirena...*

sau:

- p. 17 verso v. 11 *Mai simt în vechea spaimă, cu vraja țgroazaj lui adinei*
 v. 12. *Iar glasul de Sirenă ce tot mai dulce sună*
 „ ÎS recto v. 12: *Cînd glasul de Sirenă tot mai suav îmi sună*
 „ 17 verso v. D. *In cîntecul de moarte...*
 v. 14. *Pe marea care-și mișcă argintul fals...*
 p. 18 verso *Variantă a sonetului XVIII, în formă aproape defini-*
tivă pe p. 19 recto.
 v. 1. ... de *mine* cu atîta mai aproape.
 „ 19 recto v. 2. Cu cît credeam, *Minervo...*
 18 verso v. 4. ... *închiselor* pleoape.
 v. 5. Cum *puteam* eu să caut pe cer, pămînt și ape
 ... în cer, pe munți...
 v. 7. *Să mă aplec...*
 „ 19 recto v. 10. Cu *glas* de muritoare... (corectat în formă definitivă)
 „ 18 verso v. II. Ce laudă mai *mare* . .
 v. 13. *Și că acolo cîntă...*

BALCIC (1929-1939)

- 466 *împlinire*. Balcic, 10 iunie, 1936. (Poemul este datat în volumul T.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov. p. 243; *Viitorul*, XXVIII (1936) nr. 8650, 8 nov., p. 2; *Almanahul ziarului Timpul*, Buc. 1939, p. 117.

Poemul a apărut mai întîi în ciclul Versuri pentru Balcic din voi. T.P. și apoi în volumul BALCIC. în E.D.III. poemul rămîne repartizat la BALCIC

Poem citat de Romulus Demetrescu (*Țărm pierdut... în Pagini literare*, IV (1937), nr. 68); Enache Puiu, *Motivul mării la Ion Pillat*, în *Steaua*, XXXVI (1985), nr. 8, aug., p. 34.

- 467 *Balcic biblic*. Balcic, 27 iulie, 1929. (Poemul este datat în C.V. (1932), exemplarul autorului).

în *Gîndirea*, IX (1929), nr. 12, p. 375 poemul este închinat lui G. D. Mugur. A apărut mai întîi în C.V. (1932), apoi în volumele: C.V. (1936) P.L. și B. în volumele C.V. este închinat lui Dragoș Protopopescu. în E.D.III poemul rămîne repartizat la BALCIC.

Citat de Al. Robot (*Ton Pillat: Caietul verde în Rampa*, XV (1932), nr. 4484; I. Valerian, (*Ion Pillat: Caietul verde în Viata literară*, VIII (1932), nr. HO. Vladimir Streinu (*Troiță poetică... în Revista Fundațiilor*, VIII (1941), nr. 5; Enache Puiu, *op. cit.*)

- 468 *Balcic de seară*. Balcic 26—27 iulie, 1929. (Poemul este datat în C.V. (1932), exemplarul autorului).

Revista Scriitoarelor și Scriitorilor români, III (1929), nr. 10, oct., p. 1; *Viața literară*, IV (1929), nr. 122, p. 1; *Vremea*, VI (1933), nr.270, 8 ian., p. 7; *Familia*, V (1938), nr. 8, sept., p. 56; *Viața literară*, IV (1929), nr. 112, 5 oct., p. 1;

Poemul a apărut în volumele: C.V. (1932); C.V. (1936) unde este închinat lui Dragoș Protopopescu și în volumele: P.L. și BALCIC. în E.D.III poemul rămîne repartizat la BALCIC.

Citat de Ștefan Baciu (*Ion Pillat: Balcic în Gîndirea*, XIX (1940), nr. 10; Pan Vizirescu (*Ion Pillat: Balcic, poezii în Convorbiri literare*, LXXIV (1941), nr. 1); I. Gr. Periețeanu (*Ion Pillat, poetul mării noastre în Revista Fundațiilor*, VII (1940), 1 martie); Cristian Livescu alege poemul, ilustrativ pentru tehnica impresionistă aceeași și în poezia *Seară la Miorcani*. Schițele de peisaj sînt luate în funcție de nuanțele luminoase. (*Introducere în opera lui Ion Pillat* . . p. 185;.

- 469 *Cîntecul lui Aii. București, cam pe ta 20 ianuarie, 1928 — ultima strofă adăugată mai tîrziu*. (Poemul este datat în C.V. (1932), exemplarul autorului).

Adevărul literar și artistic, IX (1928), nr. 375, 12 feb., p. 5; *Viața literară*, 111 (1928), nr. 74, 18 feb., p.4; *Arta*, București, 1(1941), nr. 7, 9 iul., p. 3.

A apărut în volumele C.V. (1932) și C.V. (1936), unde este închinat lui Dragoș Protopopescu și în volumele P.L. și B. în E.D.III poemul rămîne repartizat la B.

Citat de Constantin D. Ionescu (*însemnări pe marginea Caietului verde în Calendarul, II (1933), nr. 275*).

470 *Sarcofag. Miorcani, 3 august, 1933, pe o impresie de la Balcic fi din Grecia.* (Poemul este datat în C.V. (1936), exemplarul autorului).
Universul, L (1933), nr. 318, 20 nov., p. 4.

Poemul a apărut mai întâi în C.V. (1936), unde este dedicat iui I. N. Herescu, apoi în volumele P.X. și B. în E.D.III el rămîne repartizat la B.

Constantin D. Ionescu remarcă în poem seninătatea cu care este privită moartea. (*Un clasic: Ion Pillat cu prilejul volumului „Țărm pierdut” în Ramuri, XXIX (1937), p. 364-368*).

471 *Balcic.* Balcic, 10 iunie, 1936. (Poemul este datat în vol. Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, p. 244; Gazeta, III (1936), nr. 805, 13 nov., p. 2; Lumea turistică, III (1937), p. 11 /neșemnată/.

Poemul apărut mai întâi în ciclul: Versuri pentru Balcic din Ț.P. și apoi în volumul B. în E.D.IH el rămîne repartizat la B.ALCIC.

Citat de Constantin D. Ionescu (*op. cit.*); T. Păunescu-Ulmu (*Ion Pillat și V. Voiculescu jCu ocazia voi. Balcicj în Revista Fundațiilor. VII (1940), nr. 12; Gr. Periețeanu (op. cit.)*).

472 *Balcic lunar.* Balcic, iunie—octombrie, 1935. (Poemul este datat în f. mss. 709 M.L.R. și în Ț.P., exemplarul autorului).

Junimea literară, XXIV (1935), nr. 10-11, oct.-dec, p. 309; Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 245; Lumea turistică, III (1937), p. 11 /neșemnat/.

Poemul a apărut în volum în ciclul Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul B.ALCIC și în E.D.III unde rămîne repartizat la B.ALCIC.

rass. 709 v. 17 Ca omul care trece pe pînînt (corectat iu formă definitivă)

„ „ v. 23 Și eu aici pe o piatră grea („ „ „ „)

„ v. 24 Fîntînă mai șoptea în amintire („ „ „ „)

Citînd poemul Romulus Demetrescu își amintește în paralel, de piesele lui Chopin, unde motivul se insinuează subtil în forfota sclipirilor sonore. (*Țărm pierdut... în Pagini literare, IV (1937), nr.6—8*); Gr. Periețeanu, *op. cit.*; Vlaicu Bârna (*Ultima carte, de poezie a d-lui Ion Pillat; Țărm pierdut în Societatea de mîine, XVI (1939), nr. 3*); Cristian Livescu aseamănă poemul unei „guășe austere alcătuită cu simplitate și rafinament în cîteva tușe” (*op. cit.*).

473 *Cină cu fiști.* Balcic, iunie, 1935. (Poemul este datat în Ț.P., exemplarul autorului)

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 246.

A apărut mai întâi în ciclul: Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul B.ALCIC iar în E.D.IH rămîne repartizat la B.ALCIC.

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

474 *Stella maris.* Noiembrie, 1935. (Poemul este datat în f. mss. 704 M.L.R. și în Ț.P. exemplarul autorului).

Convorbiri literare, LXVIII (1935), nr. 9—12, sept.-dec, p. 404 ;

Revista Fundațiilor, IX (1936), nr. 11, nov., p. 247.

Poemul a apărut mai întâi în ciclul Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul B.ALCIC iar în E.D.IH rămîne repartizat la B.ALCIC

Mihai Nicuțescu transcrie întregul poem care cuprinde idealul de clasicitate în versuri de o „puritate și legănare melodică desăvîrșită” (*op. cit.*); Pan Vizirescu, *op. cit.* Romulus Demetrescu, *op. cit.*; Ion Chiuezu (*Pagini de critică. . . p. 51*),

475 *Lună pe mare.* Balcic, 10 iunie, 1936, (Poemul este datat în Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 248; Vremea, XI (1935), nr. 531. 27 mart., p. 10.

Poemul a apărut mai întâi în ciclul Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul B.ALCIC iar în E.D.III rămîne repartizat la B.ALCIC

Șerban Cioculescu declară poemul cel mai frumos din volum, de esența liedului și cu toate că „lett-mottvul este o reminiscență argheziană („Luna-fi mină lin păunî”). Mănăstire în *Cuvinte potrivite*) poema nu este mai puțin remarcabilă”. (*Ion Pillat: Țărm pierdut... Revista Fundațiilor, IV (1939), nr. 7; Aspecte lirice contemporane... p. 154*).

Ion Chinezu reliefează impresia de plenitudine pe care o poate realiza sonoritatea versurilor (*op. cit.*).

Constantin D. Ionescu, *op. cit.*; Pan Vizirescu, *op. cit.*; Vladimir Streinu, *op. cit.*; Dumitru Micu, *op. cit.*; Enache Puiu, *op. cit.*

476 *Casă la Balcic.* Balcic, 10 iunie, 1936, (Poemul a fost datat în f. mss. 705 M.L.R. și în Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 250.

Catrenul a apărut mai întâi în ciclul Versuri pentru Balcic din Ț.P., exemplarul autorului, apoi în volumul B, iar în E.D.III rămîne repartizat la B.

i. mss. 705 v. 1 *Îmi cîntă marea soarele îmi cîntă* (corectat în formă <r
finitivă)

„ „ v. 2 *Sînt casa unor suflete senine* „ „

O variantă la care poetul renunță:

*îmi cîntă marea, soarele îmi cîntă
Că armonia lumii n-a pierit
Că frumusețea singură e sfîntă
în sufletul și casa ce-am clădit.*

-177 *Floarea din fereastră*. Balcic, 10 iunie, 1936. (Poemul este datat în Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 250.

A apărut mai întîi în ciclul Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul BALCIC iar în E.D.III rămîne repartizat la B.

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

478 *Seară la țarm*. Balcic, 10 iunie, 1936. (Poemul este datat în Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 231.

A apărut mai întîi în ciclul: Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul B. iar în E.D.III rămîne repartizat la B.

Mihai Niculescu citează prima strofă a poemului „in care peisajul devine o inițiere pentru suflet, o stare a lui” (*op. cit.*; Enache Puiu, *op. cit.*

479 *Dionysopolis*. Balcic, 10 iunie, 1936. (Poemul este datat în Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, nov., p. 252; *Lumea turistică*, III (1937), p. II /nesemnată/.

Poemul a apărut mai întîi în ciclul: Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul BALCIC, iar în E.D.III rămîne repartizat la BALCIC.

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*; Pan Viziiescu, *op. cit.*; Mihai Niculescu, *op. cit.*; Vladimir Streinu, *op. cit.*

480 *Sarcofag tracic*. Balcic, 10 iunie, 1936. (Poemul este datat în Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 11, p. 253.

550

A apărut mai întîi în ciclul: Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul BALCIC, iar în E.D.III rămîne repartizat la BALCIC.

Citat de Vladimir Strtinu, *op. cit.*; Gr. Periețeanu, *op. cit.*; Pan Vizire&cu, *op. cit.*

481 *Plajă pustie*. „Redactat București, 13 iulie, 1936, după o impresie din Balcic. Iunie, același an”. (Notă reprodusă din f. mss. 3 M.L.R. și din Ț.P., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. H, nov., p. 254.

Poemul a apărut mai întîi în ciclul: Versuri pentru Balcic din Ț.P., apoi în volumul BALCIC, iar în E.D.HI rămîne repartizat la voi. BALCIC.

în f. mss. 3 v. 4 Balcicului de-amurguri *luminat* (corectat în formă definitivă)

„ v. 6 Pe sub finapi *bătrînii* m-au prins; pe povîrniș (corectat în formă definiți/ă)

„ v. 9 Pe ape *prinse-n* firele luminii, (corectat în formă definitivă)

„ v. 13 Iar eu *întins* am așteptat pe plajă (corectat în formă definiți/ă)

„ v. 15 Căci scrie *a fost /sub cer*. . . {corectat tu formă definitivă)

„ v. 16 Pîn *luntrile minunii* vor veni (corectat în formă definitivă).

482 *Cules de zi*. Balcic, 11 octombrie, 1936. (Poem datat în f. mss. 717 M.L.R. și în Ț.P., exemplarul autorului).

Viața literară, XI (1936), nr. 9, 15-30 dec, p. 1.

A apărut mai întîi în ciclul: Elegii marine din Ț.P., în volumul BALCIC, iar în E.D.III rămîne repartizat la BALCIC.

în f. mss. 717 v. 1& Iar turmele de casa le *coboară*

„ „ „ „ v. 19 La mare *peste* ripe și cum seara, (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 21 *Coboară și ea din cer* peste ape (corectat în formă definitivă)

Citat de Gr. Periețeanu, *op. cit.*

483 *Pe țarm*. „București, 23 octombrie, 1936. pe o impresie din Dobrogea”• (Notă reprodusă din Ț.P., exemplarul autorului).

A apărut mai întîi în ciclul: Elegii marine din Ț.P., apoi în volumul B.

iar în E.D.III rămîne repartizat la BALCIC-

Citat de Gr. Periețeanu, *op. cit.*

551

414 *Țărm pontic*. Balcic, 19 octombrie, 1938. (Poemul este datat în mss. 17.309/15— 15 M.L.R. și în voi. U.T., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, ian., p. 39—40.

A apărut în U.T., apoi în BALCIC, iar în E.D.III el rămîne repartizat la BALCIC.

în mss. 17.309/15, poemul începe cu opt versuri, la care poetul renunță, sintetizîndu-le conținutul în cele patru versuri ale formei definitive,

mss. 17.309/15— 16 *Departate dealuri sterpe, rîpi surpate*

„ „ „ „ *Enorme blocuri albe, bolovane*

„ „ „ „ *Haotice, văi strimte, povîrnișe*

„ „ „ „ *Scoțîndu-și la iveală sfîncă surd*

„ „ „ „ *Cu oase uriașe, vîgăune*

„ „ „ „ *Cascade-n gura iadului-legendă*

„ „ „ „ *De țări pietrificate de-un desîntec*

„ „ „ „ *Necruțător. De altă parte marea*

„ „ „ „ v. 5 în bolovani; văi *supte-n* vîgăuna (corectă' în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 13 Stă înghețat teluric. Singuratec (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 30 *Să sufle* surd în sufletul Dobrogii... (corectat în formă definitivă)

Se renunță la următoarele versuri:

mss. 17.309/16 v. 34 *Cămile-ngenuncheate sub povară*

„ „ „ v. 35 *Popoarele uitate din povestea*

„ „ „ v. 36 *Și ea pierdută de pe fața lumii.*

Poem citat de Gr. Periețeanu, *op. cit.*

485 *însurare*. Miorcani, 23 iulie, 1937. (Poemul este datat în mss. 4218. B.A.R.S.R. „Versuri din Miorcani”).

Universul literar, XLVII (1938), nr. U, 30 apr., p. 5; *Familia*, V (1938), nr. 2, sept., p. 53 (fragment).

în mss. 4218 B.A.R.S.R., poemul este intitulat *însurări* și are două părți: prima parte o însurare la Balcic iar a doua descriind venirea nopții deasupra Miorcanilor. Prima parte, de-sinc-stătătoare, este destinată de poet BAIXT-CULUI, iar a doua cu titlul *înoptare* apare în volumul U.T.

Cu titlul *însurare*, prima parte a poemului este repartizată în E.D.III la volumul BALCIC.

în Cabinetul Colecțiilor Speciale din B.C.S. se păstrează f. mss. 11.275 cu o variantă a poemului, refăcută la 2 aprilie 1940, în București, pe care o copiem

ca atare și la care poetul renunță. Doar prima strofă este în cea mai mare parte asemănătoare cu cea definitivă.

Pe grumazul zării țărml

Braț rotund încet aduce

Ca pe el amurg și mare

Frunte-n frunte să se eulce

Luminos de alb Balcicul

De pe cap dezleagă-alene

Vîntul turban al serii

Și îl flîie pe ape.

Și din fluieru-i de stele

Lung își cheamă noaptea turma

De dîfîni Venind pe valuri

Să s-adape-n vis curat.

-486 *Prinos*. Balcic, 19 octombrie, 1938. (Poemul este datat în mss. 17.309/11- 12 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor, VI (1939), nr. 1, p. 42.

Poemul apare mai întîi în U.T., apoi în volumul B., iar în E.D.III el rămîne repartizat la B.,

mss. 17.309/11 v. 2 *Ca inima-mi smochine* pîrguite (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 12 *Să guști, copilă, clipa ta de vrajă* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 13. *Nu-ți cer în schimb iubiri...* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 15. *Din zare o duse...* (corectat în formă definitivă)

|

487 *Piatră*. Balcic. 19 octombrie, 1938. (Poemul este datat în mss. 17.309/13- 14 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor VI (1939), nr. 1, ian., p. 41.

Poemul a apărut mai întîi în U.T., apoi în volumul B., iar în E.D.III el rămîne repartizat la voi. B..

mss. 17.309/13 v. 8 *De vis translucid* pentru tine.

-*88 *Cimitir tătăresc*. Balcic, 20 octombrie, 1938. (Poemul este datat în mss. 17.309/17— 18 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului).

- *Revista Fundațiilor*. VI (1939), nr. 1, ian., p. 38.

A apărut mai întâi în U.T., apoi în volumul BALCIC, iar în E.D.III el rămâne repartizat la voi. BALCIC.

în mss. 17.309/17—18 M.L.R. Ion Pillat înseamnă: „Publicat împreună cu Pescărușul; *Prinos*; *Piatră*; *M Țarm pontic* în *Revista Fundațiilor din ianuarie 1939*”.

mss. 17.309/17 v. 2 De aur roșu și de argint vînat în apus (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 4 Pietre *negre* pe mormintele pustii (corectat în formă de definitivă)

mss. 17.309/17 v. 11 Vișinii portocalii și de *carmîz* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 12 Joaca *burta* și *îmi cîntă Kara-Kîs* (corectat în formă definitivă)

Poem apreciat de Dumitru Micu *op. cit.* în timp ce Cristian Livescu îi găsește naiv supărător (*op. cit.*); pe Enache Puiu însă îl incită lirismul autentic și ideea perisabilității Sugerată în finalul poeziei, în *op. cit.*, p. 39.

489 *Seară pe ape*, „București, mai 1939. *Pe o impresie din Surtuchioi de la Paști, 1938*”. (Notiță reproducă din mss. 17.309/35-36 M.L.R. aceeași dată, în voi. U.T., exemplarul autorului).

Gîndirea, XIX (1940), nr. 1, ian., p. 9.

Poemul apare mai întâi în U.T., apoi în volumul BALCIC iar în E.D.HI el rămâne repartizat la voi. BALCIC-

Citat de T. Păunescu-TJJmu, *op. cit.*

490 *Insulă, toamna*. Balcic, 5iunie, 1939. (Poemul este datat în mss. 17.309/40—41 M.L.R. și în *V.T.*, exemplarul autorului).

Universul literar, XLVIII (1939), nr. 48 (50), 16 dec, p. 1; *Moldova*. I (1939), nr. 4—5, nov.—dec-, p. 12; (Reproducă din *Universul literar* — fragment). Poemul apare mai întâi în U.T., apoi în volumul BALCIC, iar în E.D.III el rămâne repartizat la voi. BALCIC.

mss. 17.309 v. 6 *Sufletul* plin de primejdii, (corectat în formă definitivă). Enache Puiu, în *op. cit.* consideră poemul de o inegalabilă frumusețe.

491 *Scoica*. București, 31 martie, 1937. (Poemul este datat în f. mss. 716 M.L.R. și în Ț.P., exemplarul autorului).

Gîndirea, XVI (1937), nr. 5.

Poemul a apărut în Ț.P., iar în E.D.III el a fost repartizat la voi. BALCIC. mss-716 v. 21 Și marea *repezit-a*

v- 22 *Din zarea ca un sol*.

Citat de Constantin D. Ionescu, *op. cit.*; Ion Cbinez, *op. cit.*

492 *Pescărușul*. Balcic, 18 octombrie, 1938. (Poemul este datat în U.T., exemplarul autorului).

Revista Fundațiilor VI (1939), nr. 1, ian., p. 43.

Poemul a apărut în voi. U.T. apoi în volumul BALCIC, iar în E.D.IH, el rămâne repartizat la voi. BALCIC.

POEME ÎNTR-UN VERS (1935-1936)

493 *Poemul într-un vers*. București, 19—20 noiembrie /1935/. {Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Lucașfărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Țara Șipenițului*, I (1936), nr. 2, sept., p. 70-

Pocmiul republicat în P.V. și E.D.III.

în mss. 11.011 B.C.S. fără titlu și cu textul:

Un singur *vers* dar cîte ecouri în păduri (corectat în formă definitivă) și varianta:

Un singur *vers șoptește-mi, aud poemu-ntreg*

în mss. 21.436 B.C.S p. 4 și mss. 22-028/25 M.L.R. poemul este intitulat: *Naiul*.

G. Călinescu constată că farmecul poemului rezultă din complexul intelectual pe care îl naște definiția. Astfel, dacă un vers este un tub de nai, atunci întreaga poezie ar fi un nai poliflaut. Dar naiul este agrest și este mînuit de semidivinitățile clasice. Asociațiile duc gîndul la antichitatea grecească, în *Ion Pillat. Poeme într-un vers*, în *Adevărul literar și artistic*, XV (1936), nr. 801.

Pentru Octav Șuluțiu însă, versul nu este decît o simplă definiție (în *Ion Pillat. Poeme într-un vers En Familia III* (1936), nr. 5). în schimb lui Ion Chinez, conciziunea și puterea de sugestie a versului îi demonstrează calitățile artei lui Ion Pillat pe care o asemuie „bolții albastre de sigură construcție” (în *Ion Pillat. Poeme într-un vers în Pagini de critică literară*. ., p. 48—49). Ovidiu Papadima consideră că „*Poemul într-un vers*” exemplifică acel principiu al esteticii care presupune ca element organic al creației participarea lectorului (în *Scriitorii și înțelesurile vieții...* p. 220). Poemul

mai este citat de N. Mihaescu în *Ion Pillat: Poeme într-un vers în Viitorul*. XXVIII (1936), or. 8-168; Trăiaiu Georgescu, *Poeme în'r-un vers de Ion Pillat in Pagini Basarabene*, nr. IV—V (1936); Aurxl Râu, *Ion Pillat: Poezii. Antologie.*, p. XXXIII.

494 *Păstorul mării*. București, 19-20 noiembrie /1936/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 12; *Tara Șipenițului*, I (1936), nr.2, sept., p. 70.

Poemul republicat în P.V. și E.D.III.

în mss. 11.010 B.C.S.- el apare fără titlu dar în formă definitivă. în mss. 22.028/25 M.L.R. i se dă și titlu.

C. Calinescu vede iu multe dintre poeme viziuni de artă și traducerea în cuvînt a unor statuete. Dar, deosebește, cu subtilitate, că poezia din *Păstorul mării* nu constă în imaginea delfinilor strlnși în jurul acestuia, ci în acel *mai* care arată că scena nu se sfîrșește niciodată (*op. cil.*).

Pentru Șerban Cioculescu, în schimb, poemul este lipsit de sensibilitate emotivă (în *Ion Pillat: Poeme într-un vers în Adevărul*, I(1936), nr. 16.029. Citat de Pompiliu Constantinescu în *Vremea*, IX (1936), nr. 434 și *Scrieri*, voi. 4, p. 384).

495 *îmbrățișare*. București, 19—20 noiembrie (1936). (Datat în mss- 2 1436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 12. Poemul republicat în P.V. și E.D.III. în mss. 11.010 fără titlu și cu textul: *Suia o viță poame pe chiparosul sterp*, (corectat în formă definitivă).

în mss. 21.436 B.C.S., p. 1 și mss. 22.028/25 M-L.R. poemul apare cu textul în formă definitivă dar este intitulat: *Chiparosul*.

Citat de Petronius /Gr. Tăușan/ în *Versul unui creator de poeme în Viitorul*. XXVIII (1936), nr. 8470.

Ion Chinczu selectează poemul pentru marea sa putere de sugestie (*op. cit.*).

496 POM. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 12.

Poemul republicat în P.V. și E.D.III.

în mss. 11.010 B.C.S. fără titlu și cu textul:

Prin frunza rară țapul în toamnă, faun trist (corectat în formă definitivă).

în mss. 21.436 B.C.S. și mss. 22.028/25 M.L.R. cu textul în formă definitivă dar intitulat: *Faunul*.

G. Calinescu observă în poem „întoarcerea inteligentă a unei banalități clasice. Procesul intelectual se desfășoară astfel: Semidivinitatea a căzut pe scara zoologică pînă la condiția umilului țap în tristețea căruia poetul discerne vaga reminiscența a prototipului mitologic" (*op. cil.*).

Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*

497 *Zvon*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în ni5s.2L436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 12; *Tara Șipenițului*. I (1936), nr.2, sept., p. 70.

Poemul republicat în volumul P.V. și E.D.III.

în mss. 11.010 el nu are titlu, dar cu textul:

Un roi de albine-a mine sau numai amintiri?

în mss. 21A36 B.C.S., p. 1 și mss. 22.028 M-L.R. poemul apare intitulat *Boiul* dar cu textul în formă definitivă.

Citat de Octav Șuluțiu în *op. cit.*

499 *Suld funerară*.

Tara Șipenițului, I (1936), nr.2, sept., p. 70.

Poemul este republicat în volumele P.V. și E.D.III.

Citat de Pompiliu Constantinescu *op. cit.*; Ov. S. Crohmălniceanu în *Literatura română între cete două războaie mondiale* voi. II... p. 122.

Lui Ovidiu Papadima poemul îi dezvăluie înălțarea inspirației poetului pînă la marile înțelegeri ale vieții (*op. cit.* p. 220).

499 *Stelă de mim*.

Poemul republicat în volumele P.V. și E.D.HI.

Citat de Ovidiu Papadima, în *op. cit.*, pentru puterea poemului de a sugera contururile lumii antice.

500 *Groapă nouă*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Gîndirea, XC (1936), nr. 1, ian., p. 12.

Republicat în volumele P.V. și E.D.III.

Poemul este fără titlu în mss. 11.010 B.C.S.. dar cu textul:

Vorbește lin drumete pe moartă să n-o scoli.

El apare în formă definitivă în mss. 21.436 B.C.S., p. 1 și mss. 22028/25 M.L.R.

Lui G. Calinescu poemul îi amintește o celebră epigramă a lui Mictael-angelo la mormintele Medicilor din San Lorenzo în Florența.

301 *Stelă de dansatoare.*

Luceafărul, 11(1936), nr.3, mart., p. 117.

Republicat în volumele P.V. și E.D.III.

Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*: Aurel Râu în *op. cit.* p. XXXIII.

302 *Trup de fată.* București, 19—20 noiembrie /1933/. (Poem datat în mss. 21.436 B.C.S.).

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 12.

Poemul este republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

El nu are titlu în mss. 11.010 B.C.S. dar cu textul:

O salcie mlădie cum e tulpina *ta*

Poemul apare cu același text în mss. 21.436 B.C.S., p. 1 și mas. 22.028/26 M.L.R. însă cu titlu definitiv. -

El este citat de Ovidiu Papadima și dat de exemplu pentru metoda lui Ion Pillat de a recurge la date cunoscute, banale, dar care conțin cuprinsuri bogate (*op. cit.*).

503 *Dorința.* București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Poemul republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 11.010 B.C.S. el nu are titlu dar cu textul:

Iubire *pînă cînd* al inimii tăun?

în mss- 21.436 B.C.S., p- 2 și mss. 22.028 M.L.R. poemul este transcria în formă definitivă dar este intitulat *Tăunul*.

504 *Colori.* București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21-436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

în mss. 11.010 B.C.S. fără titlu și cu textul:

Poemul este republicat în volumele P.V. și E.D.III.

Zambilele furtună și cerul flori purta.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 2 și în mss. 22.082/26 M.L.R. el este transcria în formă definitivă.

Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*

505 *Infîlniri.* București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B C S)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13.

Poemul este republicat în volumele P.V. și E.D.III.

în mss. 11.010 B.C.S. el nu are titlu, dar la fel ca în mss. 21.436 B.C.S., p. 2, el este în formă definitivă.

Poemul citat de Vladimir Streinu în *Jon Pillat: Poeme într-un vers* în *Gazeta*, 111 (1936) nr. 637; *Pagini de critică literară...* 1968, p. 68; Ovidiu Papadima în *op. cit.*

506 *Veghe.* București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

în *Gîndirea*, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13: *Veghe.*

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 11.010 B.C.S. el nu are titlu și are textul:

La gura sobei gîndul *și tu ca el tăcut.*

în mss. 21.436 B.C.S., p. 2, în formă definitivă,

în mss. 22.028/26 M.L.R. cu titlu, dar cu textul:

La gura sobei gîndul. tovarășul *tăcut.*

Citat de Ovidiu Papadima (*op. cit.*).

507 *Pasărea din basm.* București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Revista Fundațiilor, 111 (1936), nr.2, feb., p. 324;

Viața românească, XV (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

Poemul republicat în P.V. și E.D.III.

în mss. 11.011 B.C.S. fără titlu și cu textul:

Priveau fazani de aur în focul din cămin,

în mss. 21.436 B.C.S. și mss. 22.028 M.L.R. el este intitulat: *Pasărea de foc* dar are textul în formă definitivă.

Citat de: i. val. /Valerian I./ în *Poeme într-un vers... Viața literară*, XI (1936), nr. 6; pentru G. Călinescu, imaginile poemului creează o feerie de covor (*op. cit.*); Petroniu /Gr. Tăușan/, *op. cit.*; Pompiliu Constantinescu, *op. cit.* Vladimir Streinu, *op. cit.*; Traian Georgescu, *op. cit.*; Mihail Sebastian *Ion Pillat, Poeme într-un vers, Rampa*, XIX (1936), nr. 5488; D. Micu. *Gîndirea și Gîndirismul.* . p. 490; Ov. S. Crohmălniceanu în *op. cit.*, p. 122; Victoria Ana Tăușan în *Ion Pillat ceremonia naturii...* p. 26; Dumitru Șerban Diăgoi în *Ion Pillat...* p. 193.

508 *Iarnă.* București 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13; *Universul*, LUI (1936), nr. 89, 31 mart.

p. 4.

Republicat în P.V. și E.D.III.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 3 și mss. 22.028/27 M.L.R., în formă definitivă.

Lui M. Niculescu versul li sugerează o imensă deschidere panoramică evocată nu numai prin imagini vizuale dar și prin notarea sonorității „zurgălăilor de sănii” (tn *Ie» Pillat: Poeme într-un vers în Universul*, LIII (1936), nr. 89).

Gheorghe Seltea este impresionat de concordanța sufletului omenesc cu natura, cuprinsă în cele câteva cuvinte ale versului (în *Ion Pillat: Poeme într-un vers în Românul*, IV (1936), nr. 135).

Citat de Tratau Chelariu: *Poeme într-un vers în Glasul Bucovinei*, XIX (1936), nr. 4.802; Aurel Rău, *op. cit.*, p. XXXIV; Ovidiu Papadifana, *op. cit.*, p. 224.

509 *Artă poetică. fîfu vorbele...». București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)*

Gîndirea, XV (1936), nr. 1. ian., p. 13.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 7 și mss. 22.028/26 M.L.R. el are textul: N. vorba ci tăcerea, *umbrire de eintări*.

Citat de Vladimir Streinu, *op. cit.*; Traian Chelariu, *op. cit.*; Ov.S Crohmălniceanu, *op. cit.*; Laurențiu Tjlici, *Ion Pillat în Contemporanul* XVII (1960), nr. 1224.

510 *Amurg*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S. *Gîndirea*, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13; *Universul*, LIII (1936), nr. 89 mart p.4.

Republicat în volumul P.V. și E.D.III.

În mss. 21.436 B.C.S. p. 2, el este intitulat: *Apus*.

În mss. 22.028/26 M.L.R. în formă definitivă.

Lui M. Niculescu, adlncă și subtila rezonanța sufletească provocată de vers este prelungită cu atît mai mult de titlul poemului (în *op. cit.*). Ovidiu Papadima este impresionat de deplina mișcare interioară a poemului i (*op. cil.* p. 224). Cristian Livescu observă că în unele poeme, ca și în acesta, metaforele nasc din alăturarea unor elemente de meditație asupra vremelniciei (în *Introducere în opera lui Ion Pillat...* p. 193).

511 *Melancolie*. București, 19-20 noiembrie/1935/. (Datat în mss. 21.436" B.C.S.)- în *Gîndirea*, XV (1936), nr. I, ian., p 13 cu titlu: *Foșnet; Viața literară*, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

În mss. 11.011 B.C.S. el are titlul *Brumar*.

În mss. 22.028/27 M.L.R., este intitulat: *Foșnet*.

560

Descrierea melancoliei în ton cinegetic și vesperal 11 face pe G. Calinescu să presupună că ideea poemului i-a fulgerat poetului la o vînătoare (*op. cit.*). Ion Chinezu remarcă plenitudinea maximă a expresiei (*op. cit.*). Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*, p. 29.

512 *Logodna*. București, 19-20 noiembrie /1933/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.). *Luceafărul*, II (1936), nr. 3, mart-, p. 117.

Republicat în P.V. și E.D.IH.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 2 și mss. 22.028/26 M.L.R. el are titlul: *Singurătate*, dar textul este în formă definitivă.

Claudia Millian discerne în acest poem melancolia singurătății. Evocarea în peisajul nopții a *logodnei* bucolice dintre un paltin «i o stea invită la o stare sufletească și meditație rară. (Claudia Millian: *Poemeîntr-un vers de Ion Pillat în Dimineața*, XXXII (1936), nr. 714).

513 *Pasărea mării*.

Luceafărul, 11(1936), nr. 3, mart., p. 117.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

514 *Calea nopții*. București, 19-20 noiembrie (1935). (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Republicat în volumele P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S. poemul apare fără titlu dar cu textul în formă definitivă.

În mss. 21.436 B.C.S. și 22.028/27 M.L.R. în formă definitivă.

Citat de Petronius (Gr. Tăușan) în *op. cit.*

515 *Mare sudică*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.).

Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Ramuri*, XXVII (1936), nr. 5-7, mai—iul., p. 150.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 2 și mss. 22.028/27 M.L.R. el este în formă definitivă. Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*; I. Gr. Periețeanu: *Ion Pillat poetul mării noastre, în. Revista Fundațiilor*, VII (1940), 1 mart.

516 *Insula de mirodenii*.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.IH.

561

517 *Navigatorii*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.).

Luceafărul, II (1936), nr.3, mart., p. 117; *Universul*, LIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S., fără titlu:

Pe mări amurgul singur și clorul tău pustiu

în mss. 21.436 B.C.S., p. 3 și mss. 22.028/27 M.L.R., el este transcris în formă definitivă. Poem citat de M.G. Constantinescu în *fon Pillat: Poem* intr-un vers* în *Universul* LIII (1936), nr. 126.

518 *Marinarul*. [București], ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M.L.R.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 72.

Republicat în volumele: P.V și E.D.III.

În mss. 11.011 B. .S. nu are titlu iar textul este următorul:

Din larg zăream pământul acum privesc în *golf*:

În mss. 22.028/30 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.

519 *Trecutul*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 21.436 B.C.S., și mss. 22.028/27 M.L.R., el este în formă definitivă

Versul lapidar al poemului are pentru Ion Chinezu economia liniilor dintr-o inscripție (*op. cit.*).

Citat de I. Gr. Periețeanu în *op. cit.*

520 *Plaja*. [București] ianuarie 1936. (Datat. în mss. 22.028 M.L.R.)

Viața literară, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S., el este fără titlu și cu textul:

Delfini — talazuri — spume — *un golf* .. tu nicăieri,

În mss. 22.028/27 M.L.R. intitulat inițial: Plajă *pustie* dar corectat în formă definitivă.

Claudia Millian descoperă în vers exprimarea regretului nemăsurat al unei iubiri pierdute dar dureros prezente. Pentru ea, *Poemele intr-un vers* sînt sinteze ale inimii și gândului unui poet solitar (*op. cit.*).

Citat de i. val. /Valerian I./ în *op. cit.*

521 *Tinerețe*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss- 21.436 B.C.S.) *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

În mss. 11.011 B.C.S., fără titlu dar cu textul în formă definitivă,

În mss. 21.636 B.C.S. p. 4 și mss. 22.028/28 M.L.R. el are titlul: *Căprioara* dar textul este în formă definitivă.

N. Mihăescu, în *op. cit.* se oprește la acest poem pentru contrastul intrinsec al versului evocînd sentimentul înmuguririi unei emoții noi într-o inimă bătrînă.

El este citat de Petroniu /Gr. Tăușan/ în *op. cit.*: Ion Chinezu în *op. cit.*; Laurențiu Clici în *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*

522 *Apă nîncepută*. București, 19—20 noiembrie /1935/. Datat în mss. 21.436 B.t'.S.).

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 110— 11 B.C.S. el este fără titlu dar cu forma definitivă.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 4 și mss. 22.028/28 M.L.R., în formă definitivă.

523 *Dezamăgire*. București, 19— 20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B. C. .S.)

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 21.436 B.C.S. și mss. 22.028/27 M.L.R. el are titlul: *Oglinda* dar textul în formă definitivă.

Poemul citat de Petroniu (Gr. Tăușan), *op. cit.*; Dumitru Micu, în *op. cit.*

524 *Seara la Voroneț*.

Luceafărul, II (1936), nr.3, mart, p. 117.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

Citat de Aurel Rău, *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan, *op. cit.*; p. 26 ; Laurențiu Ulici, *op. cit.*

325 *Vecernie*.

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 325; *Țara Șipenițului*, I (1936), nr. 2, sept., p. 70.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 22.028/33 M.L.R. el este transcris cu textul în formă definitivă, dar, la început, intitulat *Veghe*, titlu la care se renunță ulterior.

Octav Șuhițiu în *ep. cit.* apreciază că versul este o „frumoasă și izbutită” imagine.

Citat de N. Mihăescu, *op. cit.*

526 *Heraclit*. București, 19-20 noiembrie 1935. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 324.
Republicat în volumele P.V. și E.D.III.

în mss. 11.011 B.C.S. apare fără titlu dar cu forma definitivă.

în mss. 22.028/28 M.L.R. el este intitulat *Goana zilei* dar titlul este corectat apoi în formă definitivă.

Poem citat de Traian Tiberiu în *op. cit.*

327 *Tipar*. București 19-20 noiembrie 1935 (Datat în mss. 21.436 B.C.S)

Revista Fundațiilor. IU (1936), nr. 2, feb., p. 324.

Republicat în volumele P.V. și E.D.III.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 4 și mss. 22.028/28 M.L.R. el este intitulat *Amin-tire*, dar în mss. 22.028/28 M.L.R., titlul este corectat în formă definitivă.

Citat de Perpessicius: *Cărți noi*, conferință la radio, 27 sau 28 mai, 1936.

528 *Artă poetică (Iubiri, dureri, amurguri...)*

Revista Fundațiilor. III (1936), nr. 2, feb., p. 324; *Universul*, XLIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.

Republicat în volumele E.V. și E.D.III.

în mss. 21.436 B.C.S. el are textul:

Iubiri dureri amurguri și scrum de ani, un vers.

în mss. 22.028/28 M.L.R., el este transcris în formă definitivă.

Citat de Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*

329 *Portret*. București, 19-20 noiembrie 1935 (Datat En mss. 21.436 B.C.S.)

Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13; *Universul*, LIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în rris. 21.436 B.C.S., p. 2, și mss. 22.028/26 M.L.R., el este în formă definitivă.

în mss. 11.010 B.C.S. poemul apare fără titlu și cu textul:

Revii cu ochi mai negri sub părul tău mai alb.

Citat de M.G. Constantinescu în *op. cit.* "

530 *Flcarea vremii*. București, 19—20 noiembrie /1937/. (Datat în rusa. 21.43A B.C.S.)

Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb., p. 324.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu dar cu textul în formă definitivă, în mss. 21.436 p.S. cu titlul *Toamnă*. în mss. 22.028/29 M.L.R., titlul *Toamnă* înlocuit cu *Floarea vremii*.

331 *Stol coborît*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb., p. 324.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu și cu textul:

Cad frunzele... pămîntul e plin de *păsări* moarte (stolul mort)

în mss. 21.436, p. 5, poemul are titlul: *Stol căzut* și textul în forma definitivă.

în mss. 23.028/29 M.L.R. titlul *Stol căzut* înlocuit cu: *Stol coborît*.

G. Călinescu explică noua realitate pe care o sugerează poemul prin metaforizarea frunzelor prin *păsări*. Deasupra pămîntului acoperit de frunzele toamnei trec rîndunelele care au obiceiul să radă cîmpul care ar putea fi intuit, astfel, ca un cer răsturnat (*op. cit.*).

Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*; Mihail Sebastian în *op. cit.*

532 *Murmur etern* București, 19-20 noiembrie 1939. (Dotatin în mss. 21.436 B.C.S.)

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 324.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu și cu textul:

în golul scoicii, marea și-n suflet o aud.

în mss. 22.028/29 M.L.R. cu titlul și textul în formă definitivă.

Citat de Ovidiu Papadima în *op. cit.*

533 *Darul*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 325;

Universul, XLIII (1936), nr. 126, p. 10.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu dar cu textul în formă definitivă, în mss. 21.436, p. 5, cu titlul *Pace*. în mss. 22.028/29 titlul *Pact* înlocuit cu *Darul*.

Citat de M. G. Constantinescu în *op. cit.*

534 *Poetul trădat*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss.21.436 B.C.S.)

Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb., p. 325.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S. el nu are titlu dar are textul în formă definitivă,

în mss. 21.436 B.C.S., p. 5 și mss. 22.028/29 M.L.R., intitulat *Poetul trădat*.

Citat de Perpessicius în *op. cit.*

535 *Vasul lovit*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.-> *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu și cu textul:

Urcior crăpat și suflet rănit, de suflet gol.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 5, cu titlul: *Vasul gol* și cu textul:

Urcior crăpat și suflet rănit cind îl credeai cleștar.

În mss. 22.028/29 cu titlul și textul în forma definitivă.

Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*

536 *Belșug*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Revista Fundațiilor, III (1936), nr. 2, feb., p. 324; *Viața literară*, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2; *Universul*. XL ni (1936). nr. 125, 9 mai. p. 10.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 4, el are titlul *Toamna* și textul:

Am întâlnit azi toamna venind *cu carul plin.*

În mss. 22.028/28 M.L.R. cu titlul și textul în formă definitivă.

Citat de i. val. /Valcrian I./ în *op. cit.*; M. G. Constantinescu în *op. cit.*

537 *Castana*. București, 19-20 noiembrie /1935/ (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Gîndirea, XII (1936"), nr. 2, feb., p. 72.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu dar cu textul în formă definitivă,

în mss. 21.436 B.C.S., p. 6 și mss. 22.028/29 M.L.R. cu titlul și cu textul

în formă definitivă.

Citat de Ov. S. Crohmălniceanu în *op. cit.*

538 *Drum de noapte*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436, B.C.S.)

Luceafărul, II (1936), nr. 3. mart., p. 117.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.ni.

În mss. 11.011 B.C.S. fără titlu dar cu textul în formă definitivă.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 6, poemul are titlul *Colb de lună*. În mss. 22.028/30

M.L.R. titlul *Colb de lună* schimbat în *Drum de noapte*.

Citat de Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*

539 *Nocturnă*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.).

Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Viața literară*, XI (1936) nr. 6, 25 mart., p. 2.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu dar cu textul în formă definitivă,

în mss. 21.436 B.C.S., p. 6, intitulat *Cuibul*. În mss. 22.028/29 M.L.R.

titlul *Cuibul* înlocuit cu *Nocturna*.

Citat de i. val. /Valeriu, I./ în *op. cit.* Vladimir Streinu, *op. cit.*;

Ovidiu Papadima *op. cit.*

540 *Casa copilăriei*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 115.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu și cu textul:

Sub lună casa alhă *ca-n visul meu* de-atunci.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 6, cu titlul și cu textul în formă definitivă,

în mss. 22.028/30 intitulat: *Casa amintirii*.

Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi

în *op. cit.*

341 *Menire*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)

Luceafărul. II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu dar cu textul în formă definitivă,

în mss. 21.436 B.C.S., p. 6, intitulat: *Clopot*.

În mss. 22.028/30 M.L.R. cu titlul: *Chiemare* și cu textul:

Un clopot peste lanuri și vremuri te *urma*.

542 *Reîntoarcere*. București, ianuarie 1936 (Datat în mss 22.028. M.L.2)

Gîndirea. XV (1936), nr.2, feb., p. 72.

Republicat în volumele P.V. și E.D.III.

- în mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu doar cu textul în formă definitivă.
 În mss. 22.028/30 M.L.R. cu titlul și forma definitive.
 Citat de Traian Chelariu în *op. cit.*
- «43 *Asemănări*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr. 1, ian., p. 13 cu titlul *Fumul*.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 5; mss. 11.011 B.C.S. și mss. 22.028/27 M.L.R. el este intitulat *Fumul*.
 Pentru Octav Șuluțiu versul are caracterul unei maxime filosofice (în *op. cit.*). Citat de Perpessicius în *op. cit.*; Dumitru Micu în *op. cit.*
- 544 *Părerii*. București, 19-20 noiembrie, /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.).
Revista Fundațiilor, III (1936), nr.2, feb., p. 324.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu dar cu textul în formă definitivă,
 în mss. 21.436 B.C.S., p.4 și mss. 22.028/28 M.L.R. cu titlul definitiv.
 Citat de Pompiliu Constantinescu în *op. cit.*; Mihail Sebastian în *op. cit.*
- 545 *Amurg în crîng*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.43* B.C.S.)
Viața literară. XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.HI.
 în mss. 21.436, p. 7 și mss. 22.028/30 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.
 Citat de i. val. /Valerian I./ în *op. cit.*; Octav Șuluțiu în *op. cit.*
- 546 *Casă la Balcic*. București, ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M.L.R.)
Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 72; *Familia*, V (1938), nr. 8, sept., p. 33.
 Republicat în volumele P.V. și E.D.IH.
 în mss. 11.011 B.C.S. el este fără titlu dar cu textul în formă definitivă—
 în mss. 22.028/30 M.L.R. în formă definitivă.
 Considerat o simplă declarație de Octav Șuluțiu, în *op. cit.* Citat de Dumitrik Șerban Drăgoi în *op. cit.*
- 547 *Fată la fîntîna*. București, ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M.L.R.)'
Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 72; *Ramuri*, XXVII (1936), nr. 3-6.
 mai—iul., p. 151.
- Republicat în volumele: P.V. și E.D.IH.
 În mss. 22.028/30 M.L.R. el are textul:
 Coboară purtînd vasul din frizele grecești.
- 348 *Turc bătrîn*. București. 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 72.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.HI.
 în mss. 21.436, p. 7 și mss. 22.028/30 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.
- 349 *Măgarușul*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.HI.
 în mss. 21.436, p. 7 și mss. 22.028/30 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.
- 530 *Cimitir tătăresc*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 73.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 7 și mss. 22.028/31 el este transcris în formă definitivă.
 Citat de I. Gr. Periețeanu în *op. cit.*; Cristian Livescu în *op. cit.*, p. 192.
 Ovidiu Papadima surprinde în poem evocarea lumii antice pe care Ion Pillat o descoperise de la orientul nostru pînă la țărnițele Eladei (*op. cit.*).
- 531 *Golful*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 73; *Viața literară*, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 7 și mss. 22.028/31 poemul este transcris în formă definitivă.
 Citat de i. val. /Valerian I./ în *op. cit.*; Șerban Cioculescu consideră* versul o ghicitoare mai mult sau mai puțin reușită (*op. cit.*); Ovidiu Papadima alege poemul atragînd atenția că Pillat caută în imagine „focul ei de preț, de piatră scumpă” (*op. cit.*); Octav Șuluțiu (*op. cit.*); I. Gr. Periețeanu (*op. cit.*).

552 *Camee*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B C Si *Gîndirea*, XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.
Republicat în volumele: P.V. și E.D.IH.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 8 și mss. 22.028/31 M.L.R. el este transcris în ferm*, definitivă.

553 *Driada*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în) mss. 21436 B C SI *Gîndirea*, XV (1936), nr. 2, feb., p. 73.
Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

În mss. 21.436 B.C.S., p. 8 și mss. 22.028/31 M.L.R.. el este transcris în formă definitivă.

554 *Marepămîtiteană*. București, ianuarie 1936. (Datat iu mss. 22.028 M.L.R.) *Luceafărul*, 11(1936), nr. 3, mart., p. 117.
Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 22.028/31 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.

Citat de: Traian Chelariu in *op. cit.*

555 *Ciocîrlia*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.) *Gîndirea*, XV (1936), nr.2, feb., p. 73; *Universul*. XLIII (1936). nr. 9, 30 mart., p. 4.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 8 și 22.028/31 M.L.R. el este transcris En formă definitivă-

M. Niculescu analizează jocul metaforelor îmbinate într-un uimitor acord. Elanul izbucnit, *din praștia ctm piei* se continuă înfinit în imaginație. Mișcarea astfel sugerată și lumina deasupra cimpiei se împrăștiie deopotrivă în reverberația cintecului (*op. cit.*).

Ovidiu Papadima este impresionat, de asemenea, de puterea de evocare a imaginii (*op. cit.*).

Citat de Ov. S. Crohmălniceanu în *op. cit.*

556 *Norii*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.) *Luceafărul*, 11(1936), nr. 3, mart., p. 117.
Republicat în volumele: P.V. și E.D.HI.

în mss. 22.028/31 M.L.R. și în mss. 22.028/31 M.L.R. el este intitulat mai întâi: *Munții amurgului* și apoi *Norii* și cu textul în formă definitivă.

Citat de Traian Chelariu în *op. cit.*; Victoria Ana Tăușan . în *op. cit.*

570

557 *Popor nomad*. /Cu norii și cu vîntul. --/
Luceafărul. II (1936), nr. 3, mart., p. 117.
Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

t

558 *Popor nomad*. *ȚFoc stîns, cort strîns...*/
Citat de Ov. S. Crohmălniceanu în *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*

559 *Slave*.
Viața literară, XI (1936), nr. 6, 25 mart., p. 2.
Citat de i. val. /Valerian I./ în *op. cit.*

Claudia Millian este impresionată de ritmul bogat și de mișcarea nervoasă a verbului. Ea recunoaște arta lui Ion Pillat de a aprinde, — prin cuprinsul doar a citorva cuvinte, — lumini arzătoare în spiritul cititorului. El este un stilist de mare clasă care cunoaște ascunzișurile nespuse ale verbului românesc dezvoltându-i p_terea semteietoare (*op. cit.*).

560 *Popas*.
Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117.
Poemul republicat în volumele: P.V. și E.D.IH.

561 *Descălecătorii*.
Luceafărul. II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Universul*, XLIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.
Republicat în volumele: P.V. și E.D.in.
M. Niculescu revelă măiestrită îmbinare a imaginilor vizuale cu cele auditive contribuind la evocarea ambianței unei priveliști panoramice (*op. cit.*).
Citat de Cheorghie Selten în *op. cit.*; Cristian Livescu în *op. cit.*, p. 192.

562 *Crăciun*.
Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

563 *Artă poetică*. *JDin teascurile vremii...*/
București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
În mss. 21.436 B.C.S., p- 7 și mss. 22.028/31 poemul este transcris în formă definitivă.

571

- 564 *Zile și nopți*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mas. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 72.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.m.
 în mss. 11.011 B.C.S. el este intitulat *Zi și noapte* și are textul:
Pe urma ciutei albe un neguros ogar.
 în mss. 21.436 T3.C.S., p. 6 în formă definitivă.
 Citat de Șerban Cioculescu în *op. cit.*, care, la fel ca Octav Șuluțiu acordă versului doar valoarea unei ghicitori (*op. cit.*).
- 565 *Hanul vechi*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 73; *Ramuri*, XXVII (1936), nr. 5-7, mai—iul., p. 151.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 8 și mss. 22.028/32 el este transcris în formă definitivă.
- 566 *Prevestire*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 73.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 9, el este transcris în formă definitivă.
- 567 *Copilărie*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.HI.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 9, el apare intitulat *Copilăria moartă* dar cu textul în forma definitivă. în mss. 22.028/31 s-a optat pentru titlul: *Copilăria*.
 Citat de Ovidiu Papadima în *op. cit.*
- 568 *Toamna copilăriei*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în nus.21.436 B.C.S.)
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 9 și mss. 22.028/32 el este transcris în formă definitivă.
 Citat de Cristian Livescu, în *op. cit.*, p. 192; Dumitru Serbau Dragei în *op. cit.*

- 569 *Părăsire*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.HI.
 în mss. 21.436 B.C.S. el are titlul *Parcul părăsit* și textul în formă definitivă,
 în mss. 22.028/32 M.L.R. intitulat la fel dar cu textul:
 Pe orice cărăruie *dă* iarbă *amintirea*.
 Citat de Cristian Livescu în *op. cit.*, p. 193.
- 570 *Conac de altădată*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 9 și mss.22.028/32 el apare cu textul:
 La scări paraginile *din* suflet, *patru cai*.
 Citat de Ov. S. Crohmălniceanu în *op. cit.*; Cristian Livescu în *op. cit.*, p. 192.
- 571 *Singur*. București, 19-20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Lucașfărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117; *Universul*, XLIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 9 și mss. 22.028/32 poemul este transcris în formă definitivă.
 Lui M. Niculescu, rezonanța și tonul sugestiv al versului, îi evocă un peisaj de atmosferă sadoveniană (*op. cit.*), pe cînd lui Gheorghe Selten expresiile plastice îi redau în mod simbolic stări sufletești (*op. cit.*).
 Poem citat de M. G. Constantinescu în *op. cit.*
- 572 *Veveriță, toamna*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.)
Gîndirea, XV (1936), nr. 2, feb., p. 73; *Viața literară*, XLIII (1936), nr. 126, 9 mai, p. 10.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.
 în mss. 21.436 B.C.S., p. 9 și mss. 22.028/32, poemul este transcris în formă definitivă.
 Citat de i. val. /Valerian I./ în *op. cit.*; Petronius /Gr. Tăușan/ în «*op. cit.*; Șerban Cioculescu (*op. cit.*); Ovidiu Papadima în *op. cit.*; Ov. S. Crohmălniceanu în *op. cit.*
- 573 *Poetul*. /București/ianuarie 1936 (Datat în mss. 22.028 M.L.R.)
Universul, LIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4.
 Republicat în volumele: P.V. și E.D.IH.

în mss. 22.028/32 M.L.R. poemul este intitulat inițial: „Poetul *fecund*” dar s-a renunțat pentru titlul: *Poetul*.

M. Niculescu consideră acest poem ca o demnă traducere în forma și esența versului unic, a poemului: *Palme de Valery* (*op. cit.*).

/Este vorba de: Patience, patience/ Patience dans l'azur!/ Chaque atome de silence / Est la chance d'un fruit mur / Viendra l'heureuse surprise: / Une colombe, labrise, / L'dbroulement le plus doux /. Fera tomber cette pluie. / Ou l'on se jette à genoux. /

574 *Vânătoare*. București, 19–20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.) *Gîndirea*, XV (1936), nr.2, feb., p. 73.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 9 și mss. 22.028/33, el este transcris în formă definitivă.

575 *Inima*.

Luceafărul, II (1936), nr. 3, mart., p. 117.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.IH.

Citat de Ion Zamfirescu în: *Pillat și ideea de timp* în *Ion Pillat. Mărturii despre om și poet*, 1946, p. 186.

576 *Templul antic*. București, ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M-L.R.) Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 22.028/33 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.

Citat de Ion Zamfirescu în *op. cit.*

577 *Marmură greacă*. București, ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M.L.R.)

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 22.028/33 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.

Citat de Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*

578 *Friză. jStrunindu-și calul...!* București, ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M.L.R.)

în *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 2, feb., p. 325 și *Universul*, LIII (1936), nr. 89, 30 mart., p. 4, cu titlul *Friză de templu*.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 22.028/33 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.

Pentru M. Niculescu reușita poemelor intitulate *Friza* nu stă în sugerarea desenului și a proporțiilor ideale, ci în crearea senzației unei: „neîntre-

rupte pendulări datorită contrastului între fundalul curgător al timpului și gestul de-a pururi încrămășat în marmura versului” (*op. cit.*).

Citat de: Traian Chelariu în *op. cit.*; Ion Zamfirescu, în *op. cit.*; Ovidiu Papadima în *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*

579 *Friză. /De cînd îți legi sandala...!* București, ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M-L.R.)

în *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 2, feb., p. 325 cu titlul: *Altă friză*. Republicat în volumele: P.V. și E.D.m.

în mss. 22.028/33 M.L.R. el este transcris în formă definitivă,

în versul poemului Claudia Millian află exprimată regăsirea timpului în relieful unei frize și acea cutremurare a eternității prinsă în piatră (în *op. cit.*).

G. Calinescu găsește că jocul de cuvinte al poemului sugerează colosală durată a mișcării Ființei văzute în actul legării sandalei — atât de viu prezente (*op. cit.*).

Citat de M. Niculescu în *op. cit.*; Perpessicius, *op. cit.*; Ion Zamfirescu, *op. cit.*

580 *Friză. /Pe piatră stau eroii...!* București, ianuarie 1936. (Datat în mss. 22.028 M.L.R.)

Gîndirea, XV (1936), nr.2, feb., p. 73.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 22.028/33 M.L.R. el este transcris în formă definitivă.

581 *Păstorul*. București, 19—20 noiembrie /1935/. (Datat în mss. 21.436 B.C.S.) *Revista Fundațiilor*, III (1936), nr. 2, feb., p. 325.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 9 și mss. 22.028/32 el este transcris în formă definitivă-

582 *San Francesco nel deserto*.

Țara Șipenițului, I (1936), nr.2., sept., p. 70.

Republicat în volumele: P.V. și E.D.III.

583 *Amintirea*. Balcic. Paști, 1936. (Datat reproducă din: Arh. I. Pillat I mss. 11 B.A.R.S.R.)

Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april-, p. 62.

Republicat în voi. E.D.III.

- 583 *Gorgane pe Bărăgan*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III.
- 584 *Sfirșit de iarnă*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 1, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III.
 Citat de Victoria Ana Tăușan în *op. cit.*, p. 26.
- 585 *Primăvară pastorală*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. P. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.in.
- 586 *Primăvară*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I, mss. 11, B.A.R.S.R.)
Tara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III.
- 587 *Cetatea din mare*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1936), nr. 1—2, ian. april., — p. 62.
 Republicat în voi. E.D.HI,
- 388 *Stăpînul mării*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.m.
 Citat de Victoria Ana Tăușan în *op. cit.*
- 590 *Cățelul pământului*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.IH.
- 591 *Țara*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III.
- 592 *Lacrimi*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss.11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III,
- 593 *Luntrașul*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11 B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III.
- 594 *Floare fîrzie*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. II, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III.
 Citat de Ov. S. Crohmălniceanu în *op. cit.*
- 595 *Cer răsturnat*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.HI.
- 396 *Țemuriri plăpînde*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.HI.
- 597 *Clopot de taină*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11 B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.IH.

- 598 *întoarcere*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III.
- 599 *Cimitir tătăresc*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11 B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.III,
- 600 *Cimitir turcesc*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.HI.
- 601 *înfăiele micșunele*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.)
 Republicat în voi. E.D.ni.
 Citat de D. Micu în *op. cit.*
- 602 *Bujori sălbatici*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.
 Republicat în voi. E.D.HI.
 Poem citat de Cristian Livescu în *op. cit.*, p. 192.
- 603 *Lalele*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11 B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.
 Republicat în voi. E.D.HI.
- 604 *Prier*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 62.
 Republicat în voi. E.D.HI.
- 605 *Pescăruși*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.
 Republicat în voi. E.D.III,
 Citat de D. Micu în *op. cit.*
- 606 *însurare*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.
 Republicat în voi. E.D.III.
- 607 *Zarzar la mare*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.
 Republicat în voi. E.D.IH,
- 608 *Despăduriri*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.
 Republicat în voi. E.D.HI.
 Citat de Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*
- 609 *Sîngele vieții*. Balcic. Paști, 1936. (Datăre reprodusă din Arh. I. Pillat I mss. 11, B.A.R.S.R.)
Țara Șipenițului, II (1937), nr. 1—2, ian.—april., p. 63.
 Republicat în voi. E.D.HI.
 Citat de Dumitru Șerban Drăgoi în *op. cit.*

Inedite

în mss. 10.011 B.C.S., poemul este fără titlu dar are textul următor:

Iubirea e o floare, credința e un rod.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 3 și mss. 22.028/28 M.L.R. poemul este intitulat *Floare și rod* și are textul:

Iubirea ta mi-e floare, credința ta mi-e rod.

în mss. 11.OU poemul este fără titlu dar are textul următor:

Nu-s lacrimi, e doar roua durerii peste ochi,

în mss. 21.436 B.C.S., p. 5 și 22.028/29 M.L.R. poemul este intitulat *Rouă* și are textul următor:

Nu-s lacrimi, e doar roua amară peste ochi.

în mss. 21.436 B.C.S., p. 8 și mss. 22.028/32 M.L.R. poemul este intitulat: *Victor Hugo* și are textul următor:

Smarand în care parcă tot rătuțește marea.

în mss. 11.011 B.C.S. poemul nu are titlu dar are textul următor:

Taci nai al primăverii lăuta toamnei Sună.

în mss. 22.028/32 M.L.R., poemul apare cu titlul *-Bunica* și cu textul următor: *Borcane de dulceață din sobă ne scotea.*

la mss. 21.436 B.C.S., p. 9 și mss. 22.028/33 M.L.R. poemul este intitulat: *Dorință* și are textul următor:

Dă-mi duna albă, scaii albaștri, valul verde.

VERSURI REGĂSITE (1927-1941)

610 *Vînătorul de himere*. Prin 1920 (Datare însemnată de autor pe o notiță, păstrată în arhiva familiei).

în *Rampa*, (1921), 10 mart., p. ; *Lumea, Bazar săptămânal*, I (1925), nr. 24, 19 apr., p. 7 cu titlul: *Pseudokynegeticos* și dedicată lui G. Topîrceanu. în mss. 6076 B.A.R.S.R.-, caiet în care Ion Pillat alcătuiește o ediție nouă, îngrijită și definitivă a volumului UMBRA TIMPULUI, el trece poemul *Vînătorul de himere* în sumar, potrivit între: *La un poet și Circ planetar*. în 14 martie 1943 la p. 47 a mss. 6076 B.A.R.S.R. Ion Pillat înseamnă că în E.D.HI *Vînătorul de himere* (1920) va fi repartizat (probabil datorită cronologiei) la GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI. în E.D.IH poemul este trecut la VERSURI REGĂSITE.

în arhiva familiei se păstrează poemul *Vînătorul de himere* transcris de autor.

mss. v. 12 *Să trag, ia dulce leagăn*, cu carabina-n dropii (corectat în formă definitivă)

v. 10 Poetul face aluzie la opera lui A. Odobescu *Pseudo-hinegeticos (Falsul tratat de vînătoare)* și la personaje ale acestei povestiri,

v. 13 Iermalai—personaj din *Povestiri de vînătoare* de I. Turgheniev (scriitor rus (1818—1882) — care-l însoțește pe povestitor în incursiunile sale vînătorești.

v. 19 *MUnchhausen* (Karl Hieronymus baron von (1720—1797) ofițer german celebru pentru lăudăroșeniile cuprinse în povestirea vieții sale.

v. 21 *Tartarin de Tarascon (Aventurile lui. . .)* roman de A. Daudet (1840—1897). Ion Pillat face aluzie la Tartarin, care pentru a fi luat în serios în urma născocirii povestirilor sale vînătorești, pleacă în Algeria unde sfîrșește prin a omorî un leu.

v. 24 *Licorna*, animal fabulos cu corp de cal și cu un corn în mijlocul frunții.

v. 28 *Simbad marinarul* personaj celebru pentru numeroasele sale aventuri imaginate în *O mie și una de nopți*. *Vulturul Roc* de dimensiuni fantastice, venit în ajutorul lui Simbad.

611 *Circ planetar*, 23 noiembrie, 1930. (Poem datat de autor pe o notiță păstrată în arhiva familiei).

Gîndirea, X (1930), nr. 12, dec, p. 433.

în mss. 6176 B.A.R.S.R. poemul se află inclus de poet în noua ediție îngrijită și definitivă a volumului UMBRA TIMPULUI, plasat după *Vînătorul de himere*, ordine păstrată și în VERSURI REGĂSITE.

612 *Fagul*, 16 aprilie, 1929. (Poem datat de autor pe o notiță păstrată în arhiva familiei).

Gîndirea, IX (1929), nr. 4, apr., p. 125.

în arhiva familiei se păstrează transcrierea — pe curat — a poemului *Fagul*, însoțită de indicația: „*La Versuri regăsite în Ed. Def, a Poeziilor, voi. IIP'*

mss. v. 4 *Și turma care urcă la munte în Prier* (corectat în formă definitivă)

„ v. 17 *Doi bieți creștini suiră purtînd un fierăstrău* (corectat în formă definitivă)

„ v. 22 *Le dăruî tulpina pe lut crucificată* (corectat în formă definitivă)

613 *Prolog la un poem părăsit: Dinu Arbore*. Miorcani, 7 aug., 1929 (Poem datat de autor pe o notiță păstrată în arhiva familiei). în *Viața românească*,

XXIII (1931), nr. 9—10, sept.—oct., p. 288—289 poemul este intitulat *Prolog*.

în arhiva familiei se află ciorna primei părți a poemului și planul după care acesta ar fi trebuit să se desfășoare:

Cap. I. *Invocație — Poetul cîntă pentru Pușini — Graiul păstorului și al plugarului — Rugă Domnului și-a puterea de cîntec a vîntului și a copacilor — Harul cerut.*

Răzășia din Frunzeni — Dinu împreună cu prietenul Vlad se întorc de la studii la țară. — Cei doi prieteni — Dinu: tradiția; Vlad: spiritul modern. — Introducerea în casa veche — Boala bătrînului Arbore — Moartea lui patriarcala. — Durerea lui Dinu. — Amintiri despre mama moartă de mult.

Cap. II- *Dinu a luat în mină vechea gospodărie. — va rămîne legat de pămîntul străbun. — Viața și zbuciumul lui Vlad la oraș. — Izbînzile lui politice și literare. — Capitala și ispitele ei. — Viața lui Dinu. — Parastasul de un an. — Primăvara: muncile agricole. — Vizite în împrejurimi.*

în mss. v. 3 *Vrea tot trecutul să m-oprească*
„ v. 10 *Smerit vreau și eu să citoresc*
„ v. 15 *Decit pușini — în poezie*
„ v. 16 *Cînd toți o uită, de ce crezi,*
„ v. 17 *Poet nerod, cu-nvierșunare*
„ v. 18 *Ce-otravă dulce ți-a. turnat*
„ v. 19 *E boală șt leac nu are*
„ v. 21 *'Pămîntul țarinilor mele*
„ v. 25 *O, Doamne, îți adună norii*
„ v. 26 *Cuvîntului în pieptul meu,*
„ v. 27 *Și graiul ce-l vorbesc păstorii*
„ v. 29 *Dă-mi graiul ce-l vorbesc ciobanii (formă definitivă)*
„ v. 28 *Și cei ce merg cu plugul greu*
„ v. 30 *Și cei ce merg cu plugu-n pas (forma definitivă)*
„ v. 29 *Pe buza mea îl fă să cînte*
„ v. 30 *Ca frunza verde-n primăvară*
„ v. 31 *Călit în dragoste fierbinte*
„ v. 32 *Să fie fierul care ară*
„ v. 35 *Ca ajutor să-mi dai în dar*
în mss. v. 37 *Tot ce-am iubit cu dor năpraznic*
„ v. 43 *Și coaptă-n arșiță de soare*

614 *Sîni*. Martie 1932 (Poem datat de autor pe o notiță păstrată în arhiva familiei). *Adevărul literar și artistic*, XI (1932), nr. 604, 3 iul., p. 3.
Viața literară, VII (1932), nr. 138, iul.-sept., p. 4.

în însemnarea citată mai sus, poemul fusese intitulat *La un tors antic*.

615 *Prund*. Martie 1932. (Poem datat de autor pe o notiță păstrată în arhiva familiei).

616 *Ispita frumuseții*. București, noiembrie, 1934. (Datat cu autograf pe manuscrisul poemului păstrat în arhiva familiei și pe mss. 11.770 M.L.R.) *Universul literar*, XLIX (1940), nr. 52, 21 dec, p. 1.

Pe manuscris se află însemnarea: „*Incorporat la Versuri regăsite din POEZII voi. III.E.D. 1944*”.

în mss. 11.770 intitulat mai întîi: *Catren apoi: Strofă dar renunțat în favoarea titlului Ispita frumuseții*.

mss. 11.770 v. 1 *Ispita cîrnii tale* n-o-nvinge nici-o moarte

617 *Cupa*. București, 15 april, 1940. (Datat cu autograf pe manuscrisul poemului păstrat în arhiva familiei).

Universul literar, XLIX (1940), nr. 25, 21 dec, p. 1.

Poemul a fost intitulat mai întîi *Vers* apoi *Pahar* și în cele din urmă *Cupa*.

Pe manuscris se află însemnarea: „*Scrisă după tipărirea volumului UMBRA TIMPULUI*”.

618 *Poteca din pădure*. București, 30 octombrie, 1937, (Poem datat pe i. mss. 10.013 B.C.S.)

în *Viața românească*, XXX (1938), nr. 12, dec, p. 21, poemul este intitulat *Primăvara — Elegie*.

Poetul menționează pe o notiță, păstrată în arhiva familiei, că poemul a fost scris după publicarea volumului ȚĂRM PIERDUT. în mss. 17.309 M.L.R.: *Ion Pillat. Maculatur de poezie* 1938,— 1939, poemul este trecut de asemenea printre cele nepublicate în volumele: ȚĂRM PIERDUT, UMBRA TIMPULUI și ÎMPLINIRE.

în mss. 10.013 B.C.S., Ion PULat propune titlurile *Sfîrșit de iarnă* sau *Primăvară* pentru a opta pentru *Poteca din Pădure*.

619 *La iaz*. Miorcani, 23 iulie 1937. (Poem transcris și datat de poet în mss. 4218 B.A.R.S.R.: *Ion Pillat. Versuri din Miorcani, 1937*, p. 9—11).

în *Viața românească*, XXX (1938), nr. 5, mai, p. 33-34 poemul are dedicația: *Lui G. Topîrceanu în memoriam*. în *Sfarmă Piatră*, VI (1940), nr. 11, 3 mart., p. 5, poemul este intitulat *Amurg la câmp*.

Pe o notița, păstrată în arhiva familiei se arată că poemul a fost scris după publicarea volumului ȚĂRM PIERDUT. Aceeași precizare se află și în mss. 17.309 M.L.R.

620 *Seară la Sîncă*. Miorcani, 29 iulie, 1937. (Poem datat în mss. 4218 B.A.R.S.R.: *Ion Pillat. Versuri din Miorcani, 1937*, p. 17).

Pe o notiță păstrată în arhiva familiei este menționat de poet: „*variantă Posterioară poeziei Amurg pe Prut din ȚĂRM PIERDUT*.”

Cu titlul: *Amurg pe Prut* în *Gîndirea*, XV (1936), nr. 8, oct. p. 397; *Pagini Basarabene*, I (1936), nr. 9, sept., p. 1; *Rampa*, XIX (1936), nr. 5675, 10 dec, p. 1. Cu titlul *Seară la Sîncă* în *Gînd românesc*; VI (1938), nr. 5—12 mai—dec, p. 273; 27 nov., p. 5; *Gazeta cărților*, VIII (1939), nr. 10-12, 15—31 ian., p. 2. în mss. 17.309/1-49 M.L.R. poemul este trecut în seria celor scrise și publicate după apariția volumului ȚĂRM PIERDUT, în mss. 6176 B.A.R.S.R. caiet în care Ion Pillat copiasse în anul 1941 volumul UMBRA TIMPULUI într-o ediție nouă și definitivă, fusese inclus și poemul *Seară la Sîncă*. Dar în E.D.III el este trecut la VERSURI REGĂSITE.

621 *Cules*. Miorcani 23 iulie 1937. (Poemul este datat în mss. 4218. *Versuri din Miorcani*, p. 7, unde se precizează că a fost inspirat de o amintire de la *Florica*.)

Ramuri, XXXII (1940), nr. 2, feb., p. 42.

în arhiva familiei se păstrează manuscrisul poeziei în forma sa definitivă. în mss. 17.309 M.L.R.: *Ion Pillat: Maculator de poezie 1938—1939*, poemul este trecut în seria celor care au fost scrise după apariția volumului: ȚĂRM PIERDUT.

622 *Drumul din basme*. „*Pe o strofă din iarna 1929—1930, — 30 dec. 1940, București*”. (Dată însemnată de poet pe o notiță și pe manuscrisul poemului în forma sa definitivă, ambele păstrate în arhiva familiei.)

Viața literară, XV (1941), nr.2, 13-27 apr., p. 1; *Tribuna Avînturilor*, VI (1941), nr. 2, p. 54.

Din mss. 6076 B.A.R.S.R., p. 47, reiese că la 14 martie 1943, Ion Pillat plănuia să încorporeze poemul într-o ediție nouă, îngrijită și definitivă a volumului UMBRA TIMPULUI. în 1944 însă *Drumul din basme* a fost trecut în E.D.III la VERSURI REGĂSITE.

623 *Viersul țării*. Iarna 1929- 1930 - 30 dec. 1940 București. (Dată însemnată de poet la 30 mai 1943 pe sumarul VERSURILOR REGĂSITE, manuscris păstrat în arhiva familiei și pe f. mss. 1057 B.C.S.)

Poemul fusese intitulat inițial: *Graiul țării* (f. mss. 1057 B.C.S.)

624 *Terține*. București, 1944. (Poem datat pe f. mss. 10.658 B.C.S.-unde se află și mențiunea: „La VERSURI REGĂSITE voi. III. Ediția definitivă a POEZIILOR).

Gîndirea, XXIII (1944), nr.2, feb., p. 65.

625 *Cîntec*. /*Coboră dorule înfrînt...*. 5 april. 1938. (Poemul datat în mss. 17.309/4 M.L.R.

Steaua, XX (1969), nr. 12, dec, p. 40; *Argeș*, 1975, nr.2, iun., p. 5. Din mss. 17.309/1—49: *Ion Pillat. Maculator de Poezie. 1938—1939*, reiese că poemul a fost scris după apariția volumului ȚĂRM PIERDUT și nu se află cuprins nici în volumele UMBRA TIMPULUI și ÎMPLINIRE. în mss. 6076 B.A.R.S.R., p. 47, la 14 martie 1943, Ion Pillat decide ca poemul să fie incorporat într-o ediție nouă, îngrijită și definitivă a volumului: UMBRA TIMPULUI. El a fost repartizat, în cele din urmă, în E.D.III, la VERSURI REGĂSITE.

în mss. 17.309/3—4 poemul *Cîntec* are patru strofe. Din acestea poetul renunță la primele două și anume:

*Din aripi, dorule mai lin
în seară tristă ce sporește
Tot visul viu ți-a fost senin
Iubirea ei nu te dorește*

*Zadarnic. Zboară mai domol
Ce ți-a fost drag cu zarea piere;
Iluziile te lasă gol
Cînd dragostea nu te mai cere.*

De altfel în colțul drept al paginii din manuscris, poetul recomandase: *a nu se publica*. El revine și reține ultimele două strofe.

- 626 *Cref*- București, M iunie, 1942. (Poem datat de autor pe manuscrisul autograf, păstrat în arhiva familiei.)
Gîndirea, XXIII (1944), nr.2, feb., p. 66.
 Poemul fusese destinat la început să facă parte din volumul DRUM LĂUNTRIC, dar ulterior în E.D.III, a fost trecut la VERSURI REGĂSITE.

- 627 *La o alegere proprie din George, Hofmannsthal și Rilke*,
Gîndirea, XXIII (1944), nr.2, feb., p. 65.

UMBRA TIMPULUI (1934-1939)

- 628 *Zodier. 29 iulie, 1937, Miorcani. Trimisă spre publicare la revista Junimea literară din Cernăuți, unde nu știu dacă și cînd a apărut. Publicată în Universul Literar XLVII (1938), nr. 36, 22 oct.* (Notiță reprodusă din mss. U.T. din arh. fam. Aceeași datare în mss. 4218 B.A.R.S.R., p. 18 și în U.T. exemplarul autorului.)

Junimea literară, XXVII (1938), nr. 11—12, ian.-dec, p. 16.
 Republicat în U.T. și E.D.UI.

mss. 4218. v. 10 Gonesc telegarii *năprasnic* (corectat în formă definitivă)
 Citat de Vladimir Streinu și ales pentru arta lui Ion Pillat de a cînta în surdina declinului, goana timpului, melancolia. (*Ion Pillat: Umbra timpului în Viața românească*. XXXII (1940), nr. 6.)

în schimb pentru Ovidiu Papadima dominantă firii hii Ion Pillat este „integrarea în rugul magic al timpului, supunerea la semnele rotirii încete și eterne a zodiilor”, ceea ce îi dă certitudini și liniște. Volumul UMBRA TIMPULUI „se deschide prin frumosul poem *Zodier*. care dă tocmai expresie acestei liniști”. Criticul îl citează în întregime de dragul „frumuseții lui de fină cizelură” (în *Ion Pillat*, p. 151—152).

- 629 *în toamnă. 29 iulie 1937, Miorcani. Publicată în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam- Aceeași datare în mss. 4218 B.A.R.S.R. p. 14 și U.T., exemplarul autorului.)
Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec, p. 484.
 Republicat în U.T. și E.D.III.

în mss. 4218 v. 10 *Din care zboară* hșița (corectat în formă definitivă), în versiunea poemului din mss. 4218 B.A.R.S.R. poetul renunțase la strofele a H-a și a HI-a pentru că la publicarea în volum să revină asupra acestei omiteri.

Cristian Livescu face legătura între PE ARGES ÎN SUS și UMBRA TIMPULUI. Invocate „nălucile trecutului contopiri de amintiri și vise” — pun st&pînire pe „*casa amintirii*” readusă în memorie. „*Eroul*” liric (poetul) mimează gesturile bunicului „ale strămoșului mitic” devenindu-și sieși „strămoș”. (*Introducere în opera lui Ion Pillat*.. 198).

Citat de C. D. Fortunescu pentru coplășitoarea lui tristețe (*Umbra timpului, poezii de Ion Pillat în Arhivele Olteniei, XIX* (1940), nr. 107-112).

- 430 *Umbre pe iaz. 27 decembrie 1938. București. Pe o reminiscență din Miorcani, Publicată în Universul literar (An XLVIII, nr. 23, 10 iunie 1939* |p. 1/, (Notiță reprodusă din mss. U.T., exemplarul autorului- Aceeași datare în mss. 17.309/21—22 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului, unde se precizează *inspirată de iazul din Miorcani*).

Republicat în U.T. și E.D.III.

mss. 17.309/21 v. 6 Anii *ăe-atunci* sau obrazul (corectat în formă definitivă)
 „ 17.309/22 v. 15 Trec prin *clătitele* porți „
 în poem Constantin Pântăneru vede atracția poetului către adîncul, abisul trecutului și în același timp, fuga lui de prăpastia care-l atrage (*op. cit.*).
 Citat de Cristian Livescu, *op. cit.* p. 198.

- 431 *Ceas pierdut. 2 august 1939, Miorcani. Publicată în Universul (Pagina literară de Duminică, An. 57, No. 27, 29 ianuarie 1940).* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. în mss. 17.309/46—47 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului aceeași datare).

Poemul a fost republicat în U.T. și E.D.UI.

mss. 17.309/46 și mss. U.T. arh. fam. v. 1 Pe clae vād timpul *cum lenes* se duce (corectat în formă definitivă)
 „ „ „ v. 6 *Privesc* cum piere pe aripi d-erete (Corectat în formă definitivă)

Se renunță la strofa treia din mss. 17.309/46—47:
 mss. 17.309/46-47 *De-acum îl las să se legene moale*

Cu zboruri de rațe-n rogoz
Și apeî, cuprînsă în brațele-i goale
Să-i ia pe furiș vâlul roz
De-un mugur de stea sfișiat

r. 18/13/ L-aud cum foșnește *lung* din păr de mătasă (corectat în formă definitivă) .

- «32 *Cîntec de vremelnicie. București, 19 noiembrie 1935.* (Poem datat în mss. 1 M.L.R. și în volumul *Ț.P.*, exemplarul autorului).

în *Gîndirea*, XIV (1935), nr. 10, dec. p. 494 și în *Vremea*, XI (1938), nr. 53 I. 27 mart. p. 10 cu dedicația: „în memoria lui Gib”.

Republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

Acest „straniu” poem a fost apreciat de Cristian Livescu drept unul din cele mai izbutite piese din ciclul. Groaza în fața prăvălirii timpului care— atragem atenția că îl obseda pe poet încă din epoca VISĂRILOR PĂGÎNE —, se transforma acum în groaza de a nu putea retrăi clipele de odinioară deci este vorba de ștergerea amintirii însăși (*op. cit.* p. 197).

Vladimir Streinu selectează strofa a doua pentru forța sa de seducție ca rezultată uneiguidiripoetice. (*Țărm pierdută în Pagini de critică literară...* p. 63).

Citat de Romulus Demetrescu (*Țărm pierdută, versuri... Pagini titerare*, IV (1937), nr. 6-8.

633 *Cîntec. /Timpul care piere.../ 30 iulie, 1937, Miorcani. Publicată în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași dată în U.T., exemplarul autorului).

Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec., p. 483.

Republicat în U.T. și E.D.III.

Constantin Fântâneru se oprește la acest poem care exprimă neputința de a cuprinde ceva și de a rămîne cu o certitudine finală (*op. cit.*).

t

634 *Cra-ro-ra-ra. — 1 august 1939. Miorcani. Publicată cu titlu fi refren greșii In Universul literar (Anul XLIX, nr. 1, 30 decembrie, 1939).* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași dată în mss. 17.309/44—45 M.L.R. și în U.T. exemplarul autorului).

în *Universul literar*, XLIX (1939), nr. 1, 30 dec, p. 1 cu titlul și refrenul: *Ga-ro-ra-ra. (Idem în mss. U.T. arh. fam. și în mss. 17.309/44—45 M.L.R.- Republicat în U.T. și E.D.III.*

mss. 17.309/44 v. 9 *Și patru cai năpraznic din zurgălăi sunînd* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 10 *Ne tot ducea pe drumuri...* (corectat în formă definitivă)

17.309/45 v. 16 *Țesînd pe geamuri umbre...*

„ „ „ v. 17 *Și peste tot uitare...* „ „ „

635 *Din ramele iatacului vechi. 10 august 1939. Miorcani. Publicată în Universul Literar. Anul XLVIII, nr. 38, 23 septembrie 1939.* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași dată în mss. 21.422 B.C.S. și în U.T., exemplarul autorului).

Republicat în U.T. și E.D.III.

în mss. 21.422 și mss. U.T. arh. fam. poemul fusese intitulat inițial *Ornic*. în mss. 21.422 și mss. U.T. v. 1 *Ornicul vechi* de pe comoda bătrînă (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ v. 8 *Romantic, pletos și cu barbă, j*ben pe urechi* (corectat în formă definitivă)

în mss. 21.422 și mss. U.T. v. 12 *Calpacul blănit al Marelui Ban* (corectat în formă definitivă)

Cristian Livescu copiază întreaga poezie deoarece o consideră o variantă „reluată” și simplificată a poemului: *Aci sosî pe vremuri*. Criticul este de părere că poetul „reimaginează” secvențele de culminație a artei sale... datorită unei plăci a „reîntoarcerii” (*op. cit.*, p. 195).

Citat de Augustul Z. N. Pop: *Ion Pillat: Umbra timpului, poezii în Convorbiri literare*, LXXIV (1941), nr. 7; Adrian Angheliescu, *Farmecut evanescent al melancoliei...* p. XXI.

S36 *An mort. 15 decembrie 1938. București, Pe o reminiscență din Miorcani. Publicată în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași dată în U.T., exemplarul autorului și precizarea: *Pe o reminiscență din Miorcani*).

Gîndirea XVIII (1939), nr. 1, ian., p. 17; *înnoirea*, Arad, II (1939), nr. 8, 15 ian., p. 7.

Republicat în U.T. și E.D.III.

637 *Elegie. 29 martie 1939. București. Publicată în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași dată în mss. 17.309/34—35 M.L.R., în. f. mss. 2 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului unde acesta precizează *sufletește în parcul din Miorcani*.

Gîndirea, XVII (1939), nr. 15, 5 mai, p. 233.

Republicat în U.T. și E.D.III.

mss. 17.309/34 și f. mss. 2 v. 1 *Pe aleea seculară de castani* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ „ „ „ „v. 3 *Simt: mă prind din urmă...* (corectat în formă definitivă)

mss- U.T.. arh. fam. și mss. 2 v. 10 *Lin în zori, greu în amiază blind în mormînt* (corectat în formă definit.)

mss. 17.309/35 și mss. 2 v. 11 *Pe aleea seculară nici un om* (corectat în formă definitivă)

în versiunea din f. mss. 2 strofa a 111-a era a 3V-a — ultima — iar strofa a IV-a era a IH-a.

Poem citat de Vladimir Streinu, *op. cit.*

Cristian Livescu selectează strofa a H-a a poemului pentru a desprinde ideea împietririi imaginarului, a izolării sale într-o lume în care nu mai poate fi retrăit trecutul dar în care gustul vieții este pierdut deopotrivă, ceea ce are ca efect esențial pierderea cronologiei: „Imaginile, chiar și cele care reconsideră trecutul ies de sub controlul rațiunii, depind de o ordine tainică” (*op. cit.*, p. 198).

- 638 *înnoptare. 23 iulie 1937 Miorcani. Publicată sub titlul „însereare” în Ramuri.* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași datare în mss. 4218 B.A.R.S.R., p. 3 și în U.T. exemplarul autorului).

în *Ramuri* XXX (1938), nr. 11, 30 april., p. 115 poemul este intitulat *însereare* și este dedicat lui T. Păunescu-Ulmu.

Republicat în U.T. și E.D.III.

Amintim că în mss. 4218 B.A.R.S.R. fusese copiat pe curat poemul *însereări*. Partea întâi a poemului inspirat de amurgul unei zile la malul mării a fost trecut — cu titlul *însereare* la volumul BALCIC. Partea a doua evocând lăsarea nopții deasupra priveliștilor de la Miorcani, a căpătat titlul *înnoptare* și a fost dată volumului UMBRA TIMPULUI, mss. 4218 v. 14 Mări deschise, *amintirea*

„ : v. 15 *Zilelor copilăriei*

Citat de G. D. Fortunescu (*op. cit.*).

- 639 *Pindă. 9 august 1939, Miorcani. Publicată în prima versiune — nu cea definitivă — cu 2 strofe în plus, în Preocupări literare. (Anul IV, nr. 9, noiembrie 1939).* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare în f. mss. 10.656 B.C.S., mss. 21.422 B.C.S. și în U.T., exemplarul autorului). Poemul copiat de poet pe f. mss. 10.656 B.C.S.

Republicat în U.T. și E.D.III.

Vladimir Streinu citează poemul care conține ideea că întoarcerea îtt trecut înseamnă negația vieții (*op. cit.*)

Prin analiza poemului Constantin Fântâneru explică sensul titlului: UMBRA TIMPULUI. Poetul evocă locul umbrat de floarea-soarelui, asociată cu o iubire trecută. Azi, în același lan crește grâu și nimic nu mai contribuie ca să fie ținut minte acel lan, ca altădată floarea-soarelui, floarea iubirii. Lanul nu va mai fi reținut în memorie, el nu mai are *timp* ci numai *umbra timpului* care cade peste el (*op. cit.*).

Cristian Livescu subliniază ideea morții necruțătoare care cosește retrăirea trecutului „acțiune recuperatoare care naște căutări zadarnice” (*op. cit.*).

- 640 *Panta rhei. 31 iulie 1939. Miorcani. Publicată în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss- U.T. arh. fam. Aceeași datare în mss. 17.309/42-43 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului.)

Gîndirea, XIX (1940), nr. 1, ian., p. 8.

Republicat în U.T. și E.D.UI.

în poem este evocată o defilare fantomatică a făpturilor și lucrurilor sensibile în fața unui nebulos spectator care cuprinde în privirile sale — ca într-un cerc al neantului — tot ce trece. (Constantin Fântâneru, *op. cit.*)
Citat de C. D. Fortunescu (*op. cit.*) și Petru Comarnescu (*op. cit.*).

Cristian Livescu scoate în evidență ideea poemului: „a căuta înapoi în-seamnă a întreba de moarte” (*op. cit.*, p. 197 L)

- 641 *Soartă. 13 ianuarie 1939. București. Publicată în Universul literar. (Anul XLVIII, nr.3, 21 ianuarie 1939).* (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași datare în mss. 17.309/27 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului).

Republicat în U.T. și E.D.III.

- *642 *Suflet. 18 ianuarie 1939. București. Reprodusă în facsimil sub titlul: „Sufletul” în numărul dedicat mie, al liarului bucovinean Suceava (Anul, no. 64, 20 martie 1939).* Publicată în *Gîndirea* (ianuarie 1940). (Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași datare mss. 17.309/28-29 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului).

Gîndirea, XIX (1940), nr. 1, ian., p. 8.

Republicat în U.T. și E.D.III.

Poetul renunță la versurile 1-8 din mss. 17.309/28-29 M.L.R.

v. 1 *Din ce metal, din care piatră ești făcut-*

v. 2 *Că lutul nu te poate murdări?*

v. 3 *Suni clar și feciorelnic ca un scut,*

v. 4 *Ești limpede cum e văzduhul din țării*

v. 5 *Zadarnic, nici-a pată nu se leagă*

v. 6 *De luciul tău. în van te-am împroșcat*

v. 7 *Cu greu nămol, lumina te încheagă*

v. 8 *Tot mai senin mai tînăr și curat*

Citat de Augustin Z. N. Pop (*op. cit.*) și Petru Comarnescu (*op. cit.*).

- 643 *Zori. 5 septembrie, 1937. Miorcani. Tot în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare în mss, 4218 B.A.R.S.R. p. 53-54 st în U.T., exemplarul autorului).

Gîndirea. XVI (1937), nr. 10, dec, p. 484.

Republicat în U.T. și E.D.III.

În mss. 4218 poemul fusese intitulat inițial: *Cine-mi lovește-n inimă*.

Citat de C. D. Fortunescu, *op. cit.*

Ion Marin Sadoveanu afirmă că în poezia lui Ion Pillat, păcatul nu se rezolvă prin credință. „Astfel în poezia *Zori*, Ion Pillat deși se adresează unui Dumnezeu, pe care în curînd îl va dizolva în peisaj și în culori, asociază prezentarea păcatului ca un adevărat creștin. Conștiința păcatului e deci, manifestă. Așezarea ei, însă, între om și Dumnezeu, ca o piedică în calea mîntuirii e mărturisită. Prin această afirmare care, firește, nu înseamnă încă o trăire, întîlnim aci poate pasul cel mai înalt intuit și mărturisit de Ion Pillat pe drum de pietate, drum negăsit și neafirmat. (*Motive izolate în poezia lui Ion Pillat în Ion Pillat amintiri despre om și poet...* p. 159).

Cristian Livescu se oprește la strofa a doua a poemului înmaginînd sufletul, în peregrinările sale, luînd înfățișarea unei cetăți ferecate, în care nu mai poate nimeni intra (*op. cit.*) în schimb, Constantin Fântâneru (*op. cit.*) și Petru Comarnescu (*op. cit.*) găsesc exprimată pînă la urmă, ardoarea nădejdi unei ultime credințe și abolirea orgoliului existenței umane.

644 *Țipar. 8 ianuarie 1939. București. Publicată în Artă și Tehnică grafică* (Caietul 7, martie—iunie, 1939).* (Notiță reproducă din mss. U.T., arh. fam.». Aceeași datare în 17.309/23—26 M.L.R., în mss. 28.433 B.C.S. și în U.T., exemplarul autorului).

Artă și tehnică grafică, 1939, nr. 7, mart.—iun., p. 17—18.

Republicat în U.T. și E.D.III.

mss. 2S.433 v. 5 Desenul ei mă prinde ca o vrajă

mss. 17.309/25—26 v. 6 ...zugra/, pentru a rima cu

v. 8 ...seraf.

mss. 28.433 v. 7 Culoarea ei mă leagă într-o mreajă

„ v. 10 Surd amintiri troenesc sub orice vreasă

645 *Rod. 4 april 1938. București. Publicată în Universul literar.*

(Notiță reproducă din mss. U.T., arh. fam. și în mss. 17.309/3 M.L.R. Aceeași datare în U.T., exemplarul autorului).

Universul literar, XLVIII (1938), nr. 11, 30 april., p. 4.

Republicat în U.T. și E.D.III.

Citat de Petru Comarnescu, *op. cit.*

646 *Amurg pe Prut. Miorcani. Pădurea de la Sînca. 5 sept. 1936.* (Poem datat autograf în mss. 713/1-2 M.L.R. și în voi. Ț.P. (exemplarul autorului).

Gîndirea, XV (1936), nr. 8, oct., p. 397; *Pagini Basarabene*, I (1936), nr. 9-sept., p. 1; *Rampa*, XIX (1936), nr. 5675, 10 dec., p. 1-Republicat în U.T. și E.D.III.

mss. 713/1 v. 3 Am regăsit frunzarele rărîte jpaduriif

„ 713/2 v. 15 Cu roata ei ce strălucea la soare (corectat în formă definitivă)

713/2 v. 27 Că pleacă și ea cu-un stol de rîndunele

Primele două strofe ale poemului sînt citate de Vladimir Streinu pentru a-și exemplifica teoria sa asupra *spiritului-proză* în poezie „care afirmă, povestește și descrie chiar în versuri de o nobilă corectitudine, cum îndeosebi știe Pillat să compună" (*Țărm pierdut în Pagini de critică literară...* p. 62 / M. Niculescu declară *Amurg pe Prut* printre cele mai frumoase poeme scrise în limba romană. (*Țărm pierdută, versuri 1924-1936 în Universul*, LIV (1937), nr. 187. Citat de Al. Philippide în *Ion Pillat și adîncimea firei ..* • p. 151.

*47 *Iarnă ūrzie. 27 martie 1939, București și refăcută la Miorcani, 2 august, 1939-Publicată în Preocupări literare.* (Notiță reproducă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași datare în mss. 17.309/31 M.L.R. cu însemnarea: *corectată la Miorcani, 2 aug.* La fel în U.T., exemplarul autorului).

Preocupări literare, V (1940), V (1940), nr. 1, ian., p. 1; *România*, III (1940), nr. 594, 25 ian., p. 6.

Poemul a fost republicat în U.T. și E.D.III.

mss. 17.309/31 v. 1 Norii se lasă greoi (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 3 Muguri nici umbră n-au încă {,

„ „ v. 4 Codrii pustii ca și noi „

„ „ v. 9 Greșind anotimpuri venea „

„ „ v. 10 Să cadă în iarnă, buimacă „

„ „ v. 11 Roata la moară a stat „

„ „ v. 12 Sub maldăr veșted de frunză „

„ „ v. 13 Auzi? În noi înfundat „

„ „ v. 14 Ani vechi cum vin să-și ascunzi „

„ „ v. 15 În suflet împovărat

648 *însereare, jîn virful carului cu snopi. ..} 5 septembrie 1937. Miorcani. Publicat în Gîndirea.* (Notiță reproducă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași datare în mss. 4218 B.A.R.S.R. și în U.T., exemplarul autorului).

Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec., p. 483.

Republicat în U.T. și E.D.III.

Poem citat de Al. Philippide pentru notațiile crepusculare exprimate într-u» ritm precis, într-o formă parnasiană (*op. cit.* p. 153).

649 *Scamatorul. 10 august 1939. Miorcani. Publicată în Universul Literar. (Anul XLVIII nr. 41. 14 octombrie 1939.)* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare în mss. 21.442 B.C.S. și notița: *pentru UMBRA TIMPULUI*. La fel în U.T., exemplarul autorului).

în mss. U.T., arh. fam. poemul intitulat inițial *Iluzionistul* dar s-a optat pentru *Scamatorul*.

Republicat în U.T. și E.D.III.

mss. 21.442 v. 3 *Doar un ciolan, un dinte scos din lut*

v. 4 *Și-n fața noastră crește un mormint*

Citat de Petru Comarnescu, *op. cit.*

650 *Poza din urmă. 29 iulie 1937. Miorcani. Publicată în Gîndirea sub titlul Roză tîrzie.* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare ta mss. 4218 B.A.R.S.R., p. 16, și în U.T., exemplarul autorului).

Gîndirea, XVI (1937), nr. 10, dec, p. 482-483.

Republicat în U.T. și E.D.III.

în mss. 4218 poemul apare cu titlul: *Roză tîrzie* și cu trei strofe. Poetul renunță la această ultimă strofă:

mss. 4218 v. 9 *Dar cîntîrindu-i trist desăvirșirea*

„ „ v. 10 *Simțeam în mine un parfum*

„ v. 11 *De primăvară-n muguri și-amintirea*

„ v. 12 *Umilei micșunele de pe drum.*

651 *Aloes. 13 ianuarie 1939. București. Publicată în Convorbiri Literare. Revăzută 23 august 1939 Miorcani și publicată în forma ei definitivă în Universul. (Pagina literară de duminică, anul 57, nr. 90, 1 april, 1940.)* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare în U.T. exemplarul autorului și mss. 17.309/29-30 M.L.R.)

Convorbiri literare, LXXII (1939), nr. 5, mai, p. 535-536; *Universul* LVII (1940), nr. 90, 1 april., p.4.

Republicat în U.T. și E.D.III.

Varianta din *Convorbiri literare* dată și în mss. 17.309/29—3<_te următoarea:

SPINUL

înalt și dur, în ghimpi legat
El singur viu din zare în zare —
Cum dune ard în lung și lat
Stă candelabru verde-n soare.

594

Țepos ca un arici el n-are ram
Să înfrunzească umbră și răcoare,
Să prindă-n leagăn, tam-nesam,
Solii de aripi foșnitoare

Dar cînd sleit de sete un drumeț
înfîge-oft'frte cuțitu-n coaja tare.
Din inima-i străpunsă-i dă ca preț
Al răinii seva ei izbăvitoare,

în mss. 17-309/29 și *Universul* v. 4 *Ard dune albe-n lung și lat*

v. 5 *Ursuz cu țepi nu-i umbră și răcoare*

v. 8 *Înfîge adînc cuțitu-n coaja tare*

652 *Poetul. /Nu voi ara cu plug de lemn.../ A doua elegie marină. 5 și 14 april 1938. București. Publicată sub titlul „Poetul” în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare în mss. 17.309/7-8 M.L.R. și U.T., exemplarul autorului, unde s-a precizat: *inspirată la Balcic*).

Gîndirea, XVII (1938), nr. 6, iun., p. 291 cu titlul: *Poetul*.

Republicat în U.T. și E.D.III.

în mss 17.309v. 7 după „Adus de vînt” s-a pus:

„ „ „ v. 16 Comori de *peruzele* și smarande (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 17 Iar peste ele norii, *pînze albe* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 27 *Ciclopecne*. Voinicește singur (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 29 *Și dezgolită* de mătasea verde (corectat în formă definitivă)

„ v. 36 Furtună măsurată și *senină* (corectat în formă definitivă)

„ „ „ v. 38 înaripați struniți de *un zeu* cu liră (corectat în formă definitivă).

Citat de Petru Comarnescu, *op. cit.*

653 *Primăvară. întia elegie marină. 4 april 1938 București, Pe 0 reminiscență din Balcic. Publicată sub titlul „Primăvară” în Gîndirea.* (Notiță reprodusă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare în U.T., exemplarul autorului. în mss. 17.309/5—6 M.L.R. poemul este însoțit de recomandarea: *A se adăuga la sfîrșitul celor din ȚĂRM PIERDUT.*

595

•Gîndirea, XVII (1938), nr. 6, iun., p. 290

Republicat în U.T. și E.D.III.

- în *Gîndirea* și mss. 17.309 v. 1 *La ce bun* frumusețea ta...
v. 6 *A dragostei curate ? Și Ia ce bun.* (corectat în formă definitivă)
- ta. *Gîndirea* și mss. 17.309 v. 8 Sint ochii tăi izvoare *limpezite* (corectat în formă definitivă)
- .. v. 13 Deschiză-te ca *mugurul...* (corectat în formă definitivă)
- » v. 16 Pe *țărnuțel alb* al mărilor *albastre* (corectat în formă definitivă)
- » v. 28 *La ce bun* frumusețea ta (corectat în formă definitivă),
v. 32 Cu-amară spumă

Citat de C. D. Fortunescu, *op. cit.*

- 654 *Versuri*. Miorcani, 14 aug. 1936. (Poem datat de poet în mss. 711 M.L.R. și în volumul Ț.P. exemplarul personal.)
Pagini literare, III (1936), nr. 10—11, oct.-nov., p. 462.
Republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

|||||

- 655 *Cu sculptorul stă piatra...* București, noiemb., 1934. (Poem datat în mss. 71)» M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)
Lanuri, IV (1937), nr. 2, p. 85.

A fost republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

- în mss. 710 v. 1 Sculptorul *are* piatra și pictorul culoarea (se renunță)
» ' - ' Dar eu n-am *decît vorbe* sâ-ncerc fermecătoarea (sa renunță și se corectează)
- « » » ' - 3 " » ' *nt *suflet prin buze* vreau să-ți cioplesc conturul (se renunță și se corectează)

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

Afîț și-am privit trupul... București 15 noiemb. 1934 (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)
Revista Fundațiilor, II (1935), nr. 4, april., p. 30.

596

A fost republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

Inițial poemul fusese intitulat: *Iubție*.

- în mss. 710 v. 3 Doar umbra ta rămîne *mișcînd un* vis de rochii (se renunță și se corectează)
- v. 10 Cum crezi că plîng *păpușa* cu buzele de lut (se reanunță și se corectează)
- v. 10 Cu moartea mea *rupîndu-ți* eternul tău sărut (se renunță și se corectează)

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

Precum de orice lucru... București, 18 noiemb., 1934. (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)
Revista Fundațiilor, II (1935), nr. 4, april., p. 30—31.
Republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

Cînd rizi își scutur salba... București, 18 noiembrie 1934 (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)
Revista Fundațiilor, II (1933), nr. 4, april., p. 31.
Republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

Izvorul unde tînr... București, 18 noiemb., 1934. (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)
Revista Fundațiilor, II (1935), nr. 4, april., p. 31.
Republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

- mss 710 v. 49 Izvorul unde tînr *am mai băut odată* (șters și corectat)
„ v. 57 Mai bine lasă *ghimpul* în floarea lui de sînge (șters și corectat)
- mss. 710 v. 59 *Căci vremea nu se-ntoarce.* . . (șters și corectat)
„ „ v. 60 *Și stai* înfășurată în *biruința* ta (șters și corectat).

Șerban Cioculescu comentînd *Stanțele*, caracterizează „fericita alcătuire morală a poetului ale cărui sentimente se pacifică înainte de a-și fi schițat intenția de zbucium. Gama sa psihică o străbat cu temperanță sentimente pașnice de reverie sau nostalgie. Este ca o pînză de ape joase și liniștite peste care adie o boare răcoroasă”.

Stanța de mai sus reia motivul melancolizării în fața îmbătrînirii. (*Țărnuțel pierdut în Aspecte literare contemporane..* . p. 153).

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

Nu-mi pasă... București 18 noiemb., 1934. (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)
Revista Fundațiilor, II (1934), nr. 4, april., p. 32.

597

Republicat în Ț.P. iar în E.D.IH a fost trecut la U.T.

mss. 710 v. 65 Nu-mi pasă *de-i^olravă sau miere* pe a ta buză (corectat în formă definitivă).

„ v. 66 în care cu nesațiu *m-am adăpat din plin* (corectat în formă definitivă)

„ v. 68 De porți în piept cenușe sau *jocul inspirat* (corectat în formă definitivă)

„ v. 69 Ești tu și îmi ajunge, *ești tu și ești* unică (corectat în formă definitivă)

„ v. 72 Din toată omenirea doar *un poet* tăcut (corectat în formă definitivă)

Pe rugul ce mă arde... București, 18 noiemb., 1934. (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)

Revista Fundațiilor, II (1935). nr.4, april., p. 32.

Republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

mss. 710 v. 77 *Trufia* frunții nalte se va lăsa umilă (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 79 *Și dulcele tău* zîmbet ce n-a știut de milă (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 80 L-o turbura *amorul* (pojarul) fierbintelui... (corectat în formă definitivă)

„ „ v. 81 în *marea* vîlvătaie de patimi *vor cădea* în cenușe (corectat în formă definitivă)

„ v. 82 *Frumoase* brațe albe și visuri la un loc (corectat în formă definitivă)

Ultima strofă este aleasă de Cristian Livescu pentru a-și confirma ipoteza, dezvoltată în studiul său, și anume aceea că Pillat a dorit ca prin intermediul poeticului să treacă printr-o „tainică ușă”. La zenitul ființei sale poetul se închipuie pe rugul unei purificări, înconjurat de cenușa dorințelor, rămînîndu-i drept consolare îndrăzneată aventură a creației sale poetice. (*op. cit.*, p. 199).

⁴50 *cum în furtună...* București, 18 noiemb., 1934. (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)

Revista Fundațiilor, II (1934), nr. 4, april., p. 32—33; *Rampa*, XVIII (1935), nr. 5169, p. 1.

Republicat în Ț.P. iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

mss. 710 v. 85. Așa cum în furtună *grozav* troznesc tufanii (corectat în formă definitivă).

Să-ți pot uita făptura... București, 18 noiemb. 1934. (Poem datat în mss. 710 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul autorului.)

Revista Fundațiilor, II (1934), nr.4, april-, p. 33.

Republicat în Ț.P., iar în E.D.III a fost trecut la U.T.

Șerban Cioculescu reia primele două versuri ale ultimei strofe înțelegînd că „Interiorizarea dramatică și solitudinea morală sînt la Ion Pillat ”» r simultane” (*op. cit.*).

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

656 *Cîntec pentru tine* /I *Vrei să vii puțin.../ 9 august 1939. Miorcani.*

(Notiță reprodusă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași datare în f. mss. 91*1 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului. în U.T., poezia este intitulată *Cîntec I* iar în E.D.III: *Vrei să vii puțin...* este prima parte a poeziei: *Cîntec pentru tine.*

în f. mss. 9161/1 și în mss. 21.442 B.C.S. poemul, intitulat inițial *Cîntec mic*, are 5 strofe

f. mss. 9161/1 v. 7 *Să ți-o strîngi* în plic
mss. 21.442

B.C.S. v. 7 *Vîră-ți-o* în plic

i. mss. 9161/1 v. 11 *Dorul tău să-l plimb*

Strofa V-a la care poetul renunță:

4. mss. 9161/1 șt *Și apoi la pas*
mss. 21.442

Alinat ușor

într-un joc rămas

Vis aminduror

/II *Lasă-mi-te lasă!*, 27 decembrie 1938. București. Publicată sub titlul: „*Cîntec*” în *Universul literar* (An. XLVIII, nr. 18, 6 mai. 1939). *Primeie* 12 versuri scrise în iunie 1938 Buziaș. (Notiță reprodusă din mss. U.T. ark. *am. Aceeași datare în mss. 17.309/23—24 M.L.R. și în U.T., exemplarul autorului.)

în U.T. intitulată *Cîntec II*, iar în E.D.IH, a doua parte a poeziei, *Cîntec Pentru tine.*

în mss. 17.309/23 v. 3 (19) *Tînără crăiași* (corectat în formă definitivă)

„ 17.309/24 v. 20 (36) *Sîn cu rodul greu*

în mss. 17—309/23—24 M.L.R. poemul are 32 de versuri pe cînd în versiunea definitivă din U.T. și E.D.III el are doar 28 de versuri. Versurile 21—24 di* mss. 17.309/23—24 au fost înlocuite cu respectiv v. 25—28 din U.T. și E.D.HI.

mss. 17.309/23—24 v. 21 *Să culeg ca mierla*

„ „ „ v. 22 *Viea bob de bob*

„ v. 23 *Sufletul ți-e perla*

„ y. 24 *Dinților de-i sorb*

Poetul a renunțat la v. 29—32 din manuscris:
mss. 17.309/23-24 v. 29 *Iar îmi umplu țara*

» „ » v. 30 *Trandafiri involți*

*> „ „ v. 31 *Toată primăvara*

» „ „ v. 32 *Dragă, hate-n porți*

/III *Apa de izvor.../ Miorcani. Pădurea de la Sfîncă, 24 aug.. 1939 (Notița reproducă din mss. U.T. arh. fam., mss. 21442 B.C.S. și U.T., exemplarul autorului). *Universul literar*, XLIX (1939), nr. 18, 27 aprilie p. 1; *Seara*, III (1940), nr. 762, 7 mai, p. 2 cu titlul: *Cîntec*.*

în U.T. intitulată *Cîntec III*, iar în E.D.III a treia parte a poeziei *Cîntec pentru tine*.

<57 *Cîntec pentru lumină*. Miorcani 6 sept. 1936. (Poem datat în t. mss. 707 M.L.R. și în voi, Ț.P., exemplarul autorului).

Gîndirea, XV (1936), nr. 8, oct., p. 396.

în volumul Ț.P. poemul începe ciclul *Cîntece pentru lumină*.

Republicat în E.D.III la volumul U.T.

f. mss. 707 M.L.R. v. 3 *Amară e frunza de nuci*

M. Niculescu enumera poemul printre cele mai frumoase care s-au scris în limba română (*op. cit.*). Ion Chinezu îl consideră de asemenea esențial pentru poezia lui Ion Pillat (*Țărm pierdut în Pagini de critică...* p. 50—52; Citat de Romulus Demetrescu (*op. cit.*) și de Constantin Ionescu (*Un clasic Ion Pillat cu prilejul volumului „Țărm pierdut” în Ramuri*, XXXIX (1937), p. 364—368). A1. Philippide, *op. cit.*, p. 152.

658 *Pasăre de lut*. București, 13 noiemb., 1936. (Poem datat de poet în f. mss. 708 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul personal).

Gîndirea, XVI (1937), nr. 5, mai, p. 212.

în volumul Ț.P. poemul face parte din ciclul *Cîntece pentru lumină*. Republicat în E.D.III la volumul U.T.

f. mss. 708 v. 7 și *zburătoare de lut* (corectat în formă definitivă)

Citat de Romulus Demetrescu, *op. cit.*

659 *Buratec lunar*. București, 13 noiemb., 1936. (Poem datat de poet în f. mss. 709 M.L.R. și în volumul Ț.P., exemplarul personal).

Gîndirea, XVI (1937), nr. 5, mai, p. 212-213.

în volumul Ț.P. poemul face parte din ciclul *Cîntece pentru lumină*.

Republicat în E.D.III la volumul U.T.

VUdimir Streinu reține ultima strofă a poemului care exprimă *gîndirea poezie* care, spre deosebire de *gîndirea proză*, se supune „Fanteziei” (*Țărm pierdut în Pagini de critică literară...* 63).

660 *Veveriță*. București, 22 mart. 1936. (Poem datat de poet în volumul Ț.P., exemplarul personal.)

Lanuri, Mediaș, III (1936), nr. 5—6, p. 244; *Calendarul gospodarilor pe 1939* de I. Simionescu, București, Cartea Românească, 1939, p. 79.

în volumul Ț.P. poemul face parte din ciclul *Cîntece pentru lumină*. Republicat în E.D.III la volumul U.T.

Citat de Ionescu D. Constantin, *op. cit.*

661 *Șarpele casei*. 23 iulie 1937. Miorcani. Publicată în revista „De strajă” An. II, nr. 1, ian., 1938. (Notiță reproducă din mss. U.T., arh. fam. Aceeași datare în mss. 4218 B.A.R.S.R., p. 5)

Republicat în U.T. și E.D.III.

mss. 4218 v. 4 *Ți-aduc din blid*

v. 8 *Luată din stup*

v. 9 *Lasă pădurea* (corectat în formă definitivă)

v. 10 *Frigul poienii*

v. 21 *Boul și vaca*

v. 22 *Oaia, vițelul*

v. 25 *Babă și vrajă*

v. 26 *Rugă și preot*

v. 28 *Nu fac nimic*

v. 33 *Vmo-napoi*

Ovidiu Papadima discerna în poem efortul lui Ion Pillat de a înțelege structura profundă a lumii folclorice, de a se identifica cu ea, astfel încît poezia să apară ca o expresie a însăși realității intime a poetului. „Credința străveche că de prezența șarpelui casei ar fi legată însăși existența întregii comunități de ființe, oameni și lucruri a căminului patriarhal, răbufnește aici atît de intens în ruga pentru înapoierea șarpelui dispărut, încît nu mai are nimic de joc poetic amabil, ci capătă simplitatea tragică, de litanie a unui rit primitiv din vreme de primejdie” [...] „identificarea poetului Cu unul din gesturile lumii folclorice a putut fi desăvirșită” (*Ion Pillat...* p. 136—137).

662 *Frații*. 23 iulie 1937 Miorcani. Publicată în *Gîndirea*. (Notiță reproducă din mss. U.T. arh. fam. Aceeași datare în mss. 4218 B.A.R.S.R., p. 8 și în U.T., exemplarul autorului.)

Gindirea, XVI (1937), nr. 10, dec, p.-482—483.

Republicat în U.T. și E.D.HI.

mss. 4218 v. Vreau să mă duc spre frații adevărați.

- 663 *Tăcere. Scrisă la București în anul 1934 după publicarea volumului meu PASĂREA DE LIT.* (Notiță reprodusă din voi. Ț.P., exemplarul autorului.)
In voi. Ț.P. poemul făcea parte din ciclul: Versuri pe trunchiul vremii.
In E.D.IH a fost trecut la voi. U.T.
Viața literară, IX (1934), nr. 165, 25 dec.-10ian., 1935; *Lanuri*, Mediaș, III (1936), nr. 3-6.

ÎMPLINIRE

Cartea priveștiștilor

- «64 *Poetul /Cînd unul spumă de săpun.../ București 28 februarie 1940.* (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 138. Prima ciornă la p. 78 iar prima redactare la p. 138.)
Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai, p. 273; *Gazeta cărților*, XI (1941), nr. 1-2, 15—30 sept. p. 3.
mss. 5991 c v. 9 Păstoru-și cheamă-n fluier dorul
I vt. v. 9
„ „ c. v. 13 Mai născocoște o chitare
I vt.v. 13 „
Poem citat de N. Roșu, *Ion Pillat. împlinire în Gindirea XXI* (1942), nr. 6 și de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *Ion Pillat în România tinăreă*, I (1942), nr. 2-3.

- 665 *Nomadul*. București 17 martie 1940 (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 147. Prima ciornă la p. 89, a doua la p. 90 și p. 91. Prima redactare la p. 147. *Revista Fundațiilor*, VIII (1941), nr. 1, ian., p. 155.
Poemul intitulat în ciornă: *Movile pe Bărăgan*.
mss. 5991 c. I v. 1 Gorgane taine unde dorm vitejii
mss. 5991 c. II v. 1 în formă definitivă
„ „ c. I v. 2 Un dor nevindecat de pribcgiri

602

- „ c. II v. 2 în formă definitivă
„ c. I v. 3 *Cu cai mărunți Cu sulite subțiri*
„ c. I v. 3 în formă definitivă
„ c. I v. 4 *Călări rămîn cu arcu-n mîini vitejii*
vtl. v. 4 în formă definitivă
„ c. I v. 5 *Adînci semințe în bătaia sorții*
vtl v. 5 în formă definitivă
„ c. I v. 6 *Lăsară roiul slobod de porniri*
vt. I v. 6 în formă definitivă
c. I v. 8 *Umplînd pămîntul si călcînd betegii*
vtl. v. 8 în formă definitivă
„ c. I s. III v. 9 *Cum cresc năpraznic apele din iazuri sau Șivoiul ploilor cum crește-n iazuri*
vt. I v. 9 în formă definitivă
„ c. I v. 10 *Pornînd puhoai și spărgînd zăgazuri*
„ c. II v. 10 *Pornesc puhoai și se sparg zăgazuri sau Lovesc puhoai și se ..*
vt. II v. 10 în formă definitivă
„ c. I v. 11 în mine valul lor s-a revărsat sau în mine bate valul lor grozav
„ c. II v. 11 în mine toți strămoșii își fac vad
v. I v. 11 în formă definitivă

Prima ciornă a ultimei strofe are un cu totul alt cuprins decît forma ei definitivă.

mss. 5991 c. I v. 12 *Mă duc pe-a stepei largă nostalgie*

- „ c. II v. 12 în formă definitivă
„ „ c. I v. 13 *Mă arde a nomadului beție*
„ „ c. II v. 13 *Să nu-/i găsești iar sufletul bolnav*
„ c. I v. 14 *Vîtînd de țară de moșii de sat*

mss. 5991 c. II v. 14 *De drum etern sub glie și obiele.*

Se mai află și versul: *Șt regăsindu-mi sufletul uitat pornesc...*

Citat de: Ov. S. Crohmălniceanu în *Literatura română între cele două războaie mondiale*, voi. II... p. 123; Cristian Livescu, *Introducere în opera lui Ion Pillat...* p. 197.

- 666 *La moara rea*. București, 5 ianuarie 1940. (Poem datat în mss. 218 la p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. la p. 3 și p. 118. Prima ciornă la p. 47 iar prima redactare la p. 118.
Familia, LXXVI (1941), nr. 2-3, feb.-mart., p. 18; *Curentul literar*, III (1941), nr. 111, 17 mai, p. 10.
mss. 5991 c vt.v. 8 Un an întreg că nu-i încercă leatul

603

- vt. v. 8 în formă definitivă
 » c. v. 14 *Cei copți* de vii, într-un cuptor rotund
 vt. v. 14 în formă definitivă

Citat de Dumitru Șerban Drăgoi în *Ion Pillat...* p. 190.

667 *Cină*. București, 5 ianuarie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 114. Prima ciornă la p. 4 1 iar prima redactare la p. 114.

Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept. p. 488; *Flamura*, Brăila.IV(1940), seria 3, nr. 1, 1 nov., p. 8.

- mss. 3991 c. v. 3 Ia cașul alb prin *pinz* strecurat
 vt. v. 3 corectat în formă definitivă
 c. v. 5 Livada *mea* de pruni cu frunza deasă
 vt. v. 5 în formă definitivă
 c. v. 6 Goldanele *rotunde le-am furat*
 vt. v. 6 corectat în formă definitivă
 c. v. 8 Din *stupii mei* o miere luminoasă
 vt. v. 8 corectat în formă definitivă

Strofa a III-a este de multe ori încercată cu reveniri și ștersături pînă la forma:

- mss. 5991 c. V. 10 Și luna *iese lunecînd* pieziș
 vt. v. 10 în formă definitivă
 c. v. 11 *Ne-or aștepta* priveliștele-n tindă
 vt. v. 11 corectat în formă definitivă
 c. v. 13 Și văi de ulmi *brumați* în luminiș
 vt. v. 13 în formă definitivă

Citat de Ov. S. Crohmălniceanu, *op. cit.*

668 *Pastorală*. București, 20 martie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 p. 3 și p. 149. Prima ciornă la p. 93 iar prima redactare la p. 149.

Gîndirea, XIX (1940), nr. 9, nov., p. 591-592.

- mss. 5991 c. v. 2 *De* veacuri *curînd* prin vecie
 vt. v. 2 în formă definitivă
 c. v. 4 A *morții* ce ni l-a adus
 vt. v. 4 în formă definitivă
 c. v. 9 *Dar* jos pe-o gură de rai
 c. vt. v. 10 Trei baci în Prier *iau iar* drumul
 c. v. 11 *Legendei* pe verdele plai
 vt. v. 11 în formă definitivă

- „ „ c. v. 12 Mioara *il* plînge și azi
 „ * „ vt. v. 12 în formă definitivă
 „ „ c. v. 13 Cînd toamna *pusti*u lasă fumul
 „ „ vt. v. 13 în formă definitivă

C. Buzdugan-Hațiganu vede în *Pastorală* o transpunere interioară a Mioriței (*op. cit.*).

Citat de Ov. S. Crohmălniceanu, *op. cit.*

669 *Viziune polară*. București, 31 ianuarie, 1940, noaptea, (Poem datat în mss. 263 M.L.R., p. 18 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 126. Prima ciornă la p. 59 iar a doua redactare la p. 126.

Viața literară, XV (1941), nr. 5, 18 mai, p. 1.

în mss. 5991 cu titlurile: *Noapte polară* sau *Licornd*, optîndu-se pentru *Viziune polară*.

- 5991 c. v. 3 își duc solemn *pe valul* ce le-nghîte
 „ vt. v. 3 în formă definitivă
 „ c. v. 5 Pe bolta *noptii* gerul pironit e
 vt. v. 5 în formă definitivă
 » c. v. 6 Cu reci sclipiri *de stete și polar*
 vt. v. 6 în formă definitivă
 „ c. v. 7 Răsfrînge-H cataracte împietrite
 vt. v. 7 în formă definitivă
 „ c. v. 8 *Părer*i de sînci *pe albul solidar*
 vt. v. 8 în formă definitivă
 „ c. v. 9 *Smaragd aprins* aruncă-n *peșteri* marea
 vt. v. 9 în formă definitivă
 „ c. v. 10 Vuind *arare* cu adincu-i glas
 vt. v. 10 în formă definitivă
 „ c. v. 11 indescifrabil
 vt. v. 11 în formă definitivă
 „ c. v. 12 *Și umbra unui nor* trîgînd *pologul*
 vt. v. 12 corectat în formă definitivă
 „ c. v. 13 indescifrabil
 „ v. 14 C-un singur corn în lună inorogul
 vt. v. 4 > & » ii »

N. Roșu este impresionat de expresiile și rimele sonetului care îi evocă cristalina înghețare a Nordului (*op. cit.*).

Citat și de Ov. S. Crohmălniceanu, *op. cit.*

670 *Hokusai*. București, 1 martie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 143. Prima ciornă la p. 84 iar redactarea definitivă la p. 143.)

Viața literară, XV(1941), nr.3, 18 mai, p. 1.
 mss. 5991 c. v. 7 Rupîndu-si *țesăturile* de ceață
 „ „ vt. v. 7 în formă definitivă
 „ „ c. v. 8 *îți suie piscul sfînt* ca să-1 visezi
 „ „ c. v. 13 Cu-o *singură mișcare de penel*
 „ „ vt.v. 13 în formă definitivă
 „ „ c. v. 14 *Rechiemi* din nori eternul Fuji-Yama
 „ „ vt. v. 14 *idem*.

Citat de Ov. S. Crohmălniceanu, *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

671 *Port breton*. București, 28 ianuarie, 1940, pe un motiv din 1915, „*Armor*” refăcut în 1933 „*Din Bretania*” {Poem datat în mss. 218 M.L.R., p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R.-, p. 3 și p. 122. Prima redactare la p. 122.

Revista Fundațiilor. VII (1940), nr. 9, sept., p. 489.

mss. 5991 c. v. 6 în zori de zi *de pînze-i marea plină* (corectat în formă definitivă)

„ c. v. 8 *Prelung se duc și se golește marea* (corectat în formă definitivă)

„ „ c.v. II *Și stau tăcut și inima le seacă* (corectat în formă definitivă)

„ c. v. 14 *Ca pe vitralii stinsele Madone* (corectat în formă definitivă)

Citat de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.* și de Ov. S. Crohmălniceanu. *op. cit.*

672 *Natură moartă*. București, 27 februarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R., p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 63 și p. 137. Prima ciornă la p. 75 și p. 76 și 77, prima redactare la p. 137.)

Gîndirea. XX (1941), nr. 6, iun., p. 290.

Prima ciornă are doar două strofe.

mss. 218 v. 2 Lăsînd petala (*grea*) *lin* să cadă.
 5991 c. I v. 4 Din apa *vechiului cleștar*
 » .. c. II v. 4 în formă definitivă
 c. I v. 5 *Și-n cupa grea de porțelan* (șters)
 c. II v. 5 în formă definitivă
 c. I v. 6 *Cu-obrazul ei plăpînda fată*
 c. II v. 6 în formă definitivă
 c. I v. 7 *Marchiza-n Sevres se arată*
 » » c. II v. 7 în formă definitivă

» 218 v. 11 *Sfîdînd în unanimitate nemișcare* (șters)
 „ c. II v. 11 *Sfida tăcere și uitare*
 „ c. III v. 11 în *unanimitate nemișcare*
 „ vt. I v. 11 în formă definitivă
 „ 218 v. 12 *Străvechiul ornic sună clar*
 „ c. III v. 12 *Străvechiul ornic sună clar*
 „ c. II v. 12 *Un orologiu sparge clar*
 „ vt. I v. 12 în formă definitivă
 „ c. II v. 13 *Cu picături sunînd din cer*
 „ vt. I v. 13 în formă definitivă
 „ c. II v. 14 *Al timpului brumat cleștar*
 218 v. 14 *Din alt tărîm și sub alt cer*
 c. III v. 14 *Pe alt tărîm și sub alt cer*
 vt. I v. 14 în formă definitivă

N. Roșu scoate în relief darul imaginii vizuale, conturul și relieful plastic al lucrurilor evocate, o densitate de arhaice parfumuri și decor patriarhal, obținută printr-o maximă sinteză verbală (*op. cit.*)

673 *Zori de primăvară*. București, 24 februarie, 1940. *Pe o impresie din Balcic, Paști*. 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 3991 B.A.R.S.R. p. 3, și p. 134. Prima ciornă datată și ea la p. 70, iar prima redactare la p. 134.) *Pontice*, II (1950), nr.2, mai—aug. p- 15.

mss. 5991 c. vt. v. 9 Pe plaja *inundată* de lumină

„ „ vt. v. 9 corectat în formă definitivă

Citat de N. Roșu în *op. cit.* Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. *U.*

674 *Hellas*. București, 6 ianuarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218 p. 63 și în mss. 3991 B.A.R.S.R.- p. 3 și p. 119. Ciornă la p. 48 iar prima redactare la p. 119).

Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 9, sept., p. 491.

mss. 5991 c. v. 1 Măslini *damnați*, munți numai stînci, și colo

„ „ vt. v. 1 în formă definitivă

„ „ c. v. 6 *Dormind în umbra crîngului sfînțit*

„ „ c. v. 11 *Ce vîntul viu în marmoră l-a prins.*

„ „ vt.v. 11 *Și vîntul viu în marmoră cuprins?*

mss. 218 v. 11 corectat în formă definitivă

mss. 5991 c. v. 12 *Dar mie dă-mi de vrei să mă împaci*

„ vt. v. 12 în formă definitivă

„ c. v. 13 în rama *lui* de-argint fluid, departe

„ „ vt.v. 13 în formă definitivă

N. Roșu arată că Acropole, Propilece, cariatidele au fost pentru Ion Pillat o lecție de artă poetică. În construcțiile simetrice, armonioase care incită la contemplație, în largi spații de gândire și în atmosfera supra-saturată de lumină, poetul a descoperit linia olimpică a versului clasic (*op. cit.*)

Pompiliu Constantinescu selectează sonetul *Hellas* pentru aeriana sa transparență, pentru extraordinara sa frumusețe și seninătatea sa clasică de simțire și expresie (în *Scieri...* voi. 4, p. 397—402).

Citat de Ion Șugariu în *Ion Pillat, împlinire* în *Revista Fundațiilor*, X (1943), nr. 5.

Poemul citat în întregime de Aurel Rău (*op. cit.* p. XXXVI).

675 *Răsărit de soare*. București, 7 martie, 1940 (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 146. Ciorna la p. 88 iar prima redactare la p. 146.)

Universul literar, L(1941), nr. 28, 5 iul., p. 3.

Ciorna prezintă primele două strofe fără ștersături. Ultimele două strofe sînt foarte corectate dar se deslușește forma definitivă a sonetului.

Ov. Papadima *op. cit.*... p- 145.

676 *Endimion*. București, 25 noiembrie, 1939. (Poemul este datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 107. Prima ciornă și a doua se află respectiv la p. 29 și 30 iar prima redactare la p. 107.)

În *Revista Fundațiilor*, VIII (1941), nr. 1, ian., p. 156 și în volumul ÎMPLINIRE *Endymion*.

mss. 5991	c. I	v. 1	în codru seara fructul își desface
	c. I	v. 2	Lumina scade și falanga tace
	c. I	v. 3	Pier oi și raze-n viers de cimpoier
„	c. I	v. 4	Endymion adoarme ascuns în paza frunzelor opace sau
„	c. I	v. 1	Arcadian amurg prin codrii trece
„	c. I	v. 2	Pier oi și raze-n vers de cimpoier
»	c. I	v. 3	Endymion întins pe-un...
	c. II	v. 1	în formă definitivă
	c. II	v. 2	în formă definitivă
„	c. II	v. 3	Păstorul gol albește sub frunziș
„	..	vt. IIv. 3	în formă definitivă
•	c. II	v. 4	în somn destinde trup rodit de soare
„	„	vt. I v. 4	în formă definitivă.
	c. II	v. 6	Dezvăluind alei de luminiiș

„	„	c.	vt. I v.	fi	în formă definitivă
„	„	c. II	v.	7	Imensul dor al lunii stînd pieziș
„	„	vt. I v.	7	corectat în formă definitivă	
„	„	c. II	v.	9	Atinge țărnul negru și-l aprinde
„	„	vt. I v.	9	corectat în formă definitivă	
„	„	c. II	v.	10	Pe țărături zugrăvite pe păduri
„	„	c. II	v.	10	indescifrabil
		vt. I v.	10	corectat în formă definitivă	
„	„	c. II	v.	11	Și pe păduri apleacă alba-i frunte
„	„	vt. I v.	11	Și prin adinei păduri durează punte.	

Ultima strofă, în ciornă, este foarte mult lucrată.

„	„	c. II	v.	12	Cu mîini de raze crengile desface
„	„	vt. I v.	12	corectat în formă definitivă	
„	„	c. II	v.	13	Privind din cer tăcut pe auritor sau
„	„	c. II	v.	13	Pe fața lui cad lacrimile reci
„	„	vt. î v.	13	corectat în formă definitivă	
„	„	c. II	v.	14	Pe fruntea celui ce adarme-ri pace.
„	„	vt. I v.	14	corectat în formă definitivă	

Citat de Ion Șugariu, *op. cit.* și Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

677 *Faunul*. București, 27 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63. în mss. 5991 B.A.R.S.R. la p. 3 și p. 10. Ciorna la p- 34, iar prima redactare la, p. 110.)

Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 1, ian., p. 157.

mss. 5991	c. I	v.	6	învăluit de-o lume de mistere	
	>	c. I vt. v.	6	corectat în formă definitivă	
	»	c. I	v.	7	în pîrguri de seve straniu vezi
a	„	vt. v.	7	în formă definitivă	
„	„	c. I	v.	9	Un nor l-a șters dar iar din umbră sare
„	„	vt. v.	9	în formă definitivă	
„	„	c. I	v.	10	Strîngînd la piept plăpînda iniiodare
„	„	Vt. v.	10	în formă definitivă	
mss. 5991	c. I	v.	11	nimfe, lebezi albe sau păreri	
„	„	vt. v.	11	în formă definitivă	
„	„	c. I	v.	12	Spîrgîndu-și coaja de aur zorii scapă
»	„	vt. v.	12	în formă definitivă	
»	„	c. I	v.	13	lipsește
„	„	vt. v.	13	în formă definitivă	
»	„	c. I	v.	14	Un faun sugă luminoase rodii
H	»	vt. v.	14	în formă definitivă	

Citat de N. Roșu, *op. cit.*; Ion Șugariu, *op. cit.*; Ov. S. Crohmălniceanu, *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

678 *Centaurul* [Veniră stinci căzind în rostogol. ./ București, 5 ianuarie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 115. Prima ciornă la p. 42, a doua ciornă la p. 43. Prima redactare la p. 113). *Revista Fundațiilor*, VII (1940), nr. 9. sept., p. 490.

3991 c. I	v. 1	<i>Vuind auzi căzîhd în rostogol</i>
" c. II	v. 1	(corectat în formă definitivă)
" c. I	v. 2	<i>Prttt rîpi adînci pietroaiele lovite</i>
	v. 2	(corectat în formă definitivă)
» c. I	v. 3	<i>Și scapără scinteie sub copite</i> (devine v. 2)
" c. II	v. 3	(corectat în formă definitivă)
" c. I	v. 4	<i>Cînd în galop prin jepi sui la gol</i>
" c. II	v. 4	(în formă definitivă)
» c. II	v. 8	<i>Purtind sălbatec inima-i rănită</i>
"	vt. I v. 8	(corectat în formă definitivă)
" c. II	v. 9	<i>Sta arcuîă fruntea grea de gînd</i>
"	vt. I v. 9	(în formă definitivă)
" c. II	v. 10	<i>Ca bolta ce purta pe sus stihia</i>
"	vt. I v. 10	(în formă definitivă)
" c. II	v. 11	<i>Și cu tăceri solemne vîi umplînd</i>
"	vt. I v. 11	(corectat în formă definitivă)
" c. II	v. 12	<i>Privirea lui de stea păstra pustia</i>
"	vt. I v. 12	(în formă definitivă)
" c. II	v. 13	<i>Dar lung nechiez de iepe în nopți vibrînd</i>
"	vt. I v. 13	(corectat în formă definitivă)
" c. II	v. 14	<i>Cu patimi vechi îi răscolea stihia sau</i>
" c. II	v. 14	<i>întărîtat îi turbura stihia</i>
"	vt. I v. 14	(în formă definitivă)

Pompiliu Constantinescu dă ca exemplu „Centaurul” pentru a măsura distanța între „parnasianismul” VISĂRILOR PĂGÎNE și relieful artistic al maturității poetice dovedit în ÎMPLINIRE. Poemul oferă un „contur și sugestie minunat împletite, cu sentimentul lucid al «împlinirii expresive» (în *op. cit.* p. 399.)

Citat de Ion Șugariu, (*op. cit.*); N. Roșu, (*op. cit.*)

Nicolae Balotă decupează strofa a doua a sonetului și comentează: „Obsesia Centaurilor, care precede și anunță revelația Eladei, va da un fior cultului pentru spiritul elin, mediteranean, ca și idealului clasic al poetului”. /.../ Ca și enigma Sfinxului pe care Oedip o rezolvă prin unicul ei tîlc polyvalent, Omul — tot astfel mitul Centaurului, făptură monstroasă,

divin zoologică, revelează măsura clasic-umană. Căci omul e un monstru dual ce tinde spre echilibrarea contrariilor din el. Armonie atinsă, nu In ultimă instanță, prin poezie”. (Nicolae Balotă, *Labirint...* p. 47 și p. 49.) Citat de Ov. S. Crohmălniceanu *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi (*op. cit.*).

679 *Lui Atlas*. București, 5 ianuarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 115. Ciorna la p. 44, a doua la p. 45, iar prima redactare la p. 44.)

Revista Fundațiilor, VIU (1941), nr. 5, mai, p. 274.

mss. 5991 c. I	v. 1	<i>în cumpeni stă pe umăru-i pămîntul</i>
" " C.II	v. 1	în formă definitivă
" " c. I	v. 2	<i>Urișe greu îngenunchiat sub jug</i>
" " c. II	v. 2	în formă definitivă
" " c. I	v. 3	<i>Cu chică grea de bivol frînt de plug</i>
" " C.II	v. 3	în formă definitivă
" " I	v. 5	<i>Loc fanteziei, lasă-i ei avîntul</i>
" " C.II	v. 5	în formă definitivă
" " c. I	v. 6	<i>ție ea pe-un deget greul jug</i>
> II c. II	v. 6	în formă definitivă
" " c. I	v. 7	<i>Rotundă tavă cu imens belșug</i>
" " c. II	v. 7	" " " " "
•• „r vt. I v. 7	v. 7	în formă definitivă
" r. c. I	v. 8	<i>De țări și mări în care joacă vîntul</i>
" " C.II	v. 8	în formă definitivă
mss. 3991 C.II	v. 12	<i>Și Libia pustiilor de soare</i>
"	vt. I v. 12	în formă definitivă

Citat de Ion Șugariu, *op. cit.*; Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*; Ov. S. Crohmălniceanu, *op. cit.*

680 *Narcis*. București. 1 februarie, 1940, în zori, (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 127. Prima ciornă la p. 60 iar prima redactare la p. 127.)

Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai, p. 275; XI (1944), nr. 1, ian., p. 123.

mss. 5991 c. I	v. 6	<i>De taină răspunde</i>
" " vt. v.	v. 6	în formă definitivă
" " c. I	v. 8	<i>Din ceruri pe unde</i>
" " vt.v.	v. 8	în formă definitivă
" " c. I	v. 9	<i>Cu mîna dai să-l atingi</i>

„ ..: ..vt.v, 9 „ „ „ „ „
 „ c. I. VJ 10 *Alin* cum răsare
 „ vt. v. 10 în formă definitivă
 „ c. I. v. 11 *Dar* chipul *din* ape îl stingi
 „ vt. v. 11 în formă definitivă
 „ c. I v. 12 *Grumazul și brațeh-i limpezi* îi pier
 „ vt. v. 12 *Grumaz, față, brațe* îți pier
 mss. 3991 c. I v. 13 *Și-amurguri și stele și cer*
 „ vt. v. 13 corectat în formă definitivă
 Citat de Ion Șugariu, *op. cit.*; Ov. S. Crohmălniceanu, *op. cit.*;
 Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

681 *Basorelief*. București, 21 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 101. Ciornă se află la p. 19—20 în mss. 5991 B.A.R.S.R., iar prima redactare la p. 101.)

Revista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 1, ian., p. 138.

în ciornă sonetul fusese intitulat mai întâi: *Eternitate*.

mss. 5991 c. I v. 9 *Dar în pământ deschis cu hărănicie*

„ vt. v. 9 în formă definitivă

„ c. I v. 10 *Un vas fragil minunea și-a păstrat*

„ vt. v. 10 în formă definitivă

„ c. I v. 11 *Sfidind ce a fost a morții veșnicie*

„ vt. v. 11 în formă definitivă

„ c. I v. 12 *Și-n veacul meu ridic ingenunchiat*

vt. v. 12 în formă definitivă

„ q. I - v. 13 *Înaltul dar Cu care mă îmbie*

„ vt. v. 13 în formă definitivă

„ c. I v. 14 *Un frate viu de mii de ani uitat*

vt. v. 14 în formă definitivă

Cornelia Buzdugan-Hațieganu. *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*, p. 190.

Cartea^ tăriiilor

682 *Ctitorul. jDegreu păcat*. București. 1 martie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 144.)

Familia, LXXXVI (1941), nr. 2—3, februarie-martie, ni p. 17.

mss. 5991 v. I v. 3 *Sub pavăza ta. Sfinte* Nicolai

„ c. II v. 3 în formă definitivă
 „ c. I v. 4 *Înalt smerit din viață minăstire*
 „ c. II v. 4 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 5 *Ales-am o poiană-n miez de munți*
 „ c. II v. 5 în formă definitivă
 „ c. I v. 6 *De codrii vechi să-i stea împrejmuire*
 „ c. II v. 6 în formă definitivă
 „ c. I v. 8 *Tătari gonind legați de cai*
 „ c. II v. 8 *Nici-un tătar s-o calce-n trap de cai*
 „ vt. v. 8 *Tătarii și s-o calce-n trap de cai*
 „ c. I și II v. 11 *Iar Preacuratei în cucernic crez*
 „ vt. v. 11 în formă definitivă
 „ c. I v. 13 *Și-acum aștept încrezător în soartă*
 „ c. I v. 13 în formă definitivă
 „ c. I și II v. 14 *Arhanghelul trimes de Dumnezeu.*
 „ vt. v. 14 *Pe-arhanghelul trimes de Dumnezeu.*

683 *Prevestire*. București, 20 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. la p. 3 și p. 100. Ciorna se află la p. 18, iar prima redactare la p. 100.)

în *Revista Fundațiilor*, VII (1940), nr. 12, dec, p. 488; *Familia*, LXXXVII (1942), nr. 7-8, iul.-aug., p. 87-88 și ÎMPLINIRE cu dedicația: *Fiului meu*.

La prima redactare Ion PiUat renunță la dedicație.

mss. 5991 c. I v. 5 *Ce n-am putut /să spun! eu oare a ta gură*
 (corectat în formă definitivă)

» > c. I v. 6 *De vremuri grele oare a ta gură*

vt. v. 6 în formă definitivă

„ c. I v. 8 *Va prooroci cu glas curat de riu*

„ vt. I v. 8 în formă definitivă

„ c. I vt. I v. 9 *O fiul meu tu singur bronz ia care corectat în*

vt. I v. 9 *O fiul meu, tu clopot sfint în care*

» „ c. I v. 11 *Cînd voi porni spre moarte și uitare*

vt. I v. 11 *Cînd voi porni spre moarte și uitare*

„ c. I v. 12 *M-opresc în drumul meu plecat spre tine*

vt. I v. 12 *Mă-ntorc în drum de seară către tine*

v. 13 *Cum stă să prindă vești un peregrin*

„ vt. I v. 13 *Cum stă să prindă zvon un peregrin*

» c. II v. 14 *De clopotul sunat peste coline*

vt. I v. 14 *De clopot sfint sunat peste coline*

La p- 100 la sfârșitul poemului este dată forma- definitivă a ultimei strofe.

Citat de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.* și de Constantin Stelian, în *Omul, prietenul, poetul în Ion Pillat. Mărturiile ăespre om și poet* p. 91.

684 *Frate iconar.* București, 1 decembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 113. Prima ciornă la p. 40 iar prima redactare la p. 113.)

Familia, LXXIII (1941), nr. 2-3, feb.-mart., p. 17-18.

mss. 5991 c. I v. 5 Dar cînd amurgul sare clar *pdrléatul*

vt. I v. 5 corectat în formă definitivă

c. I v. 9 A *luat* albastru nou din ceruri pure

vt. I v. 9 în formă definitivă

c. I v. 10 Și aur viu din lanul greu *la spic*

vt. I v. 10 în formă definitivă

Citat de Pompiliu Constantinescu *op. cit.*; Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

685 *Pustnic.* București, 12 ianuarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218, p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 120. Prima ciornă la p. 49, a doua la p. 50, iar prima redactare la p. 120.)

Ethnos, I (1941/1942), nr.2, p. 20.

mss. 5991 c. I v. 1 De atît amar de vremi se *pustnicise*

„ vt. v. 1 în formă definitivă

„ c. I v. 6 Acolo *pui* de om să-i *facă* vină

„ » c. II v. 6 în formă definitivă

„ c. I v. 7 De *înfrățirea* lui *Cu* brazi și tise

Î. „ c. II v. 7 Că *zilele* le-a dat pe brazi și tise

» » vt. v. 7 în formă definitivă

„ c. I v. 8 Că *frații* lui *și-a dat* pentru-o *tulpină*

„ » c. II v. 8 în formă definitivă

„ I c. I strofa a IH-a indescifrabilă

c. II „ „ „ în formă definitivă

I v. 12 *Sfîna* locului *cunoaște* *depărtarea*

„ c. II v. 12 în formă definitivă

„ „ c. I v. 13 în *lira* lui *ca* *marea e* *mişcarea*

„ „ c. I v. 13 în formă definitivă

i. c. I v. 14 Și *ramuri, valuri înverzite cîntă*

c. II Cu *buchi* de *stele* tălmăcește cerul

„ c. I v. 14 în formă definitivă

686 *Toamnă. țîrziul luminiș de foi gălbuie...{.* București, 13 ianuarie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 121. Ciorna la p. 51 iar prima redactare la p. 121.)

Ethnos, I (1941/1942), nr.2, p. 21.

mss. 5991" c. I v. 6 Cu tîmpla *rumenită* de lumini

„ „ c. I v. 6 corectat în formă definitivă

„ „ c. I v. 7 *La care stau slujind stejari* senini

„ „ vt. v. 6 în formă definitivă

„ „ c. I v. 10 Și liniști cu *evlavie* mă-mpresoară

„ „ vt.v. 10 în formă definitivă

„ „ c. I v. II *Cum stau in duhul meu încremenit*

„ „ vt. v. 11 corectat în formă definitivă

„ „ c. I v. 12 Și *n-am văzut* sfoasă și ușoară

„ „ vt.v. 12 Și *am văzut* sfoasă și ușoară

Citat de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*; Mihai Niculescu *op. cit.*

687 *Heruvim.* București, 7 februarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 127. Prima ciornă la p. 51, a doua la p. 62, iar prima redactare la p. 127.)

Gîndirea, XX (1941), nr. 6, iun., p. 289.

91 c. I v. 2 în *jilțul* vechi privind oglinda stai

„ c. II v. 2 în *jilțuri* „ „ „ „

„ vt. v. 2 în formă definitivă

„ c. I v. 3 Un singur *foc o luminează* mai

„ c. II v. 3 Un singur *fulger o aprinde* mai

„ vt. v. 3 în formă definitivă

„ c. I v. 4 *Tremurător* ca ochii-/* de vâpae

„ c- II v. 4 înfricoșat *Cu* ochii de vâpae

„ vt. v. 4 în formă definitivă

„ c. I v. 5 Și cum pîndește *iată* se întretae (șters)

„ c. II v. 5 corectat în formă definitivă

„ c. I v. 6 *Geruri* de ape, aripe de rai. ..

c. II v. 6 în formă definitivă

„ c. I v. 7 Să fie *sfîntul stol* cel așteptat (șters)

„ c. II v. 7 Să fie El *vînatul, țevîntut, {solia}* ce-așteptai?

„ vt. v. 7 în formă definitivă

„ c. I v. 8 *Lumina-n sufletu-fi* ce grea e!

„ c. II v. 8 corectat în formă definitivă

» c. I v. 9 *O vînător de zboruri urmărit*

c. II v. 9 *Pe fața lui te-apieci* fără putere

- „ vt. v. 9 corectat în formă definitivă
 „ v. II De focul aripat care te cere
 „ vt.v. 11 în formă definitivă
 „ c. I v. 12 Rămin oglinzi ou fețele pustii
 vt. v. 12 corectat în formă definitivă

Citat de Mihai Niculescu, *op. cit.*

688 *Înger rămas*. București, 8 februarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 128. Ciorna poemului la p. 63, iar prima redactare la p. 128.)

Revista Fundațiilor, VII {1940}, nr. 12, dec, p. 491; *Credință și muncă*, VII (1943), nr. 9-10, oct., p. 9.

mss. 5991 c.I v. 2 Și sub un piersic tremurînd sau /despuiat de floare/
 la soare

- vt. v. 2 Și sub un piersic despuiat de floare
 c. I v. 7 Cu arpile-n cruce ca un dor
 vt.v. 7 în formă definitivă
 c. I v. 10 Și pe căpșor tighel rotund de lună
 vt.v. 10 corectat în formă definitivă
 c. I v. 11 Fetița mea cea mică l-a văzut
 vt.v. 11 corectat în formă definitivă

În *înger rămas* Ion Pillat reia în tiparul sonetului imagismul aceluiași popas creator la temele ortodoxe, în prelungirea BISERICII DE ALTĂDATĂ (Pompiliu Constantinescu *cp. cit.* p. 401.)

689 *Roză*. București, 22 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. la p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 103. Ciorna poemului se află la p-22 iar prima redactare la p. 103.)

Gîndirea, XX (1941), nr. 20, iun., p.289-290.

La prima redactare apare cu titlul: *Roză mistică*. Strofele 2 și 3 în ciornă sînt foarte căutate, indescifrabile.

- mss. 5991 c. I v. 8 Ungi mină cui te-a rupt cu mirul sfînt
 „ vt.v. 8 în formă definitivă
 „ c. I v. 9 Nu-i numai fruntea grea...
 „ c. I v. 9 Cum fruntea ți se pleacă
 vt.v. 9 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 10 Pe un boboc în leagănul de cracă
 vt.v. 10 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 11 £ Maica prea curată cu al ei Prune
 „ c. I v. 11 Vid Vifleinu și iesle, bou, asin

- „ „ c. I v. 11 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 13 Prin pocăință ca să scap de chin
 „ „ vt. v. 13 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 14 Dă-mi frumusețea ta să uit de viață
 „ „ vt. v. 14 corectat în formă definitivă

Citat de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*

690 *Spectrul rozei*. București, 31 ianuarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 124. Prima ciornă la p. 55, a doua la p. 55 și prima redactare la p. 124.)

Preocupări literare, VI (1941), nr. 1. ian., p. 709; *Familia**, LXXVII (1942), nr. 7-8, iul.-aug., p. 89,

- c. I c. II v. 4 Mindra grădinii
 vt. v. 4 în formă definitivă
 c. I v. 5 Moartea petalei ca
 c. II v. 5 în formă definitivă
 c. I v. 7 Vintului frate o da
 c. II v. 7 corectat în formă definitivă
 c. I v. 8 Smulgîndu-i spinii
 c. II v. 8 corectat în formă definitivă
 c. I v. 9 Singur un fluture sau Suftelul rozei pe drum
 c. ir v. 9 corectat în formă definitivă
 v. 10 Albă cenușe
 c. II v. 10 corectat în formă definitivă
 c. I v. 11 Astăzi și mîine doar fum
 c. II v. 11 corectat în formă definitivă
 c. I v. 12 Tremur prin tremur de stele
 c. II v. 12 în formă definitivă

691 *Vînătoarea*. București, 18 martie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 18 și mss. 5991 B.A.R.S.R., p. 3 și p. 148. Prima ciornă la p. 92 iar prima redactare la p. 148.)

Gîndirea, XIX (1940), nr. 9, nov., p. 592.

- mss. 5991 c. I v. 1 Ogarii Tăi, o Doamne-mi prind de urmă
 vt. v. 1 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 4 Adînc m-ascund de tainica lor turmă
 „ c. I v. 9 Pe-oglinzile curate îți apleacă
 vt. v. 9 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 13 Și-acuma poți Părinte, să-mi fii scutul.
 „ vt. v. 13 în formă definitivă

„ „ c.I v. 14 *Cînd prada ta își leagă Vinătorul*
vt. v. 14 corectat în formă definitivă

Citat de Mihai Niculescu, *op. cit.*

Pentru Ion Marin Sadoveanu poemul este o semnificativă încheiere a unui păgînism formal ce are o lungă evoluție în opera lui Ion Pillat. „În strofele poemului se simte un răsărit de creștinism încă palid și difuz. Există străfulgerări ascunse însă într-o tonalitate de sentiment încă orgolioasă”... „Ceea ce înstrăinează însă pe cititor de elementele arătate, silindu-l să creadă în altă orientare, e încadrarea. Dumnezeu acesta întrezărit e așezat în atribute de formațiune helenizantă. Primul lucru de care îți aduc aminte ogarii sînt Eriniile. Obsesia materialului estetizant îl împiedică pe poet să-și găsească altă formă și se așează între noi și sinceritatea și mărturisirea lui” (*op. cit.*, p. 159-160).

*92 *Joc de flăcări*. București, 27 noiembrie, 1939, (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 la p. 3 și p. 109. Ciorna la p. 32 și 33 iar prima redactare la p. 109.)

în mss- 5991 intitulat: *Joc de lumină* dar optat pentru *Joc de flăcări*.
Universul literar, LI (1942), nr. 18, 2 mai, p. 3.

mss. 5991 c. I v. 4 Și lupii umbrei fripți își mută locul

» vt. v. 4 în formă definitivă

c. I v. 6 Luminii aripate și rebele

vt. v. 6 în formă definitivă

„ c. I v. 11 Pe cel cu umbra timpului pe față

vt. v. 11 în formă definitivă

» „ c. I v. 12 Pe geamul spart dă ceru-n vijelii sau

» c. I v. 12 Cascade sdnteind prin veșnicii sau

» c. I v. 12 Și cum prin geam ard nopțile pustii

vt. v. 12 în formă definitivă

c. I v. 13 Nopți de pîndesc...

„ c. I v. 13 Și cum în geam ard focuri siderale

vt. v. 13 în formă definitivă

» > c. I v. 14

Citat de Mihai Niculescu, *op. cit.*

693 *Priveghi*. București, 5 ianuarie, 1940, noaptea- (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss- 5991, p. 3 și p. 117, unde este intitulat inițial *Sfîrșiri*, iar apoi *Priveghi*. Ciorna la p. 46 iar prima redactare la p. 117.)

Revista Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec, p. 489.

mss. 5991 c. I v. 10 La florile din care te-au ales.

„ „ c. I v. 12 Să te topești lumină de eres

mss. 5991 vt. v. 12 în formă definitivă

„ „ c. I v, 14 *Avarule cu masca ta de var*

vt. v. 14 în formă definitivă

Teoria lui Ovidiu Papadima despre faptul că Ion Pillat își păstrează atitudinea, distantă, de orășean și de rafinat estete, nepătrunzînd de fapt în esența culturii și a riturilor folclorice, se întrecește cu analiza pe care o face sonetului *Priveghi*. Însăși alegerea formei de artă cea mai geometrică, mai subtilă în rigorile canonice — sonetul — pentru a evoca realitatea folclorică a „priveghiului”, SI denunță, pe orășeamii care Încremenește în fața morții. Moartea nu are pentru poet nimic din misterul folcloric. „Este o împietrire a vieții... /.../- Tot tabloul pare mai mult creionat de dragul urmării ființei picturale, a luminii făcliei de veghe — lumină de eres, — după însăși expresia poetului” (*Ion Pillat...* p. 134).

Citat de Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

694 *Calendar*. București, 22 martie. 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 150. Prima ciornă p. 94 iar prima redactare p. 150.)

Cetatea Moldovei, 11(1941), nr. 8, 1 mai, p. 128; *Calendarul Universul*, 1942, p. 131.

mss. 5991 c. I v. 1 O foaie cade, zboar-o zi

„ „ vt. v. 1 în formă definitivă

„ „ c. I v. 5 Copil rîdea cînd o răpi

„ „ vt. v. 5 corectat în formă definitivă

„ „ c. I v. 8 La calendar cu nostalgie

„ „ vt. v. 8 corectat în formă definitivă

Citat de N. Roșu pentru care, semnificația sonetului constă în creștințea poetului „în înfrățirea cu morții ca o totală dăruire tradiției, eternului subpămîntean din care în fiecare primăvară naște o nouă viață” (*op. cit.*).

Citat și de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.* și Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

695 *Cimitir*. București, 30 noiembrie, 1939, noaptea- (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 112. Prima ciornă la p. 38 și p. 39, prima redactare la p. 112.)

mss. 5991 c. I v. 1 Revin în cimitir ca într-o casă

„ „ vt. v. 1 în formă definitivă

„ „ c. I v. 2 Alți oaspeți dragi să însoțesc mereu

„ „ vt. v. 2 în formă definitivă

„ „ c. I v, 3 De fiecare dată mi-e mai greu

„ „ c. I v, 3 corectat în formă definitivă

„ c. I v. 11 *In strat cresc flori pe cei ce le uitară*
 vt.v. ti în formă definitivă
 ultima strofă în cionă este aproape indescifrabilă
 vt.v. 12 *Dar eu mă țin de vechea mea oștire (corectat în*
 formă definitivă)
 c. I v. 13 *Sub steagul negru girbov, merg la rînd*
 vt.v. 13 corectat în formă definitivă —
 » c. I v. 14 *Așa cum se Cuvine la război*
 " » vt.v. 14 în formă definitivă

696 *Chiparoșii*. București, 28 februarie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 139. Prima cionă la p. 79, a doua la p. 80 iar prima redactare la p. 139.

Itevtsta Fundațiilor, VII (1940), nr. 12, dec, p. 490.

mss. 5991 c. I v. 5 *Sub piatra ce acoperă strămoșii*
 c. II v. 5 în formă definitivă
 c. I v. 6 *închiagă glia mari/ir-nrudiri*
 c. II v. 6 *închiagă glia wari/e-nrudiri*
 vt.v. 6 în formă definitivă
 c. I v. 8 *Și rîvna lor înalță nemuriri*
 c. II v. 8 în formă definitivă
 c. I v. 9 *Decît tremurătorii plopi sau ulmi*
 c. II v. 9 *Nu vreau tremurătorii plopi nici ulmi*
 vt.v. 9 în formă definitivă
 c. I v. 10 *Umbroși și sălciile ce pb'ng*
 c. II v. 10 în formă definitivă
 c. I v. 11 *Stejarii chiar stăpini ai lumii*
 c. II v. 11 *Și nici stejarwnalt slăpin al culmii*
 vt.v. 11 în formă definitivă
 c. I v. 12 *Cipreșii-Hfl/(îmi iau umbra întreagă*
 c. II v. 12 *Cipreșii mi-au robît iubirea-ntreagă*
 vt.v. 12 în formă definitivă
 c. I v. 13 *Ei ce departe de păduri și crîng*
 c. II v. 13 *Ei ce-n azur virful lor și-1 fring*
 vt.v. 13 în formă definitivă
 c. I v. 14 *De azurul veșnic moartea noastră leagă*
 c. II v. 14 în formă definitivă

Pompiliu Constantinescu găsește în sonetul *Chipurçșii*, reluată ideea de tradiție din PE ARGES ÎN SUS (op. cit. p. 401).

A1. Philippide op. cit. p. 152.

697 *Timpul, îln sticlă nu-i, î; i ceasul cu nisipț*. Miorcani, 9 august, 1939.

Lipsește cionă poemului în mss. 5991 B.A.R.S.R. dar există copiată format sa definitivă la p. 98.

Gindirea, XIX (1940), nr. 9, nov-, p. 592.

Citat de Cornelia Buzdugan-Hațieganu (op. cit.) și Dumitru Șerban.

Drăgoi (op. cit.)

Sonetul este citat în întregime de Ov. S. Crohmălniceanu ca exemplu de concentrare și esenția Vizare (op. cit., p. 124).

698 *Eternități, vremelnicii*. București, 29 februarie, 1940. (Poem datat în mss. 218: M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 14 I. Cionă la p. 82 iar prima redactare la p. 142).

Preocupări literare, XII (1942), nr. 4, april., p. 154; *Pevista Fundațiilor*,

IX (1942), nr. 4. april., p. 149.

mss. 5991 c. I v. 12 *Cînd pe un cer proteic norii*

vt.v. 12 în formă definitivă

„ „ c. I v. 14 *Doar ei rămîn nemuritorii*

„ „ vt.v. 14 în formă definitivă

Ov. S. Crohmălniceanu rezumă succint tema sonetului: „clipele, zilele și anii în fuga lor neoprită” (op. cit., p. 123); Adrian Anghelescu înțelege că poetul ne descoperă eternitatea tocmai în această perindare a lumii în continuă preschimbare și devenire. (*Farmecul evanescent al melancoliei în Ion Pillat: Poezii*, 1980, voi. I... L

Citat de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, op. cit.; Dumitru Șerban Drăgoi op. cit.

699 *Stele <Lumini de limpezimi de veșniciei*. Balcic, 5 iunie 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 97; în mss 5991 B.A.R.S.R. cionă poemului este la p. 15 iar prima redactare la p. 97).

Pevista Fundațiilor, VIII (1941), nr. 5, mai, p. 276.

„ „ I v. 1 *Lumini pe oceanul veșniciei lșters: pe oceanul mort*
 prin veșnicieț

(corectat în formă definitivă)

„ c. I !• 2 *De faruri... Stînd pironite-n țărnm sau călătoare..*
 (corectat în formă definitivă)

„ c. I v. 3 *înalte stele încă vestitoare*
De Betleem (corectat în formă definitivă)

i:\s«. 5991 ci v. 4 *Închisă pururi ghidului sau*
Sintcti zarul aruncat de miini nemuritoare

- vt. v. 4 *Ort* zar scăpat din mâini nemuritoare,
 c. I v. 7 *Ființe de foc alb și armonie*, apoi indescifrabil
 și în cele din urmă:
Născute din cristaluri de ninsoare
 vt. v. 7 corectat în formă definitivă
 v. 7 al strofei din ciornă și versiunea I devine v. 8 în
 formă definitivă, iar
 v. 8 îi ia locul.
 c. I v. 11 Pe oglinzi *de lacuri*, ați rămas fecioare
 vt. v. 11 corectat în formă definitivă
 c. I v. 12 *Neprihănite duceți universul*
 c. I v. 13 *în pîntec de lumină — Singur versul*
 c. I v. 14 *Meu vă pricepe, reci strălucitoare* sau
 C. I v. 12 corectat în formă definitivă
 c. I v. 13 Pe *cer* urcați și reci scînteetoare (corectat în formă
 definitivă)
 „ c. I vt. v. 14 V-aprindeți taina în *pustietate* (corectat în formă
 definitivă)

Cornelia Buzdugan-Hațieganu *op. cit.*

Cartea mărturiilor

- 700 *împlinire. jNc-nvinsul vers în care inspirarea... !*. București, 1 martie, 1940
 (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63, și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 143
 Ciorna Ia p. 83 iar prima redactare la p. 142).
Gîndirea, XXI (1942), nr. 4, april., p. 117; *Familia*. LXXXVII (1942), nr. 7—8,
 iul.—aug., p. 88.]
 mss. 5991 c. I v. 4 Obștească, *ctitorind-o* în norod
 vt. v. 4 „ „ „ „ „
 „ c. I v. 8 Mă copleșește-n suflet *trainic* rod
 vt. v. 8 „ „
 „ c. I v. 10 *inalță* holdele de grîu etern
 vt. v. 10 „ „
 „ c. I v. 11 *Cînd nemurirea-n mine* se-ascunde
 „ vt. v. 11 în formă definitivă
 •Citat de Mihai Niculescu și considerat ca una din realizările cele mai
 importante ale liricii românești (*op. cit.*).
 Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*; Cristian Livescu, *op. cit.*

\$22

- 701 *Sonetul. Încerc și eu corabia cu minuni.. j*. București, 8 februarie, 1940V
 noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R.-,
 p. 3 și p. 129. Prima ciornă la p. 64, iar prima redactare la p. 129).
Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian., p. 52.
 mss. 5991 c. I v. 1 *Încerc și azi corabia de minuni*
 vt. v. 1 idem
 „ „ c. I v. 2 Catarg înalt severă *geometrie* (devine în formăm
 definitivă v. 3)
 „ „ vt. v. 3 Catarg înalt severă *geometrie*
 „ c. I t. 3 *A pînzelor* încrezător să-mi fie (devine în formă-
 definitivă v. 2)
 vt. v. 2 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 4 *O punte* arcuită pe genuni
 vt. v. 4 în formă definitivă.
 mss. 5991 c. I v. 6 *încalec deșclatele* furtuni
 „ c. I v. 6 *Cu aripi arcuite* de furtuni
 vt. v. 6 corectat în formă definitivă
 „ C I v. 7 *încerc și azi dîrzenia* din străbuni (șters)
 vt. v. 7 *Cu sufletul legat din moși* străbuni
 „ c. I v. 8 înfrunt senin talaz și *vijelie*
 vt. v. 8 Semeț înfrunt talaz și *vijelie*
 „ c. I v. 9 La cîrmă simt sub mina *mea tot* vasul
 vt. v. 9 „ „ „ „ „ „ „ „ „
 Citat de Mihai Niculescu, *op. cit.*; Ion Șugariu, *op. cit.*; Cornelia Buz-
 dugan-Hațieganu, *op. cit.*

- 702 *Cristal*. București, 24 februarie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R.
 p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 133. Prima și a doua ciornă la
 p. 68 și p. 69. Prima redactare la p- 133).
Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 4, april., p. 150. Din prima ciornă extrem
 de încîlcită de ștersături și reveniri se deosebește totuși forma definitivă.
 mss. 5991 c. I v. 4 Curatul chip *străluminat* de soartă
 „ „ c. II v. 4 Curatul chip *încătușat de* soartă
 „ „ vt. v. 4 în formă definitivă
 „ c. I v. 5 */Joc puri Tulpini de orgă..*
 „ c. II v. 3 în formă definitivă
 „ c. I v. 6 Doar *în priviri* pe a tăcerii poartă
 „ c. II v. 6 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 7 indescifrabil
 „ „ c. II v. 7 *Culci* soarele în urne fără toarta
 „ „ vt. v. 7 în formă definitivă

623

- c I v. 8 *Rechiemi năluci de raze-n infinit*
c II v. 8 *Chiemi stele strălucind la infinit*
vt. v. 8 în formă definitivă
c I v. 10 *Cristal de care mi-am legat și eu*
c. II v. 10 » « 'i >i » a „
vt. v. 10 în formă definitivă
c I v. 11 *indescifrabil*
c II v. 11 *Un suflet clar și un trup opac de argilă*
vt. v. 11
c. I v. 12 *în tine vreau desăvârșind natura*
c- II v. 12 „ „ „ „ „ „
vt. v. 12 în formă definitivă
c. I v. 13 *Să-mi recunosc deplin arhitectura*
c. II v. 13 » " a „ „ >
vt. v. 13 în formă definitivă
c. I v. 14 *Străfulgerînd vecia ca un zeu*
c. II v. 14 „ ,i i „ „ sau
c. II v. 14 *Fringînd vecia-n scînteieri de zeu*
c. II v. 14 „ „ zămisliți „ „
c. I v. 14 „ i. „ cleștar „ „
vt. v. 14 în formă definitivă

Citat de N. Roșu, *op. cit.*; Mihai Niculescu, *op. cit.*; Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*

703 *Har*. București, 7 martie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 p. 3 și p. 145. Prima ciornă la p. 87 iar prima redactare la p. 145). *Gîndirea*, X X (1941), nr. 6, iun., p. 290,

Dintre ștersăturile și revenirile care împinzesc ciorna se deslușesc versurile:

- mss. 5991 c. I v. 1 *Zeul ce ți-a dat nu-l lăsa să cadă sau*
a ti v. 1 *Cerul ce ți-a dat nu-l lăsa să cadă*
» vt. v. 1 în formă definitivă
c. I v. 2 *Lasă-te ca-n somn cerurilor pradă apoi*
mss. 5991 c. I v. 2 în formă definitivă
c. I v. 3 *Crească în adînc griul Sub zăpadă sau*
i. c. I v. 3 *Ți-a blagoslovit un tăcut străbun*
•i ,i vt. v. 3 în formă definitivă
» c. I v. 4 *Gîndul îngropat tainic sub pămînt*
•• ,i vt. v. 4 în formă definitivă
,i c. I v. 8 *Vei uita umbrirea norilor cu sfadă*
i, vt. v. 8 în formă definitivă

- „ „ e. I v. 9 *Ce-o născut deplin moartea nu o sfarmă*
„ „ vt.v. 9 în formă definitivă
„ „ c. I v. 10 *Veșnicia dă simhure cu har*
„ „ vt.v.10 în formă definitivă
„ „ c. I v. 11 *Și din-nalte vrăji ține o fârîmă*
„ „ vt.v.11 în formă definitivă

Citat de Mihai Niculescu, *op. cit.*! Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*

Spre deosebire de *Elegiile* din CAIETUL VERDE în care Timpul este o cataractă prăbușindu-se fără milă peste fire (și adăugam noi *Ultima fugă*. *Sfîrșitul pămîntului* din VISĂRI PĂGÎNE) în sonetul *Har*, — observă Ovidiu Papadima, — trecerea timpului e simțită ca rotire, „Sentimentul acestei mișcări cristaline a zodiilor e atît de puternic încît ai impresia că îi generează poemului țîină și ritmul sacadat însă deloc mecanic, ca un murmur vioi de apă”. Integrarea în rotirea zodiilor dă înțelepciunea și fericirea, prin *harul* de a înțelege nu numai viața dar și moartea. De aici vine liniștea atît a clasicului cît și a omului povățuit de folclor. (în *Împăcarea sub zodii* din *Ion Pillat. Mărturie despre om și poet....* p. 236).

704 *Potîr amar*. București, 16 februarie, 1940*. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss! 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 131. Prima ciornă lap. 66, iar prima redactare la p. 131).

- mss. 5991 c. I v. 2 *înveninată azi cînd anii scad.*
vt. v. 2 corectat în formă definitivă
c. I v. 3 *Paradisaiacul vin se schimbă-n iad. (v. 3 devine*
v. 4 în forma definitivă)
vt. v. 3 în formă definitivă
c. I v. 5 *Cînd frații jslugarnicij de la altar decad*
vt. v. 5 în formă definitivă
c. I v. 8 *Tu singur să salvezi ce te tortură*
vt. v. 8 corectat în formă definitivă
c. I v. 12 *Ci tot înfrunți norodul lor nățîng*
vt. v. 12 în formă definitivă

Citat de Mihai Niculescu, *op. cit.*

705 *Chemare*. *{M-apasă seara...}*. București, 31 ianuarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 125. Prima ciornă la p. 57, a doua la p. 28 iar prima redactare la p. 125). *Revista Fundațiilor*, XI (1944), nr.2, feb., p. 281.

în a doua ciornă se propusese ca titlu: *Durus Amor* sau *întomnare*.

- *c. I v. 2 Și ce pustiu căminul lui sub nea.
c. II v. 2 corectat în formă definitivă
- *c. I v. 3 Dă-mi jarul gândului tău *bun*. să stea
c. II v. 3 în formă definitivă
- «. I v. 5 întind *mâini reci flămînd de a ta față*
c. II v. 5 în formă definitivă
- *c. I v. 7 Ești *vraja* caldă după iarna grea
c. II v. 7 în formă definitivă
- c. II v. 9 *Iar frumusețea /îneretea!* lumii și îndemnul
vt. v. 9 în formă definitivă
- c. II v. 10 *Divin* al ciocîrlei prin tării
vt. v. 10 în formă definitivă
- c. II v. 12 Privirii tale. Dă-mi *iar jărăgaiul*
vt. v. 12 „ „ a » n
- c. II v. 13 *Mistuiitor* de patime pustii
vt. v. 13 „ „ „ „
- c. II v. 14 *Blestemul-nalt* mai sfînt e decît raiul
vt. v. 14 *Blestemul sfînt* ce năruie chiar raiul

706 *Pegas*. București, 22 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R.-p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. la p. 3 și p. 104. Prima ciornă se află la p. 23, a doua ciornă la p. 24—25, iar prima redactare la p. 104).
Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian., p. 53; *Gîndirea*, XXI (1942), nr. 6, iun., p. 350.

mss. 5991 Prima ciornă a strofei de început

*jCe-ai suferit tăcut n-o știe nimenij /șters/
Purînd senina mască și Conturnul*

jO suflet nu te-ai Coborit din turn! /șters/

Cum vrei să știe ei ce-ai suferit

De jocul lor de bilei de zgomot turnul

Înalt al artei tale l-ai ferit.

De biletul lor vulgar ferit-am turnul /arta/

Unei simțiri născute pe Hymet

N-au bănuît ce-ascunde un poet

Purînd senina mască și conturnul

mss. 5991 c. II vt. V. 3 Și-și umflă inspirații slăbănoage,

mss. 5991 c. II v. 6 Sînd la o parte

- „ c. II v. 6 *Să bat în tobe sparte*
- „ c. II v. 6 *Să mă amestec la murdarul joc*
vt. v. 6 în formă definitivă
- » c. II v. 7 *Șt încasînd discret sub obroc*
vt. v. 7 în formă definitivă
- c. II v. 8 *Să bat în tobe sparte și în doage*
- » c. II v. 8 *Să cînte marii...*
vt. v. 8 în formă definitivă
- » c. II v. 9 Clădindu-și *dintr-un vers* de fildeș turnul
vt. v. 9 corectat în formă definitivă
- c. II v. 10 *Ce-mi* pasă dacă singur *stau* tăcut
vt. v. 10 în formă definitivă
- » c. II vt. v. 11 *Purînd* senina mască și conturnul
- i. c. II v. 12 Căci zi de zi tot mai cumplit *răsare*
vt. v. 12 în formă definitivă
- » c. II v. 13 Cu gîtul *arcuit* ca și un scut
vt. v. 13 corectat în formă definitivă
- » c. II v. 14 *Înaripat de zori* un cal în *zare*
vt. v. 14 corectat în formă definitivă

Citat de N. Roșu, *op. cit.*; Mihai Niculescu, *op. cit.*; Cornelia Buzdugan-Hațieaganu, *cp. cit.*

707 *Părerere*. București, 22 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R.-p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 108. Ciorna poemului la p. 27—28).
Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian., p. 50.

mss. 5991 c. I v. 1 *Nu suferi mai* cumplit de țipi mai tare sau
De-ai suferi cumplit n-ai țipa tare

1 în formă definitivă

mss. 5991 c. I vt. v. 3 *indescifrabil... puterile* cerești sau:

ii ii c. I v. Decît luceafărul pe bolți cerești

vt. v. 3 în formă definitivă

c. I 4 *Și nopțile frumoase sînt nopți clare* sau:

"Un foc de *stînă* noaptea e mai mare.

vt. v. 4 în formă definitivă

c. I v. 7 Prin umbră doar ești *seu* de te-nvelești

vt. v. 7 corectat în formă definitivă

c. I v. 10 Dăltuiitor de *marmoră* în soare

vt. v. 10 în formă definitivă

c. I v. 13 *în suflet prins de stelele* din cer

vt. v. 13 corectat în formă definitivă

„ c. I v. 14 *S-ascult Cum cîntă riuri de cleștar*
 „ „ vt.v. 14 în formă definitivă
 Citat de N. Roșu, *op. cit.* ; Miliăi Niculescu, *op. cit.* ; Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*

708 *Farmec*. București, 25 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R., p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R., p. 109. Prima ciornă la p. 31 iar prima redactare la p. 108.)

în mss. intitulat: *Fermecătorul de șerpi*, titlu la care poetul renunță pentru: *Farmec*.)

Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 1, ian., p. 51.

mss. 5991 c. II v. 2 Foșnind *uscat prin ierburi și pe prund*
 > c. II v. 2 corectat în formă definitivă
 „ „ c. II v. 3 *Cînd cîntec vechi* din fluerul rotund
 > c. II v. 3 corectat în formă definitivă
 mss. 5991 c. II v. 4 *Sămînța lor cea înțeleaptă* cheamă sau
 „ „ c. II v. 4 *înțelepciunea lor* umbrit o cheamă
 „ „ vt. v. 4 corectat în formă definitivă
 „ „ c. II v. 7 *Și el plecat pe taine* fără fund.
 „ „ vt. v. 7 corectat în forma definitivă
 „ „ c. II v. 8 *Pătrunde-n piei de vis ca-ntr-o maramă*
 c. II v. 9 *Ca spice-n snop se leagă prinși de cîntec*
 > „ vt. v. 9 corectat în formă definitivă
 „ „ c. II v. 10 *Șuierătorul cap triumfiular*
 i. „ vt. v. 10 corectat în formă definitivă
 „ „ c. II v. 13 indescifrabil
 vt. v. 13 *Senin și sfînt un tainic* vrăjitor
 „ „ c. II v. 14 *își limpezește versul cu otravă*
 „ „ vt. v. 14 corectat în formă definitivă

709 *Saadi*. București, 21 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 102. în mss. 5991 ciorna se află la p. 21 iar prima redactare la p. 102.)

Saadi (Mușarin al Din) poet persan (1184—1290).

Gîndirea, XX (1941), nr. 6, iun., p. 291.

în mss. 5991 B.A.R.S.R. intitulată mai întîi *Hafis* apoi *Poetul* și în cele din urmă *Saadi*. Ciorna cu multe ștersături, la prima vedere aproape indescifrabilă.

mss. 5991 c. I v. 1 *Pe Ispahan* o seară de Safir
 „ „ vt. v. 1 corectat în formă definitivă

c. I v. 2 *Cădea pe chiparoși și minarete*
 vt. v. 2 *Urcau cipreși, havuzuri,* minarete
 c. I v. 3 *Pe cînd Hafiz visînd pe îndelete*
 vt. v. 3 corectat în formă definitivă
 c. I v. 4 *Hafiz visa privind un roșu trai*
 vt. v. 4 corectat în formă definitivă
 mss. 5991 c. I v. 5 *Rotea poemul sus ca un erete* *IColunii guruiau*
 pe *îndeletej*
 vt. v. 5 corectat în formă definitivă
 c. I v. 7 *Al florii* har și al luminii mir
 vt. v. 7 în formă definitivă
 c. I v. 8 înaripau a *versurilor ceti*
 vt. v. 8 corectat în formă definitivă
 c. I v. 9 *Pe Ispahan* ardea un cer de aur
 vt. v. 9 corectat în formă definitivă
 c. I v. 11 *Război vuind* cu mugete d? taur
 vt.v. 11 corectat în formă definitivă
 c. I v. 12 *Barbari pe deșelate veneau stol*
 vt.v. 12 în formă definitivă
 c. I v. 13 *Părînd în lume* singurul tezaur
 vt. v. 13 *Părînd al lumii* singurul tezaur
 c. I v. 14 indescifrabil
 vt. v. 14 în formă definitivă
 Ov. S. Crohmălniceanu citează prima strofă a poemului pentru grația exemplară a stilului (*op. cit.* p. 123).

711 *Grădinarul*. București, 22 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 218, p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R., p. 3 și p. 105. Ciorna se află la p. 26, iar prima redactare la p. 103.)

mss. 5991 c. I v. 1 *Le știe și privind* uscate cepe
 „ „ vt. v. 1 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 2 *Pe polița dughenii vede-n zori*
 vt. v. 2 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 4 *Pe brațul primăverii* ce începe
 „ „ vt. v. 4 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 5 *Cu eJe-mbracă țarini cîmp și stepe* —
 mss. 5991 vt.v. 5 *Cu mintea-mbracă-M taină cîmp și stepe* —
 „ „ c. I v. 6 *Oștiri de flori pămîntul să-l* masori:
 „ „ vt. v. 6 în formă definitivă
 i, „ c. I v. 7 *Zambile ca turbane* de ninsori
 vt. v. 7 *Zambile cu turbane* de ninsori,

„ „ c. I v. 8 Lalele *ca* pașale *prinse-n* țepe.
 „ „ vt.v. 8 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 9 Cunoaște cu migăli de *grădinar*
 „ „ vt.v. 9 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 11 *Și crește flori ca oale un olar*
 „ „ vt.v. 11 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 12 *Vișez și eu să merg c-o stropitoare*
 „ „ vt.v. 12 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 13 Cădelnițiind belșug *sub cerul clar*
 „ „ vt.v. 13 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 14 *Să-mi înflorească truda* din răzoare
 ≥ „ vt. v. 14 Visînd la *floarea trudei* din răzoare

712 *Basm.* București, 28 februarie, 1940, noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R.p. 63 și mss. 3991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 140. Ciorna la p. 81, iar prima redactare la p. 140).

Ciorna Cu multe corecturi din care reiese forma aproape definitivă a versurilor.

mss. 5991 c. I v. 4 De-omizi îl *scapă*, de furnici
 vt. v. 4 în formă definitivă
 c. I v. 5 ... *de grindinile iuți*, de pară
 ≥ ñ vt. v. 5 în forma definitivă
 i, ii c. I v. 7 indescifrabil
 .. ii vt. v. 7 *Și bine* îmi păzesc comoara
 mss. 5991 c. I v. 8 *Ca koțule* să nu mi-o strici
 7 1 vt. v. 8 corectat în formă definitivă
 1 1 c. I v. 11 *în dorul soarelui păgîn*
 vt. v. 11 în formă definitivă
 .. 1 c. I v. 12 *Dar mai viclean e* *grădinarul*
 „ vt. v. 12 corectat în formă definitivă
 1 c. I v. 13 *Cu mâna* *cintărindu-și* darul
 1 1 vt. v. 13 în formă definitivă
 7 „ c. I v. 14 *Rotund și tare* ca un sînt
 1 1 vt. v. 14 în formă definitivă

Citat de Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

713 *Navigatorul.* București, 30 noiembrie, 1939, noaptea. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 111. Prima ciornă la p. 36, a doua ciornă la p. 37. Prima redactare la p. 111).

mss. 5991 c. I v. 1 *Pe cînd stai* *gîrbovit pe caietul unde*
 „ „ c. II v. 1 *Pe cînd* în *geam* își desfășoară pînza clar

„ „ vt. v. 1 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 2 *De-nCerci în van* să *prînși albastru* *colbul* lunii,
 „ „ c. II v. 2 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 3 *Prin geamuri umbra cade peste cărți*
 „ „ c. II v. 3 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 4 *Sioi pironit cu suftelul* în *hârți*
 „ „ c. II v. 4 corectat în formă definitivă
 „ „ c- I v. 3 *Străvechi purtînd pe necuprînsul mării*
 „ „ c. II v. 5 corectat în formă definitivă
 „ „ c. I v. 6 *Imagini de sirene și de bărci*
 „ „ c. II v. 6 *Pe cari au pictat* *naiv străbunii*
 „ „ vt. v. 6 în formă definitivă
 mss. 5991 c. II v. 11 *Pe un țarm lipsit* de *zet* și *vis* *baccantic*
 vt. v. 11 „ „ „ „ „ „ „ „ „

Poem citat de Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*

714 *Don Quichote.* București, 27 martie, 1939.

Lipsește ciorna sonetului din mss. 3991 B.A.R.S.R. *Universul literar*, L (1941), nr. 28, 3 iul., p. 3.
 N. Roșu, *op. cit.*

715 *Legende.* București, 16 februarie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și în mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 132. Prima ciornă la p. 67, iar prima redactare la p. 132).

Universul literar, LI (1942), nr. 14, 4 april., p. 3.

mss. 5991 c. I v. 2 *Și de pe* *țarmul nisipos* al mării
 „ „ vt. v. 2 *Și de pe* *țarmul împlinit* al mării.
 c. I v. 4 *Adinei migrații*, *suitor* *asalt*
 vt. v. 4 corectat în formă definitivă
 c. I v. 5 *Cad în cenușe* *focurile zării*
 „ „ vt. v. 5 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 10 *Șt vii la picioare* *le-a rostogolit*
 vt.v. 10 în formă definitivă
 „ „ c. I v. 13 *Al mărilor* *cuvînte* *migratoare*
 vt. v. 13 corectat în formă definitivă

Citat de M. Niculescu, *op. cit.*

716 *Regăsire.* București, 27 februarie, 1940. (Poem datat în mss. 218 M.L.R. p. 63 și mss. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 136. Prima și a doua ciornă datată autograf, respectiv la p. 73 și p. 74, prima redactare la p. 136).

Revista Fundațiilor, IX (1942), nr. 4, april., p. 152; *Revista română*, II (1942) nr. 1—3, ian.—mart., p. 18; *Viața*, București, TI (1942), nr. 421. 20 iun., p. 2. în ciorna a doua cu titlul: *Deplinătate*, dar se renunță pentru *Regăsire*.

- mss. 5991 c. I v. 1 *Lăsați Cu ani în urmă veri și scrum*
 c. II v. 1 *Ajung cu anii toamna și, precum*
 vt. v. 1 în formă definitivă
 c. I v. 2 *Pădurea mea de gânduri își așterne*
 c. II v. 2 în formă definitivă
 c. I v. 3 *Frunzișul drag în veștedele perne*
 c. II v. 3 *Frunziș trecui în veștedele perne*
 vt. v. 3 în formă definitivă
 C. I v. 5 *Pieri culoarea verii: foc și scrum.*
 c. II v. 5 " " " " " "
 vt. v. 5
 c. I v. 9 *M-am despuiat de toate și de mine*
 c. II v. 9 " " " " " " "
 vt. v. 9 corectat în formă definitivă
 c. I v. 10 *Ca să-mi găsească eu singur bogăția*
 c. II v. 10 *Ca să-mi găsească tot singur bogăția,*
 vt. v. 10 în formă definitivă
 c. I v. 11 *O marmoră cu-nfiorări divine*
 c. II v. 11 în marmoră cu-nfiorări divine
 vt. v. 11 în formă definitivă
 c. I v. 12 *indescifrabil*
 c. II v. 12 *Deasupra turmei ce înșeală timpul*
 vt. v. 12 în formă definitivă
 c. I v. 13 *indescifrabil*
 c. II v. 13 în formă definitivă
 mss. 5991 c. I v. 14 *Nepăsător să-mi cuceresc Olimpul*
 c. II v. 14 *Jertfindu-mă să cuceresc Olimpul sau*
 c. II v. 14 *Desprins de veacul meu să-mi vreau Olimpul*
 vt. v. 14 în formă definitivă

Citat de Mihai Niculescu (*op. cit.*); Cornelia Buzdugan-Hațieganu (*op. cit.*). Ion Zamfirescu surprinde în poem ultima năzuință a lui Ion Pillat, aceea spre poezia pură, înțeleasă „ca act de cunoaștere și de înălțare ideală”. /.../ în această străduință spirituală, ideea timpului îl însoțește și ea, așa cum l-a însoțit întotdeauna pe Pillat, împrumutându-i liniște și măreție de cadru, suflu metafizic și demnitatea seninelor renunțări”. (în *Pillat și ideea de timp în Ion Pillat. Mărturie despre om și poet...* 187),

716 *Patinor*. București, 20 noiembrie, 1939. (Poem datat în mss. 215 M-L.R. p. 63 și în msi. 5991 B.A.R.S.R. p. 3 și p. 99. în mu. 5991 B.A.R.S.R.-ciorna I-a a poemului se află la p. 16, iar ciorna a II-a la p. 17. Prima redacție este transcrisă la p. 99.

Universul literar, L (1941), nr. 52, p. 1.

în mss. 5991 B.A.R.S.R. poemul fusese intitulat inițial *Artă poetică*.

- mss. 5991 c. I v. 2 *Ca lacul prins sub tiare bolți de ger*
 c. II v. 2 *Ca lacul prins tub seteteieri de ger*
 vt. v. 2 corectat în formă definitivă
 „ c. I c. II v. 3 *Ce patinor alunecind pe cer*
 vt. v. 3 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 4 *Brăzdez în zodiacul meu subțire*
 „ c. II v. 4 *înscrie-n zodiacul semnul lui subțire*
 „ vt. v. 4 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 5 *Călciul meu se-naripă în spire*
 „ c. II v. 5 în formă definitivă
 „ c. I v. 6 *Șt strofe albe ninse de mister*
 mss. 5991 c. II v. 6 în formă definitivă
 „ c. I v. 7 *Și sub călcii înaripat îmi pier*
 „ c. II v. 7 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 9 *Las pe-al dor drum să efcie-ncuminații*
 „ c. II v. 9 corectat în formă definitivă
 „ c. I v. 11 *Iar eu mă duc senin prin simetrii de constelații*
 „ c. II v. 11 *S-a dus prin simetrii de constelații (corectat în formă definitivă)*
 „ c. I v. 12 *Sclipind de suferința ninsă-n stele*
 „ c. II v. 12 *Cum crește rece jar pe alba cale*
 „ c. I v. 13 *Alunecă tăcut și solitar, sau*
 „ c. I v. 13 *Dezvăluie arzând de foc și solitar sau*
 „ c. I v. 13 *înscrie fără greș pe înalt hotar*
 „ c. II v. 13 în formă definitivă
 „ c. I v. 14 *Armoniosul cerc al lirei mele*
 „ c. II v. 14 *Armoniosul cerc al lirei sale*

Citat de Mihai Niculescu, *op. cit.*; Cornelia Buzdugan-Hațieganu, *op. cit.*

CUMPĂNĂ DREAPTĂ (1941-1944)

717 *Unui cititor peste veacuri*. București, 29 dec. 1941. (Poem datat pe f. mas" arh.fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 3-4.)

Calendarul Universul, 1943, p. 146; *Vremea*; XVI (1943), nr. 695, 18 april., p. 18; *Steaua*, XIV (1963), nr. 6. iun., p. 16.

718 *Din fluier ciobănesc*. București, noaptea, 31 dec., 1940 — 1 ian. 1941. (Poem datat de autor pe f. mas. arh. fam. și în mss. 21.420 B.C.S. unde este intitulat *Cîntece de dor*. în mss. 2543 B.A.R.S.R. copiat la p. 5—18). în *Universul literar*, L(1941), nr. 7—8, 8 feb., p. 1 cu titlul: *12 cîntece de dor (I—XII)*. Poemul: *Din fluier ciobănesc*, format din 12 cîntece de dor, în stil popular, a fost copiat de autor pe un caiet cu pagini din hîrtie velină (17x 12) confecționat de el. Pe copertă este scris: *12 Cîntece de dor de Ion Pillat, 1 ianuarie 1941*. Manuscrisul cu nr.21.420 se păstrează la B.C.S.

719 *Sfîna părăsîtă*. București, 2—3 ian., 1941. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 19—20.) *Gîndirea*, XX (1941), nr. 1, ian., p. 9—10.

720 *Legănat cu tine*. București, 2—3 ian., 1941. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 22—25.) *Universul literar*, L(1941), nr. 5, 25 ian.; *Steaua*, XIV (1963), nr. 6, iun., p.7.

721 *Horoscop*. București, 21 iun., 1941. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 25—26.) *Universul literar*, LI (1942), nr. 7-8, febr.

722 *Tranșumantă*. București, 25 iun., 1941. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 27—28.) *Gîndirea*, XX (1941), nr. 7, sept., p. 348; *Calendarul Universul*, Buc, 1944, p. 113; *Steaua*, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 19.

723 *Cîntecul verii*. București, 28 iulie, 1941. (Poem datat de autor pe f. mss. arh-fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 29—30.) *Universul literar*, LI (1942), nr. 33, 15 aug., p. 1; *Viața*, II (1942), nr. 480, 18 aug., p. 2; *Steaua*, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 18.

724 *Ceas tainic*. București, 22 sept., 1941. (Poem datat de poet pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543, B.A.R.S.R., copiat la p. 31-32.)

Universul literar, LI (1942), nr. 11, 14 mart., p. 3.
Citat de Adrian Anghelescu, *op. cit.*, p. XXIII.

725 *Toamnă, jSclipeau pe zid șopîrle de smarald!*. București, 2 oct. 1941. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 33-34). *Gîndirea*, X X (1941), nr. 10, dec, p. 528; *Ramuri*, XXXIV (1942), nr. 1—2, ian.—feb., p. 38; *Săteanca*, 1967, nr. 10, oct., p.7.

726 *Regăsire*. București, 27 dec, 1941. (Poem datat de autor pe f. mss- arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 35-36.) *Revista română*, 11(1942), nr. 1—3, ian.—mart., p. 18; *Viața*, București, II (1942), nr. 421, 20 iun., p. 2.

727 *Oglindiri*. București, 31 mart., 1942. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 37-38.) *Universul literar*, LI (1942), nr. 50, 30 dec, p. 1; *Revista Fundațiilor XI* (1944), nr. 1, ian., p. 124; *Viața românească*, XVI (1963), nr. 6—7, iun.—iul., p. 74-75.
Citat de Adrian Anghelescu, *op. cit.*

728 *Narcis*. București, 7 april., 1942. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543 B.A.R.S.R., copiat la p. 39-40.) *Revista Fundațiilor*, VIII (1941), nr. 5, mai, p. 175; *ibid.*, XI (1944), nr. 1, ian., p. 123.

729 *însurare. jE ceasul umbrei lungi...!*. Miorcani, 10 aug., 1942. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2543, copiat la p. 41—42.) *Revista Fundațiilor*, IX (1942), nr. 11. nov., p.410.)

730 *Solie, jîn ceardacul meu...!*. Miorcani, 10 aug., 1942. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2453, B.A.R.S.R., copiat la p. 43—44.) *Revista Fundațiilor*, IX (1942), nr. 11, nov., p. 409.
Citat de Alice Voinescu în *Motivul morții în poezia lui Ion Pillat în Ion Pillat. Mărturii despre om și poet...*, p. 164.

731 *Zeu marin*. București, 10—11 noiemb., 1942. (Poem datat de autor pe f. mss. arh-fam. în mss. 2453, copiat la p. 45—46).

Gîndirea, XXII (1943), nr.3, mart., p.120; *Aciunea*, IV (1943), nr. 774, 1 april., p.2; *Steaua*, XIV (1963), nr. 6, iun., p. 18.

732 *Necunoscutei*. București, 3—4 dec, 1942. (Poeme datate de autor pe f. mss. arh. fam., unde se precizează că au fost scrise noaptea. în mss. 2453, copiat la p. 47-49.)

I. *jCînd alții te privesc.. ./ Revista Fundațiilor*, X (1943), nr. 10, oct., p. 16; *Seara*, VII (1943), nr. 1805, 28 oct., p.2; *Viața românească*, XVI (1963), nr. 6—7, iun.—iul., p. 75.

II. *Iți-e numele străin ca bucuria... ./ Revista Fundațiilor*, X (1943), nr. 10, oct., p. 17.

III. *jCînd zorii tăi se-aprind în dimineață. ./ Revista Fundațiilor*, X (1943), nr. 10, oct., p. 18.

I. v. 9 Cum ești la trup, la cap, nimic nu știu,
„ v. 10 Mi-o simte numai inima nebuna (corectat în formă definitivă)
„ v. 11 Obrazul să-ți descopăr cum să viu „ „ „ „

II. v. 1 *Laetiția*, nume rar ca bucuria (corectat în formă definitivă).
„ v. 3 *Laetiția*, nume rar ca poezia „ „ „
„ v. 4 *Cînd biruind* în suflet izvorești „ „ „ „
„ v. 5 în *zilele* neguroase să-mi revie
„ v. 7 *Fierbînte soare*. „ „ „ „
„ v. 9 *Minunea Primăverii mi-o* rechiamă „ „ „ „
„ v. 11 *Sub* coaja mea de ghiață cu ce teamă „ „ „ „

III. v. 11 M-azvirl în *cutezate pină colo*
„ v. 12 în dafin verde *toată* mi-ai rămas „ „ „ „
„ v. 13 Dar dacă *scapi*, iubire neatinsă „ „ „ „

733 *Prezență*. București, 3—4 dec, 1942. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 53—54.)
Revista Fundațiilor, XI (1944), nr. 1, ian., p. 125,

734 *Singur*. Miorcani, 19 mai, 1943. (Poem datat de autor în f. mss. afli. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 55—56.)

Revista Fundațiilor, X(1943), nr. 10, oct., p. 15.

Ion Marin Sadoveanu citind poemul ajunge la concluzia că Ion Pillat nu găsește drumul de pietate căci urma acestui pas întrezărită în *Vînătoare și Zori*, „decade amestecîndu-se iarăși într-o concepție îndepărtată de creștinism în care păcatul e privit ca o contrapondere într-un dualism existențial" (*op. cit.*, p. 160 j.

735 *Destin*. Miorcani, 24 mai, 1943. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 57—58.)

Gîndirea, XXII (1943), nr. 8, oct., p. 433.

A doua schiță în f. mss. arh. fam. v. *Te măsurî cerc* închis din zars-n

„ „ „ „ „ „ v. 8 în *adîncimea* duhului
„ „ „ „ „ „ v. 11 *Tu singur far*, neantului de pază
„ „ „ „ „ „ v. 12 *Ce singur țipă trist* vîitorile
„ „ „ „ „ „ v. 14 *Indescifrabil*
„ „ „ „ „ „ v. 15 *Și peste slăvi* te regăsești întreagă

A doua schiță în f. mss. arh. fam. v. 16 *Cum /i-au* venit ursitele.

Citat de Adrian Anghelescu, *op. cit.*

736 *Cucul și privighetoarea*. Miorcani, 19 mai, 1942. (Poem datat pe f. mss. arh. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 59—60.)

Gîndirea, XXII (1943) nr. 6, iun., p. 306.

737 *Vechime*. Miorca >, 19—20 mai, 1943. (Poem datat în f. mss. arh. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 61—62.)

Gîndirea, XXII (1943), nr. 6, iun., p. 305-306.

Citat de Alice Voinescu, *op. cit.*, p. 162.

738 *împăcare*. Miorcani, 24 mai, 1943. (Poem datat pe f. mss. arh. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 64.)

Gîndirea, XXII (1943), nr. 6, iun., p. 306.

739 *Terține*. București, 23 mart., 1944. (Poem datat pe f. mss. arh. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 65—56.)

Gîndirea, XXIII (1944), nr.2, feb., p. 65.

740 *Umbra*. București, 23 mart., 1944. (Poem datat pe f. mss. arh. fam. In mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 67—68.)
Gîndirea, XXIII (1944). nr. 2, feb., p. 65-66.

741 *Mărturie*. Inițial intitulată: *Țărm de vremuri*. Izvorani 14 mai, 1944. (Poem datat pe f. mss. arh. fam. în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 75—76).
Steaua, XIV (1963). nr.6, iun., p. 19; *Viața românească*, XVI (1963), nr. 6—7, iun., p. 76.

742 *Menire*. București, 6 decembrie, 1944. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam.).

Universal literar LIV (1945), nr. 14—15, 20 mai. p. 7.

în f. mss. arh. fam. poemului i s-au dat următoarele titluri: *Neînțelesul*, sau *Poetul sau Destin* sau *Epilog*, dar s-a optat pentru: *Menire*.

f. mss. arh. fam. v. 1 Au spus că-s rece și n-au bănuț

„ „ „ v. 2 Ce patimă îmi clocotește în vine,

„ „ „ v. 3 Au spus că nu-s adînc și n-au simțit

„ „ „ v. 4 Genușile ce-mi dorm sub limpezime.

„ „ „ v. 5 Un răsfațat al soartei m-au ținut

„ „ „ v. 6 Cînd încordat și dur nîi-ant biruț destinul

„ „ „ v. 7 Stăpîn pe fericire îj;-au crezut.

„ „ „ v. 8 Cînd pe furtuni wî-am așezat seninul

„ „ „ v. 9 Sînt om, sînt om și-aw* suferit și eu

„ „ „ v. 10 Dar n-am vrut plîns și bocet de muiere

„ „ „ v. 11 Să lupți pentru frumos e mult mai greu

„ „ „ v. 11 Să te jertfești frumosului e greu

Citat de Alice Voinescu, *op. cit.*, p. 165; Dumitru Șerban Drăgoi, *op. cit.*

743 *Post-mortem*. București, 15 april., 1943. (Poem datat de autor pe f. mss. arh. fam.) în mss. 2453 B.A.R.S.R., copiat la p. 77 — 78)
Revista Fundațiilor, XI (1944), nr. 1, ian., p. 125; *Steaua*, XIV (1963), nr.6, iun., p. 19; *Gazeta literară*, XII (1965), nr. 17, 22 april., p. 6; *Almanahul literar*. Buc., 1977, p. 151.

Alice Voinescu comentează astfel poemul; „Ion Pillat a fost dintre acei puțini aleși la care simțirea morții se trezește din chiar prea-plinul vieții, ca maturitatea însăși a instinctului lor vital”. „In *Post-mortem* el trăiește cu conștiința limpede și reculează desprinderea de viațăpămîntcaEca” (*op. cit.*, p. 162- 163).

Adrian Anghelescu vede în anticipata călătorie finală, ascensiunea spiritului către alte zone ale cunoașterii. (*Farmecul evanescent al melan-coliei*. . . p. XXXIV).

INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE (1941-1944)

744 *întile cărți*. *Visări păgîns*. *Eternități de-o clipă*. *Amăgiri*. București, 1941 (Datate reprodusă din mss. 4220 B.A.R.S.R. p. 28).
Universul literar, L (1941), nr. 14, 20 mai.

745 *Grădina între ziduri*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L (1941), nr. 14, mai.

746 *Pe Argeș în sus*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

747 *Satul meu*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

748 *Florica*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

749 *Biserica de altădată*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

750 *întoarcere*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

751 *Limpezimi*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

752 *Caietul verde*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

753 *Scutul Minervei*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

754 *Pasăre de lut*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

755 *Poeme într-un vers*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

756 *Țărniș pierdută*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

757 *Umbră timpului*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

758 *Balcic*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 14, mai.

759 *împlinire*. București, 1941 (mss. 4220 B.A.R.S.R.)
Universul literar, L(1941), nr. 17, 29 mai.

760 *Asfodelă*. Izvorani, 14 mai 1944 (mss. 4220 B.A.R.S.R. p. 39)

761 *Drum lăuntric (Cumpănă dreaptă)*. Izvorani, 14 mai 1944 (mss. 4220 B.A.R.S.R. p. 39).

Comentarii critice

CAIETUL VERDE

în MĂRTURISIRI. .. (p. 285—286) Ion Pillat declaiă că perioada de timp, în care a scris, și publicat: CAIETUL VERDE (1932), SCUTUL MINERVEI (1933), POEME ÎNTR-UN VERS (1936"), ȚĂRM TIERDUT (1937), UMBRA TIMPULUI (1940), BALCIC (1940) și mai ales sonetele din ÎMPLINIRE, — inedite încă la data „mărturisirilor" —, este etapa pe care o consideră: „*Cu mai rodnică în creații originale și în strădania de a da un stil clasic sau neoclasic valabil pentru poezia românească*".

În 1932 Ion Pillat vorbise în treacăt despre călătoria sa din 1927, de Paști, din Grecia, presimțind însă că revelația Acropolei îi va înfrui arta sa viitoare. Contactul cu peisajul grecesc din sușuri și povârnișuri scoborînd spre amfiteatre de câmpii absorbind privirile, lumina mărilor Egeii și Medileranci orientale, cerurile vaste scaldînd Coloanele templelor în ruină, perfecțiunea zeiască a unei sculpturi care are ca model proporțiile corpului omenesc nu i-au îmbogățit numai trăirile sale livești, dar i-au provocat o profundă ardere sufletească.

Poetul care în tinerețe se frământase în găsirea unei credințe care să-i satisfacă întrebările minții și ale inimii (*Sînt zile*), expansiunea dionisiacă a ființei sale și dorurile unei vieți nomade ancestrale, păstrate în adîncul ființei, mărturisite în atitea din poezii (*Centaurii*, *Cîntecele stepei*, *Cîntecele mării*), deznădejdea în fața fragilității și efemerității vieții (PE ARGEȘ ÎN SUS), deziluziile și rivalitățile vieții politice la care asista de pe al doilea plan, amărăciunea și înveninarea invidiei confrăților poeți, care răzbesc în unele din poeme, toate acestea se potolesc, dominate acum de dezvoltarea, — în acest climat prielnic, — a facultății sale latente, apolinice de a le stăpîni năvala prin lumina inteligenței și a generozității sufletești.

Deși deseori citate, redăm, la rîndul nostru, cele mărturisite de Ion Pillat despre însemnătatea peisajului și a artei grecești, socotindu-le absolut necesare la începutul acestui tom.

„*Aceste călătorii, vizitarea templelor și a muzeelor din Athena, Acrocoring, Olympia și Delfi, a teatrului din Epidaur, a coloanelor de pe capul Sunium, a ruinelor ciclopeene de la Miyhene — priveliștea Helladei, a mării Egee și a insulelor sale, toate aceste minuni, deși sorbite cu patimă și trăite cu intensitatea neofitului.*

nu s-ar fi adîncit atît de mult în sufletul meu, de n-aș fi avut pentru ele comprehensiunea mai matură a virstei, căci arta clasică, în opoziție cu cea romantică fecundată de vis, își pretinde experiența vieții reale și se cere pregătită și desăvârșită prin studii și lecturi. Descoperirea Helladei și a artei sale, a sculpturii eline și a templului grec în special, a fost un eveniment capital în viața mea. Îndrăznesc să cred că am trăit cu o prospețime și cu un entuziasm mai aproape de acela al unui contemporan al Renașterii decât al unuia din epoca noastră. Mi-am regăsit sentimentele de atuncea, deschizînd mult mai tîrziu, „Italienische Reise" a lui Goethe. Cred că toată poezia mea, de la „Caietul verde" încoace, a fost influențată de miracolul elin. Grație lui, idealul clasic și-a scuturat pentru mine colbul didactic și rece de pe băncile școlii și din sălile muzeelor europene. Nu pot uita frizele lui Fidias din Muzeul Britanic, privite prin cețurile londoneze! Clasicismul și-a lepădat astfel vechimea posomorită luată din manuale, ca să-și recapete veșnica și glorioasă tinerețe, la căldura soarelui egeic, înviator pentru mine de mitologii."

În descrierea etapelor de alcătuire a CAIETULUI VERDE s-a arătat că cele două ediții, din 1932 și din 1936 se deosebesc de volumul publicat în ultima lui formă în E. D. III, deoarece Ion Pillat scoate din conținutul aceluia poemele inspirate de peisajul și vestigiile de artă ale Greciei antice trecîndu-le la ȚĂRM PIERDUT, cele închinat Balcicului, pe care le adaugă volumului BALCIC, și traducerea hărăzită unui volum care urma să apară sub titlul SUFLETUL ALTORA. Poetul oprește pentru CAIETUL VERDE doar poemele prin care transpare o intimitate sufletească nuanțată din ce în ce mai elegiac Trebuie ținut deci seama că toate comentariile critice se referă la primele două ediții și nu la alcătuirea din urmă a volumului. De aceea vom extrage din referințele critice doar ceea ce ni se va părea că pune în lumină caracteristica volumului publicat în E. D. III, rămînd ca păreri despre ciclurile scoase să le înglobăm aparatului critic privind volumele respective.

Interviul luat lui Ion Pillat, cu ocazia primei apariții a CAIETULUI VERDE, oferă minunatul prilej, ca, la începutul comentariului referințelor critice asupra poemelor acestui tom, să fie trecută în revistă opera poetului văzută de el însuși. Indicînd numai acele cărți, în care a căutat să strîngă producția poetică a unei perioade, el consideră că ÎNTOARCERE (1928), — selectînd tot ceea ce merita să fie salvat din prima sa creație poetică de dinainte de război, și căruia îi adaugă și GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI (1918), adunînd poezia simbolistă, — este volumul cel mai reprezentativ. Poetul ne încredințează că a publicat ÎNTOARCERE din dorința de a da un volum care să fie divers dar unitar, variat dar grupat în jurul unor teme caracteristice. Dintre acestea, cele mai rodnice pentru poezia sa de mai tîrziu sînt Cîntecele stepei publicate în ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ (1914) și AMĂGIRI (1916) și cărora le datorează imboldul ulterior de a traduce ANABASIS.

Poetul nu se oprește la PE ARGEȘ ÎN SUS (1923) socotind că asupra acestui volum lumea a stăruit cam mult. Mai interesant pentru el e „poemul" SATUL MEU (1925) compus dintr-o serie de poezii de doua strofe.

Ele pot fi numite cu cuprinzătorul titlu *Motifafeln* întrebuițat de Ștefan George pentru *Siebende Ring*, care însă nu a stat la baza poemului de la Miorcani. Ion Pillat apreciază că cel mai bun, înainte de CAIETUL VERDE, este volumul LIMPEZIMI (1928), rezumativ pentru epoca post-belică după cum este ÎNTOAR-CERE pentru cea dinainte de război- Precum prin Calendarul vici, LIMPEZIMI se leagă de PE ARGES ÎN SUS - tot astfel prin poeziile Atice și ciclul *Elegiilor*, volumul anunță CAIETUL VERDE.

.. La nedumerirea cronicarului provocată de titlul CAIETUL VERDE, care i se pare în contradicție cu titlurile volumelor anterioare, toate cu înțeles poetic precis, strâns legat de cuprins, Ion Pillat deschide un sertar al mesei de luern scoțind un caiet, un fel de agendă, în piele moale verde, care nu era altceva decât manuscrisul volumului. Deci concludem, sperind, că manuscrisul original există.

I-a întrebarea despre motivele de inspirație ale poemelor din CAIETUL VERDE Ion Pillat răspunde că fiecare din ele își are propriul său izvor de inspirație purtat în sine, „cum își poartă un om viu inima”.

Noutatea în CAIETUL VERDE este, ca atmosferă, elementul elegiac iar ca fond peisajul antic. (Este vorba despre C.V. ed. 1932). (Cronicar: *De vorbă cu Ion Pillat cu ocazia apariției „Caietului verde” în Universul*, XLIX (1932), nr. 353).

Primii care au scris despre CAIETUL VERDE, apreciindu-l cu sensibilitate, au fost trei poeți: Perpessicius, Al. Philippide și Demostene Botez.

La fel ca în VISĂRI PĂGÎNE, ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ, GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI și LIMPEZIMI, poetul și eseistul *PERPESSICIUS* recunoaște și în CAIETUL VERDE bogatul filon parnasian, grație căruia poezia lui Ion Pillat s-a bucurat de o mare puritate formală și de un timbru tot atât de pur, dar din decorativă și formală poezia a evoluat deschizând adâncimi de suflet. Miniaturalele ostrovuri de grație ale *Interioarelor*, din LIMPEZIMI, fragile în aparență dar care conțin esențe de meditație, sînt continuate în CAIETUL VERDE (*Odaia ei, Călătorire, Oglinda fermecată*), ele devenind sanctuare ale trecutului și amintirii.

Criticul nu privește volumul în ansamblul său ci continuă să se oprească la unele din poeme, ca de pildă la balada *Mortul*, — inspirată de peisajul etnic din care a răsărit și *Miorița* și cîntecele bătrînești —, pentru a admira simplitatea stilului perfect adecvat subiectului. În Elegiile care amintesc problematica geamănă din Elegiile XII și XIII din LIMPEZIMI, Perpessicius găsește că poetul s-a depășit pe sine însuși, dar fără să motiveze de ce. (*Ion Pillat: Caietul verde în Opere voi. VI... p. 60-64*).

Pentru *ALEXANDRU PHILIPPIDE*, CAIETUL VERDE reprezintă în opera lui Ion Pillat o chintesență a tuturor posibilităților sale de pînă acum, o antologie a tuturor aspectelor reținute de talentul său „făcut din limpede contemplare, plasticitate parnasiană și calm misticism”. Poetul Alexandru Philippide continuă generos notațiile impresioniste afirmînd că, deși mereu același, Ion Pillat

se înnoiește mereu oferind în fiecare volum un accent nou și inedit, o sensibilitate în continuă frămîntare și prefacere. Dar se desprinde din CAIETUL VERDE pătrunzătoare tristeți, o impresie de singurătate și de toamnă sufletească (*Ion Pillat, Caietul verde în Adevărul literar și artistic*, XI (1932), nr. 628. ..).

Poetul *DEMOSTENE BOTEZ* constată că timpul cu toată încărcătura sa trecută devine ceva personal. Ion Pillat reușind să ne facă să participăm la tot ce a fost al lui, ca la ceva care constituie substanța sufletului nostru. Filozofia poemelor, — născută din acceptarea melancolică a dispariției în trecut și concepția după care viețile noastre trebuie să sfîrșească asemenea frunzelor, natural și fără inutile zbateri, — au o nobilă resemnare amintind de antici. Ion Pillat „înfrățește destinul nostru personal cu întîmplările simple ale naturii și-l privește cu seninătate netulburată”. Demostene Botez deduce mai departe temperamentul clasic al lui Ion Pillat care nu și-a exprimat niciodată direct sentimentul dintr-o rezervă sufletească, aristocratică, obiectivare proprie ținutei clasice. /Atragem atenția asupra treptelor pe care le urcă Ion Pillat pentru a obține această decență și discreție. Ciornele unora din poeme dovedesc că Ion Pillat le începea ca o confesiune personală, epurîndu-le apoi de orice aluzie autobiografică și trecîndu-le la persoana a HI-a (vezi *Scrisoare*)!.

în schimb, remarcă Demostene Botez, poetul își revarsă plinul sufletesc în evocarea peisajului pe care-l face viu, participînd la viața noastră și noi trăind în devenirea lui- (*Ion Pillat: Caietul verde în Adevărul*, XLVI, 1932, nr. 15.028).

Din însemnările lui *CONSTANTIN D. IONESCU* reținem încercarea de a defini CAIETUL VERDE „o plămădire dintre universal și autohton”, și în același timp caracterul clasic al poeziei lui Ion Pillat- Poemele inspirate de peisajul țării nu mai păstrează culoarea și conturul viu de pastel local. /Fezi *PE ARGES ÎN SUS* și *SATUL MEU*/. Au pierdut acea tiranie a contingentelor imediate istorice sau spațiale, ele căpătînd în schimb o entitate abstractă, încărcată de frumusețea naturii în generalitatea ei. Ele nu pierd însă căldura vieții și calitatea plastică superioară. O atitudine echilibrată, armonică este păstrată și în *Elegiile* care nu pătrund sufletul cu o incisivă melancolie, ci îl învăluie blînd ca apusul soarelui toamna. (*Ion Pillat: însemnări pe marginea Caietului verde în Calendarul*, II (1933), nr. 275 și nr. 276.)

în cele două articole consacrate CAIETULUI VERDE, *G. CĂLINESCU* se arată mai puțin drastic față de Ion Pillat decât în *Istoria literaturii române*. Ne oprim deocamdată asupra definiției pe care marele critic o face poemului cu ocazia apariției ediției din 1932: „...d. Pillat este pe rînd hermetic și clar, dar totdeauna în propoziții logice și în orice caz în cuprinsul unor idei lirice adevărate, a căror structură mitologică poate fi slăbită prin discursivitate dar nu anulată”. (în *Adevărul literar și artistic*, XII (1933), nr. 632.)

în altă cronică *G. Călinescu* descoperă în CAIETUL VERDE un Ion Pillat reînnoit. Sufletul matur al poetului, Supus la noi întrebări, dă răspunsuri grave „pentru expresia cărora e nevoie de un vers mai sever și un cuvînt mai dur. Și

cum rima este aceea care cu scipirea ei, dă un fast artificial încăperilor suflului dl. Ion Pillat a stins toate luminările rimelor și a rămas în semi-obscuritatea lineară a unui vers elegiac și meditativ, bizuit pe simpla respirație interioară..." „Elegiile sînt remarcabile pentru versurile albe, printre puținele izbucite în poezia românească". în *Viața românească*, XXV (1933), nr. 1—2.

În *Istoria literaturii române*, G. Calinescu recunoaște în CAIETUL VERDE rigiditatea goetheană peste înfrurirea clasicismului francez, iar elegiile îi amintesc de Samain și Rainer Maria Rilke. Erudiția poetică l-a dus pe poet la o „rarefacție a emoției". Același lucru se poate reproșa și criticului pe care erudiția îl împiedică să discearnă modul în care sinceritatea emoției este exprimată de un poet de mare cultură. Și criticul continuă: „Contemplînd priveliștea mediteraneană, Ion Pillat nu evocă umbrele antichității ci se mulțumește să declare sentimentele sale de admirație pentru ea". „Un nume propriu, un peisaj îl mișcă, fiindcă se produce în sufletul său un proces livresc de identificare a cărților cu viața." Oare nu este aceasta singura posibilitate de a evoca umbrele antichității identificîndu-te cu ele printr-un proces livresc? Cum s-ar putea altfel?

Este evident ceea ce spune criticul mai departe, cu aer de reproș, că toată poezia „bizuită pe o conformitate de cultură rămîne pentru neinițiați în zona superficială a lirismului estetic". Atunci trebuie deci să fie abolită cultura? Considerentul de mai sus îl determină pe eruditul critic să declare: „estet se dovedește a fi Ion Pillat în multe din poemele din CAIETUL VERDE, care sub acest raport e un caiet de însemnări personale". Din „dibuiri" poetul a scos un vers elegiac cu respirații dese, neprevăzute în interior, prea sacadat uneori în care criticului îi place să accentueze „înfrurirea lui Rilke și prozodia lui Samain". Dar, la sfîrșit, cu o reținută pudoare, criticul recunoaște: „Poetul cîntă acum cu gravitate și în tonuri cenușii labilitatea vremii, varietatea existenței, singurătatea individului între două infinite, reluînd în stil meditativ vechea paralelă între generații".

În ultima caracterizare a *Elegiilor* îl recunoaștem pe marele scriitor G. Calinescu: „Toate elegiile sînt străbătute de această cucută amară a deșertăciunii, de nedumerire în fața existenței universale. A patra este poate cea mai încărcată de cenușe". Pînă la urmă G. Calinescu concede că *Elegiile* lui Pillat au cu totul altă substanță și ton decît *Elegiile Duineze* ale lui Rilke (*Istoria literaturii române...*p. 778—779).

Referindu-se la schimbările aduse primei ediții a CAIETULUI VERDE prin adăugirea a 12 noi poeme și prin omiterea tălmăcirilor, păstrate pentru un volum anume, *POMPILIU CONSTANTINESCU* scoate în evidență permanentul control autocritic al lui Ion Pillat. Revizuirea și gruparea poemelor era o obsesie permanentă și năzuința unei perfectări formale. Ne permitem să dezvoltăm observația bazîndu-ne pe analiza alcătuirii volumelor, pe grija deosebită ce o avea poetul pentru atracția poemelor între ele din punctul de vedere al atmosferei poetice și al fondului, el arnionizînd ciclurile unui volum, ca părțile formînd unitatea unei simfonii. Faptul că în E.D. III Ion Pillat scoate

nu numai traducerile dar și poemele inspirate de țărmurile Helladei sau de Balceic înseamnă că el a vrut să accentueze calități pe care Pompiliu Constantinescu le numea astfel: „o matură adîncire a lirismului nostalgic în elegii și în cîteva din poemele erotice în versuri condensate, simplificate, șlefuite, cu rezonanța și transparența unui nou clasicism".

Pentru a defini autenticitatea lui Ion Pillat și pentru a scoate în evidență binefacerile culturii asupra uneia din cele mai tradiționaliste sensibilități, criticul semnalează etapele carierei poetului care s-a alimentat din atîtea izvoare, pe rînd, și a beneficiat de fructuoasele influențe ale liricii apusene. Pompiliu Constantinescu amintește eseurile din *PORTRETE LIRICE* care dovedesc serioasa și variata orientare a lui Ion Pillat în lirica franceza, germană, engleza și americană, într-o istorie a poeziei noastre, — continuă criticul, — va trebui să se arate ce au însemnat sfîrșitul veacului trecut și cele patru decenii din cel actual pentru valoarea rezultatelor născute din contactul unei literaturi tinere cu experiențele celor mai vechi și agitate literaturi apusene. El afirmă că: „între Macedonski și Arghezi, cel mai mare contemporan, lirica noastră numără mai mulți poeți însemnați, unii excepționali, decît între *Văcărești* și *Semănătorști*, exceptînd pe Eminescu, care reprezintă el însuși o lume în care s-au topit atîtea materiale străine, modelate după geniul lui și după structura sensibilității etnice. Iar poetul considerat de critic ca cel mai puternic, Arghezi, a asimilat eminescianismul, macedonskismul, semănătorismul și simbolismul, la fel ca și baudelairianismul, toate acestea servindu-i să se regăsească pe sine însuși, cristalizîndu-și sensibilitatea autohtonă." „Numai spiritele moarte nu pot asimila influențele". (*Caietul verde*. în *Scrieri*, voi. 4, ... p. 375-380 și p. 386-390;.

Înregistrăm, pentru a nu trece cu vederea, cronica superficială dar peremptorie a lui *MIHA IL SEBASTIAN*, autorul tulburătoarei cărți: *De două mii de ani* și al atît de gustatelor piese de teatru. *Jocul de-a vacanța* și *Ultima oră*.

Este explicabil ca frămîntatul tînăr scriitor să decreteze că opera lui Ion Pillat „nu are etape". „Ea este desfășurarea omogenă a unui spirit care nu a trăit drama de a se căuta /.. ./ nici un moment de cumpănă nu tulbură operele sale complete. Un fel de conformism liric face marea lor unitate. Mihai Sebastian configurează locul lui Ion Pillat în lirica românească: „e un poet de sensibilitate semănătoristă trecut prin școala franceză". Poezia sa exprimă mici tristeți regrete neînsemnate și nostalgii potolite.

În CAIETUL VERDE eseistul găsește tratate, fără nici o diferență și accent vechile teme, vechile motive pe care le cîntă cu aceeași „cuminte și așezată simțire semănătoristă trecută prin Francis Jammes".

Nimic despre atmosfera elegiacă și discret mărturisită dramă din *Elegii* (*Ion Pillat. Caietul verde. Reporter V* (1937), nr. 11; *Eseuri. Cronici. Memoriale...* p. 263-267;.

în schimb *L. VALERIAN* începe lectura pentru a căuta vechi efonii din FLORICA și înfîlnește un cu totul alt poet. Un poet care-și „rafinează cu fanaticism” toate resursele poetice.

În cele patru *Elegii*, cronicarul surprinde un Pillat aplecat cu melancolie deasupra prăpastiei trecutului. Stînger, el își caută cu disperare propriul său suflet ce se va pierde în neant, (*Ion Pillat. Caietul verde... Viața literară*, VIII (1933), nr. H.O.)

CLAUDIA MILIAN MINULESCU caracterizează sensibil *Elegiile* în a căror versuri „rostite încet și dureros” există un „zbuțiu nespus” și o „oarbă răscolire”. Poeta atrage atenția asupra ținutei de extremă discreție a lui Ion Pillat, a cărui poezie devine adesea greoaie din dorința de a cuprinde mult și de a adînci rostul firii. Dar, constată Claudia Milian, „Cuvîntul scapă ca o săgeată prin norii întunecați ai suferinței, pentru a da glas cercetării lăuntrice și nădejzii în taina generatoare a vieții”. (*Caietul verde de Ion Pillat în Adevărul* LI, 1937, nr. 16260 J.

Din articolul lui *ION BIBERI* se va spicui doar ceea ce se refera la cuprinsul CAIETULUI VERDE din E.D. III, iar considerațiile asupra poemelor inspirate de lumea clasicismului elin vor fi trecute la ȚĂRM PIERDUT.

Desigur că ediția a II-a îl îndreptățește pe Ion Biberi să afirme că volumul îl reprezenta pe Ion Pillat în toată complexitatea sa, prin varietatea și bogăția conținutului, prin reuși+a artistică și nivelul înalt al gândirii. Se simte în poeme vibrarea unui suflet în fața vieții, dar încărcat de amintiri și de dragoste, de tristețe și de reculegere, de expansiune și îndoială. „Este vorba de confesiunea totală a unei ființe omenești”.

În *Elegii* răbufnesc toate tristețile refulate. Poetul se simte izolat după ce a străbătut precum o nălucă existența ale cărei ecouri încep să se piardă. Prin accentul străpungător și intensitate, prin deznădejdea întrebărilor și suflul patetic, *elegiile* sînt mărturisirile cele mai directe și mai puțin reticente ale lui Ion Pillat și, — prețuiește cu generozitate criticul, — opera cea mai autentică a literaturii române. (*Ion Pillat. Le cahier veri*, poemes, în *Le Moment*, IV (1937), nr. 597, 15 feb., p.4;.

O nuanțată caracterizare a *Elegiilor* ne-a lăsat-o TUDOR VIANU. Este evident că în *Studii și portrete literare* Tudor Vianu vorbea despre primele două "ediții ale volumului pe care, împreună cu LIMPEZIMI le socotea cele mai eclectice din cîte a publicat. Poetul reia motive mai vechi dîndu-le o nouă dezvoltare. *Elegiile* aduc o adîncime de sentimente neîntîlnite încă în lirica lui Pillat alcătuită expresia ei cea mai subiectivă. „O lume de presentimente, de visări îndepărtate trimise cerului și stelelor, un univers al singurătății. Alteori este o deșteptare dintr-un vis al vieții, plină de îndoielile drumului pe care călătorul nu-l mai recunoaște. Totul se desfășoară în ritmul solilocului, cu subite luminări de gânduri, ieșind și reintrînd în negură, cu repetițiile și reluările meditației intime. (*Studii și Portrete literare*, Craiova, 1938, p. 83—84.)

După anul 1965, aproape toate studiile consacrate lui Ion Pillat privesc ultima etapă a poeziei sale, considerată de poet „ca cea mai rodnică în creații originale”, din perspectiva expansiunii sufletești și a avîntului creator generate de călătoriile sale în Grecia din anii 1927—1937.

Eseul lui TRAIAN CHELARIU, *Elegiile*, (*Ion Pillat: Mărturii despre om și poet...* p. 175—180; pune în valoare caracterul *Elegiilor* din CAIETUL VERDE și-l socotim prețios ca introducere acestui grupaj compact de poeme.

Criticul afirmă că „lumile lui Ion Pillat sînt lumi ale dorului și cine iubește astfel de lumi” în a căror existență trăiește aieva poetul, nu putea să nu scrie *elegii* „gen literar în cuprinsul căruia sufletul și inima omului cunosc cufundarea în marea taină a existenței...” „Dacă *Elegiile Duineze* (ale lui Rainer Măria Rilke) pot fi luate drept mod expresiv exemplar al stărilor sufletești celor mai intime ale fiecăruia dintre noi și, totodată, mai integral comunicante cu infinita iluzie care ne înconjoară și ne străbate, atunci Ion Pillat trebuie orînduit alături de Rainer Măria Rilke, — poetul român deosebindu-se de vizionarul duinez numai prin mai familiara, mai pămînteasca și mai apropiata înțelesurilor noastre claritate și am putea adăuga, numai prin limbă, căci metalul german al verbului rilkean, vibrînd oarecum dur și abscons urechii noastre, destăinuie implicit și alte adîncuri. Limba cu limpezimi mediteraneene a lui Pillat, în schimb, are cadențe inevitabil mai sistematice și poartă, în mod inevitabil accente mai dulci, mai melancolice. „Bineînțeles Rilke este un poet al Apocalipsurilor, pe cînd Ion Pillat nu insistă niciodată asupra momentului propriu-zis al destăinuirilor cîte i se arată în mod ca și firesc...”

„... Ion Pillat începe de fapt acolo unde ajunge Rilke: la hotarul acelei realități în cuprinsul căreia nu mai are nici un sens să pui întrebări și să aștepti răspunsuri și nu mai are nici un sens să fii elocvent, căci toate lucrurile vorbesc și tac deopotrivă, fiind în același timp, elocvente și tănuitoare”. Începuturile *Elegiilor* din CAIETUL VERDE „sînt tot atîtea peisaje sufletești adiate de vîntul eternității. Omul retras din lumea aparențelor, se confruntă cu ceea ce este, totuși, perpetuitate și, adunat în sine însuși, cunoaște cea mai tainică față a destinului și a tuturor celor supuse schimbării a toate plînuitoare.

Versul care concretizează sau, mai bine zis, se apropie cu ritmurile sale lente de mersul neoprit al vremii trăite ca dimensiune unică, nu poate fi decît simplu, naiv de simplu chiar... „Tensiunea lirică ce se naște astfel, o încerci ca pe o stare de dar și har, stare prețuită numai de cei deprinși cu vecinătatea absolutului, cu vecinătatea lumii care nu ni se mai înfățișează ci ni se impune direct, nemodal, și căreia ne impunem la fel de imediat și fără vreo măsură...”

Elegia pillatiană e o cucerire românească a cărei pure înălțimi „ar trebui să orienteze, măcar pentru descifrarea unor anumitor orizonturi, toți căutătorii de vers viu, iar poetul Ion Pillat trebuie venerat drept mare creator al *elegiilor* noastre”.

AUREL RĂU își începe expunerea sa despre poezia acestei perioade citind, din *Mărturisirile* poetului, ceea ce-a însemnat pentru el contactul cu miracolul elin.

Poetul și eseistul Aurel Rău arată că după întoarcerea în țară, în 1918, tânărul Ion Pillat, impresionat de regăsirea peisajului de la Miorcani și Florica, „revelează esența talentului său peisagistic și descoperă adevărul că drumul spre universal trece prin autohton și individual”. A doua descoperire de sine o are Ion Pillat sub cerul albastru al Mediteranei și al soarelui egeic „învietor de mitologie” și în contact cu „vestigiiile unei arte păstrând, cum ar spune Eminescu, i acea simetrie intelectuală a artei antice »”.

Împreună cu admirația pentru Goethe — continuă Aurel Rău — pe care Ion PULat îl consideră: „cel mai mare poet al vremurilor moderne”, entuziasmul pentru arta elină îi deschide drumul către atingerea idealului clasic și dezvoltarea unor latențe native ale personalității sale.

Pasiunea pentru clasicism va înfrui structura metrică a unor poezii ca: *Elegie în toamnă*, *Elegie în pădure*, *Norul*, „depanare ritmică”, în stare să dea „un spor de respirație, o resuscitare lirismului”. Comparând *Elegiile* din LIMPEZIMI cu cele din CAIETUL VERDE, Aurel Rău le diferențiază în sensul că elementele sensoriale, conturarea peisajului, aluziile biografice din primele, se estompează în celelalte, se sublimează formând substanța poetică însăși. Din materializarea timpului și din interferarea efemerului cu eternul, poate fi deslușită o melodie interioară „ureînd învăluitor și regăsind cu acorduri diferite verticala fiorului liric din PE ARGEȘ ÎN SUS”. (Aurel Rău: *Ion Pillat. Poezii. Antologie...* p. XXXI—XXXIII).

DUMITRU MICU pune de asemenea ultima perioadă din opera lui Ion Pillat sub semnul descoperirii „țărului clasic”. „Temperamental acest poet căutător al *limpezimilor*, al soarelui și al mărilor sudului a regăsit în climatul elin o patrie morala proprie.” Dumitru Micu continuă linia lui Aurel Rău prelungind-o și adâncind-o. „Dacă Florica restituise poetului sufletul de copil, sub cerul Helladei, el dispăre ca ins, devine ochiul absolut, vrăjit de peisajul și perfecțiunea artei clasice antice. Se petrece /.../ un proces invers celui datorită căruia a luat naștere PE ARGEȘ ÎN SUS. Un proces nu de subiectivare ci de obiectivare a creației la alt mod însă decât în volumul etapei parnasiene. Poetul rămâne oarecum simbolist, în sensul că se autozgrăvește în imaginile pe care le creează însă într-o ipostază supraindividuală. El nu mai e o sensibilitate prin care privilegițiile iau o nouă existență ci un suflet abstract, extaziat, oglindă pură, cerstituită vestigiilor helene, frumusețea lor originară /.../ „CAIETUL VERDE e un fel de *Divan orientalo-occidental*” /Aluzie la *Westostlicher Divan* al lui Goethe/. Dumitru Micu este de părere că Ion Pillat oferă un joc rafinat și variat de versificații abandonându-se cu o „liniște olimpică tuturor voluptăților delicate, celor de artă în special”. Pe critic nu-l oprește gravitatea poemului *Scrisoare*, tristețea înecăcioasă din *Călătorire*. Ca foarte mulți dintre criticii care au văzut în Ion Pillat „un fericit al soar-

tei” și Dumitru Micu omite să facă vreo legătură între omul în sine și scriitorul suprasaturat de cultură, exultând într-o reușită viață mondenă, neadmițând că discreția și obiectivarea scot din poeme notele prea acute pe care le descoperim însă în ciornele unora dintre poeme. În *Elegii* recunoaște totuși o notă gravă nemăifântă în opera lui Ion Pillat și care nici nu se va mai întîlni, trecînd ușor asupra tristeții obsedante a întregului volum UMBRA TAMPULUI și neînregistrînd efortul de a se depăși pe sine însuși și de a se ridica din marasmele vieții. Deși deosebește evidentă influența a *Elegiilor duineze* ale lui Rilke în ton și atmosferă sufletească, criticul recunoaște că în *Elegii* nucleul motiv îi aparține lui Ion Pillat în exclusivitate.

Foarte utilă este binevenita observație a lui Dumitru Micu asupra activității lui Ion Pillat paralelă cu perioada apariției celor două ediții ale CAIETULUI VERDE. Sînt ana în care apar: PORTRETELE LIRICE (1936) culegerea de articole și conferințe din TRADIȚIE ȘI LITERATURĂ (1934), PAGINI ALESE DIN SCRIITORII ROMÂNI și cele mai multe dintre traduceri, jaloane ale ariei intelectuale și aderărilor sufletești ale lui Ion Pillat și care îl ajutau să trăiască. (Dumitru Micu, *Gîndirea și Gîndirismul...* p. 488—489).

Ov. S. CROHMĂLNICEANU constată că arta lui Ion Pillat se clasicizează din ce în ce mai definitiv cu CAIETUL VERDE (1932), SCUTUL MINERVEI (1933), POEME ÎNTR-UN VERS (1935), ȚĂRM PIERDUT (1937), BALCIC (1940) și UMBRA TAMPULUI (1940). Ca întotdeauna criticul se referă la înrîuririle străine. Ov. S. Crohmălniceanu descoperă cauza perfecționării clasicismului la Pillat în primul rînd în studiile pe care acesta le consacrase „poeziei pure” realizate pe două căi diferite în operele lui Valery și Rilke. „Pe cînd Rilke pleacă de la revărsarea muzicală a sentimentului, ca la extrema sa decantare să o toarne în țiparul unei forme sensibile, iradiînd gîndire, Valery — invers — pleacă de la țiparul etern al formei spiritualizate, ca la extrema sa vibrație să elibereze sentimentul muzical” (PORTRETE LIRICE). Așadar, conchide Ov. S. Crohmălniceanu, grație unui Rilke și a unui Valery vede Pillat în poezia pură o posibilitate de clasicizare a lirismului, durată „eternă” timpul psihologic privilegiat sustras existenței materiale trecătoare. În ceea ce ne privește ne închipuim expansiunea sufletească simțită de Ion Pillat găsindu-și aspirațiile și corespondențele realizate în poezia unui Valery și Rilke!

În al doilea rînd, Ov. S. Crohmălniceanu recunoaște că poezia lui Pillat se elasicizează prin contactul direct cu lumea elină, ale cărei peisaje ca și formele perfecte ale artei antice statuare „sînt cîntate ca simboluri ale eternității”.

În *Elegii* criticul discerne un „ecou veritabil din Rilke” /.../ „motive lirice comune ambilor poeți: limitele existenței umane, fragilitatea ei, moartea, reveliindu-se a fi fața secretă a vieții...” filozofie care adăugam noi, germinează, însă în surdina, încă din poemele din: VISĂRI PĂGÎNE, ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ, AMĂGIRI, GRĂDINA ÎNTRE ZIDURI și PE ARGEȘ ÎN SUS și a căreia mărăciune izbucnește în *Elegii*. Criticul remarcă însă interiorizarea reflexivă

a liricii *Elegiilor* care, „plecând de la experiențele cele mai concrete ale existenței, reușește să evite orice uscăciune conceptuală și să rămână sentiment pur”. (*Literatura română între cele două războaie mondiale*, voi. II. . . p. 119—121.)

În studiul său, despre ultima etapă a poeziei lui Ion Pillat *CRISTIAN LIVESCU* sugerează, atrăgător și original, drumul sinuos al transformării simbolisticii majore a poeziei pillatienă, a cărei esență rămâne aceeași, căpătînd o nouă expresivitate în noi imagini. Criticul începe prin a scoate în evidență pasiunea pe care o are acum poetul pentru „poezia pură” pentru captarea *«fluidului poetic»* eliberat de sentimentalism, imagine sau «subiect». «Strămoșul mitic* și «casa amintirii», teme recunoscute de critic ca fundamentale în opera pillatiană, se consolidează pe alte făgașuri. Strămoșul mitic va continua să apese cu umbra sa poetica pillatiană, dar din Strămoș al unei familii, al unui clan, el devine Strămoș al unei largi comunități depășind granițele românești, cuprinzînd o întreagă sensibilitate mediteraneană helenă. Dar uitarea înaintașului accentuează la Pillat „spirala înșingurării”. „Casa amintirii”, invocată în ciclul cu același nume. Sub forma unei reale și odihnitoare așezări natale, la care poetul se întoarce mereu pentru a-și refăce forțele sufletești, căpătase în volumul PE ARGEȘ ÎN STIS o valoare mitică. În ultimele volume «casa amintirii» este metamorfozată, absorbită de «simbolul marin și insular». Așadar, afirmă Cristina Livescu, „pe baza arhetipului unei puteri protectoare și primenitoare «moșia» străbună își pierde forța integratoare, este înglobată în simbolul venusian, reductibilitate în urma căreia marea preia la Pillat, virtuțile avute anterior de lăcașul intimității infantile, inclusiv acela al activării memoriei și al contactului cu strămoșii”. Toate ecourile trezite în sensibilitatea și imaginația lui Pillat, de călătoriile din Grecia, Spania și Italia din anii 1927—1931, descoperirea Balcicului în 1935 și revenirea în Grecia în 1937 sînt considerate de critic ajutoare, dar exterioare transformărilor interioare ale imaginarului. „Marea va înlocui «casa amintirii», înlocuire mai degrabă de peisaj decît de esență. Este vorba de o «mare» cu totul alta decît aceea din volumele parnasiene și simboliste, o mare a reîntoarcerii în mediul primordial, pe ale cărei țărături cu cetății în ruină poate fi imaginată o aderare la o veche civilizație cu putere magică asupra prezentului”. Noua așezare protectoare și regenerativă este închipuită ca o *insulă* sau ca un *țăr pierdut*.

CAIETUL VERDE este important deoarece este un volum de tranziție între perioada tradiționalistă și aceea neo-clasică, și în care se surprinde „topirea vechii priveliști în cadrele noii lumi”. Criticul alege un citat din poemul *Veghe* pentru puterea de a exprima momentul de înalt dramatism în care are loc despărțirea iluzorie a omenescului de „masca sa eternă, modelată prin intermediul poetului”. Nefiindu-i posibil de a stăpîni „profilul etern” și de a reuși intrarea în contact cu urmele de nemurire presimțite în existență, poetul ajunge la capătul limanului, — în fața mării—, „unde toate ambițiile eșuează”.

Încă din anii 1911, remarcă Cristian Livescu, poemele inspirate de mare prevesteau traiectoria pe care avea să o parcurgă poetul de la faza «centauri-

zării» — a dualității dintre dionisiac și apolinic, — pînă la aceea a evadării la «țărul sudic». Pe linia metamorfozării simbolurilor este și *Elegie pentru mine* în care este comparată „rezonanța cuvîntului așa cum era simțită în adolescență cu esența sa de taină descoperită acum”. După pilda lui Hlderlin, continuă criticul, poetul evocă puterea și profunzimea cuvintelor a căror sugestie crește și se schimbă, la nesfîrșit, în încercarea de a reda varietatea imensă a simțirii și vieții sufletești. Învestirea cuvîntului imaginației cu inefabile și nesfîrșite posibilități, diferite de înțelesul cuvîntului obișnuit corespunde infinitelor calități ale cuvîntului imaginației în concepția lui Maurice de Guerin.

Poemul *Țăr sudic*, care evocă o procesiune pagină venita în luntri pe mare pentru a aduce pe un imens rug jertfă de flori și fructe, este pentru Cristian Livescu simbol al creației aduse ca sacrificiu, o ardere interioară «în folosul extazului» și o speranță de unire «cu viața mitică». {Cristian Livescu, *Introducere în opera lui Ion Pillat...* p. 162—169.)

ȚĂRM PIERDUT

Cu ocazia apariției volumului, majoritatea criticilor au căutat să deosebească nuanța specială a clasicismului poeziei lui Ion Pillat.

OVIDIU PAPANICA afirmă dintru început că întreaga poezie are o liniște elenică. În *CAIETUL VERDE* și *POEME ÎNTR-UN VERS* caracterul ei statuar, tendința de a surprinde omul în atitudini simple și permanente se accentuează iar *ȚĂRM PIERDUT* aparține unei lumi asemănătoare. Criticul declară că primește senzații estetice chiar de la poeme de vădit filon livresc și de aceea trage concluzia că deși punctul de plecare este cărturărismul, impulsul îl duce pe poet la contemplație lirică. Reminiscențele de istorie și mitologie provoacă în mișcarea sentimentului imagini poetice de un farmec discret, nostalgic.

Lirismul lui Ion Pillat este o strămutare voluntară pe tărîmul neoclasicismului. (*Țăr pierdut* în *Gîndirea*, XVI (1937), nr. 6, iunie, p. 307—308; idem, *Scriturii și înțelesurile vieții...* p.218 — 226.)

CONSTANTIN D. IONESCU susține la rîndul său că Ion Pillat este un clasic înăscut. El este departe de a fi un clasic parnasian, tip Leconte de Lisle, găsindu-și liniștirea la umbra amintirilor antichității eline la care este condus de livresc. Clasicismul său este organic. Poetul este el însuși avid de echilibru, seninătate, culoare, soare, care-l poartă spre elogiul vieții. Criticul face fina deosebire că inspirația poetului nu pleacă de la fri/a Parthenonului, ci creează ea însăși

o friză proprie din nesfârșita dragoste pentru proporție și simetrie, iar lumina este înțeleasă ca o condiție primordială a vieții. Pentru poet zeii trăiesc aieva, el își simte sufletul revărsându-se peste mări și cufundându-se în cer și privește moartea cu seninătate. Este vorba de o lirică superioară, de senzații spiritualizate.

Criticul încheie cu afirmația că în literatura noastră clasicismul lui Ion Pillat este unic deoarece este organic la fel ca la poezii germani Goethe și Ștefan George. (*Un clasic: Ion PiUat cu Prilejul volumului « Țărm pierdut » în Ramuri, XIX (1937), nr. 6, iun., p. 364—368*

La citirea volumului, ȘERBAN CIOCULESCU constată că „fostul cîntăreț al zărilor familiale ale Miorcanilor și Floricăi, după etapa programatic clasicistă din SCUTUL MINERVEI și-a statornicit inspirația senină în apele Cicladelor, pe tărîmurile antichității eline sau în pitoreștile ținuturi ale Balcicului”. Șerban Cioculescu scoate în evidență arta împlinită a poemelor, cadența lor regulată și „luminozitatea lor netulburată de neliniști”. El afirmă la rîndul său că formula sufletească a poetului este clasicismul apolinic și surizător și încheie cu maliție că: „în peisajul nostru liric, de îndrăznețe experimentări formale, de anxietăți sufletești, de revolte sociale, într-uh cuvînt, de dramatice frămîntări, exemplul lui Ion Pillat este dintre cele mai confortabile”. (*Ion Pillat, Țărm pierdut, versuri, 1934-1936. Revista Fundațiilor IV (1937), nr. 7, iul., p. 167-169; idem. Aspecte lirice contemporane... p. 214—216; idem. Aspecte lirice contemporane... p. 153-154* }.

În frumosul său articol *Ion Pillat poetul slrălimpezimilor noastre*, Șerban Cioculescu definește calitățile poeziei lui Ion Pillat și nuanțele deosebite ale clasicismului său. Șerban Cioculescu mărturisește că din toată poezia română nu cunoaște un mai bun meșteșugar al versului ca Ion Pillat. Printre contemporanii săi se află poeți mai „tulburători, mai relevanți” decît el, ca de pildă: T. Argheș, O. Bacovia, Ion Barbu sau Lucian Blaga. Meritul lui Ion Pillat este însă altul. „A făcut înconjurul poeziei universale, a experimentat toate formele expresiei poetice, scrutînd și cîntărind vocalele și consoanele, pe toată gama instrumentelor sonore” /.../ A scris de asemenea în toate genurile stăpînînd toate formele de versificație și a inventat poemul într-un vers” /.../ „în toate însă, și-a găsit unitatea de ton, acel timbru propriu al personalității, pe registrul limpede al versului clasic, luminos, optimist, cu tot simțul acut al labilității universale, al vremelniceii noastre pe acest pămînt” /.../

„În noua orchestrație, reintegrată geniului național. Ion Pillat ilustrează mai bine decît toți contemporanii săi acea seninătate clasică a sufletului care se scaldă în lumină și își primește destinul, ca partea lui pe acest pămînt, fără «probleme», fără «complexe», fără murmur, la vatra lui, întărit prin simțul intim al solidarității cosmice cu tot ce a fost înainte și tot ce urmează a fi mai departe pe aceleași locuri, imemorial hărăzite nouă” (în *România literară, IV 1971, nr. 15*).

Pentru a scoate în evidență atmosfera cu totul deosebită a volumului, ION BIBERI amintește de drama înăbușitoare a *Elegiilor* din CAIETUL VERDE, care se schimbă de data aceasta în îmbătare de frumusețe și dragoste pentru formele plastice. Poetul este un călător care se pierde pe sine însuși în contemplația pură. Lumea este pentru el un spectacol în care descoperă în același timp jocul infinit al metamorfozelor și al formelor de artă antică mediteraneană supraviețuitoare. Ion Biberi observă cu deosebită finețe că poetul urmărește cu încîntare irizările luminii și conturul lucrurilor înconjurătoare, dar este pătruns, în același timp, de sentimentul trecutului, al devenirii, al permanenței dar și a nesfârșitei schimbări a lucrurilor. Criticul continuă să iscodească psihologia poetului care interpune între el și lume armătura ideilor și a cunoștințelor dar, în același timp, prinde direct freamătul luminii și prezența imaterială a personajelor mitologice care-i bînhie imaginația. Absorbit de contemplație, el sfîrșește prin a se contopi cu universul și participă la imensa mișcare a fluxului și refluxului realității, evadînd din sine însuși.

Și pentru Ion Biberi, Ion PiUat este cel mai autentic reprezentant al spiritului mediteranean și al echilibrului clasic din poezia noastră- Poetul este atras însă în aceeași măsură de vestigiile clasice și de peisajul autohton și a știut să armonizeze în poezia sa ecoul celor două civilizații diferite, afirmîndu-și astfel entuziasmul deschis receptării tuturor miracolelor. (*Ion Pillat: Rivages éloignés — Poemes în Le Moment, V (1937), nr. 764, 5 sept., p. 1, 2*)

Volumul îi dă lui ION CHINEZU idtea deosebirii, în poezia lui Ion Pillat, a doua fire: unul venind din contemplarea pămîntului natal iar celălalt pornit dintr-o mare tradiție de cultură și limpezime mediteraneană. Aceste două fire sînt strîns împletite pînă la contopire. Și astfel „ciclurile închinat vieții contemporane au totdeauna arhitectura solidă și transparența clasică după cum cele două categorice păstrează toată seva sensibilității românești și a specificului etnic”.

Ion Chinezu face observația că ȚĂRM PIERDUT nu este o culegere de poeme inspirate de un motiv dominant. Dar ceea ce leagă toată această varietate de teme este tonalitatea de elegie cîntînd în surdina. Omogenitatea volumului este formată și de înalta calitate a poeziei, de simplitatea și adîncă ei claritate, realmnd o esență pură (*Ion Pillat: Țărm pierdut în Pagini de critică, p. 50—52*).

Desigur că, subînțelcgmd și opera sa de tinerețe, POMPILIU CONSTANȚINESCU recunoaște în poezia lui Ion Pillat nu lung itinerar artistic. Lirica sa a ținut seama de experiențele altor poeți moderniști și n-a încetat să se prefacă, tmzînd spre perfecțiune. Criticul atrage atenția că la Ion Pillat inspirația s-a împletit cu scrupulul unei conștiințe poetice laborioase. După peregrinările în climatul poeziei parnasiene și simboliste, poetul s-a reîntors la peisajul autohton și s-a statornicit într-un lămurit registru de sensibilitate. Artistul însă nu s-a mulțumit să se realizeze într-un tipar unic. După imagismul din PE ARGES IN SUS considerat, de Pompiliu Constantinescu decorativ. Ion Pillat a cultivat peisajul luminos, reveria mediteraneană și seninătatea clasică supunîndu-se unei veuta-

bile decantări a expresiei, în CAIETUL VERDE popasul poetului într-un nou decor, în care năzuie să se regăsească pe sine însuși, se continuă în ȚĂRM PIERDUT. Această zonă de neoclasicism în care simte renăscând mitologia și folclorul bucolic, peisajul marin care sugerează un infinit clar, se amplifică prin noi înțelegeri. Marea devine un refugiu de liniște și un învăț al spiritului cu destinul omului care sfârșește în moarte. În ultimele poeme sînt accentuate resemnarea și acceperea zădărnicea de a fi (*Scrieri*, voi. 4. . . p. 391—394).

VLADIMIR STREINU își începe cronica stabilind două deosebiri în modurile gîndirii omenești: „gîndirea proză, care afirmă, contrazice, argumentează, discută închinîndu-se Logiceii, și gîndirea poezie care insinuează, ispitește, cîntă, închinîndu-se Fanteziei”. Criticul adaugă că la cei mai mari poeți se constată goluri de gîndire-poezie, „pe care gîndirea-proză le umple cum poate”. Vladimir Streinu este de părere că în ultimele sale volume, Ion Pillat versifică o gîndire-proză și de aceea consideră necesar să dea cîteva exemple de gîndire-proză și de aceea consideră necesar să dea cîteva exemple de gîndire-poezie în poemele volumului ȚĂRM PIERDUT. Pentru a exemplifica gîndirea-proză selectează versuri din: *Lună pe marc*, *Plajă pustie*, *Amurg pe Prut* și alege versuri din *Cicladele*, *Buratec lunar*, *Cîntec de Vremelnicie* exprimînd seducător gîndirea-poezie. În versurile în care răsună fiorul horatian al scurgerii vremii „prin care poezia sa este identificabilă” corectitudinea logică rămîne pe al doilea plan față de poezie. Frumusețea suplimentară a volumului este socotită de Vladimir Streinu ca venind din „reminiscente de lectură”. De pildă din Duiliu Zamfirescu (*Sarcofag tragic*), din Arghezi (*Lună pe mare*). Criticul sfîrșește prin a afirma printr-o negație că: „ȚĂRM PIERDUT nu este așadar, n volum de versuri neinteresant. Chiar Titu Maiorescu ar fi recunoscut claritatea artei și frumusețea permanentă din opera lui Ion Pillat, care-i exemplifică recomandarea: ca arta să odihnească spiritul” (*Ion Pillat: Țărm pierdut în Pagini de critică literară...* 1938, p. 70—74; idem. *Pagini de critică literară*, voi. I. . . 1968, p. 61 — 64

Pentru C. CĂLINESCU, volumul „nu mai aduce nimic nou. E același clasicism cu Pan, Ulise, Elena, păstori într-același eclecticism Goethe-Stefan George-Rilke-Moreas, cu prea mari cantități de vorbe, într-un duh înghețat și cărturăresc, evocîndu-se arheologicește Dobrogea și recurgîndu-se la subtilități prozodice” (*Insula mică era...*), (*Istoria literaturii române. . .* p. 780).

Enumerînd următoarele poeme din ȚĂRM PIERDUT: *Sunium*, *Himet*, *Dafni*, *Epidaur*, *Păstor ionian*, *Cicladele*, *Olimpia*, *Insulă*, *VIDIU S. CROHMĂLNICEANU* ne descoperă că toate acestea sînt evocate ca „simboluri ale eternității”. De data aceasta „Pillat nu mai practică reconstituirea arheologică din VISĂRI PĂGÎNE. Locurile sînt scaldate de o lumină strălucitoare și egală și trezesc în suflet sentimentul perfecțiunii”. *Lirismul poemelor „rezultă dintr-o mîcîutare care ridică armonia și echilibrul clasic la o filozofie a vieții”* (Ov. S. Crohmălniceanu : *Literatura română între cele două războaie mondiale. . .* voi. 2, p. 121).

DUMITRU MICU, afirmă că poemele din SCUTUL MINERVEI, ȚĂRM PIERDUT și BALCIC au „eleganța statuilor grecești și traversînd volumele

avem sentimentul de a înainta printre colonade” [...] Arta lui Ion Pillat ajunge la o perfecțiune care, prin rafinamentul pe care îl implică, este aproape o perversiune” (Dumitru Micu, *Gîndirea și Gîndirismul...* p. 485).

CRISTIAN LIVESCU consideră oportună stabilirea unor relații între ȚĂRM PIERDUT și PE ARGES ÎN SUS. El începe studiul său adîncind observația schițată de unii dintre critici și anume că Hellada pentru Pillat nu este o descoperire arheologică ci este vie cu templele și coloanele ca *niște trupuri netede de zei*, însuflețite de lumina solara, cu pădurile de măslini și eucalipti la umbra cărora se odihnesc și azi păstorii asemănători celor sculptați în bronz. Pentru Cristian Livescu descinderea lui Pillat pe tărîmurile egeice înseamnă o „altfel de întoarcere la părinți” [. . .] „Hellada este o Florica aridă, năpădită de zei binevoitori [. . .]” simbolizînd puterea și rațiunea supraviețuitoare și veghind ca vremea *fugară și neună* să nu prăvale lumea în haos” [...] „o Hellada fermecătoare incitînd gustul nemuririi”. Pacea sufletească obținută altădată în *Pădurea din Valea Mare*, este resimțită acum la umbra coloanelor antichității. Așadar reintegrarea în trecutul edenic nu este facilitată numai de natură, ci de întreaga ambianță zeiască — a miturilor născute de aceste meleaguri — pulsînd în coloanele templelor, în vestigiile de artă antică, în foșnetul pădurilor bătrîne de măslini și chiar în viața oamenilor repetînd îndeletniciri străvechi. „Timpul pare oprit într-o încremenire asemănătoare cosmosului etern al Helladei și unde marea, cea dătătoare de viață, are același glas antic și pare că naște țărml ca pe un altar”.

Criticul discern, în această colindare a lui Pillat în sudul hellenic, reanimarea „metodei” de mitizare a peisajului din PE ARGES ÎN SUS, prin intermediul căreia el stabilește legătura cu «*bătrîni*» [. . .] „cu o fericire dispărută” [. . .] „Răsufierea Floricai devine acum a Venerei, palpitînd fecund în vegetația insulei”. Insula izolată, fără punți de comunicare, devine o retragere eutanasică, un mod de a obține extazul, ca la Eminescu. Pentru imaginînd pillatian drumul de întoarcere dispăre și apare conturat simbolul închiderii perfecte într-o lume care »e intimizează-

Insula „substituie cert *casa amintirii*, iar căldura este elementul comun al *casei amintirii* și al *insulei helladice*” [. . .] „Ea facilitează profunzimea reveriei și cufundarea într-o binefăcătoare matrice eternă”.

Pentru a explica modul și rațiunea poetului de a personifica peisajul. Cristian Livescu citează din studiul acestuia: SPIRITUL MEDITERANEAN (martie 1944. Vezi *PORTRETE LIRICE*, ed. pentru lit. și artă /București/, 1969, p. 386—404). „*El (omul) cu ajutorul mitologiei anexează marea, cerul; nemuritorii Olimpului îi împrumută nu numai chipul idealizat, dar patimile și gîndurile sale. Peisajul devine uman și civilizația imită peisajul.*”

Asemenea forme de evaziune — observă Cristian Livescu — sînt specifice poeziei pillatiene, al cărei extaz nu-și propune să treacă de *limitele vieții*. Calitatea adînc și elementar umană a miturilor justifică perenitatea lor în lumea modernă. Ele sînt simboluri încheiate în forme umane ale evoluției naturii și a

desfășurării nesfârșite a schimbărilor ei ciclice. Legătura mitului — la greci — cu „ritmul și cadrul naturii” este regăsită de Cristian Livescu *în* imaginarul pillatian și de aceea, el afirmă: „descoperirea Helladei de către poetul nostru nu e deloc întimplătoare. Avem de-a face cu o etapă de confirmări și aprofundări, și nicidecum cu una de schimbare a perspectivei Cum au văzut unii critici”. Pillat găsește punți de contact între felul său de a simți și vedea lumea și cel al sensibilității mediteraneene dincolo de caracteristicile specifice temperamentului său r. . .] „El își conturează un sistem lăuntric de spațializare adaptându-se altor zone de speculație vizionară și capătă astfel conștiința *clasicității sale.*” [...] „Helladă absoarbe datele virtualității autohtoniste în care pe prim plan se situa «amintirea», evoluind mai amplu *clipa tetrăūtă*, tărîmul viitual din umbra timpului” (*Introducere în opera lui Ion Pillat...* p. 169— 178

SCUTUL MINERVEI

Cu ocazia sărbătoririi lui Ion Pillat la împlinirea a 50 de ani, prietenul său, poetul V. Voiculescu, îi dedică următorul sonet, închinat jertfei de sine, și al răscumpărării prin creația poetică.

Lui Ion Pillat

Pe volumul *SCUTUL MINERVEI*

*Îți încordași în Suflet senina tu cruzime
Și vers Cu vers ca Hercul luptînd să-nvingi tăcut
Poema ca pe o Hidră cu Capete de rîme,
Cu gîndul și cuvîntul eroic te-ai bătut.*

*Tăiat stă în sonete un vis de înălțime
Isprava lapidară în cer a străbătut.
Misteriosul înger păgîn, peste mulțime
Minerva luminată te-nalță azi pe scut.*

*Ți-ai stîns în piept ecoul de aur al iubirii
Pui patimei zăbală și frîu închipuirii
Cleștarul minții tale zeiței dînd în pază.*

*Și simți cum prin amurgul de lut al tinereții,
Altoi de nemurire pe sterpul trunchi al vieții
Un zeu se zbate-n tine cînd ea te-mbrățișează.*

în *Universul literar*. L(1941), nr. 14, 29 mart.

ION CANTACUZINO în cronică sa: *O problemă de poezie. jCu ocazia apariției volumului SCUTUL MINERVEI/* consideră că cele 18 sonete alcătuiesc de fapt o artă poetică în care temele au fost repudiate ca și aparențele fermecătoare ale vremii în continuă prefacere sau impulsurile pasiunilor barbare. Poetul se consacră numai *gînditorului suflet* călăuzit de-acum de rațiunea rece a Minervei. Transfigurarea prin cuget și prin forma clar construită dată gîndirii poetice este premergătoare ultimei trepte, a purificării poetului, în care cuvîntul — concretizare a conținutului — devine conceptul însuși.

Prin potențarea expresivității limbii rămânești, poetul reușește să adecveze termenul la conținut. Rămînînd la constatarea perfecțiunii formale a sonetelor. Ion Cantacuzino încheie cu observația asupra valorii raportului dintre formă și fond care naște măsura, devine gînd și creează senzația permanentă a esențialului (în *Convorbiri literare*. LXVII (1934), nr.2, feb., p. 151-161).

LUCIAN BOZ declară că ciclul de sonete: SCUTUL MINERVEI este un „jurnal de bord” al unui suflet ajuns — după multe peregrinări — în preajma limpezimilor și a tărîilor. Evoluția poeziei lui Ion Pillat lasă să se întrevadă, chiar în miremele tari ale simbolismului, o dorință de puritate a gîndului și a formei. Din SCUTUL MINERVEI transpare starea de fervoare a năzuinței sufletești spre adîncimea senină a artei clasice. De aceea acest imn consacrat Minervei, născut dintr-o adîncă trăire și zbucium nu are liniștea măreață a odelor lui Pindar sau Hesiod. El este o rugă, un drum sufletesc spre claritate și armonie simplă, spre limpezirea inimii și a gîndului.

„Năvalnica actualitate și pasiunile trecătoare sînt abolite pentru ca viața, în esențialitatea ei superbă, să se înalțe ca o friză parthenonică”. (*Ion Pillat: Scutul Minervei* în *Cuvîntul liber*, seria 3, 1, III (1934), nr. 13, 3 feb.)

CONSTANTIN D. IONESCU observă că încă din poemele din CAIETUL VERDE începe să se simtă descătușarea poeziei de substanță terestră și de istorie, arta plutind ca o entitate abstractă dar caldă totuși, deasupra omenescului. Clasicismul lui Ion Pillat a căpătat conștiința de sine în preajma Parthenonului, el fiind un ideal suprem de artă răsfriigînd o atitudine de viață.

SCUTUL MINERVEI este rezultatul examenului făcut sufletului de poetul însetat de eliberarea din robia frămîntărilor dionisiace și care năzuie spre obținerea echilibrului și purității apolinicului. Poetul alege Sonetul deoarece marginile fixe și neîndurate ale acestei forme de poezie corespund exprimării limpezi și pure ale esenței unei gîndiri superioare. Direcționarea lui Ion Pillat către clasicism trebuie interpretată ca o aderare integrală la *poezia pură*, pisc pe care va

încearca să-l atingă în ultima etapă a poeziei sale (*Ion Pillat. Scutul Minervei* în *Ramuri*, XXVI (1934), nr. 1).

în *Istoria literaturii române* G. CĂLINESCU înseamnă lapidar: „Cu *Scutul Minervei*, culegere de sonete uscate și efect al unei călătorii în Grecia, Ion Pillat mai stăruie pe calea greșită a poeziei livrești de admirație a culturilor” (*Istoria literaturii române...* p. 779).

Mult mai revelatoare ni se pare cronică lui G. Călinescu scrisă la data apariției volumului. Criticul percepe, cu sensibilitate, întunecarea și amărăciunea de Cocyt — fluviu al infernului — acceptată de poet cu acea împietrire mândră pe care sufletele clasice o dau problemelor capitale ale existenței. Pe Acropole în preajma Dianei și a Minervei poetul a regăsit o stare care de altfel îi era proprie: „Acea încenușare a simțirii în fața devenirii, a schimbării continue, revelate deodată cu regresivitatea, îmbătrânirea. Unele din versuri au „măsura clasică a unei inscripții pe marmură neagră”. G. Călinescu încheie cu această sugestivă comparație: „închinată unor stări cu lumină crepusculară versurile alunecă line și întunecate ca niște valuri de Pont Euxin” (*Adevărul literar și artistic*, VIII (1934), nr. 687).

ȘERBAN CIOCULESCU, la începutul cronicii sale face afirmația: că „nimeni nu a făcut în asemenea grad din poezie un act de voință ca Ion Pillat, care s-ar zice că lucrează după un program prestabilit”. Criticul decide că, pregătindu-se să scrie PE ARGHEȘ ÎN SUS, poetul și-a ales mai înainte de toate o formă: versul alexandrin, încadrat perfect în poemă iar aceasta a fost organizată apoi în cicluri.

Criticul nu găsește în noul ciclu de sonete decât un „accent testamentar, o solemnitate artificială de legământ sacru”, pronunțat la 7 ani după călătoria în Grecia din 1927. Șerban Cioculescu comentează: „Totmai faptul că i-au trebuit 7 ani să cristalizeze azi stări sufletești *presimțite* ne face atenți asupra caracterului circumstanțial și speculativ al emoțiilor grupate în acest ciclu”. Șerban Cioculescu nu vrea să sesizeze conflictul sonetelor, lupta dintre dionisiac și apolinic și năzuința disperată spre apolinic și nici nu ține seama de arta poetică a lui Ion Pillat care nu scria niciodată sub impresia imediată a emoțiilor, așteptând ca acestea să se decanteze în timp, să se clarifice și să se cristalizeze.

Șerban Cioculescu constată că „emoțiile au un caracter intelectual”, „teoretic” și observă „neaderența lui Ion Pillat la poezia subconștientului, a inefabilului, a misterului”. El discernе în sonete recea pasiune pentru geometrie a lui Valery și orgoliul lui Moreas. Dar recunoaște, totuși, o reîmprospătare a liricii lui Ion Pillat prin aceste sonete de echilibru formal și sufletesc „cărora nu li se poate imputa decât egalitatea, cam monotona și puțină emoție reală” (*Ion Pillat: Scutul Minervei, sonete* în *Adevărul*, XLVIII (1934), nr. 15.385).

OV. S. CROHMĂLNICEANU relevă sensul ascuns al poemului SCUTUL MINERVEI și anume: lupta împotriva acțiunii devoratoare a timpului prin arta îndeplinită în sensul clasic, al surprinderii permanenței valorilor eterne. „Lecția

de clasicism” este compusă din sonete, impecabil realizate, prin care poetul celebrează liniștea și calmul olimpien, dominat de înțelepciune (*Literatura română între cele două războaie mondiale*, 11... p. 122).

DUMITRU MICU constată de asemenea că cele 18 sonete ale volumului sînt atît de legate între ele încît întregul volum poate fi socotit un poem, „o mică estetică normativă pentru uz propriu, un program clasicizant radical”. Dumitru Micu rezumă astfel semnificația volumului: „disprețuind gloria lumească și „*vrăjirile vremii înșelătoare*” poetul invocă pe zeița Minerva „*Zeița clară ca jladra*” care-i dă puterea să-și „*toarne chinul în marmoră cerească*”. Prin sonetele sale, ca niște perfecte coloane de templu, „Ion Pillat dorește să-i ridice Minervei „o casă” care să înfrunte vremurile- înalta simetrie a sonetelor modelate în „*tîpare de azur*”, realizează „arta senină” a cărei „*albă Itge*” seînteie în „*soarele Minervei*” (*Gîndirea și Gîndirismul*. . . p. 486).

în teza sa de doctorat: *Aspecte stilistice ale poeziei lui Ion Pillat*, 1974, Felicia Giurgiu sintetizează semnificația poemelor din SCUTUL MINERVEI. Ion Pillat, caracterizat de autoare drept un temperament apolinic, a căutat să-și astimpe dorul de armonie și puritate și și-a exprimat credința în virtuțile purificatoare ale artei, în stare să înfrunte vremelnicia. Dar în lupta dintre sentiment și rațiune nu întotdeauna aceasta din urmă iese victorioasă. În penultimul sonet Ion Pillat se arată conștient de influența malefică a „amăgirilor” împotriva cărora nu poate lupta. Poetul nu-și poate găsi vindecarea ci se adîncește în iluzii deșarte. Dar chiar dacă echilibrul cîștigat se dovedește uneori fragil, iar vechile neliniști amenință să invadeze sufletul poetului, procesul creației clasice reînstaurează în cele din urmă domnia calmului și a seninătății. Felicia Giurgiu încheie cu constatarea că „venerația pentru Minerva înseamnă renunțarea la tînguire, înseamnă victoria lucidității și a durabilității asupra a ceea ce înfloreste sub semnul despărțirii” și-apoi Sub „pulbere se cerne”.

în *Observații stilistice asupra ciclului „Scutul Minervei” de Ion Pillat (Lim bă și literatură*, III (1973), p. 475—484), Felicia Giurgiu demonstrează că ideea poetică fundamentală, opoziția *afectivitate — luciditate*, determină structurarea vocabularului în două mari cîmpuri semantice adecvate perfect celor două noțiuni antagonice. Sentimentul contemporaneității în mitologie este creat de forma *adresată* a sonetelor, abundența *numelor proprii* aparținînd mitologiei greco-romane, frecvența *vocativelor*, a *imperativelor* și timpul *prezent* al majorității verbelor.

Coloratura arhaică a stilului e datorată cîtorva *termeni*, *comparațiilor* ample, numeroaselor *paralelisme* dezvoltate și *topicii*.

Ion Pillat imită retorica și stilul odelor clasicilor latini.

CRISTIAN LIVESCU formulează, la rîndul său, ipoteza că, în SCUTUL MINERVEI, poetul aspiră să dobîndească armonia și iluminarea, prin străduința de a realiza o artă perfectă și pură. Criticul discernе sentimentul imposibilei renunțări la o „poeto-existență” — abolind temporalitatea — care coexistă paralel cu aspirația ca prin aderarea la „legile înțelepte” să poată atinge perfecțiunea. în

cele 18 sonete — formînd laolaltă subiectul unei „avîntate meditații” eate preamărită autoritatea lucidității și a rațiunii. La fel ca și alți critici, Cristian Livescu scoate în evidență conflictul dramatic al poemelor: „trecerea vertiginoasă a anotimpurilor, aducînd „umbrirea” amintirii, „vestejirea visului” și dezamăgirea suferită în mrejele Dianei și ale Afroditei, față de care singura pavază rămîne scutul Minervei. «Gînditorul suflet», expresie ce definește imaginarul pillatian în această fază, speră să-și cucerească seninătatea o dată cu opțiunea pentru înțeleaptă zeiță. «*Senina fericire puțin îngindurată*», oferită de supunerea acestui concept de viață și ordine, va fi în stare să-i dea forța de a schimba chinul *ta* „marmura cerească” a creației artistice, punte de legătură cu eternitatea. Forma poetică aleasă este sonetul, „un templu robust, capabil să înfrunte zădărnicia”. Cristian Livescu stabilește corespondența între *tcasa amintirii** — „leagănul paradiziac al intimității afective și protectoare” din copilărie și *insula caldă și primitoare din ȚĂRM PIERDUT*. în SCUTUL MINERVEI «sonetul templu* devine la rîndu-i refugiu pentru cel ce căuta adăpost în cala timpului. *Sonetul* reintensifică deci funcțiile bătrînei «case a amintirii». Așadar, „Realitatea imaginii și expresia ei prin convertiri succesive, își are un numitor comun, derivînd diatr-o imagine descriptivă de copilărie, preluată de dinamica poetică” f_...] „Spațiul legitim și spațiul substituit se identifică, ele devin interdependente, fiecare fiind pentru celălalt o „rațiune necesară”. Astfel viziunea se contopește cu realizarea formelor normative ale „tiparelor de-azur”, stare dinamică de elaborare a desăvîrșirii prin intermediul căreia poetul tinde să depășească omenscul, prizonier al temporalității.

Intrat însă în sfera olimpiantă de puritate, poetul are nostalgia vieții ome-nești, simțindu-se atras iar de condiția obișnuit-terestră. El nu se poate dărui cu totul extazului poetic căci visul fuzionînd cu amintirea face să apară «*Wimera** în care el rămîne înlănțuit. Criticul face legătura între drama din SCUTUL MINERVEI și unciile poeme din PE ARGES ÎN SUS. [Amintim: *Cămara de fructe, Aci sosi pe vremuri*, în care poetul recade în dezamăgirea de a nu putea să-și găsească izbăvirea în extazul poetic] (*Introducere în opera lui Ion Pillat* p. 178- 184 A

BALCIC

Puțini sînt acei critici care, recenzînd volumul BALCIC, țin să confrunte profesiunea de credință, cuprinsă în prefața „monografiei poetice” a Balcicului — Cum este numită de poet, cu realizarea artistică.

După parcurgerea poemelor închinat Balcicului ne întoarcem cu mai multă plăcere la volumul VISĂRI PĂGÎNE pentru a-l răsfoi și a reciti Divanele, a căror

dulceață senzuală și farmec oriental era imaginat de poet în tinerețe. Atmosfera și mirajul celor *0 mie și una de nopți*, arhitectura Helladei, scaldată de mările Mediteranci, reamintite de coastele, lumina și culorile Balcicului cît și freamătul istoriei păstrat de acel peisaj, corespundeau unor trăsături structurale, organice, ale ființei poetului. Poemele atît, de acuarelate nu sînt o mimare a picturilor contemporane reprezentînd Balcicul ci sînt sublimări în poezie ale unor puternice trăiri atît senzoriale cît și spirituale. Nu am făcut decît să schițăm înțelesul prefeței dată volumului în care regăsim stabilit circuitul operei pillatiene.

Priveliștile sînt ca oamenii: cu unele te înrudești din copilărie, pe altele le alegi cu afinitatea trainică ce hotărăște soarta sufletelor noastre. Cu dealurile, viile și zăvoaiele argeșene de la Florica și la fel cu stepa unduită din Miorcani de pe Prutul moldovenesc legătura mi-au făcut-o singele părinților și cele mai vechi amintiri. Balcicul însă mi-a fost hărăzit ca încununarea dragostei mele pentru mările sudice și cerul mediteranean. M-a cuprins treptat ca o iubire nouă, cu nostalgia atotputernică a apelor și a luminii. Mi-a fost o înecare pentru ochi, o inițiere pentru suflet și pentru minte un învățămînt. Peste pitorescul cetății cu minarete, case vechi turcești, cișmele în șoaptă și cafenele pitite sub platani; peste feeria ripelor albe pe care se cațără mahalale asiatice, măgari de culoarea cemișei și lălăroaice în șalvari ca portocala ; peste vraja aceasta oarecum ireală de Halima, Balcicul mi-a dăruit legenda biblică și mitul elin. Cînd în fapt sub smochin descopeream la fîntînă, trîgînd vîlu-i Pe ochi, pe Samarineanca însăși Cu vas de aramă pe umăr, cînd în albia de piatră sub jgheab curgător recunoaștem sarcofaful tracic: sub decor trăiam o realitate mai adîncă si zei ascunși îmi arătau limpede drumul Helladei și înțelesul sufletului meu adevărat. Sub cerul însoțit în străvechea Dionysopolis, închinată de către greci zeului vîței, echilibrul se naște firesc între beția dionisiacă și seninătatea lui Apollo. Astfel în mine avintul nomadului scit se potolește în așezări geto-romane pe un tărîm de vis ancestral. Adîncirea priveliștei o dată cu arheologia sufletului cheamă pe buze fîința pură a cuvîntului și ritmul armonic al lumii, pentru care Balcicul ne poate fi o cheie și prilej. Orice împlinire tinde la despuiere: peisajul ca și poetul.

Sub romantismul multicolor al Orientului, clasicismul dezgropat își impune temelile și marea veșnică legile ei eterne. Particularul se rotunjește în simbol și formele pămîntului frămîntat, în linii senine de țarm clasic. Și pe măsură ce desăvîrșeam cunoștința locului, un sens nou al artei îmi răsărea luminos ca pinzele acelei corăbii în taina amurgului, pasăre albă spre regăsitul Balcic.

ALICE BOTEZ nu acordă nici o valoare poemelor Balcicului. Versurile sînt lipsite de poezie iar vibrarea sentimentală este vagă, palidă și rece. Balcicul e la fel de absent ca în acele cărți poștale lipsite de sugestivitate care sînt aruncate într-un sertar (Ion Pillat: Balcic în Vremea, XII (1940), nr. 578).

Din cronica lui ȘTEFAN BACIU se întrezărește suprapunerea dintre trăirea poetului mărturisită în prefață și realizarea artistică. Astfel, Ștefan Baciu apreciază că, monografia lirică BALCIC, palpită și trăiește prin ea însăși avînd ciudatul aspect al unui *clasicism romantic*. Filtrate prin inimă și prin creier, privelis-

tile Balcicului, alese tîrziu în viață corespund unor adinei afinități sufletești, și adaugă, „ca o verigă necesară celor ale Floricai sau ale Miorcanilor cu care poetul se înrudea din copilărie”.

Ștefan Baciu descoperă modul de așezare al poemelor, după un plan gîndit anume, care să dea ființă unui Balcic recreat de poet. (*Ion Pillat: Balcic. Ilustrații de Măria Pillat-Brateș în Gîndirea, XIX (1940), nr. 10.*)

PAN M. VIZIRESCU remarcă alcătuirea culegerii, formate din poeme grupate omogen, dar publicate deja în alte volume. Poemele răsfrîng o trăire personală în atmosfera de orientalism și mitologie elină. Ion Pillat este un mistic al peisajului și el este singurul nostru poet actual, care cultivă cu o pasiune fără egal acest gen de poezie. El creează o atmosferă poetică în care derularea schimbărilor sufletești, dă operei sale un accent autobiografic.

Volumul BALCIC este o risipire de spațiu și timp dominate de fiorul unei ușoare melancolii. (*Ion Pillat: Balcic, poezii, în Convorbiri literare, LXXIV (1941), nr. 1.*)

Ținînd seamă de declarațiile din prefață, MIHAI NICULESCU afirmă că peisajul „coastei de argint” a fost decisiv pentru desăvîrșirea artei poetice a lui Ion Pillat. El a fost o „cheie și prilej” de pătrundere în adîncimea propriului său suflet. Idealul de clasicitate pe care-l propune, și realizează arta sa poetică este un ecou al unui înțeleș sugerat de Paul Valcru în poemul său „Palme”. Realizarea idealului de artă propus este un exemplu desăvîrșit „de unitate de timbru și ecliilihru armonios” ceea ce înseamnă pentru cititor bucurii dăruite atît minții și sufletului cît și imaginației vizuale. Criticul analizează poemele: *Smochinul neroditor, Dionysopolis, Seară pe țîrm, Stella maris*, urmărind consecvența între idealul de credință poetică al autorului și realizarea lui în poezie, și ajunge la Concluzia că, „desfășurarea acestui ideal este dusă pînă la desăvîrșita lui împlinire în expresia euforică a unei arte care sintetizează într-un echilibru statornic, tendințe și împliniri sufletești aparent contradictorii, — «beția dionisiacă*» se împletește cu «seninătatea lui Apolo»” (*Ion Pillat și Balcicul în Universul literar L (1941), nr. 14.*)

VLADIMIR STREINU, în recenzie sa intitulată „Troia poetică”, dedicată poezilor V. Voiculescu, Ion Pillat și D. Ciurezu, se oprește la volumul BALCIC observînd că acesta a luat naștere din spiritul „gospodăresc” al lui Ion Pillat de tl-și regrupa opera în ediție definitivă. Poemele inspirate de Eakic au fost culese din volumele: B.A.; C.V.; T.P.; U.T.; și ÎMP. IJrmînd linia criticii care-l asociază pe Ion Pillat cu Vasile Alecsandri, Mirceștii acestuia fiind înlocuiți cu Florica, Vladimir Streinu discernce în actuala operă ceva din neoclasicismul lui Duiliu Zamfirescu, Pillat arătîndu-și preferința pentru civilizația antică grecească în locul celei latine.

Balcicul, așezare a cărei istorie rezumă succesiunea multor civilizații atrage cu atît mai mult virtualitățile structurale ale lui Ion Pillat, ademenit de urmele

unei preistorii locale. în acel peisaj, — nealterat, atunci, de civilizație, poetul simte renășcîndu-i ecourile descendenței scitice (*Sarcofag tracic*), contemplă un decor biblic (*Balcic biblic*), află „fericita Hellada în fundul istoriei” (*Dionysopolis*) cît șt tradiționalismul local, toate evocate cu acel rafinament al poetului legat profund de tradiția culturii europene. Neverosimilul istoric se pierde sub vraja versului plinar. Vladimir Streinu încheie cu observația că nimic nu rănește dar nici nu exaltă în această artă de suprafață. (*Troița poetică. .. în Revista Fundațiilor Regale, VIII (1941), nr. 5, mai.*)

DUMITRU MICU reține aspectul descriptiv al poemelor. Ion Pillat pictează: „cu o pastă subțire, cretoasă un BALCIC patriarhal, cu migdali, smochini și duzi, piersici, sarcofage preistorice, fîntni, turci cu mîgari, cadine șezînd pe pietre ori dueîndu-se să ia apă în vase de aramă”. Criticul constată astfel asemănarea evocărilor cu subiectele pictate de Izer și Dărăscu, inspirați și ei ca și alți pictori și ca Ion Pillat de Balcic (*Gîndirea și Gîndirismul.. p. 4S7.*)

CRISTIAN LIVESCU este de părere că ciclul BALCIC nu aduce noutăți în devenirea poetului, dar face observația ca: „în circuitul metaforic, ținiid de «casa amintirii» și de incinta intimizată — trebuie acum menționată «cetatea*» (Balcicul intrînd astfel în «familia» arhetipală cunoscută, loc izolat și refractar la modernitate, ca toate așezările tematice ale poetului” (*Introducere în opera lui Ion Pillat.. p. 185.*)

Un interesant studiu ne oferă ENACHE PUIU în *Motivul mării la Ion Pillat* în *Steaua XXXVI (1985), nr. 8, aug., p. 34 și p. 39.*

Ion Pillat a fost atras magnetic de realitatea marină, subiect care i-a inspirat poemele chiar din primul volum: VISĂRI PĂC-ÎNE (1918) și a fost amplificat din ce în ce mai intens în ETERNITĂȚI DE-O CLIPĂ (1914), AMĂGIRI (1916), (Cîntecle mării), POEME ÎNTR-UN VERS (1937), ȚĂRM PIERDUT (1937), pentru ca în BALCIC (1940) să fie realizat pe deplin.

Criticul se oprește anume la BALCIC, realizat din contactul lui Ion Pillat cu realitățile dobrogene de la Pontul Euxin, volum care are o deosebită semnificație în ansamblul operei pillatiene, deoarece el încheie ipostaza exotică a liricii mării șt o începe pe aceea autohtonă. în primele sale volume, Ion Pillat evoca mediul mediteraneean, cu fauni, tritoni, sirene și alte zeități marine, pe cînd m BALCIC el părășește aceste antice simboluri în favoarea realităților și prezențelor dobrogene, ca: tătari, mîgăruși, țigănci, pescari, cadine, năvoade, smochini, harbuji, eaicuri, migdale, cimitire tătărăști ș.a. Schimbarea decorului a dus firese la modificarea limbajului poetic, dînd naștere la un „contrast tranșant” între formația clasică a poetului și balcanismul noului mediu, căruia i se substituie, dovedindu-se astfel extrem de sensibil la „frumusețea dulce-amară tezurizată de natura și oamenii acestor locuri”, atît de apreciate de pictorii: Steriadi, Dărăscu, Izer, Șirato, Florian și Lucian Grigorescu. Enache Puiu înțelege pe drept cuvînt că „realizarea poemelor din acest volum nu reprezintă o simplă și mecanică strămutare a autorului de la munte la mare, ci echivalează cu procesul de profunde im-

plicații intime ale unei împliniri a personalității acestuia." (...) Analizînd poemul *Cimitir tătăresc*, în care revelă marea „ca o velință cu chenar de pescăruși” și poemul *Balcic biblic*, „în care tot efectul provine din abilitatea cu care realității prezentului îi sînt contrapuse imagini și implicații biblice întru totul adecvate și aflate în deplină familiaritate”, criticul atrage atenția asupra forței poetului „de a extinde viziunea tradiționalistă” din PE ARGESȘ ÎN SUS ȘI BISERICA DE ALTĂDATĂ (1926) și „asupra unui teritoriu necontaminat pînă atunci de această direcție literară” (...). „Emanînd deci în egală măsură din dragostea poetului pentru acest spațiu geografic, ca și din gustul pentru frumos al omului de aleasă cultură, volumul comentat reprezintă negreșit cartea deplină a motivului mării la Ion Pillat. S-au Consolidat în lirica românească elementele de specific dobrogean, intrînd în nemurirea literară mi numai un spațiu geografic, ci și o umanitate plină de poezie, cărora acest fecund creator al epocii interbelice le-a înălțat un frumos imn”.

POEME ÎNTR-UN VERS

Pentru nici un_l din volumele sale de poezii Ion Pillat nu pare să fi fost atît de sensibil față de reacția criticilor, ca pentru POEME ÎNTR-UN VERS. Mss. 22.028/1-34 M.L.R. reunește, - copiată de însuși poetul, - o selecție făcută de el, din recenziile și cronicile la acest volum, semnate de: Constantin Stelian, Matei Alexandrescu, Erasm (Petru Manoliu), Cicerone Theodorescu, Octav Suluțiu, I. Valerian, M. Niculescu, M. G. Constantinescu, Petronius (Tăușan Gr.), N. Mihăescu. Ion Biberi, Claudia Milian, Pompiliu Constantinescu, G. Calinescu.

El și-a intitulat culegerea: *Pro și contra Poemului într-un vers. Spicuri din critica epocii*. Criticii au luat atitudine, pentru sau împotriva, iui numai față de operă dar și față de teoria literară care prefătează „noul gen” de poezie al lui Ion Pillat. O amintim pentru ca dialogul dintre operă și fiecare critic în parte să fie ușor de înțeles.

Astfel, în primul rînd, poetul face deosebirea dintre *Poemul într-un vers* - în care ca sugestie intră și titlul, - a cărui concentrare lirică este d.să pînă la esență și din înțelesul căruia se pot dezvolta poeme întregi, după puterea de sugestie a fiecăruia, și epigrama greacă, rubaiul persan sau liai-kaiul japonez a căror concentrare lirică rezultă dintr-un descriptivism redus la limitele esențiale. Ion Pillat cunoștea încă din 1910- 1932 acest gen de poeme a căror rezonanță o aflăm chiar în primul său volum: VISĂRI PĂGÎNE, în unele versuri din *Divane* sau din *Samisen*.

O lectură în care cititorul s-ar substitui poetului ar descoperi că multe din ele sînt mărturisirea unor experiențe de viață, sentimente personale, sau au luat naștere dintr-o dorință imperioasă de a reveni, de a concentra la maximum, *ca o picătură de parfum* unele din fostele sale poeme care ar constitui *coșul de flori*.

În continuare Ion Pillat declară că ideea acestei forme de poezie ia venit recitînd poeme din Victor Hugo, cînd a fost *izbit că unde din versuri se izolat de la sine ca adevărate poeme într-un vers*. El amintește că Paul Valery numește «versuri dăruite» acele versuri care izvoresc spontan ca hărăzite nouă de soartă spre deosebire de cele construite Cu migală și care doar desăvîrșesc *ceea ce primele ne-au indicat printr-o străfulgerare adîncă a conștiinței*.

Mărturisirea pe care o așteptăm și asupra căreia criticii nu au insistat, măr-ginindu-se mai mult în forma poemului decît la conținutul său, vine în sfîrșit: *Un singur vers, nasc-ut nu făcut, purtat ani de zile, adesea inconștient, filtrînd peate ani de patimi, rezumînd în el versuri multe, nescrise și atîtea fețe și locuri — să ne poată reda taina călătoare a poeziei redusă la unica ci bogăție de a fi goală și eternă*. Pentru ca înțelesul versului să nu fie prea individual și intransmisibil sau obscur, poetul s-a străduit ca el să aibă *maximum de simplitate și rezonanță sufletească*. Autorul simte nevoia să completeze definiția *Poemului într-un vers* care ar fi *acela în care unul singur e scris, cel dătător de mișcare, iar celelalte rămîn sugerate pînă la sfîrșitul poemului presimțit și cere în același timp o susținută și întinsă colaborare a cititorului [..] un efort de imaginație și fantezie creatoare [..]*

Amintim că în diagrama poeziei sale, pe care am reproduc-o în volumul I al ediției de față POEME ÎNTR-UN VERS sînt trecute la rubrica „poezie pură”.

MATEI ALEXANDRESCU consideră că *Poemele într-un vers* sînt o greșeală de neiertat. Criticîndu-le și comparîndu-le, de pildă, cu realizarea posibilă a unor „romane într-o pagină sau a unei tragedii în două replici”, Matei Alexandrescu respinge acest fel de a scrie poeme. El le alătură „poeziei unui Voronca și a acelora din jurul revistei *Unu* care și-au dovedit și justificat existența prin imagini”. Prin compararea *Poemelor într-un vers* cu imagismul modernist, Matei Alexandrescu își exprimă dezaprobarea față de acest curent literar la care, Ion Pillat era departe de a adera (Vezi: Ion Pillat: *Tradiție și inovație în TRADIȚIE ȘI LITERATURĂ*, 1943, p. 9—13.) Și Matei Alexandrescu continuă cu patimă și superficialitate: „vom stărui să se aplice și d-lui I. Pillat aceleași aprecieri ca și acelor „moderniști” vinovați evident de a fi deplasat emoția estetică de linia întreagă, de pe conturul unui tot unitar, pe anumite colțuri ale obiectului, pe anumite accente deformante”. Autorul conchide că „*Poemul într-un vers* este o per-versitate poetică” și îi denunță piua la urmă caracterul de *cimilitură* (*Pctme într-un vers?* în *îndreptar* I (1935), nr 2, 21 feb.).

Articolul romancierului și publicistului ERASM (PETRU MANOLIU), cu un vădit caracter pamfletar, nu ține deloc seamă de intențiile poetului pe care le răstălmăcește după cum vrea să înțeleagă. Astfel, ca și alți critici pe care-i vom

cita pe rînd, pentru Petru Manoliu „*Poemul într-un vers* nu are valoare decît în măsura în care face parte dintr-un poem construit, știut nu presimțit, dar în cazul acesta poemul într-un vers este un simplu vers și nu mai este poem. Iată de ce volumul domnului Pillat este vicios”. Criticul enunță în continuare eroarea lui Pillat care recomandă: *O astfel de poezie mai cere din partea cititorului un efort de imaginație și o fantezie creatoare*. „Tema aceasta domnul Pillat a luat-o din Paul Valery care crede că nu autorului ci lectorului îi revine sarcina de a avea inspirație”.. •

Ion Pillat retează cu discreție citatul pe care noi îl continuăm totuși: „De aceea, în orice caz, «genul nou» al domnului Pillat trebuiește îngropat în cea mai perfectă uitare pentru sănătatea și demnitatea limbii române” (*Ion Pillat: Poemul într-un vers în Credința IV* (1936), nr. 574, 24 mai).

Și G. Călinescu, în cronică sa literară. *Ion Pillat: Poeme într-un vers*, (*Adevărul literar*, XII (1936), nr. 801, 12 april., articol prescurtat apoi în *Istoria literaturii române* (p. 779) ia în discuție teoria literară a lui Ion Pillat, obiectînd că, dacă într-o operă de mare tensiune sînt momente care se pot izola, în schimb nu se poate crea un singur vers care să sugereze un poem întreg). În articol G. Călinescu recunoaște că Ion Pillat a izbutit deoarece „versurile sale trebuie să fie căzute din poeme care s-au uscat, flori din pomi care n-au rodit”. Criticul nu vrea să observe că multe din versuri sînt chintesența unor poeme scrise cîndva. G. Călinescu face o paralelă între fragmentariștii italieni, care, pornind de la teoria lirismului pur al lui Croce, au început a cultiva poezia de notație scurtă, și între poemele lui Ion Pillat, pe care, în *Istoria literaturii...*, le socotește „prea abundente, vinovate de necondensare în ciuda scurtimii”.

În articol, G. Călinescu se ridică împotriva colaborării dintre poet și cititor, dar colaborînd el însuși cu poetul analizează minunat: *Păstorul mării. Friză, Groapa, Pasărea din basm, Stol coborît* recunoscînd pînă în urmă că „cele mai multe, aproape toate versurile lui Ion Pillat sînt grațioase, adesea admirabile”. În *Istoria literaturii*. . . însă, la sfîrșitul analizei, declară cu toate acestea: „jocul devine anost” și adaugă că ideea versului unic „este greșită, versificația începînd de la distih”. Totuși găsește printre ele „grațioase miniaturi și imagini-definiții amintind de tehnica lui Jules Renard”.

Intr-o altă cronică: *Ion Pillat și Emm. Lochac din Adevărul literar*, XV (1936), nr. 807, 24 mai, p. 10, G. Călinescu insinuează că Ion Pillat s-ar fi inspirat din tehnica *Monostihurilor* poetului francez, apărute în *La Nouvelle Revue Française*, 1 mai, 1936. Redăm conținutul scrisorii trimise ca răspuns de Ion Filial:

Stimate Domnule Călinescu,

Mulțumindu-ți pentru interesul pe care l-ai arătat ultimului meu volum de versuri: „Poeme într-un vers” și pentru subtila și documentata discuție a problemei poetice, pe care acest volum îl pune, țin de datoria mea să răspund notiței, publicate,

sub semnătura d-tale, la sfîrșitul Cronicăi Literare din „Adevărul Literar” din duminică 24 mai 1936. Îmi permit să reproduc notița:

„în numărul pe mai din La Nouvelle revue française un poet Emm. de Lochac publică o serie de Monostiches, care sînt foarte asemănătoare cu poemele recente într-un vers ale d-lui Pillat. Evident, d. Pillat a descoperit însuși acel mod și nu poate fi vorba de imitație după modele ulterioare. Sînt în lumea literelor idei care plutesc în aer (și mă întreb dacă d. Lochac e la rîndu-i un model) de aceea supun istoricilor literari ai lucrurilor mai recente, această problemă”.

Mărturisesc că am fost cam surprins citînd-o, deoarece s-ar părea că reiese dintr-însa că aș fi fost inspirat de „monostiches” ale lui Lochac sau de un eventual model mai vechi, căci „sînt în lumea literelor idei care plutesc în aer”. Nu eu voi tăgădui acest lucru, dar ceea ce pot afirma cu toată tăria e că n-am cunoscut pînă azi, cînd am cumpărat „La Nouvelle Revue Française” pe mai 1936, nici din auzite, nici din citite, numele sau versurile d-lui Emm. Lochac — și cu atât mai puțin vreun model al d-sale. În ce privește „ideile care plutesc în aer” — de asemenea pînă la citirea versurilor d-lui Lochac n-am întîlnit niciodată poeme într-un vers (sau „monostiches” ca să întrebunțez acest barbarism) în vreo literatură străină cunoscută mie — sau cel puțin o discuție în jurul acestui gen poetic.

Citirea versurilor d-lui Lochac, într-adevăr asemănătoare cu ale mele m-a tulburat totuși — înfiele poeme într-un vers le-am scris în noiembrie 1935, ultimele din volum în decembrie; prima serie am publicat-o în Gîndirea din ianuarie 1936, volumul de la „Cartea Românească” a fost tipărit în februarie. În martie, cu ocazia unei călătorii la Paris, am luat cu mine cîteva volume. Unul din ele l-am dat eminențului eseist și romancier, dar și poetului căruia Paul VaUry i-a scris o prefață celebră, lui Lucien Fabre, cu care sînt prieten de mult și care, cunoscînd foarte bine limba română — a trăit cîteva ani la noi în țară — mi-a făcut întotdeauna cinstea să-mi urmărească cu interes versurile. Poeme într-un vers și prefața lor au avut darul să-l intereseze și m-a rugat ca — dorînd să dea din ele la „Nouvelle Revue Française” o versiune în limba franceză - odată reîntors în țară să-i trimit pe un alt exemplar, o traducere „mot ă mot” ca să-i servească de „juxtă” pentru traducerea plănuită.

Reîntors în țară m-am executat întocmai.

Nu vreau să trag nici o concluzie — regret însă că în locul tălmăcirii fîgăduite, au apărut aceste „monostiches” ale d-lui Emm. Lochac.

Rugîndu-te să primești cele mai bune sentimente, rămîn al d-tale

Ion Pillat

București, 25 mai 1936

P.S. Te-aș ruga mult, bazat pe dreptul meu de răspuns și de simpatia și comprehensiunea arătată de d-ta operei mele, să publici această scrisoare (sau de e prea lungă, părțile ei esențiale) chiar în numărul viitor și în același loc, din „Adevărul Literar” — pentru care îți mulțumesc colegial.

Scrisoarea a fost publicată în *Adevărul literar și artistic* XV (1936), 31 mai. În *Istoria literaturii române...* (p. 780) G. Calinescu recunoaște că „*Les Monostiches*” inventate de poetul francez Emm. Lochac sînt numai niște ecouri din *poemele într-un vers*, date de Ion Pillat revistei franceze spre publicare.

În cronică sa, *Ion Pillat: Poeme într-un vers* (*Adevărul*, I- (1936), nr. 16.029, 25 april, ȘERBAN CIGCULESCU continuă ideile lui G. Calinescu și fărîmițează atît valoarea teoriei literare a lui Ion Pillat cît și a operei sale. În primul rînd diminuează sugestia poetică a versului din poemul *Le Pape* de Victor Hugo: *Cette emraude oîi semble errer toute la mer*, care i-a inspirat lui Ion Pillat ideea „*poemului într-un vers*”. Șerban Cioculescu nu ia în considerare versul în sine extras din contextul poemului, a „pamfletului versificat care este «LePape»”, format „din pretențioase caracterizări prozaice aparținînd numai formal lirismului prin haina scrisului”. În continuare, criticul nu gradează procesul de creație al poemului, adică nașterea spontană a versului *purtat ani de zile, adesea inconștient, filtrînd poate ani de patîmi* și apoi prelucrarea lui în cele 14 silabe ale versului clasic alexandrin, cu scopul de a reda ideea poetică, în cea mai limpede formă.

Amestecînd etapele între ele astfel încît să se creeze confuzii și contradicții, criticul denunță „artificialitatea procedurii poetice” [...] care „anulează pretinsa geneză intuitivă a versului [-. -] supus unei *uniformizări* de laborator și transformat, printr-o altă operație în alexandrin”. Șerban Cioculescu este împotriva generozității și încrederii poetului de a atribui „cetitorului de vers mai puțin simțitor [...] capacitatea de a reface poema de variabilă întindere, prin „efort de imaginație” și „fantezie creatoare [...] ceea ce înseamnă „a atribui insului cu potențial emotiv redus, rolul preponderent în poezie”. În cazul acesta — adăugăm noi — poezia unui Rimbaud, Mallarme, Paul Valery, Ștefan Nenițescu — la noi — ar rămîne de neînțeles. Judecînd puterea emoțională a versului, Șerban Cioculescu ia discreția pdlatiană drept lipsă de simțire, „sugestibilitate emotivă redusă”.

Ion Pillat spune clar că *poemul* este format din *vers* cît și din *titlul* acestuia, Or, la fel ca Matei Alexandrescu, și Șerban Cioculescu le disociază, adică citește mai întîi textul și caută apoi să-i potrivească titlul dînd astfel *poemului într-un vers* valoarea unei ghicitori.

CICERONE THEODORESCU în *Poeme într-un vers* (în maniera lui Ion Tillal), *Eloarea de foc*, III (1936), nr. 22, 2 iul., minimalizează valoarea poemelor, reluînd ultima idee a lui Șerban Cioculescu, despre caracterul de ghicitoare al poemului — nicicum scontat de Ion PiUat — și afirmă: „Mai degrabă succes de salon periferic decît nobilă artă poetică, noul mod liric al d-lui Pillat s-a întîmplat să amuze — pentru a nu fi nedrepti, pe foarte mulți oameni de gust”. Criticul continuă să pastîșeze — la modul vulgar — poemele.

MIHAIL SEBASTIAN recunoaște frumusețea prefetei volumului care stabilește o întregă artă poetică dar consideră că aceasta este disproporționată față de valoarea poemelor. Pentru Mihail Sebastian „*poemul într-un vers*” este „un vers dintr-un poem”, și îi lasă impresia de fragmentar, de neisprăvit. Nese-

sizînd puterea de sugestie a *poemului într-un vers* rupt de orice context și luat în sine, criticul conchide că un vers își capătă plenitudinea în măsura în care el se integrează unui poem. „Rupt de acolo, devine în cel mai bun caz un detaliu ornamental izolat” (*Poeme într-un vers în Rampa*, XIX (1936), nr. 5488, 1 mai).

OCTAV ȘVLUȚIU declară de la începutul cronicii sale că „Tentativa lui Ion Pillat de a face un poem dintr-un singur vers este principial neavenită”. Tînărul critic explică apoi, în termeni comuni, dezvoltînd ideea antecesorilor săi, că „poezia este o curgere complexă de poziții psihologice și deci fiecare vers este un moment psihologic” [...] „mai multe versuri colaborează la crearea blocului întreg al stării sufletești care să provoace emoția estetică”. De aceea, „un vers nu poate rămîne decît o parte a unui tot care singur poate da valoare unei părți”. Contrazicînd teoria literară a lui Ion Pillat, Octav Șuluțiu continuă glosînd exagerat pe marginea celor spuse de unii dintre critici: — : „Versul singur nu poate sugera decît foarte puțin [...] E tot așa ca și cînd un muzicolog ar pretinde să facă o simfonie Cu un singur acord! Versul e doar un acord al poemului care nu se poate împlini decît din concursul tuturor acordurilor. Poetul vrea să sugereze cu părți totul. Dar sugestia unui tot se face tot printr-un tot...”

„Toate versurile acestea sînt simple versuri și de loc poeme. Unele sînt imagini izbutite și frumoase” [...] (Octav Șuluțiu: *Ion Pillat: Poeme într-un vers, în Familia*, III (1936), nr. 5, mai-iun., p. 93-94).

Pornind de la teoria literară a lui Ion Pillat, POMPILIU CONSTANTINESCU definește într-un fel propriu valoarea *Poemelor într-un vers*. Criticul începe prin a observa strădania lui Ion Pillat ca pe parcursul operei sale să se purifice de discursivitate. Ultima sa experiență este hotărîtoare în acest sens, și dă prilej criticului să ia în discuție idei în legătură cu structura și esența poemului. La fel ca și alți critici, Pompiliu Constantinescu este împotriva izolării unui vers de poemul care-l conține. Relativ la citatul pe care-l face Ion Pillat din *Vale* și cu privire la „*versurile dăruite*” *acele versuri care izvoresc spontan ca hărăzite nouă de soartă*, Pompiliu Constantinescu e de părere că Ion Pillat „omite esența cugetării valeryste”, care socotește aceste „versuri dăruite ca o învingere a unui obstacol a materiei exprimate, în corpul unui întreg poem, nu în afara lui” și conchide deci că experiența lui Ion Pillat nu porcede din Valery decît exterior. El afirmă în continuare că ceea ce „bănuia Ion Pillat a fi *poezia pură* este numai fantezism dus la cea mai mare simplificare, la o sugestie fulgurantă”.

Pompiliu Constantinescu continuă, generos, — eliberat de nevoia de a contrazice teoria literară a *poemului într-un vers*, — insistînd asupra frumuseții și puterii de evocare a imaginilor, alcătuiînd „tablouri concentrate, incisive”, unele din ele „de un bucolism, pur de o fantezie minuțioasă, savanta”. El sfîrșește prin a recunoaște: „o artă de miniaturist prețios, de un impresionism plin de sugestive impresii, de ingenioase decoruri în cuvinte. .. o salbă de imagini rare”. . . (*Ion Pillat: Poeme într-un vers, edit. Cartea Românească în Vremea*, IX (1936), 26 april., nr. 434).

În articolul său *Poeme într-un vers sau Versificația în vacanță* (*Gazeta*, III (1936) nr. 637, 28 april., și *Pagini de critică literară...* p. 64-70), VLADIMIR STREINU trece în revistă unele din poeziile lui Ion Pillat pentru a atrage atenția că din „contextul mai tuturor poemelor lui Ion Pillat putem desprinde versuri de-sine stătătoare, grupuri memorabile de cuvinte, ca o colecție de proverbe, de sentințe, adică *Poeme într-un vers*”. Acestea țin deci de întreaga operă poetică a lui Ion Pillat, „poet de structura clasicistă care se joacă la sfârșitul carierii, cu prisosul puterii sale de lapidaritate”.

Criticul se ridică împotriva năzuinței lui Ion Pillat de a concentra în vers o esență lirică- Reluându-l pe C. Călinescu, Vladimir Streinu caracterizează, — printr-un joc de cuvinte, arta hii Ion Pillat, „Cu fantezie dar lipsită de fantezie, energică fără îndrăzneală și cu limite — dar nu „limitată”. Astfel, dacă prin întrebuițarea „versului dicton”, *Poemele într-un vers* se integrează întregii opere a poetului, teoria din prefață „prin care Ion Pillat a ieșit din natura măsurată a talentului său”, dovedește numai manifestarea unui iubitor de poezie.

Se va continua cu cronici, mărunte, mai puțin uniforme în deprecieri dar unanime în aprecierea *Poemelor într-un vers*.

PERPESSICIUS începe cu constatarea că Ion Pillat cu fiecare din volumele sale de poezii și-a îmbogățit nu numai temele, dar înseși instrumentele de expresie: de la amplul vers alexandrin, la stanțele „Satului meu”, de la „strofele de marmoră ale peisajului elin”, la versul liber „de un rar cristal”. *Poeme într-un vers* este ultima din aceste experiențe, care cere nu numai un cititor împătimit de poezie dar unul hotărât să se supună jocului de sensibilitate și de inteligență impus de Ion Pillat. Ele sînt departe de a fi un semn de sterilitate, ci trebuie considerate ca „un joc de artă subtil și ademenitor”. Recunoscînd farmecul intrinsec al acestor „poeme într-un vers”, Perpessicius înțelege să risipească cele două confuzii la care au dat naștere. În primul rînd ele oferă o lecție de asceză lirică (considerată sterilitate). În al doilea rînd, jocul cuvintelor duce gîndul la *epigramă* și *calambur*. Multe din poemele într-un vers ale lui Ion Pillat par a fi epigrame numai că: „locul jocului de cuvînt îl ia jocul de spirit”. Criticul sfîrșește prin a constata că *Poemele într-un vers* alcătuiesc un foarte bogat repertoriu de teme lirice ce se cer dezvoltate. (Conferință ținută la radio la 26 sau 27 martie 1936.)

Sugestia lui Perpessicius a avut urmări. Desigur nu ca un răspuns la recomandarea lui Perpessicius, MIRCEA STREINUL la 14 mai 1936, scrie lui Ion Pillat o carte poștală, păstrată în arhiva familiei și din care reproducem: „Stimate domnule Ion Pillat, vă mulțumesc pentru volum. Vom scrie despre el. Dar nu acesta este rostul prezentei cărți poștale. La volumul D-vs „Poeme într-un vers” am scris niște comentarii lirice. Aș vrea să tipăresc în curînd aceste comentarii sub titlul: Comentarii lirice în terține la poeme într-un vers de Ion Pillat. Deși nimeni nu-mi poate interzice în public un astfel de volum țin, totuși, să am aprobarea D-vs. Vă transcriu patru din aceste terține. Urmează comentarii lirice la poemele: *Vecernie*, *Stelă de mîm*, *Păstorul mării*, *Casă la Balcic*.

Cartea lui Mircea Streinu: COMENTARIILE LIRICE LA POEME ÎNTR-UN VERS DE ION PILLAT cu 12 gravuri de Rudolf Rybiczka, Editura George Dr. mur, a apărut în 1936 la Cernăuți. Exemplarul trimis lui Ion Pillat poartă următoarea dedicație:

Domnului Ion Pillat această încercare de cunoaștere lirică la „Poeme într-un vers”, care mi-au prilejuit cea mai frumoasă muncă literară și mi-au vegheat tristețea de a fi om, împreună cu omagiile lui Mircea Streinu.

Cernăuți, într-a 29-a lui decembrie din 1936.

Comentarii la Poeme într-un vers de Ion Pillat (și anume: *Lalele; Lacrimi; Întoarcere; Amintirea; Primăvară: Sfîrșit de iarnă; Cetatea din mare; Zarzăr la mare; Bujori sălbatice; Luntrașul; Despăduriri; Țară*) a scris și Vasile I. Posteuca în *Iconar*, II (1937), nr. 8.

N. MIHĂESCU declară că *Poemele într-un vers* sînt „adevărate bijuterii lirice”. „Deoarece ele nu au nimic din hermetismul poeziei moderniste ele vor răsplăti cititorului, neînsemnatul efort de înțelegere, cu cele mai bogate dăruriri de emoție estetică. Subtilele și sugestivele nuanțe de fond și orchestrația verbală mărturisesc încă o dată arta poetică a lui Ion Pillat” (*Ion Pillat. Poeme într-un vers în Vitrine*, XXVIII (1936), nr. 8468, 3 april.).

ii. VALERIAN recunoaște limpezimea de cristal și puterea de expresie a poemelor. Ele reprezintă pentru cititor o delectare inedită și o invitație de a se lua la întrecere cu poetul: „în sarabanda de imagini, căutînd să împlinescă goluri lăsate înadins, oferă deci o piatră de încercare pentru gradul de sensibilitate al fiecărui iubitor de poezie” (*Poeme într-un vers de Ion Pillat în Viața literară*, XI (1936), nr. 6, 25 mart.).

Analizînd valoarea realizării artistice a *Poemelor într-un vers*, M. NICULESCU încheie: „Artă de inspirație nobilă, clasică prin echilibrul proporțiilor juste și armonia accentelor egal răspîndite, dar o artă îmbogățită cu toate sugestiile unei fertile experiențe poetice, la capătul căreia „Poemele într-un vers” înseamnă nu numai culegere de versuri unitare în intenție, atmosferă și putere de sugestie, dar o carte în înțelesul atribuit de Mallarmé acestui cuvînt și o operă de maturitate artistică ce se impune admirației noastre, cu autoritatea desăvîrșirii” (*Ion Pillat. Poeme într-un vers în Universul*, LIII (1936), nr. 89, 30 mart.).

În cronică sa CONSTANTIN STELIAN încearcă să împrăștie zeflemeaua unora dintre critici care au comparat „poemul într-un vers” cu cimilitura, afirmînd că asemănarea e bună și în favoarea poetului căci cine poate contesta ingeniozitatea cimiliturilor în folclorul nostru? Cu deosebirea că „poemul într-un vers” rezultă din maxima concentrare a unui liric descriptiv pe cînd cimilitura este brodată pe numărul didactic. „Efortul intelectual și imaginativ le înrudește pe amîndoua, ca și contribuția de colaborare subiectivă pe care trebuie să o depună

cititorului" [...] Și profesorului de literatură care a fost Constantin Stelian, volumul lui Ion Pillat îi amintește „miniaturile” scriitorului francez Jules Renard (1864—1910) în *Ion Pillat: Poeme într-un vers* în *Convorbiri literare*, LXIX (1936), nr. 4—7 april.—iul.).

OR. TĂUȘAN apreciază *Poemul într-un vers* ca un dar pe care l-a adus Ion Pillat literelor românești. El este o originală reușită care-și propune să prezinte poezia sub forma ei cea mai pură — adică „sub forma deșteptării în sufletul nostru a mării vrăjitorii [...] a tainelor lumii” [...] *Versul unui creator de poeme. Poezia nouă a d-lui I. Pillat* în *Viitorul* XXVIII (1936), nr. 8470, 5 april.)

GHI. SELTEN este de părere că „la fel ca Paul Valery, Ion Pillat a căutat să dea poeziei sale o cât mai mare perfecțiune, o cât mai mare puritate a simțirii sale, exprimată în cea mai adecvată formă posibilă”. (*Ion Pillat. Poeme într-un vers în Românul*, IV (1936), nr. 155, 6 april.)

în *Ion Pillat: Poemes en un seul vers* în *Le Moment*, IV (1936), nr. 342, 6 april., ION BIBERI caracterizează astfel opera:

„Tehnică lapidară a versurilor sale, expresia sobră și clară, limpezimea gândirii, au dus din ce în ce mai mult către o artă pură. Artistul a băgat de seamă că vraja poetică a marilor poeme poate fi rezumată într-o singură formulă evocatoare”.

„Versul prelungeste în suflet presentimentul unui miracol, penumbra unei tristeți sau profunzimea unui gând”

Tot atât de poetic caracterizează CLAUDIA MILLIAN MINULESCU forma și fondul poemelor, scoțind în evidență expresia lor pură rezuind din cea mai concentrată sinteză și din arta lui Ion Pillat de cercetător în orfevreria versului. Arta de a sugera este mai mult decât a descrie în forme precis conturate. „Cuvântul laconic creează în jurul lui un arabesc de gesturi și se înscrie în tăcere ca un comandament viu, plin de sentințe viitoare.” Poeta sfârșește cu remarcă: Ion Pillat „este un stilist de mare clasă”. („*Poeme într-un vers de Ion Pillat*” în *Dimineața*. XXXI (1936), nr. 10.521, 8 april.)

TRAIAN CHELARIU e impresionat de lumina lină a unui suflet contemplativ răspîndită de poeme. Mișcarea interioară „atinge perfecțiuni ce se integrează de-a dreptul în poezia de totdeauna a sufletului omenesc, aplecat deasupra propriului peisaj și al lumii. [...] Cartea d-lui Pillat e astfel una din cele mai limpezi culmi lirice atinse de un mare poet român” (*Poeme într-un vers. . . în Glasul Bucovinei*, XIX (1936), nr. 4802, 29 april.).

ION CHINEZU remarcă, în primul rînd, că rolul pe care îl are tăcerea în poezie, în general, în aceste poeme devine de o importanță esențială: „Protecția pe fondul de imensă tăcere albă a acordului unic, capabil să stîrnească în suflet o melodie întregă dintr-un crîmpei, acesta este poemul într-un vers [...] El scapă de banalitatea epigramei sau de inconsistență prin profunda și autentică sensibilitate a autorului”. Poemele sale sînt: „zvelte, triste ca plopii tineri presărați la mari depărtări pe șesuri întinse”. (*Pagini de critică literară*, 1969, p. 48—49).

în revista *Le Mois*, 1 iul.—aug.. 1936, ILARIE VORONCA (1903-1946) apreciază *poemele într-un vers* traducînd în limba franceză: *L'île d'aromates* (Insula de mirodenii); *La maison de l'enfance* (Casa copilăriei); *Retour* (Reîntoarcere); *Maison a Balcic* (Casă la Balcic), *Art poetique* (Arta poetică III); *Le berger* (Păstorul).

în *Les Annales* 25 iulie 1938, Uarie Voronca împreună cu scriitorul francez Jacques Lassaingne traduc: *Le golfe* (Golful); *Canide* (Camee); *Dryade* (Driadă); *Mer terrestre* (Mare pămînteană); *Valouette* (Ciocîrlia); *Nuages* (Norii); *Temple antique* (Templu antic); *Marbre grec* (Marmură greacă); *Frise* (Friză II).

Menționăm și elogiosul articol apărut la Buenos-Aires în *La Nacion*, 7 sept., 1936: *Un libro de poemas en un solo verso, ha publicado Pillat* (Par los caminos del Mundo) de (Mărgărita Abella Caprile, poetessa).

Sînt traduse: *La isle de los aromas* (Insula de mirodenii); *La casa de la niñez* (Casa copilăriei); *Relorno* (Reîntoarcere); *Casa en Balcic* (Casă la Balcic); *Arte poetica* (Artă poetică III); *El pastor* (Păstorul).

La cronicile scrise cu ocazia apariției volumului vom adăuga o scrisoare primită de la EUGENIU SPERANȚIA și trimisă din Cluj, la 16 aprilie 1936:

Prietene dragă,

Poemele într-un vers sînt un mijloc excelent pentru a recunoaște spiritele cu adevărat înzestrate artisticește. Ca reactivii în chimie. Am și făcut încercarea și mi-a dat rezultate surprinzătoare.

Valoarea lor ? De acelaș gen ca schițele în creion cu care un Rembrandt sau un Rubens își pregătesc marile lor pînze. Extrem de elocvente în ce privește procesul de inspirație și elaborare artistică. Psihologiceste: continuă ideologia mărcii poezii simboliste.

Personal mi-au plăcut multe, precum: Copilăria, Plaja, Oglinda spartă, ele, etc. îți mulțumesc pentru acest rezervor de sugestii. Poezii sau Substanță pentru reverie în formă de comprimate.

Cu veche și afectuoasă prietenie

Speranția

O delicată analiză a POEMELOR ÎNTR-UN VERS este semnată de OVIDIU PAPANICOLA (în *Scriitorii și înțelesurile vieții*. Editura Minerva, 1971, p.218—226, eseu repetat în *Creatorii și lumea lor*).

Criticul vorbește la început, cu Subtilitate, despre clasicismul lui Ion Pillat, înlesnit de claritățile sale innăscute sufletești, dar care este în fond o proiectare de nostalgie, o neobosită căutare a luminii: de la *Cinzecele stepei*, la *Pe Argeș în sus*, de la *Biserica de altădată* la *Scutul Minervei*. în *Biserica de altădată* Ion Pillat a luat din cultura populară setea de viață, facultatea străveche a poporului de a-și

azvirli sufletul în afară, în soare, iar nu de a se apleca peste el ca peste o fîntînă. Lirismul lui Ion PULAT s-a strămutat firesc pe acest tărîm de lumină, dar care are o nuanță amară. Căci pentru poet „tot ce e mișcare, fie cît de încărcată de viață, duce către conștiința, atît de acută a nesfîrșitei treceri către neant. În vremile noastre de nestăvilită izbucnire de energii, sentimentul tragic al existenței crește coplesitor”. Din cele scrise de critic reiese că, „încremenirea în statuar, liniștea eleatică a poeziei sale”, accentuate în CAIETUL VERDE și desăvîrșite în POEME ÎNTR-UN VERS, surprinde omul și sufletul său în atitudini simple și permanente ca rezultat al năzuinței lui Ion Pillat de liniștire a întrebărilor de nedezlegat ale conștiinței. Pentru Ovidiu Papadima *poemele într-un vers* sînt „o răscruce a evoluției sale poetice”. După SCUTUL MINERVEI, acestea amplifică accentul clasic prin simplificarea la extrem, prin reducerea la esență a poeziei. TĂRM PIERDUT este tot o ancorare într-o lume de frumusețe și pace nemîșcată.

Ovidiu Papadima continuă să caracterizeze *poemele într-un vers* comparîndu-le cu poezia modernistă. În timp ce punctul terminus al poeziei moderniste este imaginea luată în sine ca mijloc absolut de expresie, dar făcînd parte dintr-o succesiune de alte imagini de cele mai multe ori fără nici o legătură între ele, evocînd Uimi și stări sufletești ce coexistă, de-sine-stătătoare, tocmai pentru a sugera dinamismul vieții și al ritmului sau nestăvilit, *Poemele într-un vers* sînt înregistrări ale unor realități ce încremenesc alături unele de altele. Tehnica lirismului modern este aceea a filmului. O succesiune de momente sufletești accelerate, condensate în rapiditatea nebună a filmului care după rulara sa este îngropat în uitate. Tehnica *Poemelor într-un vers* este aceea a basoreliefului. Ion Pillat și-a dat seama „că anticii încremenesc viața în statui ca să o facă să trăiască milenii”. Criticul întrevede în aceste poeme „contururile statuare ale lumii antice”. Dar pentru descrierea maximei lor frumuseți se cere participarea cititorului, a imaginației și bogăției sale sufletești care le poate amplifica conținutul ca o cutie de rezonanță.

AUREL MARTIN oferă o simplă și originală interpretare. În *Poemele într-un vers*, explică criticul, Ion Pillat încearcă aventura poeziei pure într-un mod care-l individualizează căci intenția sa nu ilustrează nici teza valerystă nici pe aceea a abatelui Bremohd. Poetul nu are nici vocația „algebrei poetice” a primului și nici pe cea a dăruirii mistice a celui de al doilea.

Deoarece Aurel Martin a pomenit de cei doi teoreticieni care împreună cu Mallarme au încercat să definească conceptul de „poezie pură” ne permitem să amintim felul în care Ion Pillat sintetizează dezbaterile în jurul acestei formule: „Poezia pură e o armonie verbală, care nu-și bazează forța magică pe nici-o contingentă. Poezia pură e în afară de idei, de sentimente, de imagini, • - ca nu cunoaște subiect, cu atît mai mult teză morală sau filozofică” [...] „Poezia Pură absolută — așa cum o cer canoanele de mai sus — e aproape imposibilă; elemente străine, prozaice, îi vor aburi — mai mult sau mai puțin - - limpezimea ideală. Sînt totuși cazuri cînd ea rămîne totală în orbitoarea ei strălucire — fie într-un vers izolat al cărui farmec pătrunzător nu provine nici din idee, nici din sentiment, nici din imagine,

nici măcar din muzica silabelor rîzlețe, dar din o armonie a cuvîntului în sine pre-existentă tuturor. . .” (Ion Pillat. *Eminescu și poezia pură în TRADIȚIE ȘI LITERATURĂ*, 1943, p. 191-192).

Este interesant chipul în care Aurel Martin privește realizarea poeziei pure de către Ion Pillat. Criticul observă, în primul rînd, că poetul este „un plastic, un auditiv subjugat de concretitudinii nu de abstracțiuni, un îndrăgostit de peisaj, de forme, chemat de amintiri și de doruri, un sentimental ce-și supraveghează trăirile afective și cerebrale, ordonîndu-și fantezia și elanurile în limite ce exclud exagerările de orice tip. Astfel condiționat temperamental experimentul său se personalizează, nuanțînd, prin atitudine și rezultate, însuși conceptul de poezie pură” [•••] »E vorba la Pillat nu de oaze de frumos și esențial” [...] „ci de renunțarea conștientă prealabilă sau nu, dintr-un posibil text, la toate versurile cu implicații nelirice și de consemnarea doar a momentului apogeu, cînd Poezia atinge nivelul maxim de concentrare și perfecțiune, cînd expresia cunoaște, deci, formula ideală”.

Elocvența expunere a lui Aurel Martin ar fi fost perfectă dacă ar fi fost însoțită de cîteva exemplificări asemănătoare acelor date de Ion Pillat pentru a scoate în evidență poezia pură din versurile lui Mihai Eminescu (*Metonimii*. . p.228—230).

DUMITRU MICU amintește că, spre sfîrșitul carierei sale poetice, idealul estetic al lui Ion Pillat este „poezia pură” despre care discută în *Valery, Rilke și poezia pură din PORTRETE LIRICE* și în *Poezia pură din Viața românească*, nr. 6, 1938. *Poemele într-un vers* sînt rezultate din nevoia de purificare a propriei creații.

Dumitru Micu trece asupra teoriei estetice a lui PULAT, „discutabilă, ca orice estetică”, și este interesat de ceea ce a reușit să realizeze poetul afirmînd că multe din *Poemele într-un vers* sînt „versuri dăruite” și nu fabricate (în *Gîndirea și Gîndirismul*. . p. 490).

VICTORIA ANA TĂUȘAN declară că POEMELE ÎNTR-UN VERS „sînt cea mai acută formă a căutării în poezia lui Ion Pillat”, „siguranța cu care operează poetul este a unui magician, al unui stăpîn de vers dar și de tăcere...” „plină de sensuri, „semnul cel mare al inspirației”. (Ion PULAT: *Ceremonia naturii*. . p. 26—27).

OV. S. CROHMĂLNICEANU observă că, în timp, Ion PULAT preferă formele fixe cum sînt de pildă sonetele din SCUTUL MINERVEI sau versul alexandrin din STANȚE. Criticul este de părere că, în mod formal, „principiul concentrării” l-a condus pe Pillat la ideea „poemelor într-un vers”, definiții care apar ca „frize grațioase”. (în *Literatura română între cele două războaie mondiale*, voi. II... p. 122J

CRISTIAN LIVESCU începe analiza volumului desfășurînd teoria lui Ion Pillat despre poezia pură de care acesta era preocupat încă din 1920. Criticul menționează eseul: *Eminescu și poezia pură (1930) / În TRADIȚIE ȘI LITERATURĂ*. . p. 202—213/ în care poetul analizează armonizarea perfectă a „puterii unei revelații” cu „expresia pur poetică”. Cristian Livescu relevă că Ion Pillat nu

credea în realizarea Poeziei pure absolute căci „elemente străine, prozaice, îi vor aburi — mai mult sau mai puțin — limpezimea ideală”. Ion Pillat este de părere că limpezimea ideală se găsește într-un vers izolat dar ea nu provine nici din idee și nici din sentiment dar „din armonia cuvântului în sine”. La Eminescu poezia pură provine „dintr-o sinteză nouă a așezării cuvintelor, sinteză care de multe ori le împrumută o putere neașteptată unită cu un element muzical propriu”.

Așadar oarmunla poetică» se bizuie pe crearea «acelor sinteze favorabile fluidului poetic pur» și descătușarea acestui fluid este cea mai «autentică» direcție în arta poetică”. Acestea — observă Cristian Livescu, ne-ar determina să credem că „Pillat pornește împotriva imaginii, în căutarea armoniei cuvântului în sine”. Poemele într-un vers sînt năzuința lui Pillat spre poezia pură, anti-imagie, „o decupare a secvenței celei mai prețioase din fluidul poetic de nedefinit”. Dar, continuă criticul, ele nu sînt decît reluarea „unor obsesii mai vechi”, „reve niri asupra unor momente deja cunoscute din devenirea poeziei lui Pillat [. . .]

Nu este nici pe departe vorba de o dezagregare a imaginarului [...], ci o resintetizare a sa, o „reorganizare” a materiei poetice [. . .] Așezate într-o anumită ordine, aceste poeme ar putea rezuma volumele anterioare [. . .] Avem de-a face nu cu anti-imagie, ci cu imagini sintetice, decurgînd din împăcarea perfectă, încadrul vizionarului, a spațiului lăuntric și al logosului poetic” [. . .]

Cristian Livescu enumera motivele poeziei pilatiene reapărute pe calea „fluidului poetic” și astfel reîmprospătate. Noutatea mai constă din efortul de concentrare, de lapidaritate, cît și din «sinteza nouă» a așezării cuvintelor. Tocmai așteptarea «iradierii misterioase a cuvintelor* asigură poemelor un farmec special, ele reflectînd adîncurile unei intimități sufletești. Cristian Livescu încheie cu finețe: „dintr-o doctrină savanta asupra poeziei pure și forțele ei considerate magice, Pillat și-a întocmit o teorie a sa privind armonia poetică, pe care a acclimatizat-o» propriei interiorități vizionare, scoțînd-o astfel din inerție” (în *Introducere în opera lui Ion Pillat...* p. 187—19-1).

DUMITRU ȘERBAN DRĂGOI apreciază *Poemele într-un vers* ca Urnita supremă la care a ajuns Ion Pillat Sn efortul său de a se concentra și purifica de discursivitate. Criticul constată, la rîndul său, că regăsim în ele toate motivele și temele poeziei sale exprimate în metafore de o virtuozitate indiscutabilă (în *Ion Pillat...* p. 191- 192).

ÎMPLINIRE

în volumul apărut în 1942 la Fundația Regală pentru Literatură și Artă, Ion Pillat are grijă să lase o notă scrisă în București, la 18 februarie 1942, — din care reținem că: „poeziile din acest volum, afară de trei din ele care datează din pri-

măvara și vara anului 1939, au fost toate scrise, eu o întrerupere de o lună, de la 20 noiembrie 1939 la 22 martie 1940”. Nu putem să nu atragem atenția asupra gra-bei și febrilității cu care au fost scrise sonetele volumului. Au rămas puține dovezi din care să se studieze modul lui Ion Pillat de a-și elabora opera. Poetului îi plăcea să transcrie liniștit și pe îndelete poeziile, în formă definitivă, pe paginile curate ale unor-caiete, unele din ele legate, prețios, în piele. Claritatea și fluiditatea ver-surilor, ritmul lor perfect și tihna pe care o resimți contemplînd o asemenea, tran-scriere nu te face să bănuiești cauza și chinul compunerii poemelor. Ne întrebăm pentru ce Ion Pillat a făcut o excepție cu poeziile volumului ÎMPLINIRE, ale căror ciorne, scrise cu creionul, au fost lipite, îngrijit, pe foi de album. Ciornele, în marea lor majoritate, nu sînt decît o încălțire de cuvinte. Din ștersăturile și adăugirile pe deasupra, se impune cu greu, dar definitiv, cea mai limpede expri-mare a ideii. Avem impresia că în timpul scrierii acestui volum, ultimul din seria celor apărute în E.D.III, poetul era posedat, împins de o forță lăuntrică, sub impe-riul căreia, — într-un răstimp atît de scurt, — el a dat formă celor 54 de sonete care așteptaseră 30 de ani în sufletul său. Viața lor latentă, semnalată de atîtea ori și în atîtea feluri în operă, cerea o ultimă cristalizare în lumină, înainte ca poetul, cu o sănătate fragilă, să-și încheie viața-

Unul din primii critici care recenzează volumul, NICOLAE ROȘU, se în-treabă dacă ÎMPLINIRE este ultima etapă a poeziei lui Ion Pillat, recunoscînd că volumul închide în el experiența unei vieți. Fără să se refere la poemele cu motive și teme asemănătoare din volumele anterioare, Nicolae Roșu arată că sonetele sînt momente centrale din viața poetului și alcătuiesc o sinteză expusă într-o arhitectură de o gradăție perfectă. Criticul deosebește îndoita înfățișare a motivelor poetice: aspirația către eternitate, pe de o parte, și frămîntarea dionisiacă și temporală, pe de alta. El nu înțelege însă să insiste asupra organicității structurii volumului, ci analizează fulgurant cîteva dintre sonete, oprindu-se asupra stilului. Din *Cartea priveștilor* el alege: *Podul, Viziune polară. Port breton. Natură moartă, Zori de primăvară și Hellas*, pentru a demonstra puterea de evocare a poetului mulîndu-se perfect asupra unor motive diverse, darul imaginii vizuale, conturul și relieful plastic, sugerarea atmosferei exotice sau patriarhale. În legendele și eresurile din Cartea țăriilor criticul deosebește, în împlinirea creștină, unda de păgînism, pe care o descifrase și Ovidiu Papadima (în *Scriitorii și înțelesurile vieții*, p. 224). În poemele din Cartea mărturiilor, Nicolae Roșu se lasă impresionat de duritățile corosive alunecînd pe panta pamfletului”, [...] „de vehemența expresiei care se preface către sfîrșit în liniatura olimpiacă de concepție de viață”. Profesiunea de credință a lui Ion Pillat constă în faptul că împlinirea se află în elanul creației {împlinire... în *Gîndirea...* XXI (1942), nr. 6).

în continuare, majoritatea criticilor contemporani au interpretat,— mai mult sau mai puțin formal — mărturisirile lui Ion Pillat privind fondul și alcătuirea volumului ÎMPLINIRE.

POMPILIU CONSTANTINESCU înțelege că. afirmația: „*Aceste sonete-alcătuiesc un singur poem*” trebuie luată în sensul că în cuprinsul lor se regăsesc aproape toate temele liricii pillatiene. El își întărește judecata formală pe ceea ce continua să declare poetul: „*Purtate și frământate timp de 30 de ani în sufletul și cugetul autorului*”.... constatînd că perioada de care este vorba durează de fapt între data apariției celui dinții volum al lui Ion Pillat: VISĂRI PĂGÎNE (1012) și anul tipăririi culegem ÎMPLINIRE (1942).

Amintim că în postfața volumului I, al ediției de față, am încercat să sugerăm că prin motivele și temele care au inspirat poemele, scrise în stilul parnasian și simbolist, se străvedeau complexitățile, virtualitățile sufletești, aspirațiile de cuprindere ale tînărului poet Ion Pillat, firea lui intimă mărturisindu-se prin subiectele selectate din repertoriul acestor curente.

De asemenea volumul, alcătuit din doilea tom care culminează cu PE ARGEȘ ÎN SUS, poate fi raportat la programul tradiționalist, din care evadează prin trăirea personală, profundă a tradiției românești. Sufletul său era adînc înfipt nu într-un trecut istoric cunoscut în mod livresc, ci în trecutul sentimental al unei copilării trăite în bucuria iubirii, în atmosfera de exaltare patriotică ce a urmat războiului de independență și a celui de întregire și în intimitatea fermecătoare a locurilor natale.

Criticii au văzut în volumul ÎMPLINIRE, răsfrîngerea temelor și motivelor, ușor de identificat în volumele anterioare, un Ion Pillat care se pastîșa pe sine însuși, în realitate, de data aceasta Ion Pillat plutea deasupra propriului său trecut, simțind nevoia să privească *à rebours* dar din vîrfurile spiralei, pentru ultima oară, protejele aventuri ale sufletului. Era un remember dinaintea morții, mai ales. Graba în care și-a scris poemele, ciornele pline de modificări, reveniri și ștersături dovedesc înfrîngerea unei ultime confesiuni, oferite însă cu discreție, poetul ascunzîndu-se după forma lor impersonală, fină și definitiv șlefuită.

Pompiliu Constantinescu e de părere — pe bună dreptate — că Ion Pillat a adoptat sonetul ca un rafinament în plus, ca o virtuozitate a maturității sale creatoare, deoarece această formă fixă îl ajută pe poet să clasicizeze, să dea un înțeles valabil în eternitate nu numai fondului său de simțire, dar și motivelor de inspirație fecundate de lirismul contemporan european, care i-au îmbogățit patrimoniul sufleteș și artistic. Criticul descrie volumul, împărțit în trei cicluri: Cartea priveliștilor, Cartea tăriiilor. Cartea mărturiilor, fiecare ciclu alcătuit din 18 poeme, recunoscînd că această simetrie formală corespunde și unei simetrii de conținut, dar și unei filiații lirice dintre ciclurile prezente și motive cunoscute din volumele anterioare. În primul ciclu Ion Pillat reia într-o formă concentrată, subtilă și maturizată teme din parnasianismul VISĂRILOR PĂGÎNE cu subiect exotic și mitologic. Criticul diferențiază poemele din VISĂRI PĂGÎNE pe care le decretează „descripții abundente și impersonale” și noile versiuni din ÎMPLINIRE care „reliefează artistic maturitatea poetului”.

Referitor la Cartea tăriiilor, Pompiliu Constantinescu constată că poetul revine fie la meditația horatiană asupra scurgerii timpului, fie reînsoțete ideea de tradiție din PE ARGEȘ ÎN SUS sau recurge la imaginul temelor ortodoxe în prelungirea BISERICII DE ALTĂDATĂ.

Cartea mărturiilor cuprinde teme bucolice: tablouri fericite de contemplație senină sau de izolare în „turnul de fildeș” întărit fiind de un puternic sentiment al conștiinței artistice și de strădania împlinirii unui ideal de creație. Pompiliu Constantinescu își sfîrșește cronică prin afirmația: „Prin temele sale, prin ecoul lor în sufletul iubitorilor de poezie, prin arta sa poetică Ion Pillat e sortit să se clasicizeze cel dinții dintre moderni”. (*Ion Pillat: împlinire în Vremea*, XIV (1942), nr. 654 și *Scrieri*, voi. IV...)

MIHAI NICULESCU observă, cu sensibilitate, că în unele poeme Ion Pillat micșorează distanța dintre el și cititor creînd o intimitate pe care n-a mai atins-o în alt volum. Expusă într-o claritate de cleștar, a cărei limpezime poate ascunde cititorului adîncimea, poezia are plenitudinea robustă a unei senzorialități receptive la toate solicitările firii surprinse între infinitele oglinzi ale aparențelor senzoriale și ale înțelesurilor. Importantă este observația că „împărțirea în cicluri nu este o delimitare didactică ci mai mult o orientare către climate sufletești asupra cărora poetul revine arcuindu-se asupra lui însuși”. Mihai Niculescu consideră sonetele vocației poetice din Cartea tăriiilor și Cartea mărturiilor realizările cele mai de seamă ale poeziei și limbii românești. Ele ascund ca într-o scoică: „un murmur care e o melodie tăcută [. . .] neconținută mișcare lăuntrică, efervescență a înțelesurilor ce se interferează cu jocul de răsfrîngeri al aparențelor concrete, cu aluziile ideale și echivalențele simbolice” (*împlinire de Ion Pillat în Universul literar LI* (1942), nr. 23).

DAN PETRAȘINCU se oprește mai întîi asupra titlului ÎMPLINIRE care a fost ales de Ion Pillat în urma unei necesități interioare și din a cărui transparență reiese o maturitate ajunsă la ultima sa limpezire. Alegîndu-și sonetul ca formă de poezie, Ion Pillat își manifestă idealul clasic și realizează biruințe de conținut și expresie cu rezonanța cristalurilor veritabile. Interpretează afirmația lui Ion Pillat: „*Aceste sonete sînt un singur poem*” în sensul că sonetele sînt părțile unui tot, „momente ale unei inspirații, ale unei stări de poezie continuă”. Superficial și elegant — fără să găsească unitatea sufletească și corespondența dintre subiectele selectate și firea poetului — criticul continuă: „Rafinat și iubitor al naturii, totodată eclectic, bucolic și stilizat, poetul nu disprețuiește niciun subiect, neavînd preferințe violente și nici obsesii liniare: cuprinzător în gestul trist al iubitorului de frumos, fără însă marea tensiune care arde și deformează, el e fără dificultate cosmopolit și autohton”. Dar Dan Petrașincu găsește că temele disparate sînt unite prin egalul liniar temperamental și sensibilitate poetică (*împlinire, foeme de Ion Pillat în Viața*, II (1942), nr. 418).

După ce afirmă că esențiala caracteristică a artei lui Ion Pillat este „nota clasică, de împăcare și de eleganță reținută Cu rezonanțe potolite, patriarhale”, fără goana nebună după „noutate” și „originalitate”, *ION ȘIUGARIU* decretează volumul ÎMPLINIRE ca o sinteză poetică și un „triumf al artei” lui Ion Pillat. Cartea priveliștilor și Cartea tăriilor li reamintesc criticului de peisajele mediteraneene în plină atmosferă parnasiană și de cântare a „energiilor străbune” și a meleagurilor natale de mai târziu.

Sonetele reușite mai degrabă din punctul de vedere al efectelor de Culori reținute și plastice decât din cel al muzicalității îi amintesc criticului de „neuitatele *Triumphes* de Jose Măria Heredia”. Mai interesantă ni se pare observația că, prin reluarea materialului volumelor anterioare, pe care-l concentrează în tipare stăpinite, de autentică maturitate „poetul dă un răspuns în adânc al întrebărilor de ordin general din sufletul său”, păstrând aceeași linie de împăcare și de rezervă clasică. Cartea mărturiilor oferă sonete, care, — într-o formă limpede, cu versuri naturale și simple, într-un cadru de sobrietate și de aristocrație naturală, — mărturisesc profesiunea de credință a poetului. „Peste frământările și tristețile generale, poetul se retrage în chilia luminoasă a artei sale, împăcînd setea de veșnicie a sufletului cu melodia nepieritoare a artei pure” (*Ion Pillat. Împlinire în Revista Fundațiilor* X(1943), nr. 5).

CORNELIA BUZDUGAN-HAȚIEGANU consideră că Ion Pillat îndeplinește, la noi, însușirile pe care Boileau le cere *poetului de vocație*: claritatea stilului care să transpună perfect ideile și inefabilul poetic. Volumul ÎMPLINIRE ar conține din comandamentele artei poetice a lui Boileau.

Critica se oprește la *Mărturisiri*. . . unde Ion Pillat spune că producția sa poetică din ultimii ani e fecundată de „îndoitul aport al artei clasice și a celei populare”. Astfel în *Hellas, Endimion, Faunul, Centaurul, Lui Atlas, Narcis, Basorelief* se deosebește filonul clasic iar în: *Pastorală, Cină* și Cartea tăriilor transparent, interiorizate, liric și eresul poeziei populare. Din acest ciclu al dematerializării, al plutirii în zonele neliniștilor și tainelor, poetul nu se mai întoarce către natura exterioară de la care a pornit, ci către el însuși, Caracterizînd volumul, Cornelia Buzdugan-Hațieganu schițează portretul poetului așa cum reiese din acesta. În Cartea mărturiilor poetul se află în fața vieții cu toată povara de aspirații, iluzii și speranțe dar și de amărăciune și decepție în contact cu lumea. *Împlinirea* el nu și-o mai caută și nu și-o mai găsește decât în artă. Este eterna atitudine de amară ironie și stoică stăpînire și retragere a *Luceafărului* lui Mihail Eminescu.

Poeemele au o dublă calitate: parnasiene, — prin puterea de evocare a reliefului plastic, a luminii și subtilității cromatice, prin cultul pentru antichitate și artă înțeleasă ca ideal suprem, prin disimularea sentimentelor în haina simbolurilor sau draparea sub mantia orgoliului, — ele au în același timp haloul poeziei pure prin suflul de transcendență și adîncime a simbolurilor (*Ion Pillat, Împlinire*. Fundația pentru literatură și artă, 1942 în *România thüră*, I (1942), nr.2—3).

Critica de după anul 1965 nu se oprește prea des la volumul ÎMPLINIRE *AUREL RĂU* remarcă doar că gustul pentru sonet semnalat în volumele de tinerete devine stăpînitor deplin în volumele SCUTUL MINERVEI și ÎMPLINIRE. Criticul caracterizează perioada clasicizantă a operei lui Ion Pillat citîndu-l pe Vladimir Streinu care decretează ca versul poetului „e lucrat și rareori țîșnit, tropul — construit și dezvoltat, compunerea — învinsă, artă perfectă, în sfîrșit, a unui talent înverșunat fără crispare, armonios fără vraja și limitat fiindcă e perfect” (Madimir Streinu, *Pagini de critică literară*... p. 76). (Aurel Rău: *Ion Pillat, Antologie*... p. XXXIII.)

Observațiile lui Ov. S. CROHMĂLNICEANU scot în evidență, cu subtilitate, structura artei poetice a lui Ion Pillat care este și fundamentul volumului ÎMPLINIRE. Criticul amintește mărturisirea lui Ion Pillat despre aspirația sa de a-și acorda năvala inspirației cu sensibilitatea universală. El ajunge la aceasta prin procesul epurării „experienței vitale” de orice „*contingență logică*” în vederea obținerii aceluia „*cutremur sufletesc*” care muzicalizează priveliștile și dă plasticitate sunetelor. (*Ion Pillat: Mărturisiri*...) Ov. S. Crohmălniceanu comentează în continuare, atrăgînd atenția că poetul nu scria Sub primele, puternice impresii, deoarece subiectivismul său nu s-ar fi putut sincroniza cu sensibilitatea unui cititor „normal”. Cu toate acestea emoția își continuă viața sa secretă în subconștient, revenind în conștient ca un fruct copt. Poetul așteaptă momentul în care trăirile ating gradul de „*universalizare esențializată*” și devin astfel „*transmisibile*”. Ov. S. Crohmălniceanu crede, pe bună dreptate, că ÎMPLINIRE rezultă din conștiința poetului ajuns la revelația adîncului său sufletesc pe care și-l destăinuie prin intermediul tuturor motivelor sale anterioare pe care le tratează cu o seninătate clasică fixîndu-le în marmora sonetului. În schimbul spontaneității, criticul găsește în sonete o concentrare și o esențializare de o nespusă grație. (*Literatura română între cele două războaie mondiale*, voi. II. . . p. 123—124).

În ultimele volume: ÎMPLINIRE și CUMPĂNĂ DREAPTĂ, *CRISTIAN LIVESCU* regăsește preluate amintirile și «himerele» care l-au însoțit pe poet urmîndu-l și acum în vîrsta exilului, a izolării. Poezia pe care continuă să o genereze fostele motive și teme va beneficia de aceeași statornică pasiune a poetului „de a plasticiza abstracțiuni și de a esențializa însușiri din cele mai concrete”. Spre deosebire de alți critici, Cristian Livescu nu descoperă nici un fir conducător în poemele ultimelor volume „în care stampele trecutului sînt fixate” [...] „ca într-o galerie cu lucrări cunoscute cărora încerci să le determini sensuri noi” (*Introducere în opera lui Ion Pillat*... p. 199—200)

DUMITRU ȘERBAN DRĂGOI, — referindu-se la cele trei cicluri ale volumului ÎMPLINIRE în a căror poeme pot fi identificate motive și teme din volumele anterioare, — simte pulsînd meditația horațiană asupra scurgerii timpului, împotriva inexorabilei piciri a existenței nu poate fi opusă decât durabilitatea operei de artă (*Ion Pillat*... p. 190).

UMBRA TIMPULUI

Cronicile mai importante la volumul UMBRA TIMPULUI scot în evidență. unanım amplificarea tonului elegiac, odată cu înaintarea în vîrstă a poetului. Din punctul nostru de vedere unele poeme marchează trepte ale unei coborîrt în infernul rătăcitoarelor umbre ale trecutului.

C. D. FORTUNESCU va observa că adinca melancolie pornește tocmai din faptul că poetul iubește viața ca un păgîn și este deznădăjduit de vremelnicia ei. în privința formei, G. Fortunescu reliefează notele evolutive: cristalizarea ideilor în versuri concise, uneori chiar eliptice care sugerează mai mult decît spun (*Umbra timpului, poezii de Ion Pillat în Arhivele Olteniei*, XIX (1940), nr. 107—112),

VLADIMIR STREINU începe prin a reaminti cele două izvoare prețioase ale poeziei lui Ion Pillat din PE ARGEȘ ÎN SUS: sentimentul horatian al fugii timpului și acel al copilăriei pierdute care fie că se împletesc, fie că se desfășoară deosebit. în *Versificația modernă...* (p. 218), Vladimir Streinu remarcase că deși poezia lui Ion Pillat este aceea a unui „posident”, îndrăgostit de artă. de felul lui Alecsandri, el este atins deodată de melancolia trecutului ireversibil și mai cu seamă de resimțirea adîncă și turburătoare a zborului vremii. Volumul *Umbra timpului* accentuează identitatea lirică a lui Ion Pillat care ne atrage „pe noi cei de azi” și care-l va recomanda posterității: aceea a unui poet obsedat „de ascunsa paradă a timpului, de melancolia trecerii proprii, derivată din conștiința procesivității vîrstelor”. Doar în al doilea rînd Ion Pillat va rămîne ca „stăruitor cîntăreț al Floricai și al MiorcanUor”.

Criticul disociază deci poemele inspirate de Florica și Miorcani ca și cum ele nu ar fi scăldate de aceeași vrajă dulce-amară a timpului care absoarbe în neființă orice frumusețe și simțire (*Ion Pillat: Umbra timpului în Viața românească*, XXXII (1940), nr. 6).

CONSTANTIN FÎNTÎNERU își începe de asemenea cronica prin constatarea că în UMBRA TIMPULUI Ion Pillat cîntă dureros transformarea timpului surprinsă în succesiunea vîrstelor. *Umbra timpului* cade atunci cînd nimic nu mai contribuie ca momentul să fie reținut de memorie. Golul din prezent, imposibilitatea de a individualiza clipa prezentă printr-o bucurie sau trăire intensă face să se confunde ieri cu azi.

Dispare *timpul* — subiectivizat deci — care să rețină în amintire experiențele și care să fixeze astfel lumea sensibilă. Poetul simte golul din jurul său, constată fărîmițarea chipurilor, risipirea și pulverizarea lumii în care trăiește. El simte că se apropie de amurg și caută cu un ultim efort să simtă timpul. Poetului nu-i rămîne decît să caute datele vieții în trecut căci pentru el ciclul lor de producere s-a încheiat, viața a fost măsurată. Ceea ce a mai rămas se află doar în amintirea trecutului, nu mai este un instrument al vieții sufletești prezente, este *umbră de*

timp. Poezia lui Ion Pillat excelează prin sinceritatea tristeții (Ion Pillat: *Umbra timpului în Universul literar*, XLIX (1940), nr. 26).

PETRU COMARNESCU subliniază resemnarea stoică, din care respiră nădejdea de răscumpărare prin credință. Poetul opune veșnicia naturii, vremelniciei omului ce se oglindește doar în amintirile trecutului și este împins de timp spre moarte. Dar Ion Pillat este un om al mării contemplații, un clasic, limpede, deprins Cu limitele omenești „vrăjit dar nu amăgit” de frumusețile trecătoare. (*Note: Ion Pillat: Umbra timpului. Revista Fundațiilor Regale*, VII (1940), nr. 9)

CRISTIAN LIVESCU pare mai puțin convins de drama volumului și de sincera sa melancolie. Criticul consideră reîntoarcerea poetului în trecut numai ca o plăcere a „reîntoarcerii” și ca un joc al „imagnarului care apelează la propria sa memorie pentru a rămîne în vigoare, aflîndu-și înstrăinarea”. Cristian Livescu discerne, totuși, cu sensibilitate: „Este contemplat *nu demult* ci umbra acestui demult”, .. timpul deteriorează nu numai amintirea vieții trăite, ci și viața „imagnarului”, a cărui „memorie interioară — așa-zisa „himeerizare” — se dovedește ea însăși șubredă”.

Criticul regăsește o nouă întrupare a „*casei amintirii*” tocmai în faptul că imagnarul „se oglindește la nesfîrșit pe sine, devine robwl propriei sale reflectări, fiindu-și incintă intimă”. Dar „a căuta înapoi înseamnă a întreba de moarte”. Cristian Livescu vede spațiul poetic invadat de umbre „multiplicînd umbra timpului” și de himere desprinse din aducerile aminte ale emergenței imagnare” (*Introducere în opera lui Ion Pillat*. • p. 194—198).

INDICELE ALFABETIC AL POEMELOR
ȘI VOLUMELOR TOMULUI III

W >

T&yee^

4*

fa

- Abia sosi Prierul... 100, 363,365, 367, 368, 369, 378, 407, 441, 531-532, 543.
- Același zeu profetic..., 92, 356, 363, 365, 366, 367, 369, 370, 377, 407, 441, 522, 523, 540.
- Acrocorint, 58, 363, 365, 366, 367, 369, 372, 399, 442, 452, 453, 507.
- Adăpostit sub scutul... 93, 356, 363, 365, 370, 377, 407, 441, 523-524, 540-541.
- Adormind, 4-5, 355, 357, 364, 367, 370, 374, 440, 445, 447, 449, 450, 486.
- A doua Elegie, 43-44, 355, 358, 364, 366, 367, 371, 372, 375, 440, 448, 502.
- Ajuns acum pe culmea 90, 356, 363, 365, 366, 367, 369, 370, 377, 406, 440, 519-521, 520, 521, 539.
- Alesul, VIII, 87, 361, 363, 365, 367, 369, 385, 406, 441, 451, 519.
- Aloes, 225, 361, 366, 391, 422, 442, 465, 466, 594.
- Amintirea, 164, 365, 368, 370, 387, 417, 441, 460, 575.
- Amurg, J49, 359, 365, 368, 369, 372, 380, 412, 441, 458, 560.
- Amurg in cring, 156', 359, 365, 368, 385, 414, 441, 458, 568.
- Amurg pe Prut, 218-219, 361, 366, 367, 368, 369, 370, 386, 422, 442, 449, 466, 467, 592.
- An mort, 208, 361, 366, 368, 370, 390, 421,442, 464,466,467, 589.
- Apa de izvor, 239, 392, 423, 442, 464, 466, 467, 600.
- A patra Elegie, 47, 355, 360, 364, 367, 368, 370, 372, 376,404,440,445, 448, 449, 450, 504-505.
- Apă neînceptută, 152, 359, 365, 368, 413, 441, 458, 563.
- Artă poetică//I/, XIX, 149, 359, 365, 367, 368, 371, 372, 380, 412, 441, 458, 560.
- Artă poetică/H/, 153, 359, 365, 368, 382, 413, 441, 458, 564.
- Artă poetică/HI/, 160, 359, 365, 368, 416, 441, 458, 571.
- Asemănări, 156, 359, 365, 368, 380, 414, 441, 458, 568.
- ASFODELĂ, 350, 362, 364, 453.
- Asfodelă, 62, 355, 363, 366, 367, 372, 374, 405, 440, 445, 446, 452, 453, 509.
- Assisi, 29, 355, 357, 360, 364, 376, 403, 440, 449, 450, 497.
- Atit ți—am privit trupul..., (stanțe) 23i, 361, 366, 368,378, 422, 441, 469, 596-597.

- A treia Elegie, XI, 45-46, 355, 358, 364, 367, 369, 370, 372, 376, 404, 440, 448, 449, 450, 503-504.
- Așa cum în furtună, (Stanțe) 235, 361, 366, 368, 379, 422, 441, 469, 598.
- BALCIC, XXXIII, 109, 350 (I.C.), 356, 362, 368, 435, 440, 448, 451, 455, 454, 465, 466, 469, 546, 662-666.
- Balcic, 116, 361, 362, 368, 386, 409, 441, 455, 456, 548.
- Balcic biblic, 111, 355, 362, 371, 374, 408, 440, 444, 447, 448, 455, 456, 547.
- Balcic lunar, 117-118, 361, 362, 365, 379, 409, 456, 548.
- TJalcic de seara, 112, 360, 362, 374, 408, 440, 441, 444, 447, 448, 449, 455, 456, 547.
- Basm, 298, 362, 366, 367, 427, 443, 472, 473, 474, 630.
- Basorelief, 267, 362, 363, 366, 370, 394, 424, 442, 471, 473, 474, 612.
- BĂTRÎNIT. XIX, 364.
- Beșug, 154, 359, 365, 368, 382, 414, 441, 457, 458, 566.
- Bujori sălbateci, 168, 365, 367, 368, 372, 388, 418, 441, 460, 578.
- Buratec lunar, 242, 361, 367, 389, 423, 442, 449, 469, 600.
- Bust antic, 68, 356, 360, 363, 365, 405, 440, 446, 449, 452, 512.
- CAIETUL VERDE, XI, XIV, XXXIII, 348, (I.C.), 355, 359, 360, 364, 366, 367, 368, 369, 370, 430, 440, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 455, 465, 466, 642-653.
- Călătorire, 16, 355, 356, 360, 364, 366, 367, 370, 374, 402, 440, 445, 449, 450, 492-493.
- Calea nopții, 150, 359, 365, 368, 412, 441, 457, 459, 561.
- Calendar, 280, 362, 366, 369, 396, 425, 443, 472, 473, 474, 619.
- Camee, 158, 359, 365, 368, 381, 415, 441, 458, 670.
- Capre, 80, 363, 365, 399, 406, 443, 453, 517.
- Cartea mărturiilor, XXI, nr. 1, 286, 362, 366, 367, 371, 470, 474, 622.
- Cartea țăriilor, 268, 362, 366, 367, 371, 470, 471, 474, 612.
- Cartea priveliștilor, 250, 362, 366, 367, 370, 470, 471, 474, 602.
- Casa copilăriei, 155, 359, 365, 368, 383, 414, 441, 457, 458, 567.
- Casă la Balcic, (B), 122, 361, 362, 365, 386, 409, 442, 455, 456, 549.
- Casă la Balcic (P.V.), 156, 359, 365, 368, 381, 414, 441, 459, 568.
- Castana, 155, 359, 365, 367, 368, 370, 381, 414, 441, 458, 459, 566.
- Cățelul pământului, 165, 365, 368, 387, 418, 441, 460, 576.
- Ceas pierdut, 302, 361, 366, 370, 392, 421, 442, 464, 466, 467, 587.
- Ceas tainic, 319, 367, 369, 371, 372, 397, 427, 443, 467, 478, 634.
- Centaurul, 264, 362, 363, 366, 369, 393, 424, 443, 472, 473, 474, 610.
- Centaurul bătrîn, 65—66, 355, 356, 360, 363, 364, 365, 366, 375, 405, 440, 445, 449, 452, 453, 510-511.
- Cer răsturnat, 166, 365, 368, 387, 418, 441, 460, 577.
- Cetatea din mare, 165, 365, 368, 387, 417, 441, 460, 576.
- Chemare, 291, 362, 366, 400, 426, 443, 472, 473, 474, 625-626.
- Chiparoșii, 282, 362, 366, 370, 393, 425, 443, 472, 473, 474, 620.
- Cicladcle, 72, 361, 362, 365, 367, 368, 379, 406, 441, 450, 452, 453, 515.
- Cimitir, 281, 362, 366, 370, 425, 443, 471, 473, 474, 619.
- Cimitir tătäresc (B), 137, 365, 368, 369, 372, 391, 410, 442, 455, 456, 464, 465, 554.
- Cimitir tătäresc (P.V.), 157, 359, 365, 368, 369, 380, 441, 445, 458, 569.
- Cimitir tătäresc (P.V.), 167, 359, 367, 368, 388, 418, 441, 460, 578.
- Cimitir turcesc, 167, 365, 368, 388, 4 ÎS, 441, 460, 578.
- Cină, 255, 362, 366, 367, 368, 369, 393, 423, 443, 471, 473, 474, 604.
- Cină cu pești, 119, 361, 362, 365, 367, 368, 386, 409, 441, 455, 456, 549.
- Ciocîrlia, 158, 359, 365, 367, 368, 369, 372, 381, 415, 441, 458, 570.
- Circ planetar, 174, 366, 375, 419, 440, 460, 461, 462, 463, 466, 581.
- Cînd rîzi își scutur salba..., 232, 361, 366, 367, 368, 379, 422, 441, 449, 469, 597.
- Cîntec (V.R.), 193, 366, 369, 401, 420, 438, 461, 462, 463, 585.
- Cîntec (U.T), 205, 361, 366, 367, 370, 371, 372, 389, 421, 442, 464, 466, 467, 588.
- Cîntec de vremelnice, 361.
- Cîntec de vremelnice, 203—204, 361, 367, 368, 370, 372, 379, 421, 441, 464, 466, 467, 468, 469, 588.
- Cîntece pentru lumină, 361, 451.
- Cîntec pentru lumină, 240, 361, 366, 367, 368, 386, 423, 442, 449, 451, 469, 600.
- Cîntec pentru tine, 237—239, 364, 366, 367, 391, 423, 442, 467, 599.
- Cîntecul lui Aii, 113—114, 355, 356, 360, 362, 373, 408, 440, 444, 445, 448, 449, 455, 547.
- Cîntecul verii, 319, 367, 371, 398, 427, 443, 476, 477, 478, 634.
- Cocorii, 18, 356, 364, 367, 369, 373, 375, 402, 440, 449, 450, 494.
- Colori, 148, 359, 365, 368, 380, 411, 441, 457, 458, 558.
- Conac de altădată, 161, 359, 365, 368, 380, 411, 441, 457, 458, 558.
- Conac de altădată, 161, 3 IC. 359, 367, 368, 370, 441, 458, 459, 572, 573.
- Copilărie, 161, 359, 365, 368, 416, 441, 458, 572.
- Clopot de taină, 167, 365, 368, 387, 418, 441, 460, 577.
- Cra-ro-ra-ra, 206, 361, 366, 368, 370, 392, 421, 442, 464, 466, 467, 588.
- Crăciun, 160, 359, 365, 368, 369, 415, 441, 459, 571.
- Crez, 194, 366, 400, 420, 4 43, 463, 586.
- Cristal, 288, 362, 366, 398, 426, 443, 472, 473, 474, 623.
- Ctitorul, 268, 362, 366, 394, 425, 443, 472, 473, 474, 612.
- Cu armonie simplă..., 95, 356, 363, 365, 367, 368, 369, 370, 377, 407, 441, 526, 541-542.
- Cucul și privighetoarea, 355, 399, 428, 443, 476, 479, 637.
- Cules, 189, 366, 370, 392, 420, 442, 461, 462, 463, 584.

- Cules de zi, 128-129, 361, 362, 365, 387, 410, 442, 551.
- CUMPĂNĂ DREAPTĂ, XXXIII, XXXIV, 367, 369, 370, 427, 440, 478, 633.
- Cupa, 183, 366, 367, 394, 420, 443, 462, 463, 583.
- Cu sculptorul stă piatra..., 231, 361, 366, 367, 368, 389, 422, 441, 449, 469, 596.
- Dafni, 56-57, 356, 363, 365, 367, 370, 404, 440, 452, 453, 507.
- Dansatoarea, 33, 357, 360, 364, 366, 367, 370, 376, 403, 441, 445, 446, 450, 499.
- Darul, 154, 359, 365, 368, 382, 413, 441, 458, 459, 565.
- Datoria de Vincent Muselli, 362.
- De Paști, 22-23, 355, 357, 360, 364, 366, 396, 402, 440, 450, 495.
- Deoarece senino 91, 356, 363, 365, 367, 370, 373, 377, 406, 440-441, 522, 540.
- De-o fi să fie raiul, 34, 355, 357, 360, 364, 369, 370, 402, 440, 444, 446, 447, 448, 449, 450, 495-496.
- Delfi, 61, 363, 365, 367, 369, 399, 405, 442, 452, 453, 508.
- Despăduriri, 169, 365, 368, 388, 419, 441, 460, 579.
- Destin, 334, 367, 369, 400, 428, 443, 476, 477, 478, 479, 639.
- Dezamăgire, 152, 359, 365, 368, 413, 441, 458, 563.
- Din fluier ciobănesc, I—XII, 307—311, 367, 394, 427, 443, 477, 478, 634.
- Din Helicon coboară 104, 356, 365, 367, 368, 441, 370, 378, 408, 535-537, 545.
- Din ramele iatacului vechi, 207, 361, 366, 368, 370, 391, 421, 442, 464, 466, 467, 588-589.
- Din toate numai roză I O 2, 356, 363, 365, 368, 370, 407, 441, 533—534.
- Dyonisopolis, 125, 361, 362, 365, 367, 386, 409, 442, 455, 456, 550.
- Don Quichote, 300, 362, 366, 367, 369, 370, 372, 397, 427, 442, 464, 471, 473, 474, 631.
- Dorința, 148, 359, 365, 368, 380, 411, 441, 457, 458, 558.
- Driada, 158, 359, 365, 368, 370, 382, 415, 444, 458.
- Drum de noapte, 155, 359, 365, 368, 384, 414, 441, 458, 459, 566.
- Drum lăuntric, 351 (I.C.), 463, 464.
- DRUM LĂUNTRIC, 461, 467, 468, 469.
- Drumul din basme, 190, 366, 396, 420, 443, 462, 463, 468, 584.
- Drumul magilor, traducere din T.S. Eliot, 355.
- Elegie, 209, 361, 366, 367, 368, 370, 374, 391, 421, 442, 464, 467, 589.
- Elegie în fața mării, 39—40, 360, 361, 364, 366, 367, 369, 370, 384, 389, 404, 441, 449, 450, 451, 500.
- Elegie în pădure, XVI, 36-37, 355, 360, 364, 366, 367, 372, 374, 403, 440, 449, 450, 500.
- Elegie în toamnă, 38, 355, 356, 360, 364, 369, 372, 374, 403, 440, 449, 450, 500.
- Elegie pentru mine, 41—42, 355, 357, 358, 360, 364, 366, 369, 370, 372, 375, 404, 440, 445, 448, 449, 501-502.
- Elegii marine, 361, 451, 551.
- Endimion, 262, 362, 363, 366, 369, 394, 424, 442, 471, 473, 474, 608-609.
- Epidaur, 59, 363, 365, 367, 399, 405, 443, 452, 453, 507.
- Eternități, vremelnicii, 284, 362, 366, 369, 370, 398, 426, 443, 472, 473, 474, 621.
- Fagul, 175, 366, 370, 374, 419, 440, 462, 463, 581.
- Farmec, 294, 362, 366, 397, 426, 442, 471, 473, 474, 628.
- Fată la fântină, 157, 359, 365, 368, 381, 414, 441, 459, 568.
- Faunul, 263, 362, 363, 366, 369, 394, 424, 442, 471, 473, 474, 609.
- Fericirea, XIII
- Floare tîrzie, 166, 365, 368, 418, 441, 460, 577.
- Floarea vremii, 153, 359, 365, 368, 382, 413, 441, 458, 565.
- Floarea din fereastră, J23, 361, 362, 365, 368, 370, 386, 409, 442, 455, 456, 550.
- Floare tîrzie, 166, 365, 368, 418, 441, 577.
- Frate iconar, 270, 362, 366, 394, 425, 443, 471, 472, 473, 474, 614.
- Frații, 246, 361, 366, 368, 389, 423, 442, 464, 466, 467, 602.
- Friză/I/, 163, 359, 365, 367, 368, 371, 383, 417, 441, 459, 474.
- Friză/II/, 163, 359, 365, 367, 368, 369, 372, 382, 417, 441, 459, 575.
- Friză/III/, 163, 359, 365, 368, 382, 417, 441, 459, 575.
- Golful, 157, 359, 365, 368, 382, 415, 441, 458, 569.
- Gorgane pe Bărăgan, 164, 365, 368, 387, 417, 441, 460, 576.
- Grădinarul, 297, 362, 366, 367, 426, 442, 471, 473, 474, 629.
- Groapă nouă, 147, 359, 365, 368, 380, 411, 441, 457, 458, 557.
- Hanul vechi, 160, 359, 365, 368, 382, 416, 441, 458, 459, 572.
- Har, 289, 362, 366, 369, 396, 426, 443, 472, 473, 474, 624.
- Helladă (G.Z.), 363.
- Helladă, 52, 355, 356, 360, 365, 366, 367, 369, 370, 372, 374, 376, 404, 440, 444, 446, 450, 452, 453, 506.
- Hellas, 260, 362, 366, 367, 369, 393, 424, 443, 472, 473,*474, 607.
- Heraclit, 159, 359, 365, 368, 383, 413, 441, 458, 564.
- Heruvim, 273, 362, 366, 398, 426, 398, 425, 443, 472, 473, 474, 615.
- Himet, 55—56, 356, 363, 365, 366, 404, 440, 452, 453, 507.
- Hokusai, 236, 362, 366, 368, 396, 424, 443, 472, 473, 474, 606.
- Horoscop, 316, 397, 427, 443, 477, 478, 634.
- Iarnă, 149, 359, 365, 367, 369, 372, 380, 412, 441, 458, 559.
- Iarnă tîrzie, 220, 361, 366, 392, 422, 442, 464, 466, 467, 593.
- Icar cum îl sfidase 101, 356, 363, 365, 368, 370, 378, 407, 441, 532, 541.
- Icoană pe sticlă, 28, 355, 357, 360» 364, 369, 370, 371, 375, 403, 440, 447, 449, 450, 497.
- Inima, 162, 359, 365, 368, 384, 416, 441, 459, 574.

- Inscripție votivă, 34, 358, 360, 364, 366, 378, 403, 440, 445, 450, 499.
- INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE, XXXIII, XXXIV, 345, 395, 429, 443, 448, 639, 640.
- Insula, (T-P-), Amurgul lăsase 63, 363, 365, 366, 399, 405, 443, 452, 453, 509.
- Insula (T.P.), Insula mică era ... 6 85-86, 361, 365, 371, 386, 406, 442, 453, 518.
- Insulă, Cu fruntea ei 71, 355, 357, 360, 363, 365, 366, 367, 371, 376, 405, 440, 450, 452, 453, 513-514.
- Insula de mirodenii, 150, 359, 365, 368, 412, 441, 459, 561.
- Insulă toamna, 140, 362, 365, 369, 372, 392, 410, 442, 455, 456, 464, 554.
- Ispita frumuseții, 152, 366, 369, 394, 419, 443, 463, 464, 583.
- Izvorul unde tînăr 233, 361, 366, 367, 368, 379, 422, 441, 4 49, 469, 597.
- îmbrățișare, 146, 359, 365, 368, 369, 371, 380, 411, 441, 457, 458, 556.
- împăcare, 338, 399, 429, 443, 477, 479, 637.
- ÎMPLINIRE. XXI, nr. 1, XXIV, XXXIII, 249, 350 (lc), 362, 363, 364, 367, 368, 369, 370, 439, 440, 448, 461, 464, 465, 469, 470, 472, 474, 475, 546, 678-683.
- împlinire (H), HO, 361, 362, 365, 366, 368, 371, 373, 386, 408, 441, 455, 456, 546.
- împlinire, (IM), 286. 362, 366, 367, 398, 428, 443, 472, 473, 474, 622.
- în căutarea prăzii 105, 356, 365, 367, 368, 370, 378, 408, 44 1, 537, 545.
- înger rămas, 274, 362, 366, 369, 393, 425, 443, 472, 473, 474, 616.
- înnoptare, 210, 361, 366, 367, 370, 421, 442, 466, 467, 590.
- înserare (B.), 133, 365, 368, 390, 410, 441, 455, 456, 552.
- înserare (U.T.), 221, 361, 366, 389, 422, 442, 464, 466, 467, 593.
- înserare (P.V.), 168, 365, 368, 369, 388, 419, 441, 460, 578.
- înserare (CD.), 325, 398, 428, 443, 476, 477, 478, 479, 635.
- în toamnă, 199, 361, 366, 367, 368, 370, 372, 390, 420, 442, 464, 466, 467, 586-557.
- întîile micșunele, 167, 365, 368, 388, 418, 441, 460, 578.
- întîlniri, 145, 359, 365, 367, 368, 381, 411, 441, 458, 558-
- întoarcere, 167, 365, 368, 370, 388, 418, 441, 460, 578.
- Joc de flăcări, 275, 362, 363, 366, 367, 398, 425, 442, 471, 473, 474, 618.
- Jucării, XVI.
- Lacrimi, 166. 365, 368, 387, 418, 441, 460, 577.
- La iaz, 155-157, 366, 390, 420, 442, 460, 462, 463, 584.
- Lalele, 168, 365, 368, 388, 418, 441, 460, 578.
- La moara rea, 252, 362, 366, 369, 394, 423, 443, 472, 473, 474, 603.
- La o alegere proprie din C.eorge, Hofmannsthal și Rilke, 366, 400, 420, 44 3, 463, 586.
- La Roma cînd Horațiu..., 98, 356, 363, 365, 367, 368, 370, 377, 407, 441, 528-529, 542-543.
- Lasă-mi-te lasă..., 235, 391, 423, 442, 464, 466, 467, 599.
- La im poet, 77, 355: Lui Mistral, 360, 363, 365, 366, 375, 406, 440, 4 49, 433, 516.
- Legende, 301, 362, 366, 398, 427, 443, 472, 473, 474, 631.
- Logodnă, J50, 359, 365, 384, 412, 441, 458, 561.
- Lui Atlas, 265, 362, 363, 366, 396, 396, 424, 443, 471, 473, 474, 611.
- Lună pe mare. 121, 361, 362, 365, 367, 368, 369, 373, 386, 409, 441, 455, 456, 549.
- Luntrașul, 166, 359. 365, 367, 368, 370, 372, 387, 4 18, 4 41, 460, 577.
- Mare pămînteană, 158, 355, 359, 365, 368, 384, 415. 441, 458, 459, 570,
- Mare sudică, 150, 359, 365, 368, 384, 412, 441, 458, 561.
- Marinarul, 151, 359, 365, 368, 381, 412, 441, 459, 562.
- Marmură greacă, 163, 359, 365, 368, 416, 441, 459, 574.
- Măgărușul, 157, 359, 365, 368, 382, 414, 441, 458, 569.
- Mărturie, 341, 367, 401, 429, 443, 478, 479, 638.
- Melancolie, 149, 359, 365, 368, 369, 385, 412, 441, 560.
- Menire (C.D.), 342, 369, 370, 371, 400, 429, 443, 478, 638.
- Menire (P.V.), 155, 359, 365, 384, 414, 441, 457, 458, 567.
- Mit, 73-74, 361, 365, 367, 406, 442, 450, 453, 515.
- Moartea păstorului, 81—82, 361, 363, 365, 370, 389, 406, 442, 452, 518.
- Mortul, 13-14, 355, 356, 360, 364, 366, 367, 369, 373, 402, 440, 444, 445, 446, 449, 450, 490—492.
- Murmur etern, 154, 359, 365, 368, 383, 413, 441, 457, 459, 565.
- Narcis (ÎM), 266, 362, 363, 366, 369, 396, 424, 443, 472, 473, 474, 611.
- Narcis (C.D.), 324, 369, 371, 396, 428, 443, 476, 477, 479, 635.
- Natură moartă, 258, 362, 366, 367, 369, 396, 424, 443, 472, 473, 474, 606.
- Navigatorii, 151, 359, 365, 367, 368, 372, 384, 412, 441, 457, 458, 562.
- Navigatorul, 299, 362, 366, 369, 427, 443, 471, 473, 474, 630-631.
- Necunoscuti/I/, 329, 367, 400, 428, 443, 476, 477, 479, 636.
- Necunoscuti/II/, 330, 367, 400, 428, 443, 476, 477, 479, 636.
- Necunoscuti/III/, 331, 367, 369, 400, 428, 443, 476, 477, 479, 636.
- Nemuriri plăpînde, 166, 365, 368, 387, 418, 441, 460, 577.
- Neptun pe mări 95, 363, 365, 367, 370, 377, 407, 441, 525, 541.
- Nespovedită mic..., 103, 356, 363, 365, 368, 369, 370, 378, 408, 441, 535, 545.
- Nocturnă, 155, 359, 365, 367, 368, 384, 414, 441, 457, 458, 567.
- Nomadul, 251, 362, 366, 368, 394, 423, 443, 472, 473, 474, 602.
- Norii, 155, 359, 365, 368, 384, 415, 441, 458, 570.
- Norul, 31-32, 355, (Un nor) 358, 360, 364, 366, 367, 369, 372, 373, 403, 440, 444, 446, 450, 498-499.
- Nu-mi pasă dacă-n juru-mi..., 234, 361, 366, 367, 368, 379, 422, 441, 449, 469, 597.
- Nu-s vindecat cu totul 106, 356, 365, 369, 370, 378, 408, 441, 538, 545.

Octombrie, 25, 355, 360, 364, 366, 369, 375, 403, 440, 446, 447, 449, 450, 496.
 Odaia ei, 6, 355, 356, 360, 364, 367, 370, 371, 376, 401, 440, 445, 447, 448, 419, 450, 487.
 Oglinda fermecată, 17, 355, 356, 357, 360, 364, 366, 370, 374, 402, 440, 444, 445, 449, 450, 493.
 Oglindiri, 323, 367, 371, 398, 425, 443, 476, 477, 478, 479, 635.
 Omul și faunul, trad. din Ștefan George, 360, 451.
 Olimpia, 60, 363, 365, 367, 369, 399, 405, 443, 508.
 Ornic, 15, 360, 364, 370, 378, 402, 440, 443, 449, 450, 492—493.
 Ovidiu, 75-76, 363, 365, 366, 367, 369, 371, 373, 406, 440, 453, 516.

 Pan, 146, 359, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 380, 411, 441, 457, 458, 556.
 Panta rhei, 212, 361, 366, 368, 392, 421, 442, 464, 466, 467, 591.
 PASĂREA DE LUT, 349, 356-358, 445, 446, 451.
 Pasărea de lut, XIX, 341, 356, 366, 389, 423, 442, 451, 469, 600.
 Pasărea din basm, 149, 359, 365, 368, 369, 383, 411, 441, 458, 559.
 Pasărea mării, 150, 359, 365, 368, 369, 384, 412, 441, 561.
 Pastorală, 254, 362, 366, 393, 443, 472, 473, 474, 475.
 Patinor, VII, 303, 362, 366, 369, 370, 397, 427, 442, 471, 473, 474, 633.
 Părăsire, 161, 359, 365, 368, 416, 441, 458, 459, 573.
 Părere, 293, 362, 366, 367, 371, 397, 426, 442, 471, 473, 474, 627.

Părerii, 156, 359, 365, 368, 383, 414, 441, 457, 458, 568.
 Păstor ionian, 64, 355, 356, 360, 363, 365, 366, 367, 371, 372, 376, 405, 440, 445, 449, 452, 453, 510.
 Păstorul (P.V.), 163, 359, 365, 367, 368, 383, 417, 411, 441, 458, 459, 575.
 Păstorul mării, 146, 359, 365, 367, 368, 369, 380, 411, 441, 457, 458, 556.
 Păstor și faun, 361.
 Păstorul și faunul, 78-79, 361, 363, 365, 366, 367, 372, 389, 406, 442, -152, 453, 517.
 PE ARGEȘ ÎN SUS, XIV, XVI, 346, 445, 448.
 Pegas, 192, 362, 366, 397, 426, 442, 471, 473, 474, 626.
 Pe mări nu poate vasul..., 99, 356, 363, 365, 368, 370, 377, 407, 441, 530-531, 543.
 Pe rugul ce mă arde., 234, 361, 366, 367, 368, 379, 422, 441, 449, 469, 598.
 Pescăruși, 168, 365, 367, 372, 388, 419, 441, 460, 579.
 Pescărușul, XIX, 143-144, 361, 362, 365, 371, 391, 410, 442, 455, 456, 464, 555.
 Pe țârm, 130, 361, 362, 365, 367, 369, 370, 371, 391, 410, 442, 455, 456, 551.
 Piatră, 135-136, 361, 365, 368, 391, 410, 441, 455, 456, 464, 465, 553.
 Piersicul 21, 355, 357, 360, 364, 370, 402, 440, 445, 450, 495.
 Pîndă, 211, 361, 366, 367, 368, 392, 421, 442, 464, 466, 467, 590.
 Plaja, 151, 359, 365, 367, 368, 372, 384, 412, 441, 457, 458, 562.
 Plajă pustie, 327, 361, 362, 365, 387, 409, 442, 551.

J
 •,
 |
 †!
 '•\
 †
 *
 • I
 d
 I
 |
 ì
 ||
 |
 ;
 \

 POEME ÎNTR-UN VERS, XIX, XXXIII, 145, 349, 358, 359, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 436, 440, 448, 456, 457, 458, 459, 466, 666-678.
 Poemul într-un vers, 146, 359, 365, 367, 369, 370, 371, 372, 384, 394, 410, 441, 457, 458, 555.
 Poetul (P.V.), 162, 359, 365, 368, 370, 416, 441, 458, 573.
 Poetul (U.T.), 226-227, 361, 366, 370, 390, 422, 442, 595.
 Poetul (ÎM), 250, 362, 366, 367, 396, 423, 443, 472, 473, 474, 602.
 Poetul trădat, 154, 359, 365, 368, 383, 413, 441, 457, 458, 566.
 Popas, 361.
 Popas, 159, 359, 365, 367, 368, 372, 385, 415, 441, 458, 571.
 Popor nomad/I/, 159, 359, 365, 368, 372, 385, 415, 441, 459, 571.
 Popor nomad/II/, 159, 359, 365, 368, 441, 459, 571.
 Port breton, 257, 362, 366, 393, 424, 443, 472, 473, 474, 606.
 Portret, 153, 359, 365, 367, 368, 381, 413, 441, 458, 564.
 Post mortem, XVI, 343, 367, 369, 370, 371, 400, 429, 443, 476, 477, 478, 638.
 Poteca din pădure, 184, 366, 367, 368, 371, 372, 390, 420, 442, 461, 462, 463, 583.
 Potir amar, 290, 362, 366, 370, 426, 443, 472, 473, 474, 625.
 Precum de orice lucru..., 232, 361, 366, 367, 368, 379, 422, 441, 449, 469, 597.
 Precum prin crîng 94, 355, 363, 365, 367, 370, 377, 407, 441, 524, 541.
 Prevestire (ÎM), 269, 362, 366, 369, 371, 393, 425, 442, 472, 473, 474, 613.

Prevestire (P.V.), 160, 359, 365, 368, 382, 393, 416, 441, 458, 459, 572.
 Prezență, 332, 367, 369, 371, 400, 428, 443, 476, 477, 478, 479, 636.
 Prier, 168, 365, 368, 389, 419, 441, 460, 578.
 Primăvară (P.V.), 165, 359, 365, 368, 388, 417, 441, 460, 576.
 Primăvară (U.T.), 228-229, 361, 366, 369, 390, 422, 442, 466, 598.
 Primăvară nouă, 20, 355, 356, 360, 364, 375, 402, 440, 445, 450, 494.
 Primăvară pastorală, 164, 365, 368, 388, 417, 441, 460, 576.
 Prinos (R), 134, 362, 365, 368, 391, 410, 442, 455, 456, 464, 465, 553.
 Prinos (T. P.), 67, 134, 358, 360, 363, 365, 375, 405, 440, 445, 449, 452, 453, 511.
 Priveghi, 279, 362, 366, 369, 393, 425, 443, 475, 473, 474, 618.
 Prolog la un poem părăsit..., 176—178, 366, 367, 370, 375, 419, 440, 449, 462, 463, 581.
 Prund, 180-181, 366, 367, 372, 419, 440, 461, 463, 588.
 Pustnic, 271, 362, 366, 394, 425, 443, 472, 473, 474, 614.

 Răsărit de soare, 261, 362, 363, 366, 397, 424, 443, 472, 473, 474, 603.
 Recuerdo, 9, 355, 356, 360, 364, 366, 367, 369, 370, 374, 401, 440, 444, 445, 448, 449, 450, 488.
 Regăsire (ÎM), XVIII, 302, 362, 366, 369, 371, 398, 427, 443, 472, 473, 474, 632.
 Regăsire (C. D.), 322, 367, 398, 428, 443, 476, 477, 478, 635.
 Reîntoarcere, 156, 359, 365, 367, 368, 369, 370, 381, 414, 441, 459, 567_

- Rod, 217, 361, 366, 367, 390, 422, 442, 464, 466, 467, 592.
- Roza din urmă, 224, 361, 366, 370, 389, 422, 442, 465, 466, 467, 594.
- Roză, 275, 362, 366, 396, 425, 443, 472, 473, 474, 616.
- Saadi, 296, 362, 366, 369, 397, 426, 442, 471, 473, 474, 628-629.
- San Francesco nel deșerte-, 164, 359, 365, 368, 385, 417, 441, 459, 575.
- Sarcofag, 115, 357, 360, 362, 365, 372, 377, 409, 440, 445, 446, 448, 455, 548.
- Sarcofag tracic, 126, 361, 362, 365, 367, 371, 386, 409, 442, 455, 456, 550.
- Să-ți pot uita făptura..., 235, 361, 367, 368, 379, 422, 441, 449, 469, 598.
- Scamatorul, 222-223, 361, 366, 368, 369, 372, 391, 422, 442, 464, 466, 467, 594.
- Scitul, 11, 355, 357, 360, 364, 366, 367, 376, 369, 402, 426, 440, 448, 449, 450, 489—490.
- Sclave, 159, 359, 365, 368, 385, 415, 441, 459, 471.
- Scoica, 141-142, 361, 365, 368, 410, 451, 554.
- Scrisoare, 2—3, 355, 356, 360, 364, 366, 367, 369, 370, 373, 401, 440, 444, 446, 448, 449, 450, 484-485.
- SCUTUL MINERVEI, V, n. 1, XIII, XXXIII, 89, 348, 355, 363, 364, 365, 366, 368, 369, 370, 406, 434, 448, 452, 453, 457, 466, 519, 658—662.
- Seară la Stîncă, 188, 366, 367, 370, 386, 420, 442, 460, 461, 462, 463, 584.
- Seara la țärm..., 124, 361, 362, 365, 367, 368, 386, 409, 442, 448, 455, 456, 550.
- Seara la Voroneț, 152, 359, 365, 367, 368, 369, 372, 385, 413, 441, 459, 563.
- Seară pascală, 26-27, 355, 356, 357, 360, 364, 377, 403, 440, 449, 450, 497.
- Seară pe ape, XXI. 138-139, 361, 362, 365, 368, 369, 370, 373, 392, 410, 442, 451, 456, 464, 465, 554.
- Sfîrșit de iarnă, 164, 359, 365, 368, 388, 417, 441, 460, 576.
- Singur (P. V.), 161, 359, 365, 368, 370, 384, 416, 441, 458, 459, 573.
- Singur (C. D.), 333, 367, 369, 370, 371, 372, 400, 428, 443, 476, 477, 478, 479, 636.
- Sirena, 84, 365, 367, 400, 406, 443, 453, 518.
- Sînge străbun, 10, 355, 357, 361, 364, 366, 385, 402, 442, 449, 450, 451, 488-489.
- Singele vieții, 169, 365, 368, 370, 389, 419, 441, 460, 579.
- Sinii, 179, 366, 367, 376, 419, 440, 448, 452, 460, 462, 463, 583.
- Smochinul necroditor, 362, 455.
- Soartă, 213, 361, 366, 368, 391, 421, 464, 466, 467, 591.
- Solie, 326, 367, 369, 398, 428, 443, 476, 477, 478, 479, 635.
- Sonet, 7, 355, 357, 364, 378, 401, 440, 445, 449, 450, 487.
- Sonetul, 287, 362, 366, 397, 426, 443, 472, 473, 474, 623.
- Spectrul rozeei, 276, 362, 366, 369, 370, 394, 425, 443, 474, 617.
- Stanțe, 231-236, 361, 372, 422, 445, 447.
- Stanțe pe un motiv de Ronsard, 6, 355, 357, 360, 364, 366, 376, 401, 441, 445, 447, 449, 450, 488.
- Stăpînul insulei, traducere din Ștefan George, 355.
- Stăpînul mării, 165, 365, 368, 369, 388, 417, 441, 460, 576.
- Stelă, 83, 363, 365, 399, 406, 443, 452, 453, 518.
- Stelă de dansatoare. XIII. 147, 359, 365, 367, 368, 372, 385, 411, 441, 459, 558.
- Stelă de mim, 147, 359, 365, 368, 411, 441, 459, 557.
- Stelă funerară, 147, 359, 365, 368, 380, 385, 411, 441, 459, 557.
- Stele, 235, 362, 366, 369, 396, 426, 442, 464, 471, 473, 474, 621.
- Stella maris, 120, 361, 362, 365, 379, 409, 441, 445, 456, 549.
- Stîna părăsită, 312-313, 367, 394, 427, 443, 477, 478, 634.
- Stol coborît, 153, 359, 365, 368, 383, 413, 441, 458, 565.
- Sub rod se ndoaie pomul..., 97, 356, 363, 365, 367, 368, 370, 377, 407, 441, 527-528, 540.
- Suflet, 214, 361, 366, 391, 422, 442, 464, 467, 468, 591.
- Sunium, 53, 363, 365, 404, 452, 440, 453, 506.
- Șarpele casei, 244-245, 366, 390, 423, 442, 464, 466, 467, 601.
- Tăcere, 247-248, 361, 366, 368, 369, 378, 423, 441, 451, 469, 602.
- Te am regăsit..., 107, 356, 365, 368, 370, 378, 408, 441, 539, 546.
- Templu antic, 162, 359, 365, 367, 368, 369, 416, 441, 459, 574.
- Terține (V. R.), 192, 366, 372, 400, 420, 443, 463, 585.
- Terține (C. D.), 339, 367, 369, 400, 429, 433, 443, 478, 479, 637.
- Timpul, 283, 367, 369, 370, 372, 393, 426, 442, 471, 472, 473, 621.
- Tinerete, 151, 359, 365, 367, 368, 369, 372, 383, 413, 441, 458, 563.
- Tipar (U. T.), 216, 361, 366, 370, 391, 422, 442, 464, 466, 467, 593.
- Tipar (P. V.), 153, 359, 365, 368, 383, 413, 441, 458, 564.
- Toamnă (IM), 272, 362, 366, 369, 394, 425, 443, 472, 473, 474, 615.
- Toamnă (C. D.), 320-321, 367, 371, 397, 400, 428, 443, 476, 477, 479, 635.
- Toamna copilăriei, 161, 359, 365, 368, 416, 441, 458, 459, 572.
- Toledo, 30, 355, 357, 360, 364, 372, 376, 403, 440, 447, 449, 450, 497-498.
- Transhumantă, XVI, 317, 367, 369, 372, 397, 427, 443, 476, 477, 478, 634.
- Trecutul, 151, 359, 365, 368, 369, 412, 441, 458, 562.
- Trepte, 296, 362, 366, 367, 369.
- Trup de fată, 148, 359, 365, 367, 368, 380, 411, 441, 457, 458, 558.
- Ture bătrîn, 157, 359, 365, 367, 368, 381, 414, 441, 458, 459, 569.
- Țara (C. V.): 19, 360, 364, 366, 367, 370, 371, 377, 402, 440, 445, 449, 450, 494.
- Țara (P. V.). 165, 365, 367, 368, 370, 372, 373, 388, 418, 441, 460, 577.
- ȚĂRM PIERDUT, V, n. 2, XVI, XXXIII, 51, 349 (I.C.), 360, 365, 366, 367, 369, 370, 432, 448, 449.

451, 452, 453, 460, 461,463,464,
465, 466, 467, 505, 653-658.

Țărm pierdut 361.

Țărm pierdut, 69—70, 361, 363, 365,
366, 367, 385, 405, 441, 450, 453,
454, 512.

Țărm pontic, 131-132, 361, 362, 365,
391, 410, 442, 455, 457, 464, 465,
552.

Țărm sudic, 48-49, 360, 364, 367,
376, 404, 440, 445, 448,450, 452,
505.

UMBRA TIMPULUI, XIV, XXXIII,
197, 349 (I. C.), 361, 366, 367,
368, 369, 370, 438, 440, 448, 451,
457, 460, 461, 462, 463, 464, 465,
466, 467, 468, 586, 587.

Umbra, 340, 400, 441.

Umbre pe iaz, 201, 361, 366, 368,
370, 391, 421,442, 464, 466, 467,
587.

Unei amfore (G.Z.)

Unui cititor peste veacuri, XXVI,
306, 367, 370, 399, 427, 443, 476,
477, 478, 633.

Vasul lovit, 154, 359, 365, 368, 383,
414, 441, 458, 459, 566.

Vecernie, 152, 359, 365, 368, 383,
413, 441, 459, 563.

Vechime, XVI, 336-337, 367, 369,
370, 371, 399, 429, 443, 476, 477,
478, 479, 637.

Veghe (C. V.), 35, 358, 360, 364, 369,
377, 403, 440, 445, 448, 450, 499.

Veghe (P. V.), 148, 359, 365, 367,
368, 381, 411, 441, 457, 458, 559.

Versuri, 230, 361, 366, 386, 422,442,
451.

Versuri pentru Balceic, 361,549, 550,
551.

Versuri pentru o insulă, 361.

Versuri pe trunchiul vremii, 361-

VERSURI REGĂSITE, XXXIII.
171, 366, 368, 369, 370, 419, 440.
460 . 463, 464.

Veveriță. 243, 236, 237, 361, 366,
379, 423, 441, 451, 469, 601.

Veveriță toamna, 169, 359, 365, 367,
368, 370, 372, 382, 416, 441, 458,
459, 573.

Viersul țării, 191, 366, 367, 370, 372,
420, 443, 462, 463, 585.

Viziune polară, 2 55, 362, 366, 369,
396, 424, 443, 472, 473, 474. 603,

Vinătoare (P. V.), 162, 339, 365, 368,
369, 382, 416, 458. 459, 574.

Vinătoare (IM), 277. 361, 366, 368,
369, 370, 371, 393, 425, 443,
472, 473, 474, 617.

Vinătorul de himere, 171—172. 366,
367, 373, 419, 440, 461, 462, 463,
610.

Vrăjitorul de șerpi, 12, 355, 356.
360, 364, 366, 367, 369, 370, 373,
402, 444, 446, 449, 450, 489.

Zarzăr la mare, 169, 365, 368. 389,
419. 441, 460, 579.

Zile și nopți, 160, 359, 365, 367, 368,
369, 372, 381,416,441,458, 572.

Ziua păstorului, trad. din Ștefan
George, 361, 451.

Zeu marin, 327-328, 369, 399, 428,
443, 476, 477, 478, 479, 636.

Zodier, 198, 361, 366, 368, 370, 390,
420, 442, 464, 466, 467, 386.

Zori, 315, 361, 366, 368, 371, 390,
422, 442, 464, 466, 467, 591.

Zori de primăvară, 259, 362, 366,368.
369, 392, 401, 424, 443, 472, 473,
474, 607.

Zvon, 147, 359, 365, 368, 380, 411,
441, 457, 458, 557.

CUPRINS

Prefață de Monica Pillat / V—XXVI
Notă asupra ediției de Cornelia Pillat/ XXVII—XXX
Stabilirea textului

CAIETUL VERDE 1

Scrisoare / 2—3
Adormind/ 4—5
Odaia ei / 6
Sonet/7
Stanțe pe un motiv de Ronsard / 5
Recuerdo / 9
Singe străbun / 10
Scitul / 11
Vrăjitorul de șerpi / 12
Mortul / 13 -14
Ornic / 15
Călătorire / 16
Oglinda fermecată / 17
Cocorii / 18
Țara / 19
Primăvară nouă / 20
Piersicul / 21
De Paști / 22-23
De-o fi să fie raiul / 24
Octomvrie / 25
Seară pascală / 26—27
Icoană de sticlă / 28
Assisi / 29
Toledo / 30

Norul / 131-32
Dansatoarea / 33
Inscripție votivă / 34
Veghe / 35
Elegie în pădure / 36—37
Elegie în toamnă / 38
Elegie în fața mării / 39-40
Elegie pentru mine / 41—42
A doua Elegie / 43—44
A treia Elegie / 45—46
A patra Elegie / 47
Țărm sudic / 48-49

ȚĂRM PIERDU T } 51

Hellada / 52
Sunium / 53
Himet / 54-55
Dafni j / 56-57
Acrocorint / 58
Epidaur j / 59
Olimpia / 60
Delfi / 61
Asfodelă / 62
Insula / 63
Păstor ionian / 64
Centaurul bătrîn / 65—66
Prinos / 67
Bust antic / ftS
Țărm pierdut / 69—70
Insulă / 71
Cicladele / 72
Mit / 73-74
Ovidiu j / 15-76
La un poet / 77
Păstorul și Faunul \ / 78—79
Capre / 80
Moartea păstorului / 51—82
Stelă / 83
Sirena / 84
Insula / 85-86
Alesul / 87

SCUTUL MINERVEI / 89

Ajuns acum pe culmea / 90
Deoarece, Senino / 91
Același zeu profetic / 92
Adăpostit sub scutul / 93
Precum prin crîng / 94
Neptun pe mări / 95
Cu armonie simplă / 96
Sub rod se-ndoaie pomul / 97
La Roma, cînd Horațiu / 98
Pe mări nu poate vasul / 99
Abia sosi Prierul / 100
Icar cum îl sfidase / JOI
Din toate numai roza / 102
Nespovedită mie / 103
Din Helicon coboară / 104
In căutarea prăzii / 105
Nu-s vindecat cu totul / 106
Te-am regăsit / 107
BALCIC / 109
împlinire j / 110
Balcic biblic / 111
Balcic de seară / 112
Cîntecul lui AU / 113—114
Sarcofag / 115
Balcic / 116

Balcic lunar / 117-118
Cină cu pești / 119
Stella maris / 120
Lună pe mare / 211
Casă la Balcic / 122
Floarea din fereastră / 123
Seară la țărm / 124
Diomsopolis / 125
Sarcofag tracic / 126
Plajă pustie / 127
Cules de zi / 128-129
Pe țărm / 130
Țărm pontic / 131-132

însurare / 133
Prinos / 131
Piatra / 135-136
Cimitir tătăresc / 137
Seară pe ape / 138-139
Insulă, toamna j 140
Scoica / 141-142
Pescărușul / 143-144

POEME ÎNTR-UN VERS / 145-170

VERSURI REGĂSITE / 171

Vînătorul de himere / 172—173
Circ planetar / 174
Fagul / 175
Prolog la un poem părăsit: Dinu Arbore / 176—178
Sîni / 179
Prund / 180-181
Ispita frumuseții / 182
Cupa / 183
Poteca din pădure j 184
La iaz / 186-187
Seara la Stîncă / 188
Cules / 189
Drumul din basme / 190
Viersul țării / 191
Terține / 192
Cîntec: Coboară dorule / 193
Crez / 194
La o culegere din George. Hofmannsthal și Rilke / 195

UMBRA TIMPULUI / 197

Zodier / 198
în toamnă / 199-200
Umbre pe iaz / 200
Ceas pierdut / 202
Cîntec de vremelnice / 203—204
Cîntec: Timpul care trece / 205
Cra-ro-ra-ra / 206
Din ramele iatacului vechi / 207

An mort / 208
Elegie / 209
înnoptare / 210
Pîndă / 211
Panta rhei / 212
Soartă / 213
Suflet / 214
Zori / 215
Tipar / 216
Rod / 217
Amurg pe Prut / 218-219
Iarnă tîrzie / 220
însurare / 221
Scamatorul / 222-223
Roza din urmă / 224
Aloes / 225
Poetul / 225 —227
Primăvară / 228-229
Versuri / 230
Stanțe / 231-236
Cîntec pentru tine / 237—239
Cîntec pentru lumină / 240
Pasăre de lut / 241
Buratec lunar / 242
Veveriță / 243
Șarpele casei / 244—245
Frații / 246
Tăcere / 247-248

ÎMPLINIRE / 249

Cartea priveliștilor

Poetul / 250
Nomadul / 251
La moara rea / 252
Cină / 253
Pastorală / 254
Viziune polară / 255
Hokusai / 256
Port breton / 257
Natură moartă / 258
Zori de primăvară / 259
Hellas / 260

Răsărit de soare / 261
Endimion / 262
Faunul / 263
Centaurul / 264
Lui Atlas / 265
Narcis / 266
Basorelief / 267

Cartea țărilor

Cititorul / 268
Prevestire / 269
Frate iconar / 270
Pustnic / 271
Toamnă / 272
Heruvim / 273
înger rămas / 274
Roză / 275
Spectrul rozei / 276
Vinătoare / 277
Joc de flăcări / 278
Priveghi / 279
Calendar / 280
Cimitir / 281
Chiparoșii / 282
Timpul / 283

Eternități, vremelnicii / 284
Stele / 285

Cartea mărturiilor

Împlinire / 286
Sonetul / 287
Cristal / 288
Har / 289
Potir amar / 290
Chemare J 291
Pegas / 292
Părere / 293
Farmec / 294
Trepte / 295
Saadi / 296
Grădinarul / 297
Basm J298

Navigatorul / 299
Don Quichote / 300
Legende / 301
Regăsire / 302
Patinor / 303

CUMPĂNA DREAPTĂ / 305

Unui cititor peste veacuri / 306
Din fluier ciobănesc / 307—311
Stîna părăsită / 312—313
Legănat cu tine. . . / 314-315
Horoscop / 316
Transhumantă / 317
Cîntecul verii / 318
Ceas tainic / 319
Toamnă / 320-321
Regăsire / 322
Oglindiri / 323
Narcis / 324
însurare / 325
Solie / 326

Zeu marin / 327-328
Necunoscutul I / 329
 II / 330
 III / 331

Prezență / 332
Singur / 333
Destin / 334
Cucul și privighetoarea / 335
Vechime / 336-337
împăcare / 338
Terține / 339
Umbra / 340
Mărturie / 341
Menire j 341
Post mortem / 343

INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE / 345

întiile cărți / 346
Grădina între ziduri / 346

Pe Argeș în sus/ 346
Satul meu / 347
Florica / 347
Biserica de altădată/ 347
întoarcere / 347—348
Limpezimi / 348
Caietul verde / 348
Scutul Minervei / 348
Pasărea de lut / 349
Poeme într-un vers / 349
Țărm pierdut/ 349
Umbra timpului / 349 — 350
Balcic / 350
împlinire / 350
Asfodela / 350
Drum lăuntric / 351

Bibliografie j 353

Lista de abrevieri / 354
Ediții originale/ 355—366
Antologii postume / 366—371
Poeme scrise între 1927— 1978 prezente în antologii și volume colective/
371-373
Periodicele în care au fost publicate poemele (în ordine cronologică) / 373—
401
Frecvența publicării fiecărei poezii în: periodice , volume originale și volume
colective / 401 — 430
Comentarii despre poemele lui Ion Pillat cuprinse în acest tom / 430—443
(Bibliografie selectivă)

Ordinea cronologică a elaborării poemelor

Din laboratorul creației j 440—444 :

CAIETUL VERDE / 444— 450
ȚĂRM PIERDUT / 450 — 453
SCUTUL MINERVEI / 453-454
BALCIC / 454-456
POEME ÎNTR-UN VERS / 456 — 460
VERSURI REGĂSITE / 460 — 464
UMBRA TIMPULUI / 464 — 469
ÎMPLINIRE / 469-476

CUMPĂNĂ DREAPTĂ / 476—479
INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE / 479 — 480
ADDENDA / 480-483

Nde, variante, comentarii / 483

CAIETUL VERDE / 484 — 505
ȚĂRM PIERDUT / 505 — 519
SCUTUL MINERVEI / 519 — 546
BALCIC / 546 — 555
POEME ÎNTR-UN VERS / 555- 580
VERSURI REGĂSITE / 580-586
UMBRA TIMPULUI / 586 — 602
ÎMPLINIRE / 602-633
CUMPĂNĂ DREAPTĂ / 633 — 638
INSCRIȚII PENTRU CĂRȚILE MELE / 639 — 640

Comentarii critice j 641

CAIETUL VERDE / 642-653
ȚĂRM PIERDUT / 653-658
SCUTUL MINERVEI / 658-662
BALCIC / 662-666
POEME ÎNTR-UN VEKS / 666 — 678
ÎMPLINIRE / 675- 683
UMBRA TIMPULUI / 684 — 685
Indice alfabetic / 687-698

ERATA LA: ION PILLAT: OPERE, voi. II 1983

Pagina VII r. 8 *Sonetul lui Ronsard* se elimină deoarece este trecut la r.

Pagina VII r. 8 Se va citi Jose Măria Palacio în loc de Jos* Măria Placido.

LECTOR: DOINA VHCARIU DROGEANU
TEHNOREDACTOR: GHEORGHE POPOVICI

APĂRUT 1986. BUN DE TIPAR 24.11.1986.
COLI TIPAR 46,50.

TIPARUL EXECUTAT SUB COMANDA NR. 1184 LA
I. P. „13 DECEMBRIE 1 B18”, BUCUREȘTI,
REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA

